

TESTAMÈNT NYONLA

NLI

MPÔNGWÈ.

NEW YORK:
AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCKVI.

1893.

[*Mpongwe, New Testament.*]

ANA MI NKONDO YI YANGÔ YINLO, NLI NTANGÔ YI
WÔNJÔ YA YÔ.

<i>Ouvr.</i>		<i>Wônjô.</i>
1	MATIU	28
41	MARK	16
66	LUK	24
109	JAN	21
141	IJANJA	28
182	GÔRE MONGI RÔMA	16
199	GÔRE MONGI KORINTH I.	16
216	GÔRE MONGI KORINTH II.	13
228	GÔRE MONGI GALATIA	6
234	GÔRE MONGI EFISUS	6
240	GÔRE MONGI FILIPAI	4
245	GÔRE MONGI KOLOSI	4
249	I. GÔRE MONGI THESALONIKA	5
253	II. GÔRE MONGI THESALONIKA	3
255	I. TIMOTHE	6
260	II. TIMOTHE	4
264	TITUS	3
266	FILEMON	1
267	HEBRU	13
280	JEMS	5
285	I. PITER	5
290	II. PITER	3
293	I. JAN	5
298	II. JAN	1
299	III. JAN	1
300	JUD	1
302	ITUMINLIA	22

NTYANGÔ MBIA YI MATIU.

- 1 Ezangô z' irerê si Jisu Krai, y' ôfiwa wi David, y' ôfiwa wi Ábra-
- 2 ham. Abraham ayanli Izak; nli' ayanli Izak ayanle Jakob; nli' ayanli Jakob ayanle Juda nli' awarer' iyê. Nl' ayanli Juda nli Tamar y' ôfiwant' wê ayanle Farêz nli Zara; nli' ayanli Farêz ayanle Esrom; nli' ayanli Esrom ayanle Aram. Nl' ayanli Aram ayanle Amlnadab; nli' ayanli Amlnadab ayanle Nason; nli' ayanli Nason ayanle Salmon. Nl' ayanli Salmon nli Rahab y' ôfiwant' wê ayanle Bôaz; nli' ayanli Bôaz nli Ruth y' ôfiwant' wê ayanle Ôbêd;
- 6 nli' ayanli Ôbêd ayanle Jêsi. Nl' ayanli Jêsi ayanli David y' ôga; nli David y' ôga ayanli nla yê ô vegagi ôfiwantô wi Uria ayanle 7 Solômon. Nl' ayanli Solômon ayanle Rôbôam; nli' ayanli Rôbôam ayanle Abia; nli' ayanli 8 Abia ayanle Asa. Nl' ayanli Asa ayanle Josefata; nli' ayanli Josefata ayanle Jôram; nli' ayanli Jôram ayanle Ôzias. Nl' ayanli Ôzias ayanle Jôtham; nli' ayanli Jôtham ayanle Akaz; nli' ayanli Akaz ayanle Hêzekia. Nl' ayanli Hêzekia ayanle Manasa; nli' ayanli Manasa ayanle Amon; nli' ayanli 11 Amon ayanle Jôsia. Nl' ayanli Jôsia ayanle Jêkonîa nli' awarer' iyê, gw' arôrizô wâô agênda gô 12 Babilon. Nl' avila gw' itôrizô saô agênda gô Babilon, ayanli Jêkonîa ayanle Salatîl; nli' ayanli 13 Salatîl ayanle Zôrôbâbêl. Nl' ayanli Zôrôbâbêl ayanle Ablud;
- nli' ayanli Abiud ayanle Eliakim; nli' ayanli Eliakim ayanle Azor. 14 Nl' ayanli Azor ayanle Zadok; nli' ayanli Zadok ayanli Akim; nli' ayanli Akim ayanle Eliud. 15 Nl' ayanli Eliud ayanle Eleazar; nli' ayanli Eleazar ayanle Matan; nli' ayanle Matan ayanle Jakob. 16 Nl' ayanle Jakob ayanle Jôsêf y' ônlôfiê wi Mari y' ayanli Jisu, ô fwellô inlê Krai.
- 17 Yenlo ampôfiâ môdu avila gôre Abraham avia gôre David m' arwenli' Igôfi nli' ampôfi' anlai; nli' avila gôre David avia gw' itôrizô saô agênda gô Babilon m' arwenli' Igôfi nli' ampôfi' anlai; nli' avila gw' itôrizô saô agênda gô Babilon avia gôre Krai m' arwenli' Igôfi nli' ampôfi' anlai.
- 18 Nli njanli y' ayanli Jisu Krai y' avegagi yenlo inlê, gw' alud ngi yê atoñitô nle Jôsêf, wâô latanlaga rô, ayanli inlê, atwenli nli' Inyêfi nli' Inlini' Ivia. 19 Nli Jôsêf y' ônlôfiê wê ô vegagi ôm' ombia, e jêvire jenlizê ntyonli gô bwl, ndô avêli tômbê ntyôria. 20 Ndô gw' avikillagê isaôn yinlo, vônla enjêl ya Rêrê y' awôdunli gôre yê gô nyilinlô awulla 'nle, Jôsêf, ôfiwa wi David, aria gô bongê Mari y' ôfiwant' wo; konde eza zi re yê pundiga pa z' avili 21 gôr' Inlini' Ivia. Ayê kè e be janli' ôfiwo-nlôfiê, ko 'wê bêt' In' inyê inlê, Jisu; konde ayê be sunginle mongi yê avila gw' ibe saô. 22 Isaôn yinlo yôdu y' arwenli' inlê igamba ny' agambiô nle Rêrê y'

- 23 òvogisi ga lwanle rèti, inlè; Vò-
nla, izyali nyi be pundig' Inyemé
ayanl' òfiwo nlómfe, ko waò bèt'
in' inyé inlè, Emanuèl, nyò bè-
ngunlò pa, nyl re, 'nlè, Anyambè
- 24 nl' azwè. Nl' anlongwí Jòsèf avi-
la gw' antyovinlo alenda ga nt'
azòmblo yè nli enjèl ya Rerè; nl'
- 25 awonglè òfiwanl' wè. Ndó e mlè
du, kaò ayè janla p' òfiwo nlómfe:
nl' avétidè in' inyé, inlè, Jisu.
- 2 Gw' ayanliò Jisu gò Bèthleèm yl
Judia gw' intyugu si Hèrod y'
òga, vónla, a'vieu' anlaga w' Imia
gò Jerusaèlm, avila gò tóngwa nli
- 2 nkómbe, awulla inlè, Are nla
gwi, ó re janlò p' òga w' Iju?
Konde azw' ayanl' ògègènl wè gò
tóngwa nli nkómbe, abla 'zwè gò
- 3 savinlè. Nli Hèrod y' òga, gw'
ayoglò yè Igamba, azyokollò, nli
- 4 Jerusaèlm yòdu nla yè. Nl' ala-
tizidè imanis' impòlò sòdu nl' ire-
ndisi y' anlaga, a'vambia waò mbò-
ra yl re Kraisi gò janlò. Nl' awu-
llinl waò yè inlè. Gò Bèthleèm
yl Judia, konde re tèndò pa nl'
- 6 òvogisi, inlè: Awè kè Bèthleèm
gò ntye yl Juda, ó zy' lwend' inya-
ngò gw' ampènda ml Juda, ko-
nde be bla avila gòre 'wè òvangi-
nli, ó be penjavenje mongl yam'
- 7 Israel. Vovo Hèrod awèl anlaga
mè w' Imia ntyoria, a'vambila
waò mblamble egómbe z' awò-
wunl' ògègènl. Nl' arómilè waò
gò Bèthleèm awulia, 'nlè. Gè-
ndaganl ko butanl mblamble g'
òfiwanja w' òfiwanla; nla gò be
dènga 'nlwè yè, ko boganl miè
ntyangò, ko miè kènda kè aza-
vinlè. Waò pòganliò p' òga w'
agèndagi; nla vónla ògègènl w'
ayanliò waò gò tóngwa nli nkò-
mbe, w' agèndi gò bósyo yaò kaò
a'vieu' wè agumanla gw' igónlò
nyl mbòra y' avegag' òfiwanla.
- 10 Nla gw' ayanl' waò ògègènl, w'
- 11 ayanl' mbila mpòlò. Nl' ayingi-
nli waò gò nagò, ayanl' òfiwanla
nli Marl yl ngi yè; nl' avòswi
waò gò ntye, azavinlè. Nl' anlu-
ngunl waò gar' iyaò, avè ya yi
mpagaga, inlè, ayilka yatenlatenla
- 12 nli ya yi nkangò. Nla gw' awu-
llinlò waò nl' Anyambè gò nyi-
linlò, inlè, w' awinya du gòre
Hèrod, agèndi waò gò ntye yaò
- 13 nli mponlo nyèulè. Waò kè-
ndaga pa, vónla, enjèl ya Rerè y'
ayanlanl gòre Jòsèf gò nyillinlò,
awulia 'nlè, Nlongwa ko bong'
òfiwanla nli ngi yè awanga gò
Ejlipt, ko dwanla gògò kaò ml
abulinlio: konde Hèrod e be but'
- 14 òfiwanla gò Jónlè. Nl' anlongwè,
awong' òfiwanla nli ngi yè ògwè-
ra, alubwa agènda gò Ejlipt. Nl'
alwanliè gògò kwanga gw' Ijuwa
si Hèrod; ko twa rèti Igamba ny'
agambliò nie Rerè v' òvogisi, inlè:
Avila gò Ejlipt awèl miè òfiwanl'
- 16 Iyam'. Vovo, gw' ayanl' Hèrod
inlè avèdiò nl' anlaga w' Imia,
avendi pòlò; nl' arómilè, ayónlliz'
aw' anlómfe waòdu w' avegagi gò
Bèthleèm nla gò ntye yòdu vingò-
vingò gò yò, avila gòr' awanla w'
impum' imbanl agènda gòr' a-
wangò, ga nt' avegag' egómbe z'
a'vambè anlaga w' Imia. Vovo,
arwenl rèti ósaon w' agambliò nli
- 18 Jèremia y' òvogisi, inlè: Gò Rama
ayoganliò inyó, idenla nl' edingò
evólò; Ratyèl ndenlag' awanl'
lyè; e Jivire alndl' òrèfia kè,
konde wi zyele.
- 19 Ndó gw' ayuwl' Hèrod, enjèl ya
Rerè y' awòwunli gòre Jòsèf gò
- 20 Ejlipt gò nyillinlò, awulia 'nlè,
Nlongwa, ko bong' òfiwanla nli
ngi yè, agènda gò ntye yl Israel:
konde mongl w' awutag' èfiènlo
- 21 z' òfiwanla wl re Juwa pa. Nl'
anlongwè, awong' òfiwanla nli
ngi yè, a'via gò ntye yl Israel.

- 22 Ndó gw' ayogió yè inlè Arkèlos e panginla gò Judia gw' inyanga nya rer' iyè Hèrod, arienli gò kènda gògò; nla gw' awulinliò yè ni' Anyambìè gò nyilinlò, agèndi
- 23 gò wògò yi Galile. Ni' a'vlienliè alwanla gò nkala yi fweliò inlè Nazarèth, inlè Igamba ny' agambìò ni' ivogisi ga lwanle rèti, inlè, E be fweliò, inlè, òfiwo-Nazarèth.
- 3 Gw' intyugu mèsonio a'vlienli Jan yi Baptist, nkambinlaga gw' itòve 2 si Judia awulia inlè, Galwanli, konde inlongo nya Rerè ny' a- 3 twenli pièrè. Konde winlo nle yè ò gambìò ni' Esaia y' òvogisi, inlè, Inyòl ny' òma ntóngaga gw' itòve inlè, Gekizani mponlo ya Rerè; vangani' imponlo sè gòrè.
- 4 Nli Jan ayè avegagi ni' ingoi sè pangò pa ni' imia y' inyama, ni' òtumba w' ebanda g' òn' iwè; ni' iny' isè s' avegag' isakampazyò 5 ni' ònlèmbe w' Iga. Vovo agènda- gi gòrè yè Jerusalèm nli Judia yòdu, nli ntye yòdu Jordan vingò- 6 vingò; ni' a'vptaizò waò nle yè gò Jordan mèmag' ibe saò.
- 7 Ndó gw' ayenliè awenge w' Ifa- riel ni' Isaduai wi bia gw' iba- ptaiz' isè, awulinli waò inlè, Awa w' impenli, ò re 'nlwè kellma pa gò fang' egunlu zi bia mande? 8 Yanlanli sambò ilònda yi mèpa 9 ni' ikalwa s' òrèfia: ko avikili- anli gò bulia ni' irèfi' iyanli inlè, Azw' are nli Abraham, ayè rer' iyazyò: konde mi bulinli 'nlwè inlè, Anyambìè are ngulu yi no- ngunli awanla gòrè Abraham avila 10 gw' adò minlo. Nia vanganle venlo erèfi' zi re dimbinlò pa g' òramba w' erere: erer' Iedu sambò zi re zi pa jan' ilònd' imbía 11 zi begò awalò g' ògònli. Miè, mi baptaiza 'nlwè rèti ni' anlingò gw' ikalwa s' òrèfia; ndó ayè ò
- sóna miè, are nli ngulu viaganlò nla miè, ò re mi azye ni' inyanga nyi twan' intyòzyò sè satanga. Ayè be baptaiza 'niwè ni' Inlini' 12 I'via ni' ògònli. Ó re ni' evèp' izè g' ògo wè. E be jombunli ilònd' iyè pupu, agenja yò gò nagò; ndó wulu yò be pezyò ndè ni' ògònli wi re w' anlimize.
- 13 Vovo a'vlienli Jiau avila gò Galile gò Jordan gòrè Jan, gò baptaizò 14 nle yè. Ndó Jan alegiè, awulia 'nlè, Mi are ni' isyolo nyi baptaizò nle 'wè, ni' awè ò bia gòrè miè? 15 Awulinzi Jiau awulinliè inlè, Yivira egómbe zinlo: konde re kwèkwè gòrè 'zwè gò mèuliz' òrèti wòdu. Vovo ayiviriè yè.
- 16 Nli Jiau, ayè baptaizò pa aralwi pele avila gw' anlingò: nla vònia, òròwa w' anlungunlò gòrè yè, ni' ayenliè Inlinia ny' Anyambìè nyi suminia egolanli g' ibembe a'va- 17 taminlè. Nla vònia, inyòl avila g' òròwa nyi bulia 'nlè, Wiulo ni' òfiwan' iyam' ò tondò miè, ò re mi jenle mbia gòrè yè.
- 4 Vovo agèndiziò Jiau ni' Inlinia gw' itòve gò ayoriò nli Satan. 2 Ni' ayè penga p' eeyònge agòfi' m' ifianda anlai ni' agòfi' m' igwèra anlai, avila vovo ayogió 3 njania. Ni' a'vieni' òzyorisi awu- linliè 'nlè, Ja awè Òfiwa w' Anya- mbìè, zòmbia 'nlè, adò minlo mi 4 ga galwe mpèmba. Ndó awinlizi awulia 'nlè, re tэндò pa inlè, Aranga nli mpèmba dadè be dwan' òma, ndó ni' Igamb' Iedu nyi kogwa avila g' ògwanla w' 5 Anyambìè. Vovo awongiò yè nle Satan agènda gò nkala y' òrunda; ni' alòviè yè gw' igòniò nyi nagò 6 y' Anyambìè; ni' awulinliè yè inlè, Ja awè Òfiwa w' Anyambìè, vòyuni' òku' wo gò ntye; konde re tэндò pa inlè, E be sòmbia ienjel sè g' òfiwanj' iwo, nla gw'

ago maò wí be twanlo, ó vende
 7 duk' ogóló gw' idò. Jísu awull-
 niè inè. Re tэндó pa kè 'niè,
 8 Alembè Rerè Anyambièyo. Avo
 bongió yè nle Satan agènda gò
 nómba ndòndwi mpóló; n' aru-
 minliè yè anlongo mi ntye módu
 9 n' l'venda nya mò. Ní' awulinliè
 yè inè, Ya yiniò yódu, m' be po
 yò, ja w' apòawa gò ntye azavinia
 10 miè. Vovo awulinliè yè ní Jísu
 inè, Lubwa vèno Satan; konde
 re tэндó pa inè, Zavinle Rerè
 Anyambiè yo, kò jaijinliè dadìè.
 11 Vovo arigiò yè nle Satan, nla
 vònia, ienjèl s' a'vienií, ayanjliè.
 12 Nla gw' ayogiò Jísu inè Jan afe-
 liò gò ntyògò, alubwi agènda gò
 13 Galile. Ní' alubwè gò Nazareth,
 a'via, alwanla gò Kapèrnaum
 yi re g' ózamba w' eli'va,
 14 ntyo Zabuion ní Nèftali, inè
 Igamba ny' agambió n' Esaiá y'
 15 óvogisi kò twa rèti, inè: ntye
 yi Zabuion ní ntye yi Nèftali gò
 nkò'va y' eli'va, ntye mori yi Jo-
 16 rdan, Galile y' anlongo. Anlaga
 w' avegagi tu gò mpíri w' ayenil
 ózange ómpóló, nla góre waò w'
 avegagi tu gò mbóra nla gw' iviri
 ny' ijuwa, ózange w' ayenji.
 17 Avila gw' egómbe mè Jísu ava-
 killi gò kambli'na nla gò bulia 'niè,
 Galwanli, konde inlongo ny' óró-
 18 wa w' atwenií pìèrè. Nla gw'
 aganganlagiè g' ózamba w' eli'va
 zì Galile, ayenil awarerè a'vanli,
 Símon ó wellagò inè Pìtèr, ní
 Andru y' óñworer' iyè, wí pung'
 eló'va gw' eli'va; konde w' avegag'
 19 iyonliasi yi verè. Ní' awulinliè
 waò, inè, Zonganli miè, gambè
 m' be panga 'niwè Igótisi y' anla-
 20 ga. Ní' arigi waò ló'v' iyaò pele,
 21 azongè. Ayè piaganla pa avila
 vovo, ayeuli awarerè awenliè a'va-
 nií, Jems y' óñwa wí Zebède ní
 Jan y' óñworer' iyè, wí re gw'

elende ní Zebède ya Rer' iyaò,
 azongage ló'v' iyaò. Ní' aweliè
 22 waò. Ní' arigi waò elende pele
 23 ní rer' iyaò kè, azongè. Ní'
 aganganlagi Jísu gò Galile yódu,
 nlenjaga gw' inagò saò sí ayonlo,
 agambiule ntyangò mbia y' inlo-
 ngo, ayinga k' inkanli sódu ní'
 24 Indèlinli sódu gòr' anlaga. Ní'
 ayagayag' efuffil zè gò Siria yó-
 du; n' avagi waò góre yè waò
 du w' avegagi ní' ijògò, nla waò
 w' avegagi kòtò pa ní' anlongo
 w' inkanli ní' inkazyá, ní' mon-
 ngi w' avegagi ní' anlini' ambe,
 ní' ranlia, ní' awogo; ní' aróizè
 25 waò. Ní' azóngió yè ní' anlag'
 awenge avila gò Galile ní Dekap-
 olis ní Jerusalém ní Judia ní
 ntye móri yi Jordan.

5 Gw' ayenliè Inkondo s' anlaga,
 avandi gò nómba; nla gw' alwa-
 niè tu inlengi yè y' a'vienií
 2 góre yè. Ní' anlungunliè ógwa-
 ní' iwè anienja waò inè: Óza-
 vinliò gòr' iyunge y' órèfia,
 konde inlongo ny' órówa inyaò.
 4 Ózavinliò góre waò wí jeni' eké'va,
 5 konde wí be sindiò irèfia. Óza-
 vinliò góre waò wí re nkèngo,
 6 konde wí be jige ntye. Ózavinliò
 góre waò wí jeni' ógóre njanla
 ní' esyòve, konde wí be jòra.
 7 Ózavinliò góre waò wí pòginla
 8 konde wí be pòginliò. Ózavinliò
 góre waò wí re ní' Irèfia yi
 nkèrè, konde wí be jeni' Anya-
 9 mbiè. Ózavinliò góre waò wí
 pang' afiènjè, konde wí be fwe-
 10 liò inè, awa w' Anyambiè. Óza-
 vinliò góre waò wí kombizò g'
 óñwanja w' ógóre, konde inlongo
 11 ny' órówa inyaò. Ózavinliò góre
 'niwè gò be towò 'niwè, ago-
 mbizò avèrinliò igamb' iedu i'vè
 12 g' óñwanj' iwam'. Yenlanli mbia
 ní' ige'v' ivòtò, konde ip' isanli sí
 re sipóló g' órówa; konde yenio

- agombizagi waò Ivogisi y' alóngi nla 'nlwè.
- 13 Anlwè nì' ezanga zi ntye; ndò ja ezanga z' asyambwa, zi be pangò ònligi nì' ezande? zi zye nì' isyolo nyènlè kaò gò falò gw'
- 14 Igala ayarò nì' anlaga. Anlwè nì' ózange wi ntye; nkala dòvìò pa gw' Igòulò nyi nòmba y' ayo-
- 15 lie nimbaule. Anlaga kè w' aulung' ójò azòlliza wò gw' egara, ndò wi fela wò g' òfwanga w' ójò, ko wò bañinla gòre waò du
- 16 wi re gò nagò. Yenlo ózange wauli wi ga'vambe gw' azyò m' anlaga, ko waò jenl' Ijanj' Isanli sibia, azuminlie Rer' iyanli yi re g' óròwa.
- 17 Aranganl' Inlè mi a'vieni gò tómb' ampanga ge Ivogisi; mi bia gò tómba, ndò gò dwanliza.
- 18 Konde giligili mi bulinlia 'nlwè inlè, Kaò óròwa nli ntye y' aplaganla, òrèndo òmori ge idodo imori ny' aviaganle avila gw' ampanga, Kaò ya yòdu y'
- 19 adendo. Ayè sambó ó be jónl' òmori gw' isòmbia siulo ijangò-mè, anlènj' anlaga yenlo, e be fweliò inlè òfwangò mè gw' Inlongo ny' óròwa; ndò ayè ó be denda anlènja sò, ayè be fweliò inlè òmpòlò gw' Inlongo ny'
- 20 óròwa. Konde mi bulinlia 'nlwè, inlè, kaò ógòre wanli w' aplaganl' ógòre w' irèndisi nì' Ifarisi, anlw' ayinginle du gw' Inlongo ny' óròwa.
- 21 Anlw' are jogo pa, inlè, awullniò anlag' alóna, inlè, Ayónia; nì' ayè ó jónia are gò jèkèliò.
- 22 Ndò mi bulinlia 'nlwè, inlè, òm' edu ó bendlinl' òfworer' iyè are gò jèkèliò; nì' ayè ó bulinl' òfworer' iyè, inlè, Awè nkende, are gò sozizò g' óvag' òmpòlò; nì' ayè ó bulla, 'nìè, Aw' edosyu, are gò kènda gw' elóngò z' ógònlì.
- 23 Sambó ja w' abag' idavì' so gò mbóra yi ntyagò ayònginla vovo inlè òfworer' Iyo are nla 'wè nli
- 24 ndaga, rig' idavì' so vovo swaswo nli mbóra yi ntyagò ko kèndaga; lónge mèpanla nì' òfworer' Iyo, ko vanga bia av' idavì' so. Zunge mèpanla nì' ólòvålòvì wo gò pare 'wè nla yè gò imponlo; ólòvålòvì e vende po gòr' óyèkèli, ko óyèkèli po gòr' ómo pengiula, ko
- 26 'wè felò gò ntyogò. Rèti, mi bulinlio, inlè, ó be kogwa vovo Kaò w' ape vinte nuunla.
- 27 Anlw' are jogo pa inlè awul-liò, inlè, Anlaula nla winganli.
- 28 Ndò mi bulinlia 'nlwè, inlè, òm' edu ó pònl' òfwantò gò ton-ginlè, are nanla pa nla yè
- 29 g' òrèfì' iwè. Nla ja Intyo nyo inlòfiiè ny' akwezo, ròduula nyò, ko fala nyò avila gòre 'wè: konde re mbia gòre 'wè, inlè, èffori gò v' Iyo z' apera, nì' arang' inl' óku' wo wòdu w' afalò gw' elóngò z' ógònlì. Nla ja ógo wo ònlòfiiè w' akwezo, renla wò nkwi, ko fala wò avila gòre 'wè; konde re mbia gòre 'wè inlè èffori gò v' Iyo z' apera, nì' arang' inl' óku' wo wòdu w' afalò gw' elóngò
- 31 z' ógònlì. Awullio kè, inlè, Ayè ó tómb' òfwant' wè, e ga vè eza-ngò z' itómbò. Ndò mi bulinlia 'nlwè, inlè, òm' edu ó tómb' òfwant' wè, kaò gò ntinla y' óvèlanlò, e pangè gò nanla nla winginli; nì' ayè ó jòmb' òfwantò ó re tómbò pa, e nanla nla winganli.
- 33 Anlw' are jogo pa kè, 'nìè, awullniò anlag' alóna, inlè, Arang' órangò w' inòka, ndò
- 34 zulliz' irangò yo gòre Rerè. Ndò mi bulinlia 'nlwè, inlè, Aranganl' du órangò; aranga nì' óròwa, konde wò nì' eka z' Anyambè.
- 35 Aranga nli ntye, konde yò nì' iyarinliò ny' agòlò mè; aranga nli

Jerusalèm, konde yò nle nkala
 36 y' òg' òmpólò. Arang' òrangò
 nì' ewònjò zo, konde ò zye ngulu
 yì pang' òrwl òfìorì pupu ge vio-
 37 vlo. Ndò nkambinli yanli yì ga
 lwanle, inlè, Ifi, Ifi, Nyawè, nya-
 wè; nì' eza zì plaganl' agamba
 minlo zì pilla gw' ibe.
 38 Anlw' are jogo pa, inlè, awullò,
 inlè, Intyo gw' intyo, nì' ino gw'
 39 ino. Ndò mi bulinliò, inlè, Anlwa
 nì' òmo mbe; ndò ayè ò be bólo
 gw' iwugu nyo inlòfìniè, gegunliè
 40 ifìorì kè. Nì' ayè ò bele sozizo
 awonginlo ngoi yo, vè kè òrò-
 41 gòsamb' iwo. Nì' ayè ò be pango
 42 kènda nla yè nanda mori, gènda
 nla yè mbanli. Gòre yè ò bambio,
 va; nì' ayè ò bele sungò gòre 'wè,
 agegwa avila gòre yè.
 43 Anlw' are jogo pa inlè awullò,
 inlè, Rond' òganganlò wo, ko
 44 numb' olòfalòv' iwo. Ndò mi
 bulinliò 'nlwè, inlè, Rondanl'
 ilòfalòv' iyanli, ko kambinlanli
 g' òfìwanj' iwaò wì kombiza
 45 'nlwè; ko 'nlwè dwani' awanla
 wa rer' iyauli yì re g' òròwa:
 konde e tongunllè nkómbe yè
 gòr' afe nì' avia, anlogize ningò
 46 gòr' agòre nì' arègo. Konde ja
 'nlw' atonda waò wì tonda 'nlwè,
 ipa nde si re nla 'nlwè? Ipubli-
 kan kèsi pa dend' egolanli mèmò?
 47 Nla ja 'nlw' asavinl' awarer' iya-
 nili dadie, anlwè dend' ande via-
 ganlò nì' afìorìd' Anlongo kè mi
 48 pa dend' egolanli mèmò? Lwa-
 nlanli sambò mèpa pa, ga nt' are
 Rer' iyanli yì re g' òròwa mè-
 pa pa.
 6 Gellmanli ko alendanl' òmbi' wa-
 nili gw' azyò m' anlaga go jenlò
 ule waò; azya nlonlo, anlw' azye
 nì' ipa gòre Rer' iyanli yì re g'
 2 òròwa. Sambò gò dendo idaṽi'
 iso, aróng' òreru gò bóseyò yo ga
 nte dend' imblagwanla gw' ina-

gò si ayonlo nla gw' agala, inlè,
 wì ga zuminliò nì' anlaga; rèti,
 mi bulinliò 'nlwè, inlè, Wì re bo-
 3 nga p' ip' isaò. Ndò gò dendo
 idaṽi' iso, ògo wo ònyantwe w'
 amle nte dend' ògo wo ònlòfìniè;
 4 ko idaṽi' iso dwanla gw' iyumbu-
 nlò; nil Rer' iyo ò jenla gw' iyu-
 mbunlò e be fwilzilzo go bwi.
 5 Nla gò kambinliò 'nlwè Anya-
 mbiè, alwanlanli nt' ar' imbia-
 gwanla; konde wì tonde kambli-
 nla kumanla pa gw' inagò si syo-
 nlo, nla gw' amarakanlò m'
 agala, inlè, wì ga yenlò nì' anla-
 ga; rèti, mi bulinliò 'nlwè, inlè,
 Wì re bonga p' ip' isaò.
 6 Ndò awè, gò kambinliò Anya-
 mbiè, yinginia gò bèdi yo, nì' awe
 nunja p' igug' inyo, gambinla
 gòre Rer' iyo ò re gw' iyumbunlò,
 nli Rer' iyo ò jenla gw' iyumbu-
 7 nlò e be po gò bwi. Nla gw' ika-
 mbinliò, agambanl' egamb' anya-
 mbiè, ga nte dend' anlongo;
 konde wì pikilia 'nlè wì be
 pòganliò g' òfìwanja w' ibu-
 8 nla a' agamb' imaò. Sambò
 alwanlanli ga waò, konde Rer'
 iyanli avòrò ya yì re nla 'nlwè
 9 isyolo anlwè òvamblagè ro. Sambò
 gambinlanli yenlo, inlè: Rer'
 iyazyò yì re g' òròwa. In' inyo
 10 nyl ga lwanl' òrunla; inlongo
 nyo nyò ga vie. Ntondinli yo yò
 ga yanjò, ga nt' are g' òròwa, ye-
 11 nlo kè gò ntye. Va 'zwè inya si
 re nla 'zwè kwèkwè nìlenlo wi-
 12 nlo. Ko nyeza 'zwè inwan' isazyò
 ga nt' are 'zwè nyeza pe mongi wì
 13 uwana 'zwè. Agèndia 'zwè gw'
 isyoriò, ndò ròmba 'zwè avilla gw'
 14 ibe. Koude ja 'nlw' anyez' anlaga
 ifwefwè' isaò, gambènè Rer' iyanli
 15 y' òròwa anyeza 'nlwè kè. Ndò
 ja 'nlw' anyez' anlaga ifwefwè' isaò,
 gambènè Rer' iyanli kè anyeze
 16 'nlwè ifwefwè' isanli. Nla gò pe-

- nga 'nlwè esyônge, alwanlanli g' imbiagwanla ni' azyô maô ekèva; konde wi feviz' azyô maô gô jenlô ni' anlaga inlè wi peng' esyônge. Rêti, mi bullinlia 'nlwè, inlè, Wl re bonga p' ip' isaô. Ndô awè, gô pengô esyônge, zagiz' ewônjô
- 17 zo ko jôvuni' ôzyô wo; ko w' ayenlô ni' anlaga inlè ô peng' esyônge, ndô kaô nle Rer' iyo yi re gw' iyumbunlô; nli Rer' iyo yi jenla gw' iyumbunlô e be fwilnizo.
- 19 Agenjinlanl' iku' iyanli igumba gô ntye yinlo, gô re intyèlèlè nli nyanga yi bundakanla, nla gô re life yi pôdunla ayufa. Ndô genjinlanl' ikuw' iyanli igumba g' ôrôwa mbôra yi re yi zyel' intyèlèlè nli nyanga yi bundakanla, ni'
- 21 life yi pa pôdunla ayufa: konde gô r' agumb' imo, vovo be dwani'
- 22 ôrêm' iwo kè. Intyo ni' ôjô w' ôkuwa: Sambô jog' intyo nyo ny' adwanla mbiambiè, gambèn' ôkuw' wo wôdu w' ajônli ni' ôzange.
- 23 Ndô jog' intyo nyo ny' adwanl' iÿe, gambèn' ôkuw' wo wôdu w' ajônli nli mpiri. Sambô ja ôzange wi re gôre 'wè w' adwanle mpiri,
- 24 mpiri nde mpôlô mÿo! Zyel' ômo re ko jolie janjinte 'rerè mbanli; konde e be numbe mori ko yè tonde mori; azya nlonlo, e be dwanla nli mori ko yè pèdie mori. Anlw' ayolie janjini' Anyambè ni' mamon ta. Yenlo bullinlia miè 'nlwè, inlè, Alwanlanli ni' aſiandi g' ôſiwanja wi ſièulô yanli, inlè, ande zi be nyô 'nlwè ge ande zi be jongô 'nlwè, ge g' ôſiwanja w' ikuw' iyanli, inlè, ande zi be borô 'nlwè. Eſiènlô zi zye viaganlô ni' inya, ni' ôkuwa
- 25 viaganlô nli ya yi borô? Vônlanli inyonli s' igônlô, inlè si bënla du, si tenla kè, ge kenja gw' inagô; nli Rer' iyanli y' ôrôwa e nyeza
- sô. Anlw' azye viaganlô nla sô? 27 Nla mande gôre 'nlwè ko jolie kund' ôſiwozoma gw' elavinli zè
- 28 ni' aſiandi? Nla g' ôſiwanja wi ya yi borô, anlwè dwani' aſiandi sè? Vlikillanl' alanga m' ôrôve nte pôſſa mô; mi janja du ge pènli'
- 29 igoli; ndô mi bullinlia 'nlwè, inlè, Vanganle Solômon, gw' ivend' inyè nyôdu, e pegaga bora pa g'
- 30 iſiori gô mô. Vônndô Anyambiè e bori' aſianni m' ôrôve, mi re nlenlo, mènle ko mô pikô gw'
- 31 inlu, nkèmbô yenlo, ko pôrô 'nlwè, anlwè y' ibekel' ijangô! Sambô alwanlanli ni' aſiandi, inlè, ande zi be nyô 'zwè? ge, ande zi be jongô 'zwè? ge, ande zi be borô 'zwè? Konde ya yinlo yôdu yi butô ni' anlongo; konde Rer' iyanli y' ôrôwa avôrô, inlè, anlw' are ni' isyolo ni' ya yinlo yôdu.
- 33 Ndô lônge buteni' inlongo ny' Anyambiè ni' ôgôre wè, ni' isaô yinlo yôdu yi be kundô gôre
- 34 'nlwè. Sambô alwanlanli ni' aſiandi g' ôſiwanja wi mènle, konde mènle yi be pikilie ya yèmbè. Ambe mi ntyugu mi re kwèkwè gô yô.
- 7 Ayèkèllanli, gambèn' anlw' ayè-2 kèllô. Konde ni' ôyèkèllô wi jèkèllia 'nlwè aſiori, anlwè be jèkèllô kè: ni' egenlîzô zi kènliza 'nlwè gôr' aſiori zô be kènlizô
- 3 gôre 'nlwè. Ezande zi pônîlô ndo nkizl yi re gw' intyo ny' ôſiwo- rer' iyo, ndô ô pikili' ôkoga wi re
- 4 gw' intyo nyomè? Ge, awè ko bullinli' ôſiwo- rer' iyo sè inlè, Nde- re, mi tômbe nkizi yi re gw' intyo nyo, nla vônla, ôkoga wi re
- 5 gw' intyo nyomè? Awè ômbia- gwanla, lônge tômbe' ôkoga gw' intyo nyomè, gambènle ô be jenla zange gô tômbe nkizl gw' intyo ny' ôſiwo- rer' iyo.
- 6 Avani' imbwa eza z' ôrun- da;

- awalanli kè adò manli ambia gw' azyò m' ingyò, si vende jara mò nì' intyòzyò saò, avo fwiza awonja 'niwè.
- 7 Vambianli, gambènè anlw' apò; wutanli, gambeni' anlw' adènga; lókanli, gambènè ny' 8 anungunlò 'niwè. Konde òm' edu ò bambia, e bongá; nì' ayè ò buta e dènga; nia góre yè ò doka 9 nyi be nungunlò. Óma mè mande góre 'niwè, ò re'jog' òfiwani' iyè abambie mpèmba, e be pè 10 idò? Ge, j' abamni' evèrè, e be pè 11 òfiamba? Anlwè aye sambò, ja 'niw' avòrò p' awani' iyanli ya 12 bambiè! Sambò isaòn yòdu nte bela 'niwè inlè anlaga wi ga lendinle 'niwè, lendanli waò yenlo kè: konde yinlo nì' ivanga nì' ivogisi kè.
- 13 Yinginlanli g' òmpòmbala wa zwa; konde òmpòmbala wi r' òmpòlò, nli mponlo yi r' òmpuzyu yi kènda gw' ijiliza, nì' aweunge wi jingnla gò wò. Konde òmpòmbala wi re zwa, nli mponlo yi re nyangò yi kènda gw' effènlò, nia wa kwè wi dènga yò.
- 15 Gelimanli gòr' ivogisi y' inòka yi bia góre 'niwè nì' egolanli z' adombe, ndò, gò garegare waò, 16 sinjogo si sazunia. Anlwè be mia waò nì' ilònd' iyaò. Anlaga wi dule dukatonda avila gw' arènde, 17 ge ifig avila gw' imbará? Yenlo kè erer' iedu e'vía zi janl' ilònd' imbia; ndò erer' e'vèzi janl' ilònd' 18 imbe. Erer' e'vía z' ayolle janl' ilònd' imbe, ge erer' e'vè ilònd' 19 imbia. Erer' iedu zi re zi janl' ilònd' imbia, zi begò avungò g' ògò- 20 nli. Sambò anlwè be mia waò nì' 21 ilònd' iyaò. Arang' òm' edu ò bullnía mè, inlè, Rera, Rera, e
- be jingnla gw' inlongo ny' òròwa; ndò ayè ò dende ntòndi- nli ya Rer' iyam' yi re g' òròwa.
- 22 Awenge wi be bulinlia mè gò ntyugu mè inlè Rera, Rera, azwè pa poga nì' in' inyo, aròmb' auli- nì' ambe nì' in' inyo, nla nì' in' inyo azwè pa dend' isaòn yi ma- 23 mò imlengè? Gambènè m' be bulinlia waò, inlè, Mi pa mia 'niwè nli fiòri, lubwanli góre mè anlwè yi janj' ibe.
- 24 Òm' edu sambò ò jogo agamb' imam' minlo ayanja mò, m' be kolanè g' òma w' òkei ò nlògi 25 nag' wè gw' idò. Nì' anlogi ni- ngò, nì' avòv' intònda, nì' avè- vini' òmpunga, awòle nagò mè, ndò yi tugwa du, konde y' ave- 26 gagi do'vìò pa gw' idò. Nì' òm' edu ò jogo agamb' imam' minlo ko ayanja mò, e be kolanò g' òma w' òtefmù ò nlògi nag' wè gò 27 ntyenge; nì' anlogi niugò, nì' avòv' intònda, nì' avèvini' òmpu- nga, awòle nagò mè; nì' arugwi yò; nì' itugwa sa yò s' avegagi sipólò.
- 28 Nì' arweni' inlè, gw' amènlizi Jisu agamba minlo, anlaga w' 29 affiam' inènj' isè; konde anlènji waò g' òmo re nì' inyanga, nì' aranga g' irèndisi yaò.
- 8 Nla gw' azuminlè avila gò nòmba, anlag' awenge w' azò- 2 nglè. Nla vònlà a'vieni góre yè òmo yogiò egolanli, alèmbinlè, awulia, 'niè, Rera, jogo w' ajivira, 3 awè ko tóliza mè. Nì' ala'vini Jisu ògo, a'vatè, awulia, 'niè, Mi jivira, Iwanla pupu. Nì' ayingiò 4 egolanli zè pele. Nì' awulinlò yè nle Jisu, inlè, Vònlà, awulinlì' òm' edu, ndò gèndaga ko tnm- nlie minisè òkuw' wo, av' ida'vía s' azòmbiò nle Mòsès gò mieza waò.
- 5 Gw' ayinginlè gò Kapèrnaum

- aʋienli ofisè gòre yè, agwenliè
 6 nkolò awulia, lulè, Rera, nyôngò
 yam' are gò nagò bu, juwa p'
 awogo, e jenle njuke mpólò kè.
 7 Nl' awulinliè yè nli Jisu, inlè,
 8 M' be bia arólizè. Awinlizi ofisè
 awulia, 'nlè, Rera, m' azye nl'
 inyanga nyi jinglinlò ndò gò nag'
 wam', ndò wuli' igamba dadlè,
 gambènlè nyôngò yam' e be tóla.
 9 Konde miè ml pauginlò, ml pa-
 ngnl' l' Isozyè kè miè mè; ml bu-
 linli' óma winlò, inlè, Gèndaga,
 ko yè kènda; ml ófiori, lulè, Yò-
 gò, ko yè bia; nli nyôngò yam',
 inlè, Lenda zinlò, ko yè denda
 zò. Nla gw' ayogió Jisu, aʋiami;
 10 nl' awulinliè mougí w' azóngiè,
 inlè, Rèti ml bullinia 'niwè, inlè,
 m' pa jenl' ibekelia ónlongo wi-
 11 nlo gò Israèl. Ml bullinia 'niwè
 kè, inlè, awenge wi be bia avila
 gò tongwa nli ukòmbè nl' avila gò
 kwa yò, alwania tu nli Abraham
 nli Izak nli Jakob gw' inlongo
 12 ny' óròwa: ndò awania w' inlo-
 ngo wí be falò gò mpiri yadóva-
 dova: gògò be dwani' edingò nli
 13 nkègèrè y' ano. Nl' awuli Jisu
 awulinliè ofisè, inlè, Gèndaga, ga
 lwanle gòre 'wè nt' are 'wè beke-
 lia pa. Nl' aróli nyôngò yè igwèra
 mèmò.
 14 Nla gw' ayinginli Jisu gò nagò
 yi Pitèr ayenli ngwè y' ófiwantò
 15 wi Pitèr bu, e jògo ifwe. Nl'
 awatiè ógo wè; nl' arigiò yè nl'
 16 ifwe, anlongwa ayanjinlè. Gw'
 ayil' ówenja, w' aʋagi gòreyè awe-
 nge w' avegagi nl' anlinl' ambe;
 nl' aròmbiè anlinia nl' igamb'
 lnyè, aróliza waòdu w' avegagi
 17 nli nkanil: inlè, igamba ny' aga-
 mbtò nl' Esaia y' óvogisi nyl ga
 rwe rèti, inlè, Ayèmè awong'
 indèllnli sazyò, azindinl' inka-
 nli sazyò.
 18 Nla gw' ayenli Jisu anlag' awe-
 nge wi kòmbinlè, azòmb', inlè, Ga
 19 laliònlì gò ntye mori. Nl' aʋienl'
 órèndisi awulinliè, inlè, Ónlènujì,
 m' be sòngo nibòr' iedu yi kèndò
 20 ndò. Nl' awulinliè yè nle Jisu,
 inlè, Imbògò si re nl' impògònlì,
 nl' inyonli a' igònlò si re nl' Imbò-
 ra si nanlò sò, ndò Ófwa w' óma
 azye nli mbòra yi naulizò ndè
 21 ewònjò. Nl' ófiori w' inlèngi yè
 awulinliè, 'nlè, Rera, riga miè
 dónge kènda avènie rer' iyam'.
 22 Ndò Jisu awulinliè, inlè, Zònga
 miè, ko tige bende gò bènle bend'
 iyào.
 23 Nla gw' agwenliè gw' elende,
 24 inlèngi yè y' azóngiè. Nla vónla
 aʋieni' ógul' ómpòlò gw' eliʋa,
 ko elende pugò nl' ikeʋa: ndò
 25 ayè avegagi gw' antyovinlò. Nl'
 aʋieni' inlèngi ayèmè awulia,
 'nlè, Rera, zunginia 'zwè, azwè
 26 pera. Nl' awulinliè waò, inlè,
 Aniwè tia sè, aniwè y' ibekel'
 27 ijangò? Vovo anlongwè, aleg'
 ómpunga nli mbenie; nl' arwenl'
 28 ódèmb' ómpòlò. Nl' aʋiami anlò-
 fíe, awulia, 'nlè, Winlò óm' o-
 nlongo nde, lulè, vanganl' impu-
 nga nli mbenie yi jogiolò yè?
 28 Nla gw' awófiwè gò ntye mori,
 gò ntye yi mongi Gadara, alatanlì
 nla yè anlófíe aʋanlì w' avegagi
 nl' anlinl' ambe, wí pli' avila gw'
 29 abe nl' ereri' evólò, ko aviaganl'
 óma gò mponlo mèyonlò. Nla
 vónla w' aròngl awulia, 'nlè,
 Ande zi re 'zwè nla 'wè, Jisu y'
 Ófwa w' Anyambìè? Ó bla gu-
 30 nlu gò jenliza 'zwè azyingò, egò-
 mbe viagaga ro? Nl' avegagi bò
 avila gòre waò, ip' ivólò ny'
 31 ingòa nyi nya. Nl' agwenl' anli-
 ni' ambe agwenlè nkolò, inlè, Ja
 w' atòmba 'zwè, riga 'zwè kè ji-
 32 nginla gw' ipa ny' ingòa. Nl'
 awulinliè mò, inlè, Gèndanlì.
 Nl' agogwi mò ayinginla gw' ipa

- ny' ingôa: nla vônla, lpa ny' ingôa nyôdu ny' ayiranli gô mbôra y' ôlôl vâ agênda gô mbenle, 33 ayuwa gw' anlingô. Nl' awangi moug' w' a vandamlingi sô, agênda gô nkala, arakill' leaôn yôdu nli nt' arwenli gôr' anlômê w' 34 avegag' nli' anlinl' ambe. Nla vônla, nkala yôdu y' agogwi gô datania nli Jisu; nla gw' ayenli waô yê w' agwenlê nkolo, inlê, e ga lubwê gô ntye yaô.
- 9 Nl' agwenliê gw' elende, alalia, 2 avia gô ntye yemê. Nla vônla, w' avagi gôre yê ômo yuwi awogo, bu g' ôdô; nla gw' ayenli Jisu ibekeli' saô, awullnli' ômo yuwi awogo, inlê, Ôfw' amî, zindî' ôrêmîa; ibe so s' anyezô 'wê.
- 3 Vovo awull' irêndis' imlêwo gw' irêfî' iyaô inlê, Ôma winlo e 4 pèdl' Anyambî. Nl' amieull' Jisu ipikill' saô awulia, inlê, Ezande zi plkill' 'nlwê ibe gw' 5 irêfî' iyanli? Konde ande zi re dèla vlaganlô, gô bulla, 'nlê, Ibe so s' anyezô; ge, gô bulia, 'nlê, 6 Nlongwa, ko kènda? Ndô ko 'nlwê mia, 'nlê, Ôfiwa w' ôma are nli ngulu gô ntye gô nyez' lbe, vovo awullinliê ômo yuwi awogo, inlê, Nlongwa, rômbli- nli' ôdô wo, ko kènda gô nag' 7 wo. Nl' anlongwê agênda gô nag' 8 wemê. Nla gw' ayenli anлага w' arienl', azumlnli' Anyambî ô venll anлага ngulu ônlongo mê.
- 9 Gw' aviaganlagi Jisu avila vovo, ayenl' ôma tu gô nagô yl' mpagô ô wellagô, inlê, Matiu. Nl' awullinliê yê, inlê, Zonga mlê. Nl' agumanliê, azongê.
- 10 Nl' arwenli gw' avegagîe tu gw' lnya gô nagô, vônla, ipubllkan sinyenge nl' anlag' avê w' avienli alwanla tu nli Jisu nl' inlêngl yê.
- 11 Gw' ayenl' Ifarisi w' awullinl' inlêngl yê, fulê, Rer' iyanli e nya 12 nl' ipubllkan nl' anlag' avê sê? Ndô gw' ayogîô Jisu lgamba, awull, 'nlê, Waô wi re mblambiê wi zye nl' leyolo ny' ôganga, ndô 13 waô wi jogo. Ndô gèndaganli ko nlênganli nte pivla lgamba nyl- nlo, inlê, Ml bele nkêngo nl' ara- ng' intyagô. Konde ml' bia gô fey' avia, ndô avê.
- 14 Vovo avienl' inlêngl yl' Jan gôre yê awulia, 'nlê, Ezande zi re 'nlê azwê nl' Ifarisi azwê pengaveng' esyônge, ndô inlêngl yo yl' peng' 15 esyônge du? Nl' awullinliô waô nle Jisu inlê, Awania wi nontye y' ljômbaula waô ko denla gô pare waô nl' ômo jômba? Ndô Intyu- gu si be bia si be bonglinlô waô ômo jômba; gambênlê wi be peng' 16 esyônge. Zyel' ômo fel' elimê z' ônlamb' ôfiwonla gô ngol nungu, konde elimê mè zi be bonginle 17 ngoi, ko ijôkwa penda. Anлага wi jêra k' ivê inyonla gw' imbute in- ngu si banda; azya nlonlo, imbute si tuwa, ko ivê jiranla, nl' imbute bundakanla. Ndô wl' jir' iv' Inyo- nla gw' imbute si baula inyonla, 18 ko yô vânil' penjavenjô. Gw' awullinliagê waô isaôn yinlo, vôn- nla, avienl' enlafîl', alêmbinlê, awulia, 'nlê, Ôfiwanl' iam ôfiwantô ajuwi vo tê vênlo, ndô ôvirô ko 19 taliê ôgo wo gambênl' atôla. Nl' agumanl' Jisu azongê, nl' inlêngl 20 kê w' agêndi nla yê. Nla vônla ôfiwantô ô vegagi nl' ljiaranla si ntylnla vo lgôfîl' ny' impuîa nl' impuîl' imbanli, avienli gô nyuîl' iyê avat' ôgômbinlô wi 21 ngol yê. Konde awull' nl' ôrêfîl' iwê, inlê, Ja mi abwata vanganle 22 ngol yê, gambênlê mi atôla. Nl' awlzi Jisu ayenlê awulla 'nlê, Ôfw' wafîl', yenle mbia; ibekeli' so s' atôlizo. Nl' arôli ôfiwantô 23 avila gw' lgwêra mè. Nla gw' avienli Jisu gô nagô y' enlafîl',

- ayenli waò wi tóng' abeka nì'
 24 anlaga ntóngaga. Nì' awulinlè
 waò, inlè, Verianli miè, konde
 òfwania e pa juwa, ndò e nanla.
 25 Nì' azyèli waò yè. Ndò gw' ago-
 gunlò anlaga, ayinginlè, agòtè g'
 26 ògo; nì' aróngw' isyesa. Nì' aya-
 gayag' elumí zinlo gò ntye mèyo
 yòdu.
 27 Gw' aviaganli Jisu avila vovo,
 azòngiò nì' apoku ambanli, m'
 aróngagi awulia, 'nlè, Vòginla
 28 'zwe òfwa wl David. Nia gw'
 ayinginlè gò nagò, apoku m' a-
 venli gòre yè; nì' awulinlè waò nle
 Jisu, inlè, Anlèwè bekelia 'nlè miè
 ko jofie dende ndaga yinlo? W'
 29 awulinlè, inlè, Ifi, Rera. Vovo
 awatè antyo maò, awulia, 'nlè,
 Ga lwanle gòre 'niwè ga nt' ar'
 30 ibekell' sanli. Nì' anlungw'
 autyo maò. Nì' azòmbiò waò
 nle Jisu, inlè, Vandaminlanl'
 31 inlè ami' òma. Ndò w' agè-
 ndagi, amiezagè gò ntye mèyo
 yòdu.
 32 Gw' agogwi waò gw' igala, vònla,
 w' aVagi gòre yè ifiamu ò yegagi
 33 nì' inlunl' iVe. Nia gw' aròmbiò
 inlinl' iVe, ifiamu ny' agambi.
 Nì' aViami anlaga awulia, 'nlè, Pa
 jenlò yenlo gò Israèl nli mori.
 34 Ndò Ifarisi w' awul', inlè, E tòmb'
 anlinl' ambe vo òvanganli w' anli-
 ni' ambe.
 35 Nì' aganganlagi Jisu gw' inkal'
 impòlò sòdu nì' iuyangò kè, nì-
 njaga gw' inagò saò si syonio,
 agambinlage ntyangò mbia y'
 inlongo, ayinge nkanli edu nli
 36 ndèlinli edu. Ndò gw' avòuliè
 anlaga avoginli waò, konde w'
 ayenlagi njuke avazanganla g'
 adombe mi r' òvenjavenji fo.
 37 Vovo awulinlè inlèngi yè, inlè,
 Inya si re rèti ijenge gò ntyaga
 ndò mongl janja wi r' awèwo.
 38 Sambò gwenlanli ònlivi w' inya
 nkolo, inlè, e ga ròfme mongl janja
 gò ntyag' iye.
 10 Nì' aweliè iulèng' iye igòfmi
 nì' imbanli, ava waò ngulu gòr'
 anlinla nì' isyèkè gò tòmba mò,
 nla gò jinge nkanli edu nli ndè-
 linli edu.
 2 Nì' ana m' igòfmi nyi ròfmi nli
 ròfmi V'anli me minlo; Olònga nle
 Simon ò wellagò inlè Pitèr, nli
 Andru y' òfworer' iye; Jems y'
 òfwa wi Zebède, nli Jan y' òfwo-
 3 rer' iye; Filip, nli Bartolomiu;
 Tomas, nli Matiu yi publikan;
 Jems y' òfwa wl Alfus, nli Ta-
 4 dius; Simon Zelótis, nli Judas
 5 Iskariot, ò gondiè kè. Mongl
 sinlo igòfmi nì' aV'anli w' aròfmiò
 nle Jisu; nì' azòmbiè waò, inlè,
 Agèndanli g' mponlo y' anlongo,
 6 nla gò nkal' iedu yi Mongl Sama-
 ria ayinginlanli du: ndò ro kènde-
 nli gw' adombe mi re pera pa mi
 7 nagò yi Israèl. Nia gò kènda
 'niwè, gambinlanli, awulia, inlè,
 Inlongu ny' òròwa w' atwenli
 8 pìrè. Ròlizanl' Ibèli, róngunli-
 anli bende, yombunlanli mongl
 'golani, ròmbanl' anlinl' ambe;
 aniw' aVenliò mpagagò, V'anli kè
 9 mpagaga. Awoginlanli syika
 yatenlatenia ge yapupa, ge nyè-
 10 nilè gw' itumb' iyanli; ge ngoVè
 g' ògèndo, ge ngoi mbanli, ge
 intyòzyò satanga, ge ntóngò:
 konde òmo janja are nì' inyanga
 11 ny' iny' isè. Nia gò nkal' iedu
 mpòlò ge nyangò yi be jinginlò
 'niwè, Vambianli ò re nì' inyanga
 vovo; ko dwanlanli vovo kaò
 12 aniw' adubwa. Nia gò jinginla
 'niwè gò nagò, zavinlanli yò.
 13 Nia ja nagò y' adwanla nì' inya-
 nga, aVènjè manli mi ga Vle gò
 yò; ndò ja yi zye nì' inyanga,
 aVènjè manli mi ga winye gòre
 14 'niwè. Ndò jog' òm' awonga
 'niwè, ge jogo agamb' imanli, go-

- gwanli gò nagò mè ge nkala mè, ko palanli ntyènge avila gw' agò-
 15 ló mauli. Gilligili mi bulinia 'nlwè, inlè, Ntye yi Sodom nil Gomora yi be dwanla n' azyingò makwè gò ntyugu y' l'èkèlia viaganlò nli nkala mè.
- 16 Vónlanli, mi tóma 'niwè g' adombe gò garegare y' injego: sambò lwanlanli avónlò g' ífímba,
 17 mba, nli nkèngog' abembe. Ndó gellmanli gòr' anlaga: konde wi be nozinja 'nlwè gw' l'vago, azyíva 'nlwè gw' inagò saò si syonlo;
 18 anlwè be bagò kè gòr' iguvèruèr nli' aga g' òfwanj' iwam', gò dwanli' atakwè gòre waò nla gòr' anlongo. Ndó gò be nozinja waò 'nlwè, alwanlanli nli' afiandi nte be kamba 'nlwè, ge ande zi be buliò 'nlwè; konde gw' l'gwèra mè anlwè be pò nte be kamba
 20 'nlwè. Konde arang' anlwè kamba, ndó Inlilia nya Rer' iyanli nyò kamba gò gare yanli. Ófworerè e be nozini' òfworer' iyè gò juwa, nli rerè kè òfwanla; nli' awanlawi be kumanla azir' l'zombi yaò,
 22 ayónliza waò. Nla 'nlwè be numbò nli' anlaga waòdu g' òfwanja w' In' inyam'; ndó ayè ò be kongwa gò ntyal e be sunginlò.
 23 Ndó gò kombiza waò 'nlwè gònkala ylnlo, wanganli gò nkala nyènlè; giligili mi bulinia 'nlwè, inlè, Anlw' amènliz' inkala si Israèl, Ófiwa w' òma viagara ro.
 24 Ónlèngi azye viaganlò nli' ònlèngi wè, ge nyòngò viaganlò nla rer'
 25 iyè. Re kwèkwè gòr' ònlèngi gò dwanla g' ònlèngi wè, nli nyòngò ga rer' iyè. Vòndò rerè yi nagò aweliò nle waò inlè Beblzebul, ko pòrò mongl wi
 26 nag' wè! Sambò arianli waò; konde zyel' ezoma pugò pa zi re z' awòwunlò; ge jumbunlò
 27 pa, zi re z' amió. Eza zi bullinia mlè 'nlwè gò mpiri, gambanli zò g' ózange; nli' eza zi jogo 'nlwè g' òrói, gambanli zò gw' imlanjímíanja y' inagò. Arianli waò wi
 28 jónl' ókuwa, ndó wi jollejónl' inlilia; ndó ro tienlè ò re ko jiliz' inlilia nli' ókuwa ta gw' elóngò
 29 y' ógónli. Iutyol' imbanli si pa kólo nli vintè? nli mori gò sò y' avòwe gò ntye, kaò Rer' iyanli
 30 ajivira. Ndó vanganli' itwi si wò-njò yanli sòdu si re tangò pa. Sambò arianli; anlw' are njónli viaganlò nli' iutyol' elnyenge. Sambò òm' edu ò be mèma mlè gw'
 32 azyò m' anlaga, mè kè m' be mè-mè g' ózyò wa Rer' iyam' yi re g' òrówa. Ndó òm' edu ò be danda mè gw' azyò m' anlaga, mè kè m' be dandè g' ózyò wa Rer' iyam' yi re g' òrówa.
 34 Avikilianli' inlè mi avienli gò pinl' afiènje gò ntye; mi bia gò pinl' afiènje, ndó ókwara wíwora. Koude mi avienli gò pang' òma ndóva nli rer' iyè, nli' òfiwo fiwantò nli ngi yè, nli' òfiwantò
 36 nli ngwè y' ònlòfè wè; nli' ilòvalòvl y' òma be dwanle mongl wi nag' wè mè. Ayè ò tonde rerè ge ugwè viaganlò nla mè, azye nli' inyanga gòre mè; nli' ayè ò tonde òfiwo nlòfè ge òfiwo fiwantò viaganlò nla mè, azye nli' inyanga
 38 gòre mè. Nli' òm' edu ò re awonge krosi yè, azóngá mè, azye nli' inyanga gòre mè. Ayè ò òèng' emènio zè e be pèrlinlò nle zò; ndó ayè ò periz' emènio g' òfiwanj' iwam' e be ònga zò.
 40 Ayè ò bonga 'nlwè e bonga mè; nla yè ò bonga mè, e bongè ò
 41 ròfí mlè. Ayè ò bong' òvoglèl gw' ina ny' òvoglèl, e be bong' ipa s' òvoglèl; nli' ayè ò bong' òma w' ógòre gw' ina ny' òma w' ógòre, e be bong' ipa a' òma w' ógòre. Nli' òm' edu ò be jonj' òfióri

- gôr' awangô winlo Ingôngô ny' anlingo minkei dadîe gw' ina ny' ònlèngi, giligili mi bulinlia 'nlwè inlè, averinlò nî' ip' isè.
- 1 Arwenli, gw' amenlizi Jisu nli sômbi' inlèngi yèlgôfî nî'imbanli inlè, alubwl vovo gô nènja nla gô kambinla gw' inkal' isaô.
- 2 Nia gw' ayogiô Jan gô ntyôgô ayogo g' ôfiwanja w' ijanja si
- 3 Kraia, arôfî' inlèngi yè, awullnliè, inlè, Awè nie yè ô bla, ge
- 4 azwè ga vengini' ôfiwènlè? Awinlil Jisu awulinlia waô, inlè, Gèndanli ko takilianli Jan isaôn
- 5 yi jogo 'nlwè nli jenla: apoku mi fo jenla, nli nlema yi kènda, golanli yi jombunliô, nî' impôge si jogo, bende yi tóngunliô, nî' lyunge yi kambinliô ntyangô mbia.
- 6 Nî' ôzavinlò gôre yè ô re e pa
- 7 kwezô g' ôfiwanj' iwam'. Nlagw' agèndagi waô, Jisu avakili gô bulinli', anlega g' ôfiwanja wl Jan, inlè, Andez' agè jenlô 'nlwè gw' itôve? nkunli yi syugazuglô nî'
- 8 ômpunga? Ndô ande z' agè jenlô 'nlwè? ôma borlô pa nî' ingoi sindèli? Vônia, waô wl bor' ingol sindèli wi re gw' inagô a' aga.
- 9 Ndô ande z' agè jenlô 'nlwè? ôvogisi? Mi bulinlia 'nlwè, inlè, Ifi;
- 10 nli viaganlô nî' ôvogisi kè. Konde wulo nie yè ô rëndilô; inlè, Vônia, mi tôfî' ôvovi wam' gô bôsyô yo, ô be kekize mponlo yo gô bôsyô yo.
- 11 Giligili mi bulinlia 'nlwè, inlè, Gôre waô wl re janlô pa nî' antô, pa dôwunlia ôm' ompôlô viaganlô nli Jan yi Baptist: ndô ayè ô r' ôfiwaugô gw' inlongo ny' ôrôwn
- 12 ar' ômpôlô viaganlô nla yè. Nî' avila gw' intyugu si Jan yi Baptist avia gw' egômbe zinlo, inlongo ny' ôrôwa nyi bongô nli ngulu, nli vèmba yi awa nyô nli ngulu. Konde ivogisi yôdu nî' ivanga y' avogagi avia gw' egômbe
- 14 zi Jan. Nia ja 'nlw' ajivire bong' Igamba, winlo nie Elias, ô vegagi
- 15 gô bla. Ayè ô re nî' arô gô jogo,
- 16 e ga yogo. Ndô nî' ezande zi be kolanlô mlè ivôfîa nyinlo? Nyi re g' awanla wi re tugetu gw' igôlinlô wl kamba nî' indegô saô,
- 17 awullia 'nlè, Azw' atônginli 'niwè abeka, ndô anlwè pa jinla; azw' adeninli 'nlwè iwoga, ndô anlwè
- 18 pa denla. Konde Jan avienli, e nyagaga gô jongaga, nî' awuli waô, inlè, Are nî' inlini' i'vè. Ndô
- 19 Ôfiwa w' ôma avienli nyagaga nli njongaga, ko waô bulia, 'nlè, Vônia, inyenli nli nyongi, ndegô y' ipublikan nî' anlag' a'vè. Ndô imia si pô mbèfî nî' ijanja sa sô.
- 20 Vovo avakiliè gô sèmb' inkala s' alendlô ndè pôsyô ijanj' isè si
- 21 ngulu, konde si pa kalwa. Azyile gôre 'wè, Korazin! azyile gôre 'wè, Bèthsaida! konde arwe 'nlè ijanja si ngulu s' ayaujô gôre 'nlwè a' aluô a' ajanjô gô Tirus nli Sidon, gavo s' adingi kalwa nli pinda nî' ômbu. Ndô mi bulinlia 'nlwè, inlè, Gô ntyugu y' ijèkèlia be dwani' azyingô makwè gô Tirus nli Sidon viaganlô nla gôre
- 23 'nlwè. Nî' nwè Kapèrnaum, ô re pandlô pa kwanga g' ôrôwa, ô be ayônlô gw' ilômbô: konde arwe 'nlè ijanja si ngulu s' ayanjô gôre 'wè s' aluô a' ajanjô gô Sodom, gavonio y' adwanlia
- 24 kwanga nla nlenlo. Ndô mi bulinlia 'nlwè, inlè, Gô ntyugu y' ijèkèlia, azyingô mi be dwania makwè gô ntye yi Sodom, viaganlô nla gôre 'wè.
- 25 Gw' egômbe mèzo ayiviri Jisu awulla, 'nlè, Akeva, Rera, Ôvangingli w' ôrôwa nli ntye, konde ô yumbunl' isaôn yinlo avila gôr' anlaga w' imia nî' ôkeli, aruminlia yô gôre keikei. Ifi, Rera; konde yenlo avegagi mbia gw'

- 27 antyo mo. Ya yódu yi re pò pa miè nle Rer' iyam': nlazyel' òmo mi' Ófwanla, kaò Rerè; zyel' òma kè ò mie Rerè, kaò Ófwanla, ni' òm' edu ò jivirò ni' Ófwanla gò
- 28 tuminiè yè. Yògonll gòre miè, aniwèdu y' ajaasi, aliriniò ni' arwanlò, ko miè jowiza 'nlwè.
- 29 Wonganil mpang' iyam' gw' ikuw' iyanli, ko nnganli gòre miè; konde mi are nkèngo ni' òkendekende g' òrèfia: ko 'nlwè dèng' ijowa gw' ikuw' iyanli:
- 30 konde mpang' iyam' yi re dèla, ni' irwanlò nyam' nyi re javura.
- 12** Fgòmbe mè aviaganil Jisu gw' iutyaga òwenja wi Syonlo; ni' ayogliè inlèngi yè njanla, ko wao
- 2 pakilla gò dul' imba anya. Ndò gw' ayeol' Ifariel w' awullniè, inlè, Vónla, inlèngi yo yi dende ndaga yi re yi zye kwèkwè gò
- 3 dendò gò ntyugu yi Syonlo. Ndò Jisu awullni wao, inlè, Aniwè pa tangunia nt' alendiè nle David, gw' ayogliè yè njanla, ayè nla wao w' avegagi nla yè;
- 4 nt' ayluginiè gò nagò y' Anyambiè anye mpèmba y' ituminlià, yi re yi pegaga kwèkwè gòre yè gò nya, ge gòre wao w' avegagi nla yè, ndò kaò gòr' lminisè dadiè? Ge aniwè pa tangu-
- 5 nla gw' ivanga, inlè, gw' iutyugu si Syonlo, lminisè gò nagò y' Anyambiè wi bundakanil' òwenja wi Syonlo, ko wao dwanle ntye-
- 6 mbo fo? Ndò mi bullinlià 'nlwè, inlè, Venlo r' òmo re viaganlò ni
- 7 nagò y' Anyambiè. Ndò konle anlw' amienil nt' ar' igamba nylno, inlè, Mi bel' ipòginia ni' arang' iutyago, gavonlo aniwè to sèmba wao wi re ntyèmbo fo.
- 8 Konde Ófwa w' òma ayè Óvanginil wi ntyugu yi Syonlo.
- 9 Ni' alubwè vovo ayinginla gò
- 10 nagò yaò yi Syonlo. Nla vónla,

- avegagi vovo ònlòffe ni' ògo wè juwa pa. Ni' aṣambi wao yè, inlè, Re mbla gò jinga gò ntyugu yi Syonlo? mbutage ntinla yi
- 11 sozilè. Ni' awulliniè wao inlè, Óma mè gòre 'nlwè mande, ò re j' adwania ni' idombe ifiori, ko nyò pòswa gw' ivemba g' òwenja wi Syonlo, agòte nyò aròmba
- 12 nyò? Njónli mpòlò nde sambò yi r' òma viaganlò ni' idombe! Sambò re kwèkwè gò dende mbla
- 13 g' òwenja wi Syonlo. Vovo awullniè ònlòffe mè inlè, Nyonnyuni' ògo wo. Ni' anyonyunlè wò; ni' awinllzò wò mbi-
- 14 ambè, egolanil g' òffiori. Ndò Ifariel w' agogwi, awònde mòndo g' òfwanj' iwè nt' are
- 15 wao ko jónlè. Nia gw' amienil Jisu, alubw' vovo. Ni' azóngiò yè ni' anlag' awenge, ni' aylngiè
- 16 wao du. Ni' azòmbiè wao inlè
- 17 w' avangè miò: ko igamba ny' agambò ni' Esala y' òvo-
- 18 gisi twa rèti, inlè, Vónie nyòngò yam', yi re miè pinja pa, Irond' inyam', ò jenlò miè mbia g' òrèfia. M' be fel' Inlini' inyam' gòre yè, ko yè tuminli'
- 19 anlongo ijèkèila. E be jòmanla ge tònga; òm' ayogo k' inyòl nyè
- 20 gw' agala. Nkunil tuklò pa amogunie yò, ni' òtutu w' òjò, anlème wò, kaò akèndi' ijèkèila gw' ike-
- 21 va. Ni' anlongo kè mi be bekelia in' inyè.
- 22 Egòmbe mè aṣagliè gòre yè òmo vegagi ni' inlini' iṣe, ipoku ni' ifiafiu; ni' aylngiè yè. Ni' arwenl' inlè, ipoku ni' ifiafiu
- 23 ny' agambi, ayenla. Ni' affiami anlaga wao du, awulia, 'nlè,
- 24 Winlo ni' òfwa wi David? Ndò Ifariel gw' ayogliè wao igamba, w' awuli 'nlè, Óma winlo e tòm' anlini' ambe, kaò vò Bedzebul y'
- 25 òvanginil w' anlini' ambe. Ndò

- Jisu amleni' Ipikili' saò awulinli waò, inlè, Inlongo edu nyi kera-
nla nyòmè nyi jila; nli nkal' iedu
ge nagò yi keranla, y' agumanle.
- 26 Nla ja Satan atòmbe Satan, ga-
mbèni' akeraanla, ni' lpanlul' isè
- 27 sò ko kumanla sè? Nla ja mi
atomb' anlini' ambe vo Beëlzebul,
awanl' iwanli waò wi tòmbe mò
vo mande? Waò sambò wi be
- 28 dwani' lyèkèll yanli. Ndò ja mi
atomb' anlini' ambe ni' Inlinla
ny' Anyambè, gambèul' anlw'
abienlò ni' Inlongo ny' Anyambè.
- 29 Ge òma ko jingina gò nagò y'
òma wi ngulu, agwèr' igumb' lnyè
sè, kaò adònge kòr' òma wi ngulu?
- 30 vovo be kwèrè nag' wè. Ayè ò re
e pa kanla mlè e sira miè; ni' ayè
ò re e pa kenja nla miè e bunda-
- 31 kanla. Yenlo mi bulinla 'nlwè,
inlè, Ibe sòdu, ni' ipèdia si ya yò-
runda, si be nyezò anlaga; ndò
lpèdia s' Inlini' Iyè si be nyezò
- 32 du. Ni' òm' edu ò kamb' igamba
nyl sir' Ònwa w' òma nyl be nye-
zò yè; ndò òm' edu ò kamb' lga-
mba nyl sir' Inlini' Iyè, ny'
anyezò yè, nlo gò ntye yinlo, nlo
- 33 gò ntye yi re gò bla. Vanganl'
erere evia ni' ilònd' lyè Imbia;
azyà nlonlo, vanganl' erere e'è
ni' ilònd' iyè Imbe; kònde ere-
- 34 re zi mlò ni' ilònd' lyè. Awa
w' Impenle, anlw' aye, anlwè ko
jolle kamb' agamb' ambla sè?
konde avila gò mbunlini y' òrèfia
- 35 ògwanla wi kamba. Òmò mbia
avila gw' ibunla sibla si re nla
yè, e kogunllag' isaòn Imbia; ni'
òmo mbe avila gw' ibunla sibbe, e
- 36 kogunllag' isaòn Imbe. Ndò mi
bulinla 'nlwè, inlè, Egamb' anyam-
blè edu zi be kambò ni' anla-
ga, wi be pe ntangò g' òfiwanja wu
- 37 zò gò ntyugu y' òyèkèllò. Konde
ò be pò mbèfi ni' agamb' imo, ò
be pò k' ògara ni' agamb' imo.
- 38 Vovo awinlizi awèwo w' Irèndisi
ni' Ifarisi, awulla, 'nlè, Òniènti,
azwè bele jeni' elemba gòre 'wè.
- 39 Ni' awinlizè awulinla waò, inlè,
Ivòma ny' ibe nla ny' òvèlanlò
nyl but' elemba; ndò elemba z'
avó nyò, kaò elemba zi Jóna y'
40 òvogisi. Konde, ga nt' avegagi
Jóna gw' Iwufiu nyl nyondo
iffiand' irarò ni' igwèr' irarò,
yenlo be dwani' Ònwa w' òma g'
òrèfia wl ntye iffiand' irarò ni'
- 41 Igwèra k' irarò. Mongi wi Ni-
niva wl be kumanla g' òyèkèllò
ni' Ivòfia nyinlo, ava nyò ògara;
konde w' anligi nkòndi gw' ika-
mbinla si Jóna; ndò vónla, vènlò
- 42 r' òmo re vlaganlò ni Jóna. Òg'
òfiwantò wi Syiba e be kumanla
g' òyèkèllò ni' Ivòfia nyinlo, ava
nyò ògara: konde ayè a'vieuil
avila gw' Intyal si ntye gò jogo
imia si Solòmón; nla vónla, vènlò
r' òmo re vlaganlò ni Solòmón.
- 43 Gò re dubwa p' inlinla ny' lsyèkè
gòr' òma, nyl kèndagènda gò wò-
gò yakaka mbutag' ijowa ko ny'
44 alènga. Vovo bulia nyò, inlè, M'
be fwinya gò nag' wam' y' avilò
miè; nla gò bla nyò, nyl dènga
yò ntevò, jombunlò pa, nli keka
- 45 pa. Vovo kènda nyò, awonga
nla nyòmè, anlini' amènè òrogè-
nlò, ambe vlaganlò ni' ayèmè, ko
mò jingina, alwanla vovo; nli
ndwanil nuunla y' òma mè yl twe
mbe vlaganlò nli nònga. Yenlo
be dwania kè gòr' ivòfi' l'èe nyl-
nlo.
- 46 Gw' agambè ni' anlaga, vónla,
ngl yè ni' awarer' iyè w' aguma-
nli gw' lgaia mbutaga gò kamba
nla yè. Ni' awulinlò yè ni'
47 òfiòri, inlè, Vónla, ngl yo ni'
awarer' iyo wl kumanla gw' lga-
la, wl buta gò kamba nla 'wè. Ni'
48 awinlizè awulinli' òmo wulinlè
yenlo, inlè, Ngl yam' mande, ul'

- 49 awarer' iyam' wað mande? NI' alavinlè ògo wè gòr' inlèngi yè, awulla, 'niè, Vònia ngi yam' ni'
- 50 awarer' iyam'. Konde òm' edu ò denda ntòndinli ya Rer' iyam' yi re g' òròwa, ayè òfworer' iyam' òulòfite, ni' òfworer' iyam' òfiwanto, ni' ngi yam'.
- 13 Ntyugu mèmò agogwi Jlsu gò nagò, alwanla tu g' òzamba w' 2 eliṽa. NI' alatanli gòre yè anlag' awenga; yenlo agwenlè gw' ele- nde, alwanla tu; ni' anlaga wa- 3 du w' agumanli g' òzyègè. NI' agambinlè wað isaðu imlenge ni' inkògò, awulla, 'niè, Vònia, agè- 4 ndi ònyènyisi gò nyènya. Nia gw' anyènyisè, ilònd' imièwo y' avòswi gò mponlo, ni' aṽienl' inyonli 5 anya yò. NI' imièwo y' avòswi gw' imbòra a' adò, si re si pegaga ni' òroi òfwenge; ni' azunga fwe- 6 li yò, konde yi pegaga ni' òroi òfwenge. Nia gw' arongwi nkò- 7 mbe, y' aveyò; ni' ayòfìl yò, konde yi pegaga ni' iramba. NI' 8 avòsw' imièwo gw' arèndè; ni' avòfìl arèndè, araga yò. NI' avò- 9 sw' imièwo kè g' òroi òmbia; ni' ayanli yò ilònda, imièwo nkama, imièwo agòfìl òròwa, ni' imièwo 10 agòfìl ararò. Ayè ò re ni' aròl gò jogo, e ga yogo.
- 10 NI' aṽienl' inlèngi yè awulinlè, inlè, Ò kamba nla wað ni' inkògò 11 sè? NI' awinlèzè awulinli wað, iulè, Konde gòre 'niwè re pò pa gò ni' ayumbunlò m' iniougo ny' òròwa; ndò gòre wað zye pò pa. 12 Konde ayè ò re dènga pa, gòre yè be pò, ko yè bunliò: ndò ayè ò re azyete, vangani' eza zi re nla yè zi 13 be bonginlò yè. Gò ntinia yinio yò kòvinia miè wað inkògò; ko- nde gò jenla wað wi pa jenla; nia gò jogo wað wi pa jogo uio kòtiza. 14 Nla gòre wað ipoga s' Esala al twa rèti si walia, 'niè, Gw' ijogo anlwè

- be jogo, ko 'niw' agòtiza; nla gw' ipònia anlwè be pònia ko 'niw' 15 ayenla. Konde irèfia y' anlaga winlo y' apoṽi, wi sile jogo ni' aròl wað, w' anunji k' antyo mað; wi vende jenla ni' antyo, ayogo ni' aròl, agòtiza ni' òrèfia, aga- 16 lwa, ko miè tòliza wað. Ndò òza- vinlò gw' antyo manli, konde mi jenla; nla gw' aròl manli, konde 17 mi jogo. Konde rèti mi bulinli 'niwè, inlè, ivogiai imlenge ni' anlag' aṽla, w' aṽelagi gò jeni' isaðu yi jeniò 'niwè, ko w' ayenla; nia gò jogo isaðu yi jogo 'niwè, ko 18 w' ayogo. Yogonli sambò nkògò 19 y' ònyènyisi. Gò jog' òm' edu igamba ny' inlongo, ko agòtiza nyò, vovo bi' òmo mba azwa igam- 20 ba nyi re nyènyò pa g' òrèfìl iwè. Winlo nla yè ò nyènyò gò mponlo. NI' ayè ò nyènyò gw' imbòra a' adò, nla yè ò jogo igam- 21 ba, kè aunge bongi nyò ni' mbla: ndò azye ni' òramba g' òkuw' wèndè, ndò are v' òfwolingò. Nia gò bie njuke ge lkombizò g' òfwanja w' igamba, e kweyò nè- 22 ganèga. NI' ayè ò nyènyò gw' arèndè, nla yè ò jogo igamba, ko inaka si ntye yinlo ni' itemiza a' auliva tag' igamba, ko yè twe 23 nkell. NI' ayè ò nyènyò g' òroi òmbia, nla yè ò jogo igamba, agò- tiza nyò; ò jani' ilònda kè, avang' 24 òlònd', òfìori nkama, òfìori agò- fìl òròwa, ni' òfìori agòfìl ararò.
- 24 NI' agòvinlè wað nkògò mori, awulla, 'niè, Inlongo ny' òròwa nyi re g' òmo nyèny' ilònd' imbla 25 gò ntyag' iyè. Ndò gw' anlani anlaga, aṽienl' òlòṽaiòṽ' iwè, anyèny' ilònd' imba gò gare y' 26 imbla, agèndaga. Ndò gw' awei ijavi, ayanl' ilònda, vovo ayenla- ni' ilònd' imbe kè. NI' aṽienl' 27 inyòngò s' òmo nivi ntyaga, awu- liulè, inlè, Rera, ò pa nyèny'

- lënd' imbla gò ntyag' iyo? Ndó y' adeng' ilënd' imbe nla gwí?
- 28 Ní' awulinliè waó, inlè, Ólòvålóvì are denda pe ndaga yinlo. Ní' awulinliè yè nì' inyóngò mè inlè, Ó bela 'zwè kè kuminlia yò sambó? Ní' awulíè, inlè, Nya-wè; gò kuminlia 'niwè ilënd' Imbe, anlwè vende íódunl' ilënd'
- 30 imbla kè nla yò. Riganli yò imbanli pófia ta agènda gw' egómbe z' itenla. Gw' egómbe z' itenla m' be bullnle mongi wi tenla, inlè, Lóngè kuminlienl' ilënd' imbe, ko kóranli yò ata gò pezya yò: ndó imbia vaganli yò gò nag' wam'.
- 31 Ní' agóvlinliè waó nkógò mori, awulla, 'nlè, Inlongo ny' óròwa nyi r' egolanli g' iutyonyi mutard ny' awonglò edú, óma avènlò gò
- 32 ntyag' iyè; nyi re rèti inyangó viaganlò nì' ilònda yòdu; ndó ja ny' apófia, nyi r' ivólò viaganlò nì' ówongo edu, agalw' erere, ko inyonli s' igónlò bia alwanla gw' ampar' imè.
- 33 Ní' agóvlinliè waó nkógò mori, inlè, Inlongo ny' óròwa nyi r' egolanli ga lèvèn y' awonglò nì' ófiwantò, ayumbunla yò gw' itònda yi mpèmba lrarò, kaó yòdu y' atíva nli lèvèn.
- 34 Jisu agambinl' anlaga isaón yinlo yòdu nì' inkógò; e kamba nla
- 35 waó nkógò fo: ko igamba ny' óvogial twa rèti nyi bulia, 'nlè, M' be nungunl' ógwanl' iwam' nì' inkógò; m' be kogunli' isaón y' avegagi jumbunlò pa avila gw'
- 36 idóvìlò sí ntye. Vovo awinlizi Jisu awinliz' anlaga, ayinginla gò nagó. Ní' avílenl' inlèngl yè góre yè, awulia, 'nlè, Vèngunla 'zwè nkógò y' ilënd' imbe
- 37 yl ntyaga. Ní' aylvirè awulinla waó, inlè, Ayè ó nyèny' ilònd' imbla nle Ófiwa w' óma.
- 38 Ntyaga nle ntye yinlo; ilònd' imbia nle awanla w' inlongo; nì' ilònd' imbe nle awanla w' ómbe.
- 39 Ólòvålóvì ó nyènyl yò nle Satan; egómbe z' itenla nle ntyai yl ntye; nli mongl' wi tenla nì'
- 40 lenjèl. Sambó ga nte kuminliè ilònd' imbe, avezyó g' ógonli, nlonlo be dwanla gò ntyai yl ntye.
- 41 Ófiwa w' óma e be tófi' tenjèl sè, ko waó kuminlia avilla gw' inlongo nyè abaku módu, nla waó
- 42 wi janj' lbe, awala waó gw' elóngó z' ógonli; gógó be dwanl'
- 43 edingó nli nkègèrè y' ano. Vovo be bamb' anlag' avia ga nkómbe gw' inlongo nya Rer' lyaó. Ayè ó re nì' aról gò jogo, e ga yogo.
- 44 Inlongo ny' óròwa nyi re k' egolanli ga ayika jumbunlò pa gò ntyaga; yl re gò dèngò yò nì' óma, e jumbuola yò; nla vo mbia ya yò, e kènda, agóle ya yòdu yi re nla yè, ko yè kóle ntyaga mè.
- 45 Inlongo ny' óròwa nyi re k' egolanli g' óma w' agólò mbutag' adó
- 46 ambia; ó re gò dèngè idó ifiori nyi njónli mpólò, e kènda agóle ya yòdu yi re nla yè ko yè kóla nyò.
- 47 Inlongo ny' óròwa nyi re k' egolanli g' elóva pungó pa gò mbenle, ko yò datiz' ónlongo edu; zì re gò jónlla zò, wì dura zò g' ózyègè; ko waó dwanla tu agenje vèrè vía gw' lómbo, ndó vè wi
- 49 fala yò. Yenlo be dwanla gò ntyai yl ntye: lenjèl sí be bia, ager' avè avila gò gare y' avia,
- 50 awala waó gw' elóngó z' ógonli; gógó be dwanl' edingó nli nkègèrè y' ano.
- 51 Jisu awulinli waó, inlè, Anlw' akótiz' isaón yinlo yòdu? w'
- 52 awulinliè, inlè, Ifi, Rera. Ní' awulinliè waó, inlè, Órèndis! edu sambó ó re nènga pa gw' inlongo ny' óròwa, ar' egolanli g' ómo nì'

- ve nagò, ò kogunlla avila gw' igumb' inyè ya yonla nll lungu.
- 53 NI' arweni', inlè, gw' amènlzi Jiau inkògò sinlo, alubwi vovo.
- 54 NI' a'vieniè gò ntye yèmè, anlè-nja waò gò nag' waò yl Syonlo; ko waò mama, awulia, 'nlè, Imia sinlo nll' ljanja si ngulu sinlo si re nll' òma winlo si pilla gw'?
- 55 Winlo arang' òfiwanla w' òkèngè-kèngè? Ngi yè e pa fweliò Inlè Mari? NI' awongl yè anlòfiè, wa Jema, wa Jòsèf, wa Simon ula
- 56 wa Judas? NI' awongl yè antò, waòdu wi zye nla 'zwè kè? Isa-òn yinlo yòdu yi re nll' òma winlo
- 57 sambò yi pilla gw' NI' agwezò waò gòre yè. Ndò Jiau awulinla waò, inlè, Òvogisi azyel' òlubò fo, kaò gò ntye yèmè nla gò nag' wòmè. Yenlo e dende lemba ye-nga gògò, g' òfiwanja w' itwayi-vir' isaò.
- 14 Egòmbe mè ayogió Hèrod yi Tetrark ayogo elumil zi Jisu.
- 2 NI' awulinlè inyongò sè, inlè, Winlo nle Jan yi Baptist; are tòngwa pa avila gw' ljuwa; yenlo
- 3 ingulu sinlo si janja gòre yè. Konde Hèrod aluò akòtì 'Jan, agòrè, awelè gò ntyògò g' òfiwanja wi Hèrodias y' òfiwantò wl Filip y'
- 4 òfiworer' lyè. Konde Jan awulinlè, inlè, Zyele kwèkwè gòrè 'wè
- 5 gò jòmbè. Nla gw' avelagìè gò jònlè, arienl' anlaga, konde w'
- 6 arangìè inlè ay' òvogisi. Ndò gw' arwenl' ntyagò yl ntyugu y' ayanlì Hèrod, òfiwo fiwantò wl Hèrodias aylulagi gò garegare yaò aron-ndle Hèrod. Yenlo avanganlè nll' òrangò gò pè ezom' edu zi be bambiè yè. NI' ayè, syoriò pa nll' ugi yè, awull' 'nlè, Va mè vèno gw' epèlè ewònjò zi Jan yi
- 9 Baptist. NI' ayanlì òga ekèva; ndò g' òfiwanja w' òrangò nla waò w' avegagi tu nla yè, azò-
- 10 mbi zò gò pò. NI' aròfiè, arenle Jan òmpele gò nagò y' intyògò.
- 11 NI' a'vagiò ewònjò zè gw' epèlè avò laesa; nll' a'vagiè zò gòre nll' yè. NI' a'vieni' inlèngi yè, aròmbul' ebende, avèna zò; nll' agèndi waò awulinlè Jisu.
- 13 Gw' ayogió Jisu igamba, alubwi vovo nll' elende, agènda gò mbòra y' òròve waò anka; nla gw' ayogió anlaga yenlo, w' azongìè nll' ntye
- 14 avilla gw' inkala. Nla gw' azumlè, ayanl' anlag' awenge; nll' avò-
- 15 ginlè waò ayang' lbèli yaò. NI' egòmbe zi ukòlò a'vieni' inlèngi gòre yè, awulia 'nlè, Yinlo mbòra y' òròve nll' owenja w' ajili; w-
- 16 nllz' anlaga ko waò kènda gw' inkala agòl' iny' isaòmè. Ndò Jiau awulinlè waò, inlè, Wl zy' lsyolo nll' kènda; vanl' waò inya
- 17 anlwè mè. NI' awulinlè waò yò, inlè, Azw' azye nll' inya vèno, kaò amonga ml mpè-
- 18 mba atanl' nll' vèrè vèanl'. NI' awullè, inlè, Vaganlì sò gunlu
- 19 gòre mè. NI' azòmbiè anlaga gò dwanla tu gw' a'fianlì; nll' awonglè amonga ml mpèmba atanl' nll' vèrè vèanl', avòna g' òròwa azavlnla; nll' amoguulè amonga, ava mò inlèngi, ko inlèngi p'
- 20 anlaga: NI' anyenl' waò du, ayòra; nll' aguminlè waò nkizi y' ariganlì, Igòfil ny' Itòndò nll' Itò-
- 21 ndò imbanlì ralie. Nla waò w' anyenl' w' avegagi vo utozèn s' anlòfiè ntyanlì, tòmbarè p' antò nll' awanla.
- 22 NI' azòmbiè inlèngi yè pele gò kwenla gw' elende, alalia gò bò-syò yè gò ntye mori, gò fwilnizè
- 23 anlaga. Ayè fwilniza p' anlaga, avandi gò nòmba ay' anka, gò kambinla: nla gw' arwenl' nkò-
- 24 lò, avegagi gògò ayè dadìè. Ndò elende z' aluò z' atwenlì gò garegare y' ell'va, mbòlanganlagò nll'

ikeŋa, konde òmpunga w'avegag'
 25 akòma gòre waò. Nl' ayeñjlnla
 aŋienliè gòre waò, njarag' eliŋa
 26 nl' agòlò. Nla gw' ayeñl' luèngl
 ayeñliè njarag' eliŋa, w' arienli,
 awulia, 'nlè, Ibambò; nl' awògl-
 27 nli waò nl' itia. Ndò Jisu azunge
 kambì nla waò awulia, 'nlè, Zi-
 ndianl' irèŋia; nie miè; arianli.
 28 Nl' ayiviri Pitèr ayivirè, awulia,
 'nlè, Rera, jogo nle 'wè, zòmbia
 miè bla gòre 'wè njarag' anlingò.
 29 Nl' awuliè, inlè, Yògò: nl' azu-
 mlnli Pitèr avila gw' elende, ayar'
 30 anlingò gò kènda gòre Jisu. Ndò
 gw' ayeñliè òmpung' òmpòlò, ari-
 enli; nl' avakiliè òminla, arò-
 nga, lulè, Rera, zunginla miè.
 31 Nl' azunge daŋinli Jisu ògo, agò-
 tè, awullinliè, inlè, Awè, y' lbekel'
 ljangò, ezande z' addòvo mpaga?
 32 Nla gw' agwenli waò gw' elende,
 33 ayèk' òmpunga. Nla waò w'
 avegagl gw' elende w' azavinlè,
 awulia, 'nlè, Gillgill awè nl'
 Òŋwa w' Anyambiè.
 34 Waò dalla pa, aŋienli waò gò
 35 ntye yl Gèndsarèt. Nl' anlòŋŋie
 wi mbòra mègw' amlenli waò yè,
 w' aròŋŋi gò ntye yòdu vingò-
 vingò, aŋaga gòre yè anlaga waò-
 36 du w' avegagi nl' inkanli. Nl'
 agwenli waò yè nkolo, inlè, wi
 ga gòte vanganl' ògòmbinlò wi
 ngol yè; nl' aròli waòdu w' agòti.
 15 Vovo aŋienli gòre Jisu irèndisi
 nl' Ifariŋl avila gò Jerusalem,
 2 awulia, 'nlè, Ezande zi pav' inlè-
 ngi yo Inèñja s' aulèrò? konde wi
 jòvunl' ago maò gò nya waò inya.
 3 Nl' awinlizi Jisu awulinlia waò,
 inlè, Ezandezi pava 'nlwè kèavav'
 òzòmbiò w' Anyambiè nl' inèñj'
 4 isanli? Konde Anyambiè awuli,
 'nlè, Lube rer' iyo ull ngi yo: nl'
 ayè ò towe rerè ge ngwè, a ga
 5 yuwe njuwaga. Ndò anlwè bulla,
 'nlè, Òm' edu ò bulinlie rerè ge

ngwè, inlè, Eza z' aro tòlizo avila
 gòre miè, zi r' òrunnda; alube rer'
 6 iyè getngl yè nyènlè. Yenlo
 anlw' are panga p' òzòmbò w'
 Anyambiè òsaòñ wa nyawè, nl'
 7 inèñj' isanli. Imblagwanla, Eea-
 la avogi mbiambiè g' òŋwanj'
 8 iwanli, inlè, Mongl sinlo wi
 ayusya pièrè nla miè nl' agwanl'
 imaa, aluba miè nl' iulumbu yaò;
 ndò irèŋi' lyaò yi re bò avila gòre
 9 mlè. Ndò wi savliua miè vo nya-
 wènyawè, nènjag' isòmbia s' anla-
 10 ga. Nl' aweliè anlaga awulinlia
 waò, inlè, Yogonli ko kòtizanli.
 11 Arang' eza zi jinginla g' ògwanla
 zi feviz' òma; ndò eza zi kogwa
 avila g' ògwanla, zò feviz' òma.
 12 Vovo aŋienl' luèngl yè awulinliè,
 lulè, Ò vòrò inlè Ifariŋl gw' ayo-
 gò waò lgamba mènyo, w' aŋe-
 13 ndl? Ndò awiniizi awulia, 'nlè,
 Òwongo edu, wi re wl pa bènliò
 14 nie Rer' iyam', wi be tòduulò. Ri-
 ganli waò: waò nl' apokumi kèndi'
 apoku. Nla ja ipoku ny' akèndi'
 ipoku, waò aŋauli wl be pòswa
 15 gw' Ivemba. Nl' awinlizi Pitèr,
 awulinliè, inlè, Vèngunla 'zwè
 16 nkògò ylnlo. Nl' awull Jisu,
 inlè, Anlwè pare sikòtiza fo kè?
 17 Anlwè pa kòtiza, 'nlè, ezom' edu
 zi jinginla g' ògwanla, zi plaganla
 gw' iwuñtu, ko zò falò gò nagò y'
 18 ògombo? Ndò isaòñ yi kogwa g'
 ògwanla, yi pila g' òrèŋia; ylnlo
 19 yò feviz' òma. Konde avila g'
 òrèŋia kogw' ipikl' ibe, ljonla s'
 anlaga, inania nla winganli, òve-
 lanliò, ljuŋa, lberinla, nl' ipèdi'
 20 Anyambiè: ya yl feviz' òma nle
 ylnlo: ndò gò nya nl' ago mi pa
 jòvunlò, yl pa feviz' òma.
 21 Nl' alubwi Jisu avila vovo agò-
 nda gò wògò yi Tirus nli Sidon.
 22 Nla vòula, òŋwantò wl Kanaan
 aŋienli avila gw' Inkòŋa mè, ala-
 giulè, awulia 'nlè, Yenla ml' ekè-

23 Ƶa Rera, ɔŋwa wi David; ɔŋwani' iyam' ɔŋwantò are syokollò pa ni' inliul' iƵe pòlò. Ndò eƵvirè mpongo; ni' aƵieni' inlengi yè agwenlè nkolo, awulla 'nlè, Winlizè, konde e tónga gò nyufm' iyazyò.
 24 Awinlizè, awulla, 'nlè, Mi tó mó kaò gw' adombe mi re pera pa mi nagò yi Israël. Ndò ɔŋwantò aƵieni, alóvlinè akotolo, awulla,
 26 'nlè, Rera, nlungunia miè. Ni' awinlizè awulla, 'nlè, Zyele mbia gò bong' inya s' awania avunginla sò imbwa. Ni' awullè, inlè, Ifi, Rera; ndò vanganl' imbwa si nye nkizi yi pòswa avila gò tavuru y' irer' isaò. Vovo awinlizi Jisu awulinlè 'nlè, ɔŋwantò, ibekeli' so si r' ipòlò: ga lwanle gòre 'wè nte beito. Ni' aróliziò ɔŋwani' lyè ɔŋwantò avila gw' igwèra mè.
 29 Ni' alubwi Jisu avila vovo aƵia gw' eliƵa zi Galile; ni' avandè gò nòmba, alwanla tu gògò. Ni' aƵieni' gòre yè anlag' awenge, avage bóke, ni' apoku, ni' affiaŋu, nli nlem̄a, ni' awènl' awenge, alimbina waò gw' agòlò mè; ni'
 31 ayingiè waò. Yenlo anlaga waòdu w' affiami, gw' ayeni waò affiaŋu mi kamba, nli nlem̄a tòlizò pa, nli bóke yi kènda, ni' apoku mi jenla. Ni' azuminlil waò Anyambiè yi Israël.
 32' Ni' aweli Jisu inlengi yè awulla, 'nlè, Mi jeni' anlaga winlo ekèƵa, konde w' adwani nla miè ntyugu ntyarò, ndò wi zye ni' eza zi nyò waò. Mi pa bele fwinliza waò nli njanla wi vende kwa sike gò
 33 mponlo. Ni' awulinlò yè ni' inlengi yè, inlè, Gwenli be dènga 'zwè g' òròve, inya kwèkwè gò
 34 jòriz' anlaga ntangò yinlo? Ni' awulinlò waò nie Jisu, inlè, Anlw' are ni' amóng' amla? Ni' awuli waò, inlè, ɔrògenlò, nli

35 yeƵèrè yakwè. Ni' azòmbè anlaga gò dwanla tu gò ntye. Ni' awonglè amóng' ɔrògenlò nli Ƶèrè, av' akeƵa; ni' amogunliè mò, ava inlengi yè; ko inlengi p' anlaga. Ni' anyeni waòdu, ayòra; ni' aguminil waò nkizi y' ariganil, itòndò ɔrògenlò ralle.
 38 Nla waò w' anyeni w' avegagi intozèn s' anlòŋŋe nla, tòmbarè p'
 39 antò ni' awania. Nla gw' awinlizè anlaga, agwenli gw' elende aƵia gò wògò yi Magdala.

16 Ni' aƵieni' Ifarisi ni' Isadusi alembè, aƵambiè gò tuminlia
 2 waò elemba avila g' òròwa. Ni' awinlizè awulinlia waò, inlè, Egòmbè zi nkòlò aniwè bulia 'nlè, ɔgwèr' ombia, konde òròwa wi re
 3 tenlatenia. Ni' ibanga, inlè, ɔwenj' òƵe nlenlo, konde òròwa wi re tenlatenia nli viòvio. Anlw' imblagwanla, anlw' avòrò gò kèlagèl' ɔzyò w' òròwa, ndò anlw'
 4 ayolie mie lingilò yi gòmbè. I-vòŋm' iƵe nla ny' òƵelanlò nyi but' elemba, ndò ny' avò elemba kaò elemba zi Jóna. Ni' arigiè waò agèndaga.
 5 Nla gw' alall inlengi yè gò ntye mori, w' alevanil gò bongè mpèmba. Ni' awulinlò waò nie Jisu, inlè, Vónianil ko kelimanlil gò
 7 lèvèn y' Ifarisi ni' Isadusi. Ni' agambaniagi waò, inlè, E kamba yenlo konde azwè pa bongè mpèmba. Ni' amlenli Jisu, awulla, 'nlè, Anlwè y' ibekeli' ijangò; ezande zi kambania 'nlwè, konde
 9 anlwè pa bongè mpèmba? Nla nlenlo aniwè pa kòtiza ge jònginlia amóng' atanlil m' intozèn a' anlaga ntyanil, nli ntangò y' itòndò y' aguminlilò 'nlwè? Ge
 10 amóng' ɔrògenlò m' intozèn s' anlaga 'niai, nli ntangò y' itòndò
 11 y' aguminlilò 'nlwè? Ezande zi re 'nlè anlwè pa kòtiza 'nlè, mi pa

- kamba nla 'nlwè g' òñwanja wi mpemba? Ndò gelimanli gò lè-
- 12 vèn y' Ifarisi n' Isadusi. Vovo agòtzi waò inlè, e pa bulinlia waò, inlè, wi ga gelime gò lèvèn yi mpemba, ndò gw' inènja s' Ifarisi n' Isadusi.
- 13 Gw' a'vieni Jisu gò wògò yi Searia yl Fillp, a'vambi Inlèngi yè, awulia, 'nlè, Miè Òñwa w' òma, anlaga wi bulla 'nlè, miè mande?
- 14 Nl' awuli waò, inlè, Awèwo inlè, Jan yl Baptist; awèwo inlè, Ellas; ni' awèwo inlè, Jèremia ge òmiori
- 15 w' Ivogisi. Awulinliè waò, inlè, Ndò anlwè bulla 'nlè miè mande?
- 16 Nl' awulinliè Simon Pitèr, awulia, 'nlè, Awè nle Krai s' Òñwa w'
- 17 Anyambè yabo. Awulinliè Jisu awulinliè, 'nlè, Ò re savinlò pa Simon y' òñwa wi Jóna: konde ò mlezò igamba nyinlò ni' òzyòni nli ntyinla, ndò nle Rer' Iyam' yl re g' òròwa. Mí bulinliè kè, 'nlè, Awè nle Pitèr, nlagw' idò nylulo m' be nòge ñandò yam'; ni' agugi m' elóngò z' ògòni m' ageve yò.
- 19 M' be po k' Isyape s' Inlongo ny' òròwa: ni' ezom' edu zi be dirìò ndo gò ntye zi be dirìò g' òròwa; ni' ezom' edu zi be purunlò ndo gò ntye zi be purunlò g' òròwa.
- 20 Vovo azòmbiè Inlèngi yè inlè w' amlez' òm' edu inlè ayè nle Krai s'.
- 21 Avila gw' egòmbè mè avakili Jisu gò mlez' Inlèngi yè inlè, e ga gènde gò Jerusalem, azindinl' isaòn Imlènge gòr' anlero, ni' iminis' impòlò, ni' irèndisi, kè jónlò, aròngunliò ntyugu yi ntyarò.
- 22 Nl' awongi Pitèr awongè, avakilla gò sèmbè, awulia, 'nlè, Anyambè e ga vòginlò Rera: Igamba nyinlò ny' alwanle gòrè 'wè. Ndò awizi, awulinli' Pitèr, inlè, Gènda gò nyuim' iyam' Satan: awè Ibaku gòrè miè:
- 21 konde ò nak' isaòn y' Anyambè, ndò isaòn y' anlaga. Vovo Jisu awulinli' Inlèngi yè, inlè, Jog' òm' abele sònga miè e ga nilimlul' okuw' wèmbè, kè tòmblulè krosi
- 25 yè, a'venga mlè. Konde òm' edu ò bele sunginl' e'ñènlò zè, e be periza zò; ni' òm' edu ò be periz' e'ñènlò zè g' òñwanj' lwam', e be dènga zò. Konde òba nde wi re
- 26 ni' òma, ja anyenle ntye yòdu, averiz' inlilul' inyè? ge ande zi r' òma ko pa gw' avende m' Inlilul'
- 27 inyè? Konde Òñwa w' òma e be bla ni' Ivenda nya Rer' Iyè ni' Ienjèl sè nla yè; egòmbè mè e be p' òm' edu ga nt' ar' ijanj' isè.
- 28 Gilligili ni, bulinlia 'nlwè, inlè, R' awèwo gòrè waò wl re vènlò gòrè, wi re, w' alemb' ijuwa, kaò w' ajenl' Òñwa w' Òma e bia gw' inlongo nyè.
- 17 Ntyugu òròwa piaganla pa, Jisu awongi Pitèr nli Jems nli Jan y' òñworer' Iyè, avanda nla waò gò nòmba ndòndwi, waò
- 2 dadlè. Nl', agalunliò egolanli zè gw' azyò maò, ni' òzyò wè w' a'vambi ga nkòmbè, ni' ingol sè s'
- 3 arwenli pupu g' òzange. Nla vò-nla, awòwunli gòrè waò Mòsès
- 4 ni' Ellas nkambaga nla yè. Nl' ayiviri Pitèr awulinli Jisu, inlè, Rera, re mbia gòrè 'zwè gò dwanla vènlò: ja w' ajivira, m' be nòga vènlò sapala raro, e'ñiorl gòrè 'wè, ni' e'ñiorl gòrè Mòsès, ni' e'ñiorl
- 5 gòr' Ellas. Gw' agambagè yenlo, vònla, evindl' eyombwl z' alivini waò, nla vònla, Inyòl avila gw' evindl' ny' awul', inlè, Winlo ni' Òñwanl' iyam' ò tondò miè, mi jenle mbia gòrè yè; yoginlòni
- 6 yè. Nla gw' ayogilò Inlèngi w' avòswi, azyò maò gò ntye, aria
- 7 pòlò. Nl' a'vieni Jisu a'vata waò, awulia, 'nlè, Nlongwanli, ko ari-
- 8 anli. Nla gw' aròmbinli waò

- antyo maò, wi jenl' òma nyènle, 22 Nia gw' alwanlagi waò gò Galile, Jisu awulinli waò, Inlè, Òfiwa w' òma e be nozò gw' ago m' anlaga; 9 kaò Jisu dadidè. Gw' azuminlagi waò avila gò nòmba, Jisu azòmbi waò, Inlè, Awulinllanl' òm' edu 23 ko waò jònle; nli ntyuga yi ntyarò e be tòngunliò. Nl' aye-nli waò ekèv' evòlò.
- 10 Nl' avambidè yè nl' Inlèngi yè, 24 Gw' avienli waò gò Kapèrnaum, waò w' awongagi mpagò w' avienli gòre Pitèr, awulia, 'nlè, Ònlè- 11 Inlè, Ellas e ga lónge bie? Awilnizlè awulinlla waò, Inlè, Rètli Elias e bla, kè dwanliz' isaòu 25 nji wanli e pa pe mpagò? Nl' awuliè, Inlè, Ifi. Nla gw' ayingi-nlè gò nagò, Jisu alónge kambli nla yè, awulla, 'nlè, Ò plikilia sè, 12 yòdu. Ndò mi bulinlia 'nlwè Inlè, Elias are bla pa, ko w' amiè du; ndò w' alendl gòre yè ut' arondl waò. Yenlo, kè Òfiwa w' òma e be jenl' azyingò gòre waò.
- 13 Vovo agòtiz' Inlèngi, Inlè, agambi nla waò g' òfiwanja wi Jan yi Baptist.
- 14 Gw' avienli waò gòr' anlaga, avienl' òma gòre yè, alovinlè akotolo, 15 awulia, 'nlè, Rera, vògini' òfiwanl' iyam', konde ar' eranlia, e jenle njuke mpòlò: konde gòmbe yenge e poswa g' ògònl nli gòmbe yenge gw' anlingò. Nl' 16 avagi mlè yè gòr' Inlèngi yo, ndò 17 wi jolie jingò. Nl' awinllzi Jisu awulla, 'nlè, E! Ivòfia nyl r' lbe- kelia fo, nli feva pa kè, òlingò sè wi be dwanla miè nla 'nlwè? Òlingò sè wi be sindinla miè 'nlwè?
- 18 Vaganliè gunlu gòre miè. Nl' azèmbi Jisu azèmb' inlinl' i'vè, ko nyò kogwa avila gòre yè; nl' ayingiò òfiwanla avila gw' igwèra mè. Vovo avienl' Inlèngi gòre 19 Jisu, waò anka, awulia, 'nlè, 20 Azwè jolle; tòmba nyò sè? Nl' awulinliò waò nle Jisu, Inlè, G' òfiwanja w' Itwavekeli' sanli: konde gilligili, mi bulinlia 'nlwè, Inlè, Ja 'nlw' adwanla nl' ibekelia g' Intyo nyl mutard, gambènl' anlw' abulinlie nòmba yinlo, Inlè, Lubwa vèno; agènda gò- nlo, ko yò dubwa; nla zyel' ezo- ma zì re z' ayoliò nle 'nlwè.
- 21 Nla gw' alwanlagi waò gò Galile, Jisu awulinli waò, Inlè, Òfiwa w' òma e be nozò gw' ago m' anlaga; 23 ko waò jònle; nli ntyuga yi ntyarò e be tòngunliò. Nl' aye-nli waò ekèv' evòlò.
- 24 Gw' avienli waò gò Kapèrnaum, waò w' awongagi mpagò w' avienli gòre Pitèr, awulia, 'nlè, Ònlè- 25 nji wanli e pa pe mpagò? Nl' awuliè, Inlè, Ifi. Nla gw' ayingi-nlè gò nagò, Jisu alónge kambli nla yè, awulla, 'nlè, Ò plikilia sè, Simon? aga wi ntye wi bong' òba ge mpagò avila gòre maunde? avila gòr' awanl' Iwaò ge anlag' 26 a'fiori? Awuli Pitèr, Inlè, Avila gòr' anlag' a'fiori. Vovo awulinliò nle Jisu, Inlè, Awanla sa- 27 mbò wi re dièngadiènga. Ndò azwè vende kweza waò, gènda gw' eli'va, ko dow' flowo; nl' e'vèrè zì dónge bòwunlia, wonga zò; nla gò be nungunlo ògwanla wa zò, ò be jenle syika: wonga yò ava waò g' òzamb' Iwam' nl' Iwo.
- 18 Igwèra mè avienl' Inlèngi gòre Jisu, awulia, 'nlè, Òmo 'mpòlò gw' Inlongo ny' òròwa 2 mande? Nl' aweyi Jisu awey' òfiworumbe, awelè gò garegare 3 yaò, awulla, 'nlè, Gilligili mi bulinlia 'nlwè, Inlè, Kaò anlw' akalwa, alwanla g' awarumbe, anlw' aylinginle gw' Inlongo ny' 4 òròwa. Òm' edu sambò ò be syò-nli' òkuw' wè g' òfiworumbe winlo, ayè òmo mpòlò gw' Inlo- 5 ngo ny' òròwa. Nl' òm' edu ò be bong' òfiworumbe ònlongo winlo gw' iu' Inyam', e bongi miè. 6 Ndò òm' edu ò be kwez' ò'fiori gòr' awangò winlo wi bekelia miè, to dwanle mbia gòre yè Inlè, Idò nyi kilinl' Imba nyi ga liriò g' òmpele wè ko yè dominla g' 7 òronga wi ntyua. Azyile gò ntye

- g' òñwanja w' ikweza! konde
 rèti ikweza si be bia, ndò azyile
 8 g'òma mè ò bag' ikweza. Nla
 ja ògo wo ge ògòlò w' akwezo, re-
 nla wò nkwi, ko fala wò avila
 gòrè 'wè: re mbia gòrè 'wè gò
 jingina gw' efiènlò ebòke g'
 enlèfina, viaganlò nla gò dwa ni'
 ago ambanli ge ni' agòlò ambanli
 gò falò g' ògònlì w' egòmbe zòdu.
 9 Nla ja intyo nyo ny' akwezo, rò-
 kunla nyò, ko fala nyò avila gòrè
 'wè: re mbia gòrè 'wè gò jingina
 gw' efiènlò ni' intyo lfiòri, vlagan-
 niò nla gò dwa ni' antyo ambanli
 10 gò falò gw' elòngò z' ògònlì. Geli-
 manli, anlìwè vende pèdì' òfìori
 gòr' awangò winlo; konde mi
 bulinlia 'nlwè, inlè, Ienjèl saò g'
 òròwa, si pòul' òzyò wa Rer' iyam'
 yi re g' òròwa pèkèpèkè.
 12 Anlwè tanga sè? Jog' òm' are
 ni nkama y' adombe, ko lfiòri
 gò mò pera, e pa tig' agòfìl enlo-
 gòfìl ni' adombe enlogòfìl, ko yè
 kènda gw' inòmba awuta nyò nyi
 13 re pera pa? Nla j' atwa 'nlè e dè-
 nga nyò, rèti ml bulinlia 'nlwè,
 inlè, e jenla nyò mbia viaganlò
 ni' agòfìl enlogòfìl ni' adombe
 14 enlogòfìl ml re mi pa pera. Ye-
 nlo kè arange ntòndinli ya Rer'
 iyanli yi re g' òròwa, inlè, òfìori
 gòr' awangò winlo e ga vere.
 15 Nla ja òñworer' iyo adendo mbe,
 gè tevunlè awè ni' ayè anka: j' aje-
 ginlò 'wè, gambènlè w' adèng' ò-
 16 fìworer' iyo. Nla ja ayoginlò 'wè,
 wonga nla 'wè òfìori ge a'vanli
 inlè, gw' agwanla m' iyenl' imba-
 ni ge irarò, igamb' iedu nyl ga
 17 iwanlizò. Nla ja ayoginlò wàò, ra-
 kille fiandò; nla ja ayoginlò fiandò,
 egalwanle gòrè 'wè g' òmo re e mi'
 18 Anyambè nla ga publikan. Rèti
 ml bulinlia 'nlwè, inlè, Òsaòñ
 wedu wi be dirìlò 'nlwè gò ntye,
 wò kè wi be dirìlò g' òròwa: ni'
- Òsaòñ wedu wi be purunlò 'nlwè
 gò ntye wò kè wi be purunlò g'
 19 òròwa. Mi fo bulinlia 'nlwè,
 inlè, Jogo a'vanli gòrè 'nlwè w'
 akwezanganla gò ntye g' òñwanja
 wi ndag' iedu yi be bambiò wàò,
 yi be dendinlò wàò nle Rer' iyam'
 20 yi re g' òròwa. Konde gò r' a'va-
 nli ge ararò datanla pa gw' in'
 iyanm', gògò re mlè gò garegare
 yaò.
 21 Vovo a'vienli Pitèr gòrè yè awu-
 lla, 'nlè, Nyongo mla be dendinlò
 miè mbe ni' òñworer' iyam', ko
 mlè nyezè? nyongo òrogènlò?
 22 Jisu awulinliè, inlè, Mi pa buli-
 nliò, inlè, vo nyongo òrogènlò,
 ndò vo nyongo òrogènlò agòfìl
 23 òrogènlò. Yenlo inlongo ny' òrò-
 wa nyl r' egolanli g' òga ò feli
 bongè ntangò gòr' inyòngò sè.
 24 Nla gw' avakiliè bongè ntangò
 a'vagiò gòrè yè òfìori ò nwanliè
 25 lgòfìl ny' intozèn s' italenl. Ndò
 gò re 'nlè e pegaga ni' eza zi pa,
 rer' iyè azòmbi 'nlè, e ga gòlò ni'
 òñwanl' wè ni' awunli wè nli ya
 yòdu y' avegagi nla yè; ko inwa-
 26 nla mènlizò. Yenlo avòswi nyò-
 ngò mè gò ntye, azavinla, awulia,
 'nlè, Rera, vengina miè, gambè
 27 m' be po sòdu. Ni' avògiuli rèrè
 yi nyòngò mè avòginlè, avurunlè,
 28 anyez' inwanla mè. Ndò nyòngò
 mè agogwi alèng' òfìori w' inyò-
 ngò nla yè ò nwanliè nkama y'
 ifura: ni' agòtìdè yè, aviareò g' òngò-
 nga, awulla, 'nlè, V' inwanl' iso.
 29 Yenlo nyòngò nla yè avòswi
 gò ntye, agwenlè nkolo, inlè, Ve-
 30 nginla miè gambè m' be po. Ndò
 e jivira du; ndò agèndi awelè gò
 31 ntyògò, kaò ap' inwanla mè. Nla
 gw' ayenl' inyòngò nla yè nt'
 arwenli, w' ayenl' ekòv' e'fòlò; ni'
 a'vienli wàò arakili rer' iyaò isa-
 32 òn yòdu y' arwenli. Vovo rèrè yi
 nyòngò mè awellè, awulinliè 'nlè,

- Nyôngô mbe, ni anyezo inwanna mè sôdu, konde ô gwenli miê
- 33 nkolo: zye kwêkwê gôre 'wê gô pôginla kè nyôngô nla 'wê, nt'
- 34 avôginli miê 'wê? Nl' avendi rer' iyê anozinlê gô jeniizô azyingô, kaô ap' inwanl' isê sôdu.
- 35 Yenlo kè Re' iyam' yi re g' ôrôwa e be dendinla 'nlwê, kaô anlw' auyezanla gw' irêfm' iyanli ôm' edu ôfworer' iyê.
- 19 Nl' arwenl' inlê, gw' amênlizi Jisu agamba minlo, alubwi gô Gallie, avla gô wôgô yi Judia g' ôzamb' ôffiori wi Jordan. Nl' azôngiô yê nl' anlag' awenge; nl' ayingiê waô vovo.
- 3 Nl' avienli gôre yê Ifarisi ndembagê awulia, 'nlê, Re kwêkwê gôr' ôma gô tômb' ôfiwant' wê gô 4 ndag' ledu? Nl' awinliziê, awulinlia waô, inlê, Anlwê pa tanguinia, inlê, ayê ô vangî waô avila gw' ipakilia avangi waô ônlôfme 5 nl' ôfiwantô, awulia, 'nlê, G' ôfiwanja w' igamba nyinlo ônlôfme e ga rige rer' iyê nli ngi yê, alwa jôngô pa gôr' ôfiwant' wê, ko waô avanli dwani' ôzyônli 6 ômô? Yenlo wi zye! avanli nyênlê ndô ôzyônli ômô. Eza z' ayôngiô nl' Anyambîê sambô, z' avanguniô nl' ôma. W' awulinliê, 7 inlê, Sambô Môsês azômbi gô p' ezangô z' itômbô arômb' ôfiwantô 8 sê? Awulinli waô, inlê, Môsês, g' ôfiwanja wi njolinli y' irêfm' iyanli, ayiviri 'nlwê tômb' antô wanli: ndô pegaga yenlo avila gw' 9 ipakilia. Mi bulinlia 'nlwê kè, inlê, Ôm' edu ô tômb' ôfiwant' wê, kaô gô ntiula y' ôvelanlô, kè jômb' ôfiwênlê, e nanla nia winganli: nl' ayê ô jômbê ô re tômbô pa e nanla nla winganli.
- 10 Inlêagl y' awulinliê, inlê, J' adwanla yenlo gôr' ônlôfme nl' ôfiwant' wê, gambênlê zyele mbia
- 11 gôjômba. Ndô awulinli waô, inlê, Arang' analaga waôdu ko bong' igamba nyinlo, ndô kaô waô 12 wi pô nyô. Konde r' ivèngunli y' ayanliô yenlo, avila gw' ambuñu m' ingi saô: r' ivèngunli kè y' avèngunliô nl' analaga: r' ivèngunli kè y' avèngunli' ikuw' iyaô g' ôfiwanja w' inlongo ny' Anyambîê. Ômo re ko jolle bong' igamba mè, e ga wonge nyô.
- 13 Vovo avagiô gôre yê awanla, inlê, e ga rallie ago mè gôre waô, agambinla; ndô inlengi yê y' 14 alegi waô. Ndô Jisu awuli, 'nlê, Yiviranl' awanla, ko aleganli waô bia gôre miê: konde inlongo ny' ôrôwa nyô nl' ônlongo winlo.
- 15 Nl' arallê waô ago, alubwa vovo.
- 16 Nla vônia, ôm' avienli awulinliê, inlê, Ônlênji, ezom' evia ande zi be dendô miê, ko miê dwanla nl' 17 emênio z' egômbe zôdu? Nl' awulinliê yê, inlê, Ezande zi bambio miê g' ôfiwanja w' eza zi r' evia? R' ôffiori ô r' ômbia; ndô ja w' abele jinginia gw' emênio, 18 venjavenj' ampanga. Awulinliê yê, inlê, Ampanga mi? Awuli Jisu, inlê, Ayôn! ôma, Anlanla nla winganli, Ayufa, Averinla, 19 Lube rer' iyo nli ngi yo, ko tônd' ôganganlô wo g' ôkuw' womê.
- 20 Awulinliô yê nl' iwanjo, inlê, Minlo môdu mi are mô penjavenja 21 pa: ezande zi pe butô miê? Jisu awulinliê, 'nlê, Ja w' abele dwanla keka pa, gè kôle ya yi re nla 'wê, ava gôr' iyunge, gambênlê ô be dwanla nl' igumba g' ôrôwa: ko 22 bia azônga miê. Ndô gw' ayogîô iwanjo igamba nyinlo, agèndagi gèvageva: konde avegagi nl' anliv' amsenge.
- 23 Nl' awuli Jisu awulinli inlengi yê, inlê, Rêti mi bulinlia 'nlwê, inlê, Enlafîi e be sile jingula

- 24 gw' inlongo ny' òròwa. Mi fo bulinlia 'nlwè, inlè, Re dèla gò shamò gò pokosa gw' igola nyl ntòmbò, viaganlò nla gòr' enlafñi gò jinginia gw' inlongo ny' òrò-
- 25 wa. Nla gw' ayogìò inlèngi w' aŋiani pòlò, awulia, 'nlè, Mande
- 26 sambò ko jollè sunginlò? Jisu avònlì waò, awulinlia waò, inlè, Gòr' anlaga y' ayolìò; ndò gòr' Anyambìè isaòñ yòdu ko jollì.
- 27 Vovo awinlizi Plètè, awulinliè, 'nlè, Vònia, azw' are tiga pe yoma yòdu azòngò; ezande sa-
- 28 mbò zi be dwanla gòre 'zwè. Nl' awulinliò waò nle Jisu, inlè, Rèti mi bulinlia 'nlwè, inlè, anlwè. yi re sònga pa miè, gw' ijanlò ijonla gò be dwanl' Òfiwa w' òma tugw' eka z' ivend' inyè, anlwè kè anlwè be dwanla tu gw' igòfñi nyl ka nli ka ʋanli, njèkèliag' igòfñi ny' Imbuve nl' imbuve'
- 29 imbanli si Israèl. Nl' òm' edu ò re tiga p' inagò, ge awongwè anlòfñe, ge awongwè antò, ge rerè, ge ngwè, ge òfiwantò, ge awanla, ge intyaga, g' òfiwanja w' In' inyam', e be pò nkama y' inyongo, ayig' efiènlò z' egòmbe
- 30 zòdu. Ndò alóng' awenge wi be nuunla, nl' anuunla wi be dõnga.
- 20 Konde inlongo ny' òròwa nyi r' egolanli g' ònlivi wi nagò, ò gèndi ibanga sòdu gò panganla nl' anlaga gò janja gò ntyag' iyè
- 2 y' igoli. Nl' aye panganla pa nli mongi janja, fura gò ntyugu, arò-
- 3 fñi waò gò ntyag' iyè. Nl' agèndiè vo igwèra nyararò ny' òwenja, ayenl' aŋiori wi kumanla
- 4 gw' igòlinlò evilò fo. Nl' awulinliè waò, inlè, Gèndanli 'niwè kè gò ntyaga, nl' eza zi re kwèkwè m' be pa 'nlwè. Nl' agèndi waò.
- 5 Nl' avo kèndiè vo igwèra nyòròwa, nl' igwèra ny' enlogòfñi,
- 6 alend' egolanli mèmò. Nl' agè-
- ndiè vo igòfñi ny' agwèra nl' igwèr' ifñori, alèng' aŋiori wi kumanla, awulinlia waò, inlè, Eza-
- nde zi kumania 'nlwè vènlò
- 7 òwenja wòdu evilò fo? W' awulinliè, inlè, Konde zyel' òmo re panganla pa nla 'zwè. Awulinli waò, inlè, Anlwè kè, gèndaganli gò ntyaga, nl' eza zi re kwèkwè zi
- 8 be pò 'nlwè. Gw' arwenli nkòlò, ònlivi wi ntyaga awulinli nyòngò yè, inlè, Welle mongi janja, ko pa waò lpa, mpakillaga gòr' anuunla agènda gòr' alõnga. Nla
- 9 gw' aŋienli waò w' avakilli janja vo igòfñi ny' agwèra nl' igwèr' ifñori, w' aŋenliò òm' edu fura.
- 10 Nla gw' aŋienl' alõnga w' avikilli 'nlè, wi be pò viaganlò; nl' ave-
- 11 nilò waò kè òm' edu fura. Nla gw' aŋenliò waò w' alagalagi gòr'
- 12 ònlivi wi nagò, awulia, 'nlè, anuunla winlo, w' ajanja kaò igwèr' ifñori, ko 'wè panga waò egolanli ga 'zwè, yi're aindinla p' irwanlò ny' òwenja; nli mpiu y' òfiwel.
- 13 Ndò awinlizi awulinli' òfñori gòre waò, inlè, Ndegò, m' pa dendo mbe: ò pa panganla nla miè
- 14 fura? Wong' iyo ko kèndaga; mi bele p' ònuunla winlo g' awè.
- 15 Zyele kwèkwè' gòre miè gò denda nte tonda miè nli yom' iyaŋi mè? Ge intyo nyo nyi r' iŋe kò-
- 16 nde mi ar' òmbia? Yenlo anuunla wi be dõnga, nl' alõnga wi be nuunla.
- 17 Gw' avandagi Jisu gò Jerusalem, awong' igòfñi ny' inlèngi nl' inlèng' imbanli g' òzamba gò
- 18 mponlo, awulinli waò, inlè, Vònia, azwè panda gò Jerusalem; nl' Òfiwa w' òma e be kòtizò gòr' iminis' impòlò nl' irèndisi; ko
- 19 waò pè ògara w' ijuwa, anozè gòr' anlongo gò ayeliò nla gò syiwò nla gò banliò gò kros: nli ntyugu yi ntyarò e be tóngwa.

- 20 Vovo a'ienli gôre yè ngwè y' awania w' Zèbède n' awanl' iwè nla yè, azavlnlè, avambliè ndaga.
- 21 Nl' awulinliè yè, inlè, Ô bel' ande? Awulinliè yè, inlè, Yivira 'nlè, awanl' iyam' a'vanli wulò, w' ga lwanle tu gw' inlongo nyo, ôñiôri z' ôgo wo ônlôñiè, n' ôñiôri g' ôgo wo ônyantwè. Ndô Jisu awinlzi awulia, 'nlè, Anlwè pa mia nte bambia 'nlwè. Anlwè ko jong' Imogl nyl be jongò mlè? W' awulinliè, 'nlè, Azwè ko jolia.
- 23 Nl' awulinliè wà, inlè, Rêti anlwè be jong' imogl nyam': ndô gô dwanla tu g' ôgo wam' ônlôñiè nla gô nyantwè, arang' iyam' gô pa, ndô yl be pò wà w' agekizò
- 24 yò nle Rer' iyam'. Nla gw' ayoglo igôñil ny' Inlengi, w' a'vendi- n' awarer' Iyad a'vanli. Ndô Jisu aweli wà gôre yè, awulia, 'nlè, Anlw' avôrò, inlè, Ivanginli y' anlongo yi panglna wà, n' avôlò wi bong' anyanga gôre
- 26 wà. Alwanlize yenlo gôre 'nlwè, ndô ôm' edu ô bele dwanl' ôm' ômpôlò gôre 'nlwè, e ga lwan- n' ômo janjlina 'nlwè. Nl' ôm' edu ô bele dwanla gw' ewônjò gôre 'nlwè, e ga lwanle nyôngô
- 28 yanli: ga nt' ar' Ôñwa w' ôina, e bia gô janjinlò, ndô gô janjlina, nla gô p' eñienlo zè ôlandunlò w' awenge.
- 29 Nla gw' alubwl wà gô Jerikò, 30 azôngiò n' anlag' awenge. Nla vonla, apoku ambanll tu g' ôzamba wi mponlo, gw' ayoglo wà, inlè, Jisu e piaganla, w' alaginlè, awulia 'nlè, Vôginla 'zwè Rera,
- 31 ôñwa wi David. Nl' alegiò wà n' anlaga inlè wi ga lwanle do: ndô w' arôngi vlaganlò inlè, Vôginla 'zwè Rera, Ôñwa wi David.
- 32 Nl' agumanll Jisu gôre, awelia wà, awulia, 'nlè, Anlwè bela
- 33 miè dendlna 'nlwè ande? W' awulinliè, 'nlè, Rera, antyo mazyò 34 mi ga nlungunlò. Nl' avôginli Jisu avôginla wà, a'vat' antyo maò: n' anlungw' antyo maò pele ko wà sôngè.
- 21 Gw' arul' wà pîèrè nli Jeru- salem, a'via gô Bèthpaj gô nô- mba y' Ioliv, vovo arôñil Jisu
- 2 inleng' imbanll, awullnla wà, inlè, Gèndanli gô nkala yi re swa- swo nla 'nlwè; vovo be jenla 'nlwè pele buru diriò pa ul' ôñwo buru nla yò: vurunlanll sô ko
- 3 baganll sô gôre miè. Nla jog' ôm' abulinlla 'nlwè ndaga, wullanl', inlè, Rerè are n' isyolo nla sô;
- 4 n' ayè be sunge tôñia sô. Yinlo y' arwenl' inlè, ko twa rêti lga-
- 5 mba ny' ôvogisi, inlè, Wulinlla- n' ôñwo fiwantò wi Slon, inlè, Vônla, ôg' iwo e bia gôre 'wè- kendeke, panda pa gô buru,
- 6 vanganl' ôñwo buru. Nl' agèndi inlengi alenda nt' azômbiò wà
- 7 ule Jisu. Nl' a'vagi wà buru n' ôñwanla, arali ingol saò gô sô; n' alwanll Jisu tu gô sô gô buru.
- 8 Nl' anlag' awenge w' azyambunl' lugi saò gô mponlo, n' awènlè w' arenl' ampere mi rere, ayanlia
- 9 mô gô mponlo. Nl' Inkondo s' agèndi gô bôsyò nla s' azôngi gô nyuñia, s' awôginll, 'nlè, Ôzana gôr' Ôñwa wi David: Ôzavinlò gôre yè ô bia gw' ina nya Rerè;
- 10 Ôzana gw' igônlo mè. Nla gw' a'vienliè gô Jerusalem, nkala yô- du y' azyuglò, awulia, 'nlè, Winlo
- 11 mande? Nl' awuli anlaga, inlè, Winlo nle Jisu y' ôvogisi y' avili gô Nazarèth yi Galle.
- 12 Nl' ayluginll Jisu gô nagò y' Anyambliè, agoguulla wàodu w' agôlagi anlivaga gôgô; n' awô- nllè bundu itavuru si mongi pe- ngakaule syika, n' alwanlò mi
- 13 mongi kôl' abembe. Nl' awulinliè wà, inlè, Re tэндò pa, inlè, Nag'

- wam' yi be fwelió inlè, nagó y' lka-
mbinla: ndó anlw' are yó panga p'
14 óbulungu w' ífe. Nl' ávienl' apo-
ku nli nléſſia góre yè gó nagó y'
15 Anyambìè, nl' aróližè waó. Ndó
gw' ayenl' iminis' impóló nl' irè-
ndlsl ayenl' isaón yl' mamó y' ale-
ndiò ndè, nl' awanla wl bóglnla
gó nagó y' Anyambìè, awulia 'nlè,
Ózana gó' Óſwa wl David; w'
16 ávendi, awulinlè, inlè, Ó jogo
nte bulie mongl' sínlo? Jisu awu-
linl' waó, inlè, lí; anlwè pa ta-
ngunla nli morl, inlè, Avila gw'
agwanla m' awanla nli kelkei ó
17 re kekiza p' isuminlia? Nl' ari-
glè waó, agogwa avila gó nkala,
agènda gó Bèthani; nl' anlanliè
vovo.
18 Ibanga, gw' awinyagè gó nkala,
19 ayogló njanla. Nl' ayenliè erere
z' ífig g' ózamba wi mponlo, ávia
gó zó, ndó e' dèng' ezoma gó zó
kaó íjavi; nl' awulinliè zó, inlè,
Alwanl' ilóna nyenlè avila góre
'wè agènda gó konlako. Nl' ayò-
mí erere pele. Nla gw' ayenl'
20 inlèngl' w' áſſiami, awulia, 'nlè,
21 Erere z' asungl' joma yenlo? Aw-
nliži Jisu awulinla waó, inlè,
Rèti mi bulinlia 'nlwè, inlè, Ja
'nlw' adwanla nl' íbekelia ko
'nlw' alóve mpaga, anlwè be de-
nda aranga nt' alendiò gw' erere
z' ífig dadlè, ndó vangani' anlw'
abulinlie nóm̄ba yinlo, inlè, Ró-
mbinlò ko faló gó ntyuſa, yl' be
22 dendó. Nl' isaón yódu yl' be ba-
mbiò 'nlwè gw' ikambinla, mbe-
kellaga, yl' be pò 'nlwè.
23 Ayè jinglnla pagó nagó y' Anya-
mbìè, iminis' impóló nl' anlero
w' anlaga w' ávienl' góre yè gw'
anlènjagìè, awulia, 'nlè, Nl' Inya-
nga nde nyi dendó ndó isaón
yulo? Ó venllo k' inyanga nyl-
24 nlo mande? Awinliži Jisu awu-
linla waó, inlè, Miè kè m' be ba-
mbia 'nlwè ígamb' íſmori; ja 'nlw'
abulinla miè nyó, gambènè miè
kè m' be bulinlia 'nlwè Inyanga
25 nyl dendó miè isaón yinlo. Mba-
ptaizinli yi Jan y' avili gwí? avila
g' óròwa mbè gó' anlaga? Nl'
, agambanlagi waó, inlè, Ja 'zw'
abulia, 'nlè, Avila g' óròwa, ga-
mbèn' abulinlia 'zwè, inlè, Sambó
26 anlw' ajasi beklèè sè? Ndó ja
'zw' ábulla, 'nlè, Y' avill' gó' anla-
ga; azwè tí' anlaga; konde waó-
du wi bongè Jan g' óvogls. Nl'
27 awinliži waó Jisu awulia, 'nlè,
aw' anla pa mla. Ayè kè awulinl'
waó, inlè, Miè kè m' be bulinlia
'nlwè nl' inyanga nde nyl dendó
28 miè isaón yinlo. Ndó anlwè ta-
nga sè? Ómo vegagi nl' aw' anló-
ſſie ávanli. Nl' ávienliè gó' ólón-
ga awulia, 'nlè, Óſw' áſſi, gè
29 janje nlèno gó ntyaga. Nl' aw-
inliži awulia, 'nlè, M' pa bela:
ndó avila vovo, anligl' nkóndi,
30 agènda. Nl' ávienliè gó' óſmori,
awulle ntaga mèmò: nl' ayiviriè
awulia, 'nlè, Ml' kènda rera; ndó
31 e kènda du. Góre waó ávanli,
ó lendi ntóndini ya rer' iyè ma-
nde? W' awuli, 'nlè, Ólónga.
Jisu awulinli waó, inlè, Giligili
mi bulinlia 'nlwè, inlè, Ipublikan
nli vòve wi kènda gó bósýó yanli
32 gw' Inlongo ny' Anyambìè. Ko-
nde Jan ávienl' góre 'nlwè gó
mponlo y' ógóre, ko 'nlw' áſke-
liè: ipublikan nli vòve w' áſke-
liè: nla gw' ayenl' 'nlwè yenlo,
avila vovo kè anlwè pa níge nkó-
ndi, ko 'nlwè beklèè.
33 Yogonli nkógó mori: Avegag'
óma, Onlvi wl nagó, ó vènlí
ntyaga y' ígoll, agómbinla yó nl'
ógóm̄ba w' arèndè, arumbe mbó-
ra yi plar' ivè, anlóge nagó y'
ípènglnla; nl' ávenliè yó góre
mongl' janja, agènda gó ntye nyè-
34 nlè. Nla gw' aruri egóm̄ba z' iló-

- nda, arõm' inyõngò sè gòre mongi
 35 janja gò bong' ilõnd' iyè. Nl' agõtì mongi janja agõt' inyõngò sè, azyiw' õfiori, ayõnl' õfiori,
 36 avung' õfiori add. Nl' avo tõfiiè inyõngò slnyènè, viaganlò nl' lndõga: nl' alendinli mongi janja alendinla waò egolanli mèmò.
 37 Ndò avila vovo, arõmii gòre waò õfìwanl' iyè, awulla, 'nlè, Wl be bl-
 38 mbl' õfìwanl' iyam'. Ndò mongi janja, gw' ayenli waò õfìwanla, w' awulianl', inlè, Winlo nl' õyig-
 39 'lsl; õvìrõanli, azwè ga yõnlè, ko 'zwè bong' ljl'g'lsè. Nl' agõtì waò yè, arõmbè gò ntyaga, ayõnlè.
 40 Gò be bie rerè yi ntyaga sambò, e be dendinla mongi mèso ande?
 41 W' awulinliè, inlè, E be jiliz' anlag' afe mèwo nl' ljlilla slbe, ave ntyaga y' igoll gòr' anlag' awènè, wl be pè ilõnda gò gòmbe
 42 ya yò. Jisu awulinli waò inlè, Anlwè pa tangunla nli mori gw' irèndo, inlè, Idò ny' avikiò nl' Inlõgìs nyò mèmò ny' atwenl' ewõnjò zi ntulungu: ndaga yinlo y' avlli gòre Rerè, yi re kè ndaga
 43 yi mamò gw' antyo mazyò? Yeno bullinla mlè 'nlwè, inlè, Inlõngo ny' Anyambè nyi be bonginlò 'nlwè, ko nyò pò anlaga wl
 44 janlag' ilõnda ya nyò. Nl' òm' edu ò pòswa gw' idò nyinlo, e be jaruayarua; ndò òm' edu ò be pòsyunliò nle nyò, nyi be kilè ga utyèngè. Nla gw' ayogilò iminl's impòlò nl' Ifarisl ayogo inkògò sè, w' amienl' inlè, e kamba g' õfìwanj' iwaò. Nla gw' avèll waò gò kòtè, w' nrlenl' anlaga, konde w' awongìè g' õvogìsl.
 22 Nl' awinlizì Jisu avo kamba nla waò nl' inkògò, awulla,
 2 'nlè, Inlongo ny' òròwa nyi r' egolanli g' òga ò vanginl' õfìwanl' iyè ijõmbanla; nl' arõmiiè inyõngò sè gò feye mongi w' aweliò
 gw' ijõmbanla: ndò wi jivire bia.
 4 Avo tõfiiè inyõngò slnyènè, awulla, 'nlè, Wullinlianli mongi w' awellò, Inlè, Võnla, mi akekizi ntyagò yam': inyare sam' nl' Inyam' isam' impõfìl s' ajõnlìò, nli ya yòdu y' akeki: yògõnli gò
 5 ntyagò y' ijõmbanla. Ndò wl pegaga nl' isyolo vovo, agendaga, õfìori gò ntyag' iyè nl' õfìori gw'
 6 ikòl' isè. Nl' afìori w' agõt' inyõngò sè, avuglza waò, ayõnla
 7 waò. Nl' avendi òga mè, arõm' isozy' isè, ayilliz' iyõnlisè mè, avezye nkal' iyaò. Vovo awulinl' Inyõngò sè, inlè, Ijõmbanla s' akeki, ndò mongi w' aweliò wl
 9 pegaga nl' Inyanga. Gèndaganli sambò gw' amarakanlò m' impõnlo, nli ntangò yi be dèngò 'nlwè ko fwellanli waò; gw' ijõmbanla.
 10 Nl' agèndi Inyõngò mè gw' impõnlo, alatlza waòdu w' alèngiò waò, afe nl' avla: nl' ayõnl' ljõ-
 11 mbanla nl' anlaga. Ndò gw' ayinginli òga gò pònla waò w' avegagi tu, ayenli vovo òm' ò re e pegaga bora pe ngoi y' ijõmbanla.
 12 Nl' awullnliè yè, inlè, Ndeg' wafì', w' ajingina gunlu ngol y'
 13 ijõmbanla fo sè? Nl' arwenliè do. Vovo òga awullnli mongi pènginla, inlè, Góranllè, ago nl' agòlò, ko falanli yè gò mpiri yado-
 14 vadova; gògò be dwanl' edingò nli nkègèrè y' ano. Konde ave-
 15 nge wi re fwellò pa, ndò awèwo wl re plinjò pa.
 15 Vovo agènd' Ifarisl, awõnde mòndo nt' are waò ko kòtè nl'
 16 agamb' imè. Nl' arõmii waò gòre yè Inlèngi yaò nli nkumba yi Hèrod, w' awul', inlè, Ònlènji, azw' avòrò, inlè, awè òma wagillgìli, ò nènje mponlo y' Anyambè nl' òrètì, ò naka k' òm' edu, konde ò
 17 pònl' azyò m' anlaga. Sambò wullinla 'zwè, ò tanga sè? Re kwè-

kwè gò pe Sezar mpagò, ge gò dw'
 18 ava? Ndò Jisu amienli avònlò
 maò ambe, awulia, 'nlè, Ezande
 zi demba 'nlwè miè, anlw' imbia-
 19 gwanla? Ruminlanli miè eyika
 yi mpagò. Nl' a'vagi waò yè fura.
 20 Nl' awulinliè waò, inlè, Edidi zì-
 nlo za mande nl' irèndo ylnlo kè?
 21 W' awulinliè, inlè, Yi Sezar. Vo-
 vo awulinliè waò, inlè, Vanli Se-
 zar ya yi Sezar, nl' Anyambiè kè
 22 ya y' Anyambiè. Nla gw' ayogiò
 waò w' affiami; nl' arigi waò yè,
 agèndaga.
 23 Ntyugu mèmò avienli gòre yè
 Isaduel si bullaga, 'nlè, Zyel' itò-
 ngwaavilla gw' Ijuwa: nl' a'vambi
 24 waò yè, inlè, Onlènji, Mòsès
 awuli, 'nlè, Jog' om' ajuwa awa-
 nla fo, òfwongi yè e ga yòmb'
 òfwant' wè avòmiz' awanla gòr'
 25 òfwongi yè. Ndò avegagi gòre
 'zwè, awongwè òrogènlò: nl' ayò-
 mbi òlònga, kè juwa, arig' òfwa-
 nt' wè gòr' òfwongi yè, koude
 26 ayuwi òfwanla fo; egolanli mè-
 mò wa'vanli kè, nla wararò, agè-
 27 nda g' òrogènlò. Waòdu juwa pa
 g' ònuunla ayuwi k' òfwantò.
 28 Sambò gw' itòngwa, e be dwanl'
 òfwantò wa mande gòre waò
 òrogènlò? Konde waòdu w' alwa-
 29 nli nia yè. Awinlizl Jisu awuli-
 nlia waò, inlè, Anlwè fema, konde
 anlwè pa mi' irèndo ge ngulu y'
 30 Anyambiè. Konde gw' itòngwa
 wi jòmba du ge jòmbizò, ndò wi
 re g' ienjèl s' Anyambiè g' òròwa.
 31 Ndò g' òfwanja w' itòngwa si
 mongi wi re juwa pa, aniwè pa
 tangunla nt' awulinliè 'nlwè nl'
 32 Anyambiè, inlè, Miè nl' Anya-
 mbiè yi Abraham, nl' Anyambiè
 yi Izak, nl' Anyambiè yi Jakob?
 Anyambiè arang' Anyambiè yi
 bende, ndò yi mougi wi re bo.
 33 Nla gw' ayogiò anlaga, w' affiam'
 inènj' isè.

34 Ndò Ifarisi gw' ayogiò waò, inlè,
 alwanliz' Isaduel do, w' alatanli
 35 mbòra mò. Nl' òffiori gòre waò,
 ònlènji w' ampanga, a'vambi nde-
 mbagè, awulia, 'nlè, Onlènji, òzò-
 mbi' òmpòlò gw' ivanga nle wi?
 36 Nl' awulinliè yè nle Jisu, inlè,
 Ronde Rerè, Anyambiè yo, nl'
 òrèf' iwo wòdu, nl' inlini' inyo
 38 nyòdu, nl' ògu wo wòdu. Winlo
 nl' òzòmbi' òmpòlò nl' òlònga.
 39 Nla wimbanli wi r' egolanli ga
 wò, inlè, Rond' ònganganlò wo ga
 40 òku' womè. Gw' isombia sinlo
 ibanli, dwanl' ivanga nyòdu nl'
 Ivoigial kè.
 41 Nla gw' avegag' Ifarisi datanla
 42 pa, Jisu a'vambi waò, inlè, Anlwè
 pikilia sè g' òfwanja wi Kraisi?
 Ayè òfwa wa mande? W' awu-
 43 linliè, 'nlè, Wi David. Awulinli
 waò, inlè, Sambò David wo Iuli-
 nla e fweliè, inlè, Rera sè, gò
 44 bullè, inlè, Rerè awulinli Rer'
 iyam', inlè, Lwa tu g' ògo wam'
 ònlòmèlè, kaò mi afel' ilòvålòvì
 yo g' òdòlòngò w' intyozò so?
 45 Sambò ja David afweliè, inlè,
 Rera, ayè ko dwanl' òfwant' iyè
 46 sè? Nla joli' òma fwintizè iga-
 mba, ge dèng' òma nl' òrèfia gò
 fo bambliè ndaga nyènlè avlia gò
 ntyugu mè.

23 Egòmbè mè Jisu agambi nl'
 anlaga nl' inlèngl yè awulia,
 2 'nlè, Irèndis nl' Ifarisi wi dwa
 3 tu gw' epwi zì Mòsès. Sambò isa-
 òn yòdu yi bulinlia waò 'nlwè,
 lendanli ko penjavenjanli yò:
 ndò alendanli ga nt' ar' Ijanj'
 isaò: konde wi bulia, ndò wi de-
 4 nda du. Konde wi kòr' arwanlò
 alire nli jola gò twaniò, aralla mò
 gw' ibega s' anlaga; ndò wi jévi-
 re tòmblina mò waò mè nl' òffiorl
 5 w' ifimenlò yaò. Ndò wi dend'
 Ijanj' isaò sòdu gò jenlò nl' anla-
 ga: konde wi pang' iflakteri saò

- nl' ompuzyu, avendi' anyègè m' 20 idaŵia òrunḁa? Ayè sambò ò
6 ingoi saò; wì tonda k' ilwanlò tange mbòra yi ntyagò òrangò, e
iŵia gw' intyagò, nl' alwanlò ml tanga yò òrangò, nli ya yòdu yi re
7 nlaŵi gw' inagò si Syonlo; nl' 21 gò yò. Nl' ayè ò tange nagò y'
ibogizyò gw' agòllnò, nla gò fwe Anyambiè òrangò, e tanga yò
8 liò nl' anlaga, Inlè, Rabi. Ndò òrangò, nl' ayè kè ò dwanla gò yò.
anlw' awellò, Inlè, Rabi: konde 22 Nl' ayè ò tang' òròwa òrangò, e
òŵiori nl' ònlènji wanl', nl' aulwè- tang' eka z' Anyambiè òrangò,
9 du aulwè awarerè. Awellaanli k' nl' ayè kè ò re tu gò zò.
òm' edu gò ntye, inlè, Rera: konde 23 Azyilegòre 'nlwè, irèndisi nl' Ifa-
òŵiori nle Rer' lyanli, ayè ò re g' risi, imbiagwanla! konde anlwè
10 òròwa. Aweliòni kè inlè, inlè- p' èŵiori gw' igòŵi zì nunduŵèlè
njl: konde òŵiori nl' Ònlènji wa- nli anis nli kumin, ndò anlw' are
11 nli, inlè, Kraia. Ndò òmpòlò gòre tìga p' isaòn iliri y' ivanga, inlè,
'nlwè e be dwanle nyòngò yanli. ijèkèlfa, nl' ipòginla, nl' ibekella:
12 Nl' òm' edu ò pendi' òku' wè, e ndò yinlo y' aro dendò nle 'nlwè,
be syònlìò; ndò ayè ò syònlì' òku' 24 ko 'nlw' ariga kè yonlo. Apoku
wè, e be pendiò. mi kèndi' anlaga: anlwè kanjuni'
13 Ndò azyile gòre 'nlwè, irèndisi òfuru kò 'nlwè mèule nyare.
nl' Ifarisi, imbiagwanla! konde 25 Azyilegòre 'nlwè, irèndisi nl' Ifa-
anlwè nunj' inlongo ny' òròwa risi, imbiagwanla! konde anlwè
gw' azyò m' anlaga: konde anlwè jòvuunl' izamba y' imogi nl' epèlè,
jìnginla anlwè mè, nlo jivira waò ndò gò garegare, yi re ralie nl'
15 jìnginla nl' bele jìnginla. Azyile 26 ikwèra nl' ibe. Aw' l'poku nyi
gòre 'nlwè, irèndisi nl' Ifarisi, Farisi, lóngè jòvuule garegare y'
imbiagwanla! konde anlwè pl- imogi nl' epèlè, ko izamba ya yò
ngwawlugwe ntyuŵa nli ntye gò dwanla pupu kè.
pang' ònlèngl' òŵiori; nla gw' 27 Azyilegòre 'nlwè, irèndisi nl' Ifa-
atwè yenlo, anlwè pangè òŵiwa w' risi, imbiagwanla! konde anlw'
elòngò z' ògònlì vlaganlò nl' a- ar' egolanli g' inagò ai bende, ke-
16 nlwèmè nyongo mbanli. Azyile mbò pa pupu; si re si mèpe jenlò
gòre 'nlwè, apoku ml kèndi anla- gw' igala, ndò, gò garegare, si re
ga, wi bulls, 'nlè, Òm' edu ò nli pa yi bende nl' isyèkè sòdu
tange nagò y' Anyambiè òrangò, 28 ralie. Yenlo re 'nlwè kè, gw' iga-
zye mpongo; ndò òm' edu ò ta- la anlwè jenlaul' agòre gòr' anla-
tange syilka yatenlataenla yi nagò y' ga, ndò gò gare anlw' are nl'
Anyambiè òrangò, ega lend' òra- òmbiagwanla nl' ljanj' lbe ralie.
17 ngò mè. Anlwè dosyu nl' apoku: 29 Azyilegòre 'nlwè, irèndisi nl' Ifa-
konde evòlò nle zi, ayilka yatenla- risi, imbiagwanla! konde anlwè
tenla, mè nagò y' Anyambiè yl nòg' inagò ai bende s' ivogisi,
18 dwanlize syilka mè òrunḁa? Wì 30 amèpliz' irònginlò y' agòre, awu-
bullia kè, 'nlè, Òm' edu ò tange lia nlè, Arwe 'nlè azw' avegagi
mbòra yi ntyagò òrangò, zye gw' lutyugu s' lrer' isazyò, gavo
mpongo; ndò òm' edu ò tang' 31 azwè òra nla waò gò ntyiula y'
idaŵia si re gò yò òrangò, e ga ivogisi. Yenlo anlwè takilla gw'
19 lend' òrangò mè. Anlwè apoku: iku' iyanlimè, inlè, anlwè nl' awa-
konde evòlò nle zi, idaŵia mè, nla wi mongi w' ayònl' ivogisi.
mè mbòra yi ntyagò yi dwanliz' 32 Yònlilanli sambò egènlizò z' lrer'

- 33 isanli. Anlw' ifiamba, anlw' awanla w' impenli, anlwè ko fang'
- 34 elôngò z' ògónli èè? Yenlo vónlanli, mi tóma góre 'nlwè Ivo-gisi, nì' anlaga w' imla, nì' Irèndisi: nì' awèwo góre waò wi be jónlò nle 'nlwè, aʋanliò gò kros'; nì' awèwo wi be sylwò gw' Inagò sanli si Syonlo, agombizò avila gò
- 35 nkala agènda gò nkala: ko 'nlwè bienlò nle ntyinla y' agóre yòdu, avila gò ntyinla yi Abèi y' ògóre, agènda gò ntyinla yi Zakaria y' òfiwa wi Barakia, ò yónliò nle 'nlwè ntyo nagò y' Anyambè nli mbóra yi ntyagò. Rètì mi bullinla 'nlwè, inlè, Isaón yinlo yòdu yi be bia gòr' ivòfiia ntyinlo.
- 37 Jerusalem, Jerusalem, awè yi jónl' ivogisi, avunga waò wi tòmò góre 'wè add! nyongo sɛnye-ge mi aʋeli datiz' awanl' iwo, ga nte datiz' òbòta wi njogonli alati-z' awanl' Iwè gw' ampav' imè, ndò anlwè jévlra. Vónlanli, nag' wanli y' atiganli góre 'nlwè nte-vo. Konde mi builinla 'nlwè, inlè, Anlwè be fo jenla miè nyènlè, kaò anlw' abulia ulè, Ózavilnò góre yè ò bia gw' Ina nya Rerè.
- 24 Nì' agogwi Jisu avila gò nagò y' Anyambè agèndaga; nì' aʋienl' inlèngi yè góre yè gò tuminlè nòginli yi nagò y' Anyambè. Ndò Jisu awulinli waò, inlè, Anlwè pa jenle ya yinlo yòdu? Giligili mi builinla 'nlwè, inlè, Ariganle vènlò idò gw' idò nyi re ny' avòeyunlò.
- 3 Nla gw' alwanlè tu gò nòmba y' Iolli, aʋienl' inlèngi yè góre yè, waò anka, awulia, 'nlè, Wulinla 'zwè; isaón yinlo yi be twa egómbe zì? nì' ezande zì be dwanl' elingilìò z' lbi' so, nla z' isula si ntye yinlo? Nì' awinlizi Jisu, awulinla waò, inlè, Geli-

- manli, ko aremizónli nì' òm' edu.
- 5 Konde awenge wl be bia gw' in' inyam', awulia, 'nlè, Miè nle Kralis; ko waò temlz' awenge.
- 6 Anlwè be jogo kè g' òfiwanja w' agovi, nì' intyangò s' agovi: azyugazyugónli; konde isaón yinlo yi ga rwe; ndò ntyal yi pa twa.
- 7 Konde inlongo nyi be kumanla gò nwa nì' inlongo, nì' ivenda gò nwa nì' ivenda: be dwanla k' injanla nì' leyugazyugla si ntye
- 8 gw' Imbóra. Ndò isaón yinlo yòdu nì' Ipakilia s' injuke. Vovo be nozinla waò 'nlwè gò jenlizò azyingò, ayónla 'nlwè: anlwè be numbò kè nì' anlongo mòdu g'
- 10 òfiwanja w' in' inyam'. Nì' egómbe mè awenge wi be kwezò, ko
- 11 waò nozanla, anumbanla. Be nongwa k' ivogisi y' inòka imiè-
- 12 nge, aremiz' awenge. Nla g' òfiwanja w' ibuula s' ipava, ifon-
- 13 nda s' awenge si be ponla. Ndò ayè ò be kongwa gò ntyai e be su-
- 14 nginlò. Nli ntyangò mbia yinlo y' inlongo yi be kamblinlò gò ntye yòdu, gò dwanl' atakwè gw' anlongo mòdu; gambènè ntyai y' atwa.
- 15 Sambò gò be jenla 'nlwè eza z' isyèkè zì jiliza, z' agambìò nle Danlèl p' òvogisi, nkumanlaga gò mbóra y' òrunla, (ayè ò tangunla
- 16 e ga gòtize,) vovo waò wi-re gò Judia, wi ga wange gw' inòmba.
- 17 Ayè ò re g' òfiwanjafwanja wl nagò, e ga rig' azumlula gò bongè
- 18 yoma yi re gò nag' wè. Nì' ayè ò re gò ntyaga, e ga rig' awinya gò
- 19 nyufia gò bongè ngoi yè. Ndò azyile góre waò wl re nì' anyefiè, nla góre waò wi jonj' awanla, gw'
- 20 intyugu mèsónlo. Ko kamblulanl' Anyambè, inlè, ifang' isanli s' alwanl' egómbe z' lfwì, ge gò
- 21 ntyugu yi Syonlo. Konde vovo be dwanl' azyingò ampòlò, mi re

ml pa dwanla avila gw' Ipakilia si
 ntye avila venlo, mò kè m' avo
 22 dwanle nyènè. Nl' arwe 'nlè
 lntyugu mèsònlò si pa tunlizò,
 azunginl' ózyònlì edu: ndò g'
 ófwanja wi mongl wi re plnjò pa,
 lntyugu mèsònlò al be tunlizò.
 23 Egòmbè mè, jog' óm' abulinlla
 'nlwè, Inlè, Vónlanil Kraia are
 24 venlo ge vovo; avekelianliè. Kon-
 de be bówunlla Ikraia s' inòka,
 nl' ivogisi y' inòka, aruminliè
 lemba vólò nl' isaón yl mamò, yl
 re ko temiza, ja y' ajoliò, vanga-
 nie waò wi re plnjò pa. Vónlan-
 25 nll, mi are bullnlla pa 'nlwè egò-
 26 mbe viagaga ro. Sàmbò ja w'
 abulinlla 'nlwè, Inlè, Vónlanli,
 aro gw' itòve; agèndanli; ge,
 inlè, Vónlanll, are gw' Inontye;
 27 avekellianl' igamba. Konde ga nte
 pil' Inonyingwèmbólò avila gò
 tongwa nii nkómbe, avamba agè-
 nda gò kbia nla yò; yenlo be
 dwanl' lbia s' Óñwa w' óma.
 28 Mbòr' iedu yi r' ebende, vovo be
 datanl' inkungu.
 29 Nl' azyinglò m' lntyugu mè-
 sònlò viaganlò, nkómbe yi be
 jilanganla pele, nl' ógwèli wi
 be fo bamb' lulang' Inyè nyè-
 nlè, Igègènlè kè yi be pòswa
 avila g' óròwa, nl' ingulu s'
 30 óròwa si be ayugazyugiò. Egò-
 mbe mè be jenlanl' elingiliò z'
 Óñwa w' óma g' óròwa: nla vovo
 be burinlla Imbuve si ntye sódu,
 ko waò jenl' Óñwa w' óma e bia
 gò vindi y' óròwa, nll ngulu nl'
 31 lwend' ivólò. Nl' ayè be tòfí'
 ienjèl' sè nl' inyó' ivólò ny' óreru,
 ko waò datize mongl wi re yè
 pinja pa avila gw' impung' inlai,
 nl' avila gò utyai mori y' óròwa
 agènda gò ntyai mori.
 32 Nlènganli nkògò avila gw' erere
 z' lfig: ja ivare nya zò ny' atwe
 dèla nl' ljavl si fwella, anlwè avò-

rò inlè egòmbè zi mplu z' atwenll
 33 pièrè. Yenlo kè 'nlwè, gò be
 jenla 'nlwè lsaón ylnio yòdu, mi-
 aganl' inlè atwenll pièrè, vanganie
 34 gw' Impòmbala. Rèti mi bull-
 nlla 'nlwè, Inlè, Ivófia nyinlò
 ny' aviaganle, kaò lsaón yinlo
 35 yòdu y' atwa. Óròwa nll ntye yl
 beplaganla, ndò agamb' imam' m'
 36 aviaganle. Ndò g' ófwanja wi
 ntyugu mè nl' igwèra, zyel' ómo
 mia, vanganl' lenjèl si re g' órò-
 wa, nlo Ófwanla, ndò kaò Rerè
 37 dadlè. Ga nt' avegag' lntyugu si
 Nòa, yenlo kè be dwanl' lbia s'
 38 Óñwa w' óma. Konde ga nt'
 avegagi waò, lntyugu s' ijambu-
 nlla s' anlingò viagaga ro, nyaga-
 ga, njongaga, njòmbaga nll njò-
 mbizaga, agènda gò ntyugu y'
 39 ayinginll Nòa g' ówatanga, ko w'
 amia, kaò avienl' ijambuulla s'
 anllugò, ayiliza waòdu; yenlo be
 dwanla k' lbia s' Óñwa w' óma.
 40 Egòmbè mè be dwanl' anlag' avā-
 nll gò ntyaga; ófiori e be bongò,
 41 k' ófiori tiganla: be dwanl' antò
 avānll wi kll' imba gw' ezò emò;
 ófiori e be bongò, k' ófiori tiganla.
 42 Vèmbaganll sambò, konde anlwè
 pa mi' igwèra nyl be ble Rer'
 43 iyanll. Ndò mianl' igamba nyi-
 nlo, inlè, arwe 'nlè ónllvi wi nagò
 amienl' igwèra nyl be bl' ófe, gavo
 avèmbll, ko ayivire nag' wè pòdu-
 44 nio. Yenlo kè iwanianll 'nlwè
 kekizò pa kè, konde Óñwa w'
 óma e be bia gw' igwèra nyl re
 45 'nlw' avikillie. Nyóngò mè yl be-
 kellò nla y' imia mande, ó re dò-
 vò pa nle rer' iyè ewònjò zi nag'
 wè, gò p' anlag' iwè iny' lsaò gw'
 46 egòmbè? Ózavinlò gòre nyóngò
 mè, ó be quò nle rer' iyè e denda
 47 nionlo gò blè. Rèti mi bullnlla
 'nlwè, Inlè, e be dòvèlè ewònjò zi
 48 yom' iyè yòdu. Ndò jogo nyóngò
 mba mèyo abulia g' órèfí' iwè,

Inlè, Rer' iyam' e pa twa gò bla:
 49 ko yè pakille bol' inyóngò nia yè,
 nia gò nya ayonga nli yonga;
 50 gambè rerè yi nyóngò mè e be bla
 gò ntyugu yi re avkille, nla gw'
 51 igwèra nyl re amie, ko yè tenlè,
 avè mbòr' iyè n' imblagwanla:
 gògò be dwaul' edingò nll nkè-
 gèrè y' aho.
 25 Egòmbè mè iulongo ny' òròwa
 nyl be kolanlò n' igòmi ny'
 azyali, w' awong' ilampi saò, agè-
 nda gò datanla n' ònlòfme ó jò-
 2 mba. Atanli gòre waò w' avegag'
 3 ikeli, n' atanli k' ltefmu. Konde
 itefmu gw' awongi waò ilampi saò,
 4 wi bong' agali nia só. Ndó waò
 w' òkeli w' awong' agali gw'
 5 imbuti saò n' ilampi saò ta. Nla
 gw' allngagi ònlòfme ó jòmba,
 waòdu w' amègi anlanl' antyovl-
 6 nlo. Ndó ògwèra nièngenlènge
 arwenl' ibòginla, inlè, Vòulanli,
 7 ònlòfme wl jòmba e bia. Vovo
 anlongw' azyali mè mòdu, avang'
 8 ilampi saò. Nl' itefmu w' awuli-
 nli waò w' òkeli, inlè, Vani 'zwè
 agali avila gw' agali manli, ko-
 nde ilampi sazyò a' atwenli gò
 9 nima. Ndó waò w' òkeli w' awinli-
 zl, awulla, 'nlè, Nyawè, mi vende
 dwa m' ageka 'zwè nla 'nlwè: ro
 kèndenll gòre mongl kòla, ko kò-
 10 lanl' imanli. Nla gw' agèndi
 waò gò kòla, avienl' ònlòfme wl
 jòmba; nla waò w' avegagi keka
 pa, w' ayinginli nla yè gw' l'jò-
 11 mbanla: n' anlunjò lgugi. Avila
 vovo avienli k' azyali afitori, awu-
 lia, 'nlè, Rera, Rera, nlungunla
 12 'zwè lgugi. Ndó awinlizl awulla,
 'nlè, Giligili mi bulinla 'nlwè,
 13 inlè, mi amie 'niwè. Vembaga-
 nli sambò, konde anlwè pa mie
 ntyugu ge igwèra.
 14 Konde yi re ga òmo kènda gw'
 ialongo inyènlè, ó well inyóngò
 15 nè ava waò anliv' imè. Nl' ave-

[Mpongwe.]

3

nllè òmori talènt ntyanli, n' ò-
 òmori mbanli, n' òmori mori;
 gòr' òm' edu n' avegagi ngulu yè;
 16 n' agèndagiè pele. Nl' agèndiè
 ó venliò talènt ntyanli agòla nia
 sò, n' avangè italènt sinyènlè
 17 ntyanli. Egolani mè mò kè ayè
 ó venliò mbanli, alèngi sinyènlè
 18 kè mbanli. Ndó ayè ó venliò
 mori, agèndi, arumba gò ntye,
 19 ayumbunle ayika ya rer' iyè. Nl'
 òling' òla piaganla p' avienli
 rerè y' inyóngò mè, avambia waò
 20 ntangò. Nl' avienli' òmo venliò
 italènt ntyanli, avag' italènt si-
 nyènlè ntyanli, awulla, inlè, Rera,
 ó venli mè talènt ntyanli; vòula,
 mi are dènga p' italènt sinyènlè
 21 kè ntyanli. Rer' iyè awulinliè,
 'nlè, Mbiambiè, nyóngò mbia nla
 yi bekeliò: ó yanjagi yèyoma
 mbiambiè, m' be dòvfo ewònjò zl
 ya yenge: gwenla gò mbia ya
 22 rer' iyo. Nl' avienliè kè ó venliò
 talènt mbanli, awulla, 'nlè, Rera,
 ó venli mè talènt mbanli; vòula
 mi are dènga p' italènt sinyènlè
 23 mbanli. Rer' iyè awulinliè, 'nlè,
 Mbiambiè, avè nyóngò mbia nla
 yi bekeliò; ó yanjagi yèyoma
 mbiambiè, m' be dòvfo ewònjò zl
 ya yenge; gwenla gò mbia ya rer'
 24 iyo. Nl' avienliè kè ó venliò ta-
 lènt mori awulla, 'nlè, Rera, mi
 amienli inlè aw' òm' òyoli, nte-
 nlagà mbòra yi re ó pa bènia, nku-
 minliaga kè avila gò mbòra yi re
 25 ó pa pazanganla: n' arlenli mèlè,
 agènda, ayumbunle talènt yo gò
 ntye: vòula, ó re n' ezom' lzo.
 26 Ndó rer' iyè awulinliè awulinliè,
 'nlè, Awè nyóngò mbe n' ògera;
 ó mienl' inlè mi tenle mbòra yi re
 mi pa bènia, aguminla avila gò
 mbòra yi re mi pa pazanganla;
 27 sambò w' aro feli syik' iyam' gòre
 mongl pèngakanl' anliya, gambè-
 nlè gw' lbl' sam' mi ato dèng' iya-

33

- 28 mimè ni' óba ta. Sambó wongi-
nlanlè talènt mè, ko panll yó
ómo re ni' igómi ny' italènt.
- 29 Konde góre yè ó re dènga pa be
pó, ko yè bunlió: ndó ayè ó re
azyè dènga pa, vanganl' eza zi re
- 30 nla yè zi be bonginió yè. Wala-
nll kè nyóngó y' isyolo fo mèyo
gó mpiri yadóvadova: gógó be
dwanl' edingó nil nkégèrè y'
ano.
- 31 Ndó gó be bi' Ófiwa w' óma gw'
ivend' inyè, ni' ienjèl sòdu nla yè,
vovo e be dwa tu gw' eka z' ivend'
- 32 inyè. Ni' anlongo módu mi be
datizó g' ózyó wè: ko yè kera
waó ga nte ker' óvenjavenji ager'
- 33 adombe avila gw' imbóull. E be
dóvi' adombe g' ógo wè óniófié,
- 34 ndó imbóull g' ónyantwè. Vovo
óga e be bulinlia waó wi re g' ógo
wè óniófié, inlè, Yógonli, aniwè
yi re savinlò pa nle Rer' iyam',
yiganl' inlongo nyl re kekizó pa
góre 'niwè avila gw' idóvió si
nye. Konde mi ayogió njanla,
ko 'niwè pa mlè inya; mi agótló
ni' esyóve, ko 'niwè jonja mlè;
mi avegag' ógènda ko 'ulwè ji-
36 nginlia mlè; tele, ko 'niwè borla
mlè; mi ayogió nkanll, ko 'niwè
bia gó jenla mlè; mi avegagi gó
ntyógó, ko 'niwè biá góre mlè.
- 37 Vovo agóre wi be fwinlizè awulia,
'nlè, Rera, egómbe zi z' ayenll
'zwè 'wè nll njanla, ko 'zwè nye-
zo? ge kótó pa ni' esyóve, ko 'zwè
- 38 jonjo? Egómbe zyi z' ayenll 'zwè
'wè ógènda, ko 'zwè jinginlio?
- 39 ge tele, ko 'zwè borlo. Egómbe
zyl z' ayenll 'zwè 'wè nll nka-
nll, ge gó ntyógó, ko 'zwè bla-
gaga góre 'wè? Ndó óga e be
40 fwinliza awulinlia waó, inlè, Gill-
gill mi bulinlia 'niwè, inlè, ntaga
yi re 'niwè dendinla p' ómiori gó-
awarer' iyam' winlo, vanganl' ó-
fiwangó mè, anlw' alendinll mè
- 41 yó. Vovo be bulinliè waó wi re
g' ónyantwè kè, inlè, Lubwanli
góre mlè anlwè yl re savó pa,
agènda g' ógónll w' egómbe zódu,
wi re kekizó pa góre Satan ni'
- 42 ienjèl sè. Konde mi ayogió nja-
nla, ko 'niw' ava mlè inya; mi
agótló ni' esyóve, ko 'niw' ayonja
43 mlè. Mi avegag' ógènda, ko 'niw'
ayinginlia mlè; tele, ko 'niw'
aworia mlè; nll nkanll, nla gó
ntyógó, ko 'niw' aviagsa góre
- 44 mlè. Vovo be fwinliza waó kè
awulia, 'nlè, Egómbe zyl z' aye-
nll 'zwè 'wè nll njanla, ge ni'
esyóve, ge ógènda, ge tele, ge nll
nkanll, ge gó ntyógó, ko 'zw'
- 45 ayanjinio? Vovo be fwinlizè waó
awulia, 'nlè, Gillgill mi bulinlia
'niwè, inlè, ntaga yi re 'niwè de-
ndinl' ómiori gó- awangó winlo,
46 anlwè dendinla mlè yó kè. Wi-
nio wi be kènda gw' azyingó m'
egómbe zódu, ndó agóre gw' effè-
nio z' egómbe zódu.
- 26 Ni' arwenl', inlè, gw' amènlizl
Jisu agamba minlo módu, awu-
2 linl' inlèngi yè, inlè, Anlw' avó-
ró, inlè, ntyugu mbanll viaganló
gambènl' adwanle ntyagó y' ónlo-
ganlò, ni' Ófiwa w' óma e be nozó
gó banlló gó kros.
- 3 Vovo alatanl' iminis' impóló ni'
anlero w' anlaga, gw' evungu zi
minisè mpóló ó wellagó inlè Kale-
4 fa; ni' awóndl' waó mónico gó kóte
- 5 Jisu ni' avónlò, ayónlè. Ndó w'
awul', inlè, Aranga gó ntyagó,
anlaga wi vende kwez' edungu.
- 6 Nia gw' avegagi Jisu gó Bethani
gó nagó yi Simon y' egolanll,
- 7 avienl' ófiwantó góre yè ó ve-
gagi ni' eva z' agali mi nkangó
mi njónll mpóló; ni' ayiré mó
gw' ewónjó zè gw' alwanlè tu
- 8 gw' inya. Ndó gw' ayenl' inlè-
ngi ayenl' igamba, w' avèndi,
awulia, 'nlè, Ibundakaula sinlo si

- 9 re ntinla nde? Konde agali minio m' aro jolô kôlô ni' anliv'
- 10 aſienge, avô ikuge. Ndô Jisu amlenli, awulinlia waô, inlê, Anlwê syokoll' ôſiwantô sê? konde are denda p' igamb' I'via gôre miê.
- 11 Konde ikuge yi re nla 'nlwê egômbê zôdu, ndô mi azye nla 'nlwê
- 12 egômbê zôdu. Konde gw' ayiriê agali minio g' ôku' wam', adendi
- 13 yenlo gw' ibênlô sam'. Rêti mi bulinlia 'nlwê, inlê, Mbôr' iedu yi be kambinlô ntyangô mbia yinlo, gô ntye yôdu, ndaga yinlo y' adenô ndê yi be takililô kê ôyôngunlô gôre yê.
- 14 Egômbê mê ôſiori w' igôſil' ni' aſanli, ô wellagô inlê Judas Iskariot, agêndi gôr' iminis' impôlô
- 15 awulia, 'nlê, Anlwê be jivira gô pa miê sê, ko miê nozinia 'nlwê yê? NI' avesinli waô yê agôſil' mi syika yapupu ararô. NI' avila vovo awutag' egômb' e'via gô kôtizê.
- 17 Gô ntyugu nûnga yi mpêmba yi re lèvên fo, aſienl' inlengi gôre Jisu awulia, 'nlê, Ô bela 'zwê gô kekiza gôre 'wê gô nye ntyagô
- 18 y' ônioganlô gwi? NI' awulîê, 'nlê, Gêndanli gô nkala gôre rekadiê, ko bulinlianli yê, inlê, Ônlênji e bulia, 'nlê, Egômbê zam' z' atwenli piêrê; m' be pange ntyagô y' ônioganlô gô nag'
- 19 wo ni' inlengi yam'. NI' alend' inlengi nt' azômbilô waô nle Jisu; ni' agekizi waô ntyagô y' ônioganlô. Gw' arwenli nkôlô, avegagi tu gw' inya ni' igôſil' ny'
- 21 inlengi ni' inleng' imbanli. Nla gw' anyagagi waô awuli, 'nlê, Rêti mi bulinlia 'nlwê, inlê, ômori gôre 'nlwê be kôtiza miê. NI' ayenli waô ekêv' evôlô, avakilia ôm' edu gô bulinliê, 'nlê, Miê,
- 23 Rera? NI' awinlizilê awulia, 'nlê, Ayê ô be duvi' ôgo gô ntyèngê
- 24 nla miê, ayê mêmô be kôtiza miê. 24 Ôſiwa w' ôma e kêuda ga nt' are têtendô pa g' ôſiwanj' iwê; ndô azyile gôr' ôma mê ô kôtiz' Ôſiwa w' ôma! aro dwanle mbia gôr'
- 25 ôma mê inlê, e pa janlô. NI' awinlizi Judas ô gôtizê awulia, 'nlê, Nle miê, Rera? Jisu awulinliê, inlê, Ifi, nt' abulio.
- 26 Nla gw' anyagagi waô, Jisu awongi mpêmba, av' akeſa; ni' amogunliê yô, av' inlengi awulia, 'nlê, Wonganli ko nyanli; yinlo ni'
- 27 ôku' wam'. NI' awonglê imogi, av' akeſa, ava waô, awulia, 'nlê,
- 28 Yonganli gô nyô anlwêdu. Konde nyinlo nle ntyinl' iyam' yi njeka nyonla, yi pôvizô g' ôſiwanja w' awenge gw' inyeza sibe.
- 29 Ndô mi bulinlia 'nlwê, inlê, Mi ayonge nyênlê llônda yinlo y' ôgoli, kaô gô ntyugu mê yi be jonga miê yô nla 'nlwê imlonia, gw' inlongo nya Rer' iyam'.
- 30 Waô jemba p' ôwembô, w' agogwi, agênda gô nômba y' Ioliv.
- 31 Vovo awulinliê waô nle Jisu, inlê, Anlwêdu, anlwê be kwezô g' ôſiwanj' iwam' ôgwêra winio: konde re têtendô pa, inlê, M' be bôl' ôvenjavenj ko adombe m'
- 32 ôlêmba pazanganlô. Ndô miê tôngwa pa, m' be kenda gô bô-
- 33 syô yauli gô Gallie. NI' awinlizi Pitêr awulinliê, 'nlê, Ja waôdu w' akwezô g' ôſiwanj' iwo mi
- 34 agwezô du. Jisu awulinliê, 'nlê, Rêti mi bulinliê, inlê, Ôgwêra winlo, njogonli gôgaga ro, ô be
- 35 danda miê nyongo ntyarô. Pitêr awulinliê, inlê, Vanganle mi ajawa nla 'wê, mi alandize 'wê; yenlo kê awul' inlengi yôdu.
- 36 Vovo aſienli Jisu nla waô gô mbôra yi fweliô, inlê, Gêthſêmane; ni' awulinliê inlengi yê, inlê, Lwanianli tu vèulo, gô kênda miê gôgô agambinia. NI'

- awonglè Pitàr nì' awanl' aʋani |
 wì Zebède, awakilla gò jenl' ekèʋa |
 38 nì' aʋandi. Vovo awulinlìè waò,
 inlè, Ininiñl' inyam' nyi jenl' ekèʋ'
 evòlò, vanganle gò juwa: riganla-
 ni vèniò, ko bèmbaganlì nla miè.
 39 Nì' agèndiè gò bósyò kwe, avò-
 swa ózyò wè gò ntye, agambinla,
 inlè, Rer' iyam', ja y' ajoliò, imo-
 gi nyiulo nyi ga viaganle avila
 gòre miè; ndò aranga nte bela
 40 miè ndò nte belo. Nì' aʋienlìè
 gòr' inlèngi, aluunlò waò gw'
 antyoviniò; nì' awulinlìè Pitàr,
 inlè, Sambò anlw' ayolie bèmba
 41 nla miè igwèr' ifiñori? ʋèmba-
 ganlì ko kambinlanlì, anlwè ven-
 de kwenla gw' isyoriò: inlinla
 nyi re keka pa, ndò ózyòni wì
 42 re dèia. Nì' avo kèndiè nyongo
 yimbanlì, agambinla, awulia,
 'nè, Rer' iyam', ja imogi nyinlò
 ny' ayolie plaganla kaò mi ajonga
 nyò, ntòndini yo yì ga lendò.
 43 Nì' avo biènlè aiuunlò waò gw'
 antyoviniò, konde antyo maò m'
 44 avegagi ðira. Nì' arigiè waò,
 avo kènda, agambinla nyongo yì
 ntyarò, nkambag' agamba mè-
 45 mò. Vovo aʋienlìè gòr' inlèngi
 yè, awulinla waò, inlè, Nianla-
 ganlì, ko jowanlì: vòlanlì, igwè-
 ra ny' atwenlì, nì' Óñwa w' óma
 akòtizò gw' ago m' anlag' aʋe.
 46 Nlongwanlì, ko 'zwè kèndanlì:
 vòlanlì yè ò kòtiza miè, atwenlì
 pièrè.
 47 Nla gw' agambagiè, vònia Judas,
 óñori w' igòmi nì' aʋanlì, aʋie-
 ni, nì' anlag' awenge nla yè, nì'
 ikwara nì viso, avila gòr' iminis'
 48 impòlò nì' andero w' anaga. Nla
 yè ò gòtizè aluò apèni waò eli-
 ngliò, inlè, Ayè ò be sombò miè
 49 nie yè, gòtanlì yè ngwasyi. Nì'
 aʋienlìè gòre Jisu pele awulia,
 50 'nè, Mbòlò, Rera, kè sombè. Nì'
 awulinlìè yè nie Jisu, inlè, Nde-
 gò, ezande z' abio? Vovo aʋienlì
 51 waò aralie Jisu ago, agòtè. Nla
 vònia, óñori gòre waò w' avegagi
 nì Jisu, alaʋini' ógo wè, alur'
 ókwar' iwè; nì' agwèrè nyòngò
 52 yi minisè mpòlò, arenl' óròlì wè
 nkwl. Vovo Jisu awulinlìè, 'nè,
 Winliz' ókwar' iwo gw' egòrò:
 konde waòdu wì kòt' ókwara wì
 53 be jònlò nì' ókwara. Ge ò tanga
 'nè mi ayolie bambie Rer' iyam'
 ko yè pa miè vèniò, viaganlò nì'
 igòmi ny' ilijon nì' ilijon mbanlì
 54 s' lenjèl? Ndò irèndo yò ko twa
 rèti sè, inlè ga lwanle yenlò?
 55 Gw' igwèra. mè Jisu awulinlì
 anaga, inlè, Anlwè bia nì' ikwara
 nì viso gò kòta miè egolanlì
 g' ófe? Ntyugu edu mi alwanlì
 tu nla 'niwè, niènjaga gò nagò y'
 Anyambiè, ko 'niw' agòta miè.
 56 Ndò isadon yinlo yòdu y' atwenlì,
 inlè, irèndo y' ivogisi ko twa rè-
 ti. Vovo inlèngi yòdu y' arigiè,
 awanga.
 57 Nla waò w' agòti Jisu, w' agèndiè
 gòre Katefa yi minisè mpòlò,
 mbòra y' avegag' irèndisi nì' anle-
 58 ro datanla pa. Ndò Pitàr azòngiè
 daʋadaʋie kwanga gw' evungu zi
 nagò yi minisè mpòlò. Nì' ayi-
 ngulinlìè, alwanla tu nli mongi w'
 agòti Jisu, gò jenia nte be twa.
 59 Nì' iminis' impòlò nli fiandò yò-
 du, w' awutag' atakwè m' inòka
 60 mi sire Jisu, gò jòniè. Ndò wì
 denga dn, vanganle gw' aʋienl'
 iʋerini' imienge. Ndò avila vovo
 aʋienl' iyenlì y' inòka imbanlì,
 61 awulia, 'nè, Óma winlo awuli,
 'nè, Miè ko sazye nagò y' Anya-
 mbiè, avò nòga yò nì' intyugu
 62 ntyarò. Nì' agumanlì minisè
 mpòlò, awulinlìè, inlè, Ó fwintise
 mpongo? Igamba nyinlo nyi ta-
 kilìò nie mongi sinlo g' óñwanj'
 63 iwo ande? Ndò Jisu alwanlì dò.
 Nì' awulinlìè yè nie minisè mpò-

- lò, Inlè, Mi tangizo òrangò w' Anyambiè yabo, Inlè, wullulla 'zwè, ja awè nle Kraiss y' Òñwa
- 64 w' Anyambiè. Jisu awulinlè, 'nlè, In, nt' abulio: ndò mi bulinlla 'nlwè kè, Inlè, Avlla vèno anlwè be jeni' Òñwa w' òma tu g' ògo 'nlòfè wì ngulu, anlwè be jeniè kè e bia gò vindi y' òròwa.
- 65 Vovo minlè mpòlò ayòkunle ngoi yè, awulia, 'nlè, Are pèdia p' Anyambiè: Azw' are nì' isyolo ande ny' Iyenli? vòulanl vèno anlw' ajogìò Ipedlò s' Anyambiè.
- 66 Anlwè tanga sè? W' awinllzi, awulia, 'nlè, Are nì' inyanga ny' Ijuwa. Vovo aruenll wao yè Igwania g' òzyò, awòlè; nì' añiori
- 67 w' awòlè asapòga, awulia, 'nlè, Vòginla 'zwè Kraiss, ò bòlo mande?
- 68 Nì' alwanll Pitàr tu gw' igala gw' evungu: nì' añienll gòre yè òñwantò ò venginlè nagò, awulla, 'nlè, Awè kè ò vegagi nìi Jisu
- 69 yì Galile. Ndò aìandi gw' azyò ma waoðu, awulla, 'nlè, Mì amle
- 70 nt' akambo. Nla gw' agogwlè g' òmpòmbala, ayenliè nì' òñwant' òñiori, ò wulinll wao w' avegagi vovo, Inlè, WInlo kè 'avegagi nll
- 71 Jisu yì Nazareth. Nì' avo dandìè nì' òrangò, Inlè, Mì ami' òma mè.
- 72 Nì' òñwolingò viaganlò, wao w' avegagi vovo gòre, w' añienll awulinllie Pitàr, Inlè, Rèti awè k' òñiori gòre wao, konde nkambl-
- 73 nll yo yì pango miò. Vovo avakiliè gò sava, arang' irangò, Inlè, Mì ami' òma mè. Nì' agògì njo-
- 74 gonll pele. Nì' ayònglnll Pitàr Igwamba ny' awulinliò yè nle Jisu, Inlè, Njogonll gògaga ro, ò be danda miè nyongo ntyaro. Nì' agogwlè gw' igala, alenla nì' ekò-
- 75 v' evòlò.
- 27 Gw' ayenj' òwenja Imlnis' Impòl, sòdu nì' anlero w' anla-
- ga w' awòndl mòndo g' òñwanja
- 2 wì Jisu gò jònlè. Nì' agòrì wao yè, agè nozinlè gòre Pontius Pilat yì guverner.
- 3 Vovo Judas ògòtizilè, gw' ayenliè Inlè avenll' ògara, anllgi nkòndl awinllz' agòfìl nll syika ararò gòr' Imlnis' Impòlò nì' anlero,
- 4 awulla, Inlè, Mì ayanji mbe gw' agòtizil ntyinla yì r' ògara fo. Ndò w' awul', Inlè, Mèzo ande gòre 'zwè? Mèyo ndag' Iyomè.
- 5 Nì' awalìè syika gò ntye gò nagò y' Anyambiè, kè kogwa; nì' agè-
- 6 ndiè añanli' òku' wèmè. Nì' awong' Imlnis' Impòlò awonge syika mè awulla, 'nlè, Zyele kwèkwè gò fela yò gw' egara zòrunda, konde yò nì' Iglòlò nyi ntyinla.
- 7 Nì' awòndl wao mòndo, agòla nla yò mbòra y' òmo vangì ya yakwakwa, gw' abe m' agònda.
- 8 Yenlo mbòra mè y' aweliagò, Inlè, Mbòra yì ntyinla, kwauga
- 9 nla nìlòlo. Vovo arwenll rètl Igwamba nyi Jeremia y' òvogisi nyi bulia, 'nlè, Nì' awongi wao agòfìl mi ayika ararò, Iglòlò ny' òmo ranglò Iglòlò, ò ranglò nì' awa
- 10 wì Israèl; ko wao pa mò gò kòle mbòra y' òmo vangì ya yakwakwa, ga nt' azòmbliò miè nle Rerè.
- 11 Nì' agumanli Jisu gòre g' òzyò wì guverner; nì' añambl guverner añambiè, Inlè, Awè nì' òga w' Iju? Nì' awulinliò yè nle
- 12 Jisu, Inlè, In, nt' abulio. Nla gw' azozizò yè nì' Imlnis' Impòlò nì'
- 13 anlero, e fwlnllze mpungo. Vovo Pilat awulinllè, 'nlè, Ò pa jògo nte takilla wao Ishaon Imlenge g'
- 14 òñwanj' Iwo? Ndò Jisu e fwlnllzè Igwamba du: yenlo añiami guverner pòlò.
- 15 Gò ntyagò mè avegagi ntyali yì guverner gò tiglìnl' anlaga mbwèdi morl ò vèllò wao. Nì' egòmbe

mè w' avegagi nli mbwedi y' elu-
 17 mli ò weliagò, inlè, Barabas. Sam-
 bò gw' avegagi waò dastanla pa,
 Pilat awullnli waò, inlè, Anlwè
 bela mè tiginla 'nlwè mande?
 Barabas, mbè Jisu ò fweliò inlè
 18 Krai. Konde amienl' inlè w' a-
 19 luò w' auozinlè nli fiandl. Gw'
 avegagiè tu gw' eka z' ijèkèlia,
 òfiwant' we' aròml gòre yè awu-
 lia, 'nlè, Alwanla nli ndaga nli
 òma w' ògòre mèwonlo, konde ni
 ajenle njuke nyenge gò nyilinlò
 20 g' òfiwanj' iwè nlenlo winlo. Ndò
 imiuls' impòlò nli' anlero w' azyo-
 ri anlaga gò bambie Barabas, a-
 21 yònlize Jlau. Ni' awinlizl gu-
 verner awullnla waò, inlè, Gòre
 waò ašanl anlwè bela mè tiginla
 'nlwè mande? W' awul', inlè,
 22 Barabas. Pilat awulinli waò, i-
 nlè, Ande sambò zi be dendinla
 mè Jisu ò fweliò inlè Krai. Wa-
 òdu w' awul', inlè, E ga vānilò
 23 gò kros. Ni' awuli guvernèr, i-
 nlè, Konde sè, ndaga mbe yi re yè
 deuda pa ande? Ndò w' aròngi
 viaganlò, inlè, E ga vanliò gò
 24 kros. Gw' ayenl Pilat inlè e de-
 nde mpongò, ndò inlè ato kwez' e-
 dungu, awong' aulingò ayòvunl'
 ago mè gw' azyò m' anlaga, awu-
 lia, 'nlè, Mi ar' ògara fo wi ntyi-
 nla y' òma w' ògòre wulo: vò-
 25 nlanl ndaga anlwèmè. Ni' awi-
 nli' anlaga waòdu, awulia, 'nlè,
 Ntyinl' iyè yi ga lwanle gòre 'zwè
 26 nla gòr' awaul' iyazyò. Vovo ari-
 glinlè waò Barabas diènga: ndò
 azyiwi Jisu, avè gò banliò gò kros.
 27 Vovo isozyè si guvernèr s' awo-
 ngi Jisu, agènda gò fianja, alatiz'
 28 isozyè sòdu ta gòre yè. Ni' azyò-
 runli waò ingoi sè, aworiè òrògò-
 29 samba watenlatenla. Ni' anlògi
 waò kòròwa yarèndè, awela yò
 gw' ewònjò zè, nli ntòngò yi nku-
 nle g' ògo wè ònlòfite; nli' alòvi

waò akotolo g' òzyò wè, azyèliè,
 awulia 'nlè, Mbòlò, Òga w' Iju.
 30 Ni' aruenli waò yè igwanla, awo-
 nge ntòngò, awòlè gw' ewònjò.
 31 Nla gw' aluò waò w' azyèliè, w'
 azyòrunl' òrògòsamba, aworiè i-
 ngoi èmè; nli' agèndizi waò yè gò
 banliò gò kros.
 32 Nla gw' agogwl waò w' alèng'
 ònlòfite wi Sìrèn, ò weliagò inlè
 Simon; nli' avangati waò yè gò
 33 kumbe krosi yè. Nla gw' avienli
 waò gò mbòra yi fweliò, inlè, Go-
 lgotha, nyi pivia. 'nlè, Mbòra yi
 34 nkèli, w' avenliè Iwè sògò pa nli
 ya yi nònlil gò jonga: nla gw'
 35 alembiè nyò e jivire jonga. Nla
 gw' aluò waò w' abanliè gò kros,
 w' ageranl' ingoi sè mpungag' e-
 36 ganlò. Ni' alwanli waò tu, avè-
 37 mbagè vovo. Ni' aweli waò gw'
 igònlò ny' ewònjò zè ndaga y' a-
 zozizò yè tèndò pa, inlè, Winlo
 38 nle Jisu y' òga w' Iju. Avānilò
 kè nla yè If Imbanli, òfiòri g'
 ògo 'nlòfite nli' òfiòri g' ògo 'nya-
 39 ntwè. Nla waò w' aviaganlagi w'
 arowi yè, fwazawizage wònjò yaò,
 40 awulia, inlè, Awè yi sazye nagò
 y' Anyambè avo nòga yò nli' i-
 ntyugu ntyarò, zunginl' òku' wo-
 mè: ja avè Òfiwa w' Anyambè,
 41 zuminla avila gò kros. Egolanti
 mè mò k' iminis' impòlòs' azyèliè,
 waò nli' irèndisi nli' anlero, awu-
 42 lia, 'nlè, Azunginl' affiòri, ndò a-
 yolle sunginl' òku' wè mè. Ayè
 nli' òga wi Israèl; sambò e ga zu-
 minle avila gò kros, gambènl' azw'
 43 abekeliè. Avekeli Anyambè; e
 ga zunginlè sambò j' atondè: ko-
 nde awul', inlè, mè nli' Òfiwa w'
 44 Anyambè. Ni' ife kè y' avānilò
 nla yè w' azyèliè kè nli' igamba
 mè mò.
 45 Ni' arwenli impiri gò ntye yòdu
 avila gw' igwèra ny' òròwa agè-
 nda gw' igwèra ny' enlogòfite:

46 Nla v' igwèra ny' enlogóñi aró-
ngi Jisu ni' inyó' ivóló awulia,
'niè, Eli, Eli, lama sabakthani?
nyl pivla 'niè, Anyambiè yam',
Anyambiè yam', ezande zi re 'wè
47 fala pa miè? NI' awèwo góre
waò w' avegagi vovo góre gw' a-
yogió waò, w' awul', inlè, Óma
48 winlo e fey' Ellas. NI' óñtori gó-
re waò azunge kèndi nli mangó,
awong' eponj' ayónli zò nli vine-
gèr, awela zò gó ntóngó, ayonjë.
49 NI' awuli áñtori, inlè, Riga, azwè
ga yenle vendetwa Ellas e bla gó
50 aunginlè. NI' avo tóngi Jisu ni'
51 inyó' ivóló, azul' óñwei. Nia
vónla, onlamb' ózambi wi nagó
y' Anyambiè w' ayarwi imbel
mbanli avila gw' igónló agènda
gó ntye; ni' azyugazyugi ntye,
52 ni' adó m' ayaruayaru; ni' anlu-
ngw' irónginlò, ni' ikuwa imlengé
y' anlag' avila w' aluó juwa pa, y'
53 aróngwi agogwa avila gw' iróngi-
nìò, ayè tóngwa pa, ayinginla gó
nkala yóruna, awównulla gó-
54 awenge. NI' ómo vegagi gw' ewó-
njó z' isozyé nla waò w' avegagi
nla yè mbèmbage Jisu, gw' ayenli
waò iayugazyuga si ntye ni' isaón
y' arwenli, w' arienli póló, awu-
lla, 'niè, Giligili winlo ni' Óñwa
55 w' Anyambiè. Vovo avegagi k'
antó awenge mpónlaga dañada-
ñie, waò w' azóngi Jisu avila gó
56 Galile ayanjinlè. Góre waò ave-
gagi wa Mari yi Magdaia, nla wa
Mari yi ngwè yi Jema nli Jósès,
nli ngwè y' awa wi Zèbède.
57 Nla gw' arwenli nkóló añleni'
enlami zì Arimathia, ó weliagó
inlè Jósès, ó vegagi k' ayèmbè ónlè-
58 ngi wi Jisu. NI' ayinginlè góre
Pilát, avambi ókuwa wi Jisu. Vo-
vo azómbi Pilát lulè wi ga vó yè.
59 NI' awong' Jósès awong' ebende,
60 avinga zò ni' ivèla nyapupu, al-
mbinla zò g' órònginlò wèmbè

óñwonla w' aluó yè atóki wó gw'
idó: ni' agavaliè idó ivóló g' ómpó-
mbala w' órònginlò, agèndaga.
61 NI' avegagi vovo Mari yi Magdaia
nli Mari mori, ndwanlaga tu awa-
swo ni' órònginlò.
62 Bunya, ntyugu y' ikekiza vlagani-
niò, alatanl' iminis' impóló ni'
63 Ifarisi góre Pilát, awulia, 'niè, Re-
ra, azw' ajónginl' inlè óremisi mè-
wonlo gw' avegagi bo awul', inlè,
Ntyugu ntyaró vlaganiò gambè
64 ni atóngwa. Sambó zómbia 'ulè
órònginlò wi ga yolizó agènda gó
ntyugu yi ntyaró, iufèngi yè yi
vende bia, ayufe, awulinli' ania-
ga inlè, Are tóngwa pa: ko ifwe-
m' inuunla feva vlaganiò ni' Idó-
65 nga. Pilát awulinli waò, inlè,
Aulw' are nli mongi bèmba: gè-
ndaganli ko jolizani wó nte mia
66 'nlwè. NI' agèndi waò ayoliz'
órònginlò, avèb' elingilò gw' idó,
alóñi' aniaga gó bèmba.

28 Syoulo waganla pa, gw' ayenj'
ówenja wi ntyugu nónga yi Syo-
no, avienli Mari yi Magdaia nli
2 Mari mori gó jenl' órònginlò. Nia
vónla, arwenli' iayugazyugia si
ntyè sipóló; konde enjèl ya Rerè
y' azuminli avila g' óròwa, avia,
agavalia idó avila g' órònginlò,
3 atwanla tu gó nyò. NI' edidi zè,
z' avegagi g' lbañinla si njalitò-
wa, ni' ingoi sè e' avegagi pupu
4 póló. NI' aratamlinli mongi pe-
nginia arataminla ni' itia g' óñwa-
nj' iwè, arwa ga bende. NI' aga-
mbi enjèl awulinli antó, inlè, Ari-
anli: konde mi avoró inlè anlwè
bute Jisu, y' avaniò gó kros.
6 Azyele vèno; konde atóngwi, ga
nt' awuliè. Yógó jenienli mbóra
7 y' anianiagi Rerè. Ko kèndaganli
nèganèga, awulinli' inlèngi yè, i-
niè, Atóngwi avila gw' ijuwa; nla
vónlanli, e kènda gó bósyó yanli
gó Galile; gógó anlwè be jenlè:

- 8 vónlanli, mi abulinli 'niwè. NI' alubwi waò nèganèga avila g' òrònginlò nì' itia nìl mbia mpòlò, agènda nìl mangò gò bullnli inlèngi yè. Nla vónia, Jisu alatanli nla waò, awulla, 'niè, Mbóloani.
- 9 NI' a'vieni waò, agòt' agòlò mè, azavinlè. Vovo Jisu awullnli waò, inlè, Arianli: gèndaganli ko bullnliani awarer' iyam' inlè, wí ga gènde gò Galle, gógò wí be jeula miè.
- 11 Nla gw' agèndagi waò vónia, awèwo gòre mongi pènginia w' a'vieni gò nkala, arakil' iminls' impòlò isaón yòdu y' arwenli.
- 12 Nla gw' alatanli waò nì' anlero, awònde móndo, w' aveni' isozyè
- 13 ayika nyenge, awulla, 'niè, Wullani', inlè, Inlèngi yè y' a'vieni' ógwèra, ayufè gw' anlanlagi 'zwè
- 14 antyovinlo. Nla ja guvernèr ajo-
- go igamba, azwè be ponlizè, alwanliza 'niwè njuke fo. NI' awongi waò ayika, alenda nt' anlènjìò wao. NI' igamba mè nyi re takilìò pa gòr' Iju, kwanga nia niè-nlo.
- 15 NI' agènd' igòfil ny' inlèngi nì' ònlèngi òffiorì agènda gò Galle, gò nòmba y' areviò waò nle Jisu.
- 16 Nla gw' ayenli waò yè w' azavinlè, ndò awèwo w' alòvè mpaga.
- 17 NI' a'vieni Jisu agamba nla waò, awulla, 'niè, Ngulu yòdu g' òròwa nla gò ntye yl re pò pa miè.
- 18 Sambò gèndaganli ko nènjani' anlongo mòdu, a'vaptalza waò gw' ina nya Rerè nì' Ófiwanla nì' Inli-
- 19 nì' I'vía: niènjaga waò gò bandaminl' isaón yòdu y' azòmbi miè 'niwè: nla vónia, mi are nla 'niwè egómbe zòdu kwanga gò be sule ntye.
- 20

NTYANGŌ MBIA YI MARK.

- 1 Ipakllia si ntyangŏ mbia yi Jisu
2 Kraisi y' Ōŕwa w' Anyambiè.
Ga nt' ar' igamba nyl re tëndò pa
gw' ezangò z' Esaia y' òvoglesi, i-
nlè, Vŏnia mi tŏm' igendí nyam'
gò bŏsyò yo ò be kekize mponlo
3 yo; Inyòl ny' òma ntòugaga gw'
Itòve, Inlè, geklzanli mponlo ya
Rerè; vanganl' impoulo sè gòre.
4 Aŕienli Jan mbaptalzaga gw' Itò-
ve, nli nkambinlag' lbaptalza s'
ikalwa s' òrèŕŕa gw' inyeza s' ibe.
5 Nl' agèndi gòre yè ntye yi Judia
yòdu nla waò wi Jerusalem waò-
du, aŕaptalzo nle yè g' òlovi wi
6 Jordan mèmag' ibe saò. Nli Jan
avegagi borid pa nl' ingol s' Imia
y' Inyama, nl' òtumba w' ebanda
g' òn' iwè; nl' auyagagè Isaka-
7 mpazyò nl' onlèmbè w' iga. Nl'
agambinlagè, Inlè, Be bia gò nyu-
ŕŕi' iyam', òm' òmpòlò vlaganlò
ula mŕè, ò re mi azye nl' Inyanga
nyl òmbia avurunl' igoli y' i-
8 ntyòzyò sè. Mlè, ml' aŕaptaizi
'ulwè nl' anlingò, ndò ayè be ba-
ptalza 'nlwè nl' Iulinl' Iŕvia.
9 Nl' arwenli gw' intyugu mèsò-
nlo, Inlè, Jisu aŕienli avila gò Na-
zarèth yi Galile, aŕaptaizò nle Jan
10 gò Jordan. Nl' aralwè pele avila
gw' anlingò, ayenl' òròwa nu-
ngwa pa, nl' Inlilula g' ibembe,
11 nsuminlaga gòre yè. Nl' aŕienl'
inyòl avila gò òròwa, Inlè, Awè nl'
òŕwanl' iyam' ò tondò mlè, mi
12 jenl' Imbia gòre 'wè. Nl' agèndi-
zò yè pele nl' Inlilula agènda gw'
13 Itòve. Nl' avegagè gw' Itòve agò-
ŕŕi m' intyugu anlal nsyoriagò
nle Satan, alwanla nl' Inyama s'
iga. Nl' lenjèl s' ayanjlinlè.
14 Jan felò pa gò ntyògò, aŕleuli
Jisu-gò Galle, nkambinlage ntya-
ngò mbia y' Anyambiè. Awulia,
15 Inlè, Egòmbè z' asylŕi, nl' Inlo-
ngo ny' Anyambiè ny' atwenli
plèrè; galwanli, ko bekelianli
ntyangò mbia.
16 Nla gw' aviaganlè g' òzyègè, w'
eliŕa zi Galile, ayenli Simon nli
Andru òŕworerè wi Simon mpun-
ngag' elòŕa gw' eliŕa, konde w'
17 avegag' lyòulial yi ŕèrè. Nl' awu-
lilulò waò nle Jisu, Inlè, Zònga-
nli miè, ko mlè pang' anlwè ilu-
18 risi y' anlaga. Nl' arigi waò lŕŕ'
19 iyaò pele, azòngè. Ayè kènda pa
gò bŏsyò kwè, ayenli Jems y'
òŕwa wi Zèbède, nli Jan òŕworer'
iyè, waò kè gw' elende nsongage
20 lŕŕa. Nl' awellè waò pele; nl'
arigi waò rer' iyaò Zèbède gw'
elende ayè nl' anl' iyaò lŕŕ', azòngè.
21 Nl' aylinginli waò gò Kapèrnaum,
nia gò ntyugu yi Syonlo ayinginli
pele gò nagò yi ayonlo, anlènja.
22 Nl' aŕiaml' waò Inènj' isè, konde
anènj' waò g' òma w' Inyanga,
23 nl' aranga g' Irèndisi. Avegagi
gò nagò yaò yi syonlo òm' ò vega-
gi nl' Inlilula ny' isyèkè; nl' arò-
ngè, awulia, 'nlè, Ezande zi re
24 'zwè nla 'wè, Jisu yi Nazarèth? ò
re bla pa gò jlliz' azwè? Mi avòrò
'wè, òm' orunda w' Anyambiè.
25 Nl' azèmbiò nyò nle Jisu, Inlè,
Lwa do, ko kogwa avila gòre yè.
26 Nl' azunj' iulinla ny' isyèkè azu-
njlè, arònga nl' Inyò' ivòlò, ago-

- 27 gwa avila gôre yè. Nl' aŋiami waôdu, ko waô bambiana, awulia, 'niè, Ôsaôn nde wulo? Inè-nj' ijônla nde sinio? Konde e sômbia nl' inyanga, vangani' anlinla m' isyèkè, ko mò joginlò yè.
- 28 Nl' azungi kènd' elufil zè gò ntye yi Galile yôdu vingôvingô.
- 29 Gw' agogwi waô gò nagô yi ayonio, w' ayinginli pele gò nagô yi Simon nli Andru, waô nli Jems
- 30 nli Jan. Nli ngwè y' ôŋwantô wi Simon avegagi bu nl' lfwl; nl' awulinli waô yè pele g' ôŋwanj'
- 31 lwè. Nl' aŋienliè, agôtè g' ôgo, anlongunliè; nl' alubw' lfwl gôre yè pele, nl' ayanjinliè waô.
- 32 Nla gw' arwenli nkôlò, gw' avôswi nkômbè, w' aŋagi gôre yè waôdu w' avegagi nl' inkanli nla waô w' avegagi nl' anlinl' ambe.
- 33 Nli nkala yôdu y' avegagi datanla
- 34 pa ta gw' igugi. Nl' ayingiè aweŋge arômb' anlinl' ambe aŋenge; ndò e jâvir' anlinl' ambe kamba, konde m' amienliè.
- 35 Nl' ibanga, ntye mpiri anlongwi, agogwa, agènda gò mbôra yi ntyoria, agambinla gôgô. Nl' azônglò yè nle Simon nla waô w' avegagi nla yè. Gw' alèngi waô yè w' awulinliè, inlè, Anlaga waôdu
- 36 w' buto. Nl' awulinliè waô, inlè, Ôvirôanli gw' inkal' ifiôri, ko miè kambinla gôgô kè; konde mi
- 37 aŋienli ntinla miè. Nl' agambinliagè gw' inagô saô si syonlo gò Galile yôdu, arômbag' anlinl' ambe.
- 38 Nl' aŋienli gôre yè ôma w' egolanli, nkwenlage nkolo, alôŋ' akotolo, awulinliè, 'niè, Ja w' ajivira,
- 39 awè ko tôliza miè. Nl' avôginli Jisu avôginliè, anyonyunl' ôgo, aŋatè, awulia, inlè, Mi ajiviri;
- 40 rôla. Nl' alubwi egolanli gôre yè
- 41 pele, ko yè tôla. Nl' azômbiè yè pôiò, awinlizè pele, awulinliè niè,
- 42 Vônla, awuliuli ôm' edu mpongo: ndò gènda ko tumilie minizè ôku' wo, ava gw' 'jombunl' iso, ya y' azômbiò nli Môsès, g' atakwè
- 43 gôre waô. Ndò agogwi, avakille kamba pôiò, amiezag' igamba; yenlo Jisu e jolle fo jinginla gò nkala gò bwl, ndò avegagi gw' lgala gw' imbôra s' itôve; nl' aŋi-agag' anlaga gôre yè avila nkôŋ' ledu.
- 2 Avo jingliniè gò Kapèrnaum intyugu ainyèwo piaganla pa; nl' ayoganliò, inlè, are gò nagô.
- 2 Nl' azungi datanl' aweŋge; yenlo arwenl', inlè, pegaga mbôra nyè-nlè, vanganle gw' igugi; nl' aga-
- 3 mbinliè waô igamba. Nl' aŋienli waô gôre yè, mbagag' ôm' ô vegagi juwa p' awogo, twanliò pa
- 4 nl' antiag' anlai. Nla gw' avegagi waô wi dèŋge ngulu yi syusya pièrè nla yè g' ôŋwanja w' anlaga, w' arômb' ôŋwanjaŋwanja gò mbôra y' avegagô ndè; nla waô pòdnla pa wò w' azyonli ôdò w'
- 5 anlanliò ôm' ô yuwi awogo. Gw' ayenli Jisu ibekeli' saô awulinli ôm' ô yuwi awogo, inlè, Ôŋ' wa-
- 6 mi, ibe so s' anyezò. Ndò avegag' irèndisi imlèwo vovo tugetu; nl' avikiliagi waô gw' irèŋ' iyaò,
- 7 inlè, Wulo e kamba yenlo sè? E pèdi' Anyambiè: Mande ko nyez' ibe kaô Anyambiè daditè?
- 8 Nl' amienli Jisu pele g' ôrèŋ' iwè, inlè, wi pikilla yenlo gw' irèŋ' iyaò, awulinliè waô, inlè, Aniwè pikilli' isaôn yinlo gw'
- 9 irèŋ' iyanli sè? Eza zl' re dela nie zi; gò bulinli ôm' ô ywli awogo, inlè, Ibe so s' anyezò, ge gò bulia, 'niè, Nlongwa, rômbli-
- 10 nl' ôdò wo, ko kènda? Ndò gò mieza 'niwè, inlè, Ôŋwa w' ôma are nli ngulu gò ntye yinlo gò nyez' ibe; awulinliè ôm' ô yuwi
- 11 awogo, inlè, Mi bulinliè, inlè,

- 12 nlongwa, rōmbini' òdò wo ko kè-ndaga gò nag' wo. Ni' anlongwè pele, arōmbini' òdò wè, agogwa gw' azyò ma waòdu; ko waò mama pòlò, azumini' Anyamble, awulia, inlè, Azwè pa jenla yenlo nli mori.
- 13 Ni' avo kogwè, agènda g' òzamba w' eliṽa; ni' aṽienli anlaga waòdu gòre yè, ni' anlèngiè waò.
- 14 Nla gw' aviaganliè, ayeull Levi òfiwa wl Alfus, are tu gò nagò yi mpagò; ni' awulinliè yè, inlè, Zonga mè; ni' agumanliè, azò-ngè. Ni' arweni', inlè, avegagi tu gw' inya gò nag' wè ni' ipublikan' sinyenge ni' anlag' aṽe w' alwanli tu nli Jisu ni' inlèngi yè; konde w' avegag' awenge.
- 16 ni' azòngi waò yè. Ni' irèndisi ni' Ifarisi gw' ayeull waò yè e nya ni' ipublikan ni' anlag' aṽe, w' awulini' inlèngi yè, inlè, E nya nli jonga ni' ipublikan ni'
- 17 anlag' aṽe sè? Nla gw' ayogiò Jisu awulinli waò, inlè, waò wi re mbiambiè wi zye ni' isyolo ny' òganga, ndò waò wi re ni' inkanli. Mi bia gò fey' agòre, ndò aṽe.
- 18 Ni' inlèngi yi Jan ni' Ifarisi w' avegagi mpengag' esyònge; ni' aṽienli waò gòre yè, awulinliè, inlè, Ande zi re 'nè inlèngi yi Jan nla y' Ifarisi yi pengag' esyònge, ndò inlèngi yo yi penga du?
- 19 Ni' awulinliè waò nle Jisu, inlè, Mongi w' Ijōmbanla waò ko peng' esyònge gò par' ònlòfiè wl jōmba nla waò? Òlingò wi re waò ni' ònlòfiè wl jōmba, w' ayolie peng' esyònge. Ndò intyugu si bia si be bonginlò waò òm' ò jōmba, gambèliè w' apeng' esyònge gò
- 21 ntyugu mè. Zyel' òm' ò tum' eliṽè z' ònlamb' òfiwonla gò ngol nungu; azya nlonlo eliṽ' ezonla zi bongini' ònlamb' òlungu, k'
- 22 Ijòkwa penda. Zyel' òma kè ò jir' iv' inyonla gw' imbute inu-ugu si banda; azya nlonlo ivè nyi jōni' imbute, k' ivè jiranla, ni' imbute bundakanla. Ndò iv' inyonla nyò ga yirò gw' imbut' inyonla.
- 23 Ni' arweni', inlè, aviaganli gw' Intyaga s' Imba gò ntyugu yi Syonlo; ni' avakil' inlèngi yè gò dul' imba gw' agèndagi waò. Ni' awulinliè yè ni' Ifarisi, inlè, Vōnla, wl denda gò ntyugu yi Syonlo ndaga yi re yi zyele kwèkwè èè? Ni' awulinliè waò, inlè, Anlwè pa tangunla nli mori nt' alendi Daviḍ gw' ayeliè, ayogo njanla, ayè nla waò w' avegagi nla yè? Nt' aylinginliè gò nagò y' Anyambiè gw' avegagi Abiathar minise mpòlò; anyè mpèmba yi dòṽinlò yi re yi zye kwèkwè gò nyò kaò ni' iminise, ava kè waò w' avegagi nla yè. Ni' awulinliè waò, inlè, Syonlo y' avanginlò anlaga, arang' anlaga w' avanginlò Syonlo. Yenlo re Òfiwa w' òfia ayè ni' ònlivi wi Syonlo kè.
- 3 Ni' avo jinginliè gò nagò yi Syonlo; ni' avegagi gògò ònlòfiè ni' 2 ògo juwa pa. Ni' aṽèmbagi waò yè veudetwa e be jingè òwenja 3 wi Syonlo, ko waò sozizè. Ni' awulinliè òm' ò vegagi ni' ògo juwa pa, inlè, Gumanla gòre gò 4 garegare. Ni' awulinliè waò, inlè, Re kwèkwè gò ntyugu yi Syonlo gò deude mbla, ge gò deude mbe? gò sungini' emènio, ge gò jōnia? Ndò w' alwanli do.
- 5 Ni' avònlè waò vingòvingò ni' egunlu, njenlag' ekeṽa g' òfiwanja wi njollni' y' irèṽ' iyao; ni' awulinliè òma mè, inlè, Nyonyni' ògo wo; ni' anyonyunliè wò, 6 ni' arweni' ògo mbiambiè. Ni' agogw' Ifarisi, awònde mòndo g'

òñwanj' iwe pele waò nll mongi
 wi Hèrod, nt' are waò ko jònè.
 7 Nl' agèndagi Jisù nl' inlèngi
 yè agènda gw' eliṽa; nl' azòngi
 anlag' awènge avila gò Galle nl'
 8 avila gò Judia, nl' avila gò Jerusa-
 lèm, nl' avila gò Idumea, nl' avila
 gò ntye mori yi Jordan, nla waò
 vingòvingò Sidon nll Tirus, anla-
 g' awenge gw' ayogìò waò isaòn
 impòlò y' alendlò ndè w' aṽienll
 9 gòre yè. Nl' awulinlè inlèngi
 yè, inlè, elende zi ga venginlè g'
 òñwanja w' iparanla s' anlaga, wl
 10 vende bangatiè. Konde aludò ajì-
 ng' awenge; yenlo aṽangati waò
 yè gò bwatè, waòdu w' avegagi
 11 nl' inkanli. Nia waò w' avegagi
 nl' anlinla m' iayèkè, gw' ayenll
 waò yè, w' avòswi g' ózyò wè,
 arònga, inlè, Awè nl' Óñwa w'
 12 Anyambiè. Nl' aleglè waò pòlò,
 13 inlè, w' avangè mlò. Nl' avandlè
 gò nòmba, awelia gòre yè waò w'
 aṽelò ndè. Nl' aṽienll waò gòre
 14 yè. Nl' alòṽlè igòfmi nl' aṽanii
 inlè, wi ga iwanle nla yè ko yè
 15 tòfma waò gò kambinia, nla gò
 dwanla nll ngulu yi jìng' inkanli
 16 nla gò tòmb' anlinl' ambe. Nl'
 17 aṽètìè Simon inlè Pitèr. Nll
 Jema y' òñwa wi Zèbède nll Jan
 y' òñworèrè wi Jema; aṽètìè waò
 inlè, Bòanègès, nyl plivia, inlè,
 18 Awa wi njail-tòwa. Nll Andru,
 nll Filip, nll Bartolomiu, nll
 Matiu, nll Tomas, nll Jema y'
 òñwa wi Alfius, nll Tadius, nll
 19 Simon Zelòtia, nll Judas Iskariot
 ò gondiè kè.
 20 Nl' ayinginli waò gò nagò. Nl'
 avo datani' anlaga parapara, ye-
 nlo wl jolla, vanganle gò ny'
 21 inya. Nia gw' ayogìò mongi yè
 w' agèndl gò kòte; konde w'
 22 awull' n'è, aperò nl' ógu. Nl'
 irèndiel y' azuminli avila gò Jeru-
 salèm w' awul' inlè, Are nll

Bèlzebul, nla inlè, E tòmb' anli-
 ni' ambe, vo òvanginli w' auilni'
 23 ambe. Nl' aweliè waò awullinli
 waò nl' inkògò inlè, Satan ko
 24 jolle tòmbè Satan sè? Nia ja
 inlongo ny' akeranla nyòmè, inlo-
 25 ngo mè ny' ayolie kumanle. Nia
 ja nagò y' akeranla yòmè, nagò
 26 mè y' ayolie kumanle. Nia ja
 Satan akumanli gò eir' òku' wè-
 mè, ageranla, ayolie kumanle,
 27 ndò are nll ntyal. Zyei' òm' ò re
 ko jinginia gò nagò y' òma wi
 ngulu, agwèr' igumb' inyè, kaò
 adònge kòr' òma wi ngulu, ga-
 28 mbenl' akwèrenag' wè. Rèti ml
 bulinli' anlè, inlè, Ibe sòdu ei
 be nyezò awa w' anlaga nl' ipèdia
 29 si pèdia waò Anyambiè; ndò òm'
 edu ò be pèdia Inlini' Iṽia, aze
 nl' inyezò gò konlako, ndò ar'
 30 ógara w' Ibe sapèkèpèkè. Konde
 w' awul' inlè, are nl' inlini' iṽe.
 31 Nl' aṽienli ngi yè nl' awarer'
 lyè; nl' agumanli waò gw' Igala,
 32 aròfma gòre yè gò feyè. Nl' anla-
 ga w' avegagi tugetu gòre yè vi-
 ngòvingò; nl' awulinli waò yè,
 inlè, Vònia ngi yo nl' awarer'
 33 lyo wl buto gw' Igala. Nl' awl-
 nliè waò, inlè, Ngi yam' mande,
 nl' awarer' iyam' wa mande?
 34 Nl' avònlèè waò w' avegagi tuge-
 tu gòre yè vingòvingò, awulla,
 inlè, Vònlani ngi yam' nl' awa-
 35 rer' iyam'. Konde òm' edu ò
 dende ntòndinli y' Anyambiè,
 ayè nl' òñworer' iyam' ònlòfme,
 nl' òñworer' iyam' òñwantò nll
 ngi yam'.
 4 Nl' avo pakliè gò nènja g' óza-
 mba w' eliṽa; nl' alatani' anlag'
 awenge gòre yè; yenlo agwenli
 gw' elende, alwanla tu gw' eliṽa;
 nl' anlaga waòdu w' avegagi gò
 2 ntye g' ózamba w' eliṽa. Nl'
 anlènjè waò isaòn imienge nl'
 inkògò, awullinia waò gw' inenj'

- 3 isè, inlè, Vòganllòull, Vònia, ònyènyisi agèndi gò nyènya.
- 4 Nl' arwenl' inlè, gw' anyènyè, llònd' imlèwo y' avòswl gò mponlo; nl' avlenl' Inyonll' anya yò.
- 5 Nl' imlèwo y' avòswl gw' imbòra s' adò si re sl pegaga nl' òroi òfiwenge; nl' azungi fweli yò, konde yi pegaga nl' òroi òfiwenge.
- 6 Nla gw' arongwl nkómbe y' avezyò, nl' ayòmi yò, konde yi pegaga nl' òramba. Avòsw' imlèwo kè gw' arèndè: nl' avòmi arèndè, araga yò, ko y' ayanl' ilònda.
- 8 Nl' avòsw' imlèwo gw' òroi òmbia, ayanl' ilònda, mpòmaga nli mpendaga, ko yò janla, òfiori agòmi ararò, nl' òfiori agòmi òròwa, nl' òfiori nkama. Nl' awullè, inlè, Ayè ò re nl' aròl gò jogo, e ga yogo. Gw' avegagè anka, wad w' avegagi nla yè nl' igòmi ni' avanl' nli, w' avambiè nkògò mè. Nl' awulinliè wad, inlè, Anlw' are pò p' òsaon w' lyumbunlò w' Inlongo ny' Anyambiè: ndò gòre wad wl re gw' lgala, isaon yòdu yi dendò
- 12 nl' inkògò; inlè, gw' ijenia wl ga yenle, ko w' azyilia; nla gw' ljogo wi ga yogo, ko w' agòtiza; wl vende kalwa ko wad nyezò.
- 13 Nl' awulinliè wad, inlè, Anlwè be pa miè nkògò ylnlo? Anlwè be
- 14 mi' inkògò sòdu sè? Ònyènyisi
- 15 e nyèny' igamba. Winlo nle wad gò mponlo, wi nyènyò igamba, nla wad jogo pa, Satan e bia pele, aròmb' igamba ny' anyènyò gòre
- 16 wad. Egolani lli mèndò kè, wlulò nle wad w' anyènyò gw' imbòra s' adò, wi re wad jogo p' igamba,
- 17 wl bonga nyò nli mbia. Ndò wl zye nl' òramba; ndò wl re v' òfiwollògò. Avila vovo, gò bie njuke ge ikombizò g' òfiwanja w'
- 18 igamba, nèganèga wl kwezò. Nl' afiòri nle wad wl nyènyò gw' arèndè; Winlo nle wad wi re jogo
- 19 p' igamba, ko afiandl ml' utye, nl' itemiza s' anliva nl' ògasyò wi ya yènlè, jinginia, arag' igamba ko ny' ayanl' ilònda. Winlo nle wad w' anyènyò g' òroi òmbia, wl re wi jogo igamba awonga nyò, ayanla k' ilònda, òfiori agòmi ararò, nl' òfiòri agòmi òròwa, nl' òfiòri nkama.
- 21 Nl' awulinliè wad, inlè, Ójó wl bagò gòsòllòz gw' egara, ge g' òdò-lòngò w' òdò? nl' aranga gò felò
- 22 g' òfiwanga w' ójó? Konde zyel' òsaon jumbunlò pa wi re w' amiezò, ge òsaon wl ntoria wl re w'
- 23 awòfiwe g' òzange. Jog' òm' edu are nl' aròl gò jogo, e ga yogo.
- 24 Nl' awulinliè wad, inlè, Vandaminlanl' nte jogo 'niwè. Egènlizò zi kenlizò nle 'ulwè, zi be kènlizò gòre 'niwè; nl' anlwè be pò viaganlò. Konde ayè ò re dènga pa e be pò; ndò ayè ò re azyele, vanganl' eza zi re nla yè, zi be bonglinlò yè.
- 26 Nl' awuliè, inlè, Yenlo r' inlongo ny' Anyambiè ga nt' are ja
- 27 òm' ò bèni' ilònda gò ntye, ko yè uania, anongw' ògwèra, nl' òfia-nda, k' ilònda tuwunia, avòfia,
- 28 nt' are yè amla. Ntye yi janl' ilònda yòmè, gw' alònga ijavl, avila vovo ambongi, nl' avila vovo antyo ayoli gw' ambongi.
- 29 Ndò gò jol' antyo, e tòmt' òkwara gògò pele; konde egòmbe zi tenla z' asyivi.
- 30 Nl' awullè, inlè, Azwè be tev' egolanl' z' inlongo ny' Anyambiè sè? geazwè be kolania nyò nli nkògò ndò?
- 31 Nyl re g' Intyo nyl mutard, nyl re gò bènlò nyò gò ntye, nyl r' Inyangò viaganlò nl' ilònda yòdu yi re gò ntye. Ndò ja ny' abènlò nyl pòfia, arw' ezom' evòlò viaganlò nl' òwongw' edu, awell' ampore ampòlò; yenlo lnyonll' s' òròwa ko dwanla gw' lviiri nya zò.

33 NI' agambinlîè waô Igamba ni' inkôgô sinyenge ga sînlô, nt' are
 34 waô ko jolie jogo. Ndô e kamba du
 avegagi waô anka, avèngunl' isaôn
 35 yôdu gôr' inlèngl' yè. NI' ôwenja
 mèmô, gw' arwenll nkôlô, awuli-
 nll waô, inlè, Azwè ga lallèni gô
 36 ntye morl. Nla gw' arigi waô
 anlaga, w' awonglè nt' avegagîè
 gw' elende. NI' avegagi kè nla
 37 yè lende yènè. NI' arwenll ôgul'
 ômpôlô; ni' awôlagi keva gw'
 elende, yenlo elende z' aro jônli'
 38 ni' anlingô. NI' ayèmè avegagi
 gw' atlna, nlanla pa gw' inanlô.
 NI' ayèml waô yè, awulinlîè, inlè,
 Ônlènjî, ô zye ni' isyolo ja zw'
 39 apera? NI' aulongwè, aleg' ômpun-
 ga, awululle mbenle, inlè, Lwa
 do, vonlare; ni' ayèk' ômpunga,
 40 alimbini' ôdèmb' ômpôlô. NI'
 awulinlîè waô, inlè, Anlwè tla
 41 sè? Anlwè par' ibekella fo? NI'
 arienll waô pôlô, awullanla, inlè,
 Wlnlo mande sambô? ô re vanga-
 ni' ômpunga nli mbenle yl jogi-
 nlô yè?
 5 NI' avienll waô gô ntye mori y'
 2 eliŵa gô ntye yl Gerasa. Nla
 gw' azumlè avlla gw' elende, ala-
 tanll pele ni' ôm' ô vill gw' abe,
 ô vegagi ni' inllnla ny' isyèkè.
 3 Ô vegagi ni' ezigi zè gw' abe; e
 jolie kôrô ni' ôm' edu kè, vanga-
 4 nle ni' azungakanlô. Konde
 nyongo sinyenge aluô akôriô ni'
 igôrô ni' azungakanlô; kè taŵ'
 azungakanlô, ayônî' igôrô: pega-
 g' oma kè nll ngulu yl kevé.
 5 NI' egômbè zôdu, ôgwèra ni' ôŵia-
 nda, avegagi gw' abe nla gw' lnô-
 mba, ntôngaga nll mbonjag' ôku'
 6 wè ni' adô. Ndô gw' ayenllè Jîsu
 davadavie, avull mangô, avuranla
 7 mbè gôre yè. NI' arônglè ni'
 inyô' lvôlô, awulla, 'nlè, Ezande
 zî re mlè nla 'wè, Jîsu Ôŵia w'

Anyambiè y' igônîô mè; ml ta-
 ngizo ôrangô ni' Anyambiè, inlè,
 8 ayenllza mè azyîngô. Konde
 awulinlîè, 'nlè, Aw' inllnla ny'
 isyèkè, gogwa gôr' ôma winlo.
 9 NI' awulinlîè, inlè, In' inyo ma-
 nde? NI' ayiviriè yè, inlè, In'
 inyam' nle Lijon, konde azw' ar'
 10 awenge. NI' agwenllè yè nkolo
 pôlô, inlè, E ga rig' arômbe waô
 11 avlla gô ntye mèyo. NI' avegagi
 vovo gô nômba lp' lvôlô ny' ingôa
 12 ny' anyagagi. NI' agwenll waô
 yè nkolo, lulè, Rôm' azwè gw'
 ingôa ko 'zwè jinglnla gô sô.
 13 NI' ayiviriè waô pele. NI'
 agogw' anllnla m' isyèkè, ayl-
 ngiula gw' ingôa; ni' ayira-
 ni' ipa nli mangô, azumllnle mbôra
 y' ôlôlôwa, agènda gw' eliŵa, vo
 ntangô yl ntosen mbanll; ni'
 14 ayuwl sô gw' eliŵa. Nla waô w'
 auyezagi sô, w' awangl, arakilia
 lgamba gô nkala nla gw' impî-
 ndî; ni' avienll waô gô jenle
 15 ndaga y' arwenll. NI' avienli
 waô gôre Jîsu, ayenl' ôm' ô ve-
 gagi ni' anlinl' ambe, are tu, bo-
 riô pa, ni' ôgu wè mbiambiè;
 inlè ayè ô vegagi nli lljon; ni'
 16 arienll waô. Nla waô w' ayenll,
 w' arakill waô nt' arwenll gôr'
 ôm' ô vegagi ni' anlinl' ambe,
 17 nla g' ôŵwanja w' ingôa. NI'
 avakill waô gô kwenlè nkolo,
 inlè, E ga lubwe avlla gô ntye
 18 yaô. Nla gw' agwenllè gw' ele-
 nde, ôm' ô vegagi ni' anlinl'
 ambe, agwenlè nkolo inlè e ga
 19 lwanle nla yè. Ndô e jivirè, ndô
 awulinlîè, inlè, Gènda gô nag' wo
 nla gôre mongl yo, ko takllia waô
 nt' are 'wè dendinlô pa nle Berè,
 20 nll nt' avôginlè 'wè. NI' agè-
 ndiè, avakille mleza gô Dèkapô-
 lla isaôn impôlô y' alèndinlîô yè
 nle Jîsu; ni' aŵiam' anlaga waô-
 du.

- 21 Nla gw' alali Jisu ni' elende gò ntye mori, alatanl' anlag' awenge gòre yè. NI' avegagiè g' ózamba
- 22 w' eliya. Añienl' òñiori w' iyanginl' yi nagò yi Syonlo, in' Inyè ny' avelagò, inlè, Jairus; nla gw' ayenliè yè, avòswi gw' agòlò mè. Agwenle nkolo pòlò, awulla, inlè, Òñwanl' iyam' òñwantò atwe pièrè ni' ljuwa; òvirò, ko tali' ògo wo gòre yè, ko yè
- 24 tóla, alwanla bo. NI' agèndiè nla yè; ni' azóngiò yè ni' anlag' awenge; ni' aṅangal' waò yè.
- 25 NI' òñiantò ò yiranlagiò, nle ntyinla v' Igòñi ny' impuffia ni'
- 26 impuffi' imbanli, ò luò asindinli pòlò ni' agang' awenge, averize yom' iyè yòdu, ko aròla du, ndò
- 27 nkanli y' aliri, ndraga, gw' ayogiò yè g' òñwanja wi Jisu, añienli gò nkondo gò nyuffi' iyè
- 28 awate ngol yè. Konde awulfi, 'nlè, Ja mi abwata, vanganl'
- 29 ingol sè, gambè mi atòia. NI' arenl' òñranla si ntyinl' iyè pele; ni' amienliè g' òku' wè inlè, ajingiò avila gò nkanli mè. Nli
- 30 Jisu ayèmè amienli pele, inlè, ngulu y' akogwi avila gòre yè; ni' awizè gòr' anlaga awulla, inlè,
- 31 Ó bwat' ingo'sam' mande? Awullinliò yè ni' inlèngi yè, inlè, Ó jenle nkondo yi bangatio, ko 'wè bulla, inlè, Ó bwata miè mande?
- 32 NI' avòñliè vngòvngò gò jenl'
- 33 òm' ò lendi ndaga mè. Ndò òñwantò arienli, arataminla, mi-agage ndaga y' arwenli gòre yè, ko yè bia, avòswa g' ózyò wè
- 34 awullinliè òrèti wòdu. NI' awullinliè yè, inlè, Òñwanl' iyam', ibekell' so s' atòlizo; gèndaga ni' aṅenjë, ko dwanla tóla pa avila gò nkanli yo.
- 35 Gw' agambliè nlo, añienl' anlaga avila gò nagò y' òvanginli wi nagò yi Syonlo, awulla inlè,
- Òñwanl' iyo ajuwi; ò pe syokoli'
- 36 Ònlèñji sè? Ndò Jisu e pa bongl' igamba ny' agambiò: ndò awullinli òvanginli wi nagò yi Syonlo,
- 37 inlè, Aria, vekelia dadìè. Ndò e jévir' òm' edu sòngè, kaò Piter nli Jema nli Jan y' òñwongwè
- 38 wi Jema. NI' añienliè gò nagò y' òvanginli wi nagò yi Syonlo; ni' ayenliè edungu ni' anlaga
- 39 ndenlag' edingò evòlò. Nla gw' ayinginliè awullinli waò, inlè, Ezande zi panga 'niwè nyongole, aleana? òñwanla e pa juwa, ndò
- 40 e nanla. NI' azyèli waò yè. Ndò ayè kogunila p' anlaga waòdu, awongi rerè nli ngwè y' òñwanla
- 41 nla waò w' avegagi nla yè, ayi-uginla gò mbòra y' avegagi òñwanla. NI' agòtè ògo w' òñwanla, awullinliè, inlè, "Talitha Kumi," nyò bengunliò pa nyl re, 'nlè, Ie-sa, mi bulinliò, inlè, nlongwa.
- 42 NI' anlongw' laesa pele agènda, konde avegagi igòñi ny' impuffia ni' impuffi' imbanli g' òñiero wè;
- 43 ni' aṅiaml' waò aṅiama pòlò. NI' azòmbliè waò pòlò inlè ny' amiò ni' òm' edu; ni' awuliè, inlè, E ga vò eza zi nya.
- 6 NI' alubwè vovo aña gò ntye yèmè; ni' azóngiò yè ni' inlèngi
- 2 yè. Nla gw' azyiñi utyugu yi Syonlo, avakill gò nènja gò nagò yi Syonlo, ni' awenge gw' ayogiò waò yè, w' aṅiaml' awulla, 'nlè, Isaòñ yinlo yi re ni' òma winlo y' avili gwí? NI' imla nde aṅlo si re yè pò pa ni' òjanja si ngulu nde
- 3 aṅlo si dendò ni' ago mè? Winlo arang' òkengekenge, òñwa wi Mari, ni' òñworerè wi Jema, nli Jòsès, nli Juda, nli Simon? NI' awarer' iyè antò wi zye ni' azwè vè-nlo? NI' agwezyò waò g' òñwanl'
- 4 nj' iwè. NI' awullinliò waò nle Jisu, inlè, Óvogiel e pa dwanl' òlubò fo kaò gw' inlongo nyèmè

nla gò mbuŵe yèmè nla gò nag'
 5 wèmè. E Jolie Janj' ijanja si ngu-
 lu vovo kè, kaò gò tal' ago gòr'
 anlag' awèwo w' avegagi nì' inka-
 6 nll, ayinga waò. Nì' aŵiamlè g'
 òŵwanja w' itoavekèl' saò, Nì'
 agèndagiè gw' inkala vingòvingò
 nlenjaga.
 7 Nì' awèllè igòŵi nì' aŵanli a-
 valiia gò tóma waò aŵanli, aŵanli,
 ava waò ngulu gòr' anlinla m'
 8 isyèkè gò tómba mò. Nì' azò-
 mbilè waò, Inlè, w' awong' ezoma
 g' ògèndo kaò ntóngò dadidè; ara-
 nga mpèmba, ge puka, ge sylka
 9 gw' itumb' iyaò. Ndò wi ga gènde
 nì' intyòzò: w' awonga kè kòtò
 10 mbanli. Nì' awulinlè waò, inlè,
 Mbòr' iedu yi be jinglinlò 'niwè
 gò nagò, Iwanianli vovo, kaò a-
 11 nlw' adubwa gò mbòra mè. Nli
 mbòr' iedu yi re wi pa bonga
 'nlwè, ge pòganliò 'niwè, gò du-
 bwa 'nlwè vovo, zaganli ntyèngè
 y' intyòzyò sanli gò dwani' ata-
 12 kwè gò siru waò. Nì' agèndagi
 waò agambinia, inlè, anlaga wi
 13 ga galwe. Nì' aròmbi waò anli-
 nì' ambe amenge, agil' awenge
 w' avegagi nì' Inkanli agali, ayi-
 nga waò.
 14 Nì' ayogiò Hèrod y' òga g' òŵwa-
 nj' iwè, konde In' inyè ny' aluò
 ny' ajagayagi, awulia, inlè, Jan
 yi Baptist are tóngwa pa avila
 gw' Ijuwa; yenlo Ijanja si ngulu
 15 ainlo si Janjò nle yè. Ndò affiòr
 w' awuli, 'nlè, Nle Elias; nì' a-
 ffiòr, inlè, nì' òvogisi ga òffìori
 16 w' ivogisi. Ndò gw' ayogiò Hè-
 rod, awul', inlè, Jan, y' arenlò mè
 òmpele, are tóngwa pa avila gw'
 17 Ijuwa. Konde Hèrod ayèmè aluò
 atòŵi agòte Jan, agòrè gò nagò yi
 ntyògò g' òŵwanja wi Hèròdias
 y' òŵwanto wi Filip y' òŵworer'
 18 iyè: konde aluò ajòmbè. Konde
 Jan aluò abulinli Hèrod, inlè,

Zyele kwèkwè gòre 'wè gò dwa-
 nla nì' òŵiantò w' òŵworer' Iyo.
 19 Nli Hèròdias avendiniè, aŵeie jò-
 20 nlè, ndò e Jolia. Konde Hèrod
 arienli Jan, konde amienli' Inlè,
 ayè nì' òma w' ògòre nì' òm'
 òmbia nì' avenjavenjè yè. Nla
 gw' ayogiò yè yè, alend' isaòu
 lmienge, avòganliò yè nli mbla.
 21 Nia gw' arwenli ntyugu mbia,
 gw' avangi Hèrod avange ntyagò
 y' ijanlò sè gòre niassi wi Galile;
 nla gw' ayinginiò òŵwani' òŵwa-
 22 ntò wi Hèròdias mèwo, ayinla,
 arondle Hèrod nla waò w' avega-
 gi tu nla yè gw' inya; òga awuli-
 nì' Isees, inlè, Vambia mè ezom'
 23 edu zi belò ndò; m' be po zò. Nì'
 aranginiè yè òrangò, inlè, Ezom'
 edu zi be bambiò ndo mè, m' be
 po zò kwanga gw' erenle z' Ive-
 24 nd' inyam'. Nì' agogwè, awuli-
 nliè ngi yè, inlè, Mi ga 'Wamble
 ande? Nì' awuliè, inlè, Ewònjò
 25 zi Jan yi Baptist. Nì' azunge
 jinginiè nèganèga gòr' òga, aŵa-
 mbie, inlè, Mi belo pa mè pele
 ewònjò zi Jan yi Baptist gw' epè-
 26 là. Nì' ayeni' òga ekèv' evòlò;
 ndò g' òŵwanja w' òrangò, nla
 waò w' avegagi nla yè tugstu, e
 27 jévre ntimlè. Nì' aròŵi òga so-
 zyè pele azòmbia gò bag' ewònjò
 zè. Nì' agèndè, arenlè òmpele
 28 gò nagò yi ntyògò, avag' ewònjò
 zè gw' epèlè, ava-zò Isees; nì' Ise-
 29 sa avenli zò gòre ngi yè. Gw'
 ayogiò Inlengi yè, w' aŵienli arò-
 mbini' ebende zè, avèna zò g'
 òrònglinlò.
 30 Nì' alatani' inlengi gòre Jisu,
 arakiliè isaòu yòdu nt' alendagi
 31 waò, nli nt' anlènjagi waò. Nì'
 awulinlè waò, inlè, Òvirònti gò
 mbòra yi ntyoria g' òròve, ko jo-
 wanli kwè; konde avegag' awe-
 nge mbiagaga nli nkèndaga, ko

w' alèng' egòmbè, vanganie gò
 32 nya. Alubwi waò nì' elende agè-
 nda gò mbòra y' òròve ntyoria.
 33 Nì' anlaga w' ayenii waò wi kè-
 nda, nì' awenge w' amienii waò;
 nì' agèndi waòdu ta nli mangò
 agènda gògò nli ntye avilla gw'
 34 inkala sòdu, aviaganla waò. Nla
 gw' azumliè ayenii' anlag' awenge;
 nì' avòginllè waò, konde w' ave-
 gagi g' adombe mi re mi zye nì'
 òvenjavenji; nì' avakilèè gò nè-
 nja waò isaon imienge. Gw' ar-
 weni' òwenja pièrè gò jlla, inlè-
 ngi yè y' avienli gòre yè, awulia,
 inlè, Yinlo nle mbòra y' òròve, nì'
 36 òwenja w' akèndi. Winliza waò,
 ko waò kènda gw' impindi nla gw'
 inkala vingòvingò, agòlini' iku'
 37 iyaòmbè eza zi nya. Ndò awinlizi, a-
 wulinla waò inlè, Vanli waò inya
 anlèwè. Nì' awulinli waò yè, in-
 lè, Azwè ga gè kòl' inkama a'
 ifura mbanli el mpèmba, ava waò
 38 gò nya? Nì' awulinliè waò, inlè,
 Amònga mia mi re nì' anlèwè? gè
 pònlèni. Nla gw' amienli waò,
 w' awul', inlè, Atanli, nli vèrè v-
 39 ni. Nì' azòmbiè waò gò dwa-
 nli' anlaga waòdu tugetu gw'
 40 igondo gw' affianli ambezyò. Nì'
 alwanli waò tugetu gw' igondo,
 ògondo nkama, ògondo agòfii a-
 41 tanli. Nì' awongè amòng' atanli
 mè nli vèrè vanli, avònia g' òrò-
 wa, azavinia zò; nì' amogunliè
 amònga, ava mò inlèngi yè gò dò-
 42 vìa gòre waò; nì' agerinnlè waòdu
 vèrè vanli kè. Nì' anyenli waò-
 43 du, ayòra kè. Nì' aguminli waò
 nkizi, igòfii ny' itòndò nì' itòndò
 44 Imbanli nli vèrè kè. Nla waò w'
 anyenli amònga w' avegagi bara-
 ba nli ntozèn a' anlòfii ntyanli.
 45 Nì' azòmbiè inlèngi yè pele gò
 kwenla gw' elende, alalia gò bò-
 syò gò ntye mori gò Bèthsaida, gò
 46 fwiniizè anlaga. Nì' ayè fwiniiza

[Mpongwe.]

4

pa waò, agèndi gò nòmba gò ka-
 47 mbinla. Ndò gw' ayil' òwenja,
 elende z' avegagi gò garegare y'
 48 ell'va, nì' ayè anka gò ntye. Nì'
 ayenliè waò wi jela nì' inuga; ko-
 nde òmpunga w' avegagi akòma
 nla waò; nì' avienliè gòre waò a-
 49 yenjina njarag' ell'va; nì' aro pi-
 aganiè waò. Nla gw' ayenli waò
 yè, njarag' ell'va, w' avikli', inlè,
 50 ibambò; nì' aròugi waò. Konde
 waòdu w' ayenliè, arataminla.
 Nì' agambè nla waò pele, awu-
 linlia waò inlè, Zindiani' lrèfii:
 51 nle mè; arianli. Nì' agwenliè
 gòre waò gw' elende; nì' ayèk' ò-
 mpunga: yenio affiani waò pòlò-
 52 mè gw' lkuw' iyaò. Konde wi kò-
 tiza du g' òfiwanja w' amònga,
 ndò irèfii' iyaò y' arwenli jola.
 53 Nla gw' aiali waò, w' avienli gò
 ntye yi Gènesarèt, nì' azyumi
 54 waò òzègè. Nla gw' azyumi waò
 avilla gw' elende, anlaga w' amie-
 55 nli yè pele. Nì' agèndi waò nli
 mangò gò ntye mèyonio yòdu vi-
 ngò, avakilia gò twania mongi
 jogo gw' adò gò mbòra y' ayogiò
 56 waò inlè are vovo. Nli mbòr' le-
 du y' ayinginlè gò nkala, ge gw'
 ink' impòlò, ge gw' impindi, w'
 alimbinli mongi wi jogo gw' aga-
 la, agwenliè nkolo, inlè, wi ga wa-
 te vangani' anyègè mi ngol yè;
 nli ntangò y' awatiè y' aròli.
 7 Nì' atanli gòre yè Ifarisi nì' i-
 rèndisi imièwo, y' avill gò Jeru-
 2 saldè. Nì' ayenli waò, inlè, imi-
 èwo gòr' inlèngi yè w' anyenli
 mpèmba nì' ago ambe, inlè, m'
 3 ayòvuniò. Konde Ifarisi nì' Iju
 sòdu w' anye, kaò w' ajòvuni' ago
 mbiambiè, mpenjavenjag' inènja
 4 a' aniero. Nla gò fwiniia waò avilla
 gw' igòlinlò, w' anye kaò w' asyo-
 vuniò. E' isaon imièniè k' imie-
 nge y' awonglò waò gò penjave-
 nja, ijòvunla a' amogi, nì' intyua-

49

- 5 nla, ni' ilombó. Ni' avambió yè ni' Ifarisi ni' irëndisi, inlè, Inlè-
ngi yo wi pa deuda ni' ar' inènja
s' anlero sè, ndó wi nye mpèmba
6 ni' ago mi re mi pa jóvunló? Ni'
awulinliè waó, inlè, Essia avogi
ambambiè g' ófiwanj' iwanli, i-
ambagwania, ni' are tøndó pa, i-
nlè, Mongi sinlo wi duba miè ni'
inlumba yaó, ndó irèfi' iyaó yi
7 re bó avila góre miè. Ndó wi sa-
wala miè vo nyawènyawè, nènja-
ga g' inènj' isaó isómbia s' anlaga.
8 Konde anlw' afal' isómbia s' A-
nyambiè, avenjavenj' inènja s' a-
9 nlaga. Ni' awulinliè waó, inlè,
Ètèi anlwè tómb' ózómbió w' A-
nyambiè, ko 'niwè penjavenj' i-
10 nòoj' isanli. Konde Mòsès awul',
inlè, Lube rer' iyo nli ngi yo; ni'
òm' edu ó kambe rerè ge ngwè
11 mbe, e ga yuwè njuwaga. Ndó a-
niwè buiia inlè, Jog' óm' abulinli
rerè ge ngwè, inlè, Eza zi re 'wè
ke nungunió nie miè zi re ko-
12 rban, nyó inlè órunða, gambènl'
anlw' avo jivirè gó nungunle rer'
13 iye ge ngi yè mpongo. Yenlo pa-
ag' anlwè igamba ny' Anyambiè
eza za nyawè ni' inènja si nènjó
'niwè; ni' isaón imiengè ónlongo
14 winlo yi dèndó 'nlwè. Ni' avo
fweliè anlaga góre yè, awulinliá
waó, inlè, Vóganliónli miè, anlwè
15 du, ko kótizanti. Zyel' ezoma zi
re ko feviz' óma ni' ijinginla góre
yè: ndó ya yi kogwa avila góre
17 yè, nle yó yi feviz' óma. Gw' a-
ynginliè gó nagó avila gó'r' anla-
ga, ialèngi yè y' avambiè g' ó-
18 fwanja wi nkógó yinlo. Ni' a-
wulinliè waó, inlè, Anlw' are kè
sikótiza fo yenlo? Anlwè pa jenl'
inlè, ezom' edu zi jinginla gó'r' ó-
ma z' ayolle fevizè? Konde zi pa
jinginla g' órèfi' iwè, ndó gw' i-
wufúu, agogwa g' ógombo mepl-
20 zag' inya sódu. Ni' awuliè, lulè,
- Eza zi kogwa avila gó'r' óma, zó
21 feviz' óma. Konde avila gó gare-
gare, avila gw' irèfiá y' anlaga
kogw' ipikil' ibe, óvelanlò, ijufa,
22 ijónl' anlaga, inanla nla wlinga-
nli, ógasyó w' anliwa, ijanj' ibe,
itemiza, itonginla, intyo iye, imo-
23 ginla, ekale ni' edosyu: Isaón i-
mbe yinlo yódu yi pil' avila gó
gare, aweviz' óma.
24 Ni' agumanliè avila vovo agènda
gw' inkóva si Tirus nli Sidon; ni'
ayinginliè gó nagó ko yè avèl'
óma gó mia nlonio; ndó e jolie
25 nimbanla. Ndó ófiwantó ó vegagi
ófiwanl' iye ófiwantó aluó ni' inli-
nia ny' isyèkè, ayogió pele g'
ófiwanj' iwè, avla, avóswa gw'
26 agóló mè. Ófiwantó mè avegag'
ófiwo-Grek, inlongo nyè Sirófi-
sia. Ni' avambiè yè gó tómb'
inlinl' iye avila gó'r' ófiwanl' iye.
27 Ni' awulinlió yè nle Jisú, inlè,
Awanla wi ga lóngè jörizó. Ko-
nde zye mbia gó bong' inya s'
28 awanla avunginla sò imbwa. Ni'
ayiviriè, awulinliè, inlè, Ifi, Rera:
ndó vanganl' imbwa g' ódólóngó
wi tavuru ai nye nkizi yi yawa-
29 nla. Ni' awulinliè yè, inlè, V'
igamba nyinlo gèndaga; inlinl'
iye ny' akogwi avila gó'r' ófiwa-
30 ni' iyo. Ni' agèndiè gó nag' wè,
aluunl' ófiwanl' iye bu g' ódó, ni'
inlinl' iye kogwa pa góre yè.
31 Ni' avo dubwè avila gó wógó yi
Tirus, aviaganla gó Sidon agènda
gw' eliáa zi Gallie, mpiaganlaga
gó garegare yi wógó yi Dekapollis.
32 Ni' avagi waó góre yè óm' ó ve-
gagi nli mpóge, ni' igagufiá,
agwenli waó yè nkolo, lulè, e ga
33 ralie ógo góre yè. Ni' awongliè
yè nkóva avila gó'r' anlaga, avèl'
ifiménió yè gw' aróli mè; ni' arue-
nliè igwanla, awat' ónlèfiè wè.
34 Ni' avónliè g' óròwa, azèkuma,
awulla, inlè, Effatha, inlè Nlu-

- 35 ngwanli. NI' anungwi aróì mè, avuru' eza z' agót' ònlèfíè wè; 36 nì' agambìè zange. NI' azòmbìè wáò, inlè, w' awullnìl òma; ndò gw' alegiè wáò pòlò, w' amiez' 37 Igamba pólò viaganlò. NI' affiamagi wáò pólò mè, awulla, inlè, Are denda p' isaón yòdu mbiamblè; e pang' impòge gò jogo nì' affiáfiu gò kamba kè.
- 8 Gw' Intyngu mèso, gw' avo bunli anlag' awènge, ko w' alwaula nì' eza zì nya, Jisu awell inlengi 2 yè, awullnìla wáò, inlè, Mì jenl' anlaga ekèva, konde wì re dwanla pa nla mlè ntyugu ntyarò, 3 yenlo wì zye nì' eza z' inya. Nla ja ml afwinliza wáò nli njanla gw' Inagò saò, gambènlè wì be kwa sike gò mponlo; konde awè- 4 wo gòre wáò w' avili bó. NI' awinlìzò yè nì' inlengi yè, inlè, Òma ko jolè jorize mongi sínio nì' inya yènlò g' òròwa nla gwe- 5 nli? NI' avambìè wáò, inlè, Amònga mia ml re nì' anlwè? 6 W' awul', inlè, Òrogènlò. NI' azòmbìè anlaga gò dwanla tu gò ntye: nì' awongìè amònga mè òrogènlò, av' akeva, amogunla mò, av' inlengi yè gò dòvia; nì' 7 alòvínll wáò mò anlaga. W' avegagi kè nli yevèrè yakwè; nì' azavinlìè yò awulla, inlè, Lòvi- 8 nliani wáò yò kè. NI' anyenli wáò ayòra; nì' awonginli wáò nkizi y' ariganli itòndò òrogènlò. 9 Nla wáò w' anyenli, w' avegagi vò ntozèn naì; nì' awinlìzè wáò. 10 NI' azunge kwènlè gw' elende ayè nì' inlengi yè, avia gò wògò yì Dalmanutba.
- 11 NI' avienl' Ifarisi, avakilla dòve mpaga nla yè, mbutaga gòre yè elemba avila g' òròwa, ndembagè. 12 NI' azèkumìè pólò g' òrèfí' lwè, awulla, inlè, Ezande zì but' ivòfia nyinlo awut' elemba? Gii-
- gill mi bulinlia 'nlwè, inlè, Elemba zì be po ivòfia nyinlo. NI' arigiè wáò, avo kwenla gw' elende, alalla gò ntye mori.
- 14 NI' alevanli wáò gò bong' inya; pegaga kè nla wáò gw' elende kaò imóng' ifìfòri. NI' azòmbìè wáò, inlè, Vòlanli, gelimanli gò lèvèn y' Ifarisi nli lèvèn yì Hè- 15 rod. NI' agambaniagi wáò, awulla, 'nlè, Azw' azye nla sinyà.
- 17 NI' amienli Jisu, awullnìla wáò, inlè, Ezande zì kambanla 'nlwè, konde anlwè azye nla sinyà? Nla niènio aulwè pa mia ge kòtiza? Irèfí' Iyanli yì re jola pa? 18 Anlw' are nì' antyo, ko 'nlw' ayenla? Anlw' are nì' aróì, ko 'nlw' ayogo? Anlwè pa jònginli kè? Gw' amogunli mè amòng' atanli gòr' intozèn ntyanli, anlw' awonginli' Itòndò mia ralie nli nkizi? Awullnì wáò yè, inlè, Igòfí' nli mbanli. NI' òrogèniò kè gòr' intozèn nal; anlw' awonginli' itòndò mia ralie nli nkizi? NI' awullnì wáò yè, inlè, Òrogènlò. NI' awullnìè wáò, 21 inlè, Anlwè pa kòtiza? NI' avienli wáò gò Bethsaida; nì' avagi wáò gòre yè Ipoku, agwenlè nkolò gò bwatè. NI' agòtiè Ipoku g' ògo, agogunlè gò nkala; NI' aruenlè igwanla gw' antyo mè, arali ago gòre yè, avambìè, inlè, Ó 24 jenl' ezoma? NI' avònlè awulla, 'nlè, Mì jenl' anlaga; konde mì jenla ga rere yì kèndagènda.
- 25 Vovo avo tali' ago gw' antyo mè; nì' avònlè mblambìè, aròla, aye- 26 nì' isaón yòdu zange. NI' awinlìzè yè gò nag' wèmbè, awulla, 'nlè, Ayinginla du gò nkala.
- 27 NI' alubwi Jisu, ayè nì' inlengi yè, agènda gw' Inkala si Sesarìa yì Fillip; nì' avambìè inlengi yè gò mponlo, awullnìla wáò, inlè, Anlaga wì bulla, 'nlè, mlè mande?

- 28 W' awulinlè, inlè, Jan yi Baptist, nì' ašiori inlè Elias; ndò ašiori inlè, ošiori gòr' ivogial.
- 29 Nì' ašambè waò, inlè Ndò anlwè bulia 'nè mè mande? Awlinlizi Pitèr awulinlè, 'nè, Awè nle
- 30 Krai. Nì' azòmbiè waò, inlè, w' awulinlì' òma g' ošivanj' iwè.
- 31 Nì' avakilè nèuja waò, inlè, Ošwa w' òma e ga zindinl' isaòn imienge, kè bikò nì' anlero, nì' iminìe' impòlò, nì' irèndisi, kè jònìò, kè tóngwa ntyugu ntyarò
- 32 plaganla pa. Nì' awukunlè igamba mè buku; vovo Pitèr awongè avakille sèmbè. Ndò awizl avònl' inlengi yè, azèmbè Pitèr, awulia, inlè, Wata gò nyuam' lyam' Satan: konde ò nak' isaòn y' Anyambè ndò isaòn y' anlaga.
- 34 Ayè fwelia p' anlaga nì' inlengi yè, awulinlè waò, inlè, Jag' òm' edu abele sònga mè, e ga nliminl' òku' wè, aròmbinle krosi yè, ašev-
- 35 nga miè. Konde òm' edu ò bele sunginl' emènlo zè, e be periza zò; nì' òm' edu ò be periz' emènlo zè g' ošivanj' iwam' nli ntyangò
- 36 mbia, e be sungina zò. Konde òba nde wi re nì' òma, ja anyenle ntye yòdu, averiz' emènlo zè?
- 37 Konde ande zi r' òma ko pa gw' avende m' emènlo zè? Konde òm' edu ò be jenia mè nì' agamb' imam' ntyonli gw' ivòšia nyinlo ny' òvelianlò nì' ibe, ayè be jenlò ntyonli kè nì' Ošwa w' òma gò be biè gw' ivenda nya Rer' iyè, ayè nì' ienjèl sòrunla.
- 9 Nì' awulinlè waò, inlè. Rèti mi bulinla 'nlwè inlè, R' awèwo gòre waò wi kumanla vèno wi re wi be demb' ijuwa, kaò w' ajenl' inlongo ny Anyambè nyi bia nli ngulu. Nli ntyugu òròwa plaganla pa, Jiau awongi Pitèr, nli Jema, nli Jan, agèndia waò gò nòmba ndòndwi, waò dadie: nì'
- 3 agalwiè gw' azyò maò. Nì' ingoi sè s' arwenl' ònjèlènjèlè, pupu pòlò ga nì' are zye! òma gò ntye
- 4 ò re ko jombunla sò. Nì' awò-wunli gòre waò Elias nli Mòses: nì' avegagi waò nkambaga nli
- 5 Jiau. Nì' agambi Pitèr awulinlie Jiau, inlè, Ošènjì, re mbia gòre 'zwè gò dwanla vèno; azwè ga nòge saka rarò; ešiori gòre wè, nì' ešiori gòre Mòsès, nì' ešiori
- 6 gòr' Elias. Konde e mta nì' agambiè; konde w' arienli pòlò.
- 7 Nì' arwenl' evindi z' ališinli waò; nli ašienl' inyòl avila gw' evindi, inlè, Winlo nì' Ošwanl' lyam' ò
- 8 tondò mè, yoginlènlì yè. Ndò nèganbga gw' avòniagi waò vingòvingò, wl jenl' òma nia waò nyènlè, kaò Jiau dadie.
- 9 Nla gw' azuminlagi waò avila gò nòmba, azombl waò, inlè, w' awulinl' òma isaòn y' ayenlò waò, kaò Ošwa w' òma atóngwa
- 10 avila gw' ijuwa. Nì' avigi waò igamba mè, mbambianlag', inlè, itóngwa avila gw' ijuwa ande?
- 11 Nì' ašambi waò yè, inlè, Irèndisi wl bulia 'nè, Elias ega lóngè bie?
- 12 Awulinlè waò, inlè, Rèti, Elias e dónge bla, alwanliz' isaòn yòdu; re tendò pa g' ošivanja w' Ošwa w' òma kè, lulè, e ga zindinl'
- 13 isaòn imienge, kè bikò kè. Ndò mi bulinla 'nlwè, inlè, Elias are bia pa; w' alendinlè kè isaòn yòdu nì' ašeli waò ga nì' are tendò pa g' ošivanj' iwè.
- 14 Nla gw' ašienli waò gòr' inlèngi, w' ayenl' anlag' awenge vingòvingò gòra waò, nì' irèndisi
- 15 ndòvage mpaga nla waò. Ndò nèganbga gw' ayenl' anlaga, ayenlè, w' ašiamagi pòlò; nì' ašienli
- 16 waò nli maugò, azavinè. Nì' ašambè irèndisi, inlè, Ezande z' adòvaga 'nlwè mpaga nla waò?
- 17 Nì' awinlizìò yè nì' ošiori gòr'

anlaga, inlè, Ònlènji, mi abagio
 18 òfiwanl' iyam', ò re nì' inlinla ny'
 ifiama. Nii mbòr' iedu yi kòtó
 yè nle nyò nyi pòsyunlè; kè pa-
 ndi ivunli, agambiz' ano nkègèrè,
 agw' òga. Awulinl' miè inlèngi
 yo, inlè, wi ga ròmbe nyò, ndò wi
 19 jolia. Awulinl'ziè wàò, inlè, E!
 Ivòfia nyi r' ibekelia fo, élingò
 sè wi be dwanla miè nla 'nlwè?
 Ólingò sè wi be sindinla miè
 'nlwè? Vaganli yè gòre miè.
 20 Nì' a'vagi wàò yè gòre yè. Nla
 gw' ayenlè yè, inlinla ny' azu-
 njè pele; nì' avòswè gò ntye,
 21 azambakala, avandi' ivunli. Nì'
 a'vambè rer' iyè, 'nlè, Ólingò sè
 wi re eza yinlo ga bienlè? Awu-
 22 liè, inlè, Avila gw' erumbe. Nii
 gòmbe yeoge nyi re yè punga pa
 g' ògònlì, nla gw' anlingò kè, gò
 jónlè; ndò ja w' ajolie dende nda-
 ga, yenla 'zwè ekèva, ko nungu-
 23 nla 'zwè. Jisu awulinlè, inlè, Ja
 w' ajolia! Gòre yè ò bekelia,
 24 isaon yòdu ko jòli. Nì' aróngi
 rerè y' òfiwanla pele, awulia, inlè,
 Mì bekelia; nlungunl' itwaveke-
 25 li' sam'. Gw' ayenli Jisu, inlè,
 anlag' awenge wi bia ta nli ma-
 ngò, azèmbi inlinla ny' isyèkè,
 awulinl' nyò, inlè, Awè inlinla
 ny' ifiama, nli mpòge, mi sòmbo,
 inlè, Gogwa avila gòre yè, ko
 avo jinginla gòre yè nyènlè.
 26 Aróngi nyò, azuonjè pòlò, agogwa.
 Nì' arwenl' òfiwanla g' ebende;
 yenlo awuli awenge, inlè, Ajuwi.
 27 Ndò Jisu agòtè g' ògo, anlongu-
 28 nliè; nì' agumanlè gòre. Gw'
 ayinginlè gò nagò, inlèngi yè w'
 a'vambè ntyoria, inlè, Azwè jolie
 29 tòmba nyò sè? Awulinlè wàò,
 inlè, Ónlongo winlo w' ayolle ko-
 gwe du kaò nì' ikambinla.
 30 Nì' alubwi wàò vovo aviaganla
 gò Galile, ndò e bel' òma gò mia
 31 nlonlo. Konde anlènj' inlèngi yè,

awulinl' wàò, inlè, Ófiwa w' ò-
 ma e be pò gw' ago m' anlaga, ko
 wàò jónlè; nì' ayè jónlò pa, ntyu-
 gu utyarò piaganla pa, e be tòn-
 32 ngwa. Ndò wi kótiz' igamba mè;
 nì' arienli wàò gò bambè.
 33 Nì' a'vienli wàò gò Kapèrnaum;
 nla gw' ave a'zè gò nagò a'vambi
 wàò inlè, Ósaon nde w' adòvago
 34 'nlwè mpaga gò mponlo? Ndò
 w' affinlè; konde gò mponlo w'
 alòv'anlagi mpaga, inlè, Ómpòlò
 35 gòre wàò mande. Nì' alwanlè
 tu, awal' igòfi nì' a'vanli, awul-
 nlia wàò, inlè, Jog' òm' edu abele
 dónga, e ga lwanl' ònuunla wa
 36 wàòdu, nli nyóngò ya wàòdu. Nì'
 awonglè òfiwanla, alòvè gò gare;
 nì' avariè yè, awulinl' wàò, inlè,
 37 Òm' edu ò boug' òfiwo 'rumbe ga
 winlogw' in' inyam', e bongamè;
 nì' òm' edu ò bongamè e pa bon-
 38 nga miè, ndò ayè ò rófi miè. A-
 wulinlè yè nle Jan, inlè, Ónlènji,
 azw' ayenl' òma e tòm' anlinl'
 ambe gw' in' inyo; alegi 'zwè yè,
 39 konde e pa sònga 'zwè. Ndò Jisu
 awal', inlè, Aleganli yè; konde
 zyel' òmo be janj' elemba gw' in'
 inyam', ò re ko sunge kamba miè
 40 mbe. Konde ayè ò re e pa sira
 41 'zwè e kanla 'zwè. Kond' òm' e-
 du ò be jonja 'nlwè imogi ny' a-
 nlingò, konde aniwè nla mongi
 wi Krala, rèti mi bulinl' 'nlwè
 42 inlè e be però du nì' ip' isè. Ndò
 re mbia gòr' òma gò diriò idò ivò-
 lò nyi kilinl' imba g' òmpele wè,
 ko yè pungò gò ntyuva, viaganlò
 nla gò kwez' òmori gòr' awangò
 43 winlo wi bekelia miè. Ja ògo wo
 w' akwezo, renla wò nkwi' re
 mbia gòre 'wè gò jinginla gw' e-
 fiñleno enlèfia, viaganlò nla gò
 dwanla nì' ago ambanli ko kèndà
 gw' elóngò z' ògònlì, g' ògònlì mè
 45 wi re w' anlifimze. Nla ja ògòlò
 wo w' akwezo, renla wò nkwi' re

mbia gôre 'wè gò jinginia gw' e-
 mènlo enlēmā, viaganlò nla gò
 dwania n' agòlò ambanli ko falò
 47 gw' elóngò z' ògònlì. Nla ja intyo
 nyo ny' akwezo, ròm̄ba nyò: re
 mbia gôre 'wè gò jinginia gw' i-
 nlongo ny' Anyanbiè n' Intyo i-
 m̄ori, viaganlò nla gò dwania n'
 antyo ambanli, ko falò gw' elóngò
 48 z' ògònlì. Gò r' ògu waò w' ayu-
 wize, n' ògònlì kè w' anlīm̄ize.
 49 Konde òm' edu e be kekizò n' ò-
 50 gònlì. Ezanga zi r' e'via; ndò j'
 ezanga z' asyambwa, anlwè be fo
 sògiza zò n' 'ande? Lwanlanli
 n' ezanga gw' lkuw' iyanli mè,
 ka dwanlanlanli n' a'fīm̄enja.
 10 N' agumanliè avila vovo, avla
 gò wògò yi Judia nla gò ntya
 mori yi Jordan; n' avo datan' a-
 nlag' awenge gôre yè; nli n' ave-
 gagi ntyall yè, avo nènjl waò. N' a-
 vlen' I'farisi a'vambiè, 'nlè, Re
 s'waswo gòr' ònlòfīe gò tòm̄b' ò-
 8 fiwantwè? ndembagè. Awinlizè
 awulinlia waò, inlè, Mòsès azò-
 4 mbl 'nlwè sè? W' awuli, 'ulè,
 Mòsès ayivl' ònlòfīe tēnd' eza-
 5 ngò z' itòm̄ba, aròm̄bè. Ndo Jisu
 awulinli waò, inlè, G' òfīwanja wi
 njolinli y' i'fīm̄' iyanli, arēndinli
 6 'nlwè ivanga mè. Ndo avila gw'
 Ipakllia a' ipangò si ntye, Anya-
 mbiè avangi waò ònlòfīe n' ò-
 7 fiwantò. V' Igamba nyinlo òma
 e ga rige rer' iyè nil ngwè, ayóngò
 8 gòr' òfīant' wè, ko w' a'vanli
 dwani òzyònlì òmò; yenlo re wi
 zy' a'vanli nyènlè, ndò òzyònlì ò-
 9 mò. Sambò eza zi re jòngò pa n'
 Anyambiè, z' avangunliò ul' òma.
 10 N' avo bambò yè n' inlèngl yè
 gò nagò g' òfīwanja wi ndaga
 11 mè. Awulinliè waò, inlè, Òm'
 edu ò be tòm̄b' òmant' wè, ayò-
 mb' òfīwènlè, gambèn' ananla-
 12 nla winganli. Ja òfiwantò kè
 atòm̄b' ònlòfīe wè ayòmb' òfīwè-

nlè, gambèn' ananla nla winga-
 nli.

13 N' a'vagi waò yè awa rumbe,
 lulè, e ga wate waò; ndò inlèngi
 w' alegl waò. Ndò gw' ayenli
 14 Jisu yenlo, avendi, awulinlia waò,
 inlè, Yl'viran' awania bla gôre
 miè, konde inlongo ny' Anya-
 mbiè n' ònlongo wiulo. Rēti
 15 mi bulinlia 'nlwè, inlè, Òm' edu
 ò re e pa bong' inlongo ny' Anya-
 mbiè ga òfīworumbe, ayinginle
 16 gò nyò. N' avariè waò azavinla
 waò, ntallaga waò ago mè.
 17 Nla gw' agogwiè gò mponlo,
 a'vlen' òma nil mangò gôre yè,
 alòv̄inlè akotolo, a'vambiè, inlè,
 Ònlènj' òm̄bla, mi ga lend' ande
 18 gò jig' e'fīm̄lo zakoniako? Awu-
 linliè yè nle Jiau, inlè, Ò fwel̄ta
 mlè òmbia sè? Zyei' òm̄bla, kaò
 19 òfīori, ayè ul' Anyambiè. Ò vò-
 rò ampanga; ayònlā, anaula ula
 winganli, ayufa, a'vèrinla, avita,
 20 lube rer' iyo nil ngi yo. Awuli-
 nliè yè, inlè, Ònlènj', mi are pe-
 njavenja p' agamba minlo mò-
 du avila gw' erumbe zam'. N'
 21 avònlì Jiau avònlè, arondè, awu-
 linliè inlè, Atiganli gôre 'wè iga-
 mb' i'fīori; gēnda ko kòle ya yò-
 du yi re nla 'wè, ava gòr' lkuge,
 gambènè w' adwanla n' igumba
 g' òròwa: ko bia, azòuga mlè.
 22 Ndò arwenli ge'vage'va n' igamba
 mè, agēndaga n' ekēva; konde
 23 avegag' n' igumb' inyenge. N'
 avònlì Jiau vingòvingò, awulinli
 inlèngi yè, inlè, N' Ijola nde be
 jinginia waò wl re n' igumb'
 inyenge aylinginia gw' inlongo
 24 ny' Anyambiè! N' a'fīam' inlè-
 ngi, a'fīam' agamb' imè; ndò Ji-
 su awinlizl awulinlia waò, inlè,
 Awan' i'fīfil, Ijola nde, gôre waò
 wl bekel' Igumba, gò jinginia
 gw' inlongo ny' Anyambiè! Re
 25 dèla gò shamò gò pokosa gw' igo-

la nyl ntómbò, vlaganlò nla gòr' enlafíli gò jingínlá gw' inlango
 26 ny' Anyambìè. Ní' ašíami waò pòlò mè, awulinliè, 'nlè, Sambò
 27 mande be jolle sungínlò? Jísu avónli waò awulíá, inlè, gòr' anla-
 ga ny' ayoliò, ndò aranga gòr' 39 Anyambìè; konde isaón yòdu ko
 28 joliò ní' Anyambìè. Píter avakili gò bulinliè, 'nlè, Vónla, azw'
 29 are tíga pa yòdu, azòngò. Awull Jísu, inlè, Rèti mí bulinliá 'nlwè,
 inlè, zyel' òmo re tíga pe nagò, ge awongwè anlòfíe, ge awongwè
 antò, ge ngwè, ge rere, ge awanla, ge intyaga, g' òšíwanj' íwam'
 nla g' òšíwanja wí ntyangò mbia,
 30 ò re awonge nkama y' inyongo vènlò gw' egòmbè zinlò, inagò ní'
 awougwè anlòfíe, ní' awongwè antò, ní' lngwè, ní' awanla, ní'
 intyaga, ní' ikombizò ta; nla gò ntye mori ešíenlò z' egòmbè zò
 31 du. Ndò awenge wí re dòuga pa wí be nuwunla; ko anluwunla
 dònga.
 32 Ní' avegagi waò gò mponlò mpa-ndaga gò Jerusalèm, ní' Jísu ave-
 gagi nkèndaga gò bósyò. Ní' ašíamagi waò; nla waò w' azò-
 ngagi, w' arlenli. Ní' avo bonglè igòfíi ní' ašíanli, avakille bulinliá
 waò isaón yí be twa gòre yè, inlè,
 33 Vónlanli, azwè panda gò Jerusa-
 lè̀m; ní' Óšíwa w' òma e be pò gòr'
 iminíá impòlò ní' irèndísl; nla waò wí
 be pè ògara w' íjuwa,
 34 avè gòr' anlongo. Waò kè wí be syèliè,
 aruenliè igwanla, azyíwè, ayónlè;
 ní' ntyugu ntyarò plaganla pa e be
 tòngwa. Ní' ašíenli gòre yè Jems ní'
 Jan, awa wí Zèbède, awulíá, inlè,
 Ónlènjl, azwè belo dendínlá
 'zwè ntè be bambia
 36 'zwè 'wè. Ní' awulinliè waò, inlè,
 Anlwè bela mè dendínlá
 37 'nlwè aude? Awulinli waò yè, inlè,
 Va zwè, inlè, azwè ga lwa-

nle tu gw' ivend' inyo, òšíorl' g' ògo wo ònlòfíliè ní' òšíorl' g' ònya-
 ntwè. Ndò Jísu awulinli waò, inlè,
 Anlwè pa mí nte bambia 'nlwè;
 anlwè ko jolle jong' imogi nyl jongò mè,
 aváptaižò ní' íbaptaižò sí bap-
 taižò miè? Awulinli waò yè,
 inlè, Azwè be jolla. Jísu awulinli waò,
 inlè, Anlwè be jong' imogi nyl
 jongò mè, aváptaižò ní' íbaptaižò sí
 bap-
 taižò miè; ndò gò dwanla tu g' ògo
 wam' ònlòfíliè, ge g' ògo wam' ònya-
 ntwè, arang' íyam' gò pa; ndò yí be
 pò gòre waò w' agekizò
 41 yò. Gw' ayogió igòfíi, w' avakli-
 42 lí bendinle Jems ní' Jan. Awell Jísu
 awulíá waò gòre yè, awulinli waò,
 inlè, Anlw' avòrò, inlè, waò wí tangò
 inlè, wí panginl' anlongo, wí pauginla
 waò ní' ngulu; ní' ampènd' ímaò mí bo-
 43 ng' inyanga gòre waò. Ndò zye-
 yenlò gòre 'nlwè; ndò ja' òm' abele
 dwanl' òmpòlò gòre 'nlwè, e ga lwanl'
 òmo janjinla 'nlwè.
 44 Nla ja' òm' abele dwanl' òlònga gòre
 'nlwè, e ga lwanle nyòngò
 45 ya waòdu. Konde Óšíwa w' òma kè e
 bíá gò janjinlò ndò gò janjinla, nla gò
 p' ešíenlò zè òlandunlò w' awenge.
 46 Ní' ašíenli waò gò Jèrikò; nla gw'
 alubwè avila gò uka' mè, ayè ní' inlèngi
 yè ní' nkondo mpòlò y' anlaga,
 Bartimeus y' ípoku, òšíwa wí Timeus,
 avegagi tu gò mponlò nègiraga.
 47 Gw' ayogió yè inlè nle Jísu yí Nazareth,
 avakili tònga awulíá, inlè, Jísu, y' Óšíwa
 wí David, vòginla mè. Ní' aleglò yè
 ní' awenge inlè e ga lwanle do; ndò
 aròngi viaganlò pòlò, inlè, Awè y'
 Óšíwa wí David, vòginla mè. Ní' agumanli
 Jísu gòre, awulíá, 'nlè. Wellanli yè. Ní'
 awell waò ípoku, awulinliè, inlè,
 Zlndí' òrèfíá, gumanla, e

- 50 fwello. Nl' awaliè ngoi yè, agu-
 51 mania, a'via gòre Jisu. Nl' awi-
 nlizi Jisu awulinliè, inlè, Ó bela
 miè dendinlo andè? Awulinliò
 yè nl' ipoku, inlè, Rera, mi ga
 52 yenle bwi. Nl' awulinliò yè nli
 Jisu, inlè, Gèudaga, ibekeli' so a'
 atòlizo. Nl' ayenliè pele, azònge
 Jisu gò mponlo.
- 11 Gw' arwenli waò pièrè nli Jeru-
 usalèm, gò Bèthpaj nli Bèthani
 gò nòmba y' Ioliv', aròfili a'vanli
 2 w' inlengi yè. Awulinlia waò,
 inlè, Gèndanli gò nkala yi re swa-
 swo nla 'niwè; nla gò jingínla
 'nlwè gò yò, anlwè-be sunge jenl'
 ófiwo buru dirió pa, wi re wi pa pa-
 ndò nl' óma nli mori; vurunianli
 3 kò baganli wò. Nla ja 'nlw' abuli-
 nliò nl' óma, inlè, Anlwè denda
 yenlo sè? Wulianl', inlè, Rerè
 are nla yò isyolo; gambèni' ato-
 4 fía yò gunlu pele. Nl' agèndagi
 waò, alèng' ófiwo buru dirió pa
 gw' igaia, swaswo nl' igugi; avu-
 5 runli waò wò. Nl' awewo gòre
 waò w' avegagi vovo gòre w'
 awuliuli waò, inlè, Aulwè dend'
 ande, mpurunlag' ófiwo-buru?
 6 Nl' awulinli waò nt' awuli Jisu;
 7 ko waò jivira waò kènda. Nl'
 a'vagi waò ófiwo buru gòre Jisu,
 aral' ingoi saò gò wò; nl' alwanliè
 8 tu gò wò. Nl' awenge w' aza-
 mbunl' ingoi saò gò mponlo; nl'
 awèniè w' ayanli' ampere, m'
 9 arenliò waò gw' intyaga. Nla
 waò w' agèndi gò bóayò, nla
 waò w' azòngi gò nyufia, w'
 aróngag', inlè, Ósana; Ózavinliò
 gòre yè ó bia gw' ina uya
 10 Rerè. Ózavinliò gw' ipanginla si
 bia, ipanginla sa rer' iyazyò Da-
 11 vid. Ósana gw' igóniò mò. Nl'
 ayinginliè gò Jerusalèm, nla gò
 nagò y' Anyambiè. Nla gw'
 aluò yè apónni yema yòdu vingò-
 vluò, egómbe zi nkòlò agèndi
- gò Bèthani, agè. nl' igòfili nl'
 a'vauli.
- 12 Bu nya gw' a'vènieli waò avila gò
 13 Bethani, ayogiò yè njanla. Nla
 gw' ayenliè erere z' ifig davada-
 viè, z' avegagi nl' ijavi, a'vènieli
 vendetwa e be dèng' ezoma gò zò:
 ndò gw' a'vènieli e dèng' ezoma
 kaò ijavi, konde pegag' egómbe z'
 14 ifig. Awinlizi Jisu awulinlia zò,
 inlè, Avo ny' óma fiònda nyèniè
 avila gòre 'wè, agènda gò koula-
 ko. Nl' ayògiò inlengi yè.
- 15 Nl' a'vènieli waò gò Jerusalèm.
 Nl' ayingiuli Jisu gò nagò y'
 Anyambiè, avakiliè kogunlia waò
 w' agòlagi vovo, awònieli bundu
 itavuru si mongi pèngakanl' anli-
 va, nl' aiwanliò mi mongi kòl'
 16 abembe. E jivira k' óm' edu pia-
 ganla gò nagò y' Anyambiè nl'
 17 evagò. Nl' anlènjè, awulinlia
 waò, inlè, Zye tèndò pa inlè, Na-
 g' wam' yi be fweliò inlè, nagò y'
 ikambinla gòr' anliogò mòdu?
 Ndò anliw' apangi yò óbuiungu
 18 w' ife. Nl' ayogiò iminis' impòliò
 nl' irèudisi; nl' awutagi waò nt'
 are waò ko jónli: konde w' arie-
 nliè, konde anlaga waòdu w' a-
 fiam' inlènj' isè.
- 19 Nla gw' arwenli nkòlò, agogwè
 20 avia gò nkala. Nla gw' aviaga-
 nieli waò lbanga, w' ayeni' erere z'
 ifig, jòma pa kwanga gw' iramba.
- 21 Nl' ayònginli Pitàr, awulinliè,
 inlè, Rera vónla, erere z' ifig z'
 22 azaviò ndo, z' ajòmi. Awinlizi
 Jisu awulinlia waò, inlè, Lwanla-
 nli ni' ibekelia gòr' Anyambiè.
- 23 Rèti mi bulinlia 'nlwè, inlè, Óm'
 edu ó be bulinlia nòmba yinlo,
 inlè, Rombiuliò, ko falò gò ntyua,
 ko alòve mpaga g' òrèfì' lwè, ndò
 e bekelia 'niè, ósaon wi buliò ndè
 24 wi be twa, e be jenla wò. Yenlo
 mi bulinlia 'nlwè, inlè, Isaon yò-
 du yi bambiò 'nlwè gw' ikambi-

- nla, vekelian! Inlè anlwè bouga yò, gambènè y' adwanla gòre
- 25 'nlwè. Nla gò kumanla 'nlwè gw' ikambinla, nyezani, ja 'nlw' adwanla nil ndaga ni' òma; ko Rer' iyanli yi re g' òròwa nyeza 'nlwè kè ifwem' isanli.
- 27 Nl' avo bienli waò gò Jerusalèm; nla gw' agombagiè gò nagò y' Anyambìè, a'vieni gòre yè iminis'
- 28 impòlò ni' Irèndisi ni' anlero. Nl' awulinliò yè nle waò, inlè, Gw' inyanga nde nyi dendò ndo isaòn yinlo? Ge mande a'vieni inyanga nyl dend' isaòn yinlo? Nl'
- 29 awulinliò waò nle Jisu, inlè, M' be bambia 'nlwè igamb' ifiòri, ko jiviranli mè, gambènè m' be bulinlia 'nlwè inyanga nyl denda
- 30 miè isaòn yinlo. Ibaptalza si Jan, y' avili g' òròwa, mbè gòr',
- 31 anlaga? Yiviranli mè. Nl' agambanlagi waò awulia, 'nlè, Ja zw' abulia 'nlè, S' avili g' òròwa, e be bulia, 'nlè, Sambò anlwè pa be-
- 32 kelia sò sè? Ndò ja 'zw' abulia 'nlè, S' avili gòr' anlaga; azwè ti' anlaga, konde waòdu wi tange
- 33 Jan inlè, ayè ni' òvogisi rèti. Nl' awinlizi waò Jisu, awulia, 'nlè, Azwè pa mia, Jisu awulinlia waò kè, inè, Miè kè ni awulinliè 'nlwè inyanga nyl denda miè isaòn yinlo.
- 12 Nl' avakillè gò kamba nla waò ni' inkògò; ni' awuliè, inlè, Òmo vènl ntyaga y' igoli, agòmbinla yò ògòmba, arumbe mbòra yl plar' ivè, anòge nagò yl penginla, ava yò mongi janja; ni' agèndlè
- 2 gw' inlongo ifiòri. Nla gw' egòmbè z' ilònda, aròmi nyòngò gòre mongi mè inlè, e ga wong' ilònda yi ntyaga avila gòre mongi wi janja. Nl' agòti waò yè, azylwè,
- 4 awinlizè, òrevò. Nl' avo tòfiliè gòre waò nyòngò nyènè; ni' awonji waò yè gw' ewònjò, alèngèlè.
- 5 Nl' aròfiliè nyènè; ni' ayònlì waò yè; ni' inyènè kè sinyenge; sinyèwo syiwagò, sinyèwo kè njò-
- 6 nlagò. Avegagi kè ni' òfiòri, òfiwonlòfiè w' arondìò ndè. Nl' anluuulè tòfiliè gòre waò, awulia,
- 7 'nlè, Wi be dub' òfiwanli' iyam'. Ndò mongi mè w' awuliani', inlè, Winlo ni' òyigisi; òviròanli, ko 'zwè jònlè, gambeni' Ijiga s' atò'
- 8 Isazyò. Nl' agòti waò yè ayònlè,
- 9 aròmbè avila gò ntyaga. Sambò ònlivi wl ntyaga e be denda sè? E be bia ayilize mongi mè, ave
- 10 ntyaga gòr' awènè. Anlwè pa tanguni' irèndo yinlo, inlè, Idò ny' a'vikilò ni' inlògisi nyò mèmò ny' atwenli ewònjò zi ntulungu?
- 11 Ndaga yinlo nle njanjinli ya Rerè, yò kè yi mamò gw' antyo marè zyo. Nl' a'vèli waò gò kòtè, ndò w' arieni' anlaga: konde w' amieni' inlè, agòvi nkògò mè gò sira waò. Nl' arigi waò yè, agèndaga.
- 13 Nl' aròfiliè waò gòre yè awèwo w' Ifarisi nla wl mongi wl Heròd, gò
- 14 kòtè ni' agamb' imè. Nl' a'vènlì waò awulinliè, inlè, Ònlènjì, a-zw' avòrò inlè, awè òma w' òrèti, ò zy' isyolo kè ni' òm' edu: konde ò pòni' azyò m' anlaga, ndò ò nè-nje mponio y' Anyambìè rèti. Re kwèkwè go pe mpagò gòre Sezar,
- 15 ge gò dò' ava? Azwè ga ve mbè azw' ava? Ndò amieni' òmbilagwaul' iwaò, awulinlia waò, inlè, Anlwè demba mè ande? Vaga-
- 16 nli mè fura, ko mè jenla yò. Nl' a'vagi waò yò. Nl' awulinliè waò, inlè, Egoianli zinlo za mande, ni' irèndo yinlo? Awulinli waò yè,
- 17 inlè, Zi Sezar. Nl' awulinliè waò nle Jisu, inlè, Vani Sezar ya yl Sezar, ni' Anyambìè ya y' Anyambìè. Nl' a'fiamì waò yè pòlò.
- 18 A'vieni' Isadusi gòre yè, wl bulia, inlè, Zyel' itòngwa avila gw'

- ijuwa; ni' aʋambi wað yè, inlè,
 19 Òniènji, Mòsès arèndinli 'zwè, i-
 nlè, Ja òñwongwè w' òma ajuwa,
 kè tig' òñiant' wè ko arig' awanla,
 òñwongi yè e ga wong' òñiant'
 wè avòmiiz' awaia gòr' òñwongi
 20 yè. Avegag' awongwè òrogènlò.
 Ni' ayòmbi òiònga ayòmb' òñwa-
 21 ntò, ayuwa, ko arig' awanla. Ni'
 awongìò yè nie w' aʋauli; ni' a-
 yuwè kè, ndò e tig' awania. Ni'
 22 egoianli memò w' ararò: Yenìo
 kè waðdu òrogènlò, ndò wl tig'
 awania. Gò nuwunla ayuwi ò-
 23 fiwantò kè. Gw' Itóngwa e be
 dwaui' òñfiwantò wa maude gòre
 wað? Konde wað òrogènlò w'
 24 ayòmbiè. Jisu awulinli wað, inlè,
 Ntìnlà yi fwema 'nlwè araaga yi-
 nio inlè, anlwè pa mi' irèndo ge
 25 ngulu y' Anyambiè? Konde gò
 be tóngwa wað avila gw' ijuwa
 nlo, wi be jóniba ge jòmbizò; ndò
 wi be dwaula g' ienjèl g' òròwa.
 26 Ndò g' òñwanja wi mongì wi re
 juwa pa, inlè wi tóngwa; anlwè
 pa tangunia gw' ezangò zì Mòsès
 nt' awulinliò yè ni' Anyambiè gò
 fionjò, inlè, Mìè ni' Anyambiè yi
 Abraham, ul' Anyambiè yi Izak,
 27 ni' Anyambiè yi Jakob? Ayè
 araug' Anyambiè yi bende, ndò
 wi re bo. Anlwè fwema pòlò.
 28 Ni' aʋienli gòre yè òñiori w' Irè-
 ndisi, ayogo wað wi kotania,
 amia inlè afwinlizi wað mbia-
 mbiè; ni' aʋambiè yè, inlè, Iva-
 ng' ivòlò gò mòdu nie nyi?
 29 Awinliziò yè nle Jisu, inlè, Iva-
 ng' ivòlò nle, inlè, Israèl vòga-
 niìò; Rerè Anyambiè yazyo nie
 30 Rerè mori. Ronde Rerè Anya-
 mbiè yo ni' òrèmi' iwo wòdu, ni'
 inlini' inyo nyòdu, ni' ogu wo
 31 wòdu, ni' ngulu yo yòdu. Nyam-
 banli nyò, inlè, Rond' òganganliò
 wo ga òku' womè. Zyei' ivang'
 iuyènèlè ivòlò viaganliò nla minlo.
- 32 Òrèndisi awulinlè, inlè, Ònlè-
 nji, rèti w' abuli mbiambiè, inlè,
 r' Anyambiè mori; yi zyele kè
 33 nyènèlè kað ayè. Nia gò tonde
 ni' òrèmia wòdu, ni' ikòtiza sòdu,
 nli ngulu yòdu, nla gò tonde òga-
 nganiò g' òku' wèmè, re viaganliò
 ni' intyagò si pezyò sòdu, ni' iji-
 34 r' inya sòdu. Nia gw' ayenli Jisu
 inlè, afwinlizi mbiambiè, awuli-
 niè, inlè, Ò zye bó avila gw'
 inlongo uy' Anyambiè. Avila
 vovo, jolì' òma gò fo bambiè lga-
 mba.
 35 Ni' awinlizi Jisu gw' anènjagìè
 gò nagò y' Anyambiè awulia, 'nlè,
 Irèndisi yi bulia, 'nlè, Kraie ni'
 36 Òñwa wi David sè? David ayè-
 mè awuli ni' Inlini' Iʋia, inlè,
 Rerè awulinli Rer' iyam', inlè,
 Lwa tu g' ògo wam' ònlòfìlè, kað
 mi apang' ilòʋalòʋi yo iyariniò
 37 ny' agòlò mo. David ayèmè e
 fweliè, inlè, Rerè; sambò ayè ko
 dwani' òñwani' iyèse? Ni' arondi
 38 anlaga gò pòganiò yè. Ni' awu-
 linliè wað ni' inènj' isè, inlè, ʋa-
 ndaminiani' irèndisi, yi tonde
 kangania ni' irògòsamba, arond'
 39 imbògizyi gw' agòlinlò, ni' alwa-
 nlò mi nlaʋli gw' inagò si Syonlo
 40 nla gw' intyagò. Wi re wi ny'
 inagò a' antò wi tigò, agambliul'
 òlingò 'la inpondiaga; winlo wi
 be dèug' ògara viaganliò.
 41 Ni' alwanli Jisu tu swaawo ni'
 egara z' anliva, avònia nt' awe-
 lag' anlaga syika gw' egara: ni'
 awenge w' avegagi paga pa w'
 42 aweli pòlò. Ni' aʋienli' òkuge w'
 òñfiwantò wi tigò, aweli vinte
 43 mbanli. Ni' aweliè inlèngi gòre
 yè, awulinliè wað, inlè, Rèti mi
 bulinliè 'niwè, inlè, Òkuge w'
 òñfiwantò winlo afeli viaganliò nla
 44 waðdu wi feia gw' egara. Konde
 waðdu w' afeia avila gw' ibuul'
 isað; ndò ayè avila gw' ikug' isè,

- afela yódu y' avegagi ula yè, vanganle ntólinlò yè yódu.
- 13 Gw' agogwè avila gò nagò y' Anyambiè, awulinlò nì' òñiori w' Inìengi yè, inlè, Ònlènji, vónl' ònlon o w' ad' minlo, nli nòginli 2 yulò. Nl' awulinlò waò nle Jisu, inlè, Ò jenle nòginli mpòlò yulò? Be tiganl' idò gw' idò bata nyl re nyl be pòsyunlò.
- 3 Nla gw' avegagiè tu gò nòmba y' Iollv swaswo nli nagò y' Anyambiè, aṽambiò ntyoria nle Plìèr 4 nli Jems nli Jan i Andru, inlè, Wulinlia 'zwè egòmbè zì be tw' isaḽn yulò? nì' ezandè be dwani' elingilìò gò r' isaḽn yinlò yódu 5 plèrè gò twa? Nl' avakill Jisu gò bulinlia waò, inlè, Gelimanli anlwè vende temizò nì' òma. 6 Awenge wi be bia gw' in' inyam', awulla 'nlè, Mfè nle yè; aremiz' 7 awenge. Ndò gò be jogo 'nlw' agovi nì' Intyangò s' agovi, azyugazyugònlì; konde isaḽn yinlò yi ga lwanle, ndò ntyai yl pa twa. 8 Konde iulongo nyl be kumanla gò nwa nì' inlongo, nì' ivenda nì' lvenda; be dwani' isyu lazyugia si ntye gw' imbòra sinyenge, nì' injanla kè; isaḽn yinlò nì' ipakilia s' azyingò.
- 9 Ndò vandaninlanl' Ikuw' fyanll; konde wl be plula 'nlwè gw' ilatanlò y' Ijèkèlia; anlwè be sylwò kè gw' inagò si Syonlo, agumanla gw' azyò m' ivanginli nì' aga g' òñwanj' lwam', ko 'nlwè dwani' 10 atakwè gòre waò. Nli ntyangò mbia yl ga lóngè kambinlò gw' 11 anlougo mòdu. Nla gò kèndla waò 'nlwè gw' Ijèkèlia, avinla 'nlwè gògò, ayenlanl' affiandi nte be kamba 'nlwè egòmbè viagaga ro: ndò eza zì be pò 'nlwè gw' lgwèra mè, gambanli zò; konde aranga 'nlwè kamba, ndò Inlinl' 12 Iṽia. Nl' òñwongwè e be kòtiz'
- òñwongìè gw' Ijuwa, nli rerè òñwanla; nì' awanla wi be kumanla gò sir' izomb' Iyaò, ayònliza waò. Nl' anlwè be numbò nì' aulaga waòdu g' òñwanja w' in' inyam'; ndò ayè ò be sindinla kwanga gò ntyai, ayè be sunginlò.
- 14 Ndò gò be jenla 'nlwè eza z' isyèkè zì jiliza, zì kumanla gò mbòra yi re zò, zì zy' Inyanga, (aye ò tanguila e ga gòtize,) vovo waò wi re gò Judia wl ga wange gw' 15 Inòmba. Nla yè ò re g' òñwanjanwanja wi nagò e ga rig' azumina gò nagò, ge jinginla gògò gò bong' ezom' edu avila gò nag' wè. 16 Nla yè ò re gò ntyaga, e ge rig' avo fwinya gò bongè ngoi yè. 17 Ndò azyilli g'òre waò wl re nì' anyèffè, ula waò wi jonj' awanla gw' Intyugu mèsò! Ndò gambinlanl' inlè, alwanl' egòmbè z' Iṽwi. Konde gw' Intyugu mèsònlò be dwani' azyingò mi re mi pa dwanla nli mori avila gw' Ipakilla s' Ipagò si ntye y' avangiò nì' Anyambiè aṽia vènlò, mò kè m' avo dwanle nyènlè. 20 Nl' arwe 'nlè Rerè e pa tunllz' Intyugu mèsò, gavo zyel' ozyòuli wi be sunginlò. Ndò g' òñwauja wl mongi wl re yè pinja pa, arunllz' Intyugu mèsònlò. 21 Nla ja 'nlw' abulinlò nì' òma egòmbè mè, inlè, Vónlanli Kraiss vènlò; ge vonlanli vovo; ayivlanll. Konde be nongwa Ikrais s' inòka nì' ivogisl' y' Inòka, aruminlle lemba nì' isaḽn yl mamò, gò temlza vanganlè mongi pinjò, 23 yò to jollò. Ndò gelimanll. Mi are 'nlwè bulinlia p' isaḽn yódu 24 yò viagaga ro. Ndò gw' Intyugu mèsò, azyingò mè viaganlò, nkòmbè yl be jilanganla, nì' ògwèll wi be bamb' Inlanga nyènlè. 25 Nl' Igègènl' y' òròwa yl be pò-

swa, ni' ingulu si re g' öröwa si
 26 be syugazyuglö. Ni' egömbe më
 wi be jeni' Öfiwa w' öma e bla gö
 vindi nli ngulu mpölo ni' ivenda.
 27 Egömbe më e be töfi' jenjö, ko
 waö datize mongi pinjö ndë avila
 gw' impung' Inlai, avila g' öfiö-
 ndö wi ntye agënda g' öfiöndö w'
 öröwa.
 28 Nënganli avila gö nkögö y' erë-
 z' ifig: j' ivare nyë ny' atwe dëla,
 awei' ijavi, aniw' avörö inlë, egö-
 29 mbe zi mplu z' atwe pïrë. Ye-
 nio kë 'niwë, gö be jenia, 'niwë
 isaön yinlo y' atwa, mianl' inlë,
 atwenli pïrë vanganle gw' Impö-
 30 mbala. Rëti mi bulinlia 'niwë,
 inlë, Ivöfma nyinlo nyl be piaga-
 nia kaö isaön yinlo yödu y' atwa.
 31 Öröwa nli ntye yi be piaganla,
 ndö agamb' imam' m' aviaganle.
 32 Ndö g' öfiwanja wi ntyugu më
 ni' igwëra më, zyei' ömo mia,
 arang' jenjö si re g' öröwa, ge
 33 öfiwania, ndö kaö Rerë. Geli-
 manli, vëmbaganli ko kambinla-
 nli; konde aniwë pa mia gö be
 34 tw' egömbe. Ga nt' ar' öma gö
 ntye yabö ö re tiga pe nag' wë,
 av' Inyöngö sè inyanga, gör' öm'
 edu evilö zë, kë sömbia ömo pe-
 nglinl' igugi, inlë, e ga vëmbage.
 35 Vëmbaganli sambö, konde aniwë
 pa mia egömbe zi be bi' ömo nive
 nagö, ntyo aniaga wi tenla, ntyo
 ögwëra nibengenlënge, ntyo njo-
 36 gonli nönga, ntyo ibanga. E
 vende bla ndumbaga, aluunlö
 37 'niwë gw' antyovinlo. Nte
 bulinlia mië 'niwë, yenlo buli-
 nlia mië kë waödu, inlë, Vëmba-
 ganli.
 14 Ntyugu mbanli viaganlö ave-
 gagi ntyagö y' önologanlö nli
 mpëmbe yi re lëvën fo. Ni' awu-
 tag' iminis' impölo ni' irëndisi
 awuta nt' are waö ko köte ni'
 2 avönlö, ayönlë. Ndö w' awuli,

'nlë, Aranga gö ntyagö, anlaga
 wl vende kwez' edungu.
 3 Gw' avegagie gö Bëthanli, gö na-
 gö yl Simon y' egolanli, ayë tu
 gw' Inya, avieni' öfiwantö ni'
 eva z' agali mi nkangö mi nard
 ambia, zi njönli mpölo; ni' ayö-
 nlië eva, ayira më gw' ewönjö zë.
 4 Ni' avegagi awëwo w' avendi,
 awulianla, inlë, Mbundakanli yi-
 nlo y' agali mi nkangö yl re nti-
 5 nla nde? Konde agali mi nka-
 ngö minlo m' aro köllö nli nka-
 ma s' ifura ntyarö nia viaganlö,
 ko sö pö ikuge. Ni' avuüfavuüfi
 6 waö öfiwantö. Ndö Jisu awul',
 inlë, Riganlië dië; aniwë syugë
 sè? Ajanjinia mië ndaga mbia.
 7 Konde ikuge yi re nla 'niwë pë-
 këpëkë, ni' egömb' ledu zi belö
 'niwë, aniwë ko dendinla waö
 mbia: ndö aniw' azyë nla mië
 8 pëkëpëkë. Adendi nt' are yë ko
 jolia; adöngisagi' öku' wam' aga-
 9 li, mië vëniagö ro. Rëti mi bu-
 linlia 'niwë, inlë, Mbör' ledu yi
 be kambinlö ntyangö mbia gö
 ntye yödu, ndaga yinlo kë yi r'
 öfiwantö winlo denda pa yi be
 kambö gw' ljönginli' sè.
 10 Ni' agëndi Judas Iskariot, öfiori
 w' igöfi ni' avanli, agënda gör'
 iminis' impölo gö kötizë göre
 11 waö. Nia gw' ayoglö waö w'
 ayenle mbia, avanganla gö pë syi-
 ka. Ni' awutagë egömb' evia zi
 re yë ko kötizë.
 12 Gö ntyugu nönga yi mpëmbe yi
 re lëvën fo, gw' ayönlö öfiwido-
 mbe w' önologanlö, inlëngi yë y'
 awulinlië, inlë, Ö bela 'zwë kë
 kekiza gw' göre 'wë gö nye ntya-
 13 gö y' önologanlö? Ni' aröfië
 avanli w' inlëngi yë, awulinlia
 waö, inlë, Gëndanli gö nkala, vo-
 vo öma be datania nla 'niwë
 ntwanlag' iköpa ny' anlingö: ko
 14 sönganlië. Nli mbör' ledu yi be

jinginlò yè, wulinlia nì' òmo nì-
 wè nagò, inlè, Òulènjì abulla, 'nlè,
 Nontye y' agènda yi re gwi yi be
 nyò miè ntyagò nì' inlèngi yam' ?
 15 Nì' ayè be teva 'nìwè nontye
 mpòlò y' igònlò nli yoma yòdu
 keka pa. Gekizaulli 'z'wè vovo.
 16 Nì' agèndì inlèngi yè a'via gò
 ukala, a'ènga nt' awulinliè wad ;
 nì' agekizi wad ntyagò.
 17 Nkòlò a'vienu nì' igòfmi nì' a'va-
 18 nil. Nla gw' avegagi wad tuge-
 tu, anya, Jisu awuli, 'nlè, Rèti
 mi bullinia 'ulwè, inlè, Òmori
 gòre 'nìwè, ò nya nla miè, e be
 19 kòtiza miè. Avakilli wad gò jeni'
 ekèva, awulinliè òmori, òmori,
 20 inlè, Nte miè? Nì' awulinliè
 wad inlè, Nì' òmori w' igòfmi nì'
 a'vanli ò du'vla nla miè gò ntyè-
 21 ngè. Konde Òfwa w' òma e kè-
 nda nt' are tèndò pa g' òfwanj'
 iwè; ndò azyile gòr' òma mè ò
 kòtiza' Òfwa w' òma. Mbia gòr'
 òma mè arwe 'nlè e pa janlò.
 22 Gw' awagagi wad, awongi Jisu
 mpèmbe, azavinla, amogunla yò,
 ava wad, awulia 'nlè Wonganli :
 23 yinlo nì' òku' wam'. Nì' awo-
 ngiè k' imogi, av' akeva, ava wad ;
 24 nì' ayongi waòdu gò nyò. Nì'
 awulinliè wad, inlè, Yinlo nle
 ntyinl' iyam' yi njeka yi pòvizò
 25 g' òfwanja w' awenge. Rèti mi
 bullinia 'nìwè, inlè, M' be fo jong'
 iìònda y' igoli nyènè, kaò gò
 ntyugu mè yi be jonga miè nyò
 inyonia gw' inlongo ny' Anya-
 mbè.
 26 Wad jemba p' òwembò, agogwi
 wad, agènda gò nòmbe y' Iofiv.
 27 Nì' awulinliè wad nle Jisu, inlè,
 Anlwè du anlwè be kwezò: ko-
 nde yi re tèndò pa, inlè, M' be bò-
 l' òvenjavenji, ko adombe paza-
 28 nganla. Ndò miè tóngwa pa, m'
 be kènda gò bósyo yanli gò Galile.
 29 Ndò Pitèr awulinliè, inlè, Vanga-

nle waòdu w' akwezò, mi agwezò.
 30 Nì' awulinliè yè nle Jisu, inlè,
 Rèti mi bullinia, inlè' Nìèno wi-
 nio, vanganì' ògwèra winio, njo-
 gonli gogaga ro nyongo mbauil,
 ò be danda miè nyongo ntyarò.
 31 Ndò ayoliz' igamba pòlò, awulia,
 inlè, Vanganle mi ajuwa nla 'wè,
 ml alandizi 'wè, Yenlo k' awuli
 waòdu.
 32 Nì' a'vienli wad gò mbòra yi fwe-
 liò, inlè Gèthadmane; nì' awuli-
 niè inlèngi yè, inlè, Lwanlanli
 33 tu vèno, gò kambinia miè. Nì'
 awongiè nla yè Pitèr nli Jema
 nli Jan, avakille mama pòlò
 34 ayenl' a'handi. Nì' awulinliè
 wad, inlè, Inlinl' inyam' nyi
 jeni' ekèv' èvè, vanganle gw'
 ljuwa; riganiaulli vèno, ko bè-
 35 mbaganli. Nì' agèndiè gò bósyo
 kwè, avòswa gò ntye, agambinia,
 inlè, Ja y' ajolìò, igwèra mè nyi
 36 ga viaganle avila gòre yè. Nì'
 awuliè, inlè, Abba Rera, isaòu
 yòdu ko jolìò gòre 'wè; ròmb'
 imogi nyinlo avila gòre miè: ndò
 aranga nte bela miè ndò nte belo.
 37 Nì' a'vienliè, alunnlò wad gw'
 antyovinlo; nì' awulinliè Pitèr,
 inlè, Simon, ò nania? W' ayoli
 38 bèmba nla miè igwèr' iffiri? Vè-
 mbaganli ko kambinlanli, anlwè
 vende kwenla gw' idembò. Inli-
 nla nyi jivira, ndò òzyònil wi re
 39 dèla. Nì' avo kèndiè, agambini'
 40 igamba memò. Nì' avo bièliè
 alunnlò wad gw' antyovinlo, ko-
 nde antyo maò m' avegagi dira;
 ko w' amia nt' are wad ko fwini-
 41 zè. Nì' a'vienliè nyongo yi ntya-
 rò, awulinlia wad, inlè, Nianla-
 ganli ko jowanli: yi re kwèkwè:
 igwèra ny' aaylvi; vòlanli, Òfwa
 w' òma akòtizò gw' ago m' anlag'
 42 a'vè. Nlongwanli, azwè ga gè-
 ndenli; vòlanli ayè ò kòtiza miè
 atwenli pièrè.

- 43 Nia vovo, gw' agambagiè, a'vieni
nii Judas òffiori w' igòfii n' a'va-
nii, nii nkondo mpòlò nla yè, n'
ikwara nii viso, avila gòr' iminis'
- 44 Impòlò n' irèndisi n' anlèro. N'
ogòtisi aluò apenli waò elingilò,
iulè, Ayè ó sambò miè nle yè;
gòtaulè, ko kèdanli nla yè
- 45 ngwaef. Gw' a'vieniè, agèndi
gòre yè pele, awulinliè, inlè, Ònlè-
46 nji; n' azombiè yè. N' arali
47 waò yè ago, agòtè. Ndò òffiori
gòre waò w' agumanli pièrè, alur'
òkwara, agwèrè nyóngò y' minisè
- 48 mpòlò, arenlè òròi nkwi. N'
awinlii Jisu awulinli waò, inlè,
Anlw' abia gò kòta miè egolanli
ga gòr' òfe, n' ikwara nii viso.
- 49 Ntyugu edu mi avegagi nla
'nlwè gò nagò y' Anyambiè, ndò
anlwè kòta miè; ndò yinlo y'
atwenli inlè, irèndo y' ga lwanli-
- 50 zò. Vovo inlèngi yè waòdu w'
arigè, awanga.
- 51 N' azònglò yè n' iwanjo syagu-
za p' ònlamba w' ivèla; n' agòti
52 waò yè. Ndò arig' ivèl' inyè,
awanga tele.
- 53 N' agèndizi waò Jisu gòre mini-
ee mpòlò: n' alatanli nla yè imi-
nis' impòlò sòdu n' anlèro n' irè-
- 54 ndisi. N' azòngi Pitèr azòngè
davadvie kwanga gw' evungu zi
nagò y' minisè mpòlò; u' alwa-
nliè tu nii mongi pènginia, ayog'
- 55 ògònlì. N' iminis' impòlò nii
fiandò yòdu w' awut' atakwè mi
sire Jisu gò jònlè; ndò wi dènga
- 56 du. Konde awenge w' a'vèrinliè,
ndò inlumbu yaò y' kwezangania.
- 57 N' agumanli awèwo, a'vèrinlè,
58 awulia, inlè, Azw' ayogiò yè bulia
'nlè, M' be sazye nagò y' Anya-
mbiè yinlo y' anlògiò n' ago, nla
gò ntyugu nytarò m' be nòge nyè-
- 59 niè y' re y' nògo n' ago. Ndò
vanga nionio inlumbu yaò y'
60 kwezanganla. N' agumanli mi-
- nisè mpòlò gò garegare, a'vambie
Jisu, inlè. Ó fwiniè' igamba?
Òsaò 'nde wi kambò nle mongi
61 sinlo g' òffwanj' iwo? Ndò ami-
nliè, ko awinliè mpongo; n' avo
bambiò yè nle minisè mpòlò, inlè,
Awè nle Kraisi y' Onwa w' Anya-
mbiè y' savinlò? Awuli Jisu,
62 inlè, Miè nle yè; anlwè ke anlwè
be jenl' Òfwa w' òma tu g' ògo
'nlòmiè wi ngulu, avia gò vindi
63 y' òròwa. Ayòkunli minisè mpò-
lò, ayòkunl' ingol sè, awulia, 'nlè,
Azw' are n' isyoio ande ny' inlu-
mb' imiènlè? Anlw' ajogiò ipè-
64 di' Anyambiè sinlo; anlwè tanga
sè? Nia waòdu w' avenliè ògara w'
65 ijuwa. N' avakili awèwo tuenliè
igwanla, ali'vinl' ozyò' wè, awòlè
bòle, awulinliè, inlè, Voga. Mongi
pènginia kè w' awòliè asapòga.
- 66 Nla gw' avegagi Pitèr gw' evu-
ngu zi ntye, a'vieni' òffiori gòr'
antò wi pèngine nagò y' minisè
67 mpòlò; nla gw' ayenliè Pitèr e
jog' ògònlì, azyilè, awulia, 'nlè,
Awè kè ò vegagi nii Jisu y' Na-
zèrèth. N' alandè, awulia, 'nlè,
68 Mi pa mia ge kòtiza nte bulio.
N' agogwè, alwanla pièrè n'
69 evungu. N' agòge njogonli. N'
ayenliò yè n' òffwantò; n' ava-
kiliè bulinli waò w' agumanli
vovo, inlè, Winlo n' òffiori gòre
70 waò. N' avo dandle. N' òffwo-
lingò piaganla pa, waò w' agu-
manli vovo w' awulinli Pitèr,
inlè, Rèti awè òffiori gòre waò,
71 konde awè òma w' Galile. Ndò
avakili sava, arang' irangò, iulè,
Mi pa m' òma winio ó kambò
72 'nlwè. N' agòge njogonli pele
nyongo y' mbanli. N' ayòngi-
nli Pitèr igamba ny' awulinliò yè
nle Jiau, iulè, Njogonli gògaga ro
nyongo mbanli, ó be danda miè
nyongo nytarò. Nla gw' avikiliè
nyò, alenli.

15 Bu nya imlnia' Impòlò s' azunge bònndi mòndo, wàò nì' anlero nì' Irèndiel nli fiandò yòdu; nì' agòri wàò Jiau agènda nla yè
 2 anlozinlè Pilat. Nì' a'vambìlò yè nle Pilat, inlè, Awè nì' óga w' Iju? Nì' awlnlìzìè yè awulla,
 3 'nìè, Iá, nt' abulio. Nì' iminis' Impòlò s' azozìzè isaón imlengè.
 4 Nì' avo bambiò yè nle Pilat, inlè, Ó fwlnlitz' lgamba? Vónl' isaón
 5 imiengè yì soziza wàò 'wè. Ndó Jiau e fwlnlitz' lgamba du; yenlo affiami Pilat.
 6 Gó ntyagò mè avurunlagi wàò mbwedl mori y' a'vambiò wàò yè.
 7 Avegag' óma ó wellagò, inlè, Barabas, kòró pa nì' anlaga w' agwez' edungu, w' aluo w' ajónl'
 8 anlaga gw' igovi mè. Nì' avandl anlaga, avakillie bambiè gó denda
 9 nt' alendinlagiè wàò. Nì' awlnlitz' Pilat, awullinia wàò, inlè, Anlwè bela miè purunla 'nlwè
 10 óga w' Iju? Konde amlenl' inlè imlnia' Impòlò s' alud' s' anloziè,
 11 nli fiandi. Ndó iminis' Impòlò s' azyorl anlaga inlè, e ga ro purunle wàò Barabas. Nì' avo fwlnlitz' Pilat, awullinia wàò, inlè, Sambó m' be dendinlè sè ó fwe-
 13 llió 'nlwè inlè Óga w' Iju? Nì' avo tóngi wàò, inlè, Vánliè gó krosi. Nì' awulinlìlò wàò nle Pilat, inlè, Ntinla nde, ósaón ómbe nde wì re yè denda pa? Ndó w' aróngi vlaganlò pòlò, inlè, Vánliè
 15 gó kros. Nì' a'vèli Pilat gó tondl' anlaga, yenlo avurunli wàò Barabas; nla yè ayiwa pe Jiau, anloziè gó banliò gó kros.
 16 Nì' agèndiò yè nì' Isozyè gó mbóra yì fwèllò inlè Pritórium; nì' alatizi wàò Isozyè sódu. Nì' awori wàò yè ngol yatenlatenla, anlòge kòrówa y' arèndè, aworlè
 18 yò. Nì' avakill wàò gó savinlè,
 19 inle, Mbòlò, Óga w' Iju. Nì'

awòll wàò yè gw' ewònjò nli nko-gu, aruenliè igwanla, a'òv' akotolo, aza'vlnlè. Gw' alud' w' asyè-liagè, w' aròmbliè ngoi yatenlatenla, aworlè lngol sèmè. Nì' ago-gunli wàò yè gó banliè gó Kros.
 21 Nì' agòl wàò Simon óma wì Sirèn, rerè yì Alexandèr nli Rufus, ó viagagi avilla g' ómpindl, kó
 22 wàò twanliè krosi yè. Nì' agè-udizi wàò yè gó mbóra yì fwèllò, inlè, Golgotha, nyó bèngunlò pa
 23 nyl re' nìè, Mbóra yì nkèll. Nì' avenli wàò yè l'vè bundunlò pa
 24 nli mur: ndó e bongà nyó. Nì' a'vanli wàò yè, ager' iogoi sè, mpungag' eganiò gó sò, nte be
 25 bong' óm' edu. Avegag' agwer' ararò gw' avanliò wàò yè. Nì' Irèndò y' arevl ntinla y' a'vanliò
 26 yè y' avegagi, 'nìè, Óga w' Iju. Nì' a'vanli wàò l' imbanli nla yè, ómòri g' ógo wè ónlòfmlè, nì'
 29 ómòri g' ónyantwè. Nla wàò w' aviaganlì w' azyèlè, awizawizagè wònjò, awulla, inlè, E, awè yì sa-zye nagó y' Anyambiè, avo nòga
 30 yò vo ntyugu ntyarò. Zungini' óku' wo mè, azumlla avilla gó
 31 kros. Nlonlo kè azyèllag' imlnia' impòlò wàò nla wàò, nì' Irèndiel, awulla, 'nìè, Azungini' affiòri, ayolie aungini' óku' wè-
 32 mè. Kraia óga wì Israèl e ga zuminle vèno avlla gó kros, kó 'zwè jèna, avekella. Wàò w' a'vanliò nla yè w' azyèllè kè.
 33 Nla gw' azy'vì agwèr' órówa, arwenli mpri gó ntye yòdu agè-nda gw' agwèr' enlogòfml. Nla gw' igwèra ny' enlogòfml, aróngi
 34 Jiau nì' inyó' l'vòlò, inlè, Elol, Elol, lama sabakthanl, nyó bèngunlò pa nyl re, 'nìè, Anyambiè yam', Anyambiè yam', eza nde zì
 35 re 'wè fala pa miè? Nì' awèwo góre wàò, agumanli novo, gw' ayogìò wàò, w' awull, 'nìè, Vónla,

36 e fwelia Elias. NI' agèndi òma nii mangò ayònlle eponj nli vinegèr, awela yò gò nkogu, ayonjè yò, awulla, 'nlè, Riganll diè; azwè ga yenlere vendetwa Elias e
 37 be, bia gò ayònlè. NI' arongi Jisu
 38 nli' inyò ivòlò, azul, òfwèi. NI' ayarul ònlamb' òzyambi wi nagò y' Anyambè mbwa, avlla gw'
 59 igònlò kwanga gò ntye. Gw' ayenll ewònjò z' isozyè ò gumanll swaswo nla yè, ayenlè sul' òfwèi yenlo, awuli, 'nlè, Giligili òma
 40 winlo Ònwà w' Anyambè. NI' avegagi k' antò wi pònla davada-
 vie; gòre waò avegagi wa Mari yi Magdala, nli Mari ngwè yi Jems nyangò nli Jòsès, nli Salò-
 41 me; Wi re gw' avegagiè gò Gallie, w' azòngagiè ayanjilagè; nli' antò awènl' awenge w' avandi nla yè gò Jerusalem, w' avònlagi vovo.
 42 Nla gw' arwenll nkòlò, gòre nlè y' avegagi ntyugu y' lkekiza yi sò-
 43 ngò nle Syonlo, Jòsèf yi Arimatea, òma w' inyanga g' òvagò w' Iju, ò vegagi k' ayèmè mpònlag' inlongo ny' Anyambè, a'vieni nli' iganda gòre Pilat, a'vambi'
 44 ebende zi Jisu. NI' a'fiaml Pilat inlè, asuugl juwa yenlo; nli' awèllè ewònjò z' isozyè a'vambè,
 45 inlè, Adingl juwa? Nla gw' amiezò yè nle yè, a'vèni Jòsèf
 46 ebende. NI' agòllè ivèl' i'via, azyònlè, avingè nli' ivèla; nli' alimbinlè yè g' òrònginlò w' avegagi tòkò pa gw' idò, agavali idò
 47 g' òmpòmbala w' òrònginlò. NI' ayenll Mari yi Magdala, nli Mari ngwè yi Jòsès ayenle mbòra y' alimbinlè yè.
 16 Syonlo vlaganlò, Mari yi Magdala, nli Mari ngwè yi Jems, nli Salòme, w' agòli aka mi nkan-
 ngò mbia gò bia gò sagiè mò.
 2 NI' ibanga sòdu, gò ntyugu nònga

yi Syonlo, a'vieni waò g' òròngi-
 3 nlò gw' aròngwi nkòmbè. NI' agambanlagi waò, inlè, Mande be kavalia 'zwè idò avila g' òmpò-
 4 mbala w' òrònginlò? Nla gw' avònl w' ayenl' inlè, idò ny' aluò ny' akavailò, ny' avegagi k'
 5 ivòlò pòlò. NI' ayinginli waò g' òrònginlò, ayenl' iwanjò tu g' ògo 'nlòfwè, bora p' ònlamb' òla wa-
 6 pupu; nli' a'fiaml waò. NI' awulinlè waò inlè, Arianli; anlwè bute Jisu yi Nazareth, y' a'vanliò gò kros: atòngwi; azele vènlò; vònlanll mbòra y' alimbinli waò
 7 yè. Ndò gèudaganli, ko bullnli-anl' inlèngi yè nli Pitèr, inlè, E kènda gò bòsyò yanll gò Gallie; gògò be jenla 'nlwè yè ga nt'
 8 awulinlè 'nlwè. NI' agogwi waò, awanga avila g' òrònginlò; konde w' arataminll, a'fiaml: ko w' awulinl' òm' igamba, konde w' arienli.
 9 Ayè tòngwa pa, ibanga sòdu ntyugu nònga yi Syonlo, alònge bòwunli gòre Mari yi Magdala, y' aròmblo ndè anlinl' ambe òrò-
 10 gènlò. Agèndiè awulinla waò w' aluò w' adwanlagi nli Jisu, gw'
 11 ayenlagi waò ekèva, alenla. Wuò gw' ayogiò waò inle, are bo, aye-
 12 nlò nle yè, wi jìvira. Avlla vovo a'wòwunli nli' nli' edidi ezènlè gòr' a'vanli gòre waò, gw' agèndagl
 13 waò g' òmpindi. NI' agèndagi waò awulinl' affiori; ndò wl jìvira waò.
 14 NI' avila vovo a'wòwunli gòr' igòfll nli' òfiori gw' avegagi waò tu gw' inya, a'zèmba waò g' òfwanja w' itwaylvir' isaò nli njolinll y' irèm' iyaò, konde wl jìvira
 15 waò w' ayenlè tòngwa pa. NI' awulinlè waò, inlè, Gèndaganli gò ntye yòdu, ko kambinlanll ntyangò mbia gòr' òm' edu.
 16 Ayè ò bekella, avaptalzó, e be

sunginlò; ndò ayè ò re e bekelia, 19 Vovo, Rerè Jisu ayè kamba
 17 e be p' ògara. Nii lembe yinlo yi pa nla waò, awonglò g' òròwa,
 be sònga waò wi bekelia, inlè, aiwania tu g' ògo 'nlòfiiè w'
 Gw' in' inyam' wi be tòmbe' anii- 20 Anyambiè. Ni' agèndagi waò,
 ni' ambe; agamb' inkambinil si- agambinle mbòr' ledu. Rerè
 18 nyonla; wi be tòmbinl' ifiamba; kè ayanjagi nla waò, njoli-
 nla ja w' ajong' eza zi jóni' anlaga, zag' igamba nil lembe y' azò-
 z' alende waò mpongo; wi be tala ngagi.
 mongl wi jogo ago, ko waò tóla.

NTYANGÔ MBIA YI LUK.

- 1 Gô re 'nîè awenge wi re kênliza pa gô tènde yangô g' ôñwanja w' isaôn yi re dwanlizô pa gôre 'zwè, 2 vanganle nt' avenli waô 'zwè yô, waô w' avegag' iyenli nî' iminîsè 3 s' igamba avila gw' ipakilla, y' ayenliô mbia gôre miè kè, miè kèlagèla p' isaôn yôdu mblambiè avila gw' ipakilla, gô tëndinlo yô, Rerè Theofilus, nt' arwenli yô; 4 ko 'wè mi' orèti g' ôñwanja w' isaôn y' anîènjô 'wè. 5 Gw' intyugu si Hèrod y' ôga wi Judia, avegagi minîsè gô nkumba y' Abia, in' inyè nle Zakaria: nî' ôñwant' wè avegagi ôñwo ñwanîto wi Eron, in' inyè nle Elizabèth. Nla waô aʼanli w' avegag' agôre g' ôzyô w' Anyambiè, ndwanlaga gw' ampanga nla gw' isô- 7 mbia sa Rerè ntyèmbo fo. Nî' avegagi waô ôñwanla fo, konde Elizabèth avegagi nkeli, nla waô aʼanli w' avegagi dômbinla pa. 8 Nî' arwenli, gw' ayanjagîè evîlô zi minîsè gô nkumb' iyè g' ôzyô 9 w' Anyambiè inîè, arwenli gôre yè, ga nt' avegagi ntyali y' evîlô zi minîsè, gô jinginla gô nagô y' Anyambiè gô pezye ya yi nka- 10 ngô. Nî' anlaga waôdu w' avegagi nkambinlaga gw' igala gw' igwèra nyi jirô ya yi nkangô. 11 Nî' awôwunli gôre yè enjèl ya Rerè, kumanla pa g' ôzamba w' ôgo 'nîôfîè wi mbôra yi jirô ya 12 yi nkangô. Nî' ayègeri Zakaria, gw' ayenliè yè, agôtiô nî' Itia. 13 Ndô enjèl y' awulinîè, 'nîè, Zakaria, aria, konde Anyambiè are 14 bêta nyô inîè Jan. Ô be jenle mbia nî' Igeva, nî' awenge wi be 15 jenle mbia gw' Ijanlô sè. Konde e be dwani' ômpôlô gw' antyo ma Rerè, e be jonga du ivè g' Ijong' Ijoli; ndô e be jônliô nî' Inîni' Ivia, vanganle avila gw' iwuffiu 16 nyi ngi yè. E be fwînliz' aweuge w' awa wi Israèl gôre Rerè A- 17 nyambiè yaô. E be kènda gô bô- syô yè nli mpanginli nli ngulu y' Elias, gô kaluni' irèma y' Irerè gôr' awanla, nla waô wi r' Ijogi- nîlô fo gw' imia s' agôre; gô kekl- ze Rerè anlaga wi be dwanla ke- 18 ka pa gôre yè. Nî' awulinli Zaka- ria awulinli enjèl, inîè, Mî be mi' ôsaôn winlo se? konde mi adômbi- nli, nî' ôñwant' wam' atwenli 19 mbîlô. Nî' awînlizîô yè nli enjèl, inîè, Miè nle Gabrièl, yi kumanla g' ôzyô w' Anyambiè; mi atôfîô gô kamba nla 'wè, awungunlo 20 ntyangô mbia yinlo, Nla vônla, ô be dwani' ifiafîu, ko w' alenge ngulu yi kamba, agènda gô ntyu- gu yi be tó, isaôn yinlo, konde ô pa bekei' agamb' iman', mi be twa 21 rêti gô be syi' egômbè. Nî' ave- gagi anlaga mpenginlage Zakaria, affiama nt' alingîè gô nagô y' A- 22 nyambiè. Nla gw' agogwîè, ejolie kamba nla waô: nî' amienli waô inîè aduô ajeni' ezoma gô nagô y' Anyambiè: nî' agambagîè nla waô nî' ago, alwanl' ifiafîu. 23 Nî' arwenli 'nîè, gw' azul' intyu-

- gu e' e'vilò zè, agèndagi gò nag' wè.
- 24 Nl' avila gw' intyugu mèsòno Elizabèth y' òfwant' wè avundi-gi; nl' azyombunliè agwèl' atanli,
- 25 awulia, 'nlè. Yenlo re Rerè dendinla pa miè gw' intyugu s' avòfiliè miè, arómbe ntyonli yam' gòr' anlaga.
- 26 G' ògwèli w' òròwa enjèl Gabriel y' arómio gò nkaia yi Galile,
- 27 yi fweliò, inlè Nazarèth, gòr' izyali ny' avegagi toffiò pa nl' ò-nlòmè wi fweliò, inlè, Jòsèf, òma wi nagò yi David; nl' ina ny' òfwantò ny' avegagi, 'nlè, Mari.
- 28 Nl' ayinginli enjèl gòre yè, awulia, 'nlè, Sale, awè yi re dènga p'
- 29 imèpinlò, Rerè are nla 'wè. Ndò ayègèri pòlò gw' Igamba mè, ayèkèlla g' òrèf' iwè nt' are ko pivi'
- 30 òzavinlò ònlongo mè. Nl' awull-nlò yè nli enjèl, inlè, Aria, Mari: konde ò re dènga p' imèpinlò gòr'
- 31 Anyambiè. Nla vònia, ò be pundiga gw' iwumù nyo, ayanl' òfwò 'nlòmè, ko 'wè bèt' in'
- 32 inyè, inlè, Jisu. Ayè be dwani' òmpòlò, kè fweliò, inlè, Òfwa w' Anyambiè y' igònlò mè: Rerè Anyambiè e be pè eka zà Rer'
- 33 iyè David: e be panginle nagò yi Jakob egómbe zòdu, nl' inlongo nyè nyi be dwanla nli ntyai.
- 34 Nl' awuli Mari awulinli' enjèl, inlè, Òsaon winlo wi be twa sè, gò re 'nlè mi mia du ònlòmè?
- 35 Nl' awinlizlò yè nli enjèl, inlè, Inlini' I'via nyi be bia gòre 'wè, nli ngulu y' òma w' igònlò mè yi be pugino: yenlo kè eza mè zò-runda zi re gò janlò zi be fweliò,
- 36 inlè, Òfwa w' Anyambiè. Nla vònia, Elizabèth y' òfwongi yo, ayè kè are pundiga p' inyèfè ny' òfwò 'nlòmè gò mbòlò yè: nla winlo atwenli ògwèli w' òròwa gòre yè ò vegagi fweliò pa inlè
- 37 nkeli. Konde gòr' Anyambiè zyel' igamba nyi re ny' alendizò.
- 38 Nl' awuli Mari, inlè, Vònia mè nyòngò nyantò ya Rerè; ga lwanle gòre miè ga nt' ar' igamb' inyo. Nl' alubwi enjèl avila gò-re yè. Nl' agumanli Mari gw' intyugu mèsòno, anlègize kènda gò ntye y' inòmba, gò nkala yi
- 40 Juda. Nl' ayinginliè gò nagò yi
- 41 Zakaria, awògizye Elizabèth. Nl' arwenli 'nlè, gw' ayogio Elizabèth mbògizyi yi Mari, òfwanla arulagi gw' iwumù nyè; nl' ayò-nlò Elizabèth nl' Inlini' I'via.
- 42 Nl' aròngiè nl' inyo' ivòlò awulia, 'nlè, Ò re savinlò pa gòr' antò, nl' òlònda w' iwumù nyo
- 43 wi re savinlò pa. Yi re twa pa gòre miè sè, inlè ngwè ya Rer'
- 44 iyam' abia gòre miè? Konde vò-nla, gw' abi' inyoi nyi mbògizyi yo gw' aròl mam', òfwanla atula
- 45 gw' iwumù nyam' nli mbia. Nl' òzavinlò gòre yè ò re bekèlia pa, konde be dwani' isuliza s' isaon mèyonlo yi re kambò pa gòre yè
- 46 avila gòre Rerè. Nl' awuli Mari, inlè, Òrèf' iwam' wi pendie Re-
- 47 rè, nl' inlini' inyam' nyi jenle mbia gòr' Anyambiè y' Òzunge
- 49 wam'. Konde ayè ò re nli ngulu are dendinla pa miè isaon impèlò;
- 50 nl' in' inyè nyi r' òrunda, nli nkèngò yè yi re gw' ampòmia nl'
- 51 ampòmia gòre waò wi tìè. Are tuminlia pe ngulu nl' ògo wè; are pazanganla pa waò wi r' ekale
- 52 gw' ipkilia s' irèf' iyaò. Are ayònia p' ampènda avila gò k' iyaò, avandi' anlaga w' inyang'
- 53 inyangò. Are jòriza pe mongi wi re nli njanla nl' ambia, awinlize
- 54 nla'fili revò. Are nungunla pe Israèl nyòngò yè, ko yè jònginli'
- 55 ikèsyi sè, nt' awulinliè irer' isazyò, gòre Abraham nl' awanliè egómbe zòdu.
- 48 Konde are pònia p' inyang' inyangò nyi nyòngò nyè nyantò: konde vònia, avila venlo ampòmia mòdu mi be bulia 'nlè, nli are nl' òzavinlò.

56 NI' alwanli Mari nla yè vo agwè-
li ararò, vovo awinyè gò nag' wè-
57 mè. NI' azyiṽ' egòmbe z' ave-
gagi Elizabeth gò janla, ni' aya-
58 nliè òfiwo 'nlofme. NI' ayogio
lganganlo yè ni' awonglè inlè Re-
rè aluò abunliz' lkèayi sè gòre yè,
59 ni' ayenli waò mbia nla yè. NI'
arwenli gò ntyugu èniènlal inlè,
w' aṽienli gò kèr' òfiwanla; ni'
aro bèti waò in' inyè, inlè, Zaka-
60 ria, ina nya rer' iyè. NI' agambi
ngl yè awulia, 'niè, Aranga ye-
no, ndò e ga wèlò, inlè, Jan.
61 NI' awulluli waò yè, inlè, Gòr'
awongl. yo zyel' òmo re bètò p'
62 ina mè. NI' agambi waò nli rer'
iyè ni' ago, aṽambliè nt' aṽeliè
63 inlè e ga wètò. NI' aṽambiè ta-
vuru yi tëndinla, arènda, inlè,
In' inyè nle Jan. NI' aṽiami
64 waòdu. NI' anungunliò ògwanl'
Iwè pele, avurunliò ònlièfme wè, ko
yè kamba azavinl' Anyambliè.
65 NI' agòtiò waòdu w' alwanli vi-
ngòvingò ni' itia, ni' agamba mi-
nlo mòdu m' ayagayagi gò mbòr'
66 iedu gw' inòmba si Judia. Nla
waòdu w' ayogio w' avenjavenji
mò gw' irèf' iyaò, awulia, 'niè,
Òfiwanla winlo be dwanl' ande?
Konde ògo wa Rerè w' avegagi
nla yè.
67 NI' ayònlìò Rer' iyè Zakaria ni'
Inlinl' Ivia, avoga, awulia, 'niè,
68 Ózavinliò gòre Rerè, Anyambliè
yè Israël; konde are pònla pa,
alandunl' anlag' iwè. Are no-
69 ngunlia pe mengò y' laungliò
gòre 'zwè gò nagò yi nyòngò yè
70 David, nt' awullè ni' agwanla
m' ivogial yè yòrunla yi re
dwanla pa avila gw' ipakilla si
71 ntye, inlè, laungliò avila gòr'
lòṽalòṽi yazyò, ni' avila gw' ago
72 ma waòdu wì bika 'zwè. Gò tu-
minli' lkèayi gòr' irer' laazyò,
ayònginliè njek' iyè yòrunla;

73 Órangò w' arangliò yè gòre Abra-
74 ham rer' iyazyò, inlè gò panga
inlè, azwè sunginliò pa avila gw'
ago m' lloṽalòṽi yazyò, azwè ga
75 yaujinlè itia fo, ndwanlaga g'
òzyò wè òrunla ni' ògore intyugu
76 sazyò sòdu. NI' awè, òfiwanla, ò
be fwellò inlè òvogisl w' òma w'
lgònlò mè: konde ò be kènda gò
bòsyò ya Rerè agekiz' imponlo sè.
77 Gò p' anlag' iwè imia s' òzungi-
nliò ṽ' Inyeza s' lbe saò, g' òfiwa-
78 nja w' òrèfma wi nkèngò w' Anya-
mbliè yazyò wì re jenliza pa 'zwè
ljenja s' òwenja avila gw' lgònlò.
79 Gò bamba gòre waò wì re tu gò
mpiri nla gw' iviri ny' ljuwa, agè-
ndi' agòlò mazzyò gò mponlo y'
aṽiènjè.
80 NI' avòfili òfiwanla, ayola g' orè-
fma, ni' alwanliè gw' itòve kwa-
nga gò ntyugu y' lboṽunli' sè gò-
re Israël.

2 NI' arwenli gw' lntyugu mèsò-
nlo, inlè, lvanga ny' avili gòre
Sezar Augustus inlè ntye yòdu yì
2 ga rèndò gw' ezangò. Ntèndinli
yino nònga y' avangliò gw' ave-
gagi Kwirinius òvanginli wì Si-
3 ria. NI' agèndl waòdu ni' inyèfme.
4 òm' edu gò nkal' iyè mè. NI' ava-
ndi Jòsèf kè avila gò Galile, avila
gò nkala yi fwellò inlè Naza-
rèth, agènda gò Judia, gò nkala
yi David, yi fwellò inlè Bèthlèdm,
konde avegagi gò nagò nli mbuṽe
5 yi David; gò tøndò ayè nli Mari,
ò rofiliò ndè, ò vegagi ni' inyèfme.
6 NI' arwenli 'niè, gw' avegagi waò
gògò, egòmbe z' azyiṽi gòre Mari
7 gò janla. NI' ayanliè njaliè yè
niòfme; ni' avinglè yè ni' inla-
mba, ananlizè gò mbòra yi ny'
inyare, konde pegage mbòra gòre
waò gò nagò yi simbò ni' agènda.
8 NI' avegagi gò ntye mè ivenjave-
nji y' adombè ndwanlaga g' òrò-
ve, mbandaminlag' òlembi waò

9 ōgwera. Nl' agumanli enjèl ya Rerè pièrè nla waò, nl' ònjèlènjèle wa Rerè w' aʋambi gòre waò vingòvingò: nl' arienli waò pòlo.

10 Nl' awulinliò waò nle enjèl, inlè, Arianli; konde vònanlanli, mi бага 'nlwè ntyaugò mbia y' igev' ivòlò yi be dwanla gòr' anlaga waòdu. Konde re janlò pa gòre 'nlwè nùulo winlo gò nkala yi David Ózunge, ayè nle Kraisi ya Rerè.

12 Nl' eilngililò gòre 'ulwè ze zinlo inlè, anlwè be òng' ekelkel pingò pa nl' inlamba, anlanilizò gò

13 mbòra yi ny' inyare. Nla v' igamba ny' agwanla avegagi nil enjèl nkumba mpòlò y' imbèli s' òròwa nsavinliag' Anyambiè, a-

14 wulia, 'nlè, Ivenda gòr' Anyambiè gw' igònlò mè, nla gò ntye aʋiènjè gòr' anlaga wi tondò ndè.

15 Nl' arwenli 'nlè, gw' alubw' ienjèl avila gòre waò agènda g' òròwa, ivenjavenji y' awulianli, inlè, Azwè ga gèndenli kwanga gò Bethleem, ayènl' òsaon winlo wi re twa pa, wi re Rerè mieza pa 'zwè.

16 Nl' aʋienli waò nèganèga, alènge Mari nli Jòsèf, nl' òʋwanla bu gò

17 mbòra yi ny' inyare. Nla gw' ayenli waò, w' amiez' agamba m' awulinliò waò g' ònwanja w' ò-

18 fiwanla winlo. Nla waòdu w' ayogilò w' aʋiam' isaon y' awulinliò waò nl' ivenjavenji y' ado-

19 mbè. Ndò Mari avig' agamba minlo mòdu, avikilianga mò g'

20 òrèf' iwè. Nl' awiny' ivenjavenji, mpendlaga azuminliag' A: nyambiè g' òʋwanja w' isaon y' òdu y' ayogilò waò ayenla, vanganle nt' aluò y' abulinliò waò.

21 Gw' azyiv' ntyugu y' ènlènlal y' avegagilò gò kèrò, in' inyè ny' aʋètlò, inlè, Jisu, nt' aʋètlò yè nle enjèl ayè vundigagò ro gw' iwu-

22 fiu. Nla gw' amanli' intyugu s'

ijombunli' saò ga nt' ar' ivanga nyi Mòsès, w' aʋagilò gò Jerusalèm gò d'òvèlè g' òzyò wa Rerè, (ga nt' are tèndò pa gw' ivanga ny' Anyambiè, inlè, Óʋwo 'nlòfime edu wi nunguni' iwufu'u e be fwe-

24 liò inlè, òrunða gòre Rerè,) ko waò jire ntyagò kè ga nt' are tèndò pa gw' ivanga nya Rerè inlè, abemb' ambanli ge awa w' ime-

25 nga aʋanli. Vònla avegagi gò Jerusalèm ònlòfime, in' inyè ny' awellagò, inlè, Simeon; nl' òma mè avegagi ògòre, nl' òmbia, ndevinliag' òzindio wi Israèl: nl' Inli-

26 nl' Iʋia ny' avegagi gòre yè. Aluò amiezilò nl' Inlini' Iʋia inlè aye-

27 nl' Ijuwa, kaò aʋònge jenle Kraisi y' Anyambiè. Nl' ayinginliè nl' Inlini' Iʋia ayinginla gò nagò y' Anyambiè: nla gw' ayingini' izombi ayinginli òʋwanla Jisu gò dendinliè ga nt' are ntyale y' ivan-

28 nga, vovo awongilò yè gw' ago mè, azavinli' Anyambiè, awulia,

29 'nlè, Rera vèno, yivire nyòngò yo kèndaga nl' aʋiènjè, ga nt' ar'

30 igambi nyo; Konde antyo mam'

31 in' ajenli' òzunginilò wo, wi re 'wè kekiza pa gw' azyò m' anlongo

32 mòdu; òzange wi nunguni' anlongo, nl' ònjèlènjèlè wi mongi yo

33 Israèl. Nl' aʋiam' rer' iyè nli ngi yè aʋiam' isaon y' agambilò g' ò-

34 fiwanj' iwè. Nl' azavinli Simeon azavinla waò, awulinile Mari yi ngi yè, inlè, Vònia, òʋwanla winlo are òvòlò pa gò pòsyunlia anongunli' awènge gò Israèl; nla gò dwapl' eilngililò zi be kambò mbè;

35 nl, òrèf' iwomè wi be tòlò nl' òkwara pokoso, ko ipikilia s' irèf' imienge tuminliò.

36 Avegagi k' òvogisi w' òʋwantò, in' inyè ny' awellagò, inlè, Ana, òʋwanli' òʋwantò wi Fanuel, òma w' mbuʋe yi Aser; avegagi mbòlò mpòlò: aluò adwanli nl' ònlòfime

impufi' òrogènlò ayè jomba pa,
 37 nla vèno aduò adwanl' òfiwantò
 w' tigo agòfìl m' impufi' ènlè-
 nlai n' impum' inlal; òfiwantò
 winlo e pa dubwa gò nagò y' A-
 nyambìè, ndò alwanl' naaviolag'
 Anyambìè n' ipèng' eayònge, n'
 lkwenl' Inkolo, ògwèra n' òfma-
 38 nda. Ayè avlenl' egòmbe mè av'
 Anyambìè akeva, agamba g' ò-
 fiwanj' iwè gòre waòdu w' avò-
 nlag' òlanduull wi Jerusalèm.
 39 Gw' amènlizl waò isaòn yòdu ga
 ut' ar' Iwanga nya Rerè, w' awi-
 nyi gò Gallie, gò nkala yaò Na-
 zareth.
 40 Nl' avòfmg' òfiwanla, ayola, a-
 yònlò ul' imla: n' imèpinlò s'
 Anyambìè s' avegagi gòre yè.
 41 Òmpufi' iedu izombi yè y' agèndi
 gò Jerusalèm gò ntyagò y' ònlo-
 42 ganlò. Nla gw' arwenllè igòfmi
 ny' Impufi' n' impufi' Imbanli
 g' ònlero wè, avandi waò ga ut'
 43 avegagi ntyali y' ntyagò. Gw' a-
 luò waò w' amènliz' lntyugu, gw'
 awinyi waò, òfiwanla Jisu ariga-
 nli gò Jerusalèm, ndò izombi yè
 44 wi mia du; ndo w' avikiliag' inlè
 are gò nkondo, agènda ògèndo wl
 ntyugu mori; vovo awutagi waò
 yè gòre mongl yaò n' lganlanlò
 45 yaò: nla gw' arwenl' n'è wl dè-
 ngè du, w' awinyi gò Jerusalèm
 46 mbutagè. Nl' arwenl' inlè, ntyu-
 gu ntyarò viaganlò, alèngi waò yè
 gò nagò y' Anyambìè, are tu gò
 gare y' inlènj, njogogo waò nli
 47 mbanblaga waò ikote: nla waò-
 du w' ayogiò yè w' afiami' ikòtiz'
 48 Isè n' ljiwir' Isè. Gw' ayenll waò
 yè w' afiami' pòlò, n' awulinlò
 yè nle ngi yè, inlè, Òf' wafii, ò
 re dendinla pa 'zwè yenlo èè? vò-
 nla, rer' Iyo nla mè azw' awuta-
 49 go n' afiandl. Awulinlè waò,
 inlè, Anlw' awutagi mè èè? A-
 nlwè pa mia 'nè mè ga Iwanle gò

50 nagò ya Rer' iyam'? Ndò wl kò-
 tiz' igamba ny' agambinllè waò.
 51 Nl' azumlinlè nla waò agènda gò
 Nazarèth, arugiz' òku' wè gòre
 waò: n' avigi ngi yè isaòn yinlo
 52 yòdu g' òrèf' iwè. Nl' avòmagi
 Jisu gw' imla nla gw' elavinil,
 nla gw' itondò kè gòr' Anyambìè
 nla gòr' anlaga.

3 G' òmpufi' w' Igòfmi n' itanll
 w' Ipanginla si Tiberius Sezar,
 Pontius Pilat ayè òvanginli wi
 Judia, Hèrò kè òvanginli wi Ga-
 lile, n' òfkwongi yè Fillp òvangi-
 nll w' Ituria nli ntye yi Trakoni-
 ta, nli Lusinas òvanginll wi Abi-
 2 lene, gw' avegagi Anas nli Kalefa
 iminia' impòlò, avienl' igamba
 ny' Anyambìè gòre Jan òfiwanla
 3 wl Zakaria g' òròwe. Nl' avlenllè
 gw' imbòra sòdu vingòvingò Jo-
 rdan, nkambinlag' lbaptalza s' i-
 kalwa s' òrèfma gw' inyeza s' ibe;
 4 ga nt' are tèndò pa gw' ezangò z'
 agamba m' Esala y' òvogtal, inlè,
 Iyòl ny' òma ntòngaga gw' itò-
 ve, inlè, Gekizaule mponlo ya Re-
 5 rè, vangani' Imponlo èè gòre. Ò-
 ddè' iedu wi be jònlò, nli nòmb'
 ledu nli sadòmba yi be syònlò;
 imbòra sarègo si be nyonyunlò,
 ni' Imponlo sapatapataka si be
 6 pangò vèvèlè. Nl' lzyònlì yòdu
 yi be jenl' òzunginlò w' Anya-
 mbìè.
 7 Yenlo awulinl' Inkondè s' agèndi
 gòre yè gò baptalò nle yè, inlè,
 Anlw' awa w' impenll, ò mlezl
 'niwè gò fang' egunlu zl bia ma-
 8 nde? Yaulanli sambò ilònda yi
 keka n' ikalwa s' òrèfma, ko a-
 wullanl gw' irèf' iyanli, inlè,
 Azw' are nli Abraham ayè rer'
 iyazyò: konde ml bulinlia 'niwè,
 inlè, Anyambìè are nli ngulu yi
 nongunli' adò minlo awanla gòre
 9 Abraham. Vanganlè vèno erè-
 fii zl re dimblnò pa gò ntinla yi

rere: erer' ledu sambó zi re zi pa
 10 jan! llónd' imbla zi begó, awaló
 g' ógónli. Nl' avambió yè nl' a-
 nlaga, inlè, Azwè ga lend' ande
 11 sambó? Awinliziè awulinlla waó,
 inlè, Ayè ó re nl' ingoi mbanli, e
 ga wè ó re azele; nl' ayè ó re nl'
 inya, e ga lend' egolanli mèmó.
 12 A'vlenli k' lpublikan gò baptaalzó,
 nl' awulinli waó yè, inlè, Ónlènji,
 13 azwè ga lend' ande? Awulinliè
 waó, inlè, Awonganli vlaganló
 14 nll nte sòmbió 'nlwè. Isozyè kè
 s' avambliè, inlè, Azwè kè azwè
 ga lend' ande? Nl' awulinliè
 waó, inlè, Awonginlanl' óm' edu
 ezoma nli ngulu, ge nl' iberinla;
 ko dwanlanl' ódwèrè nl' ip' isanli.
 15 Gw' avegagi anlaga waódu mpe-
 nginlaga, nli njèkèliaga gw' Irèmi'
 lyaó g' ófiwanja wl Jan, vende-
 16 twa ayè nle Krajs; awinlizi Jan
 awulinlia waódu, inlè, Ml bapta-
 liza 'nlwè, rèli nl' anlingó; ndó be
 bl' óma wl ngulu vlaganló nla
 mliè, ó re ml azele nl' inyanga nyi
 purunl' lntyózyó sè, satanga:
 ayè be baptaalza 'nlwè nl' Inlinl'
 17 I'via nl' ógónli. Are nl' evèp' izè
 g' ógò wè, gò jombunliè mbóra yi
 tèv' órèsi wè pupu, ko yè kumi-
 nli' óresi awela wò gw' egar' izè;
 ndó wulu e be pezya yó nl' ógónli
 18 wl re w' anllimze. Nl' agamb'
 afiènlè afiènge m' órevunló kè
 agambinliè anlaga ntyangó mbia.
 19 Ndó Hérod y' óvangiull, gw' are-
 vunlió yènlè Jan g' ófiwanja wl
 Hérodias y' ófiwantó w' ófiwongi
 yè, nla g' ófiwanja w' isaón lmbe
 20 yódu y' aluó y' adendió ndè, avo
 kund' igamba nyinlo kè, inlè,
 anlunji Jan gò ntyógó.
 21 Nl' arwenl' inlè, gw' avaptaalzió
 anlaga waódu, nla gw' avaptaalzió
 Jisu kè, agambinla, óròwa w'
 22 anlungwi, nl' Inlinl' I'via ny'
 azuminli góre yè nl' egolanli z'

ókuwa g' Ibembe, nl' inyóli ny'
 avili g' óròwa, inlè, Awè nl'
 Ófiwanl' iyam wl tondó mie:
 góre 'wè ml jenle mbia.
 23 Jisu gw' avakliè gò nènja, ave-
 gaga vo agómi m' Impum' araró
 g' ónlero wè, avegagi kè, nt' avl-
 kili anlaga, ófiwa wl Jósèf, y'
 24 ófiwa wl Heli, y' ófiwa wl Ma-
 that, y' ófiwa wl Levi, y' ófiwa
 wl Mèlki, y' ófiwa wl Janai, y'
 25 ófiwa wl Josef, y' ófiwa wl Mata-
 thias, y' ófiwa wl Amos, y' ófiwa
 wl Nahum, y' ófiwa wl Esai, y'
 26 ófiwa wl Nagai, y' ófiwa wl Ma-
 ath, y' ófiwa wl Matathias, y' ófiwa
 wl Sèmi, y' ófiwa wl Jósèf, y' ófiwa
 27 wl Joda, y' ófiwa wl Jóanan, y'
 ófiwa wl Resa, y' ófiwa wl Zóròba-
 bèl, y' ófiwa wl Salatièl, y' ófiwa
 28 wl Neri, y' ófiwa wl Mèlki, y'
 ófiwa wl Adi, y' ófiwa wl Kósam,
 y' ófiwa wl Elmadam, y' ófiwa wl
 29 Er, y' ófiwa wl Jesus, y' ófiwa wl
 Ellezar, y' ófiwa wl Jòrim, y'
 ófiwa wl Mathat, y' ófiwa wl
 30 Levi, y' ófiwa wl Simlon, y'
 ófiwa wl Juda, y' ófiwa wl Jósèf,
 y' ófiwa wl Jónam, y' ófiwa wl
 31 Eliakim, y' ófiwa wl Mèlea, y'
 ófiwa wl Mèna, y' ófiwa wl Mata-
 tha, y' ófiwa wl Nathan, y' ófiwa
 32 wl David, y' ófiwa wl Jesi, y'
 ófiwa wl Jobèd, y' ófiwa wl Boaz,
 y' ófiwa wl Salmon, y' ófiwa wl
 33 Nasan, y' ófiwa wl Amlnadab, y'
 ófiwa wl Aram, y' ófiwa wl
 Esróm, y' ófiwa wl Farès, y'
 34 ófiwa wl Juda, y' ófiwa wl Jakob,
 y' ófiwa wl Isak, y' ófiwa wl
 Abraham, y' ófiwa wl Tara, y'
 35 ófiwa wl Nakor, y' ófiwa wl
 Seruk, y' ófiwa wl Ragau, y'
 ófiwa wl Falèk, y' ófiwa wl Eber,
 36 y' ófiwa wl Sala, y' ófiwa wl Kal-
 nan, y' ófiwa wl Arfaxad, y' ófiwa
 wl Sèm, y' ófiwa wl Nóa, y' ófiwa
 37 wl Lamèk, y' ófiwa wl Mathusala,

y' òñwa wi Enok, y' òñwa wi Jared, y' òñwa wi Malalel, y' 38 òñwa wi Kaiman, y' òñwa wi Enos, y' òñwa wi Sèth, y' òñwa wi Adam, y' òñwa w' Anyamblè.

4 Nl' awinyi Jisu avila gò Jordan, ralie nl' Inlpl' I'vla, agèndiò ni' 2 Inlinlagw' Itòve; vovo azyoriagò nli Satan agòfìl m' intyugu anlai. Gw' intyugu mèsonlo e ny' ezoma: nla gw' amanli sò, ayogìò 3 njanla. Nl' awulinliò yè nle Satan, inlè, Ja awè Òñwa w' Anyamblè, zòmbi' idò nyinlo inlè nyl 4 ga galwè mpèmba. Jisu awinlizè, inlè, Re tэндò pa, inlè, Òñwonlaga e dwanlizè bo nli mpèmba 5 dadlè. Nl' agèndiò yè nle Satan, aruminliò anlongo mi ntye mòdu 6 v' igamba ny' agwanla. Nl' awulinliò yè nli Satan, inlè, Gòre 'wè be pa miè inyanga nyinlo nyòdu, nl' ivenda ny' anlongo minlo: konde nyl re pò pa miè, nla gòre yè ó tondò miè be pa miè 7 nyò. Jogo w' asavinla miè sa- 8 mbò, nyl be dwani' inyo. Awinlizè Jisu, awulinliè, 'nlè, Re tэндò pa, inlè, Zavinle Rerè Anya- 9 mbiè yo, ko janjludè dadlè. Nl' agèndi Satan agèndiè gò Jerusalel, alòviè g' òñwanjafwanja wi nagò y' Anyamblè, awulinliè, 'nlè, Ja awè Òñwa w' Anyamblè, 10 vòeyunli' òku' wo gò ntye: konde re tэндò pa, inlè, E be sòmbi' iènjèl sè g' òñwanj' iwo gò banda- 11 minlo: nla inlè, Si be simblo gw' ago maò, ó vende duke ntyòzyò 12 yo gw' idò. Awinlizè Jisu awulinliè, inlè, Re bullò pa, inlè, Ale- 13 mbe Rerè Anyamblè yo. Gw' aluò Satan amènliz' isyoria sòdu, alubwi gòre yè v' egòmbe. 14 Nl' awinyi Jisu nli ngulu y' Inlinla gò Galile: nl' agènd' elu- fìli zè gò ntye yòdu v'ingòv'ingò.

15 Nl' anlènjlè gw' inagò saò si Syonlo, nsuminliagò ni' anlaga waòdu.

16 Nl' avienliè gò Nazareth, nkala y' avòmizò yè, ayinginla gò nagò y' Anyamblè gò ntyugu yi Syonlo, nt' avegali ntyali yè, agumanla gò tangunla. Nl' avenliò yè ezangò z' òvogisi Esala. Nl' anungunliè ezangò, alènge mbòra 17 yi re tэндò pa, inlè, Inlinla nya Rerè nyl re gòre miè, konde are miè sagia pa gò kambini' ikuge ntyangò mbia: are tòfina pa miè gò mlez' imbwedi inlè wi be tigò diènga, nl' apoku inlè mi be fo jenla, gò tìgiza waò dlènga wi re tukio pa nl' ibangatiò, gò kambini' òmpufi' òmbia wa Rerè. Nl' auunjiè ezangò, ava zò gòr' òma pèginla, alwanla tu: ni' antyo ma waòdu w' avegali gò nagò yi 19 Syonlo m' avònlè. Nl' avakiliè gò bullinla waò, inlè, Nlenlo winlo irèndò yinlo yi re twa pa rèti gw' aròl manli. Nla waòdu w' arakili g' òñwanj' iwè, añaama g' òñwanja w' agamba m' ikèsyi m' agogwi avila g' ògwanl' iwè: nl' awuil waò, inlè, Winlo arang' 21 òñwa wi Jòsèf? Awulinliè waò, inlè, Zye mpaga anlwè be kòvina miè nkògò yinlo, inlè, Óganga, ying' òku' womè: òsaòn wèdu wi re 'zwè jogo pa inlè ó re denda pa gò Kapernaum, lenda kè vèno gò ntye yomè. Nl' awulè, 'nlè, Rèti mi bulinla 'nlwè, inlè, Zyel' òvogisi wi bon- 23 gò gò ntye yèmè. Ndò glligill mi bulinla 'nlwè, inlè, Antò wi tigò awenge w' avegali gò Israèl gw' intyugu si Elias, gw' anlu- njlò òròwa impufi' irarò nl' agwèli òròwa, ko njanla mpòlò 25 dwanla gò ntye yòdu; ndò Elias e tòfìò du gòre waò, ndò aròfìlò gò Sarèpta, gò ntye yi Sidon, gòr'

27 òfiwantò wi tigò. Avegagi kè mongi wi golani awenge gò Isra-èl gw' intyugu si 'Elisia y' òvogiai; ndò gòre waò jing' òma, ndò ayingiò kaò Naaman òfiwo Siria.

28 Nl' ayònlìò waòdu w' avegagi gò nagò yi Syonlo nl' egunlu, gw' ayogio waò isaòn yinlo; nl' agumanli waò, agogunliè avila gò nkala, agèndìè g' òzamba wi nòmba, y' avegagi nkal' iyaò nògò pa, gò bele pungè òlòlòwa g' òionga. Ndo avianganli gò gare yaò, agèndaga.

31 Nl' a'vientiè gò Kapernaum nkala yi Galile. Anienjagìè waò gò 32 intyugu yi Syonlo; nl' a'fiami waò a'fiam' inèn' isè; konde 33 agambagi nl' inyanga. Avegagi gò nagò yi Syonlo òmo vegagi nl' inlini' i'vè ny' i'eyèkè; nl' aròngiè 34 nl' inyò, ivòlò, inlè, E, ezande zi re 'zwè nla 'wè, awè Jisu yi Nazarèth? Ó re bia pa gò jiliza 'zwè? mi avòrò 'wè, òma w' 35 Óruna w' Anyambiè. Nl' azè mbi Jisu azèmbè, awulla, inlè, Lwanla do, ko kogwa avila gòre yè. Nl' avòsyuni' inlini' i'vè avòsyunliè gò gare yaò, agogwa avila gòre yè, ndò nyi jenlìzè 36 nkazya du. Nl' a'fiami waòdu nl' ifiama sipòlò, agambanla awulla, 'nlè, Igamba nde nyinlo? konde nl' inyanga nli ngulu e sòmbi' anlinla m' isyèkè, ko mò kogwa. Nl' agèndi eufi' zè gò mbòr' iedu gò ntye mè vingò-vingò.

38 Agogwiè gò nagò yi Syonlo, ayinlinla gò nagò yi Simon. Nli ngwè y' òfiwantò wi Simon avegagi kòtò pa nl' ifw' ivòlò, agwenli waò yè nkolo g' òfiwanj' iwè.

39 Nl' agumanliè gòre yè, azèmb' ifwi; nl' arigiò yè nl' ifwi, agumanla pele, ayanjinla waò. Gw' avòswi nkòmbè, waòdu w' ave-

gagi nli mongi yaò wi jogo nkalanli edu, w' a'vagi waò gòre yè; nl' araliè ago mè gòr' òm' edu 41 gòre waò, ayinga waò. Anlini' ambe kè m' agogwi avila gòr' awenge ntòngaga, inlè, Awè nl' Ófiwa w' Anyambiè. Ndò azèmbi mò, ko ayivira mò kamba, koude m' amieni' inlè ayè nle Kraie.

42 Gw' ayenj' òwenja, agogwi agènda gò mbòra y' òròve: nl' anlaga w' awutiè a'via gòre yè, a'vèle simbiè inlè alubwa avila gòre 43 waò. Ndò awulinli waò, inlè, Mi ga gambinle ntyangò mbia y' inlongo ny' Anyambiè gw' inkal' ifiori kè, konde mi aròfiò gò 44 nfinla mè. Nl' agambinlagiè gw' inagò si Syonlo si Galile.

5 Nl' arweni' inlè, gw' avengatiò yè nl' anlaga gò jogo igamba ny' Anyambiè, avegagi kumanla pa g' òzamba w' eli'va zi Gèùsarèt; 2 nl' ayenliè lende v'ani' g' òzamba w' eli'va: ndò iyònlisi y' vèrè y' aluò y' adubwi gò yò, ayòvunlage 3 l'òv' iyaò. Agwenliè gw' elend' e'fiori z' anivìò nle Simon, awulinliè 'nlè e ga zanjinle zò kwè avila gò ntye. Nl' alwanliè tu anlè- 4 nj' anlaga avila gw' elende. Nla gw' azulè nl' ikamba awulinli Simon, inlè, Gogwanli g' òronga, ko syònlilanli l'òv' iyanli gò dura.

5 Awinlizi Simon awulla, 'nlè, Rera, azw' ajanji ògwèra wòdu, ko zw' alèng' ezoma, ndò gw' igamb' inyo, mi be syònlie l'òva.

6 Gw' alendi waò yenlo, w' agòmbinli vèrè yenge mè; nl' avakili 7 l'òv' iyaò gò juwa; nl' avèpi waò gòr' indègò saò s' avegagi gw' elend', e'fiori gò bia gò nungunla waò. Nl' a'vienti' waò, ayònlie lende yòdu v'ani, ko yò paklita 8 gò dominla. Ndò gw' ayenli Simon Pitèr ayenli' igamba, avòswi

gw' agóló mi Jisu, awulia, 'nlè,
 Lubwa góre miè Rera, konde mi'
 9 ómo 'mbe. Konde aſſiaml póló
 nla waódu w' avegagi nla yè,
 aſſiam' ldura sí vèrè s' alurlò waó;
 10 nla yenlo kè Jems, nli Jan, awa-
 nla wi Zebède, w' ayanjagi ta nll
 Simon. Nl' awuli Jisu awulinli
 Simon, Inlè, Aria, avila venlo ó
 11 be kótág' anlaga. Nla gw' aluó
 waó w' ajèzyi lende yaó gó ntye,
 w' arigi ya yódu azóngè.
 12 Gw' avegagiè gó nkala mori, vò-
 nla, avegag' óma ralie nl' egola-
 nll; nla gw' ayenliè Jisu, avòswl
 ózyó wè gó ntye, agwenlè nkolo,
 awulia 'nlè, Rera, ja w' ajivira,
 13 awè kó panga miè pupu. Nl'
 anyonyunliè ógo wè, awatè, awu-
 lia, nlè, Mi jlvira; lwanla pupu.
 Nl' alubwi egolanli pele góre yè.
 14 Nl' azómbiè yè, Inlè, Awulinli
 óma: ndó gèndaga, ko tumulle
 mlnisè óku' wo, ayira gw' l'jombu-
 nlió so nt' azómbiò nle Mosès, ko
 15 yó dwanl' atakwè góre waó. Ndó
 eluffi zè z' ayagayagi póló viaga-
 nló: nl' anlag' awenge w' alata-
 nll gó jogo nla gó jingó inkani
 16 saó. Ndó arómbi' óku' wè agè-
 nda gw' ítòve, agambinla.
 17 Nl' arwenli gó ntyugu mori, inlè,
 anlènjagi; nl' Ifariel nl' inlènjl
 y' ivanga y' aluó y' ablenli avila
 gó nkal' ledu y' Galilé, nl' Judia,
 nl' avila gó Jerusalèm, w' avegagi
 vovo tugetu: nll ngulu ya Rerè
 18 y' avegagi nla yè gó jinga. Nla
 vónla, anlaga w' avági g' ódó ómo
 vegagi juwa p' awogo. Nl' awu-
 tagi waó nt' are waó ko jinglinliè
 19 allmbinliè g' ózyó wè. Ndó gw'
 arwenl' inlè wl dènge mponlo yl
 re waó ko jinglinliè g' óſſwanja w'
 ibunla a' anlaga, w' avandi gw'
 igónló nyl nagó, aról' óſſwanja-
 fwanja, azyónliè nl' ódó wè gó
 20 gare g' ózyó wl Jisu. Gw' ayenliè

ibekeli' saó awuli, 'nlè, Ónlóſſie,
 21 Ibe so s' anyezó wè. Nl' avakil'
 irèndièl nl' Ifariel gó pikilia, awu-
 lia, 'nlè, Winlo mande ó pèdi'
 Anyambiè? Mande ko nyez' Ibe,
 22 kaó Anyambiè dadiè? Ndó Jisu
 amlenl' j'pikili' saó, awinllza,
 awulinlia waó, inlè, Ande zl pikl-
 23 lló 'nlwè gw' irèſſ' iyanli? Ande
 zl re dèla viaganló, gó bulla, 'nlè,
 Ibe so s' anyezó wè, ge gó bulla,
 24 'nlè, Nlongwa, ko kènda? Ndó
 gó panga 'nlwè mia, 'nlè Óſſwa
 w' óma are nll ngulu gó ntye gó
 nyez' ibe, awulinli ómo vegagi
 juwa p' awogo, inlè, Mi bulinlio
 Inlè nlongwa, ko tómbinl' Inlanló
 25 nyo, agènda, gó nag' wo. Nl'
 anlongwiè pele gw' azyó maó,
 arómbinl' eza z' ananlagó ndè,
 agèndaga gó nag' wè, nsuminlia-
 26 g' Anyambiè. Nl' aſſiaml waódu
 póló, azuminli' Anyambiè; nl'
 agótió waó nl' itia awulia, 'nlè,
 Azw' are jenla p' isaón yl mamó
 nlenlo.
 27 Isaón yinlo viaganló agogwiè,
 ayeule publikan, In' inyè nle Le-
 vi, are tu gó mbóra yl mpagó; nl'
 awulinliè yè, inlè, Zóngá miè.
 28 Nl' arigiè ya yódu, agumanla,
 29 azóngè. Nl' avangi Levi avangi-
 nliè ntyagó mpóló gó nag' wè:
 nl' ipublikan sinyenge nl' anlag'
 awènlè w' avegagi tu nla waó gó
 30 tavuru. Nl' alagalag' Ifariel nl'
 irèndièl yaó azoza nl' inlèngi yè,
 awulia, 'nlè, Ezande zi nya 'nlwè
 ayonga nl' ipublikan nl' anlag'
 31 aſſe? Awinllzi Jisu awulinlia
 waó, inlè, Waó wi re mbiambiè
 wl zye nl' lsyolo ny' óganga, ndó
 32 waó wi re nl' ijogo. Mi azye bia
 pa gó fwelia aſſia ndó aſſe gw'
 33 ikalwa s' órèſſia. Nl' awulinli
 waó yè, inlè, Inlèngi yl Jan yl
 peng' eſyónge nyongo sinyenge,
 alwanla gw' ikambinla; yenlo kè

dend' inlèngi yi Farisi, ndò iyo
 34 yi nya nli jonga. Jisu awulinli
 waò, inlè, Anlwè kò pange mo-
 ngi wi noutye y' Ijombania peng'
 esyonge gò par' ònlòmfe wi jomba
 35 nla waò? Ndò intyugu si be bia ;
 nla gò be duò waò w' abongulò
 ònlòmfe wi jomba, vovo be panga
 waò esyonge gw' intyugu mès-
 36 nlo. Agòvini' waò nkògò kè,
 inle, Zyel' òmo jòkunl' erènde
 avila gò ngoi nyonia, ko yè fela
 zò gò ngoi nungu; azya nlonlo,
 e be jòkunle nyonia, nl' erènde
 avila gò ngol nyonia zi be kwe-
 37 zanganla nli nungu. Zyel' òmo
 jir' iv' inyonia gw' imbut' inlu-
 ngu si banda; azya nlonlo, iv'
 inyonia nyi jònl' imbute, ko nyò
 jiranla nl' imbute bundakanla.
 38 Ndò iv' inyonia nyi ga yirò gw'
 39 imbut' Inyonia. Nla zyel' òmo
 re jonga p' iv' ilungu ò bel' inyo-
 nla: konde e bulla 'nlè, Ilungu
 nyi r' i'via.

6 Arwenli gò ntyugu yi Syonlo
 inle aviaganlagi gw' Intyaga; nl'
 alul' inlèngi yè alul' ambongi m'
 inya, anya, ukilaga mò gw' Intyo-
 2 mè saò. Ndò awèwo w' Ifarisi
 w' awul', inlè, Ezande zi denda
 'nlwè ndaga yi re yi zye kwèkwè
 gò dendò gò ntyugu yi Syonlo?
 3 Awinlizi Jisu awulinli waò, inlè,
 Anlwè pa tangunla nt' alendiò
 nle David gw' ayogio yè njania,
 ayè nla waò w' avegagi nla yè,
 4 nt' ayinginlè gò nagò y' Anya-
 mbie, awonge mpèmbe y' Itumi-
 nli, anya yò, ava waò kè w' ave-
 gagi nla yè, yi re yi zye kwèkwè
 gò nyò, kaò pl' iminisé dadib?
 5 Nl' awulinliè waò, inlè, Òfiwa w'
 òma ayè nl' òvanginli wi ntyugu
 yi Syonlo.
 6 Arwenli g' òwenja wi Syonlo
 mori, inlè, ayinginli gò nagò yi
 Syonlo, anlènja: nl' avegagi vo-

vo ònlòmfe ò vegagi nl' ògo wè
 7 ònlòmfiè juwa pa. Nl' irèndisi
 nl' Ifarisi w' a'vèmbagibè, vende-
 twa a be jinga g' òwenja wi Syo-
 nlo; ko waò dènga nt' are waò
 8 ko sozize. Ndò amienl' ipkili'
 saò, awulinli ònlòmfiè mè ò vegagi
 nl' ògò juwa pa, inle, Gumanla
 gòre gò gare. Nl' agumanliè
 9 gòre. Nl' awulinliò waò nlè Ji-
 su, inlè, Mi bambia 'nlwè, inlè,
 Re kwèkwè gò ntyugu yi Syonlo
 gò dende mbia, ge gò dende mbe?
 gò sunginl' emèno, ge gò jónla?
 10 Nl' avònlè waòdu vingòvngò
 awulinli ònlòmfiè, inlè, Nyonyuul'
 ògo. Nl' alendiè yenlo: nl' awi-
 11 ny' ògo wè mbiambiè. Ndò w'
 ayòuliò nl' egunlu, ko waò bò-
 nde mòndo nt' are waò dendinle
 Jisu.

12 Arwenli gw' intyugu mèsonio
 inlè, agèndi gò nòmbe gò kambli-
 nla; nl' alwanliè ògwèra wòdu
 13 nkambinlag' Anyambie. Nla
 gw' ayenj' òwenja, awel' inlèngi
 yè: nl' avinjibè avila gòre waò
 igòfii ny' anlaga nl' anlag' a'va-
 nli, w' a'vètiò ndè, inlè ròfii:
 14 inlè, Simon ò vètiò ndè inlè Pi-
 tèt, nli Andru y' òfiwarer' iyè,
 nli Jems, nli Jan, nli Filip, nli
 15 Bartolomi, nli Matiu, nli To-
 mas, nli Jems y' òfiwa w' Alfus,
 nli Simon y' awellagò lule Zelò-
 16 tis, nli Judas y' òfiwa wi Jems,
 nli Judas Iskarlot, ò vegagi ògo-
 17 ndisi. Azuminlè nla waò, agu-
 manla gò mbòra yavèvèlè, nl'
 aluunlò yè vovo awenge w' inlè-
 ngi yè, nl' anlag' awènl' awenge
 avila gò Judla yòdu nli Jerusa-
 lèm, nl' avila gò ntye yi Tirus nli
 Sldon, g' òzamba wi ntyu'va, w'
 a'vienl' gò jogo nla gò jingo Inka-
 18 nli saò. Nla waò w' azyokolio
 19 nl' anlil' ambe w' ayulgiò. Nl'
 a'velagi anlag' waòdu gò bwatè,

- konde ngulu y' agogwi góre yè, ayinga waòdu.
- 20 Nl' aròmbinlìè antyo mè gòr' inlengi yè, awulla, 'nlè, Ózavinlò góre 'nlwè ikuge; konde inlongo ny' Anyambiè inyanli. Ózavinlò góre 'nlwè yi jogo njaula vèno; konde anlwè be jòrlizò. Ózavinlò góre 'nlwè yi denla vèno;
- 22 konde anlwè be jonla. Ózavinlò góre 'nlwè, gò be blkò 'nlwè nl' anlaga, nla gò be tòmba waò aròmba 'nlwè gò nkumb' iyaò, arowa 'nlwè, awal' an' imanli g' ezom' e'fè g' òñwanja w' Óñwa
- 23 w' òma. Yenlanli mbia gò ntyugu mè, ko dògwanli nl' ige'va: konde vòna ip' isanli si re sipòlò g' òròwa: konde yenlo alend'
- 24 irer' isaò alendini' ivogisi. Ndò azyile góre 'nlwè, nlaññi, konde anlw' are dènga p' òzindìò wanli.
- 25 Azyile góre 'nlwè yi jòra vèno, konde anlwè be jogo njanla. Azyile góre nlwè yi jonla vèno, konde anlwè be denla avòviz'
- 26 antyouli. Azyile góre 'nlwè gò be sumlòlò 'nlwè nl' anlaga waòdu, konde irer' isaò s' alendini' ivogisi y' inòka egolanli mèmò.
- 27 Ndò mi bullinla 'nlwè yi jogo, inlè, Rondanl' llò'valò'vi yanli, yanjinlanli waò mbia wi numba
- 28 'nlwè, zavlanli waò wi sava 'nlwè, ko kambinlanli' Anyambiè g' òñwanj' iwaò wi dendinla
- 29 'nlwè mbe. Ayè ò bólo gw' iwu-gu, gegunliè k' iññori; nla yè ò bonginlo òrògòsamb' iwo, anlimi-
- 30 nè kè ngoi. Va gòr' òm' edu ò bambio, nla yè ò bonginlo yom'
- 31 iyo, avo bambiè yò. Nla ga nte bela 'nlwè inlè anlaga wi ga lendinle 'nlwè, lendanli góre waò kè
- 32 ntaga mèmò. Nla ja 'nlw' atonda waò wi tonda nlwè, ake'v' ande mi re góre 'nlwè? Konde vanganl' anlag' a'fè wi tonde mongi wi
- 33 tonda waò. Nla ja 'nlw' aden-dinla waò mbia wi dendinla 'nlwè mbia, ake'v' andemi re góre 'nlwè? konde vanganl' anlag' a'fè wi dend' egolanli mèmò.
- 34 Nla ja 'nlw' asunga waò wi re 'nlwè ko devinla gò fo dènga, ake'v' ande wi re góre 'nlwè? vanganl' anlag' a'fè wi sung' a'fè,
- 35 gò fo dènge ntaga mèmò. Ndò rondanl' llò'valò'vi yanli, ko dendinla waò mbia, azunga, iguññu fo nyl fo dèng ezoma; gambènl' ip' isanli si be dwanla sipòlò, ko 'nlwè dwanl' awanla w' òma w' Igònlò mè, konde are nli nkèngo
- 36 gòr' abodlè nl' a'fè. Lwanlanli nli nkèngo, vanganle nt' are
- 37 Rer' iyanli nli nkèngo. Ayèkèllanli, gambènlè anlw' ayèkèllò: avanl' anlag' ògara, gambènl' anlw' av' ògara: nyezani gambènlè anlwè be nyezò kè.
- 38 Vanli, gambènlè anlwè be pò: anlaga wi be jònlì' egara zi kè-nliz' òresi góre 'nlwè rallie, avitakanla wò, azyuglazzyugla wò, ko wò dwanla mpòswavòswaga. Konde egènlizò zi kènlizò 'nlwè zi be fo kènlizò góre 'nlwè.
- 39 Nl' agòvinlìè waò nkògò kè, inlè, Ipoku nyò ko kèndi' ipokù' arang' inlè waò a'vanli wi be pò-
- 40 swa gw' ivemba? Ònlengi azye viaganlò nl' ònlènji wè: ndò òm' edu ò re kekizò pa be dwanla g'
- 41 ònlènji wè. Ande zi pònlò ndò nkizi yi re gw' intyo ny' òñwongli yo, ndò ò pèkili' òkoga wi re gw'
- 42 intyo nyomè? Ge awè ko bullinli' òñwongli yo sè, inlè, Óñwongli yam', yivira miè tòmbe nkizl yi re gw' intyo nyo, awèmè ò pònl' òkoga wi re gw' intyo nyomè? Aw' òmblagwanla, lóngè tòmbe òkoga wi re gw' intyo nyomè, gambènl' ò be jenla zange gò tòmbe nkizi yi re gw' intyo ny'

43 ðāwongi yo. Konde zyel' erer' e'via zi janl' ilōnd' imbe, ge erer' 44 e'v'e zi janl' ilōnd' imbia. Konde erer' iedu zi miō n' ilōnd' iwè. Konde anlaga wi dul' ifig avila gw' ifallfa, ge iresin avila g' 45 imbara. Ōmo imbia e kogunliag' agamb' ambia avila gw' ibunla s' ōmbia g' òrēfī' iwè; n' ōmo mbe avila gw' ibunla s' ibe g' òrēfī' iwè e kogunliag' agamb' ambe: kōnde ōgwanl' iwè wl kamb' lsaōn yl re bunla pa g' òrēfia.

46 Ntinl' ande yl fwella 'nlwè mlè, inlè, Rera, Rera, ko 'nlwè ayanja ntebulia miè? Ōm' edu ō bla gōre mlè, ayogo agamb' Imam', kè janja mō, mi be teva 'niwè ōmo re ko kolanlō nla yè: ar' egolanll g' ōma nlōgagi nagō, ō rumbi pōlō gō ntye, alōvie ntinla yl nag' wè gw' idō: nla gw' avandl enlingō evōlō, ntōnda y' awolagi nagō, ndō yl dēnge ngulu yl syugiazugia yō; konde y' aluō y' andō 49 giō mblambiè. Ndō ayè ō jogo, ko alenda, ar' egolanll g' ōmo nōgi nagō gō ntye ōsyembi fo; awallō yō ni ntōnda, n' ayiranll yō pele; n' l'jila sl nagō mē s' avegagi slpōlō.

7 Ayè sullza p' agambi mē mōdu gw' ijogo s' anlaga, agēndi gō Kapernaum. Nli ofisè morl avegagi nli nyōngō y' aronditō ndè pōlō, ō vegagi n' ijogo pièrè n' ljuwa.

3 Gw' ayogiō yè g' ðifwanja wi Jiau arōm' anlero w' Iju gōre yè, avambliè inlè ega vie ayinge nyōngō 4 yè. Gw' avienll wāō gōre Jiau, w' agwenliè nkolo awulia, Inle, Are n' Inyanga nyl re wè ko dendinlè ndaga yinlo: Konde e tond' Inlongo nyazyō, ayè kè anlōginll 'zvē nagō yl Syonlo.

6 Agēndi Jisu nla wāō. Nla gw' arwenliè pièrè nli nagō, ofisè arō-

m' indegō sè gōre yè, awulia, 'nlè, Rera, azyokoll' ōku' wo: konde mi azye n' inyanga nyl re 'wè gō jinginla gō uag' wam'.

7 Yenlo kè mi p'kilia 'nlè mi are n' Inyanga nyl bla gōre 'wè: ndō wuli' Igamba, gambenlè nyōngō 8 yam' atōla. Konde mlè kè mlè ōmo panginlō, mi panginla k' Isozyè: mi bulinll' ōma winlo, inlè, Gēnda, ko yè kēnda; nla gōr' ōfwēnlè, inlè, Yōgō, ko yè bla; nla gōre nyōngō yam', inlè, Lēnda zinlo, ko yè dēnda zō.

9 Nla gw' ayogiō Jisu agamba minlo, amiaml g' ðifwanj' iwè, n' agegwie, awulinll' anlaga w' azōnglè, inlè, Mi bulinlia 'nlwè, inlè, Mi pa dēng' ibekelia aipōlō ga slnlo, vanganle gōre mongl gw' 10 Israel. Nla wāō w' arōmliō, gw' awinyl wāō gō nagō, w' aluunlō 11 nyōngō atwenll mblambiè. Nl' arwenli bunya inlè, agēndi gō nkala yl fweliō, 'nlè Nain; agēndi nla yè kè inlengi yè n' anlag' awenge.

12 Gw' arwenliè pièrè n' Igugi nyl nkala, vōnla, arwacliō ebende gō bēnlō, ðifwonlōmliè wikika wi ngi yè, ō vegagi k' ðifwantō wi tigō: n' anlaga wi nkala awenge 13 w' avegagi nla yè. Gw' ayenll Rerè ayenl' ðifwantō, avōginliè, 14 awulinliè, inlè, Alēnla. Avienliè pièrè, awat' egara, n' agumanll wāō w' arwanll zō gōre. Nl' awuliè, 'nlè, Iwanjo, ml bulinllo, 15 inlè, Nlongwa. Nl' ayè ō vegagi juwa pa anlongwi tu, avakille kamba. Nl' anlozèlè yè gōre ngi 16 yè. Agōtliō wāōdu n' itla, n' azumini wāō Anyambiè awulia, 'nlè, Ōvogisi òmpōlō are nongwa pa gōre 'zvē, n' Anyambiè are 17 bala pe mongl yè. Nl' Igamba nylno g' ðifwanj' iwè ny' agēndi gō Judla yōdu, ula gō ntye yōdu vingōvingō.

- 18 NI' inlèngi yi Jan y' awulinlè
 19 isaðu yinlo yòdu. Aweli Jan a-
 well imbanli gòr' inlèngi yè, arò-
 fña waò gòre Rerè, awulla, 'nè,
 Awè nle yè yi bia, ge azwè ga
 20 vengini' òfiwènè? Gw' a'vieni'
 anlòfñie gòre yè w' awuli, 'nè,
 Jan yi Baptist are tòfña pa 'zwè
 gòre 'wè, inlè, Awè nle yè yi bia,
 ge azwè ga vengini' òfiwènè?
 21 Gw' igwèra mè Jisu aying' awe-
 nge w' avegagi ni' lukanli ni' ijo-
 go ni' anlilni' ambe, avanga k' a-
 wenge w' avegag' apoku gò jenla.
 22 Awinlizè awulinli inlèngi yi
 Jan, inlè, Gèndanli, ko bulinlianli
 Jan isaðu yi re 'nlwè jenla pa ni
 jogo; apoku ni fo jenla, nìèfña yi
 fo kènda, mongi wi golani wi
 tòlizò, impòge si jogo, bende yi tò-
 ngunlò, ni' ikuge yi kambinlò
 23 ntyangò mbia. Òzavinlò gòr' òm'
 edu, ò re alèng' ibaku gòre mè.
 24 Gw' aluò igendi nyl Jan ny' a-
 dubwi, avakili gò bulinli' anлага
 g' òfiwanja wi Jan, inlè, Ezandi
 z' agè jenlò 'nlwe gw' itòve? nku-
 nil yi syugazyuglò ni' òmpunga?
 25 Ndò ezande z' agè jenlò 'nlwè?
 òma borlò pa ni' ingo' indèli?
 Vònanli, waò wi bor' ingoi al-
 mbia, alwanla gw' ambia, wi re
 26 gw' inagò s' aga. Ndò ezande z'
 agè jenlò 'nlwè? òvogisi? In,
 ni bulinlia 'nlwè, inlè, nla viaga-
 nìlò ni' òvogisi. Winlo nle yè ò
 rèndlò, inlè, Vòna, ni tòm' ò'òvi
 wam' gò bòsyò yo, ò be kekize
 28 mponlo yo gò bòsyò yo. Mi buli-
 nlia 'nlwè, inlè, Gòre waò wi re
 janlò pa ni' antò zyel' òmpólò vi-
 aganlò ni Jan: ndò ayè ò r' ò-
 fiwangò gw' inlongo ny' Anya-
 29 mbè are viaganlò nla yè. Ni'
 anлага waòdu ni' ipublikan kè
 gw' ayoglò waò Jan, w' ayiviri
 mponlo y Anyambiè, avaptalzó
 30 ni' ibaptalza al Jan. Ndò Ifarisi
 ni' inlènjli y' ampanga g' òzamb'
 31 iwaò, w' aviki nkenjinli y' Anya-
 mbè, ko w' avaptalzó nle yè. M'
 be kolani' anлага w' Ivòfña nyinlo
 ni' ezande sambò? wi r' egolanli
 32 g' ande? Wi re g' awania wi re
 tugetu gw' iglòlinlò, awellianla, a-
 wulla, 'nè, Azw' arònglinli 'nlwè
 33 ibeka, ndò anlwèjinla du; azw'
 adenlinli 'nlwè edingò, ndò a-
 nlwè denla du. Konde Jan yi
 Baptist are bia pa, e nye mpè-
 mba ge jong' ivè; ko 'nlwè bulla
 34 'nè, Are ni' inlini' ivè. Òfiwa
 w' òma are bia pa nyagaga ni
 njongaga; ko 'nlwè bulla, 'nè,
 Vòne nyenli ni nyongi, ndegò
 35 y' ipublikan ni' anlag' a'vè. Ndò
 imla si re pò pa mbèfi ni' awani'
 iyè waòdu.
 36 Aweliò yè ni' òfiori w' Ifarisi gò
 nya nla yè. Ni' ayinglinlè gò na-
 gò yi Farisi, alwaula tu gò nya.
 37 Nla vòula, òfiwantò wi nkala mè,
 ò vegagi òmbe; gw' amienlè inlè
 are tu gw' inya gò nagò yi Farisi,
 avag' eva z' agali mi nkangò,
 38 agumanla gò nyufña gw' agólò
 wè ndenlaga, ni' avakiliè gò tè-
 vlz' Intyòzyò sè ni' antyonli mè,
 aziza sò ni' itwe s' ewònjò zè; ni'
 azombagiè Intyòzyò sè, agila sò
 39 ni' agali mi nkangò. Gw' aye-
 ni Farisi ò wellè ayele ndaga,
 agambi ni' òrèfni' iwè, awulia,
 'nè, Arwe 'nlè ònlòfñie winlò ò-
 vogisi, gavo ato mia ònlongo wi r'
 òfiwantò winlo wi bwatò, inlè ar'
 40 òmbe. Awinlizi Jisu awulinlè,
 'nè, Silmon, ni are ni ndaga yi
 bulinlio. Ni' awulè, inlè, Ònlè-
 41 nji, wullare. Òyegisi avegagi
 nwanlò pa ni' anlag' a'vani: ò-
 fiori anwanlè nkama s' ifura
 ntyanli, ni' òfiori agòfni atanli.
 42 Gw' avegagi waò wi pegaga ni'
 eza zi pa, anyezi waò a'vani.
 Wenli gòre waò sambò wi be to-

43 ndè pòsyò? Awiniizi Simon awulinliè, 'nlè, Mi tanga 'nlè, ayè ò nyezò ndè pòsyò. Awulinliè yè, inlè, Ò re tenliza pamblambliè.

44 NI' awiziè gòr' òfiwantò awulla, nlè, Simòn, ò jenl' òfiwantò winlo? Mi ajinginia gò nag' wo, ndò ò pa miè anlingò gw' agòlò mam': ndò ayè are tèviza p' agòlò mam' nl' antyonli mè, aziza

45 mò nl' itwe sè. Ò pa miè isomba: nd' ayè mi ga jinginle gò nag' wo,

46 e pa tige somb' agòlò mam'. Ò pa kil' ewonjò zam' agali: ndò ayè are kila p' Intyòzyò sam' agali mi

47 nkangò. Sambò mi bulinilo, inle, Ibe sè, si r' Ijenge, si re nyezò pa; konde arondi pòlò: ndò ayè ò re nyezò p' òfiwozoma e tond' òfiwo-

48 zoma. NI' awulinliè òfiwantò,

49 inlè, Ibe so si re nyezò pa. Nla waò w' avegagil tu nla yè gw' inya, w' avakill gò bulla gw' irèmi' Iyaò, inlè, Winlo mande

50 ò nyeza vangani' ibe? NI' awulinliè òfiwantò, inlè, Ibekeli' so si re 'wè sunginla pa; gèndaga nl' affènjè.

8 Egòmbe mè viaganlo kwè arweni' inlè, aviaganli gw' inkal' impòlò nl' Inyangò, nkambinlaga nli mbungunlage ntyangò mbia y' Inlongo ny' Anyambiè; avegagil kè nla yè igòfmi nyi rôfmi nli

2 rôfmi fanli, nl' antò awèwo w' aiuò w' atòmbliò ndè anilini' ambe ayingò Inkanli, wa Mari ò wellagò inlè, yi Magdala, ò luò anilini' ambe òrogèniò m' akogwi

3 avila gòre yè, wa Jòana y' òfiwantò wi Kuza nyòngò yi Hèrod, wa Susana, nl' awèni' awenge, winlo w' ayanjinli waò nl' Igumb' inyaò.

4 Gw' alatanl' anlag' awenge, ko waò bla gòre yè avila gò nkal'

5 Iedu, agòvi nkògò, inlè, Ònyènyisi agèndi gò nyèny' ilònd'

iyè: nla gw' anyènyè, imlèwo y' avòswi gò mponlo; ko yò jarò nl' anlaga, nl' inyonli s' igònlò

6 nya yò. Imlèwo y' avòswi gw' ido; nla gw' avòfmi yò, y' ayòfmi pele, konde yi pegaga nli nkel.

7 Imlèwo y' avòswi gò gare y' arèndè; nl' avòfmi arèndè nla yò

8 mpo mò, araga yò. NI' imlèwo y' avòswi g' òroi òmbia, avòfmi, ayanl' ilònda, Intyo ifiori nka-ma. Gw' awuliè isaòr yinlo, arònga, inlè, Ayè ò re nl' aròl gò jogo, e ga yogo.

9 NI' avambiò yè nl' Iulèngi yè, inlè, Nkògò yinlo yi re sè? NI' awuliè, inlè, Re pò pa 'nlwè gò mi' isaòr y' iyumbuniò y' Inlongo ny' Anyambiè: ndò gòr' affiori yi kambò nl' Inkògò; inlè, gò jenla waò w' ayenle, nla gò

11 jogo waò w' agòtize. Nkògò nle yinlo, inlè, Ilònda nl' igamba ny'

12 Anyambiè. Waò gò mponlo nle waò wi re jogo pa; vovo bie Satan, aròmb' igamba avila gw' irèmi' Iyaò, wi vende bekelia azunginlò. Nla waò gw' idò nle waò wi rè gò jogo waò, wi bong' igamba nli mbia; winlo w' zye nl' oramba; wi bekelia v' òfiwilingò, ndò gw' egòmbe z' isyoriò

14 wi fwinya nli nyumia. Mèyo y' avòswi gw' arèndè nle waò wi re jogo pa, ko waò kèndaga, aragò nl' inaka nl' igumba nl' igeva ny' effèulo zulu, ko w' awondiz'

15 ilònda. Ndò mèyo y' avòswi g' arol òmbia nle waò wi re gò jogo waò, wi pig' igamba g' òrèmi' òmbia w' ògòre, ko waò janl' ilònda nl' isindinia.

16 Zyel' òmo re ayè nunga pe lampl, e puga yò nl' egara, ge sòliza yò g' òdò; ndò e fela yò gò mbòra yi re waò wi jinginla ko

17 jenl' òzange. Konde zyel, ezoma jumbuniò pa zi re z' awòwuiniò

- ge ósaón wi ntyoria wi re w' 18
 amíó, awófiwa gó bwl. Vanda-
 minlanli sambó nte jogo 'nlwè:
 konde ayè ó re n' ezoma, góre yè
 be pó; nla yè ó re azye n' ezoma,
 vanganl' eza zì tangó ndè inlè are
 nla zó, zì be bonginlò yè.
- 19 Nl' a'vieni góre yè ngi yè nl'
 awarer' iyè, ndó wi dènge ngulu
 yi benginla góre yè g' ónwanja
 w' ibunla s' anlaga. Nl' awuli-
 nílò yè, inlè, Ngl yó nl' awarer'
 iyo wi kumanla gw' igala, wi be-
 21 le jeno. Ndó awlinzil awulinlia
 waó, inlè, Ngi yam' nl' awarer'
 lyam' nle winlo wl jog' lgamba
 ny' Anyambìè, alenda nyó.
- 22 Arwenli ntyugu mori, inlè,
 agwenli gw' elende ayè nl' inlè-
 ngl yè; nl' awulinlè waó, inlè,
 Azwè ga lalienli gó ntye mori y'
 23 eli'va: nl' azyènlì waó. Ndó gw'
 agèndì waó nl' ikuku, anlanli
 antyovinlo; nl, avóswl ógula gw'
 eli'va: yenlo elende z' avakili jò-
 nlla, ko waó dwaula gw' ereria.
- 24 Nl' a'vieni waó góre yè, ayèmè,
 awulia, 'nle, Rera, Rera, azwè ji-
 la. Nl' anlongwè, aleg' ómpu-
 nga nl' ibenda si mbenle: nl'
 25 avonli yó, alimbini' ódèmbè. Nl'
 awulinlè waó, inlè, Ibekeli' sa-
 nli sí re gwí? Arienli waó, affia-
 ma, awulianla, inlè, Winlo ma-
 nde sambó inlè, e sòmbia vanga-
 nl' impunga nli tibenli, ko yó
 joginlò yè?
- 26 Nl' awófiwl waó gó ntye yl mo-
 ngi wl Gerasa, yl re swaswo nll
 27 Galile. Gw' azumiè gó ntye, ala-
 tanlò nl' óma w' nka' mè, ó ve-
 gagi nl' anlini' ambe, ó vegagi
 óling' óla e pa bor' ingoi, ge dwa-
 nla gó nagó, ndó kaó gw' abe.
- 28 Gw' ayenlè Jisu, aróngl, avóswa
 g' ózyó wè, awulla nl' inyó' ivó-
 lò, inlè, Ezande zì rè mè nla 'wè
 Jisu, aw' Ófiwa w' Anyambìè y'
- igónlò mè? kokolo ayenliza mèè
 29 azyingó. Konde azómb' inlinia
 ny' isyèkè gó kogwa avila gó'r'
 óma mè. Konde gómbe yenge
 ny' aluó ny' akótiè: nl' a'vanda-
 minli waó yè, agòrè nl' ózunga-
 kanlò nl' Igóro; ndó arav' igóro,
 agèndlò nl' inlini' i'vè gw' itóve.
- 30 Nl' a'vambiò yè nle Jisu, inlè,
 In' lnyo mande? Nl' awuliè,
 inlè, Lejon; konde anlini' ambe
 affienge m' avegagi jinginla pa
 31 góre yè. Nl' agwènlì mò yè nko-
 lo inlè, azómbia mò gó dubwa,
 agènda gw' ivemba ny' óronga.
- 32 Avegagi vovo ip' ivólò ny' ingóla
 nyagaga gó nómba: nl' agwenli
 mò agwenlè nkolo inlè, e ga yivi-
 re mò jinginla gó sò. Nl' ayivi-
 33 riè mò. Nl' agogwi anlini' ambe
 avla gó'r' ónlófiè, agè jingina
 gw' ingóla: nl' agèndì ipa nll
 mangó, azuminle mbóra y' ólóló-
 wa gw' eli'va, ayuwa gw' anlingó.
- 34 Gw' ayenli waó w' anyezagi sò
 ayenla nt' arwenli, w' awangl,
 amleze ndaga gó nkala nla gó
 35 ntye yódu. Nl' agèndì waó gó
 jenla nt' arwenli; nl' a'vieni waó
 góre Jisu, alèng' óma, ó gogwó
 nl' anlini' ambe, are tu gw' agólò
 mi Jisu, borlò pa nl' ógu wè mbi-
 36 ambiè: nl' arienli waó. Nla waó
 w' aluó w' ajenli w' awulinli waó
 nt' avanglò yè mbiambiè ó vegagi
 37 nl' anlini' ambe. Nl' agwenlió
 yè nkolo nl' anlaga waódu wl
 ntye yl Gerasa vingóvingó inlè,
 e ga lubwe góre waó; konde w'
 agótió nl' itia sipólò. Nl' agwe-
 38 nliè gw' elende, awinya. Ndó
 óma mè ó gogwó nl' anlini' ambe
 agwenliè nkolo inlè, e ga lwanle
 nla yè: ndó Jisu awinlè, awu-
 39 lia, 'nè, Wtny gó nag' wo, ko
 taklil' isaón impólò yl re 'wè
 dendinlò pa nl' Anyambìè.
 Agèndiè, awulla gó nkala yódu

- isaôn Impôlô yi re Jisu dendinlê pa.
- 40 Nla gw' awinyi Jisu, anlaga w' arondl gô jenlê; konde waôdu
- 41 w' avegagi mpênginlagê. Nla vonla, a'vieni' ôma, in' inyê nle Jairus, ôvanginli wi nagô yi Syonlo, avôswa gw' agôlô mi Jiau, agwenlê nkolo inlê, o ga yinginlê
- 42 gô nag' wê; konde avegagi n' ôñwanl' ôñwantô ômô, ô vegagi v' igômi ny' impufiã n' impufi' imbanli g' onlero wê, n' ôñwanla avegagi piêrê n' ijuwa. Ndô gw' agëndagi Jisu, anlanga w' avangatiê.
- 43 Nl' ôñwantô ô yiranlagiô nli ntyinla v' igômi ny' impufiã n' impufi' imbanli, ô luô amênllzi anlivi mê môdu gôr' aganga, ndô
- 44 e jolie jingl n' ôgangi edu, avlenl gô nyum' iyê, awat' ôgômbinlô wi ngoi yê: n' arenl' ijlanla
- 45 si ntyinl' iyê pele. Nl' awuli Jisu, inlê, Mi abwatô nle mande? Gw' alandi waôdu, Pitêr nla waô w' avegagi nla yê w' awuli, 'nlê, Ônlênji, anlaga wi bangatio avl-
- 46 takanlo. Ndô Jisu awull, 'nlê, Mi abwatô n' ôma, konde mi jenla 'nlê ngulu yl re kogwa pa
- 47 avila gôre miê. Nla gw' ayenli ôñwantô inlê, e jumbunlô du, a'vieni n' ntataminlaga, avôswa g' ôzyô wê, arakilia gw' azyô m' anlaga waôdu ntinla y' abwatô ndê yê,
- 48 nli nt' ajingô yê pele. Nl' awulinlê yê, inlê, Ôñ, wafii, Ibekeli' so s' atôlizo; gëndaga n' a'fienjê.
- 49 Gw' agambagiê, a'vieni' ôma avila gô nagô y' ôvanginli wi nagô yi Syonlo, awulia, 'nlê, Ôñwanlio
- 50 ajuwl; azyakoli' ônlênji. Ndô Jisu gw' ayogiô yê, awulinlê, inlê, Aria; vëkelia dadîê, gambê-
- 51 n' ôñwanlio e be tôlizô. Gw' a'vieniê gô nagô e jivir' ôm' edu
- jinginla nla yê, kaô Pitêr, nli Jan, nli Jems, nli rerê y' ôñwanli nli ngi yê. Nla' waôdu w' avegagi fidenlaga nli ntôngaga g' ôñwanj' lwê: ndô awuli, 'nlê, Alenlanli; konde e pa juwa, ndô e nanla.
- 53 Azyêli waô yê nsêliaga, konde w' 54 amlenl' inlê ajuwl. Ndô ayê agôtiê g' ôgo aweliê, 'nlê, Ôñwanla, 55 ulongwa. Nl' awiny' inllul' inyê, ko yê nongwa pele: n' azômbiê 56 inlê e ga vô eza z' Inya. Nl' a'fiãm' izombiê yê: ndô awulinli waô inlê, w' awulinl' ôm' edu ut' alendiô.
- 9 Alatiê igômi ny' inlengi n' inleng' imbanli, ava waô ngulu n' inyanga gôr' anlinl' ambe môdu, nla gô jingl' inkanli. Nl' arômiê waô gô kambinl' inlongo ny' 2 jogo. Nl' awulinlê waô, inlê, Awonganl' ezoma g' ôgênda wani, nlo ntôngô, nlo puka, nlo mpemba, nlo syika; alwanlanli 4 k' ôm' edu n' iugoi imbanli. Nli nagô edu yi jinglinlô 'nlwê, lwanlanli vovo, ko këndaganli avila 5 vovo. Nla waô wi pa bonga 'nlwê, gô dubwa 'nlwê gô nkala mÿonlo, valauli ntyenge avila gw' agôlô manli, ko yô dwani' 6 atakwê gô sirra waô. Nl' agëndagi waô, aviaganla gw' inkala, nkambinlage ntyangô mbia, ayingag' ambaga mbôr' ledu.
- 7 Ayogiô Hêrod yi Tetrark isaôn yôdu y' alendiô: n' avegagiê nli mpaga mpôlô, konde awêwo w' awuli, 'nlê, Jan are tôngwa pa 8 avila gw' ijuwa; n' awêwo, inlê, Ellas abôwunli; n' a'fiôri inlê, ô'fiôri gôr' ivogia' llungu are tôngwa pa. Nl' awuli Hêrod, inlê, 9 Ml' arenli Jan ewônjô: ndô winlo mande ô re mi jogo isaôn yinlo g' ôñwanj' wê. Nl' awutiê gô jeniê.

10 Nii rôfîni waô fwînya pa w' arakîlîè isaôn y' alendiô waô. Nî' awongîè waô, agènda nîa waô anka gô nkala yî fwelîô, inlè Bè-
 11 thsaldâ. Ndô, gw' amieni' anlaga, w' azonglè: nî' awongîè waô, agambînula waô g' ôfwauja w' inlongo ny' Anyambîè, ayinga waô w' avegagi nî' isyolo nyl
 12 jîngô. Gw' avakîlî nkômbe gô kènda, inlèngî y' aÿlenî awulînlîè, 'nîè, Wînlîz' anlaga, ko waô kènda gw' inkala nîa gô ntye vîngôvîngô, alèng' inagô nî' inya: konde azw' are vènio gô mbôra yî
 13 zyei' anlaga. Ndô awulînlî waô, inlè, Vanî waô inya anlèwè. Awulî waô inlè, Azw' azyele vènlî nî' inya viaganîô nî' amônga mî mpèmba atanî nî' ÷dèrè ÷anî; kaô azwè to kènda gô kôl' inya
 14 gôr' anlaga wînio waôdu. Konde w' avegagi vo ntosèn s' anlôfîe ntyanî. Nî' awulînlîè inlèngî yè, inlè, Lwanlîzanî waô tugetu gw' inkumba vo agôfîl atanî gô
 15 mbôra. Alendi waô yenlo, alwa-
 16 nîza waôdu tu. Nî' awongîè amônga mî mpèmba atanî nî' ÷dèrè ÷anî, avônla g' ôrôwa, azavînia mô. Nî' amogunîè mô, av' inlèngî gô
 17 dôvia gôr' anlaga. Nî' anyenî waô, ayôra waôdu: nî' agumînlîô îgôfîni ny' itôndô nî' itôndô imbanî y' nkîzî y' arîganî. Nî' arwenî, gw' agambînlagîè lûè, inlèngî yè y' avegagîe nîa yè waô dadîè: nî' aÿambîè waô, inlè, Anlaga wî bulîa 'nîè mîè mande?
 19 Awînlîzî waô, inlè, Jan yî Baptist, ndô aÿîori inlè, Êllas; nî' aÿîori inlè, ôfîori w' îvogîs' îlungu
 20 are tângwa pa. Awulînlîè waô, inlè, Ndô anlèwè bulîa inlè mîè mande? Ayîvîrî Pîtèr awulîa, inlè,
 21 Awè nîe Kraîs y' Anyambîè. Ndô aÿenî waô ôzômbîô, alega waô gô bulînlî' ôm' edu îgamba mè;

22 awulîa, 'nîè, Ôfîwa w' ôma e be sindînlî' isaôn îmlenge, avîkô nî' anîero nî' îmlînlî' împôlô nî' îrèndîsî, ayônîô, nîlî ntyugu yî ntyara
 23 rô e be tângunîô. Nî' awulînlîè waôdu, inlè, Jog' ôm' abele sônga mîè, e ga nîmlînlî' ôku' wè, arômbînlîe krosî yè ntyug' wedu,
 24 aÿenga mîè. Konde ôm' edu ô bele sungînlî' eÿfînlô zè e be perîza zô; ndô ôm' edu ô be perîz' eÿfînlô zè g' ôfwanj' îwam', ayè
 25 be sungînlîa zô. Konde ôba nde wî re nî' ôma, j' adènge ntyè yôdu, awundakanîa ge perîz' ôku' wè?
 26 Konde ôm' edu ô be jènlîa mîè nî agamb' mam' ntyonî, ayè be jènlî ntyonî nî' Ôfîwa w' ôma gô be bîè gw' îvend' înyèndè, nîa gw' îvenda nya Rerè, nîa ny'
 27 îenjèl sôrunza. Ndô mî bulînlîa 'nîwè rêtlî, inlè, R' awèwo gôre waô wî kumanîa vènio wî re w' alemb' îjuwa, kaô w' ajenî' îlîngî ny' Anyambîè.
 28 Aÿîlîa gw' agamba mînlô ntyugu ðînlènlîa îpaganîa pa arwenî' inlè, awongî nîa yè Pîtèr nîlî Jan nîlî Jems, avauda gô nômba gô kamblînlîa. Nîa gw' agambînlîayîè, egolanîlî z' ôzyô wè z' agalwî, nî' îngol sè s' arwenîlî pupu nî' ônjèl-
 29 lènjèlè. Nîa vônla, anlaga aÿanîlî w' agambagî nîa yè, waô nîe Môsès nî' Êllas. W' ayenlanîlî nî' ônjèlènjèlè, agamba g' ôfwanja wî njuwînlî yî be juwô ndè gô
 30 Jerusalèm. Ndô Pîtèr nîa waô w' avegagî nîa yè w' agôtîô nî' antyovînlô ampôlô: ndô gw' anlongwî waô, w' ayenî' ônjèlènjèlè wè, nî' anlaga mè aÿanîlî gôre nîa
 31 yè. Nîa gw' arwenîlî waô gô dubwa avîla gôre yè, Pîtèr awulînlî Jîsu, inlè, Rera, re mbîa gôre 'z wè gô dwania vènlîo: azwè ga nîôge saka rarô; eÿfîorî gôre 'wè, eÿfîorî gôre Môsès, nî' eÿfîorî gôr' Êllas:

34 e mia du nt' agambìè. Gw' agambagiè isaón yinlo, avienl' evindl, alivinla waò : nl' arienli waò gw' iyinginli waò gw' evindl.

35 Nl' avienl' inyòl avila gw' evindl, inlè, Winlo nl' òñwanl' iam' wì re miè pinja pa: yoginlónli yè.

36 Nla gw' avienl' inyòl mè Jisu alèngiò ayè auka. Nl' alwanli waòdu, do, ko w' awullnl' òm' edu gw' intyugu mèsonlo isaón y' a-

37 yenliò waò. Nl' arwenl' inlè, bu nya, waò suminla pa avila gò nòmba, anlag' awenge w' alatanli nla

38 yè. Nla vónla, òmìori gòr' anlaga aròngl, awulla, inlè, Rera, kokolo, vónl' òñwanl' iam' ; konde ayè

39 nl' ikik' inyam' : nla vónla, inlila nyl kòtè, ko yè tóngà nèganèga ; nyl sunjè kè, ko yè kogunli' ivunll, nyò kè nyl re jola gò sunge dubwa gòre yè, njenilzage

40 nkaza mpòlò. Nl' agwenll miè inlèngi yo nkolo gò tòmba nyò,

41 ndò wì jolla. Awinlizi Jisu awulla, 'nlè, E, Ivómà nyl r' ibekelia fo nl' ljoginlo fo, òlìngò sè be dwaula miè nla 'nlwè, azindinla 'nlwè? Vag' òñwanla gunlu.

42 Nla gw' avlagagiè inlinl' l'vè ny' avòsyunliè gò ntye, azunje pòlò. Ndò Jisu azèmb' inliula ny' isyèkè, ayìng òñwanla, awinlizè gòre rer' iyè.

43 Nl' affiaml waòdu affiame ngulu mpòlò y' Anyambiè. Ndò gw' affiaml waòdu affiamag' isaón yòdu y' alendiò nle Jisu, awulinl'

44 inlèngi yè, inlè, Yinginlianl' agamba minlo gw' aròl manli ; konde Òñwa w' òma e be pò gw' ago m'

45 anlaga. Ndò wì kòtiz' Igamba nyinlo, nyò kè ny' ayumbunliò gòre waò inlè, w' amle nyò : nl' arienli waò gò bambiè g' òñwanja

46 w' Igamba miè. Nl' alòvagi waò mpaga inlè, mande gòre waò be

47 dwaull' òmpòlò. Ndò gw' ayeull

Jisu Impaga s' irèmm' iysò, awong' òñwanl' erumbe, alòvè g' òzamb' lwè, awulinlia waò, inlè, Òm' edu ò be bong' òñworumbe winlo gw' in' inyam' e bongamè : nl' ayè ò bongamè e bouga kè òmo ròmli miè : koude ayè r' òñwangò mè gòre 'nlwè du, ayè nl' òmpòlò.

49 Agambl Jan, awulla, 'nlè, Rera, azw' ayenl' òma e tòmbl' anlinl' ambe gw' lu' Inyo ; alegi 'zwè yè,

50 konde e pa sònga 'zwè. Ndò Jisu awullinlè, inlè, Alegaull yè : konde ayè ò re e pa aira 'nlwè, e kanna 'nlwè, Nl' arwenll gw' azyilv' intyugu pièrè si re yè gò bongò gw' igònlò inlè, agenji gò panda

52 gò Jerusalèm. Nl' aròñiè igendi gò bòsyò yè : agèndi waò, ayinginla gò nkala yi mongi wì Samaria

53 gò kekiza gòre yè. Ndò wì bongè, konde òzyò wè w' arev' inlè e kènda gò Jerusalèm. Nla gw' aye-

54 nl' inlèngi yè wa Jems nla wa Jan ayenle ndaga, w' awul' inlè, Rera, ò jivira 'nlè azwè ga zòmbl ògònlì gò auminla avila g' òròwa,

55 ayillza waò? Ndò agegwì, azèmba waò. Nl' agèudi waò gò nkala nyènlè.

57 Nla gw' agèndagi waò gò mpònlò, awullinlò nl' òma, inlè, M' be sòngò mbòr' ledu yl kèndò ndo.

58 Nl' awulinliò yè nli Jisu, inlè, Imbòyò si re nl' Impògònlì, nl' Inyonli s' igònlò si re nl' akundu : ndò Òñwa w' òma azye nli mbòra

59 yl nanlizè ndè ewònjò zè. Nl' awulluliè òmìori, inlè, Zonga miè. Ndò awull, 'nlè, Rera, yivira miè

60 dònge kè bènlè rer' Iyam'. Ndò Jisu awulinliè, inlè, Rige waò wì re juwa pa bènlè bèude yaò ; ndò gènd' awè, ko bunguula g' òñwanja w' inlongo ny' Anyambiè.

61 Nl' awull òñwenlè kè, inlè, Rera, m' be sòngo ; ndò yivira miè

- döngé kè tigiule mongi wi nag' 62 wam' ajanli. Ndó Jisu awulinliè, Inlè, Zyel' ómo re kóta p' ófiwanga wi tumbe ntye, avónla nli nyufiña, ó re kekanla pa nli' inlongo ny' Anyambìè.
- 10 Isaón yinlo viaganlò, Rerè avinji agófi m' anlag' awènlè òrogènlò, arófiña waò aʋanli aʋanli go bòsyò yè gò nkal' iedu nla gò mbòr' iedu, y' avegagò ndè gò 2 kènda ayèmè. Nl' awulinliè waò, Inlè, Iuy' ibondi s' abunli, ndó mongi wí janja wí r' awèwo: gambinlanl' ómo nli' inya sambò Inlè, e ga rófi' iyanjisí gò ntyag' 3 iyè. Gèndaganli: vónlanli, mi tófiña 'nlwè g' awadombe gò gare 4 y' imbinji. Arwanlanli puka y' anliya, ge y' inya, ge intyózyò a' atanga: awògizanli k' óm' edu gò 5 imponlo. Nli nagò edu yí be jingínlò 'nlwè, lóngè bullanli', Inlè, 6 Afíhènjè gò nag' winlo. Nla ja ófiwa w' aífènjè adwanla gògò, aífènjè manli mi ga lwanle gòre yè: azya ulonlo, mi ga winlie 7 gòre 'nlwè. Lwanlanli gò nagò mè, nyagaga nli jongaga ya yí pò waò: konde ómo janja are nli nyanga ny' ip' Isè. Alalialialianli 8 gw' inagò. Nli nkal' iedu yí jingínlò 'nlwè, ko waò bonga 'nlwè, 9 nyanli ya yí dòvululò 'nlwè: ko jinganli mongi jogo gògò, awulinliya waò, Inlè, Inlongo ny' Anyambìè ny' atwenli nla 'nlwè pièrè. 10 Ndó nkal' iedu yí jingínlò 'nlwè, ko w' awonga 'nlwè, gogwanli gw' igala nya yò, ko bullanli' Inlè, 11 Vanganle ntyèngè yí nkal' iyanli yí kóta gw' intyózyò saazyò, azwè palinla 'nlwè yò: ndó mlánli', Inlè, Inlongo ny' Anyambìè ny' 12 atwenli pièrè. Mi bullinliya 'nlwè, Inlè, Nkala mè yí be jenl' azyingò gò ntyugu mè, viaganlò nli So- 13 dom. Azyille gòre 'wè, Korazin!
- azyille gòre 'wè, Bèthsaida! konde arwe 'nlè ljanja sí ngulu s' ayanjò gòre 'nlwè, s' aluò s' ajanjò gò Tirus nli Sidon, gavo s' adlngi kalwa, ndwanlaga nli pinda 14 nli' ómbu. Ndó anlwè be jenl' azyingò g' oyèkèliò, viaganlò nli 15 Tirus nli Sidon. Nl' awè, Kapernaum, ó be pandiò g' óròwa? ó 16 be ayónliò gw' ilòmbò. Ayè ò jogínlò 'nlwè e jogínlò mè; nla yè ó bika 'nlwè e bika mè; nla yè ó bika mè e bika yè ó rómi mè. 17 Nl' awinyl agófi m' anlaga òrogènlò mè nli mbia, awulia, Inlè, Rera, vanganli' anlinli' ambe mó 18 jogínlò 'zwè gw' in inyo. Awulinliè waò, Inlè, Mi ayenli Satan e poswa avila g' óròwa g' inonyingwèmbòlò. Vónlanli, mi are pa 19 pa 'nlwè ngulu yí jar' ífímbama nli tebòmbe, nla gò kèem ngulu yòdu y' ólòʋalòvi: zyel' ezoma kè 20 zì be joglza 'nlwè nkazyá. Ndó ayenlanli mbia gò ndaga yinlo Inlè, anlinli mi jogínlò 'nlwè; ndó yenlanli mbia inle an' lmanli mi re tэндò pa g' óròwa. 21 Gw' Igwèra mè ayenli Jisu mbia gw' Inlinli' Iʋla, awulia, 'nlè, Akeʋa, Rera, Óvanganli w' óròwa nli ntye, Inlè w' ayumbunli' Isaón yinlo avila gòr' anlaga w' imla nla w' lkótiza, aruminliya yò gòre yawanla: lí Rera, konde yenlo 22 ayenliò mbia gw' antyo mo. Ya yòdu yí re pò pa mè nle Rer' iyam': zyel' ómo mi' Ófiwanla, kaò Rerè; ge Rerè, kaò Ófiwanla, nla yè ó Jivirò nli' Ófiwanla gò 23 tuminliè yè. Nl' agegwíè gòr' inlèngi yè, awulle ntyoria, Inlè, Ózavinlò gw' antyo mi jenli ya 24 yí jenlò 'nlwè. Konde mi bullinliya 'nlwè, Inlè, Ivogis' imlengè nli' aga w' aʋelagi gò jenle ya yí jenlò 'nlwè, ko w' ayenliya yò: nla gò jog' isaón yí jogo 'nlwè, kò w' ayogoyò.

- 25 NI' agumanti ònlènji w' ampanga, alembè, awulia, 'nlè, Ònlènji, mi ga lend' ande gò jig' emènlò z' egòmbe zòdu? Jiau awulinlè, inlè, Ande zi re tendò pa gw' ivanga? ó tangunla sè?
- 27 Awinlizè, awulia, 'nlè, Ronde Rerè Anyambiè yo ni' òrèm' iwo wòdu, ni' inlinl' inyò nyòdu, ni ngulu yo yòdu, ni' ógu wo wòdu; ko tond' óganganlò wo g' ókuw' womè. NI' awulinlè yè, inlè, Ó re jivira pa mbiambiè: lenda yenlo, gambènl' ó be dèng' emènlò.
- 29 Ndò ayè avèll gò kant' ókuw' wè, awulinlè Jisu, inlè, Ndò óganganlò wam' mande?
- 30 Awinlizi Jiau, awulia, 'nlè, Óma avegagi gò mponlo avila gò Jerusaalèm agènda gò Jerikò; ni' avò-awè gw' ago m' ife, y' awoug' ingoi sè, awòlè, agèndaga, arigè pièrè ni' ijuwa. NI' arwenl' iulè, minisè azumilil nli mponlo mè: nla gw' ayenlè yè, aviaganli ni'
- 32 Ózamb' ómòri w' mponlo. Ego-lauli mèmò ófiwo Levi kè, gw' avienlè gò mbóra, avònlè, kè piaganla kè g' ózamb' ómòri.
- 33 Ndò ófiwo Samaria, g' ógèndo wè, avienlè gò mbóra y' avegagò ndè. Nla gw' ayenlè yè, agòtiò
- 34 ni' ekèva, avia góre yè, agòrinlè vòr' iyè, njirag' agali ni' ivè gò yò; ni' avandè yè gò nyam' iyè-mè, agèndè gò nagò yi aimbò ni'
- 35 agènda, avenjavenjè. Bu nya, agogunli fura mbanli, ava sò gòr' ómo penjavenje nagò, awulia, 'nlè, Venjavenjè; nla ja w' aperi-za viaganlò, m' be po gò be fwi-nya miè. Góre mongl mèsò araro, wenli wi tangò ndo inlè, alwanl' óganganlò w' ómo vòswi gw'
- 37 ago m' ifè? Awuliè, 'nlè, Ayè ó ruminlè nkèngo. NI' awulinlè yè nle Jisu, inle, Gènd' awè ko dend' egolanli mèmò.
- 38 Gw' agèndagi waò gò mponlo yao, ayinginli gò nkala: ni' ófiwantò, ni' inyè nle Martha,
- 39 ayinginlè gò nag' wè. NI' avegagiè ni' ófiwongwè ófiwantò ó weliagò, inlè Mari, ó iwanlagi tu gw' agòlò mi Jisu, ayogo agamb'
- 40 imè. Ndò Martha azyokoll okuw' wè ni' ijaulinla waò pòlò; ni' avienlè góre Jiau, awulia, 'nlè, Rera, ó zye ni' isyolo inlè ófiwongi am' e tìga miè janja miè dadidè? zòmbè sambò inlè e ga nlu-
- 41 ngunle miè. Ndò Rerè awinlizi awulinlè, 'nlè, Martha, Martha, ó re ni' afaudi, azyokoll óku' wo g' ófiwanja w' isaòni imienge:
- 42 ezom' emòri dadidè zi r' isyolo: Mari are pinja pe mbel mè mbia, yi re y' awonginlò yè.
- 11** Gw' agambiulagiè gò mbóra, arwenl' inlè, gw' amènlizè, ómòri w' inlèngi yè awulinlè, inlè, Rera, ulènja 'zwè gò kambinja, ga nt' auènji Jan kè anlènj'
- 2 inlèngi yè. Awulinlè waò, inlè, Gò kambinja 'niwè, wuliani', inlè, Rera, in' inyo nyi ga lwanl' óruuda. Inlongo nyo nyi ga vie.
- 3 Va 'zwè ntyugu edu inya si keka
- 4 nla 'zwè. Ko nyeza 'zwè ibe sa-zyo; konde azwèmè kè azwè nyez' óm' edu ó nwana 'zwè. Agèndia gw' isyoriò.
- 5 NI' awulinlè waò, inlè, Mandè góre 'niwè be dwanla nli ndegò, kè kènda góre yè ógwèra nlengenlèngè, awulinlè, inlè, Ndegò, va miè amònga m' impèmba ara-
- 6 rò ntyombo; konde ndeg' wam' g' ógèudo wè abienli góre miè, udò mi, azye ni' ezoma zi d'vina
- 7 miè yè. NI' ayè gò nagò be' jiri-va, awulia, inlè, Azyokollia miè: igugi nyi re ngwa, awanl' iam' wi re nla miè g' ódò; mi azye
- 8 ngulu yi nongwa, avo. Mi bulinlia 'niwè, inlè, Vanganle anlo-

- ngwa, avè, konde ayè ndeg' wè, ndò gw' isyollnll' sè e be nongwa
- 9 avè nt' are yè nl' isyolo. Mi bulinlia 'nlwè kè, inlè, Vambianli, gambènè, anlwè be pò; wutanli, gambènè anlwè be dènga; lókanli, gambènè nyl be nungunlò 'nlwè.
- 10 Konde óm' edu ò bambia e pò; ayè kè ò buta e dènga; nla góre yè ò dòka iguge nyi be nungunlò.
- 11 Rerè mande góre 'nlwè ò re, j' abambiò mpèmba nl' ófiwanliè, e be pè idò? ge j' abambiò eṽèrè e be pè ófiamba gw' inyanga ny'
- 12 eṽèrè? Ge j'. abambiè ike, e be
- 13 pè etebómbe? Vòndò anlw' aṽe, anlw' avòrò p' awanli' iyanli ya ṽia, ko pòrò Rer, iyanli yl re g' òròwa e be p' Inlinli' Iṽia góre waò wi bambiè?
- 14 Nl' aròmbiè Inlinli' iṽe ny' ave-gag' ifiafiu. Nl' arwenl' inlè, Inlinli' iṽe kogwa pa, ifiafiu ny' agambli; nl' aṽiaml anlaga. Ndò awèwo góre waò w' awuli, 'nlè, E tòmb' anlinli' ambe vo Beelzebubul ewònjò z' anlinli' ambe. Nl' aṽiori w' alembiè, aṽambia, elemba avila g' òròwa. Ndò amienli' ipikili' saò, awulinlia waò, inlè, Inlongo edu nyi keranla nyi jlia,
- 18 nll nagò yl pòswa gò nagò. Nia ja Satan kè e keranla ko yè sir' óku' wèmè, inlongo nyè nyl be kumanla sè? konde anlwè builla 'nlè mi tòmb' anlinli' ambe vo Be-
- 19 elzebul. Nla ja ml atòmb' anlinli' ambe vo Beelzebul, vo mande tòmb' awanli' iyanli, aròmba mò? Sambò waò be dwanli' iyèkèli ya-
- 20 nli. Ndò ja ml atòmb' anlinli' ambe nl' ófienlò w' Anyambiè, gambènè inlongo ny' Anyambiè
- 21 nyl re bia pa góre 'nlwè. J' evèmba kòta p' imiang' iyè abèmbe nag' wè, gambènè igumb' inyè
- 22 ny' adwanla mbiambiè; ndò j' abi' ómo r' evèmba vliaganlò nla
- yè, ageṽè, gambènli' abong' imiang' iyè yòdu y' abekeliagò ndè,
- 23 ager' igumb' inyè. Ayè ò re e kanla miè e sira miè; nla yè ò re e kuminlia nla miè e pazanganla.
- 24 Inlinlia ny' isyèkè nyò dubwa pa gòr' óma, nyi kèndagènda gw' imbóra si r' anlingò fo mbutag' Ijowa; ndò gò re 'nlè nyi dènga sò, nyl bulia, 'nlè, M' be fwinya gò nag' wam' y' apilò miè. Nla gò bia nyò, nyi dènga yò jombunlò pa nli mèpa pa. Vovo kènda
- 26 nyò, awonga nla yè anlinli' aṽè-nlè òrogènlò ambe vliaganlò nla yèmè; ko mò jinginla, aiwanla gògò: nli ndwanli yinuwuula y' óma mè yl re mbe vliaganlò nli nònga.
- 27 Gw' agambagiè agamba minlo, aròngi ófiwantò, awulia, 'nlè, Ózavinlò gw' iwufiú ny' arwanlio, nla gw' ambènè m' ayonglò ndo.
- 28 Ndò ayè awull, 'nlè, Ro savinlenli waò wi jogo igamba ny' Anyambiè, avenjavenga nyò.
- 29 Gw' alatanl' anlaga ta góre yè, avaklli gò bulia, 'nlè, Ivòfia nyinlo nyl r' iṽe; nyl but' elemba; ndò nyl be pò elemba, kaò elemba
- 30 zi Jona. Konde ga nt' arwenli Jona elemba góre mongl wi Niniva, yenlo kè be dwanli' Ófiwa w' óma gw' ivòfia nyinlo. Óg' ófiwantò wi Sylba e be nongwa gw' ijèkèlia nl' anlaga w' ivòfia nyinlo, ageva waò: konde ayè aṽienli avila gò ntyal yl ntye gò jogo imia si Solòmon; nla vònia, venlo r' ómo re vliaganlò nll Solò-
- 32 mon. Mongi wi Niniva w' be nongwa gw' ijèkèlia nl' anlaga w' ivòfia nyinlo, ageva waò: konde w' agalwl' nl' ikambinla si Jona; nla vònia, venlo r' ómo re vliaganlò nll Jona.
- 33 Zyel' ómo re nunga p' ójò, ò fela wè gw' iyumbunlò, ge g' ódòlòngò

- w' egara, ndò g' òñwanga w' òjò, ko waò wi jingina jeni' ózange.
- 34 Ójò w' òkuw' wo nì' intyo nyo: gò dwani' Intyo nyo mbiambiè, òkuw' wo wòdu kè wì jónliò nì' ózange; ndò gò dwanla nyò l'vè, òkuw' wo wòdu wì re ralle nì' mpìri.
- 35 Vandaminia sambò, vendetwa ózange wì re gòre 'wè wì re mpìri.
- 36 Jogo òkuw' wo wòdu sambò w' adwanla ralie nì' ózange, nìo nìbòra yì mpìri, gambènè wòdu w' adwanla ralie nì' ózange, ga nt' ar' òjò nì' òv'ambi wè, wì po ózange.
- 37 Gw' agambagiè, Farisi morì awe-liè gò nya nla yè. Nì' ayinginiè, 38 alwanla tu gò nya. Gw' ayenli Farisi yenlo añmami inlè e bia gw' 39 inya e dóuge jóvuni' ago. Nì' awulinliè yè nìe Rerè, inlè, Anlw' Ifarisi anlwè jumbunli Igala ny' imogi nì' epèlè; ndò garegare yanli yì re nìi mbaò nì' l'janj' ibe ralle. Anlw' itefmù, ayè ó vang' 40 l'gala e panga kè garegare? Ndò lañlanli gò ya yì re gò gare; nla vónla, isaòu yòdu yì re gòre 'nlwè pupu.
- 42 Ndò azyille gòre 'nlwè Ifarisi! konde anlwè pe mbel morì gw' igòfmi yì nunduṽèlè nì' òkòlò nì' òwongò edu, arig' ijèkèlla nì' itonda s' Anyambiè: ndò yinlo y' aro dendò 'nlwè, ko 'nlw' ariga kè mèyonlo. Azyilli gòre 'nlwè 43 Ifarisi! konde anlwè tond' alwanlò mì nlañmì gw' inagò si Syonlo, nì' lboglyzò gw' agolinlò. Azyille gòre 'nlwè! konde anlw' are g' 44 irònglinlò yì pa jentanla, nla waò wì jara yò wì mia du.
- 45 Nì' òfiorì w' inlènji y' ampanga awlullzi awulla, 'nlè, Ònlènji gò bulio yenlo ò kamba 'zwè mbe 46 kè. Nì' awuliè, inlè, Azyille gòre 'nlwè kè, inlènji y' ampanga! konde anlwè twanllz' anlaga
- arwanlò aliri, ndò anlwèmè anlwè bwata mò nì' òfiorì w' imfienlò 47 yanli. Azyilli gòre 'nlwè! konde anlwè nòg' inagò si bende s' Ivo-gisi, ndò Irer' Isanli s' ayònlì waò.
- 48 Sambò anlw' atwenl' iyenli y' l'janja s' Irer' Isanli ayivlra sò kè: konde waò w' ayònl' ivogisi, ko 'nlwè nògìna waò Inagò si be- 49 nde. Yeolo kè awuli imla s' Anyambiè, Inlè, M' be tòfma gòre waò Ivo-gisi nli ròfmi; nì' awèwo gòre waò wì be jónlò agombizò nla waò; gw' ntinla 'nlè ntyinla 50 y' Ivogisi yòdu, y' avòvizìo avila gw' ipangò si ntye, yì ga v'ambiò 51 Ivòfma nyinlo. Avila gò ntyinla yì Abèl agèuda gò ntyinla zì Zakaria, ò yònlìò ntyo mbòra y' intyagò ntyo nagò y' Anyambiè: 52 Iñ, mì bulinla 'nlwè, Inlè, yò be bambiò ivòfma nyinlo. Azyille gòre 'nlwè, inlènji y' ampanga! konde anlw' aròmb' isyape s' 53 imla: anlwè jingini' anlwèmè, alega kè waò w' aro jingini.
- 53 Ayè kogwa pa vovo, irèndisi nì' Ifarisi w' avakili gò sirè pòlò, nla gò pangè kamba g' òñwanga w' 54 isaòu linlenge; mbèmbagè, gò bele kòt' igamba avila g' ògwani' l'wè nyì re waò ko sozizè.
- 12 Egòmbè mè, gw' avegagi intosèn s' anlaga datanla pa ta, ko waò jaranla, Jisu avakili buli- 1 nì' Inlèngl' yè, inlè, Gw' alònga gellmanli gò lèvèn y' Ifarisi, yì 2 r' imbiagwanla. Ndò zye! ezo- ma pngò pa, zì re z' awòwunlò; ge jumbunlò pa, zì re z' amiò. 3 Yenlo òsaòu wedu wì re 'nlwè kamba pa gò mpìri wì be joganlò g' ózange; nì' òsaòu wì re 'nlwè kamba pa g' òròl gò nontye ya- 4 gare, wì be kambò gw' imianji- 4 mlanja y' inagò. Mì bulinla 'nlwè indègò sam', Inlè, Arianli waò wì joul' òkuwa, ndò avila

vovo wi zye n' ezom' ezènlè zì re
 5 waò ko denda. Ndò m' be mieza
 'nlwè ò be fiò 'nlwè: rianli yè, ò
 re ayè jónla pa are nli ngulu yi
 punga gw' elóngò z' ògónli; ifi,
 mi bulinlla 'nlwè, Inlè, Rianliè.
 6 Intyoli ntyanli si pa kòlò nli vi-
 ntè mbanli? nla gò sò zyele mori
 yi devanlò g' ózyò w' Anyambiè.
 7 Ndò vangaul' itwè si wónjó yanli
 sòdu si re tangò pa. Afauli:
 anlw' ar' ijónla viaganlò n'
 8 lutyoli sinyenge. Mí bulinlia
 'nlwè kè, inlè, Òm' edu ò be mèn-
 na miè gw' azyò m' anlaga, ayè
 be mièmò n' Òfiwa w' òma gw'
 9 azyò mi ienjèl s' Anyambiè. Ndò
 ayè ò danda mlè gw' azyò m'
 anlaga, e be dandò gw' azyò mi
 10 ienjèl s' Anyambiè. Nl' òm' edu
 ò be kamb' Igamb' i'Ve nyi sir'
 Ófiwa w' òma, nyi be nyezò yè:
 ndò ayè ò kamb' aganiba mi pè-
 11 di' Inlini' I'Via e be nyezò. Gò
 be dura waò alura 'nlwè gw' ina-
 gò si Syonlo, nla gòr' ivanginli,
 nl' anyanga, alwanlanl' afaandi
 nte be fwilniza 'nlwè, ge nte be
 12 kamba 'nlwè: konde Inlini' I'Via
 nyi be nènja 'nlwè gw' Igwèra
 mè nt' are kwèkwè gòre 'nlwè gò
 13 kamba. Nl' òfiòri gòr' anlaga
 awulinliè, inlè, Ònlènjì, zòmbi'
 òfiwongi am', inlè, e ga gerinle
 14 miè ijiga. Ndò awulinliè, inlè,
 Ònlòmè, mi avangiò ayèkèdli ge
 òmo kera gòre 'nlwè nle mande?
 15 Nl' awulinliè waò, iulè, Vanda-
 minlanli, ko penjavenjanl' ikuw'
 iyanli avila g' ógasyò w' anliva
 wòdu: konde emènlo z' òma zi
 pa dwanla gw' ibuula si yoma
 16 yi nivò ndè. Nl' agòvinliè waò
 nkògò, inlè, Ntyaga y' enlafii
 17 z' òma y' ayanlaga pòlò. Nl'
 avikiliè g' òrèfii' lwè, inlè, M' be
 denda sè, konde mi azye nli mbò-
 18 ra yi kenj' iny' isam'? Nl' awu-

liè, iulè, Yinlo zò be dendò miè:
 m' be sazy' inagò sanu', avo nòga
 sImpòlò; vovo be kenja miè iny'
 isam' sòdu nl' anliv' imam' mò-
 19 du. Vovo be bulinlia miè Inlini'
 inyam', iulè, Inlinli, ò re nl' Igu-
 mb' inyenge kenjò pa gw' impu-
 m' imienge; yoware, nyagaga,
 20 njongaga, nli njenlage mbia. Ndò
 Anyambiè awulinliè, inlè, Ógè-
 gendl, ógwèra wa ulenlo Inlini'
 inyo nyò be bambiò 'wè; ya yi-
 nlo sambò yl re wè kenja pa, be
 21 dwanla ya mande? Yeno re yè
 ò kenjini' òkuw' wè Igumba, ndò
 azye nl' ipaga gòr' Anyambiè.
 22 Nl' awulinliè inlèngl yè, inlè, Sa-
 mbò mi bulinlia 'nlwè, inlè, Alwa-
 nlanl' afaandi g' òfiwanja wi fiè-
 ulo yanli, nte be nya 'nlwè; ge g'
 òfiwanja w' ikuw' iyanli, nte be
 23 bora 'nlwè. Konde emènlo zi re
 viaganlò nl' Inya, nl' òkuwa via-
 24 ganlò nl' Ingoi. Vikilianl' inyo-
 nli, si bèna, ge tenla; sò kè si
 zye nl' inagò s' igumba ge s' Inya;
 ndò Anyambiè e nyeza sò: njónli
 nde mpòlò yl re 'nlwè viaganlò
 25 nl' Inyonli! Mande gòre 'nlwè
 ko kunda erenle z' ógo gw' ela-
 26 vinli zè nl' afaandi? Ja nl' ayolle
 denda vangaul' ezom' ezangò mè,
 sambò ezande zì dwanla 'nlwè a-
 nandl' g' òfiwanja w' Isaðn Imiè-
 27 nle? Vikilianl' alanga, ntè pò-
 fii mò: mi janja, ge pènl' igoli;
 ndò mi bulinlia 'nlwè inlè, vanga-
 nle Solòmón gw' Ivend' inyè nyò-
 du e boraga g' ifiòri gò mlnlo.
 28 Ndò vòndò Anyambiè abori' a-
 fianli, mi re gw' itòve yeulo, mi
 re nènlo, mènè wl falò gw' Inlu;
 aworie 'nlwè, anlwè y' ibekel' Ija-
 29 ngò? Awutanli kè ya yi be nyò
 'nlwè, ge ya w' be jongò 'nlwè,
 ko alwanlanli nl' impaga gw' I-
 30 rèfii' iyanli. Konde ya yinlo yò-
 du yl butagò nl' anlongo mi ntye

- yinlo: ndò Rer' iyanli avörò inlè
 anlw' are ni' isyoio nyl ya yinlo.
 31 Ndò wutanl' inlongo nyè; nli ya
 32 yinlo yi be kundò 'nlwè. Arlanl'
 òñwolemba; konde Rer' iyanli e
 jenle mbia gò pa 'alwe inlongo.
 33 Gólanli ya yi re nla 'nlwè, ko
 dañianli; vanginlanl' ikuw' iya-
 nli ipuka si eyika si re el pa tw'
 luungu, igumba g' òròwa nyl re
 ny' affianle du, gò re zyel' òfe ò
 bia pièrè, ge intyèlèlè si bundaka-
 34 nla. Konde mbòra yi dwanl' i-
 gumb' inyanli, gògò be dwanl'
 irèñi' iyanli kè.
- 35 Ini yanli yl ga lwanle diriò pa,
 36 ni' ilampi saui mbaffinlaga; ko
 nlwè mè dwanla g' anlaga wi pe-
 nginle Rer' iyaò gò fwinya avila
 gw' ijòmbanla; inlè, gò biè alòka,
 ko waò nungunla gòre yè pele.
 37 Ózavinlò gòr' anlaga mè, wi be
 duunlò nle rerè wi penginla gò
 biè: giligili mi bulinla 'nlwè i-
 nlè, e be kòmb' ònlamb' iwè,
 alwanliza waò tugetu gò tavuru,
 38 avia avenginla waò. J' abla ò-
 gwèra niengenlengè, ge agwèr'
 ararò, ko yè duunlò waò yenlo,
 39 ózavinlò gòr' anlaga mè. Ndò
 mianl' inlè, arwe 'nlè ònlivi wi
 nagò amienl' igwèra nyl bi' òfe,
 gavo ato bèmba, kò arige nag' wè
 40 gò pòduunlò. Lwanlanli 'nlwè kè
 kekizò pa: konde Óñwa w' òma e
 bla gw' igwèra nyl re 'nlw' aviki-
 lie.
- 41 Ni' awuli Pitèr, inlè, Rera, ò kò-
 vinla 'zwè nkògò yinlo, mbè waò-
 42 du? Awuli Rerè, inlè, Nyòngò
 mè mbia nia y' imia nle mande,
 yi be dòvìò nle Rer' iyè ewònjò zi
 nag' wè, gò p' analag' iny' isaò gw'
 43 egòmbè? Ózavinlò gòre nyòngò
 mè, yi be duunlò nle Rer' iyè e
 44 denda yenlo gò biè. Giligili mi
 bulinla 'nlwè, inlè, e be dòvìè
 45 ewònjò zi yom' iyè yòdu. Ndò ja
- nyòngò mè abulla g' òrèñi' iwè,
 inlè, Rer' iyam' e pa twa gò bia;
 ko yè pakilla gò bòi' inyòngò i-
 niòfme ni' inyantò, nla gò nya nli
 46 jonga, kè bongò; rerè yi nyòngò
 mè e be bla gò ntyugu yi re e pa
 pònlè, nla gw' igwèra nyl re e pa
 mia, arenlè nkwi, avè mbòra gòre
 47 waò wi r' ibekeliò fo. Nli nyò-
 ngò mè, ò mlenli ntòdinli ya rer'
 iyè, ndò e kekiza, nio dend' ego-
 lanli zi ntòdinli yè, e be syiwò
 48 ni' imbipa sinyenge; uðò ayè ò re
 e pa mia, kè dend' agamba mi re
 ni' inyanga ny' imbipa, e be syi-
 wò ni' inyèwo. Nla gòre yè ò re
 pò pa pòlò, be bambiò kè pòlò:
 ula gòre yè ò jeginlò pòlò, be ba-
 49 mbiò kè viaganlò. Mi avienli gò
 pung' ògònlì gò ntye; ni' ezande
 50 zi belò miè, ja w' atwenli mbaffi-
 naga? Ndò mi are ni' ibaptaiza
 si re miè gò baptaizò; ni' affandi
 nde mi jenlò mè kaò s' amana!
 51 Anlwè tauga 'nlè mi are bia pa gò
 p' affènjè gò ntye? Mi bulinla
 'nlwè, inlè, Nyawè; ndò ndòva:
 52 konde avila vènio be dwanl' a-
 nlag' atanlì gò nagò mè keranla
 pa, ararò g' ózamba, ni' avianli g'
 53 ózamba. Wi be dwanla rerè e sir'
 òñwanlè, ni' òñwanla e sire rer'
 iyè. Ngwè e be sir' òñwanlè, ò-
 ñwantò, ni' òñwanl' òñwantò e
 be sire ngi yè: ngwè e be sir'
 òñwantò w' òñwanlè, ni' ayè be
 sir' ògoi wè.
- 54 Ni' awulinlè anlaga kè, inlè, Gò
 jenla 'nlwè evindì zi nongwa
 avila gò pòswa nli nkòmbè, anlwè
 bulia pele inle, ningò yi bla; nla
 55 yenlo twa. Nla gò jenla 'nlwè
 òmpunga wi pila gò Syud, anlwè
 bulia, 'nlè, Be dwanle mpiu
 56 mpòlò; nla yenlo twa. Anlw'
 imbiagwanla, anlw' avörò bengun-
 ni' ózyò wi ntye ni' òròwa; ndò
 ezande zi re 'nlwè pa mia gò bè-

- 57 nguni' egömbe zinlo? Nl' anlwè-
mè anlwè pa jèkèlia nt' are kwè-
58 kwè sè? Konde gò kèndo nl'
òlòvålòvì wo gòr' òyèkèli, gènli-
zà pòlò gò manliz' Igamba gò mpo-
nlo; òlòvålòvì wo vende duro gòr'
òyèkèli, k' òyèkèli po gòr' òmo
pènginla, ko yè felo gò ntyògò.
59 Mi bulinliò, Inlè, .W' agogwè
vovo, ko w' ape vintè nuwu-
nla.
- 13** Avegagi vovo egömbe mèawè-
wo w' awullinliè g' òfwanja wl
mongi wi Galile, nt' alatizi Pilat
alatize ntyinli yàò nla y' Intyagò
2 saò ta. Nl' awinlizè Jisu awuli-
nli waò, Inle, Anlwè tanga 'nlè
mongi mè w' avegagi afe viaga-
ulò nli mongi Galile waòdu, ko-
nde w' ayenl' azyingò mèmo?
- 3 Mi bulinlià 'nlwè, Inlè, Nyawè:
ndò, anlwèdu anlwè be jilizè ego-
lanli mèmo, kaò anlw' akalwa.
- 4 Ge igòmì ny' anlaga ul' aulag'
enlèlai mè, w' avòsyunliò nli
nagò y' adò gò Silòà, kò yò jónla
waò, anlwè tanga 'nlè mongi mè
w' avegagi nl' ògara viaganlò nl'
5 anlaga waòdu gò Jerusalèm? Mi
bulinlià 'nlwè, Inlè, Nyawè: ndò
anlwèdu anlwè be jilizè egolanli
mèmo, kaò anlw' akalwa.
- 6 Nl' agòvìè nkògò yiulo, Inlè,
Òmo vegagi nl' erere z' ifig bènlò
pa gò ntyag' iyè y' igoli; nl' a-
vì-
enliè mbutag' Ilònda gò zò ndò
7 e dènga du. Nl' awulinliè òve-
njavenji wl ntyaga, Inlè, Vòla,
Impuñia yiulo irarò mi biañiaga
mbutag' Ilònda gw' erere zinlo z'
ifig, ndò mi dènga du: vèga zò;
8 ezaude zi divinla zò ntye? Nl'
ayivirìè awulinliè, 'nlè, Rera,
riga zò òmpuñia wlno kè, kaò mi
atumba zò vngò, awele wulu gò
9 zò. Nl' avilla vovo ja z' ajanl'
Ilònda, mbiambiè; azya nionlo,
vanga w' abega zò.
- 10 Nl' anlèn jagiè gò nagò yi Syonlo
11 gò ntyugu yi Syonlo. Nla vòla,
avegagi vovo òfwantò ò vegagi
nl' inlinla nyi udèlinli igòmì ny'
Impuñia nl' impuñia inlèlai;
nl' avegagiè puranla pa mbè, e
12 Jolie nyonyuni' òkuw' wè. Nla
gw' ayenli Jisu ayenlè, aweliè,
awulinliè 'nlè, Òfwantò, ò re
purunlò pa avila gò udèlinli yo.
13 Nl' arallè ago mè gòre yè: nla
v' igamba ny' agwanla auyonyui
14 gòre, azuminli' Anyambiè. Nl'
avendi ewònjò zi uagò yi syonlo,
konde Jisu aluò ajingi gò ntyugu
yi Syonlo; nl' agambiè awulinli'
anlaga, Inlè, R' Intyugu òròwa si
re kwèkwè gòr' anlaga gò janja:
ko biaoli gò jingò gw' Intyugu
mèsonlo sambò, nl' aranga gò
15 ntyugu yi Syonlo. Ndò Rerè
awinlizè, awulia, 'ulè, Anlw'
Imblagwanla, òm' edu gòre 'nlwè
e pa puruñe nyari yè ge buru yè
avila gò nagò ya yò, agè jouja yò
anlingò gò ntyugu yi Syonlo?
16 Nl' òfwantò wlno, mbamba yi
Abraham, ò vegagi diriò pa nli
Satan igòmì ny' impuñia nl'
impuñi' enlèlai yinlo, azye nl'
Inyanga nyi purunlò avila g' òl-
riò wè gò ntyugu yi Syonlo?
17 Gw' awuliè agamba mlulo, Ilò-
vålòvì yè yòdu y' ayenli ntyonli:
ndò anlaga w' ayenli mbia gw'
isaòu yimamò yòdu y' alendiò
ndè.
- 18 Vovo awull, 'nlè, Inlongo ny'
Anyambiè nyi r' egolanli g' ande?
M' be kolania nyò nl' ezom'
19 ande? Nyi r' egolaui g' intyo
nyl mutard, ny' awonglò nl' òma,
awalò gò ntyag' iyè; nl' avòmìl
nyò, arw' erere; nl' Iyovull s'
igònlò a' avataminli gw' ampore
20 ma zò. Nl' avo buliè, 'nlè, M' be
kolani' inlongo ny' Anyambiè
21 nl' ezande? Nyi r' egolanli ga

lèvèn, y' awonglò nì' òfiwantò ayumbunla gw' Itòndò irarò yi mpèmba, kaò yòdu y' atíva nll lèvèn.

22 Nì' aviaganlìè gw' Inkal' Impòlò nì' inyangò, nènjaga, nll nkènda-

23 ga gò Jerusalèm. Nì' awulinlìò yè nì' òffiorl Inlè, Rera, r' awèwo dadidè wl sunginlò? Nì' awull-

24 nllè waò, Inlè, Lembarenll gò jingnla g' òmpòmbala wazwa: konde mi bulinla 'nlwè, inlè, awenge wl be buta gò jingnla, ko

25 w' ayolia. Gò be du' ònllvl wl nagò anlongwi, anlunj' igugi, ko 'nlwè pakillia gò kumanla gw' igala, alòk' igugi, awunla, inlè, Rera, Rera, nlungunla gòre 'zwe; ko yè jivira awulinla 'nlwè, inlè. Mi amie 'nlwè gw' aplò 'nlwè;

26 vovo be pakillia 'nlwè gò bulla, inlè, Azw' anyagagi ayongaga nla 'wè, ò nlenjagi kè gw' agal' imazyò; ndò e be bulla, 'nlè, Mi bullinla 'nlwè, inlè, mi amie nkòva y' aplò 'nlwè; lubwanll gòre midè, anlwè lyanjisi y' ibe anlwè-

28 du. Vovo be dwanl' edingò nll nkègèrè y' ano, gò be jenla 'nlwè Abraham, nll Izak, nll Jakob, nì' ivogisi yòdu, gw' Inlongo ny' Anyamblè, ko 'nlwè mè falò gw'

29 igala. Wl be bia avlla gò tongwa nll nkòmbe nì' avlla gò kwa nla yò, nì' avlla g' òlòmba nll nkomi, alwanla tu gw' inlongo ny' Anyamblè. Nla vònla, r' anuwunla wl be dõnga, nì' alõnga wl be nuwunla.

31 Gw' Igwèra mè avieni' Ifarisi, awulinlè, Inlè, Lubwa vènlo, ko kèndaga: konde Hèrod e bele jò-

32 nlo. Nì' awulinlè waò, Inlè, Gè bullinllenll nyama mèyo, inlè, Vònla, ml tòmbe' anlln' umbe, aylng' Inkanll nlenlo nll mènle, nll ntyugu yi ntyarò gambèulè mi

33 amènllza. Ndò mi ga gombiz'

ògèndo wam' nlenlo, nll mènle, nll mbanll: konde alwanliz' Inlè òvogisi e jònlò kaò gò Jerusalèm.

34 E, Jerusalèm, Jerusalèm, awè ò jònl' ivogisi, avunga waò adò w' aròfmiò gòre 'wè! nyongo ainyenge awèll midè gò datiz' awanll' lwo, vanganle nte datiz' òbòla wl njogonl' alatiz' awanllè gw' ampa-

35 v' Imè, ndò anlwè jivira. Voulanll, nag' wanll y' atiganll gòre 'nlwè ntevò: mi bulinla 'nlwè kè, 'nlè, Anlwè be jenla mlè, kaò gw' egómbe zi be bulla 'nlwè, inlè, Ózavinlò gòre yè ò bia gw' ina nya Rerè.

14 Nì' arwenl' Inlè, gw' ayingl-nllè gò nagò y' òma w' Inyanga gòr' Ifarisi gò ntyugu yl Syonlo

2 gò ny' inya, w' avèmbagiè. Nla vònla, avegagi swaswo nla yè

3 òmo yogiò ukani y' enllngò. Nì' agambll Jisu, avambll' Inlènjl y' ampanga nì' Ifarisi, inlè, Re mbla ge mbe gò jinga gò ntyugu

4 yl Syonlo? Ndò w' alwanll do. Nì' awonglè òmo vegagl nll nkanll, ayingè, arigè kèndaga. Nì' awulinlè waò, inlè, Mande gòre 'nlwè j' adwanla nll buru ge nyare pòswa pa gw' ivemba, ò re arómbe yò pele gò ntyugu yl Syonlo? Ndò wl jollè fwlnliz' igamba gw' isaàn mèyonlo.

7 Nì' agòvinlè waò w' aweliò gw' inya nkògò, gw' ayenlè nì' avinjll waò alwanlò ml nla-

8 ffil, awulinla waò, inlè, Gò fwe-

9 llò 'wè nì' òma gò ntyagò y' ijòmbanla, alwanla tu gw' epwl z' enlafli; vendetwa re fweliò p' òmo re nì' Inyanga viaganlò nla

9 'wè, ko yè ò well 'nlwè bia, awulinlò, inlè, Va wialo mbòra; ko 'wè pakillia nll ntyonll gò bonge mbòra yinuwanla. Ndò gò fwe-

10 llò 'wè, gè dwanla tu gw' ilwanlò nyinuwanla; nla gò biè ò welio e

- be bullinilo, inlè, Ndeg' wami, vandare kwè: gambèni' ó be dwanlia ni' òlubò gw' azyò ma waòdu wi re tu nla 'wè gò tavoru. Konde òm' edu ó pendi òkuw' wèmè e be syòniò; ni' ayè ó ayòni' òkuw' wè e be pendiò.
- 12 Ni' awulinlè òmo weilè, inlè, Gò be pango inya si nkòmbyòndò ge si nkòlò, awelia indégò so, ge awongi yo, ge mongi wi re nla 'wè ljanlò, ge iganganlò yo yi niamli; wi vende fo swello gw' inya, kè awinilizo. Ndò gò be pango ntyagò, welia iyunge, ni 13 nièfma, ni bókè, ni' apoku: gambènè ó be saviniò; konde waò wi zye ni' eza zi re waò ko fwilizo: ndò ó be fwilulizò gw' lto-ugwa s' anlag' a'via.
- 15 Gw' ayogió òmiori gòre waò w' avegagi tu nla yè gw' inya ayogo agambà minio, awulinlè, 'nlè, Ózavinlò gòre yè ó be nye mpèmba gw' lulongo ny' Anyambè.
- 16 Ndo Jisu awulinlè, inlè, Óma avangi ntyagò mpòlò, aweli' awe- 17 nge. Ni' aròfmiè nyòngò yè gw' igwèra ny' inya gò bullinlia waò w' aweilò, inlè, Yògòni; konde 18 yoma yòdu y' akeki. Ni' awakili waòdu ni' òrèfmi' òmò gò fwiluliza sintyongwè. Ólóngu awu- 19 li, 'nlè, Mi are kòla pe ntyaga, mi are ni' isyolo gò kè jenia yò: kokolo e ga nyeze miè. Ni' òmiori awuli, 'nlè, Mi are kòla p' igòfmi ny' inyare si janja, mi ke kè- 20 nliza sò: kokolo e ga nyeze miè. Ni' òmiori awuli, 'nlè, Mi are jòmba p' òfwantò, yenio mi ayolle 21 bie. Ni' a'vlenil nyòngò mè, awulinli rer' iyè agamba minio. Vovo a'fendi ònlivi wi nagò, awulinli nyòngò mè, inlè, Zunge kènda gw' agala nla gw' imponio si nkala, ko biare guulu ni' iku-
- ge, ni' nièfma, ni' apoku, ni' bò- 22 ke. Ni' awuli nyòngò, inlè, Rera re dendò pa nt' asòmblo, ndò 23 mbòra yi p' are. Ni' awuli Rerè awulinlè nyòngò yè, inlè, Gogwa, agènda gw' imponio nla gw' impindi, ko bangatia waò gò bia, 24 ko nag' wami jònlia raille. Konde mi bullinli 'niwè, inlè, Zyei' òma vangani' òmiori gòre waò w' aweilò ó be dembe ntyagò yam'.
- 25 Ni' anlag' awenge w' agèudi nla yè: ni' awizè awulinlia waò, i- 26 ulè, Jog' òm' abia gòre miè, ko a'vike rer' iyèmè, ni' ngi yè, ni' òfwant' wè, ni' awanliè, ni' awong- 27 ngiè anlòfmiè ni' antò, ni' emènio zè mè kè, ayollè dwani' ònlèngi 28 wam'. Óm' edu ó re e kumbe krosi yè, a'venga miè, ayollè dwa- 29 ni' ònlèngi wam'. Konde mande gòre 'niwè, ó bele nòge nagò mpò- 30 lò y' add, alóngu dwa tu, avikili- n'jòni, mbè are ni' igumba kwè- 31 kwè gò maniliza yò? Vendetwa inlè, ayè fela p' add mi ntinia, ko alèngè ngulu yi auliza, waòdu wi 32 jenia wi be pakilila gò syèlè, awu- lla, 'nlè, Winio avakili gò nòga, ndò e pegaga uli ngulu yi manli- 33 za. Ge òga mande, gò kèndè gò n'w' igovi ni' òg' òfwènèlè, alóngu dwa tu awònde' mòndo mbè are 34 ni' ngulu ni' igòfmi ny' Intosèn ny' Isozyè gò nwa nia yè ó bia gòre yè ni' agòfmi m' Intosèn a- 35 mbanli? Azya nlonio, òmiori e pare bò, e tòfmi' Ivovi, a'vambia nt' are waò ko pang' a'fènjè. Sa- 36 mbò òm' edu gòre 'niwè ó re e pa jivire tiga yòdu 'yi re nia yè, ayo- 37 lie dwani' ònlèngi wam'. Ezauga zi r' e'vla: ndò ja ezanga z' aperiz' 38 ònligi wè, zò ko dèng' ònligi nla 39 gw' i? Zi zye ni' isyolo nyènè ge gò ntyaga ge gw' iyela: ndò zi fu- 40 lò n'falagò. Ayè ó re ni' aròli gò jogo, e ga yogo.

- 15 NI' aʋieni! Ipublikan waodu ni' anlag' aʋe aʋia pɛrɛ nla yɛ
 2 gɔ jogo agamb' imɛ. NI' alagag-
 lag' Ifariɛ ni' irɛndisi, awulia,
 inɛ, Winlo e bong' anlag' aʋe,
 anya nla waɔ.
 3 NI' agɔvinlɛ waɔ nkɔgɔ yɛnlo,
 4 inɛ, Mandɛ gɔrɛ 'niwɛ, ɔ re nli
 nkama y' adombɛ, j' aperɔ ni'
 iɛri, arig' agɔmi ɛnlogɔmi ni'
 adombɛ ɛnlogɔmi gw' itɔvɛ, agɛ
 buta nyɔ ny' averi, kaɔ adɛnga
 5 nyɔ? Ndɔ gɔ dɛngɛ nyɔ, e talia
 nyɔ gw' ibeg' isɛ, nɛnlage mbia.
 6 Nia gɔ biɛ gɔ nag' wɛ, e felz' i-
 ndegɔ sɛ ni' iganganlɔ yɛ, awuli-
 nɛnɛ waɔ, inɛ, Yenlanli mbia nla
 miɛ, konde mi are dɛnga p' ido-
 mbɛ nyam' ny' aduɔ pera pa miɛ.
 7 Mi bulinɛnɛ 'niwɛ, inɛ, yeulo kɛ
 be dwani' igeva g' ɔrɔwa g' ɔfiwa-
 nja w' ɔmo mbe ɔmori ɔ kalwa,
 viaganlɔ nla g' ɔfiwanja w' agɔmi
 ɛnlogɔmi ni' anlag' aʋia ɛnlogɔ-
 mi, wi re wi zye ni' isyolo nyl
 kalwa.
 8 Ge ɔfiwantɔ mɛ mandɛ, ɔ re ni'
 igɔmi ny' ifura, j' aperɔ nɛ mori,
 anlung' ɔjɔ ayombunɛ nagɔ, a-
 9 wuta kaɔ adɛnga yɔ? Nia gɔ dɛ-
 ngɛ yɔ, e felz' indegɔ zɛ ni' iga-
 nganlɔ yɛ' awulla, inɛ, Yenlanli
 mbia nla miɛ, konde mi are dɛnga.
 10 pe fura y' aduɔ pera pa miɛ. Mi
 bulinɛnɛ 'niwɛ, inɛ, Yenlo ke r'
 igeva gɔr' tenjɛl s' Anyambiɛ g'
 ɔfiwanja w' ɔmo mbe ɔmori ɔ
 kalwa.
 11 NI' awullɛ, inɛ, ɔma avegagɛ ni'
 12 awa nɔfɛ aʋani. NI' awull ɔ-
 fiwo rumbe awullnɛ rer' iyɛ,
 inɛ, Rera, va miɛ mbeɛ y' igu-
 mba yl jigɔ miɛ. NI' agɛrinlɛ
 13 waɔ yom' iyɛ. Intyugu sinyɛwo
 plaganɛ pa ɔfiwo rumbe alatizi
 yom' iyɛ yɔdu, agɛnd' ɔgɛndo gw'
 inlong' wɛlɔ; gɔgɔ awundakanlɛ
 yom' iyɛ ewundakanl' anyambiɛ.
 14 Gw' aluɔ yɛ amanliz' igumb' i-
 nyɛ nyɔdu ni' lbundakanɛ, arwe-
 nil njanla mpɔlɔ gɔ ntye mɛ; ni'
 15 avakiliɛ jela. NI' agɛndiɛ ayanji-
 ni' ɔma wi ntye mɛ; arɔmiɛ yɛ
 16 gw' itɔvɛ sɛ gɔ nyezag' ingɔa. NI'
 aro tondiɛ gɔ jɔriz' iwufumi nyɛ ni'
 inya s' anyagagɔ ul' ingɔa: ndɔ
 17 e pɔ inya ni' ɔma. Ndɔ gw' awi-
 nyɛ g' ɔgu wɛ awuli, 'nɛ, Mongi
 janja wa rer' iyam awenge wi re
 ni' inya kwɛkwɛ nla viaganlɔ,
 ndɔ mi juwa vɛnlo ni njanla.
 18 M' be kumanja agɛnda gɔrɛ rer'
 iyam', ko miɛ bulinɛnɛ, inɛ, Rera,
 mi are janja p' ibe g' ɔrɔwa nla g'
 19 ɔzyɔ wo kɛ. Mi azye ni' inyanga
 nyɛnɛ nyi fwɛllɔ inɛ ɔfiwanl'
 iyo: vanga miɛ g' ɔmori wi mo-
 20 ngɛ janjinlo. NI' agumanlɛ, aʋia
 gɔrɛ rer' iyɛ. Ndɔ gw' avegagɛ e
 pare bɔ, rer' iyɛ ayenlɛ, avɔginlɛ,
 ni' agɛndiɛ nli uangɔ gɔrɛ yɛ, a-
 21 zanguunɛ, azombɛ. NI' awulinlɔ
 yɛ ni' ɔfiwanl' iyɛ, inɛ, Rera, mi
 are janja p' ibe g' ɔrɔwa nla g'
 ɔzyɔ wo kɛ: mi azye ni' inyanga
 nyɛnɛ nyl fwɛllɔ inɛ ɔfiwanl'
 22 iyo. Ndɔ rer' iyɛ awulinlɔ anlag'
 iwɛ, inɛ, Vaganlɔ ngoi mbiamɛ,
 ko borlanlɔ yɛ yɔ; welanl' ɔmɔrɔ
 g' ɔgo wɛ ni' intyɔzyɔ satanga gw'
 23 agɔlɔ mɛ. Ko baganli kɛ ɔfiwo
 nyare mpoɛni, ayɔnɛnɛ yɔ, azwɛ ga
 24 nye, ayenlɛ mbia: konde ɔfiwanl'
 lam' winlo avegagɛ juwa pa, ndɔ
 are bo; avegagɛ pera pa, ndɔ adɛ-
 ngɛlɔ. NI' avakili waɔ gɔ jenle
 25 mbia. Ndɔ ɔfiwanlɛ ɔnɛro ave-
 gagɛ gɔ ntyaga: nla gw' aʋienlɛ
 azyusya piɛrɛ nli nagɔ, ayogɔ
 26 abeka ni' iyinlɔ. NI' awɛlɛ ɔmɔ-
 ri w' inyɔngɔ gɔrɛ yɛ, aʋambiɛ,
 27 inɛ, Isaɔn ndɛ yinlo? NI' awu-
 linlɛ yɛ, inɛ, ɔfiwongi yɔ abɛ-
 nli; rɛr' iyo are jɔnɛ p' ɔfiwo nya-
 re mpoɛni, konde are yɛ dɛnga pa
 28 mbiambiɛ. Ndɔ aʋendi, ko ayi-

vire jinginia: ni' agogwi rer' iyè, 29 agwènlè nkolo. Ndò awinlizi awulinlie rer' iyè, inlè, Vòna, Impuñia yitulo miengiè mi are' wè janjina pa, ko mi avav' òzòmbiò wò: ndò ò pa pa miè nli mori vanganal' òfiwo mbòni, ko miè jenle 30 mbia ni' indegò sam'. Ndò gw' abi' òfiwanl' iyo winlo ò re bundakanla p' anliv' imo nli vovevove, ò jònlilè òfiwò nyare mpofii. 31 Ni' awulinliè yè, inlè, Òfiwafii, ò re nia miè egòmbè zòdu, nli yòm' 32 iyam' yòdu iyo. Ndò avegagi kwèkwè gòre 'zwè gò jenle mbia ni' igeva: konde òfiwongl' yo wfino avegagi juwa pa, ndò are bo; avegagi pera pa, ni' adengio yè.

16 Ni' awulinliè inlengi yè kè, inlè, Enlafii z' òma avegagi ni' òmo penjavenj' igumb' inyè; ò zozizò gòre yè inlè e bundakanle 2 yom' iyè. Ni' aweliè yè, afa- mbidè, inlè, Òsaòn nde winlo wi jògè miè g' òfiwanj' iwò? va miè ntangò nt' ar' evilò zo; konde w' ayolle fo dwanla gw' inyang' 3 inyo. Ni' awull' òmo zozizò awulia g' òrèfii' iwè, inlè, M' be denda sè, gò re 'nlè, rer' iyam' e bonginla miè inyang' inyam'? mi azye nli ngulu yi tumbè ntye; nla gò 4 nègira mi jenle ntyonli. Mi are kenja pa nte be denda mlè, inlè gò be tòmò miè gw' inyang' inyam', wi be bongia miè gw' ina- 5 gò saò. Ni' aweliè òm' edu ò nwanli rer' iyè, ni' awulinliè òlònga, inlè, Ò nwane rer' iyam' 6 ntangò sè? Awulidè, inlè, Nkama y' ikuu' a' agali. Ni' awulinliè yè, inlè, Wong' ezangò zo, ko sunge dwanla tu, arènda agòfii atanli. Vovo awulinliè òfiòri, inlè, 7 Awè kè ò nwane ntangò sè? Ni' awullè, inlè, Nkama yi gara y' òresi. Awulinliè yè, inlè, Wong' ezangò zo, ko tènda agòfii ènlè-

8 nla. Ni' azumlinli rerè azumlinli òmo mbe mèwo inlè, ajanji ni' okeli: konde awa wi ntye yinlo wi re ni' okeli gw' ivòfii' inyaò viaganlò ni' awa w' òzange.

9 Mi bulinlia 'niwè kè, 'nlè, Vanglanal' ikuw' iyanli indegò ni' anliv' ambe mi ntye; inlè, gò be manla mò, wi be bongia 'nlwè gw' 10 alwanlò makonlako. Ayè ò re ko bekelidè gw' isaòn imiangò mè, ayè ko bekelidè kè gw' isaòn imlengè: ni' ayè ò re azyel' ògòre gw' isaòn imiangò mè, azyel' ògòre kè 11 gw' isaòn impòlò. Sambò ja 'nlw' azye dwanla pa anlaga wi re ko bekelidè gw' auliv' ambe mi ntye, mande be jeginla 'nlwè anliva 12 marèti? Nia ja 'nlw' azye dwanla pa ni' inyanga nyi bekelidè gw' isaòn yinganli, mande be pa 13 'nlwè yom' iyanlimè? Zyele nyòngò yi re ko janjinle rerè mbanli: koude e be bike mori kè tonde mori; azya nioulo e be dwanla nli mori, kè pèdie mori. Aniw' ayolie janjini' Anyambiè nli mamon 14 ta. Ni' Ifarisi, w' avegagi agasyò m' anliva, w' ayolò isaòn yinlo 15 yòdu; ni' azyèliagi waò yè. Ni' awulinliè waò, inlè, Aniwè nle waò wi kani' ikuw' iyanli gw' azyò m' anlaga; ndò Anyambiè avòrò Irèfii' iyanli: konde eza zi pendidè pòlò gòr' anlaga zò ni' eza zi bikò gw' antyo m' Anyambiè.

16 Ivanga ni' ivogisi y' avegagi aVia gw' egòmbè zi Jan: avila vovo ntyangò mbia y' inlongo ny' Anyambiè yi kambitùlò, ni' òm' edu 17 e jinginia gò nyò nli ngulu. Ndò re dèla gòr' òròwa nli ntye gò plaganla, viaganlò nla g' òrèndo 18 òfiòri w' ivanga gò jila. Òm' edu ò tòmò òfiwan' wè, ayòmb' òfiwènlè, e nanla nia winganli: ni' ayè ò jòmbè ò ròmbiò avila gòr' ònlòfiiè, e nanla nia winganli.

19 Avegag' enlafñi z' òma, nì' awo-
raglè nkòmbo y' angola nla yi sè-
rik, ko yè nya pòlò ntyug' wedu.
20 Nì' elèngè z' òma, in' inyè nle
Lazarus, alimblinlò gw' evungu
21 zè, ralle nì' inkani, avelagl gò
jòrlzò nll nkizl y' avòswagi gò
tavuru y' enlafñi; nì' avienl'
22 Imbwa anler' llosò yè. Arwenl',
inlè, elèngè, z' ayuwi, arwanlò
nì' lenjèl gò ntónlò yl Abraham:
nì' ayuwi k' enlafñi, avènlò.
23 Nì' aròmbinlè ntyo mè gw' ilò-
mbò, ayè gw' azyingò, ayènie
Abraham daṽadaṽle, ull Lazarus
24 gò ntónlò yè. Nì' aròngiè awu-
lia, inlè, Rera Abraham, yenla
miè ekèṽa, ko tòṽie Lazarus inlè
e ga luṽie ntyal y' òṽiènlò wè
gw' anlingò avonliza miè ònlèṽie
wam'; konde ml jenl' azyingò g'
25 ògònlì winlo. Ndò Abraham awu-
li, inlè, Òṽwafñi, yònginlila inlè ò
vegagi nli yom' iyo ṽia gw' eṽiè-
nlo zo, nll Lazarus kè ya ṽè: ndò
vènlò e jenlage mbla, ndò awè ò
26 jenlizagò azyingò. Nla viaganlò
nì' isaòn yinlo yòdu, ntyo 'zwè
ntyo 'nlwè re dwanlizò pe mbòra
y' òrong' òmpòlò, yenlo waò w'
ato piaganla avila vènlò agènda
gòre 'nlwè w' ayolle, nlo joll òma
noganla avila vovo aṽia gòre
27 'zwè. Nì' awuliè, inlè, Sambò
kokolo, rera, ròṽiè gò nagò ya rer'
28 iyam': konde ml are nì' awo-
ngwè atanli; ko yè mieza waò,
wi vende bla gò mbòra y' azyingò
29 yinlo. Ndò Abraham awuli, 'nlè,
Wl re nli Mòsès nì' lvogisi; wi ga
30 yoginlò waò. Nì' awuliè, inlè,
Nyawè, rera Abraham: ndò jog'
òm' akènda gòre waò avila gw'
31 ljuwa, wl be kalwa. Nì' awuli-
niè yè, inlè, Jogo w' ayoginlò
Mòsès nì' lvogisi, gambèn' òm'
ayolle pange waò jivira, vaug'
atóngwa avila gw' ljuwa.

17 Awullniè Inlèngl yè inlè,
Ayolie dwanl' inlè ya yl kweza
y' avie: ndò azyile gòr' òma mè
2 ò бага yò! Ko dwanle mbla gòr'
òma mè gò diriò g' òmpele wè idò
lvòlò nyi kilinla, ko yè falò gò
ntyuṽa, viagaulò nla gò kwez'
3 òṽiori gòr' awangò winlo. Vanda-
minlanl' lkuw' iyanli: jog' òṽiwo-
ngl yo ajanj' ibe, revunlè; nla j'
4 anlige nkòndl, nyezè. Nla j' aja-
njinlo mbe nyongo òrogènlò v'
òwenja, avo ṽlwa gòre wè nyo-
ngo òrogènlò, awulia, 'nlè, Ml
anllgi nkòndl, nyezè.
5 Nì' awuli ròṽi awullniè Rerè,
6 inlè, Gunda 'zwè lbekelia. Nì'
awuli Rerè, inlè, Ja nlw' adwanla
nì' lbekelia g' intyo nyi mutard,
anlw' ato bulinl' erere zinlo, inlè,
Ròdunlò, ko bènlò gò ntyuṽa; ko
7 zò joginlò 'nlwè. Ndò mande
gòre 'nlwè, ò re nll nyòngò e tu-
mbage ntye ge e penjavenj' ado-
mbè, ò be bulinlè gw' abié avila
gò ntyaga, inlè, Yògò pele, ko
8 dwanla tu gw' inya? Arang'
inlè e be bulinlè, inlè, Gekiz'
inya si be nyò miè, ko diri' ònla-
mb' lwo g' òna, avenginla mie,
kaò ml anya nli jonga; nì' avila
9 vovo ò be nya nll jonga? E bu-
linlie nyòngò mè, inlè, Akeṽa,
konde alend' isaòn y' azòmbiò?
10 Yenlo kè 'nlwè, gò be duò anlw'
adend' isaòn yòdu yl re sòmblò
pa gòre 'nlwè wullani', inlè, Azw'
ar' inyòngò s' isyolo fo; azw' are
denda pa nt' avegag' evilò zazyò
gò denda.
11 Nì' arwenlì gw' agèndagl waò
gò Jerusalem inlè, avlaganlì gò
garegare ntyo Samaria nli Gallie.
12 Nla gw' ayinlinlè gò nkala mori,
alatauli nla yè igòṽil ny' anlaga
w' avegagi nli golanli, w' aguma-
nli daṽadaṽiè: nì' aròmbinli waò
amòl maò, awulia, 'nlè, Jisu,

- 14 Rera, vòginla 'zwè. Gw' ayenliè waò, awullnll waò, inlè, Gè tumnlienl' iminisè ikuw' iyanli. Nl' arwenl' inlè, gw' agèndagi waò,
- 15 w' ayngiò. Nl' òmòri gòre waò, gw' ayenliè, inlè atòlizò, awinyi, nsuminllag' Anyambiè nl' inyò'
- 16 lvòlò, avòswa g' ózyò wè gw' agòlò mi Jlau, avè akeva: avega-
- 17 gl' òfwo Samaria. Nl' awuli Jiau, inlè, Pa tòlizò igòfml? ndò ènlò-gòfml wl re gwi? Pa dèngò wl fwinyò gw' sumlill' Anyambiè,
- 19 kaò winlo w' inlongo Imori? Nl' awullnllè yè inlè, Nlongwa, ko kèndaga: ibekeli' so al re 'wè sunginla pa.
- 20 Nla gw' a'vambiò yè nl' Ifarisi, egòmbe zi be bi' inlongo ny' Anyambiè, ayiviri waò, inlè, Inlongo ny' Anyambiè nyi bia
- 21 nli mpònlagò. W' awulla kè, 'nlè, Vónla vènlò, ge vovo, konde vónla, inlongo ny' Anyambiè nyi
- 22 re gò gare yanli. Nl' awullnllè lnìèngi, inlè, Intyugu al be bla, si be belò 'nlwè gò jenle mori y' intyugu s' Ófiwa w' òma, ko
- 23 'nlw' ayenla yò. Wi be bullnlia 'nlwè, inlè, Vónla vènlò, vónla vovo, agèndanli, ge songa waò.
- 24 Konde ga nt' ar' Inonyingwèmbòlò, gò kèfminl' ówenja gò nkòva mori y' òròwa, wl bamba kwanga gò ntyal mori y' òròwa; yenlo kè be dwani' Ófiwa w' òma
- 25 gò ntyugu yè. Ndò e ga lóngè slindinl' isaòn imienge kè tikò nle
- 26 mongl w' ivòfia nyinlo. Nla ga nt' arwenll gw' intyugu si Nòa, nlonlo be twa kè gw' intyugu s'
- 27 Ófiwa w' òma. W' anyagagi, w' ayongagi, w' ayòmbagi, w' ayòmbizagò, agènda gò ntyugu y' ayinginll Nòa g' ówatanga, ko ljambunlla s' anlingò bla, ayiliza
- 28 waòdu. Yenlo kè nt' arwenli gw' intyugu al Lot; w' anyagagi,

- w' ayongagi, w' anlivagi, w' agòlagi, w' avènlagi, w' anlò-gagi. Ndò ntyugu y' alubwi
- 29 Lot avila gò Sodom y' anlogl ògònlil nll sulfer avila g' òrò-
- 30 wa, ayiliza waòdu. Be dwanla k' egolanll mèmò gò ntyugu yl
- 31 be bòwunllò Ófiwa w' òma. Gò ntyugu mè, ayè ò be duò g' òfiwanjafiwanja, nl' igumb' inyè gò nagò, e ga rig' azumilulie gò bonga nyò: nla yè ò re gò ntyaga, e ga
- 32 rig' awinya gò nag' wè. Yòngl-nliani' òfiwantò wl Lot. Óm' edu ò be buta gò sunginl' èfèndlo zè e be periza zò: ndò ayè ò periz' èfèndlo zè e be penjavenja zò.
- 34 Ml bullnlia 'nlwè, inlè, Ógwèra mè anlòmie a'vanli wl be nanla g' òdò mò; òfiori be bongò, k' òfio-
- 35 ri tiganla. Antò a'vanl wi be duò wl kil' imba mbòra mò: òfio-
- 36 ri be bongò, k' òfiori tiganla, Awlnlilz waò awullnllè, 'nlè, Gwenll Rera? Nl' awullnllè waò inlè, Mbòra yi r' ebende, vovo be dwanla k' inkungu datanla pa ta.

- 18 Nl' agòvinliè waò nkògò inlè, anlaga wl ga gambnlage egò-
- 2 mbe zòdu, ko w' ayasa; awulla, inlè, Avegagi gò nkala òyèkèli, ò ti' Anyambiè du, ga bimbi' anla-
- 3 ga. Nl' avegagi gò nkala mè òfiwantò wl tigò, ò viagagi gòre yè awulla, inlè, Renliza miè òzo-
- 4 zo nl' òlòvalòvli wam'. Ndò e jévira v' òfiwollngò: avila vovo avull g' òrèfml' lwe, inlè, Vanga ml pa ti' Anyambiè ge bimbi'
- 5 anlaga; ndò konde òfiwant' winlo e ayokollia miè, m' be tenliz' òzozo wè, e vende jasla miè nl'
- 6 iblavagi ad. Nl' awull Rerè, inlè, Yogonil nt' akamb' òyèkèli
- 7 òmbe. Anyambiè aganle mongi wl re yè pinja pa, wl tóngà gòre yè òfianda nl' ógwèra? e be dwa-

- 8 ni' òlìngò gò nungunla wàò? Mì bulinlila 'nlwè, inlè, E be kania wàò nèganèga. Ndò gò be bi' Òñwa w' òma' a be dèng' ibekelia mè gò ntye?
- 9 Nl' agòvìd kè nkògò yinlo g' òñwanja w' awèwo w' avekellag' ikuw' iyaò, inlè wi r' a'vía, ko wàò pèdi' a'ñiori, inlè: Anlag' a'vanli w' avandi gò nagò y' Anyambìè gò kambinla; òñiori
- 10 wàò pèdi' a'ñiori, inlè: Anlag' a'vanli w' avandi gò nagò y' Anyambìè gò kambinla; òñiori
- 11 Farisi, ni' òñiori publikan. Farisi agumanli agambinla g' òkuw' wèmbè, inlè, Mì po ake'va, Anyambìè, inlè mi azye g' anlag' a'ñiori, mongí wi pita, arègo, vò-vevòva, ge vanganle ga publikan
- 12 yinlo. Mì peng' esyònge nyongo mbanli gò syonlò; mi p' e'ñiori avila gw' igòñii gò ya yòdu yi dèngò miè. Ndò publikan agumanli da'vada'vie, e jivire tòmbinla vanganli' antyo mè g' òrówa, ndò awòil ntònlò yè, awullia, 'nlè, Anyambìè, vòginla miè òmo mbe.
- 14 Mì bulinlila 'nlwè, inlè, Winlo agèndi gò nag' wè uyezò pa ni' aranga mèwonlo: konde òm' edu ò pendi' òkuw' wè e be syònlò; ndò ayè ò syòni' òkuw' wè e be pendiò.
- 15 Nl' avagi wàò kè gòre yè keikel yaò, inlè e ga wate yò: ndò gw' ayeni' inlèngi ayenle ndaga, w' azèmbi wàò. Ndò Jisu awell wàò gòre yè, awullinla wàò, inlè, Yiviranli yawanla bia gòre miè, ko aleganli wàò: konde inlongo ny' Anyambìè nyò ni' ònlongo winlo. Gilligili mi bulinlila 'nlwè, inlè, Òm' edu ò re e pa bong' inlongo ny' Anyambìè g' òñwo rumbe, ayingilule du gò nyò.
- 18 Nl' avambid yè ni' enlami' e'ñiori, inlè, Ònlènj' òmbia, mi ga lend' ande gò jig' emènlo z' egò-mbe zòdu? Nl' awulinlilò yè nle Jisu, inlè, Ò swelia miè òmbia èè?
- 20 zye! òma 'mbia, kaò òñiori, inlè Anyambìè. Ò vòrò ampanga, inlè, Anaula nla winganli, Ayò-nla, Ayufa, Avèrinli' òganganlò wo, Lube rer' iyo ni ngi yo.
- 21 Awullè, inlè, Agamba minlo mòdu, mi are mò penjavenja pa avi-
22 la gw' erumbe zam'. Gw' ayogilò Jisu yenlo, awulinlilè, 'nlè, Òsaón òñiori wi re 'wè pènla pa: gòle ya yòdu yi re nla 'wè, agera yò gòr' ikuge, gambènè ò be dwanla ni' igumba g' òrówa: ko bia, azònga miè. Ndò gw' ayogilò yè agamba minlo, agòtìò ni' ekè'v' evòlò; konde avegagi ni' igumb' inyenge.
- 24 Gw' ayenli Jisu yenlo awuli, 'nlè, Ijola nde gòre wàò wi re ni' igumb' inyenge gò jinginla gw' inlongo ny' Anyambie! Konde gòre ahamò g' pokosa gw' igola nyl ntòmbò, re òbia viaganlò nla gòr' enlami' gò jinginla gw' inlongo ny' òrówa. Nla wàò w' ayogilò
- 26 sunginlo? Ndò awul', inlè, Isa-
27 òn yi re y' ayoliò ni' anlaga, yò ko joliò ni' Anyambìè. Nl' awul-
28 li Pitèr, Azw' are tiga pe yom' iyazyòmè, azongo. Nl' awulinlilè wàò, inlè, Gilligili mi bulinlila 'nlwè, inlè, Zyal' òmo re tiga pe nag' wè, ge òñwantò, ge awongwè, ge izombi, ge awanla, g' òñwanja w' inlongo ny' Anyambìè, ò re awonge viaganlò pòlò gw' egòmbe zinlo, nla gò ntye yi bia emènlo zakonlako.
- 31 Nl' awonglè igòñii ni' a'vanli, awulinlila wàò inlè, Vòna, azwè panda gò Jerusalem, ni' isaón yòdu yi re tèndò ni' ivogisi yi be dèndinlò Òñwa w' òma. Konde e be pò gw' ago m' anlongo, ko wàò pèdiè, alèngèllè, aruenlilè
- 33 igwanla: wi be syivè kè ayònlè: nli ntyugu yintyarò e be tòngwa.
- 34 Ndò wi kòtiz' isaón yinlo du; ni'

lgamba mè ny' avegagi jumbunlò pa avlla gòre waò, ko w' agòtiz' isaón y' agambiò.

35 Nl' arwenli gw' a'vlienliè pièrè nli Jèrikò, inlè, ipoku ny' òma alwanli tu g' òzamba wl mponlo

36 nègiraga. Gw' ayogio yè anlag' awenge wl piaganla, a'vambi, inlè,

37 Òsaón nde wiulo? W' awulinliè, inlè, Jisu yi Nazareth ayè plaga-

38 nla. Nl' aróngiè, inlè, Jiau y' Òñwa wi David, yenla miè ekèva.

39 Nl' alegio yè ni' aniaga w' agèndi gò bósyo inlè, e ga lwanle do: ndò aróngi viaganlò pòlò, inlè, Aw' Òñwa wi David, yenla mi' ekèva.

40 Nl' agumanli Jisu gòre, azòmbiè inlè e ga v'agò gòre yè: nla gw' arwenliè pièrè, a'vambiè yè, inlè,

41 Ó bela miè dendinlo andè? Nl' awuliè, inlè, Rera, mi ga yenle.

42 Nl' awulinliò yè nle Jisu, inlè, Yenla: ibekell' ai re 'wè sunginla

43 pa. Nl' ayeinliè pele, azòngè, nzuminilag' Anyambiè: nl' aniaga waòdu gw' ayeinli waò ndaga, w' azuminli' Anyambiè.

19 Ayinginli Jisu aviaganlaga gò 2 Jèrikò. Nl' avegagl vovo òma, ò wellagò inle Zake; nl' avegagiè ewòujò z' lpublikan, a-

3 iwanla nl' igumb' inyenge. Nl' awutagiè gò jenla wenli nle Jisu; ndò e jolia g' òñwanja w' ibunia

4 e' aniaga, konde avegagi òpe. Nl' agèndiè nli mangò gò bósyo, avand' erere gò jenlè: konde avegagi

5 gò piaganla gò mponlo mè. Gw' a'vlienli Jisu gò mbòra mè, avònlì gw' igónlò, nl' awulinliè yè, inlè, Zake, zunge suminla: konde nì-

6 nio mi ga lwanle gò nag' wo. Nl' azuminliè nèganèga, awongè nli

7 mbia. Gw' ayeinli waò yenlo, waòdu w' alagalagi, awulia, inlè, Are jinginia pa gòr' òmo mbe gò

8 dwani' ògènd' iwè. Agumanli Zake, awulinliè Rerè, inlè, Vónla,

Rera, erenle z' igumb' inyam' mi pa zò gòr' lkuge; nla ja mi are bonginia p' òma ezoma ni' ipita, mi

9 fwilniza zò nyongo nla. Awulinliò yè nle Jisu, inlè, Nìenlo winlo nagò yiuo y' ablenlò ni' isuinginia, koude ayè kè mbamba yi

10 Abraham. Konde Ònwa w' òma are bia pa gò buta azunginl' eza zi re pera pa.

11 Nla gw' ayogio waò isaón yinlo, agundi nkògò kè, konde avegagi pièrè nli Jerusaèm, nla gò re 'nlè w' avikili' nliè inlongo ny' Anyambiè nyi be bòwunlia pele. Yenlo awull 'nlè,

12 Enlafni z' òma agèndi gò ntye yabò gò pò Inyanga nyi penda,

13 awinya. Nl' aweliè igòfmi ny' anlag' iwè, ava waò igòfmi ny' imina, awulinlia waò, inlè, Gólanli

14 òkita nla sò, kaò mi abia. Ndò aniaga wl ntye yè w' avikiè, aròfmi' l'vovi gò nyufmi' iyè gò bulla 'nlè, Azwè pa bel' òma winlo gò

15 panginia 'zwè. Nl' arwenli gw' a'vlienliè, ayè pò p' ivenda, inlè, azòmb', inlè aniaga mè w' avelinliò ndè syika, wl ga weilò gòre yè, ko yè mia nt' aluò òm' edu adèngi

16 ni' lkòla. Nl' a'vieni' òlònga, awulia, 'nlè, Rera, mini yo yi re dènga p' igòfmi ny' imina. Nl' awulinliè yè inlè, Mbiambiè, awè nyòngò mbia: gòre 'wè dèngò pa

17 ni' Inyanga nyi bekelìò g' òsaón òñwangò, iwanla ni' Inyanga nyi

18 pangini' igòfmi ny' inkala. Nl' a'vlienli wa'vanli awulia, 'nlè, Rera, mini yo yi re dènga pe ntyanli.

19 Nl' awulinliè yè kè, 'nlè, Lwanli' awè kè ni' Inyanga nyi panginie nkala ntyanli. Nl' a'vieni' òfitori, awulia, 'nlè, Rera, vòula, min' iyo ye yinlo, y' avenja'vènjò miè

21 kòrò pa nli tòlò: konde mi arlenllo, konde awè ni' òm' òyoll: ò tòmbini' eza zi re ò dimbinla, are-

- 22 nla eza zi re ò bènla. Awulinliè yè, inlè, Avlia g' ògwani' iwomè be jèkèila miè 'wè, awè nyòngò mbe. W' amieni' inlè miè ni' òm' òyoli, ntòmbinlag' eza zi re
- 23 mi òmbinla, ntenlag' eza zi ré mi bènla; sambò ezande zi re 'nlè ò pa pe syik' iyam' gòre mongi wi pengakaul' anliwa, inlè gò bla niè, ko miè bonga yò ni' òba ta?
- 24 Nl' awulinliè waò w' agumanli vovo, inlè, wonginlanliè mina, ava yò gòre yè ò re ni' igòfii ny'
- 25 imina. Nl' awulinli waò yè, inlè, Rera, are ni' igòfii ny' imina.
- 26 Mi bulinia 'nlwè, inlè, Òm' edu ò re dènga pa, gòre yè be pò; ndò ayè ò re e pa dènga, e be bonginlò
- 27 vangani' eza zi re nia yè. Ndò ilòvalòvi yam' mèyo yi re wi pa bela miè panginla waò, vagani' waò gunlu, ko jónlanli waò g' ò-zyò wam'. Gw' aluò yè akambi yenlo, agèndi gò bòayò, mpandaga gò Jerusalem.
- 29 Gw' avienliè pièrè nli Bèthpaj nli Bèthani gò nòmba yi fweliò, inlè Ioliv, arwenl' inlè, aròfii' a'vanil gòr' inlèngi yè, awulia,
- 30 inlè, Gèndanli gò nkala yi re swa-ewo nia 'nlwè; gògò gò be jinginia 'nlwè, aniwè be jeni' òfiwo buru diriò pa, wi re wi pa pandò ni' òma nli mori: vurunlanli, ko
- 31 baganli wò. Nla jog' òm' abambia 'nlwè, inlè, Ezande zi purunia 'nlwè wò? ko bulinlanli yè,
- 32 inlè, Rerè are nla wò isyolo. Nl' agèudi waò w' aròfiiò, alènga nt'
- 33 awulluliò waò nie yè. Nla gw' avuruniagi waò òfiwo buru, òmo nivi wò awulinli waò, inlè, Ezande zi purunia 'nlwè òfiwo buru?
- 34 Awuli waò, inlè, Rerè are nla wò isyolo. Nl' a'vagi waò wò gòre Jiau: ni' arail waò ingol saò g' òfiwo buru, avandizi Jisu gò wò.
- 36 Nla gw' agèndagiè, w' ayanil'
- 37 ingol saò gò mponlo. Gw' avienliè pièrè, agè euminle nòmba y' Ioliv, nkumba y' inlèngi yè yòdu y' avakili gò jenie mbia azuminli' Anyambiè ni' inyò' ivòlò g' ò-ñwanja w' ljanja si ngulu s' aluò
- 38 a' ajenlò waò; awulia, inlè, Ózavinlò gòr' òga ò bia gw' ina nya Rerè: amèujè g' òrwa, ni' ive-nda gw' lgònlò mè. Nl' awèwo w' Ifarisi gò nkondo w' awulinli Jisu,
- 39 inlè, Ónlènji, leg' inlèngi yo. Nl' awinlizie, awulia, 'nlè, Mi bulinia 'niwè, inlè, ja winlo w' adwanla do, adò mi be tóna.
- 41 Gw' avieuliè pièrè ayenie nkala,
- 42 alenlinli yò, inlè, Awè, toto w' amienli gò ntyugu yinlo isaòu yi pang' a'fienjè mo! ndò vènio yi re
- 43 jumbuniò pa gw' antyo mo. Konde inlyugu si be bia gòre 'wè, si be kòmbinl' ilòvalòvi yo agòmbinlò ni' ògòmba vingòvingò, anunja g' òzamb' ledu, ayillzo kwanga gò ntye, ni' awani' iwo nia 'wè; wi be tìga gòre 'wè idò gw' idò; konde ò mia du gw' avienli' Anyambiè gò balo.
- 45 Nl' ayinginiè gò nagò y' Anyambiè, avakilla gò kogunlia waò
- 46 w' agòlagi agòdi, awulinlia waò, inlè, Re tènè pa, inlè, Nag' wam' yi be dwanle nagò y' ikambinla: ndò anlw' are yò panga pa òbulungu w' ife.
- 47 Nl' anlènjagiè ntyugu' wedu gò nagò y' Anyambiè. Ndò iminia' impòlò ni' irèndial nli nla'fii y'
- 48 anlaga w' awutagi gò jónlè: ndò wi dènge ndaga yi re waò ko denda; konde anlaga waòdu w' azòngagiè gò pòganliò.
- 20 Ntyugu mori gw' avegagiè e nènj' anlaga gò nagò y' Anyambiè agambinlage ntyangò mbia, arwenl' inlè, iminia' impòlò ni' irèndial ni' aniero w' avienli gòre
- 2 yè. Nl' agambi waò, awulinliè,

- inè, Wulinlia 'zwè ò dendag' isa-
 òn yinlo nì' inyang' ande? ge ayè
 ò venlo inyanga nyinlo maude?
- 3 Awinlizè, awulinlia waò, inè,
 Miè kè m' be bambia 'nlwè igamb'
- 4 Ifiori; ko bullinlianl miè: Iba-
 taiza si Jan, s' avili g' òròwa, mbè
- 5 gòr' anlaga? Nì' agambanli waò
 awulia, 'nlè, Ja zw' abulia, 'nlè,
 Avila g' òròwa; e be bulia, 'nlè,
- 6 Aniwè pa bekelisè sè? Ndò ja zw'
 abulia, 'nlè, Avila gòr' anlaga;
 anlaga waòdu wi be punga 'zwè
 adò: konde wi bekelia 'nlè Jan
- 7 ayè nì' òvogisi. Awinlizè waò,
 inè, Azwè pa mla nkòva y' avili
 sè. Nì' awulinliò waò nle Jisu,
 Miè kè m' awulinliè 'nlwè
 nì' inyang' ande nyi denda miè
 isaòn yinlo.
- 9 Nì' avakiliè kòvinla waò nkògò
 yinlo, inè, Òma avènni ntyaga y'
 igoli, ariga yò gòr' anlaga gò pe-
 njavenjò agenda gò ntye nyènlè
- 10 òling' òla. Gw' egòmbe z' ilònda
 aròfili nyòngò gòr' anlaga mè,
 inè wí ga vè mbel y' ilònda yi
 ntyaga: ndò w' awòlìè, awinlizè
- 11 òrevò. Nì' avo tòfmiè nyòngò
 nyènlè; nì' awòlì waò yè kè, alè-
- 12 ngèliè, awinlizè òrevò. Nì' avo
 tòfmiè yintyarò; nì' awouji waò
- 13 yè vòra, aròmbè gò ntyaga. Awu-
 li òulivi wi ntyaga, inè, M' be
 denda sè? M' be tòfmi' òfiwanl'
 iam' wi tondò mlè' vendetwa wi
- 14 be bongè. Ndò gw' ayeñll mongi
 wi penjavenje ntyaga ayeñlè, w'
 awullianl' inè, Winlo nì' òyigisi:
 azwè ga yònlènlè, ko ljiga dwañl'
- 15 isazyò. Nì' aròmbi waò yè avila
 gò ntyaga, ayònlè. Sambò òulivi
 wi ntyaga e be dendinl' anlaga
- 16 wè sè? E be bia ayilize mungl'
 mè, ave ntyaga gòr' affiori. Gw'
 ayogió waò w' awul', inè, Alwa-
 nliize yenlo. Ndò avòñl' waò bè,
- 17 awulia, 'nlè, Zinlo ande sambò zi
- re tèndò pa, inè, Idò ny' avikiò nì'
 inlògisi, ny' atwenl' ewònjò zi
 18 ntalungu? Òm' edu ò pòswa gw'
 idò nyinlo e be jarua simbel; ndò
 òm' edu ò be pòsyunliò nle nyò
 nyi be nyigè ga ntyèngè.
- 19 Irèndial nì' iminla' impòlò w'
 awutagi gò kòtè igwèra mè; ndò
 w' arienl' anlaga: konde w' agò-
 tiz' 'nlè agòvi nkògò mèyo gò
- 20 aira waò. Nì' avèmbagi waò yè,
 aròfmi' anlaga gò ayotè, w' avondi-
 ag' inè waò anlag' avila, mbelaga
 gò kòt' agamb' imè, avè gò ngulu
- 21 nì' inyanga nyi guvernèr. Nì'
 avambi waò yè, inè, Ònlèñji,
 azw' avòrò inè ò kamba aulèñja
 kè nt' are kwèkwè, ò bonga k'
 òma wantuntu, ndò ò nènjè mpo-
 nlo y' Anyambiè rèti. Re kwè-
 kwè gòre 'zwè gò pe mpagò gòre
- 23 Sezar, ge gò dw' ava? Ndò Jisu
 amienli avònlò maò, awulinlia
- 24 waò, inè, Revanli mè fura.
 Yi re nì' ózyò wamande, nì' irè-
 ndo yamandè? Awull waò, inè,
- 25 Yi Sezar. Awulinliè waò, inè,
 Sambò vanli Sezar ya yi Sezar,
 nì' Anyambiè kè ya y' Anyambiè.
- 26 Yenlu wi jollè kòt' igamba mè
 gw' azyò m' anlaga: nì' affiami
 waò njiviri yè, alwanla do.
- 27 Nì' avienli gòre yè awèwo w'
 Isadusi, waò wi bulia, 'nlè, Zyel'
 itóngwa; nì' avambi waò yè nda-
 ga, awulia, 'nlè, Ònlèñji, Mòsès
- 28 arèndinli 'zwè, inè, Ja òfiwo-
 ngwè w' òma ajuwa, arig' òfiwa-
 ntò awanla fo, òfiwongè e ga
 wong' òfiwantò mè, ayanliz' awa-
 nla gòr' òfiwongè. Avegagl
- 29 awongwè òrogènlò: nì' ayòmbi
 òlònga ayòmb' òfiwantò, ayuwa
- 30 awanla fo. Yenlo kè wañanli nla
 31 wararò w' awongè. Egoianli
 mèmò kè waò òrogènlò w' awo-
 32 ngè, ayuwa awanla fo. Avila
 33 vovo ayuwi òfiwantò kè. Sambò

- gw' itöngunliö e be dwanl' öfiwantiö wa mande? Koude waö öronö 34 genlö w' ayömbiö. Ni' awullinliö waö ule Jisu, inlè, Awa wi ntye yinlo wi jömba ayömbizagö.
- 35 Ndö waö wi jenlöni' inyanga nyi dènge ntye mè, ni' itöngunliö avila gw' ijuwa, w' ayömbè, ge 36 jömbizö: koude waö w' ayollè fo juwa nydüld: koude wi re ga lenjèl; waö kè awania w' Anyambè, ni' awania w' itöngunliö.
- 37 Ndö gö mböra yi kamba g' öfiwanja wi öhöj, vanganle Möses e takilia inlè, mongi wi re juwa pa wi töngunliö, gö fwelid Rerè, inlè, Anyambiè yi Abraham, Anyambiè y' Izak ni' Anyambiè yi Jakob. Ayè arang' Anyambiè yi 38 bende, ndö y' anlaga wi re bo: koude waödu wi dwanla g' öfiwanj' iwè. Ni' awuliz' awèwo w' 39 irèndis, inlè, Önlènjli ö re bulla pa mbiamblè. Koude w' arienli 40 gö fo bambid agamb' afidènlè.
- 41 Ni' awulinliè waö, inlè, Wi bulla, 'nè, Kraisi ayè ni' öfiwa wi David è? Koude David ayèmdè gw' 42 ezangö z' ijembö a bulla, 'nè, Rerè awulinli Rer' iyam', inlè, Lwa tu g' ögö wam' önlömiè, 43 kaö mi apang' ilövalövi yo iyari- 44 nlö ny' ugölö mo. Sambö David e fwelid, inlè, Rera, ayè öfiwanl' 45 iyè è?
- 45 Ni' awulinliè inlèngi yè gw' 46 aröi m' anlaga waödu, inlè, Gelimani gör' irèndis, wi tönde kangania ni' irögösamba, nla gö savinliö gw' agölinliö, nla gö dwanla gö pwi yi nlañi gw' inagö si syonlö, nla gw' intyagö; waö wi ny' 47 inagö s' antö wi tigö, agambinl' ikambini' ida mpandiaga: winlo wi be gö ögara viaganlö.
- 21** Ni' avönlid, ayenle nlañi y' 21 anlaga wi fele syika gw' egara z' anliva gö nagö y' Anyambiè.
- 2 Ni' ayenliè ökuge w' öfiwantö wi 22 tigö e fele vovo vinte mbanli.
- 3 Ni' awulid, inlè Giligili mi bullinla 'nlwè, inlè, Ökuge w' öfiwantö winlo are fela pa viaganlö nla 4 waödu: koude winlo waödu w' awelagi gw' egara avila gw' ibunl' isaö: ndö ayè avila gw' 5 ikug' isè aveli vanganle ntöllinlö yè yödu.
- 5 Nla gw' agambagi awèwo g' 6 öfiwanja wi nagö y' Anyambiè, nt' amèpizö yö ni' adö ambia nli ya y' avènlid ni' anlaga, Jisu 6 awul', inlè, G' öfiwanja w' isaön yinlo yi jenlö 'niwè, vönlä, intyugu si be bia, si re be tigania vènlö idö gw' idö nyi re ny' avösyunliö.
- 7 Ni' avambiö yè nle waö, inlè, Önlènjli, isaön yinlo sambö yi be dwanl' egömbe zi? ni' ezande zi 8 be dwanl' elingiliö inlè isaön yinlo y' atwenli gö bia? Ni' awulid, inlè, Gelimanli antiwè vende 9 temizö: koude awenge wi be bia gw' in' inyam', awulia, 'ulè, Midè nle yè; nla, inlè, Egömbe z' 10 atwenli: azöngani waö. Nia gö be jögo 'niwè g' öfiwanja w' agovi nli dungu, arianti: koude r' 11 isyölo inlè isaön yinlo yi ga lönge dwanja; ndö ntyai yi pa bia pele.
- 12 Vovo awulinliè waö, iulè Inlöngö nyi be kumanla gö nwa ni' inlöngö, ni' ivenda ni' ivenda. Be 13 dwanja kè isyugazyuga si ntye alpölo, nla gw' imbora sinyèwo njanla mpölo nli vunga; be dwanja k' isaön yi lölo nli lemba völo 14 avila g' örowa. Ndö isaön yinlo yödu viagaga ra, wi be köta 'niwè, agombiza 'nlwè; wi be pa 'nlwè gö jèkèliö gw' inagö saö si syonlö, aweia 'nlwè gö ntyogo, agèndia 'nlwè gw' azyö m' aga ni' iguvernèr g' öfiwanja w' in' 15 inyam'. Be twa yenlo göre 'nlwè 16 atakwè göre waö. Genjanli sa-

mbô gw' irëfî' iyanll inlè, anlw' alónge pikilla egómbe viagaga
 15 ro nte be fwlnlza 'nlwè: konde m' be pa 'nlwè ógwanla n' imla, si re lîòvâlòvî yanli yòdu y' ayoliè keve sò, ge dèng' lga-mba nyl fwlnlza. Ndò anlwè be kótizagò n' lzombe yanll n' awongwè, nla waò wi re nla 'nlwè sijanlò, n' indegò sanli; n' awèwo gòre 'nlwè wi be jòull-
 17 zò nle waò. Anlwè be numbò kè n' anlaga waòdu g' òfwanja w' 18 in' inyam'. Ndò òrwe w' avere 19 avilla gò wònjò yanll. Nl' isind- n' isauli be tóliza 'nlwè mènlo 20 yanll. Ndò gò be jenla 'nlwè Jerusaleml kòmbinlò pa n' lmbèll s' lsozyè, vovo mianl' inlè ljlilza 21 sa yò s' atwenli pièrè. Egómbe mè waò wi re gò Judia wi ga wange gw' inómbe; nla waò wi re gò Jerusaleml wi ga luhwe vovo; nla waò wi re gò ntye vingóvingò 22 w' ayingnlè gògò. Konde alulo n' intyugu ai ngoko, inlè isaón yòdu yl re tèndò pa yl ga rwe. 23 Azyile gòre waò wi re n' amefie nla waò wi jonj' awaula gw' intyugu mèsonlo! konde be dwa- n' azyingò ampòlò gò ntye, n' 24 eguulu gòr' anlaga winlo. Wl be jòullò n' òkwara, arwanlizò eimbedi gw' anlongo mòdu: nli Jerusaleml yi be jarò n' anlongo, kaò gómbe y' anlongo y' akeka. 25 Be dwaule lemba gò nkómbe nla g' ógwèll nla gw' igègnl; nla gò ntye ijela s' anlongo, anlaga w' amle nt' are waò gò denda, mbenli mbendaga nli keva mbólaga; 26 anlaga w' be kwa sike n' itia, n' ipóni' isaón mèyo y' atwenli gò bla gò ntye: konde ingulus' òròwa 27 ai be syuglazyuglò. Nla vuvo be jenla waò Ófwa w' òma e bla gw' evindi nli ngulu n' ivend' ivólò. 28 Ndò gò pakilli' leaón yinlo gò

twa, nlongwanli, ko tòmblinlanli wònjò yanll; konde òlandunlò wanli w' atwenli pièrè.

29 Nl' agòvinlè waò nkògò, inle, Vònianll erere z' ifig, nli rere yò-
 30 du. Gò punjinla yò, anlwè jenla amla kè anlumè inlè ntyanja y'
 31 atwenli pièrè. Yenlo kè 'nlwè, gò jenla 'nlwè isaón yinlo yi twa, mianl' inlè inlongo ny' Anya-
 32 mbiè ny' atwe pièrè. Gillgill mi bulinlia 'nlwè, inlè, Ivòfia nyl-
 33 nlo ny' aviganle, kaò isaón yi- nlo yòdu y' atwa. Óròwa uli
 ntye yò be piaganla: ndò agamb' imam' m' avlaganle du.

34 Ndò vandaminlanli gw' ikuw' iyanli, irëfî' iyanli yi vende dirizò n' ógasyò w' inya, n' lbongò s' alugu, n' inaka s' emènlo zinlo, ko ntyugu mbyonlo dumba 'nlwè
 35 ndumbaga. Konde yi be bia ga mòudò gòre waòdu wl dwania gò
 36 ntye yinlo yòdu. Ndò vèmbaga- nli egómbe zòdu, ko kambinlanli, ko 'nlwè jolie pera avla gw' isa-
 ón yinlo yòdu yi be twa, aguma- nla g' ózyò w' Ófwa w' òma.

37 Nli ntyugu edu avegagi nènjaga gò nagò y' Anyambiè; n' ógwèr' iedu alubwl gò nkala, agè dwania gò nómbe yi fweliò, 'nlè, y' Ioliv.
 38 Nl' avlagag' anlaga lbanga sòdu gòre yè gò nagò y' Anyambiè, gò pòganliò yè.

22 Nli ntyagò yi mpèmbe yi re lèvèn fo yl fweliò, inlè, Ónloga-
 2 nlò, y' arwenli pièrè. Nl' awu- tag' iminisè impòlò n' irèndial awuta nt' are waò ko jòulè; ko-
 3 nde w' arienl' anlaga. Nl' ayi- nginll Satan gòre Judas ò wella- gò, inlè, Iskariot, ò vegag' òffori
 4 gòr' igòfîl n' avanli. Nl' agè- ndiè, agamba n' lminis' impòlò n' ikaptèn, nt' are yè ko kótizè
 5 gw' ago maò. Ayenli waò mbia,
 6 avanganla nla yè gò pè sylka. Nl'

- ayiviriè, awutag' egòmb' e'la gò kòtizè gòre waò gò re dwani' a-nlaga nla yè.
- 7 A'fienli ntyugu yi mpèmba yi re lèvèn fo, yi re òfwildombè w'
- 8 ònloganiò wi ga yònlò. Nl' arò-miè Pitàr nli Jan, awullia, inlè, Gèndauli, ko kekizani 'zwè ntya-gò y' ònloganiò, ko 'zwè nya. A-wullinlò yè nle waò, inlè, Ó bela
- 10 'zwè kekiza gwi? Awulinliè waò, inlè, Vòula, anlwè jinglula pa gò nkala, aulwè be datania nl' òma e twanle ntyuga y' anllngò; zòoga-nliè gò nagò yi be jinginiò ndè. Ko bullinlanj' òmo nìve nagò, inlè, Ònlènji e bulia, inlè, Nontye y' agènda yi re gwi yi be nyò miè nl' inlèngi yam' anye ntyagò y' ònloganiò? E be teva 'nlwè no-ntyè mpòlò y' igònlò kekizò pa: gekizaniò vovo. Nl' agèndi waò, alduga nt' aluò yè abuiinii waò: nl' agekizi waò ntyagò y' ònloganiò.
- 14 Gw' azyilv' igwèra, alwanli tu ayè nli ròmi. Nl' awulinliè waò, inlè, Nl' ijòogunla mi are bela pa gò nye ntyagò yinlo nla 'nlwè miè
- 16 yuwaga ro: konde mi bulinlia 'nlwè, inlè, M' be fo nya yò, kaò gò be twa yò rèti gw' inlongo ny'
- 17 Anyambiè. Nl' awonglè imogi, nl' ayè pa p' ake'va awuli' 'nlè, Wonganli nylulo, ko keranli nyò:
- 18 konde mi bulinlia 'nlwè, inlè, a-vila vènlò m' be fo jong' ilònda y' ògòli, kaò inlongo ny' Anyambiè
- 19 ny' abia. Nl' awonglè mpèmba, nl' ayè pa p' ake'va, amogunli' yò, ava waò, awullia, 'ulè, Yilulo nl' òku' wam' wi re pò pa g' òfwanj' iwanli: leudauli yenlo gò jòngi-ulla miè. Egolani mèmbò kè a-wong' imogi inya via, awullia, 'nlè, Imogi nylulo nie njeka nyo-nlo gò ntyinl' iyam', yi re jlrò pa
- 21 g' òfwanj' iwanli. Ndò vòula,
- ògo w' òmo kòtlza miè wl re nla
- 22 miè gò tavuru. Konde rèti Ófiwa w' òma e kènda, ga nt' are kenjò pa: ndò azyille gòr' òma mè ò kò-tizè!
- 23 A vakill waò gò bambianla, iulè, mande gòre waò be dende ndaga yinlo.
- 24 Nl' avakill waò dòve mpaga inlè, mande gòre waò e tangò inlè ar'
- 25 òmpòlò. Nl' awullinlè waò, inlè, Aga w' anlongo wi panginla waò nli ngulu; nla waò wi re nl' inya-nga gòre waò wi fwèllò, inlè, Iya-njlèl yi mbia. Ndò alwanle yenlo gòre 'nlwè: ndò ayè ò r' òmpòlò gòre 'nlwè, e ga lwanl' egolanli g' òfworumbe: ul' ayè ò re gw' e-
- 27 wònjò, ga yè ò janjinla. Konde òmpòlò mande, ayè ò dwaula tu gw' luya, ge ayè ò pènginle ta-vuru? Arang' ayè ò dwanla tu gw' inya? ndò mi are go garegare
- 28 yanli g' òmo pèuginla. Anlwè nle waò wl re dwanla pa nla
- 29 miè gw' idembò sam'; miè kè mi pa 'nlwè ivenda, vanganlè nt' a-
- 30 venll rer' iyam' ava miè, inlè aulwè ga nye ayonga gò tavuru yam' gw' inlongo nyam'; ko 'nlwè dwanla tu gw' igòmi nyl ka nli ka v'ani n'èkèliag' igòmi ny' imbu'vè nl' imbu'vè mbanli ai
- 31 Israèl. Nl' awuliè, inlè, Simon, Simou, vòula, Satan a'vèll 'wè, gò
- 32 sago g' òresl. Ndò mi are ka-mbinla pa g' òfwanj' iwo, inlè jbekell' so s' amania: nla gò be fo
- 33 kalwo, yoliz' awarer' iyò. Nl' awullinlò yè ule Pitàr, inlè, Rera, mi are keka pa gò kènda nla 'wè
- 34 gò ntyògò nla gw' ljuwa. Nl' awullè, inlè, Pitàr, mi bulinllo, inlè, Njogonli yi be kòga n'ènlò, kaò w' adanda nyongo ntyarò inlè ò miè miè.
- 35 Nl' awulinliè waò, inlè, Gw' aròmiè miè 'nlwè ayilka fo, puka fo, nl' Intyòzyò satanga fo, anlw'

- azillinò nì' ezoma? Awull waò, 36 inlè, Zyele. Nì' awulinliè waò, inlè, Ndò vèno, ayè ò re nli sylvka, e ga wonge yò, nì' egolanli memò kè puka: nla yè ò re azye nì' òkwara e ga gòl' òffiori nli 37 ngoi yè. Koude mi bulinla 'nlwè, inlè, Ga lendò gòre miè nt' are tèndò pa, inlè, Nì' arangiò yè nì' Ivavisi: konde isaòn g' òffwanj' iwam' yi re nli ntyai. Awull 38 waò, inlè, Rera, vónla, vèno, r' ikwar' imbanli. Nì' awulinliè waò, inlè, Yi re kwèkwè.
- 39 Nì' agogwè, agènda, nt' avegagi ntyall yè, gò nòmba y' Iolli: nì' azóngiò yè kè nì' Inlèngi yè.
- 40 Nla gw' arwenliè gò mbòra, awullnll waò, inlè, Gambinlanl' inlè 41 anlw' agwenla gw' isyorlò. Nì' azanjanliè nla waò vo ntyanjò yi r' òma ko pung' idò: alòv' akoto- 42 lo agambinla, awulla, 'nlè, Rera, ja w' ajliva, ròmblinla miè imogi nyinlo: ndò arange ntòndinll 43 yam', ndò iyo, ga lendò. Nì' awòwunll enjèl gòre yè avlla g' 44 òròwa, ayolizè. Nì' agambinliè nll ngulu viaganlò; konde avegagi nì' aňandi ampòlò: nì' erwògòr' 45 izè z' arwenll egolanll g' adodo ampòlò mi ntyinla mpòswaga gò 46 ntye. Gw' agumanliè avlla gw' lkambinla, aňienli, aluunlò waò wl nanl' antyovinlò g' òffwanja 47 w' ekèva, awulinlia waò, inlè, Anlwè nanl' antyovinlò sè? qlongwanli ko kambinlanll, anlwè vende kwenla gw' isyorlò.
- 47 Gw' agambagiè, vónla, anlag' awenge wl bia, nì' ayè ò wellagò inlè Judas, òffiori gòr' Igòmí nì' aňanll, e kènda gò bòsyò yaò; nì' azyusyè pièrè gòre Jisu gò sombè.
- 48 Ndò Jisu awulinliè, 'nlè, Judas, ò kond' Òfiwa w' òma nì' isomba? 49 Gw' ayenll waò w' avegagi vingò-vingò gòre yè ayenla nte be twa,
- 50 w' awul', inlè, Rera, azwè ga gwère nì' òkwara? Nì' òffiori gòre waò agwèrì nyòngò yi minlèè mpòlò, arenl' òròl wè ònlòfiè nkwi.
- 51 Ndò Jisu agambì awulla, 'nlè, Rlgarenll vovo: nì' awatlè òffiori 52 wè, ayìngè. Nì' awulinll Jisu awulinli' lminis' impòlò, nì' ivan- 53 gini yì nagò y' Anyambiè, nì' anlero, w' avegagi bia pa gò kòtè, inlè Anlw' are bia pa nì' ikwara 54 nll viso egolanll ga gò kòt' ògwè- 55 risi? Gw' avegagi miè nla 'nlwè ntyugu edu gò nagò y' Anyambiè, anlwè pa nyonyunl' ago manll gò 56 kòta miè: ndò nyinlo nì' igwèr' 57 inyanll, nll ngulu yì mprli. Nì' agòtì waò yè, agènda nla yè, ayi- 58 nginliè gò nagò yì minlèè mpòlò. Ndò Pitèr azòngl davadavè.
- 55 Gw' aluò waò w' abak' ebeke z' ògònlì gw' evungu, alwaula tuge- 56 tu vovo, Pitèr alwanli tu gò 57 garegare yaò. Nì' òffwantò ò vè- 58 ugnlagi nagò gw' ayenliè yè tu g' òzange w' ògònlì, avonliè mbi- 59 ambliè, awulla, 'nlè, Ònlòfiè wi- 60 nlo kè avegagi nla yè. Ndò ala- 61 ndi, awulla, 'nlè, Òffwantò, mi 62 amie yè. Òlìngò wakwè viaga- 63 nll òffiori ayenliè, awulla, 'nlè, 64 Awè k' òffiori gòre waò. Ndò 65 Pitèr awull, 'nlè, Ònlòfiè, zyele. V' igwèr' ifiora piaganla pa 66 òffwènlè awuli buku, inlè, Rètl, 67 ònlòfiè winlo kè avegagi nla yè: 68 koude ayè nì' òfiwo-Galle. Ndò 69 Pitèr awul', inlè, Ònlòfiè, mi 70 amle nte kambo. Nla gw' aga- 71 mbagiè, njogoull y' agogi pele.
- 61 Nì' awizl Rerè, avonle Pitèr. Nì' 72 ayònginll Pitèr igamba nya Rerè, 73 nt' awulinliè yè, inlè, Njogoull 74 gògaga ro nlenlo, ò be danda miè 75 nyongo ntyarò. Nì' agogwi Pitèr, 76 alenla nì' ekèv' evòlò. Nì' antia- 77 ga w' azimbi Jisu w' azyèllagè, 78 awòlagè. Nì' alivinll waò antyo

- mè, aʋambiè, Inlè, Voga: mande
 65 abòlo? Nl' agambinli waò yè
 isaòn imiènl' imlengè, ntowagè.
 66 Gw' ayeñj' ònwenja, òvagò w'
 anlero w' anlaga w' alatanli, imi-
 nis' impòlo nì' Irèndisi ta; nì'
 agèndi waò yè g' òvagò waò,
 67 awulia, 'nlè, Ja 'wè nle Kraia,
 wulinlia 'zwè. Ndò awulinli
 waò, Inlè, Ja mi abulinlia 'nlwè,
 68 aniwè be bekèlja: nla ja mi aba-
 mbia 'nlwè, anlwè be fwulinlia
 69 miè Igamba. Ndò avilla vènlò
 Óñwa w' òma e be dwania tu g'
 ògo 'nlòfiiè wi ngulu y' Anya-
 70 mbè. Nl' awuli waòdu, Inlè,
 Awè Óñwa w' Auyambiè sambò?
 Nl' awulinliè waò, Inlè, Nte bulia
 71 'nlwè miè nle yè. Awuli waò,
 Inlè, Azw' are nì' isayò ande ny'
 iyenli viaganlò? konde azwèmè
 azw' are jogo pa avilla g' ògwanl'
 Iwèmè.
- 23** Nl' agumanli waòdu, agèndiè
 2 gòre Pilat. Nl' awakill waò
 gò sozizè, awulia, 'nlè, Azw' alè-
 ng' òma winlo e syokoli' Inlongo
 nyazyò, alega gò pe Sezar mpagò,
 mbullaga Inlè, Ayè mè nle Kraia
 3 y' òga. Nl' aʋambiè yè nle Pi-
 lat, Inlè, Awè nì' òga w' Iju?
 Awinliziè yè awulia 'nlè, Eñ, nte
 4 bulio. Nl' awuli Pilat awulinli'
 iminis' impòlo nì' anlaga, Inlè,
 M' pa dèng' òma winlo nì' ògara.
 5 Ndò w' ayoli viaganlò, awulia,
 'nlè, E syokoli' anlaga, nènjaga
 gò Judia yòdu, nì' avilla gò Galle
 6 aʋila kwanga gunlu. Ndò gw'
 ayogì Pilat yeulo, aʋambl ve-
 ndetwa ayè òñwa wi Galile. Nla
 7 gw' amienliè Inlè avili gw' Impa-
 nginla si Hèrod, aròfiiè gòre Hè-
 rod, ò vegagi ayèmè gò Jerusalem
 gw' intyugu mèsonlo.
- 8 Gw' ayeñli Hèrod ayeñle Jisu,
 aròndi pòlo: konde aʋelagi òling'
 òla gò jenlè, konde aludò ajogo g'
 ònwanj' Iwè; alevinli kè gò jenl'
 9 elemba zi dendò nle yè. Nl' agò-
 tagiè nì' agamb' aʋienge; ndò e
 10 jivirè mpongo. Nl' agumanli'
 iminis' impòlo nì' Irèndisi, azozl-
 11 zagè nll ngulu. Hèrod nì' Isoziyè
 sè w' avèdlagè kè, azyèllagè, nì'
 awori waò yè ngol njobmwl
 12 awinlizè gòre Pilat. Ntyugu mè-
 yo Hèrod nli Pilat w' arwenli
 ndegò: konde aʋila gw' egòmbè
 mè w' avegagi ndòva.
- 13 Alatzil Pilat iminis' impòlo nì'
 Ivangiuli nì' anlaga, awulinlia
 14 waò, Inlè, Anlw' abag' òma winlo
 gòre miè, g' òmo syokoli' anlaga:
 nla vònlani, mi are yè kotiza pa
 gw' azyò manli, ndò m' pa dèngè
 nì' ògara gw' isaòn mèyo yi sozi-
 15 za 'nlwè yè: nio Hèrod kè: ko-
 nde awinlizè gòre 'zwè; nla vò-
 nla, zyele ndaga dendò pa nle yè
 yi re yè nì' Inyanga ny' Ijuwa.
 16 Sambò m' be ayiwe, arigè diènga.
 18 Ndò waòdu ta w' awògini', Inlè,
 Ròmbare winlo, ko tigiñla 'zwè
 19 Barabas diènga: ò vegagi fèlò pa
 gò ntyògò g' òñwanja w' edungu
 kwezò pa nle yè gò nkala, nì' Ijò-
 20 nì' anlaga. Pilat avo kamba nla
 waò, mbelaga gò tige Jisu diènga:
 21 ndò w' arong', Inlè, V'anliè gò
 22 krosi, V'anliè gò krosi. Nl' awu-
 linliè waò nyongo yintyarò, Inlè,
 Ntini' ande, udaga mbe nde yi re
 yè denda pa? M' pa dènge nti-
 nla y' Ijuwa gòre yè. Sambò m'
 23 be aylwè arigè diènga. Ndò w'
 avangatiè nì' amòl ampòlò, mba-
 mblag' Inlè e ga V'anllò gò krosi.
 24 Nl' amòl maò m' agevi. Nl' are-
 nllzi Pilat Inlè ga lendò nt' aʋa-
 25 mbi waò. Nl' arigiè yè diènga ò
 V'amblò waò, ò vegagi fèlò pa gò
 ntyògò g' òñwanja w' edungu nì'
 Ijònl' anlaga: ndò avenli Jisu gò
 ntondiuli yaò.
- 26 Gw' agèndi waò nla yè, w' agò-

ti' óma wi Sirèn, in' Inyè nle Simon, ó Vieuli avila gò ntye, agumbizè kros, inlè e ga rwanle yò
 27 gò nyufia yi Jisu. Nl' azongió yè nli nkondo mpólò y' anlaga, nì' antò kè w' awólag' intónlò
 28 saò alenlinlè. Ndò Jisu awlzi gòre waò awulia, inlè, Awa wantò wi Jerusalèm, alenlinlanli miè, ndò lenlinlanli' lkuw' iyanli, nì' awanli' iyanli. Konde vónlanli, intyugu si bita, si be bulió waò, inlè, Ózavinlò gòre waò wi re nkele, nla gw' ámbuffiu wi re mi pa janla nli mori, nla gw' ámbènlè mi re mi pa jonj' awanla. Egòmbè mè wi be pakilia gò bulini' inòmba, inlè, Vòswanli gòre 'zwè; nli sadòmba, inlè, 31 Vuganli 'zwè. Konde ja w' adenda yenlo gw' erer' eveyò, aude zi be dendò g' ókólóngò?
 32 Nl' agèndiò nla yè gò jóulò awè-nlè ávanli, iyanjisi yi mbe. Gw' ávieuli waò gò mbóra yi fweliagò, inlè, Nkèli, gógò ávanli waò yè gò krosi, nì' anlag' áve mèwo kè, ómòri g' ógo 'nlómilè nì' ómòri g' ógo nyantwè. Nl' awull Jisu, inlè, Rera, nyeza waò; konde wi mia nte denda waò. Nl' ageranli waò Ingoi sè, avung' eganlò.
 35 Nl' agumani' anlaga mpòulaga. Nli nlanli kè w' azyèliagè, awu-
 36 lia, 'nlè, Azungini' affiori; e ga zungini' óku' wèmbè, j' adwanle Kraisi y' Anyambè, yi re yè pinja pa. Nl' isozyè kè's' azyèliagè, ávia gòre yè, ávele pè vlnegèr, 37 awulia, inlè, Ja 'wè nì' óga w' Iju, zungini' óku' womè. Avegagi k' irèndo gw' Igonlò ny' ewònjò zè, inlè, WINLO NL' ÓGA W' IJU.
 39 Nl' ómòri w' anlag' áve w' ávanliò, azyèliè, awulia, 'nlè, Awè aranga Kraisi? zungini' ókuw' 40 womè nla 'zwè. Ndò ómòri awi-

nlizi; nsèmbagè awulia, 'nlè, Ó pa ti' Anyambè du, awè kè pò p' ógara inèmbò? Azwè kè azwè jenla nt' are nla 'zwè kwèkwè; konde azwè dendinlò nt' ar' ijanj' isazyò: ndò winlo e pa dende ndaga mbe du. Nl' awullè, inlè, Jisu, yónginlia miè gò be bio gw' 42 inlongo nyo. Nl' awullinlò yè nle Jisu, inlè, Glligitii mi bulinlio inlè, nì'èno winlo ó be dwanla nla miè gò Paradis.
 44 Avegagi vo igwèra ny' óròwa, nì' arwenli mpiri gò ntye yòdu kwanga gw' agwèr' ènlogófil, nì' ózange wi nkómbe w' ayili: nì' ónla-
 45 mb' ózambe wi nagò y' Anyambè w' ayarui gò garegare. Nl' aròngi Jisu nì' inyò' ivólò, awulia, 'nlè, Rera, mi pinli' Inlini' Inyam' gw' ago mo: ayè bulia pa yenlo, 47 azuli ófwei. Nla gw' ayenli ewònjò z' isozyè ayenla nt' arwenli, azuminli' Anyambè, awulia, 'nlè, Rèti winlo avegagi óma w' ógòre.
 48 Nla waòdu w' alatanli gò pónla, gw' ayenli waò isaón y' arwenli, w' awinyi mbólag' intónlò saò.
 49 Nla waòdu w' amienliè, nì' antò w' aluò w' asóngiè avila gò Galile, w' agumanli davadaviè, avónlag' isaón ylnlo.
 50 Avegagi vovo óma, in' Inyè nle Jòsèf, ónlero gòre waò' nì' ómo
 51 mbia nì' ógòre, ó re e pa duò ajiviri monda yàò nì' ijanj' isaò: alwanlagi gò Arimathea, ukala y' Iju, ayè kè avegagi mpónlag' inlongo ny' Anyambè. Winlo agèndi gòre Pilat, ávambli ókuwa wi 53 Jisu. Nl' azyòulè ebende, avinganga zò nì' ivèl' I'via, awela zò g' órònginlò w' aròkiò gw' Idò, wi re wi pa fèlò nì' ebende nli mori.
 54 Avegagi ntyugu y' ikekiza, nli ntyugu yi Syonlo y' arwenli plèrè. Nl' antò, w' aluò w' asóngiè avila gò Galile, w' azòngli, ayenli'

- 15 yódu y' arwenli. Gw' agamba-
 16 nlagi waó alóŵanlaga mpaga,
 arwenl', Inlè, Jisu ayèmbè azyu-
 17 syl plèrè, agènda nla waó. Ndó
 antyo maó m' azimbió Inlè w'
 18 amè. Nl' awulinlè waó, Inlè,
 Agamb' ande minlo mi kambulú
 'nlwè, gó kènda 'nlwè? Nl' agu-
 manli waó góre, nl' azyó m' ekè-
 19 ŵa. Nl' ófiori góre waó, In' Inyè
 nie Klópas, awinlizi awulinlè,
 Inlè, Góre waó wl dwanla gó Je-
 rusalèm awè dadíè ó pa ml' isaón
 20 yl re twa pa gógó gw' intyugu sl-
 nio? Nl' awulinlè waó, Inlè,
 Isaón ndè? W' awulinlè Inlè,
 Isaón g' óŵwanja wl Jisu y' óŵwo
 Nazarèth, ó vegag' óvogisi wl
 ngulu gw' ljanja nla gw' Igamba
 g' ózyó w' Anyambiè nl' anlaga
 21 waódu: nli nt' aveliló yè nl' Im-
 nis' Impóló nli mongl' wl pangl-
 nla 'zwè gó p' ógara w' ljuwa, ko
 22 waó banliè gó kros. Ndó azw'
 avegagi nl' Iguffu Inlè nle yè ó
 be dandune Israèl. Nla viaga-
 nló nl' isaón yinlo yódu, nlenlo
 nle ntyugu yi ntyaró isaón yinlo
 23 yl ga dwanle. Nl' antó awèwo
 wl nkumb' lyaazyó nt' affiamizi
 'zwè, konde gw' akènda waó g'
 24 órönginlò ibanga sódu; ko w' aè-
 ng' ókuw' wè, w' abia awulla 'nlè,
 w' ajenla k' lenjèl, s' abówunlia
 25 góre waó awulla, 'nlè are bo. Nl'
 awèwo góre waó w' apegaga nla
 'zwè, w' akènda g' órönginlò, aè-
 nga wó vanganle nt' awulló nl'
 26 antó: ndó wl pa jenlè. Nl' awu-
 liallè waó, Inlè, E, anlaga w' lte-
 ŵiu, nl' Irèŵi' lliiri gó bekelí' isaón
 yódu yl re kambó pa nl' lvoGISI!
 27 Arang' Inlè KraIs e ga zindinl'
 isaón yinlo, ayinginla gw' lveud'
 28 Inyè? Nl' avakiliè nli Mòèbs nl'
 lvoGISI yódu, avèngunla góre waó
 gw' Irèndo yódu isaón g' óŵwanja
 29 w' ókuw' wèmbè. Nl' azyusyl waó

pièrè gò nkala y' agèndiò waò: 28
 29 nì' alendiè mpauil ga e bele pla-
 ganla. Nì' azimbi waò yè, awu-
 lla, 'nlè, Lwanla nla 'zwè: konde
 nkòlò y' atwenli pièrè, nì' òwe-
 nja w' akèndi pòlò. Nì' ayingl-
 30 niè gò dwanla nla waò. Gw'
 alwapliè tu gw' inya, arwenli
 'nlè, awougl mpèmba, azavinla
 31 yò, amogunla yò, ava waò. Nì'
 anungw' antyo maò, ko waò
 miè; nì' aninlè avila gw' antyo
 32 maò. Nì' awullanl waò, Inlè,
 Irèfì' iyazyò yi pa pla gò garegare
 yazyò, gw' akambagè nla 'zwè gò
 mponlo, aulungunl' Irèndo gòre
 33 'zwè? Nì' agumanl waò igwèra
 mè, awinya gò Jerusalèm, nì' alè-
 ngi waò igòfìl nì' òfìorl datanla
 pa ta, nì' aforl w' avegagi ula
 34 waò, w' awul', inlè, Rerè are tò-
 ngwa pa, awòwunla gòre Simon.
 35 Nì' arakall waò isaón y' arwenli
 gò mponlo, nli nt' amlenli waò yè
 nì' imoguula si mpèmba.
 36 Gw' agambagi waò isaón yinlo,
 Jisu ayèmè agumaull gò gare, a-
 wulinla waò, inlè, Afìènjà gòre
 37 'nlwè. Nì' arienl waò ntiagaga,
 avkilla, 'nlè w' ajenl' lbambò.
 38 Nì' awulinlè waò, inlè, Anlwè
 syugazyugiò sè? nì' ipikilla ònlo-
 ngo mè si bia gw' Irèfì' Iyanli sè?
 39 Vònlani' ago mam' ul' intyòzyò
 sam', Inlè nle mièmè rèti: gòtare-
 ni miè ko miauli; konde ibambò
 nyl zye nì' Izyònl nli pa, ga nte
 40 jenla 'nlwè nla miè. Gw' awullè
 yenlo, arumili waò ago mè nì'

41 Intyòzyò sè. Nla gw' avegagi
 waò wl bekèlia vo mbia y' ayenlò
 waò, añaanaga, Jisu aḽambi waò,
 inlè, Anlw' are venlò nì' eza z'
 42 Inya? Nì' avenl waò yè erenle z'
 43 evèrè pikò pa. Nì' awonglè zò,
 anya gw' azyò maò.
 44 Nì' awullniè waò, Inlè, Minlo
 nì' agamba m' awulinl miè
 'nlwè, gw' avegagi miè nla
 'nlwè, Inlè isaón yòdu yi re tèn-
 dò pa g' ivanga ml Mòsea, nla gw'
 ivogisl, nla gw' Ijembò, g' òfiwa-
 45 nj' iwam', yi ga rwe rèti. Vovo
 aulungunlè wònjò yaò, ko waò
 46 kòtlz' Irèndo y' Anyambiè: nì'
 awullnè waò, Inlè, Yenlo re tèn-
 dò pa Inlè, Krala e ga zindinl'
 Ijuwa, aròngwa avila gw' Ijuwa
 47 gò ntyugu yi ntyarò: nla inlè, I-
 kalwa s' òrèfia nì' inyeza s' lbe si
 ga gambinlò gw' in' inyè gw'
 alongo mòdu, mpakillaga avila gò
 48 Jerusalèm. Anlwè nì' Iyenl y'
 49 isaón yinlo. Nla vònlani, m' be
 tòfì' òmpanganlò wa Rerè gòre
 'nlwè: ndò venglinlanl gò nkala
 yinlo, kaò anlw' abòriò nli ngulu
 avila gw' Igònlò.
 50 Agèndiè waò gò mbòra yi re awa-
 swo nli Bethani: nì' aròmbinlè
 51 agò mè, azavinla waò. Nì' arwè-
 ni' Iulè, gw' azavinlaglè waò, a-
 ḽangwanl nla waò, arwanlò gw'
 52 Igònlò g' òròwa. Nì' azavinli
 waò yè, awinya gò Jerusalèm nli
 53 mbia mpòlò. Nì' alwanlagl waò
 gò nagò y' Anyambiè, nsavinlag'
 Anyambiè.

NTYANGÔ MBIA YI

JAN.

- 1 IGAMBA ny' avegag' gw' ipakilia, Igamba ny' avegag' ni' Anyambè, ni' Igamba ny' avegag' Anyambè. Ayè mèmò avegag' ni' Anyambè gw' ipakilia.
- 3 Ya yòdu y' avangiò nis yè; pangò ezoma zi re pangò pa kaò vo 4 yè. Efiènlo z' avegag' gòre yè, ni' efiènlo mè z' avegag' ózange 5 w' anlaga. Ni' ózange wi bamba gò mpiri; ull mpiri yi kótiza 6 wò. A'vieni' óma ó rófiò ni' Anyambè, in' inyè ny' aweliagò, 7 inlè, Jan. Ayè mèmò a'vieni' óyeni, gò takilla g' ófwanja w' ózange, inlè anlaga waòdu wi ga 8 vekelle vo yè. Ayè e pegag' ózanga mè, ndò a'vieni' gò takilla g' 9 ófwanja w' ózange. Ózange waggilgili, wi jenjiz' óm' edu, w' 10 arwenli' gò bia gò ntye. Avegag' gò ntye yinlo, ni ntye y' avangiò nis yè, ndò ntye yi mlè du.
- 11 A'vieni' gòr' iwè mè, ndò waò w' 12 avegag' iwè mè wi bongè. Ndò ntangò y' awongiè, gòre waò aveni' luyanga nyl twa awania w' Anyambè, inlè gòre waò w' 13 a'vèkeli' In' luyè: wi re wi pa janlò nli ntyinla, ge nli ntòndinli y' ózyònlì, ge nli ntòndinli 14 y' óma, ndò ni' Anyambè. Ni' Igamba ny' arwenli' ózyònlì, alwanlagòre 'zwè (ni' ayeni' 'zwè ónjèlènjèlè wè ga ónjèlènjèlè w' ófwa wikika wa Rerè) ralie ni' 15 imèpinlò ni' ómiènè. Jan arakili g' ófwanj' iwè, arònga, inlè, Winlo nle yè ó gambiò mè, inlè, Ayè ó bia gò nyuñ' iyam', atwe-
- nli gò bósyo yam' : konde ayè nla 16 mè ayè lóugi. Konde azwèdu azw' aveniò avlia gw' ibuni' isè, 17 ni' imèpinlò v' imèpinlò. Konde ivanga ny' aveniò vo Mòsès, ndò imèpinlò ni' ómiènè w' a'vieni' 18 vo Jiau Kraia. Zyel' ómo re jenia p' Anyambè nli mori; Ófwa wikika ó dwanla gò ntònlò ya Rerè are mieza p' anlaga g' ófwanj' iwè.
- 19 Ni' atakwè ni Jan me minlo, gw' arómi Iju arómi' iminlè ni' awa wi Levi gòre yè avlia gò Jerusalèm gò bambè, inlè, Awè mande? Amèmi, e pa danda; ndò amèmi', inlè, Mi' arange Kraia.
- 21 Ni' a'vambi waò yè, inlè, Aude sambò? Awè ni' Elias? Awuliè, 'nè, Mi aranga yè. Awè ni' óvogial mè? Awinlizl, 'nè, Nyawè. Vovo w' awulinlè, 'nè, Awè mande? ko 'zwè fwilizl' Igamba gòre waò w' atófia 'zwè. Ó buila sè g' ófwanja w' óku' 22 womè? Awuliè, inlè, Miè ni' inyòl ny' óma ntóngaga gw' itòve, inlè, Nyonyuniani mponlo ya Rerè gòre, ni' awull Eesia y' 24 óvogial. Waò w' aròmiò w' aviti 25 gòr' Ifarisi. Ni' a'vambi waò yè, inlè, Sambò ó baptaiza sè, j' awè arange Kraia, ge Elias, ge óvogial mè? Jan awinlizl waò, inlè, Mi baptaiza ni' aulingò: gò gare yanni kumanl' óma ó re anlwè pa mè, inlè, ayè ó bia gò nyuñ' iyam' ó re ni azye ni' inyanga nyl puruni' Intyózyò sè satanga. 28 Isaòn yinlo y' arwenli' gò Bètha-

- ni g' ozamb' òfiorl wi Jordan, mbóra y' avegagi Jan e bapta-
iza.
- 29 Bu nya ayenll Jisu e bia góre yè ;
nì' awulè, Inlè, Vonlanl', Òfwidombe w' Anyambè, wi tómb'
30 ibe si ntye yinlo! Winlo nle yè
ò wuliò miè, Inlè, Gó nyumí'
iyam' bí' ómo re atwenll gó bós-
syó yam', konde ayè nla miè ayè
31 longl. Mí miè du; ndó gó ntinia
'nlè e ga miezò góre Israèl, avie-
nll miè mbaptalzaga nì' anlingò.
32 Nì' arakill Jan, Inlè, Mí are
jenla p' Inlinla nì' egolauil z'
ibembe nyi suminla avila g' órò-
wa; nì' alwanll nyò góre yè.
33 Mí miè du: ndó ayè ó rómí miè
gó baptaiza nì' anlingò, awullnll
miè Inlè, Ayè ó jenlò ndó e suml-
nlò nì' Inlinla, ko nyò dwania
góre yè, ayè mèmò nle yè ó ba-
34 ptaiza nì' Inlinl' I'via. Mí are
jenla pa, arakilla 'nlè, winlo nì'
Ófwa w' Anyambè.
35 Bu nya kè Jan avegagi kumanla
pa ayè nì' avanll w' inlèngl yè;
36 nì' avonliè Jisu e kènda, awulia,
'nlè, Vonlaul', Ófwidombe w'
37 Anyambè! Nì' inlèngl mè
imbanll w' ayogló yè, nì' azóngl
38 wao Jisu. Awizi Jisu, ayenla
wao wi sòngè, awulinlia wao,
Inlè, Anlwè but' ande? Nì'
awulinll wao yè, Inlè, Rabi (nyl
pivia, 'nlè, Ónlènj) ó dwania
39 gwí? Awulinli wao, Inlè, Yógó-
ulí' ko 'nlwè jenla. Avienll wao
ayenle mbóra y' alwanlò ndè; nì'
alwanll wao nia yè ntyugu mè:
aluó atwenll vo igóffi ny' agwèra.
40 Ófiorl gòr' a'vanll mè w' ayogló
Jan e kamba, azóngè Jisu, avega-
gl Andru ófwongwè wí Simon
41 Pitèr. Ayè alóngl dèng' ófwon-
ngl yè Simon, awulinliè, Inlè,
Azw' are dènga pe Mèsla, (nyò
bèngunlò pa nyl pivla, 'nlè,
- 42 Kraia.) Nì' a'vagìè yè góre Jisu.
Jiau avonliè awulia, 'nlè, Awè
nle Simon y' ófwa wí Jóna: ó be
fweliò, Inlè Sefas (nyl pivla 'nlè
Pitèr.)
- 43 Bu nya Jisu a'vèll kènda gó Ga-
lille, nì' alèngiè Filíp; nì' awul-
nllò yè nle Jisu, Inlè, Zóngá mè.
44 Filíp avili gó Bèthsaida, nkala yl
45 Andru nli Pitèr. Filíp alèngl
Natanlèl, awulinliè, 'nlè, Azw'
adèngiè ó rèndiò nle Mòsès gw'
lvanga nì' ivogisi kè, Inlè, Jisu
yl Nazareth, y' ófwa wí Jòsèf.
46 Nì' awulinliò yè nle Natanlèl,
Inlè, Ezom' e'vía ko pila gó Naza-
rèth? Filíp awulinliè, 'nlè, Yò-
47 gó jenle. Ayenll Jisu ayenle Na-
tanlèl e bia góre yè, awulia g'
ófwanj' iwè, Inlè, Vonla, Ófwò-
Israèl waglligili, ó re azye nì' ite-
48 miza. Natanlèl awulinliè, 'nlè,
Ó mia miè sè? Awinnllz Jisu
awulinliè, 'nlè, Filíp wellago ro,
gw' avegagi 'wè gó ntinla y' erere
49 z' ifig, mi ayenllo. Awinnllz Na-
tanlèl awulinliè, 'nlè, Ónlènj,
awè nì' Ófwa w' Anyambè;
50 awè nì' Óga wí Israèl. Awinnllz
Jisu awulinliè, 'nlè, Ó bekella,
konde mi abulinlio, Inlè, Mí aye-
nlio gó ntinla y' erere z' ifig? ó
be jenl' isaón impólò viaganlò nla
51 yinlo. Nì' awulinliè yè, Inlè,
Gilligli mi buinllia 'nlwè, Inlè,
Anlwè be jenl' óròwa nungwa
pa, nì' ienjèl s' Anyambè mpa-
ndaga nll nauminlaga gòr'. Ófwa
w' óma.
- 2 Ntyugu yl ntyarò avegag' ijò-
mbanla gó Kana yl Galilé; nll
2 ngwè yl Jisu avegagi vovo. Nll
Jisu kè awellò gw' ijòmbanla, ayè
8 nì' Inlèngl yè. Gw' amanl' iwè,
ngwè yl Jisu awulinliè, Inlè, Wí
4 zye nì' iwè. Nì' awulinliò yè nle
Jisu, Inlè, Ófwautò, ezande zì re
miè nla 'wè? Igwèr' inyam' nyl

5 pa twa. Awull ngl yè awullnli mongl penguinia, inlè, Ósaón we-
 6 du wí bulinlió 'niwè nie yè, le-
 ndanli wó. Avegagi vovo dóló
 akópa m' adó órówa, ml feló anli-
 ngó, ga nt' avegagi ntyall y' ljo-
 vunla e' Iju, ml re ko keka lkóp'
 7 ledu gènlizó Vñanli ge raró. Awu-
 llinlió waó nle Jísu, luidè, Yónil-
 anli' akópa nli' anlingó. Nl' ayó-
 8 nli waó mó guguru. Nl' awull-
 nliè waó, inlè, Gubunlanli ko
 twanlanli górá ómo re gw' ewó-
 njó zi ntyagó. Nl' arwanli waó.
 9 Nla gw' alemb' ewónjó zi ntyagó
 alemb' anlingó m' agalunlió lve,
 ko amia gw' apila nyó (ndó mongl
 pènginle tavuru w' aluó w'
 akul' anlingó waó w' amlenli),
 10 a well ónlófié ó jómba, awullnliè,
 'nlè, Óm' edu e dóngé dóvli' iv'
 l'via; nla gó duó anlaga w' ajongi
 mblambidè, vovo e dóvli' iv' l'vè:
 ndó ó re penjavenja p' iv' l'via a'via
 11 vèno. Ipakilia si dónge alnlo e'
 alendíó nle Jísu gó Kana yl Galile,
 kè tuminli' ivend' inyè; nl'
 12 inlèngi yè y' a'vekeliè. Avlla vo-
 vo azuminli gó Kapernaum, ayè,
 nli ngl yè, nl' awongi yè nl' inlè-
 ngl yè: nl' alwanli waó vovo ara-
 ng' Intyugu sínyenge.
 13 Arwenli ntyagó y' ónloganló y'
 Iju pièrè, nl' avandi Jísu gó Je-
 14 rusalèm. Nl' alèngiè gó nagó y'
 Anyambè anlaga w' agólag'
 inyare nl' adombe nl' abembe,
 nli mongl pengakanle sylka kè
 15 tugetu. Nl' avangéè ókasa w'
 igoli, agogunlia waódu avlla gó
 nagó y' Anyambidè, nl' adombe
 nl' inyare kè; nl' aylriè sylka yl
 mongl pengakanla gó ntye, awó-
 16 nl' Itavuru saó bundu; nl' awu-
 llinliè waó w' agólag' abembe,
 inlè, Rómbanli ya yíulo vèno;
 avanganli nagó ya Rer' lyam' na-
 17 gó y' anliwa. Ayónginli' inlèngi

yè inlè re tэндó pa inlè, Mplu g'
 ófiwanja wí nag' wo yi be nya
 18 miè. Awinliz' Iju awullnliè,
 'nlè, Elemba nde zi tuminlió ndo
 'zwè gó re 'niè ó dend' isaón yí-
 19 nlo? Awinlizi Jísu awullnliè
 waó, inlè, Zazyanli nagó y' Anya-
 mbidè yíulo, m' be fo nongunlia
 20 yó nl' Intyugu ntyaró. Awull
 Iju, inlè, Nagó yíulo y' anlógió
 nl' agófiil m' Impufi' anlal nl'
 impufi' órówa, ni' awè be nongu-
 21 nlia yó nl' Intyugu ntyaró? Ndó
 agambli g' ófiwanja wí uagó y'
 22 óku' wèmbè. Gw' aróguniú yè
 avlla gw' ijuwa sambó, inlèngi yè
 w' ayónginli', inlè aluó akambi
 yenlo; nl' avekeli waó irèndo nl'
 lgamba ny' awulló nle Jísu.
 23 Gw' avegagiè gó Jerusalèm gó
 ntyagó y' ónloganló awenge w'
 avekeli lu' Inyè gw' ayenli waó
 24 lemba y' alendíó ndè. Ndó Jísu e
 bekelia gó fel' óku' wè góre waó,
 25 konde amienli' anlaga waódu. E
 pegaga kè nl' isyolo nyl bullnlió
 nl' óm' edu g' ófiwanja w' óma;
 konde ayèmbè afilenli nt' are górá
 anlaga.

3 Avegag' óma w' Ifarisi, in' inyè
 ny' aweliagó inlè, Nikódemó, e-
 2 nliáfil z' Iju. Ayè mbémó a'vienli
 góre Jísu ógwèra, awulinliè, 'nlè,
 Rabi, azw' avóró, inlè, awè nl' ó-
 nliènjli ó vili górá Anyambidè: ko-
 nde zyei' ómo re ko dende lemba
 yíulo yl dèndó ndo kaó Anyambidè
 3 adwanla nla yè. Awinlizi Jísu
 awullnliè, 'nlè, Gligili ml bull-
 nlió, inlè, Kaó óm' ajanló ifjanló
 ijónia, ayólie jenli' inlongo ny'
 4 Anyambidè. Nikódemó awulinliè,
 'nlè, Óma ko janló sè ayè twa pe
 mbólo? ayè ko jingina gw' lwu-
 fiu nyi ngl yè nyonglo yimbanli,
 5 ayanló? Awinlizi Jísu, inlè, Gi-
 ligili ml bullnlió, inlè, Kaó óm'
 ajanló nl' anlingó nl' Inlinia, ayo-

lie jinginia gw' inlongo ny' A-
 6 nyambè. Eza zi re janlò pa ul'
 ózyónlì zò ózyónlì; nì' eza zi re
 7 janlò nì' Inlinia zò lulinia. Affia-
 ma konde ml' abullinlò, inlè, A-
 8 ulwè ga yanlò ljanlò ljonla. Ó-
 mpuuga wl pèvinia nkóvā yi bela
 wò, ó joga k' inyòl nya wò, ndo ó
 mié mbóra yi plla wò, ge nkóvā
 yi kènda wò; yenlo r' óm' edu ó
 9 janlò nì' Inlinia. Awlinlzi Nìkò-
 demò, awulinlè, 'nlè, Isaón yinlo
 10 ko dwanla sè? Ayiviri Jisu awu-
 linlè, 'nlè, Awè nì' òulènjì wl
 11 Iarèl, Kó ó m' isaón yinlo? Gi-
 ligill mi bulinlò, inlè, Azwè ka-
 mb' isaón yi re 'zwè jenla pa: ndò
 12 anlwè bong' atakwè mazyò. Miè
 bulinia pa 'nlwè isaón yi ntye,
 ko 'niw' avekella, anlwè be beke-
 lia sè, ja ml' abullinia 'nlwè isaón
 13 y' óròwa? Zyel' ómo re panda pa
 g' óròwa, kaò ayè ó zuminlì avila
 g' óròwa, inlè, Ófiwa w' óma, ó re
 14 g' óròwa. Nla ga nt' aròmbinlì
 Mòsès aròmbinlì' ófiamba g' órò-
 ve, yenlo k' Ófiwa w' óma e ga
 15 ròmbinlò: inlè, óm' edu ó beke-
 liè e ga lwanle nì' èfièno zako-
 nlako.
 16 Konde ltonda s' arondi Anya-
 mbè aronde ntye yinlo s' avanglè
 p' Ófiwanl' iyè wlkika, inlè óm' edu
 ó be bekelìè, avere, ndò e ga lwa-
 17 nle nì' èfièno zakonlako. Konde
 Anyambè e pa tòm' Ófiwania gò
 ntye yinlo gò jèkèllie utye; ndò
 inlè, ntye yi ga zunginlò vo yè.
 18 Ayè ó bekelìè e p' ógara: ndò ayè
 ó re e pa bekella are pò p' ógara,
 konde e pa bekella ina ny' Ófiwa
 19 wlkika w' Anyambè. Nìl mpe-
 nli y' ógara mè ye yinlo, inlè, ó-
 zange wl re bia pa gò ntye, ko
 anlaga tonde mpirl viaganlò nì'
 ózange; konde ljanj' isaò s' ave-
 20 gagi sibe. Konde óm' edu ó jauje

mbe e bik' ózange, e bia kè g'
 ózange, ljanj' isè si vende dènge
 21 ntyèmbo. Ndò ayè ó janj' òrètì e
 bia g' ózange, ko ljanj' isè jenlanl'
 inlè, si re janjò pa gòr' Auya-
 mbè.
 22 Isaón yinlo viaganlò, a'vlenlì Jiau
 nì' inlèngl yè gò Judia; nì' alwa-
 uliè vovo ula waò, a'vaptalza.
 23 Jan kè a'vaptalza gò Enon pi-
 èrè nìl Salim, konde vovo avegagi
 anlingò affièngè: nì' a'vlenl' aula-
 24 ga, a'vaptalzo. Kònde Jan e duò
 25 afelò gò ntyògò. Nì' alòv' inlè-
 ngi yi Jan mpaga nì' ófiwo-Ju
 26 g' ófiwanja w' ljombunlia. Nì'
 a'vlenlì waò gòre Jan awulinlè,
 'nlè, Óulènjì, ayè ó vegagi nla
 'wè g' ózamb' ófiòri wl Jòrdan, ó
 rakililò ndo g' ófiwanj' iwè, vònia,
 e bapalza, nì' anlaga waòdu wl
 27 bia gòre yè. Awlinlzi Jau awu-
 lia, 'nlè, Óm' ayollie dèng' ezoma,
 28 kaò z' apò yè avila g' óròwa. A-
 nlwèndè anlwè takllia g' ófiwanj'
 iwam' nt' awulì miè, inlè, Ml' ara-
 nge Kraiss, ndò ml' are tòmò pa gò
 29 bósyò yè. Ayè ó re nì' ófiwantò
 nle ónlòfiè ó jòmba; ndò ndegò y'
 ónlòfiè ó jòmba, ó kumanla, ayo-
 go agamb' imè, e jenl' inyòl ny'
 ónlòfiè ó jòmba mbia mpòlò; sa-
 mbò mbi' yam' mèyo y' akeki.
 30 E ga vende mpendaga, ndò miè
 ml' ga gongè.
 31 Ayè ó plla gw' igònlò are gw'
 ewònjò za waòdu: ayè ó plla gò
 ntyè ayè eza zi ntye, e kamba kè
 g' eza zi ntyè: ayè ó plla gw' igò-
 nlò, are gw' igònlò nya waòdu.
 32 Isaón yi re yè jenla pa nìl joga, e
 takllia g' ófiwanja wa yò; ndò
 33 zyel' ómo bong' atakwè mè. Ayè
 ó re bong'a p' atakwè mè are jivi-
 ra p' lgamba uyinlo, inlè, Anya-
 34 mbè, ayè óma w' òrètì. Konde
 ayè ó ròmìlò nì' Anyambè, e ka-
 mb' agamba m' Anyambè; ko-

- nde Anyambè e pè Inlila nì' egènlizò. Rerè e toná' Óñwanla, are pa pe ya yódu kè gw' ago mè.
- 36 Ayè ó bekkèl' Óñwanla are nì' efiènto zakoniako; ndó ayè ó re e pa bekkèl' Óñwanla ayeul' efiènto, ndó egunlu z' Anyambè zì dwanla góre yè.
- 4 Gw' amienl Rerè, inlè, Ifariál w' alud' w' ajogiò, inlè, Jisu e panga aṽaptalz' inlèngi viaganlò nll
- 2 Jan (vanganle Jisu ayè mè e ba-
3 ptalza, ndó kaò inlèngi yè), vovo alubwiè gò Judia, avo kènda gò
- 4 Galle. Nì' avegag' isyoio góre yè
- 5 gò piaganla gò Samaria. Yenlo aṽienlè gò nkala yl Samaria, yi fwelò, 'nlè, Sukar, pièrè nll mbel yi utye y' avelitò nle Jakob gòr'
- 6 óñwaal' iyè Jòsèf. Nì' everò zì Jakob z' avegagi vovo. Jisu, jasa pa ul' ògèndo, alwanli tu gw' everò. Avegagi v' igwèra ny' òròwa ny' ówenja. Nì' avelin' óñwantò wl Samaria gò per' anlingò: nì' awullinlò yè nle Jisu, inlè, Va mè mè anlingò mì jonga. Konde inlèngi yè y' alud' y' akèndagi gò nkala gò kòl' Inya. Awuli óñwantò wi Samaria awullinlè, 'nlè, Awè, óñwo-Ju, ó bambia mè óñwantò wi Samaria anlingò eè? (Konde Iju wì zye nli ndaga nll mongi Samaria.) Awinllzi Jisu awullinlè, 'nlè, Arwe 'nlè w' amienl' idaṽia s' Anyambè, nì' ayè ó bulinlio, inlè, Va mè mè anlingò, gavo ó to bambiè, ko yè po anlingò m' efiènto. Óñwantò awullinlè, 'nlè, Rera, ó zye nì' eza zì knbunla, nì' anlingò gw' everò wì re bò: anlingò m' efiènto mè sambò mì re nla 'wè mì pila gwì?
- 12 Ó r' ómpóló viaganlò nia rer' iya-zyò Jakob, ó venli 'zwè everò, ayongaga gò zò ayè mè, nì' awanl' 13 iyè, nll vuglinl' yè? Awinllzi Jisu awullinlè, 'nlè, Óm' edu ó
- 14 jong' anlingò minlo e be fo jenl' esyòve: ndó ayè ó jong' anlingò mì be pa mè yè ayeul' esyòve nyènlè; ndó aulingò mì be pa mè yè mì be twa gò gare yè everò z' anlingò mpòvaga gw' efiènto zakoniako. Awuli óñwantò awullinlè, 'nlè, Rera, va mè mè anlingò mè, ko nìl ayeul' esyòve nyènlè, ge bia kwanga gunlu gò pera.
- 16 Jisu awullinlè, 'nlè, Gè, fey' ónlò-
17 ñie wo, ko bia gunlu. Awinllz' óñwantò awullinlè, 'nlè, Ml azye nì' ónlòñie. Jisu awullinlè, 'nlè, W' abuli mbiambè, inlè, Ml azye nì' ónlòñie: konde ó re dwanla pa nì' anlòñie atanli; nì' ayè ó re nla 'wè vèlo arang' ónlòñie wo: igamba nyinlo nyi re 'wè kamba pa nyl re rètì. Awull óñwantò awullinlè, 'nlè, Rera, mì jenla,
- 20 'nlè, awè nì' óvogiai. Irer' isa-zyò s' azavinlagi gò nòm ba yinlo ndó anlwè bulla 'nlè, gò Jerusalem nle mbòra yi r' anlaga gò savinla. Jisu awullinlè, 'nlè, Óñwantò, vekella mè, igwèra nyl bla nyl be savinla 'nlwè Rerè, aranga gò nòmba yinlo, ge gò Jerusalem.
- 22 Anlwè savinl' eza zì re 'niw' amie; azw' avòrò eza zì savinlò 'zwè, kande isunginia si pila gòr'
- 23 Iju. Ndó igwèra nyl bla, nye nyiulo kè, nyl re waò wì savinla rètì wì be savinle Rerè nì' Inlila nì' omiènlè: konde Rerè e but' anlag' ónlongo mè gò savinlè.
- 24 Anyambè Inlila: nla waò wì savinlè, wì ga zavlinlè nì' Inlila nì' omiènlè. Óñwantò awullinlè, 'nlè, Ml avòrò, inlè Mèsla e bia (ó fweliò, inlè, Krais) gò be biè e be bulinlia 'zwè isaón yódu. Jiau awullinlè, 'nlè, Mì è ó kamba nla 'wè nle yè.
- 27 Vovo aṽienl' inlèngi yè; nì' aṽiami waò konde agambagi nì' óñwantò; ndó pegag' ómo wull-

- 28 nliè, 'nlè, Ô but' ande? ge ô ka-
 mba nla yè sè? NI' arig' ôfiwa-
 ntô ntyug' iyè, agènda gô nkala,
 29 awulinl' anlaga, inlè, Yôgô, je-
 nleni' ôm', abulinla miè isaôn
 yôdu yi re miè denda pa. Winlo
 30 ko dwanle Kraisa? NI' agogwi
 waô gô nkala, aña gôre yè.
 31 Ôfiwantô kènda pa, inlèngi w'
 agwenliè nkolo, inlè, Ônlènjì,
 32 nya. Ndô awulinl' waô, inlè, Mi
 are ni' inya gô nya si re si pa miò
 33 nle 'niwè. Yenlo inlèngi w' aga-
 mbanl', inlè, Abagô inya ni' ôma?
 34 Jiau awulinl' waô, inlè, Iny' isa-
 m' nle gô dende ntondinl' y' ômo
 rôfîl miè, nla gô suliz' eviîô zè.
 35 Anlwè pa bulla, 'niè, Atigani'
 agwèl' aulal, gambènl' egômbe z'
 itenla z' abia? Vôula, mi buli-
 nia 'niwè, inlè, Rômbiniani'
 antyo, ko pôniani' intyaga inlè
 36 ai re bouda pa gw' itenlô. Ayè ô
 tenla e dèng' ipa, agenj' ilônda
 gw' emîenlo zakonlako; ko ayè ô
 bènla ni' ayè ô tenla jenle mbia
 37 ta. Konde g' ôsaôn winlo nkôgô
 mè yi re rëti, inlè, Ôfiori e bè-
 38 nla, k' ôfiori tenla. Mi arôfîl
 'niwè gô tenla mbôra yi re 'niwè
 pa janja: affiori wl re jauja
 pa, ko 'niwè jingina gw' ijanj'
 isaô.
 39 NI' awenge wi mongi wi Sama-
 ria avila gô nkala mè w' a'vèkeliè
 g' ôfiwanja w' igamba ny' ôfiwan-
 ntô, ô rakill, 'niè, Awulinl' miè
 isaôn yôdu yi re miè denda pa.
 40 Yenlo gw' a'vèniîl mongi Sama-
 ria aña gôre yè, w' agwenliè nko-
 lo, inlè, e ga lwanle nla waô: ni'
 alwanliè vovo ntyugu mbanli.
 41 NI' awèni' awenge w' a'vèkeliè g'
 42 ôfiwanja w' igamb' inyèmè; ni'
 awulinl' waô ôfiwantô, inlè, Vè-
 nlo azwè pa bekèlia nyèniè g'
 ôfiwanja w' igamb' inyòmè: ko-
 nde azw' are jogo pa azwèmè,
 amia 'niè winlo rëti ni' Ôzunge
 ni ntye.
 43 Ntyugu mbanli viaganlô alubwi
 44 Jiau vovo, agènda gô Galile. Ko-
 nde Jiau ayèmè arakill 'niè, ôvo-
 gisi azye ni' olubô gô ntye yèmè.
 45 Yenlo gw' a'vèniîl gô Galile, mo-
 ngi Galile w' awongliè, konde w'
 aluô w' ajeni' isaôn yôdu y' ale-
 ndiô ndè gô Jerusalem; konde
 waô kè w' agèndi gô ntyagô.
 46 Yenlo avo bienl' gô Kana yi Ga-
 lile, mbôra y' avangîô ndè anli-
 ngô ivè. Avegagi gô Kaperna-
 um ôma w' luyanga gôr' ôga, ni'
 47 ôfiwanl' iyè avegagi ni' Jjogo. Gw'
 ayogîô yè inlè Jiau aduô abienli
 avila gô Judia aña gô Galile, agè-
 ndi gôre yè, agwenliè nkolo inlè e
 ga 'vie, aying' ôfiwanl' iyè; konde
 48 avegagi pièrè ni' Jjuwa. Jiau
 awulinliè, 'niè, Anlw' a'vèkelie
 du, kaô anlw' ajenle lemba ni'
 49 isaôn yi mamô. Awuli eniafîl
 awulinliè, 'niè, Rera, ko bla
 50 ôfiwanl' lam' yuwaga ro. Jiau
 awulinliè, 'niè, Gèudaga, ôfiwa-
 ni' iyo atôli. NI' a'vèkeil' ôma mè
 igamba ny' awulinliè yè nle Jiau,
 51 agèndaga. Nia gw' agèndiè, inyô-
 ngô sè s' alatanl' nia yè, awulia,
 52 'niè, Ôfiwanl' iyo atôli. NI' a'va-
 mblè waô igwèra ny' avakillè gô
 tôla. W' awulinliè, 'niè, Jaô
 agwèr' ôrogènlô alubw' lfwl gôre
 53 yè. Yenlo rerè amieni' inlè ave-
 gag' igwèra mè gw' awulinliè yè
 nle Jiau, inlè, Ôfiwanl' iyo atôli:
 ni' a'vèkeliè ayè niî nag' wè yôdu.
 54 Zinlo ni' elemba zivani z' ale-
 ndiô nle Jiau, ayè pila pa avila
 gô Judia aña gô Galile.
 5 Isaôn yinlo viaganlô avegagi
 ntyagô y' Iju: ni' avandi Jiau gô
 2 Jerusalem. Gô Jerusalem pièrè
 ni' igugi ny' adombe r' ôfiwo-li'va
 zi fwèlîô niî nkambinl' yi Hebru
 inlè Bèthèada, niî mbôra mè yi re

8 nli vungu tani. Gó yinlo alwanlagi awenge, mongl w' avegagi ni' ijogo, ul' apoku, nli bóke, nli 5 nliéma. Avegagi vovo ónlómíe ó luó adwanli nll nkanli yè agófil m' impuffi' araró ni' impuffi' 6 eulénial. Gw' ayenli Jísu ayenlè bu, amla, 'nlè aluó adwanli yenlo óling' óia, awulinlè, 'nlè, Ó bele 7 toúzó? Ayivir' ómo jogo, iulè, Rera, ml azye ni' óma wí fela mlè gw' elíva gó ayugó anliugó: ndó 8 olingó wí bla mlè, óm' ófiwènlè e 8 kwenla gó bógyó yam'. Jísu awullulè, Inlè, Nlongwa, rómbl- 9 ni' inlanló nyo, ko kèndaga. Nl' avangió ónlómíe mè mbiamblè pele, ko yè tómbini' inlanló nyè, agènda.

Nli ntyugu mè avegagi Syonlo.

10 Yenlo Iju w' awulinli ómo yingió, Inlè, Nlèno Syonlo, zye kwèkwè góre 'wè gó tómbini' 11 inlanló nyo. Ndó awinlizi waó, inlè, Ayè, ó vangí mlè mbiamblè ayè rómfíe awulinli mlè, inlè, Rómblini' inlanló nyo, ko kènda- 12 ga. Avambi waó yè, inlè, Ayè mande ó wulinllo, inlè, Rómblini' inlanló nyo ko kènda? Ndó 13 ayè ó yingió e m' ómo yingió: konde Jísu aluó atómb' óku' wè vovo, konde mbóra y'. avegagi 14 anlag' awenge. Avla vovo Jísu aluonló yè gó nagó y' Anyambìè, awulinlè, 'nlè, Vónla, w' atóli: alend' ibe nyènlè, ó vende bienló 15 ni' ósaón ómbe viaganló nla winlo. Nl' agèndí óma mè, awolinli' Iju, inlè, Nle Jísu ó van- 16 ngi mè mbiamblè. Gó ntíula mè Iju w' agombizi Jísu, konde aluó adend' isaón mýonlo gó 17 ntyugu yí Syonlo. Ndó Jísu awinlizi waó, inlè, Rer' iyam' e janja kwanga gw' egómbe zinlo, 18 mè kè ml janja. Gó ntíula yinlo Iju w' awuti viaganló gó jónlè,

konde e pa bundakanle ntyugu yí Syonlo dadle, ndó aweli Anyambìè, inlè, Rer' iyè kè, mpangag' óku' wè g' Anyambìè.

19 Yenlo Jísu awulinlizi waó, inlè, Gíligili mi bulinlia 'nlwè, iulè, Ófiwanla ayolie dend' ezoma ayèndè, ndó kaó nte jenlè Rere e denda: konde isaóu yódu yí dendó nle Rerè, yó kè yí dendó ul' Ófiwanla egolanli 20 mèmó. Konde Rere e tond' Ófiwaula, arevè isaón yódu yí dendó ndè ayèmb: e be tevè kè isaóu impóló viaganló nla yinlo, 21 ko 'nlwè mama. Konde ga nte tóngunlle Rerè arógunlle mongl wí re juwa pa, alwanliza waó bo, yenlo k' Ófiwanla e dwanliza waó 22 wí beló ndè bo. Konde Rerè e pa jèkèli' óma, ndó are pa p' jèkèlla 23 sódu gw' Ófiwanla; inlè waódu wí ga lub' Ófiwanla ga nte duba waó Rerè. Ayè ó re e pa dub' Ófiwanla, e pa duba kè Rerè ó 24 rómfíe. Gíligili mi bulinlia 'nlwè, iulè, Ayè ó jogo agamb' imam', aʼekeliè ó rófil mlè, are ni' efiè- nlo zakonlako, avie kè gw' ijèkè- 25 lla, ndó are plaganla pa avila gw' Ijuwa agènda gw' efièulo. Gíligili mi bulinlia 'nlwè, inlè, Igwè- ra nyí bla, nye nylulo kè, nyí be jogo waó wí re juwa pa ayogo inyóli ny' Ófiwa w' Anyambìè; nla waó wí jogo wí be dwanla bo. 26 Konde ga nt' are Rerè ni' efièulo g' óku' wèmbè, yenlo kè are pa p' Ófiwanla gó dwanla ni' efièulo g' 27 óku' wè. Avenlè k' inyanga nyí jèkèlla kè, konde ayè ni' Ófiwa w' 28 óma. Afímanal' ígamba nylulo; konde igwèra nyí bla, nyí be jogo waódu wí re gw' lrónginló ayogo 29 inyol nyè, ko waó kogwa; waó wí re janja pe mbia gw' itóngwa s' efièulo; nla waó wí re janja p' ibe gw' itóngwa s' ógara.

30 Mi jolle dende mpongo mlèmè: mi jèkèllia nte jogo miè: nì' ijèkèllì' sam' ai re gòre; konde mi pa bute ntòndinlì yafimè, ndò
 31 ntòndinlì y' òmo ròfìl miè. Ja mi atakilla g' òfwanj' w' òku' wafimè, atakwè mam' mi zyele rètì.
 32 Ayè ò takillia g' òfwanj' iwam' nì' òm' òfwenlè; mi avòrò kè 'nlè atakwè mi takillò ndè g' ò-
 33 fwanj' iwam' mi re rètì. Anlw' are tòfìia pa gòre Jan, ko yè takil-
 34 lì' òrètì. Ndò atakwè mi bongò mèlè mi pìla gòr' òma: ndò mi kamb' isaòn yinlo inlè aulwè ga
 35 zunginlò. Ayè avegagi lampi yi baminla: aròudi 'nlwè gò jenle mbia g' òzange wè v' òfwoollngò.
 36 Ndò mi are nì' atakwè mi r' ampòlò viaganlò nla mi Jan: konde ijanja sì re Rerè pa pa miè gò
 37 denda, ljanja mè sì dendò mè sì takillia g' òfwanj' iwam', inlè, Rerè aròfìi miè. Rerè kè ò ròfìl
 38 mè ayè re takillia pa g' òfwanj' iwam'. Anlwè pa jògo inyòl nyè nli mori, ge jenl' egolanlì zè. Anlw' azyele nì' lgamb' inyè ndwan-
 39 laga gòre 'nlwè kè: konde ayè ò ròfìlò ndè, anlwè bekelìè du.
 40 Anlwè kèlagèl' irèndo, konde anlwè pikilla 'nlè gò yò anlw' are nì' emènlo zakonlako; nle yò kè
 41 yi takilla g' òfwanj' iwam'; ndò anlwè jivire bia gòre miè ko 'nlwè
 42 dwanla nì' emènlo. Mì pa bong' ò inyanga avila gòr' anlaga. Ndò mi avòrò 'nlwè, inlè, anlw' azye
 43 nì' itonda s' Anyambìè gw' iku' iyanlì. Mì are bia pa gw' ina nya Rer' iyam', ndò anlwè pa
 44 bong'a miè: jog' òm' òfwenlè abla gw' in' inyèmè, ayè be bongò 'nlwè. Anlwè ko bekelia sè, anlwè
 45 yi pò inyanga òfìori nì' òfìori, ndò anlwè pa but' inyanga nyl pìla gòr' Anyambìè dadìè?
 45 Avikillianl', inlè, mi be soziza

'nlwè gòre Rerè: r' òfìori ò soziza 'nlwè, inlè Mòsès ò d'òfìnlò 'nlwè iguflu. Konde arwe 'nlè anlwè bekelie Mòsès, anlw' ato bekelia miè; konde arèndl g' òfwanj' l-wam'. Ndò ja 'nlw' ayivira nì' are yè tènnda pa, anlwè be bekelì' agamb' imam' sè?

6 Isaòn yinlo viaganlò, agèndl Jiau gò ntye mori y' elìva zi Galile, zò
 2 nì' elìva zi Tiberias. Nì' azònglò yè ul' anlag' awenge, konde w' ayenlì lemb'a y' alendiò ndè gòre
 3 wad' w' ayogìò tñkanlì. Nì' avandl Jiau gò nomb'a, alwanla tu
 4 gògò nì' inlèngi yè. Ònloganlò wì ntyagò y' Iju w' arwenlì pì-
 5 èrè. Gw' aròmbinlì Jiau antyo mè, ayenl' anlag' awenge wì bia
 6 gòre yè, awulìnlì Filip, inlè, Azwè be kòl' inya gwì gòre mongl
 7 ainlo gò nya? Awulì yenlo gò kènlizè, konde ayèmè amlenlì nte
 8 be dendè. Awinlìzìlò yè nle Filip, inlè, Inya sì re ko kòlò nli nkama
 9 s' ifura mbanlì s' ageke gòre wad' gòr' òm' edu gò bong' òfwozoma.
 10 Òfìori w' inlèugi yè, Andru y' òfìworerè wì Simòn Pìtèr, awulì-
 11 nìlè, 'nlè, R' òfìwanla vèulo ò re ul' amònga mi mpèmba atanlì
 12 nli vèrè v'anlì: ndò ya yinlo ande gòr' anlaga ntangò yinlo? Awulì
 13 Jiau, inlè, Lwanlìzanl' anlaga tugetu. Avegagi affianlì affienge gò mbòra mè.
 14 Yenlo alwanlì wad' tu vo ntòzèn s' anlaga ntya-
 15 nli. Vovo awongl Jiau amònga mi mpèmba: ayè pa p' akeva, agerlìnlì wad' w' avegagi tugetu;
 16 egolanlì mèndò kè vèrè n' avèlagi wad'. Nla gw' ayòri wad' awulì-
 17 nli inlèngi yè, inlè, Gumìllanlì nkìzì y' atìganlì, ko aver' ezoma.
 18 Yenlo agumìnlì wad' yò, ayònlì' igòfìl ny' itòndò nì' itòndò imbanlì nli nkìzì y' arlìgìò nle wad' w' ayenlì avila gw' amòng' atanlì.

- 14 Gw' ayenl' anlaga ayenl' elemba z' alendiò nle Jisu, w' awull, 'nlè, Gilligili winlo nl' òvogisi mè wì bia gò ntye.
- 15 Gw' ayenli Jisu inlè wì bele bia, awongè nli ngulu, gò pangè òga, avo tòm' òku' wè agènda gò nò-
- 16 mba, ayè anka. Gw' arwenli nkòlò, inlèngi yè w' azumlnli gw'
- 17 ell'va; nl' agwenli wàd gw' elende, agè dall' ell'va agènda gò Kapernaum. Nl' ayil' òwenja, ndò Jisu e duò abenli gòre wàd.
- 18 Nl' a'vendi ell'va, konde avèvini'
- 19 òmpung' òmpòlò. Gw' aluò wàd w' auugi nanda ntyarò ge niai, w' ayenli Jisu e jar' ell'va, a'via plèrè nl' elende: nl' arienli wàd.
- 20 Ndò awulnli wàd, inlè, Nle mlè;
- 21 arianli. Yenlo ayivlri wàd gò bongè gw' elende: nl' arwenl' elende gò ntye y' agèndiò wàd pele.
- 22 Bu nya anlaga w' agumanli g' òzamb' òfiorl' w' ell'va w' ayenl' inlè pegag' elend' ezènlè vovo, kaò èfiorl, nia inlè Jisu e pa kwenla gw' elende nl' inlèngi yè, ndò
- 23 inlè w' alubwi wàd dadidè (ndò lende yènlè y' avila gò Tiberias a'via pìrè nli mbòra y' anyenli wàd mpèmba Rerè ayè pa p' ake-
- 24 va): yenlo gw' ayenl' anlaga inlè Jisu e pegaga vovo, nlo inlèngi yè, w' agwenli gò lende mè, a'via gò Kapernaum mbutage Jisu.
- 25 Gw' alèngi wàd yè g' ozamb' òfiorl' w' ell'va w' awulnliè, 'nlè, Ònlèngi, ò vienli gunlu egòmbe
- 26 zyl? Awulnizi Jisu awulnli wàd, inlè, Gilligili mi bulinli 'nlwè, inlè, Anlwè buta mè, aranga konde anlw' ayenli lemba, ndò kònde anlw' anyenl' amò-
- 27 nga, ayòra. Ayanjanli gò dèug' inya si manla manlaga, ndò g' òfiwanja w' inya mè si dwanla gw' èfiènlò zakoniako, si be pò 'nlwè nl' Òfiwa w' òma: konde
- ayè re dingliò pa nle Rerè Anyamblè. Vovo w' awulnliè, 'nlè, Azwè ga lend' ande gò janje vilò
- 29 y' Anyambliè? Awulnizi Jisu awulnli wàd, inlè, Evilò z' Anyambliè ze zinlo inlè, gò re 'nlwè gò bekelidè ò re yè tòfia pa.
- 30 W' awulnliè, 'nlè, Elemba nde zì dendò ndo, zì re 'zwè ko jenla,
- 31 a'vèkelia? Ò janj' ande? Irer' isazyò s' anyenli mana gw' itòve; ga nt' are tèndò pa, inlè, Avenli wàd mpèmba avila g' òròwa gò
- 32 nya. Awulnliò wàd nle Jisu, inlè, Gilligili mi bulinli 'nlwè, inlè, Arange Mòsès avenli 'nlwè mpèmba avila g' òròwa; ndò Rer' iyam' e pa 'nlwè mpèmba yarètl' avila g' òròwa. Konde mpèmba y' Anyambliè nle yò yi suminla avila g' òròwa' av' èfiènlò
- 34 gò ntye. W' awulnliè, 'nlè, Rera, va 'zwè mpèmba mè pèkèpèke. Jisu awulnli wàd, inlè, Miè nle mpèmba y' èfiènlò: ayè ò bia gòre mè, avo jògo njauia, nl' ayè ò bekelia mè, ayenl' esyòve nyè-
- 36 nè. Ndò mi are bulinli pa 'niwè, inlè, Anlw' are miè jenla pa, ndò anlwè pa bekelia. Wàdu wi pò mè nle Rer' iyam' wi be bia gòre mè; nl' ayè ò bia gòre mè, mi awinlize yè du.
- 38 Konde mi are suminla pa avila g' òròwa, aranga gò dende ntòndinli yam', ndò gò dende ntòndinli y'
- 39 òmo ròfiil mè. Nli ntòndinli y' òmo ròfiil nle yinlo inlè, gòre wàdu wi re yè pa pa mè, mi averiz' òma, ndò inlè mi ga róngunle wàd gò ntyugu yinuwanli.
- 40 Konde ntòndinli ya Rer' iyam' ye yinlo, inlè, òm' edu ò jenl' òfiwanli, a'vèkellè, e ga lwanle nl' èfiènlò zakoniako; ko mè tòngunliè gò ntyugu yinuwanli.
- 41 Yenlo alagalag' Iju g' òfiwanj' lwè, konde abulia, 'nlè, Miè nle

- mpèm̄ba y' azuminli avila g' òrò-
 42 wa. Nl' awuli waò, inlè, Winlo
 arange Jieu y' òfiwa wi Joséf, ò
 re rer' iyè nli ngi yè azw' avòrò
 waò? sambò e bulla, 'nlè, Mi
 are suminla p' avila g' òròwa
 43 sè? Awinlizi Jieu, awulinla
 waò, inlè, Alagalaganli anlwè
 44 nl' anlwè. Zyel' òmo re ko bia
 gòre miè, kaò Rerè y' aròfìl
 miè adurè: miè kè ò' be tòngu-
 45 niè gò ntyugu yinuwnla. Re
 tэндò pa gò yangò y' ivogisi, inlè,
 Wi be nènjò nl' Anyambè waò-
 du. Òm' edu ò re jogo pa gòre
 Rerè, anlènga, e bia gòre miè.
 46 Arang' ini' òm' edu are jenla pe
 Rerè, kaò ayè ò villi gòr' Anya-
 47 mbè, ayè re jenla pe Rerè. Gili-
 gili mi bulinla 'niwe, inlè, Ayè ò
 bekeila arè nl' emènto zakonla-
 48 ko. Miè nle mpèm̄ba y' emènto.
 49 Irer' isanli s' anyenli maua mè
 50 gw' itòve, ayuwa. Yinlo nle
 mpèm̄ba yi suminla avila g' òrò-
 wa yi re jog' òm' anya yò, ayuwe.
 51 Miè nle mpèm̄ba yabo y' azumi-
 ni li avila g' òròwa: jog' òm' anye
 mpèm̄ba yinlo e be dwanla bo gò
 konlako: nli mpèm̄ba yi be pò
 miè nl' òzyònlì wam', wi be pò
 miè gw' emènto zi ntye.
 52 Nl' alòvanlag' Iju mpaga awulia,
 'nlè, Òma winlo ko pa 'zwè òzyò-
 53 ni l wè gò nya sè? Vovo Jieu
 awulinli waò, inlè, Giligili mi bu-
 linla 'nlwè, inlè, Kaò anlw' any'
 òzyònlì w' Òfiwa w' òma, ayonge
 ntyini' iyè, anlw' azye nl' emènto
 54 gw' iku' iyanli. Ayè ò ny' òzyò-
 ni l wam', ayonge ntyini' iyam',
 are nl' emènto zakonlako; miè kè
 m' be tòngunlè gò ntyugu yinu-
 55 wunia. Konde òzyònlì wam' nl'
 inya sarèti, nli ntyini' iyam' nl'
 56 ifonga sarèti. Ayè ò ny' òzyònlì
 wam' ayonge ntyini' iyam' e
 dwanla gòre miè, miè kè gòre yè.
- 57 Ga,nt' aròfìlò miè nle Rerè yabo,
 ko miè dwanla vo yè; yenlo kè
 ayè ò nya miè, e be dwanla bo vo
 58 miè. Yinlo nle mpèm̄ba y' azu-
 minli avila g' òròwa: aranga ga
 nt' anyeni' irerè, ayuwa: ayè ò
 nye mpèm̄ba yinlo e be dwanla
 bo gò konlako.
 59 Isaon yinlo y' awullò nle yè gw'
 anlènjagid gò nagò yi syonlo gò
 60 Kapernaum. Awenge gòr' inlè-
 ngi yè gw' ayogio waò w' awul',
 inlè, Nyinio lgamb' iyoli; mande
 61 ko jogo nyò. Ndò gw' amienli
 Jieu g' òrèfì' iwè, inlè, inlèngi yè
 w' alagalagi gw' igamba mè, awu-
 linli waò, inlè, Igamba uyinlo
 62 nyi kweza 'nlwè? Anlwè to jenl'
 Òfiwa w' òma e panda gò mbòra
 y' avegagò ndè gw' alònga, gavo
 63 sè? Nle inlinla nyi dwanliza bo;
 òzyònlì wi nuungunie mpongo:
 agamba mi re miè kambinla pa
 64 'niwè mò inlinla nl' emènto. Ndò
 r' awèwo gòre 'niwè wi re wi pa
 bekeila. Konde Jieu amienli avi-
 la gw' ipakilia waò wi re wi pa
 bekeila, nl' ayè ò vegagi gò kòti-
 65 zè. Nl' awullè inlè, Gó nlinla yin-
 lo re miè builinla pa 'nlwè, inlè,
 Zyel' òmo re ko bia gòre miè, kaò
 apò ngulu nle Rerè.
 66 Vovo awenge gòr' inlèngi yè w'
 awinyi nli nyufia, ko w' aganga-
 67 nla 'nla yè nyènlè. Yenlo Jieu
 awulinli' igòm' nl' aʻvanli, inlè,
 Anlwè kè anlwè bele dubwa?
 68 Simon Pitèr awulinlè, 'nlè, Rera,
 azwè be kènda gòre mande? ò re
 nl' agamba m' emènto zakonlako.
 69 Azw' are bekeila pa, amia kè,
 'nlè, Awè nl' òma wòruna w'
 70 Anyambè. Awinliziò waò nle
 Jieu, inlè, Mi pa pluja anlwè igòm'
 ni l' aʻvanli, ni' òffiori gòre
 71 'nlwè nl' inlinli' ife? Agambi g'
 òfiwanja wi Judas y' òfiwa wi Si-
 mon. Iskarlot, konde avegagi gò

- kótizè, ayè k' òmori w' igóòmí n'í
a'vanli.
- 7 Isaón yinlo vlaganlò Jísu agaganlagi gò Galile: e jívire kangania gò Judia, konde Iju w' awuntagi gò jóulè. Nli ntyagò y' Iju, ntyagò yl nògò waò eyaka, y' 2 arwenll pièrè. Awongìè w' awulinlè, 'nlè, Lubwa venlo agènda gò Judia, ko lulèngl yo jenla k' 3 isaón yi dendò ndo. Konde zyel' òmo janj' ezoma ntyoria ko ayè-mè bele mjò gò bwi. Jogo w' adend' isaón yinlo, ruminli' òku' 4 wo gòr' anлага. Konde vanganl' 5 awongìè wl pa bekelidè. Yenlo Jiau awulinli waò, inlè, Egómbe zam' zi pa twa; ndò egómbe zam' zi re keka pa pèkèpèkè. Ntye 7 y' ayolie numba 'nlwè; ndò yl numba mlè, konde mi takilia g' òñwanja wa yò inlè òjanja sa yò al re sibe. Vaudanli 'nlwè gò utyagò: ml pa twa gò panda gò ntyagò yinlo: konde egómbe zam' zi 8 pa keka. Ayè bullinla pa waò agamba minlo, alwanlagi gò Galile.
- 10 Ndò gw' aluò awongi yè w' apandi, avandidè kè gò ntyagò, aranga gò bwl, ndò mpanli ga ntyoria.
- 11 Nl' awuntag' Iju awutè gò ntyagò,
- 12 awulia, 'nlè, Are gwi? Nl' avegag' idagalaga sipòlò gòr' anлага g' òñwanj' lwè: awèwo w' awul', inlè, Ayè òm' ombia; a'fiori, inlè, Aranga yenlo, ndò e fwemiz' anлага. Ndò kamb' òma buku g' 13 òñwanj' iwè n'í itla e' Iju. Ndò gw' arwenli ntyagò garegare, avandl Jísu gò nagò y' Anyambiè, anlènja. Nl' a'fiami Iju, awulia, 15 'nlè, Winlo avòrò irèndò sè, ayè e pa nènga nli morl? Yenlo Jísu awinlizi waò awulia, 'nlè, Inènj' isam' arang' isafilmè, ndò e' òmo 17 rómli mlè. Jog' òm' ajlvira gò dende ntòdinli yè, e be mla g' òñwanja w' inènja, mbè si pilla gòr' Anyambiè, mbè mi kamba mlèmè. Ayè ò kamba ayèmè e 18 but' ivend' inyèmè: ndò ayè ò but' ivenda ny' òmo rómliè, are gillgill, nla gòre yè zyele mbe du.
- 19 Mòsès e pa pa 'nlwè lvanga? ndò zyel' òma gòre 'nlwè ò dend' lvanga. Anlwè buta gò jónia mlè 20 sè? Anлага w' awinliz', inlè, Ò re nl' lulinl' l'vè: mande buta gò 21 jónio? Awinlizi Jísu awulinlia waò, inlè, Mi ayanj' e'lemb' effio- 22 ri, n'í a'fiami 'nlwèdu. Mòsès are pa pa 'nlwè lkèra (arang' inlè e' avill gòre Mòsès, ndò e' avill gòr' irerè) nla gò ntyugu yi Syo- 23 nlo anlwè kèr' òma. Jog' òm' akèrò gò ntyugu yi Syonlo, inlè ivanga nyi Mòsès ny' avavò; a- 24 nlwè bendinla mlè, konde mi are tóliza p' òma g' òwenja wi Syonlo? Ayèkèlianli ga nte jenlò, ndò yèkèlianl' ijèkèlia sarèti.
- 25 Vovo awuli awèwo wi mongl wi Jerusalèm, inlè, Winlo arang' ayè ò butò waò gò jónlè? 26 Nla vónla, e kamba gò bwi, ko w' awulinlè mpongo. Ko dwanla 'nlè, anlero w' amienli rèti inlè winlo nle Krais? 27 Ndò òma winlo, azw' avòrò mbòra y' avillò ndè: ndò gò bie Krais, zyel' òmo mia gw' apilò yè.
- 28 Vovo aróngi Jísu gò nagò y' Anyambiè gw' anlènjagìè, awulia, 'nlè, Anlw' avòrò mlè, anlw' avòrò kè mbòra y' avillò mlè; mi bia kè mlèmè, ndò ayè ò rómli mlè are gillgill, ò re 'nlw' amie. 29 Mi avòrò yè; konde ml avill gòre 30 yè, ayè kè arómli mlè. Vovo awuti waò gò kòtè; ndò tali' òma ògo gòre yè, konde igwèr' inyè 31 nyi duò ny' atwenll. Ndò gòr' anлага w' avegagi vovo awenge w' a'vèkèlè; n'í awuli waò, inlè, Gò be ble Krais, e be dende lemha

vianganò nla yinlo yi r' òma wl-
 32 nlo denda pa? Nl' ayogìò Ifarisi
 ayogo anлага wl dagalag' lsaon
 yinlo g' òñwanj' iwè; nl' aròfmi'
 iminis' impòlò nl' Ifarisi aròfmi'
 33 anлага gò kòtè. Yeulo Jlsu awu-
 l', lniè, Ml pare nla 'nlwè v'
 òñwollngò, gambènè ml akènda.
 34 gòre yè ò ròfmi mlè. Anlwè be
 buta mlè, ko 'nlw' alènga mlè;
 nli mbòra yi re miè anlw' ayollie
 35 ble. Vovo awullani' Iju, Inlè,
 Òma winlo e be kènda gwì, Inlè
 azw' ayollie dèngè? e be kènda
 gòre waò wl re pazangaula pa
 36 gòr' Igrek, anlènj' Igrek? Iga-
 mba nde nyinlo nyl re yè bulia
 pa, Inlè, Anlw' be buta mlè, kò
 'nlw' alènga miè: nli mbòra yi re
 mlè anlw' ayollie bie?
 37 Gó ntyugu yinuwanla, ntyugu
 mpòlò yi ntyagò, Jlsu agumauli
 gòre, arònga 'nlè, Jog' òm' edu
 ajenl' esyòve, e ga vie gòre miè,
 38 ko yè jonga. Ayè ò bekèlia miè?
 avilla gw' lwumfu nyè be pòv'
 iloñi y' anlingò mabo, ga nte
 39 bull' irèndo. Ndò agamb' igamba
 mè g' òñwanja w' Inlni' I'vla ny'
 avegagi gò pò gòre waò w' aveke-
 liè: konde Inlni' I'via nyl duò
 ny' apenliò; konde Jlsu e duò
 40 apendizò. Awenge gòr' aulaga,
 gw' ayogìò waò agamba mè, w'
 awul', Inlè, Winlo nl' òvoglisi
 41 mè gillgill. Amòri w' awul', Inlè,
 Winlo nle Krals. Ndò affiòri w'
 awul', Inlè, Sambò Krals e bia
 42 avilla gò Galile? Irèndo yi pa
 bulia, 'nlè, Krals e bia avilla gò
 mbu'vè yi David, nl' avilla gò
 Bèthleem nkala y' alwanlagò nle
 43 David? Yenlo arwenll mpaga
 44 gòr' anлага g' òñwanj' iwè. Nl'
 avel' awèwo gòre waò a'vèle kòtè;
 ndò tall' òma ago gòre yè.
 45 Vovo avlenll waò, w' aròfmiò gò
 kòtè avia gòr' iminis' impòlò nl'

Ifarisi; nl' awullnli waò anлага
 mè, Inlè, Anlwè pa bagè sè?
 46 Awinnli mongl w' aròfmiò, Inlè,
 Pa kamb' òma yenlo nli morl.
 47 Ifarisi w' awinnli waò, Inlè,
 48 Anlwè kè anlw' afwemizò? Gòre
 mongl pauglnia nla gòr' Ifarisi r'
 49 òmo re yè bekèlia pa? Ndò anla-
 ga winlo wl re wl m' l'vanga wl
 50 re saavò pa. Nikòdemò (ayè ò vie-
 nli gòre yè gw' alonga, ò vegagi k'
 òffiori gòre waò) awullnli' waò,
 51 Inlè, Ivang' Inyazyò nyi jèkèli-
 òma, uy' alònge jogo agamb' Imè,
 52 amia nte dende? Awinnli' waò
 awullnliè, 'nlè, Awè kè ò pila gò
 Galle? Gèliagèla, ko jenla 'nlè
 avilla gò Galile pa nongw' òvo-
 gisi.
 53 Nl' agèndagi waò òm' edu gò nag'
 8 wè mè. Nl' agèndi Jlsu gò nòmba
 2 y' Iòliv. Bu nya avo bienll gò
 nagò y' Anyambliè, nl' anлага
 waòdu w' avlenll gòre yè; ul'
 3 alwanliè tu, anlènjaga waò. Nl'
 3 avag' Irèndisi nl' Ifarisi avaga
 gòre yè òñwantò ò gòtliò e dend'
 ibe nl' ònlòfme; gw' agumanli
 4 waò yè gò gare, w' awullnliè, 'nlè,
 Ònlènji, òñwantò winlo agòtliò e
 5 janj' ibe nl' ònlòfme. Gw' l'vanga,
 Mòasè azòmbi 'zwe Inlè, ònlongo
 winlo wi ga vungò adò: ndò ò
 6 bulla sè g' òñwanj' iwè? W' awu-
 ll yenlo ndembagè, ko waò dèng'
 igamba nyl re waò ko sozizè.
 Ndò Jlsu alèmbi mè, arènda nl'
 7 òffieulò wè gò ntye. Ndò gw'
 alwanli waò wl bambia'vambliè,
 anyonyul gòre, awullnli' waò,
 Inlè, Ayè gòre 'nlwè ò re azye nl'
 8 ibe e ga lóngè pungè idò. Nl'
 avo dèmbliè, arènda nl' òffienlò
 9 wè gò ntye. Gw' ayogìò waò
 igamba mè, w' agogwi òffiori
 òffiori, avil' ònlero agènda g'
 òñwangò: nl' ariganll Jlsu ayè
 dadliè, nl' òñwantò gògò gò gare-

- 10 gare. NI' anyonyunli Jisu öku' wè göre, awulinliè, 'nlè, Öñwan-tò, wi re gwí? ö p' ögara ní'
- 11 öma? NI' awuliè, 'nlè, Zyel' öma, Rera. Awuli Jisu, inlè, Miè kè ml pa po ögara: gèndaga; avila vèno avo dend' ibe nyèniè.
- 12 Avo kamble Jisu nia waö, awulia, 'nlè, Miè ni' özange wi ntye: ayè ö sönga miè, aganganle gö mpiri, ndö e be dwanla ní' özange
- 13 w' effènio. Vovo awulinlò yè ní' Ifariei, inlè, Ö takilia g' öñwanja w' öku' womè; atakwè mo mi
- 14 zyele rèti. Awiniizl Jisu awulinlia waö, inlè, Vanga mi atakilia g' öñwanja w' öku' wam', atakwè mam' mi re rèti; konde mi avörò mböra y' apilò miè, ni mböra yi kèndö miè; ndö anlwè pa mie mböra y' avilò miè, ge yi
- 15 kèndö miè. Anlwè jèkèliia ga nt' ar' özyónli, mi pa jèkèlii' öma.
- 16 Ndö ja mi ajèkèliia, ijèkèlii' sam' si re rèti; konde mi azye miè dadiè, ndö miè nia Rerè y' arömi
- 17 miè. Nla gw' ivang' inyanli re tèndö pa inlè, atakwè m' anlag'
- 18 a'vanli mi re giligili. Miè mi takilia g' öñwanja w' öku' wafil-mè, nia Rerè y' arömi miè ayè kè
- 19 e takilia g' öñwanj' iwam'. Vovo awuliuli waö yè, inlè, Rer' iyo are gwi? Awiniizl Jisu, inlè, Anlwè pa mia nio miè nlo Rer' iyám': arwe 'nlè anlwè mia miè, gavo
- 20 anlw' ato mie Rer' iyam' kè. Agambi agamba minlo gö nontye y' avegag' egara z' aniiva, gw' anlè-njagè gö nagö y' Anyambè: ndö e kótö ní' öma; konde igwèr' inyè
- 21 nyi duö ny' atweuli. Yenio avo bullinliè waö, inlè, Mi kènda; anlwè be buta miè, ko 'nlwè juwa gw' ibe sanli: mböra yi kèndö
- 22 miè, anlw' ayolle bie. Vovo awul' Iju, inlè, E be jónl' öku' wemè gö bullè, 'nlè, Mböra yi kèndö miè,
- 23 anlw' ayolle bie? NI' awulinliè waö, inlè, Anlw' avill gö ntye; ml avili gw' igóniö: anlw' aniaga wi ntye; ml arang' öma wi ntye.
- 24 Yenlo abulinlia miè 'nlwè, inlè, Anlwè be juwa gw' ibe sanli: konde anlwè be juwa gw' ibe sanli, kaö anlw' abekelia 'nlè, Miè nle
- 25 yè. W' awulinliè 'nlè, Awè maude? Awulinliö waö nle Jisu, inlè, Vanganle nt' are miè bullinlia pa 'nlwè avila gw' ipakllia.
- 26 Mi are ní' isaön miengè gö kamba nla gö jèkèliia g' öñwanj' iwanli; ndö ayè ö röfmi miè are giligili; ní' isaön y' ayogio miè göre yè, yö kambö miè gö ntye.
- 27 Wi kótiza 'nlè agambi nla waö g'
- 28 öñwanja wa Rerè. Yenio awull Jisu, lulè, Gö be duö 'nlwè anlw' abanli Öñwa w' öma', vovo be mia 'nlwè inlè miè nle yè, nla iulè mi pa dende mpongo mièmè, ndö isaön y' anlènjlö miè nie
- 29 Rerè, yö kambö miè. Ní' ayè ö röfmi miè are nla miè; e pa tiga miè anka; konde mi denda egö-mbe zödu isaön yi tondö ndè.
- 30 Gw' agambiè isaön yinlo, awenge w' a'ekeliè.
- 31 Vovo Jisu awulinl' Iju w' a'èkelellè, inlè, Ja 'nlw' adwaula gw' igamb' inyam', gambènl' anlw'
- 32 adwanl' inlengi yam' giligili; anlwè be mia k' oretl, ní' örèti wi
- 33 be panga 'nlwè dièngadiènga. W' awiniizè, 'nlè, Azwè awanla wi Abraham, azwè pa dwani' asyaka w' öma nli mörì: ö bulla 'nlè, azwè
- 34 be pangö awoutye èè? Jisu awinlizl waö, inlè, Giligili mi bullinlia 'nlwè, inlè, Öm' edu ö janj'
- 35 ibe, ayè ní' ösyaka w' ibe. Ní' ösyaka e dwanla gö nagö pèkè-pèkè: ndö öñwanla, ayè e dwanla
- 36 pèkèpèkè. Sambö ja Öñwanla apanga 'nlwè awontye, gambènl' anlw' adwanl' awontye giligili.

37 Mi avórò inlè anlw' awanla wí Abraham; ndò anlwè buta gò jónla miè, konde igamb' inyam' nyl pa dènge mbòra gw' irèfí'

38 Iyanli. Mi kamb' isaón yi re miè jenla pa góre Rer' iyam': anlwè kè anlwè dend' isaón y' ayogió

39 'nlwè avila góre rer' iyanli. Awinlizi waò awulinliè, 'niè, Rer' iyazyo nle Abraham. Awulinliò waò nle Jisu, inlè, Arwe 'niè anlwè nì' awanla wí Abraham, gavo anlw' ato janj' ijanja si

40 Abraham. Ndò venlo anlwè bute jónla miè ómo re bulinlia pa 'nlwè òrèti w' ayogió miè avila gòr' Anyambiè: Abraham e denda yenlo. Anlwè janj' ijanja sa rer' iyanli. W' awulinliè, 'niè, Azwè pa janlò awanla wa sinkonge; azw' are ni rerè mori, inlè

42 Anyambiè. Jisu awulinli waò, inlè, Arwe 'niè Auyambiè rer' iyanli, gavo anlw' ato tonda miè: konde mi agogwi avila gòr' Anyambiè; mi bia mlèmhè, ndò ayè ròmí miè. Anlwè pa kótiza ute kamba miè sè? Konde anlwè jollie

44 jog' igamb' inyam'. Anlw' avili góre rer' iyanli Satan, ni' itonglinla sa rer' iyanli anlwè jivira gò denda sò. Ayè avegag' òyónlial avila gw' ipakilia, e pa dwaula kè g' òrèti, konde òrèti wí zyele góre yè. Ja akamb' inòka, e kamb' ezom' izèmhè: konde ayè ònlòki, ni' rerè y' inòka. Ndò gò re 'niè mi kamb' òrèti, anlwè bekelia miè.

46 Mande góre 'niwè ó ayurla miè ni' ibè? Ja mi akamb' òrèti, anlwè

47 bekelia miè sè? Ayè ó r' óma w' Anyambiè e joga agamba m' Anyambiè: gò ntinla yulò anlwè pa jogo mo, konde anlw' arange mongi w' Anyambiè. Awinlizi' Iju, awulinliè, 'niè, Azwè pa kamba mbiambiè gò bulia 'zwè, inlè, Awè òfwo-Samaria, alwanla ni'

49 inlinli' iwe? Awinlizi Jiau, inlè, Mi azye ni' inlinli' iwe; ndò mi dube Rer' iyam', ko 'niwè pèdia

50 miè. Ndò mi but' ivend' inyamfítmhè: r' ónori ó buta, ayèkèllia

51 kè. Giligili mi bulinlia 'niwè, inlè, Jog' óm' apenjavenj' igamb'

52 inyam', ayeni' ijuwa. Iju w' awulinliè, 'niè, Venlo azwè mia 'niè ó re ni' inlinli' iwe. Abraham are juwa pa, ni' ivogiesi kè; ndò ó bulia, 'niè, Jog' óm' apenjavenj' igamb' inyam', gambè-ni' alemb' ijuwa. Ó r' òmpólò viaganlò ni' rer' iyazyò Abraham ó re juwa pa? ni' ivogiesi yi re juwa pa: ó pang' óku' woga mande? Awinlizi Jiau, inlè, Ja mi apendiz' óku' wafítmhè, ivend' inyam' nyl zyel' ezoma: nle Rer' iyam' yi pendiza miè; yi buliò 'niwè, inlè, ayè ni' Anyambiè yannli. Anlwè pa miè: ndò mi avórò yè; miè to bulia 'ulè mi pa miè, gambè mi adwan' ònlòki ga 'niwè: ndò mi avórò yè, avenjavenj' igamb' inyè. Rer' iyanli Abraham ayenli mbia gò jenle ntyugu yam'; ni' ayenliè yò, ayenle mbia. Vovo awulinliò yè ni' Iju, inlè, Ó pa syi'va gw' agómmi m' impufí' atanli, ndò ó re jenla

58 pe Abraham? Awuli Jiau awulinlia waò, inlè, Giligili mi bulinlia 'niwè, inlè, Abraham iwanlaga ro, mi are. Yenlo w' awong' adò gò pungè mò: ndò azyombunli, agogwa avila gò nagò y' Anyambiè.

9 Gw' aviaganliè, ayeni' ómo vegag' ipoku avila gw' ayanliò yè.

2 Ni' inlèngi yè w' avambiè, inlè, Ònlèuji, mande ayanj' ibe, óma winlo, mbè izombi yè, inlè ayanliò ipoku? Awinlizi Jisu, inlè, Arang' óma winlo, ge izombi yè: ndò arwenli yeulo inlè ijanja a' Anyambiè si ga ruminliò góre yè.

- 4 Azwè ga yanj' Ijauja s' òmo rófilì miè gò par' òfianda: ògwèra wi bia, vovo zyel' òmo re ko janja.
- 6 Ólingò wi re miè gò ntye, miè nì'
- 6 Ózange wi ntye. Ayè kamba pa yenlo, arueni' igwanla gò ntye, avang' iroi ilèlì nì' igwanla; nì' agillè iroi mè gw' antyo m' ipoku, awulinlìè 'nìè, Gèjòvunle gw' everò zì Sílòá (nyì pìvia, 'nìè, Itòfítò). Nì' agèndìè, ayòvunla, kè
- 8 bia njenlaga. Iganganìò yè, nia waò w' ayenlìè gw' alònga inlè anegrìragì, w' awul', inlè, Winlo
- 9 arang' ayè ò lwanlì tu, anegrìraga? Afìori w' awul', inlè, Nìe yè: afìori, inlè, Nyawè, ndò ar' egolanlì ga yè. Ayèmè awul', 'nìè, Miè nte yè. Yenlo awulinlì waò yè, inlè, Antyo mo m' anungunìò sè?
- 11 Awinlìz', inlè, Òma ò fwelìò, inlè Jìsu avang' iroi ilèlì, aglla yò gw' antyo mam', awulinlì miè, inlè, Gènda gò Sílòá, ayòvunla: yenlo egèndì miè, ayòvunla, ko miè jèna. Nì' awulinlìò yè nìe waò, inlè, Are gwì? Awul', inlè, Mì amie.
- 13 Nì' aVagì waò gòr' Ifarisi ayè ò
- 14 lùò apegag' ipoku. Ndò ntyugu mè y' avegagì Syonlo gw' avangì Jìsu iroi ilèlì, anungunì' antyo
- 15 mè. Yenlo avo bambìò yè nì' Ifarisi kè nt' alèngìè ngulu yì jèna. Nì' awulinlìè waò, inlè, Agil' iroi gw' antyo mam'; nì'
- 16 ayòvunlì miè, ayenla. Awèwo w' Ifarisi w' awul', inlè, Òma winlo e pìla gòr' Anyambìè, konde e penjavenjè ntyugu yì Syonlo. Ndò afìori w' awul', inlè, Òmo r' òvavisì ayè kò dende lemba ònlongo winlo sè? Nì' arwenlì
- 17 mpaga gòre waò. Yenlo w' avo bulinlì' ipoku, inlè, Ò bulla sè g' òfiwanj' iwè gò re 'nìè anungunì' antyo mo? Awul', inlè, Ayè nì' òvogìsì.
- 18 Ndò Iju wì bekella g' òfiwanj' iwè, inlè aluò apegag' ipoku, kè nungunìò antyo, kaò waò feya p' izombi y' òmo venlìò ngulu yì jèna, aVambìla waò, inlè, Wiulo òfiwanì' iyanlì, ò bullìò 'nìwè inlè ayanlìò ipoku? sambò venlo e jèna sè? Izombi yè w' awinlìzi waò, inlè, Azw' avòrò inlè winlo nì' òfiwanì' iyazyò nia inlè, ayanlìò ipoku: ndò nte jenlè venlo, azw' amie; ge òmo nlungunlì antyo mè, azw' amie: atwenl' òma; Vambìanlì yè; e be kamba
- 22 g' òfiwanja w' òku' wèmè. Izombi yè w' agambì yenlo, konde w' arienl' Iju: konde Iju w' aluò w' akenj' inlè, jog' òm' edu amèma 'nìè ayè nìe Kraìs, e ga ròmò avila gò nagò yì Syonlo.
- 23 Yenlo awul' izombi yè, inlè,
- 24 Atwenl' òma, Vambìanlì yè. Yenlo avo feli waò òmo vegag' ipoku nyongo yìmbanlì, awulinlìè, 'nìè, Zumìnlì' Anyambìè: azw' avòrò inlè òma winlo nì' òvavisì.
- 25 Awinlìzìè waò, inlè, Mbè ar' òmbe, mì amie: mì avòrò ndaga mori inlè, mì avegag' ipoku, ndò venlo mì jèna. W' awulinlìè, 'nìè, Alèndìno ande? anlungunì'
- 27 antyo mo sè? Awinlìzìè waò, inlè, Mì are 'nìwè bulinlì pa, ndò anlwè pa jògo: anlwè bele fo jògo sè? anlwè kè anlwè bele
- 28 dwanl' inlèngì yè? Nì' azyèllagi waò yè, awulìs, 'nìè, Awè nì'
- 29 ònlèngì wè; ndò azwè nì' inlèngì yì Mòsès. Azw' avòrò, inlè Anyambìè agambì nìl Mòsès: ndò winlo, azw' amie gw' apilò
- 30 yè. Ònlòffìe awinlìzi waò, inlè, Venlo r' igamba nyì mamò, inlè anlwè pa mìe mbòra y' avlìò yè,
- 31 ndò anlungunlì miè antyo. Azw' avòrò inlè Anyambìè e pòganlìò anlag' aVè: ndò jog' òm' asavinlè, alende ntòndinlì yè, gambènì'

32 Anyambè apòganllò yè. Ntye yinlo ga pakille pa joganlò inlè òm' anungunl' antyo m' òmo ya-
 33 nliò ipoku. Arwe 'nlè winlo e pila gòr' Anyambè, gavo ayolie
 34 dende mpongo. Awinlizi waò awulinlè, 'nlè, Ó yanllò gw' lbe sitevò, ndò ó nènja 'zwè? Nl' agogunli waò yè.
 35 Nl' ayogió Jisu inlè w' agogunlè; nl' alèngiè yè, awulia, 'nlè, Ó bekella Óñwa w' Anyambè?
 36 Awul' Inlè, Ayè mande Rera, ko
 37 miè bekelè? Awulinlò yè nle Jisu, inlè, Ó re yè jeula pa, nle yè
 38 kè ó kamba nla 'wè. Nl' awuliè, 'nlè, Rera, mi bekella. Nl' aza-
 39 vinlè yè. Awuli Jisu, inlè, Ml' a'vlenlì gò ntye yinlo gw' ijèkèlia, inlè waò wi pa jenla wi ga yenle;
 40 ko waò wi jenla tw' apoku. Ifarisi w' avegagi nla yè w' ayogió agamba minlo, awulinlè, 'nlè,
 41 Azwè kè azw' ar' apoku? Jisu awulinli waò, inlè, Arwè 'nlè anlw' ar' apoku, gavo anlwè to dwanla nl' ibe: ndò vènlò anlwè bulia, 'nlè, Azwè jenla: yenlo lbe sanll ai dwaula.
 10 Gilligill mi bulinlia 'nlwè, inlè, Ayè ó re e jingina gò nagó y' adombè nl' òmpòmbanla, ndò e panda nil mponio nyènlè, ayè ul'
 2 ófe nl' ógwèrisi. Ndò ayè ó jingina nl' òmpòmbanla, ayè nl' óvenjavenjl w' adombè. Ayè ó bandam-
 3 mlul' iguge e nungunla gòre yè; nl' adombè ml joginlò inyoi nyè: e fey' adombè mèmè nl' ana, agè-
 4 ndia mò gw' lgala. Ayè koguulia p' adombè mèmè mòdu, e kènda gò bonyò ya mò, nl' adombè mi sòngè: konde mi ml' inyoi nyè.
 5 M' azóng' ògènda, ndò mi fang' avila gòre yè: konde mi m' inyoi
 6 ny' ògènda. Jisu agóvinli waò nkògò yinlo: ndò wl kótize nt' avegag' laaon y' agambè nla waò.

7 Yenlo avo bull Jisu awulinlia waò, inlè, Gilligill mi bulinlia 'nlwè inlè, Miè nl' òmpòmbanla w' adom-
 8 mbè. Waòdu w' alouge blenli, miè viagaga ro, waò nl' ife nl' igwèrisi; ndò adombè ml pògan-
 9 nliò waò. Miè nl' òmpòmbanla: Jog' òm' ajingina nla miè, e be sunginlò, ko yè dwaula njingina-
 10 ga nli ukogwaga, alènga k' inya. Ófe e bia kaò gò jufa, nla gò jónla, nla gò jilla: ml' a'vlenl' inlè wl ga lwanle nl' efiènlò, awunliò
 11 ambia. Miè nl' óvenjavenjl w' adombè ómbia: óvenjavenjl' ómbia e dmbinl' efiènlò zè, g'
 12 óñwanja w' adombè. Ndò ayè ó janjinl' ipa, ndò azyel' óvenjavenjl, ó re adombè arang' Imèmè, e jenle uyafia mbendi yi bia, kè tlg' adombè, awanga, nli nyafia
 13 yi kòta, avazanganla mò. E funga konde ayè óma w' ipa, ko yè
 14 aulak' adombè. Miè nl' óvenjavenjl ómbia; mi avòrò ima'fimè, nl' adombè mam' mi mia mlè,
 15 vanganle nte mie Rerè amia miè, nla miè kè Rerè; mi dimbinl' efiènlò zam' g' óñwanja w' adom-
 16 mbè. Mi are kè nl' adombè amènlè, mi re mi zye gò nagó yinlo y' adombè: mò kè ml ga vago mlè, mi be joginlò inyoi nyam'; ko dwanl' ólem' ómiori, nl' ovenja-
 17 venjl k' ómiori. Gò utinla yinlo Rer' iyam' e tonda mlè, konde ml dmbinl' efiènlò zam', ko miè fo
 18 bongazò. Zyel' ómo bonginla mlè zò, ndò ml dmbinla zò mièmè. Mi are nil ngulu yi dimbiula zò, ml are nil ngulu kè yi fo bongazò. Ózombiò winlò ml awongl wò avila gòre Rer' iyam'.
 19 Nl' avo nongwi mpaga gor' Iju g' óñwanja w' agamba minlo.
 20 Awenge gòre waò w' awul', inlè, Are nl' iniinl' l'vè, aranja; ezande
 21 zi pòganliò 'nlwè yè? Amiori w'

- awul', inlè, Minlo arang' agamba m' òm' are n' inlinl' i'Ve. Inlinl' i'Ve nyò ko nuugnul' antyo m' apoku?
- 22 Nl' arwenll ntyagò y' imèpla si nagò y' Anyambè gò Jerusalem?
- 23 avegagi k' egòmbè z' i'fwi. Nl' agombagi Jisu gò nagò y' Anyambè
- 24 gw' evungu si Solòmôn. Yenlo avlenl' Iju gòre yè vingòvingò awulinlè, 'nlè, Ólingò sè wi dòvizò 'zwè mpaga? Jog' awè nle
- 25 Krala, wulinl' 'zwè zange. Jisu awinl'z', inlè, Mi awulinl' 'nlwè, ndò aniwè bekella: ijanja si janjò miè gw' ina nya Rer' iyam', sinlo si takllia g' òfiwanj' iwam'.
- 26 Ndò anlwè bekella, konde anlwè arang' adombè mam'. Adombè
- 27 mam' ml' joginlò inyòl nyam', mi avòrò mò, mò kè mi sònga miè.
- 28 Miè kè ml' pa mò effinlò zakonlakò; m' avere du, zyei' òma ke ò be swenia miè mò avila g' ògò wam'.
- 29 Rer' iyam', ò re pa pa miè mò, ar' òmpòlò viagianlò nla waòdu; zyei' òmo re ngulu yi awa mò
- 30 avila g' ògò wa Rer' iyam'. Miè nla Rerè azwè n' ezom' emò.
- 31 Avo bong' Iju awong' adò gò
- 32 pungè mò. Awinliziò waò nle Jiau, inlè Vilo via yenge yi re miè tuminl'ia pa 'niwè avila gòre Rerè; gò vilò mè aniwè punga
- 33 miè adò gò zi? Awinliziò yè n' Iju, inlè, Azwè pa punga adò g' òfiwanja w' eviilò evia, ndò g' òfiwanja w' ipèdi' Anyambè; konde awè òma, ò pang' òku' wo
- 34 Anyambè. Jisu awinliziò waò, inlè, Zye tэндò pa gw' ivang' inyanll, inlè, Mi awul' inlè,
- 35 anlwè sinyambè? Ja aweli waò w' avlenliò n' igamba ny' Anyambè inlè, sinyambè (n' irèndo
- 36 y' ayolie jónlò), anlwè bulla g' òfiwanj' iwè ò lóvilò nle Rerè, arómò gò ntye, inlè, Ò pèdi' Anyambè, konde mi awul', inlè, Miè
- 37 n' Òfiwa w' Anyambè? Ja mi ayanj' ijanja sa Rer' iyam', ave-
- 38 kellanli miè. Ndò ja mi ajanja sò, vagg' anlwè pa bekella miè, vekelianl' ijanja: ko 'niwè, mia agótiza, 'nlè, Rerè are gòre miè,
- 39 nla miè gòre Rerè. Avo buti waò gò kòtè: ndò averi avila gw'
- 40 ago mad. Nl' avo kèndè g' òzamb' òmori wi Jordan gò mbòra y' alònge baptalzagì Jan; n' aiwanlè vovo. Nl' avlenl' awenge gòre yè; n' awul' waò, inlè, Jan rèti e pa dend' elemba: ndò isaòn yòdu y' awullò nle Jan g' òfiwanja w' òma winlo y' avegagi rèti.
- 42 Nl' awenge w' avekellè gògò.
- 11** Avegag' òma n' ijogo, in' inyè nle Lazarus, n' alwanllè gò Bèthani, nkala yi Mari n'
- 2 òfiwonglè Martha. Avegagi Mari mè ò zagi Jisu n' aka mi nkangò, aziz' intyozò yè n' itwe sè, ò vegagi n' òfiwonglè Lazarus n'
- 3 ijogo. Yenlo awongwè antò wi Lazarus w' arómil gòre yè, awulla, 'nlè, Rera, vònia, ayè ò tondò ndò
- 4 e jogo. Ndò gw' ayogilò Jisu igamba, awuli, 'nlè, Nkauti yinlò yi zyele gw' ijuwa, ndò gw' ive-nda ny' Anyambè, inlè Òfiwa w' Anyambè e ga vendizò vo yò.
- 5 Jisu arondi Martha n' òfiwonglè
- 6 òfiwantò nli Lazarus. Gw' ayogilò yè inlè are n' ijogo, avo dwanll ntyugu mbanli gò mbòra y'
- 7 avegagò ndè. Avila vovo awulinl' inlèngi inlè, Azwè ga vo kè-
- 8 ndenli gò Judia. Awulinliò n' inlèngi, inlè, Òniènjì, Iju w' awutagi gò punga adò gò tè; ndò
- 9 ò fo kènda gògò? Awinliziò Jiau, inlè, Ómànda wi zye n' igómil ny' agwèra' n' agwèr' ambanli? Jog' òm' akanganl' òmànda, avómò n' lbaku, konde e
- 10 jenl' òzange wi ntye yinlo. Ndò

- jog' om' akanganl' ogwera, gamba' apom' n' lbaku, konda
- 11 ozange wi zye gore ye. Awuliè agamba minlo: n' avila vovo awulinli waò, inlè, Ndag' wazyò Lazarus ananli antyovinlo; ndò mi kenda gò jemè avila gw'
- 12 antyovinlo. Awuli inlèugi yè awulinliè, inlè, Rera, jog' ananl' antyovinlo, gambenl' e be tola.
- 13 Jisu aluò akambi g' òfwanja w' ijuw' isè: ndò w' avikil' inlè akambi g' òfwanja w' inanla s'
- 14 antyovinlo. Vovo awuli Jisu awulinli waò buku, inlè, Lazarus ajuwl. Mi jenle mbia kè g' òfwanj' iwanli inlè mi pegaga vovo, gò ntinla 'nlè anlwè ga vekelle; ndò azwè ga gendenli
- 16 gore ye. Awull Tomas, ò welia-gò inlè Didimus, awulinli inlèngi nla ye, inlè, Azwè ga gendenli kè,
- 17 ko 'zwè juwa nla ye. Gw' a'lenli Jisu alèug' inlè atwenli g' òrònginlò ntyugu nla. Bèthanl y' avegagi pièrè nii Jerusalèm, vo nanda mbanli; n' awengs gòr' Iju w' aluò w' abienli gore Martha nli
- 19 Mari, gò sinda waò g' òfwanja w' òfwongi : yaò. Martha gw' ayogio yè inlè Jisu e bia, agèndi gò datanla nla ye: ndò Mari
- 21 alwanli tu gò nagò. Awuli Martha awulinliè Jisu, inlè, Rera, konle ò luò vèno, gavo òfwongi
- 22 yam' e to juwa. Nla vanganle vèno mi avòrò inlè, osàon wedu wi be bambiò ndò gòr' Anyambiè,
- 23 Anyambiè e ba po. Jisu awulinliè, inlè, Òfwongi yo e be tòngwa.
- 24 Awulinliè yè nle Martha, inlè, Mi avòrò inlè e be tòngwa gw' itòngunliò gò ntyugu yinu-wunla. Jisu awulinliè, 'nlè, Miè n' itòngwa n' efièno: ayè ò bekella miè, vanganl' ajuwa, e be fo dwanla bo: n' òm edu ò dwanla bo a'ekella miè, ayuwe. Ó
- 27 bekella yenlò? Martha awulinliè, 'nlè, Inlè, Rera, mi abekel' inlè awè nle Krals y' Ònwa w' Anyambiè, ayè ò bia gò ntye
- 28 yinlo. Ayè kamba pa yenlo agèndi, awei' òfwonglè Mari ntyoria, awulia, 'nlè, Rerè are vei,
- 29 e feyo kè. Gw' ayogio yè, agumanli pele agènda gore ye.
- 30 Ndò Jisu' e duò abienli gò nkala, ndò avegagi gò mbòra y' alatanli
- 31 yè nii Martha. Gw' ayenl' Iju w' avegagi nla yè gò nagò, aziudiagè ayenle Mari e kumanla neganega, agogwa, w' azòngiè mpikiliaga inlè e kenda g' òrònginlò gò denla
- 32 nla gògò. Gw' a'lenli Mari gò mbòra y' avegagi Jisu, ayenlè, avòswi gw' aglò mè, awulinliè, 'nlè, Rera, konle ò luò vèno gavo
- 33 òfwongi yam' e to juwa. Gw' ayenli Jisu ayenlè denla n' Iju w' a'lenli nla yè wi danla kè, azimlini gw' inlinl' inye, ayenle
- 34 njuka, awulla, 'nlè, Anlw' are yè dimbinla pa gwì? Awulinli waò
- 35 yè, inlè, Yògò, jenle. Alenli Jisu.
- 36 Yenlo Iju w' awul', inlè, Vónla nt' arondìè yè. Ndò awèwo gore waò w' awul' inlè, Òma winlo ò nlungunli antyo m' ipoku, ayolle
- 38 pange kè inlè winlo ayuwe? Avo alminli Jisu g' òku' wèwè, avla g' òrònginlò. Nl' avegagi wò ò-buiungu, n' idò ny' arallò gò wò
- 39 gò nunja wò. Awul Jisu, inlè, Ròmbanl' idò. Martha y' òfwongwè w' òmo vegagi juwa pa awulinliè, 'nlè, Rera, vèno atwenli n' òmpunla: konde e ga juwe
- 40 atwenli ntyugu nla. Jisu awulinliè, 'nlè, Mi pa bulinlo, inlè, Jogo w' abekella, ò ba jenl' ive
- 41 nda ny' Anyambiè? Yenlo aròmbi waò idò. Nl' aròmbinli Jiau antyo mè gw' igònlò, awulla, 'nlè, Rera, ake'va, konde ò re joginlò
- 42 pa miè. Amienli miè kè inlè ò

joginlò mè pèkèpèkè: ndò g' ò-
fiwanja w' aniaga w' re venlo
gòre abulia mè yenlo, ko wàò
43 bekella 'nìè awè róffi mè. Ayè
kamba pa yenlo, aròngi n' inyò'
44 iwòlò, inlè, Lazarua, gogwa. Nl'
agogwiè ò vegagi juwa pa, kòrò
pa ago n' agòlò n' inlamba; n'
òzyò we kè kòrò pa n' evèlès.
Awuli Jisu awulinha wàò, inlè,
Vurunianni yè, ko tiganli yè di-
baga.
45 Yenlo awenge gòr' Iju, w' a'vie-
nli gòre Mari, ayenle ndaga y'
46 alendiò, w' a'vèkeliè. Ndò awè-
wo gòre wàò w' agèndi gòr' Ifari-
si, awulinha wàò isaòn y' alendiò
47 nle Jisu. Yenlo alatani' iminia'
impòlò n' Ifarisi alatanla gò bò-
nde mòndo, awulia, 'nìè, Azwè
bedend' ande? konde òma wìlò
48 e dende lembe yenge. Ja 'zw' a-
tigè yenlo aniaga wàò du w' be
bekellè: nli mougì Ròma w' be
bia, awonglula 'zwè mbòr' iyazyò
49 n' inlongo nyazyò ta. Ndò òm-
ri gòrè wàò, in' inyè nie Kalefa, ò
vegagi minisè mpòlò òmpufia
mè, awulinli wàò, inlè, Anlwè pa
50 mè mpongo, ge pikilia 'nìè re
kwèkwè gòre 'niwè inlè òm' ò-
ffiori e ga yuwe g' òfiwanja w'
anlaga, ko inlongo nyòdu ny' ayl-
51 la. E pa buli' igamba mè ayè-
mè: ndò gòre 'nìè avegagi minisè
mpòlò òmpufia mè, avogi inlè,
Jisu e ga yuwe g' òfiwanja w'
52 inlongo; n' aranga gw' inlongo
mè dadìè, ndò inlè e ga latize gò
fiandò mori awania w' Anyambè
53 w' re pazanganla pa. Yenlo avilia
gò ntyugu mè w' awòndag' imò-
ndo gò jònle.
54 Yenlo Jisu e kanganla nyènlè
gò bwi gòr' Iju, ndò alubwi vovo,
agènda gò ntye y' re pièrè n'
Itòve, gò nkaia y' fweilò, inlè
Efraim; n' alwanlè vovo n' i-

55 nlèngi yè. Nl' ònloganlò y' ntya-
gò y' Iju y' arwenli pièr : n' a-
gèndi awenge gò Jerusalèm avila
gò ntye mè ònloganlò viagaga ro,
56 gò jombuuli' ikuw' iyaò. Nl' awu-
tagi wàò Jisu, awulianlaga gw'
agumani wàò gò nagò y' Anya-
mbè, inlè, Anlwè pikilia sè? I-
57 nìè a'vie gò ntyagò? Ndò iminia'
impòlò n' Ifarisi w' aiuò w' asò-
mb' inlè, jog' òm' edu amie mbò-
ra y' re yè, e ga reve yò, ko wàò
kòtè.

12 Ntyagò y' ònloganlò viagaga
ro ntyugu òròwa, Jisu a'vlenli
gò Bèthani, mbòra y' avegagi La-
zarua, ò róngunlò ndè avila gw'
2 Ijuwa. Nl' avangi wàò avanginlè
inya si nkòlò vovo: Martha ave-
nginli tavuru; ndò Lazarua ave-
gag' òffiori gòre wàò w' alwanli
3 tu nla yè gw' inya. Awongi Ma-
ri awong' igwèr' ifiori ny' agali
mi nkangò mi Nard, nyl njónli
mpòlò, azagi' intyòzyò si Jisu,
aziza sò n' itwe sè: n' ayònlì
4 nagò nli nkangò y' agali, Ndò
Judas Iskariot, òffiori w' inlèngi
yè, ò vegagi kè gò kòtizè, awul',
5 inlè, Agali minli mi nkangò
mi pa kòlò nli nkama a' ifura
ntyarò, ko sò pò ikuge aè? A-
6 wuli yenlo, arang' inl' avegagi
n' isyolo ny' ikuge; ndò konde
avegag' òfe, nla gò re 'ulè arwanli
puka, awongage ya y' awellagò
7 gò yò. Awuli Jisu, inlè, Riganli
yè; penjavenja mò gò ntyugu y'
8 ibènlò sam'. Konde ikuge y' re
nla 'nlwè pèkèpèkè, ndò mi azye
nia 'nlwè pèkèpèkè.
9 Anlag' awenge gòr' Iju w' ami-
enl' inlè are gògò: n' a'vlenli wàò,
aranga g' òfiwanja w' Jisu dadìè,
ndò gò jenle Lazarua kè, ò rón-
gunlò ndè avila gw' ijuwa.
10 Ndò iminia' impòlò w' awòndi
11 mòndo gò jònle Lazarua kè; ko-

- nde uwenge gôr' Iju w' agëndi, avekelie Jisu g' ôñwanj' iwè.
- 12 Bu nya anlag' awenge w' aluò w' ableuli gò ntyagò, gw' ayogìò waò Inlè Jisu e bia gò Jerusalèm,
- 13 w' awong' ikògò y' ambila, agogwa gò datanla nla yè, nì' aròngi waò, Inlè, Hosana: Ózavinlò gò-re yè ó bia gw' ina nya Rerè, ayè
- 14 óga wi Israèl. Nì' aldògi Jisu óñwo buru, avanda gò wò; ga nt' 15 are tэндò pa, Inlè, Aria, óñwo 'fiwantò wi Sion, vònia, óg' iwo e bla, dwanla pa tu g' óñwanla wi 16 buru. Inlèngi yè wi kòtliz' isaòñ yinlo gw' alònga: ndò ayè pendìò pa, vovo ayònginlì waò Inlè isaòñ yinlo y' arèndiò g' óñwanj' iwè, 17 nla Inlè w' alèndlulè isaòñ yinlo. 17 Nì' anlaga w' aluò nla yè gw' awelidè Lazarus avila g' óròngiulò, arònguulidè avila gw' Ijuwa, w' 18 arakili igamba. Gò ntiula yinlo kè a'vieni' anlaga gò datanla nla yè, konde w' ayogìò, Inlè aluò 19 adend' elemba mè. Nì' agambanì' Ifarisi awulia, 'nìè, Vòulauli, nt' are 'nlwè anlwè dende mpono: vònia, anlaga waòdu w' asòngè.
- 20 Gòre waò w' avandi gò savinla gò utyagò avegag' Igrek sinyèwa.
- 21 Nì' a'vieuli waò gòre Filip, ó vllì gò Bèthsaída yi Gallie, awulinlè,
- 22 'nìè, Azwè bele jenle Jisu. A'vieni' Filip awulinlì Andru; nì' a'vieni' Andru nli Filip, awulinlìe Jisu. Jisu awinlizi waò awulia, 'nìè, Igwèra ny' abienli, nyi re Óñwa w' óma e ga vendzò.
- 24 Glligili mi bulinlia 'nlwè, Inlè, Kaò Intyo ny' imba ny' apòswa gò ntye ayuwa, nyi dwanla nyò dadid; ndò ja ny' ajuwa, nyi janì' antyo amenge. Ayè ó toud' emèndo zè, e periza zò; nla yè ó blk' emèndo zè gò ntye yinlo, e be penjavenja zò kwanga gw' emè-
- 26 nlo zakonlako. Jog' óm' edu ajanjinla mè, e ga zònge mè; nli nibòra yi re mè, gògò be dwanla kè nyòngò yam': jog' óm' edu ajanjinla mè, ayè be dubò nle
- 27 Rerè. Vèno mi jenle njuke g' òrèñ' iwam': nì' ezanda zi be buliò mè? Rera, zuuginla mè avila gw' igwèra nyinlo. Ndò gò ntiula yiuo a'vieuli mè gw' 28 igwèra nyinlo. Rera, vendiz' In' inyo. Vovo a'vieni' inyò avila g' óròwa, Inlè, Mì are nyò pendiza pa, m' be fo pendiza nyò kè.
- 29 Anlaga w' agumanli vovo ayogo nyò, w' awul', Inlè, Akambe njallòwa: ndò a'fiori, Inlè, Akambe 30 enjèl nla yè. Jisu awinlizi waò, Inlè, Inyòl nyinlo nyl bia g' óñwanj' iwam, ndò g' óñwanj' 31 Iwanli. Vèno r' Ijèkèlla si ntye yinlo: vèno be tòmbò óvanginli 32 wi ntye yinlo. Nla mè, ja, m' atòmbinlò avila gò utye, m' be dur' anlaga waòdu gòre mè.
- 33 Awuli yenlo gò teve njuwili yi 34 be juwò ndè. Awinliziò nì' anlaga, Inlè, Azw' are jogo pa gw' Ivauga, Inlè, Krai e dwanla gò konlako: ndò ó bulia, 'nìè, Óñwa w' óma e ga vanliò sè? Óñwa 35 w' óma winlo mande? Jisu awulinli waò, Inlè, Ózange wi pare nla 'nlwè v' óñwalìngò. Ganganlanli gò pare 'nlwè ul' ózange, ko mpiri y' agòta 'nlwè: ayè ó kanganla gò mpiri e mè nkòva 36 yi kèndò ndè. Gò pare 'nlwè nì' ózange, vèkelianl' ózange, ko 'nlwè twa awanla w' ózange. Ayè kamba p' agamba minlo alu- 37 hwe, azyombunla waò. Ndò vangi' aluò adende lemba yenge yenlo gw' azyò maò, wl bekelidè: ko igamba ny' agambìò nì' Esala y' óvogisi twa rèti, Inlè, Rera, ó re bekelia pe ntyangò yazyò mande? 38 Nì' ógo wa Rerè wi re taminlìò

39 pa göre mande? Gô ntinia yinlo kè wi jolle bekelle, konde Esala
 40 avo buli, inlè, Are unja p' antyo maò, ayoliz' irèfmi' iyaò; wi vende jenla nì' antyo maò, agòtiza nì' irèfmi' iyaò, agalwa, ko miè jinga waò. Esala agamb' agamba minlo, konde ayeni' ivend' inyè;
 42 nì' agambiè g' òfiwanj' iwè. Ndò vanganloulo awenge göre mongi wi panginla w' a'wekeliè; ndò wi pa mènna yenlo g' òfiwanja w' Ifarisi, wi vende tòmbò gò nagò
 43 yi Syonlo: konde w' arond' isuminila s' anlaga viaganlò nì' isuminila s' Anyambiè.
 44 Nì' aròngi Jisu awulla, 'nlè, Ayè ò bekelia miè, e pa bekelia miè,
 45 ndò ayè ò ròfmi miè. Nla yè ò jenla miè e jenla yè ò ròfmi miè.
 46 Mì are bia p' òzange gò ntye, inlè òm' edu ò bekelia miè alwanle gò
 47 mpiiri. Ja òm' ajogo agamb' Imami', ko avenjavenja mò, mi jèkèliè: konde mi bia gò jèkèlle ntye,
 48 ndò gò sunginle ntye. Ayè ò bika miè, ko yè awong' agamb' imam', are nì' òmo jèkèliè: igamba ny' agambiè miè, nyòmè nyi be jèkèliè gò ntyugu yinuwunla. Konde mi pa kamba mièmè; ndò Rerè y' aròfmi miè, are pa pa miè òzombiò, nt' are mjà gò bulia, ni n' are miè gò kamba. Mì avòrò kè, 'nlè, òzombiò mè nì' èfènlo zakoulako: yenlo isaòn yi kambò miè, mi bulia nt' are Rerè bulinla pa miè.

13 Ntyugu y' ònloganiò viagara, amienli Jisu inlè igwèr' inyè ny' atwenli göre yè gò dubwa gò ntye yinlo agènda göre Rerè: ayè tonda p' anlag' iwèmè w' avegagi nla yè gò ntye, arondi
 2 waò kwanga gò ntyai. Gw' avegagi waò gw' inya ai nkòlò, Satan aiud afeli mòndo g' òrèfma wi Judas Iskariot y' òfiwa wi Simon,

[Mpongwe.]

9

3 gò kòtizè. Nì' amienli Jisu inlè Rerè aluo afel' isaòn yòdu gw' ago mè, nla inlè avillì gòr' Anya-
 4 mbiè, avo fwinya göre yè kè, yenlo agumanliè avila gò tavuru, aròmbe ngoi yè; nì' awonglè tò-
 5 lu, aliria yò g' òn' iwè. Vovo ayirè anlingò gò ntyèngè avakillè jòvuni' agòlò m' ialèngi nla gò siza mò nli tòlu y' avegagi di-
 6 riò pa g' òn' iwè. Yenlo avienliè göre Simon Pitèr. Ayè awullinlè, 'nlè, Rera, ò jòvuni' agòlò
 7 manì' ? Awinalizi Jisu awulinliè, 'nlè, Ò mie vènlo nte denda miè,
 8 ndò ò be kòtiza gò bòsyò. Pitèr awulinliè, 'nlè, W' ayòvunle du agòlò mam'. Awinalizì yè nle Jisu, inlè, Ja mi ayòvunlo, ò zye
 9 ni mbei nla miè. Awuli Simon Pitèr awulinliè, inlè, Rera, arang' agòlò mam' dadìè, ndò ago kè
 10 nì' ewònjò. Jisu awulinliè, 'nlè, Ayè ò jòvunlò, azye nì' isaylo nyi jòvunlò kaò agòlò, ndò atwenl' òkuwa wòdu pupu: anlw' are pu-
 11 pu kè, ndò aranga waòdu. Konde amienliè ò be kòtizè; yenlo awullè, 'nlè, Anlw' azyele pupu anlwèdu.
 12 Ayè jòvunla p' agòlò maò awongì ngoi yè, avo dwanla tu, awulinla waò, inlè, Anlw' avòrò nt' are miè dendinla pa 'nlwè?
 13 Anlwè fwelia miè, inlè, Ònlènjì nli Rerè: anlwè bulia mbiambiè
 14 kè, konde yenlo re miè. Sambò miè, Rerè nì' Ònlènjì, ja mi ajòvuni' agòlò manli' aulwè kè anlwè ga yòvunanle agòlò manli.
 15 Konde mi are teva pa 'nlwè egolanli, ko 'nlwè denda kè nt' are miè dendinla pa 'nlwè. Giligili mi bulinla 'nlwè, inlè, Nyòngò azye viaganlò nli rer' iyè, ge òmo
 17 tòfmiò viaganlò nì' òmo ròfmiè. Ja 'nlw' ami' isaòn yinlo, òzavinlò göre 'nlwè ja 'nlw' adenda yò.

129

18 Mi pa kamba g' òñwanj' iwanli
anlwèdu: mi avòró waò wi re
miè piuja pa: ndò irèndo yò ga
rwe rèti, inlè, Ayè ò nye mpèmb'
iyani' are tòmbinla pe ntumbu yè
19 gò aira miè. Ndò vèno mi buli-
nla 'nlwè igamba nyinlo nyò vi-
agaga ro, inlè, gò be twa nyò, ko
'nlwè bekelia 'nlè miè nle yè.
20 Gligili mi bulinla 'nlwè, inlè,
Ayè ò bong' òm' edu ò tòfiò miè
e bongga miè; ni' ayè ò bongga miè
e bongga yè ò ròmí miè.
21 Jisu, ayè kamba pa yenlo, aye-
ni njuke g' òrèña, arakilla, 'nlè,
Gligili mi bulinla 'nlwè, inlè,
Òmori gòre 'nlwè e be kótiza miè.
22 Ni' avòlaní inlengi yè, alwanie
23 mpaga òmo gambiò ndè. Ave-
gagi tu gò tavuru pitèr nli ntònlò
yi Jisu òmori w' inlengi yè ò ro-
ndiò ndè. Ni' avèpi Simon Pitèr
gòre yè awulilè, 'nlè, Mieza
25 'zwè òma ò kambò ndè. Ni' ayè-
zyè gò ntòulò yi Jisu awulinlè,
26 'nlè, Rera, nle mande? Awinli-
zi Jiau, inlè, Nle yè ò be pò miè
mbei y' luya gò be duvía miè yò.
Nia gw' alud yè aduvi mbei, ave-
ni yò gòre Judas y' òñwa wi Si-
27 mon Isakariot. Mbei mè via nli
bongò, ayingini Satan gòre yè.
Ni' awuli Jisu awulinlè, inlè,
Ndaga yi dendò ndo, lenda yò
28 pele. Ndò pegaga gò tavuru òmo
mienli ntinia y' awulinlè yè igam-
ba mè. Koude awèwo w' avi-
kili, 'nlè, gòre 'nlè Judas are nli
puka, Jisu awulinlè, inlè, Gòle
ya yi re 'zwè ni' isyolo gò ntya-
gò; ge inlè e ga w' ezoma gòr'
30 ikuge. Ayè bongga pe mbei ago-
gwi pele: avegag' ògwèra.
31 Judas ayè kogwa pa, awuli Jiau,
inlè, Vèno Òñwa w' òma ape-
ndizò, ni' Anyambiè apendizò
32 gòre yè; ni' Anyambiè e be pe-
ndizè g' òku' wèmbè, e be pendizè

33 kè pele. Awaní lam', mi pare
ni' aniwè òñwolingò. Anlwè be
buta miè: nli nt' awulinli miè
Iju, inlè, Mbòra yi kèndò miè
anlw' ayolle bie; yenlo kè buli-
nla miè 'nlwè. Mi pa 'nlwè òzò-
mbi' òñwonla, inlè, Rondanlanli;
34 vanganle nt' are miè tonda pa
'nlwè, rondanlanli 'nlwè kè ye-
nio. Ni' igamba nyinlo be mi'
anlaga waòdu inlè anlwè ni' inlè-
ngi yam' inlè, ja 'niw' atondaula.
35 36 Simon Pitèr awulinlè, 'nlè, Rera,
ò kènda gwí? Awinlizi Jiau,
inlè, Mbòra yi kèndò miè, w' ayolle
sònge miè vèno; ndò gò bò-
37 syò ò be sònga miè. Awinliziò
yè nle Pitèr, inlè, Rera, mi ayolle
sònge 'wè vèno sè? M' be di-
mbini' effènio zam' g' òñwanj'
38 iwo. Awinlizi Jisu, inlè, Ò be di-
mbini' effènio zo g' òñwanj' iwa-
m'? Gligili mi bulinla, inlè,
Njogonli y' agòge, kaò w' adanda
miè nyongo ntyarò.

14 Irèñi' iyanli y' ayeule njuke:
Vekellani' Anyambiè, ko beke-
2 lianli mie kè. Gò nagò ya Rer'
iyam' r' alwanlò affènge; arwe
'nlè zyele yenlo, gavo mi ato buli-
nla 'nlwè; mi kènda gò kekiza
3 'nlwè mbòra. Nla ja mi akènda,
agekiza 'nlwè mbòra, gambènè
mi afo bia, awonga 'nlwè gòre
mièmiè; inlè mbòra yi re miè, ko
4 'nlwè dwania gògò kè. Anlw'
avòró kè mponlo yi mbòra yi kè-
5 ndò miè. Tomas awulinlè, 'nlè,
Rera, azwè pa mie mbòra yi kè-
udò ndo; azwè komie mponlò?
6 Jisu awulinlè, 'nlè, Miè nle mpon-
lo, ni' òrèti, ni' effènio: zyei'
òmo bia gòre Rerè, kaò vo miè.
7 Arwe 'nlè aniw' amienli miè,
gavo anlw' amienli Rerè kè:
avlia vèno anlw' avòró yè, anlw'
8 are yè jenla pa kè. Filip awuli-
nliè, 'nlè, Rera, ruminla 'zwè

- 9 Rerè, gambènli' azw' adwanla dwèrè. Jisu awulinliè, 'nlè, Mi are dwanla pa nla 'nlwè òlìngò la winlo, ndò ò pa mia miè, Filip? ayè ò re jenla pa miè are jenla pe Rerè; ò bulia, 'nlè, Ruminlia
- 10 'zwè Rerè sè? Ò pa bekella 'nlè mi are gòre Rerè, nli Rerè gòre miè? agamba mi kambinlò miè 'nlwè mi kamba mò miè: ndò Rerè ò dwanla gòre miè ayè e ja-
- 11 nje vilo yè. Vekelianli miè inlè mi are gòre Rerè, nli Rerè gòre miè: aza nlonlo vekelianli miè
- 12 g' òfwanja wi vilo yòmè. Gili-gill mi bulinlia 'nlwè, inlè, Ayè ò bekelia miè, vilo yi dendò miè, yò kè yi be dendò ndè; nli vilo volò vi-aganlò nla yinlo yi be dendò ndè;
- 13 konde mi kènda gòre Rerè. Nl' ezom' edu zi be bambò 'nlwè gw' in' inyam', zò be dendò miè, inlè Rerè e ga vendizò gòr' Òfwanla.
- 14 Ja 'nlw' abambi' ezoma gw' in' inyam', m' be denda zò. Ja 'nlw' atonda miè, anlwè be penja-
- 16 venj' isòmbi' sam'. Miè kè m' be kambinle Rerè, ko yè pa 'nlwè Òzindi' òfwenlè gò dwanla nla
- 17 'nlwè egòmbe zòdu, ayè nl' Inlinlia ny' òrdèl, nyl re ntye y' ayolie bongè nyò; konde yi pa jenla ge mia nyò: anlw' avòrò nyò, konde nyi dwanla nla 'nlwè, nyl be dwanla kè gw' irèm'
- 18 iyanli. M' be tìga 'ulwè awa wl ntìgò: m' be bla gòre 'nlwè.
- 19 Kwè, gambènliè ntye y' avo jenle miè nyènliè; ndò anlwè jenla miè; konde mi are bo, nl' anlwè
- 20 kè anlwè be dwanla bo. Gò ntyugu mè anlwè be mia, 'nlè mi are gòre Rerè, nl' ayè gòre miè,
- 21 nla miè gòre 'nlwè. Ayè ò re nl' isòmbi' sam', avenjavenja sò, nle yè ò tonda miè: nla yè ò tonda miè e be tondò kè nle Rer' inyam', miè kè mi be tondè, arumlinliè òku'
- 22 wam'. Awuli Judas, arang' Iska-riot, awulinliè, inlè, Rera, ezande zi re 'nlè ò be tuminli' òku' wo gòre 'zwè, nl' aranga gò ntye?
- 23 Ayiviri Jisu awulinliè, 'nlè, Jog' òm' atonda miè, e be penjavenj' lgamb' inyam': nli Rer' inyam' e be tondè, ko 'zwè bia gòre yè,
- 24 avang' ezigi zazyò gòre yè. Ayè ò re e tonda miè e penjavenj' agamb' imam': nl' igamba nyl jogo 'nlwè arang' inyam', ndò nya Rerè y' aròfmi miè.
- 25 Mi are kambinla pa 'nlwè isaon yinlo, gò pare miè nla 'nlwè.
- 26 Ndò Òzindiò mè, inlè Inlinl' I'via, nyl be tòfò nle Rerè gw' in' inyam', ayè be nènja 'nlwè isaon yòdu, ayònginlia 'nlwè isaon yòdu y' awulinli miè 'nlwè.
- 27 Mi tiginla 'nlwè afènjè; afènjè mam' mi pa 'nlwè mò: mi pa 'nlwè nte pe ntye yinlo. Irèm' iyanli y' ayenle njuke ge tia.
- 28 Anlw' ajogiò nt' abulinlia miè 'nlwè, inlè, Mi kènda, ko miè fo bla gòre 'nlwè. Arwe 'nlè anlwè tonda miè, gavo anlw' ato jenle mbia, konde mi kènda gòre Rerè: konde Rerè ar' òmpòlò viaganlò
- 29 nla miè. Nla venlo mi are 'nlwè bulinlia p' igamba, nyò vlagagara, inlè gò be twa nyò, ko 'nlwè bekelia. Mi avo kambinla 'nlwè agamb' afienge, konde òvanganli wi ntye yinlo e bia: aye nli nda-
- 31 ga gòre miè; ndò inlè ntye yi ga mle 'nlè mi tonde Rerè, nla ga nt' azòmbiò miè nle Rerè, yenlo denda miè. Gumanlanli, azwè ga gèndenli.
- 15 Miè nl' ògoll warèl, nli Rer' inyam' nl' òmo penjavenja wò.
- 2 Ivar' iedu gòre miè nyl re nyl janl' llònda, e tòmbe nyò: nl' ivar' iedu nyl janl' llònda, e sènga nyò, ko nyò janl' llònda viaganlò.
- 3 Venlo anlw' are pupu nl' igamba

- nyi re mlè kambinla pa 'nlwè.
- 4 Lwanlanli gòre miè, nla miè gòre 'nlwè. Ga nt' ar' ivare ny' ayolle janl' llònda nyòmè, kaò ny' adwanla g' ògoli; yenlo kè 'nlwè, kaò anlw' adwanla gòre miè. Miè n' ògoli, anlwè n' ampere. Ayè ò dwanla gòre mlè, nla miè gòre yè, ayè e janl' òlònd' òfwenge: konde azya miè anlw' ayolle dende
- 6 mpongo. Jog' òm' alwanla gòre miè, gambèni' afalò g' ivare, ayòmà; n' anlaga wi kuminlia mò, awala mò g' ògònil, kò mò pia.
- 7 Ja 'nlw' adwanla gòre miè, n' agamb' imam' m' adwanla gòre 'nlwè, vambianl' òsaòn wedu wi belò 'nlwè, wi be dendinlò 'nlwè.
- 8 Gò ndaga yinlo Rer' iyam' e pendzò, inlè, ja 'nlw' ajanl' òlònd' òfwenge; nla yenlo be dwanla
- 9 'nlwè inlengi yam'. Ga nt' aròndiò miè nle Rer' iyam', yenlo re miè tonda pa 'nlwè kè: lwanlanli
- 10 gw' itond' isam'. Ja 'nlw' apenjavèn' isòmbi' sam', anlwè be dwanla gw' itond' isam'; ga nt' are miè penjavenja p' isòmbla sa Rer' iyam', alwanla gw' ltond'
- 11 isè. Mì are kambinla pa 'nlwè isaòn yinlo, inlè mbi' yam' yi ga lwanle gòre 'nlwè, nla lulè mbi'
- 12 yanli yi ga yònie. Winlo n' òzòmbiò wam', inlè, Rondanlanli, ga nt' are miè tonda pa 'nlwè.
- 13 Zyel' òmo re n' ltonda sipòlò viaganlò nla sinlo, inlè, gòr' òma gò dimbinl' èfènlo zè g' òfwanja
- 14 w' Indegò sè. Anlwè n' Indegò sam', ja 'nlw' adend' isaòn yi sòmbla miè 'nlwè. Mì fwella 'nlwè nyènlè, inlè, inyòngò; konde nyòngò e mìa nte dende Rer' iyè: ndò m' are fwella pa 'nlwè inlè, Indegò; konde isaòn yòdu y' ayogio miè gòre Rer' iyam', m' are 'nlwè
- 16 mteza pa yò. Arang' anlw' avinji miè, ndò m' avinji 'nlwè, alò-

- Via 'nlwè inlè, anlwè ga gè janl' llònda, k' llònd' iyanli dwanla: gò ntjula 'nlè òsaòn wedu wi be bambiò 'nlwè gòre Rerè gw' in'
- 17 inyam', e be pa 'nlwè wò. Mì sòmbla 'nlwè isaòn yinlo, inlè
- 18 anlwè ga rondanienli. Ja ntye y' anumba 'nlwè, anlw' avòrò inlè y' anlumbi miè yò nlumbaga
- 19 'nlwè ro. Arwe 'nlè, anlw' anlaga wi ntye, gavo ntye y' ato tond' iwèndè: ndò gò re 'nlè anlw' arang' anlaga w' ntye, ndò m' avinji 'nlwè avila gò ntye, yenlo ntye yi
- 20 bika 'nlwè. Yònginlianl' igamba ny' awullnli miè 'nlwè, inlè, Òsyaka azy' òmpòlò viaganlò nla rer' iyè. Jogo w' agombli miè, gambènè wi be kombiza 'nlwè kè; jogo w' avenjavèn' igamb' inyam', gambènè wi be penjave-
- 21 nj' inyanli kè. Ndò isaòn yòdu yi be dendò waò alendinla 'nlwè g' òfwanja w' in' inyam', konde
- 22 wi m' òmo ròfii miè. Arwe 'nlè m' bia agamba nla waò, gavo wi to dwanla n' ibe: ndò vèno wi zye nli ntyongwè gw' ibe saò.
- 23 Ayè ò bika miè e bika kè Rer'
- 24 iyam'. Arwè 'nlè m' janja gòre waò ijauja si pa janjò n' òm' òfwènè, gavo wi to dwanla n' ibe: ndò vèno wi re jenla pa avilka kè miè nla Rer' iyam' ta.
- 25 Ndò atwenli yenlo inlè, Igamba nyi re tэндò pa gw' lvang' lnyaò nyi ga rwe rèti, inlè, W' anlumbi
- 26 miè ntinla fo. Ndò gò be duò Òzindio abienli, wi be tòfii miè gòre 'nlwè avila gòre Rerè, nyò Iullinia ny' òrèti nyl pilla gòre Rerè, ayè be takilla g' òfwanj' iwa-
- 27 m': anlwè kè anlwè be takilla, konde anlw' are dwanla pa nla miè avila gw' ipakilla.
- 16 Mì are 'nlwè bullnla p' isaòn yinlo, inlè anlw' avòfii n' iba-
- 2 ku. Wi be tòmba 'nlwè avila

gw' inagò si Syonio: rèti, igwèra nyl bla, nyl be pikill' òm' edu ò jónla 'niwè, inlè e janjini' Anya-
 3 mblè. Wi be dendinia 'niwè isa-
 òn yinlo, konde wi zye mia pe
 4 Rerè nlo miè. Ndò mi' are bul-
 nlia pa 'niwè isaón yinlo, inlè gò
 be bi' igwèra mè, ko 'niwè jông-
 nlia yò, nt' awulinli miè 'niwè.
 Mi bulinlia 'niwè isaón yinlo avi-
 la gw' ipakilla, konde mi avegagi
 5 nia 'niwè. Ndò venlo mi kènda
 gòre yè ò rómi miè; nia zyei' òma
 gòre 'niwè ò bambia miè, inlè, Ò
 6 kènda gwi? Ndò konde mi are bul-
 linlia pa 'niwè isaón yinlo, ekèva
 7 z' ajónli' irèmi' iyanli. Vanga nlo-
 nio mi bulinlia 'niwè òrèti; iulè,
 Re mbia gòre 'niwè inlè mi ga gò-
 nde: konde ja mi agènda, gambè-
 ni' Ózindì avie gòre 'niwè; ndò
 ja mi akènda, m' be tòfè gòre
 8 'niwè. Nla yè j' abla, e be syurie
 ntye g' òfiwanja w' ibe ni' ògòre,
 9 ni' ljèkèlla: g' òfiwanja w' ibe,
 10 konde wi pa bekèlla miè; g'
 òfiwanja w' ògòre, konde mi kè-
 nda gòre Rerè, ko 'niw' ayenia
 11 miè nyènlè; g' òfiwanja w' ljèkè-
 lia, konde òvanginli wi ntye e
 12 jèkèliò. Mi pare ni' agamb' affie-
 nge gò bulinlia 'niwè, ndò aniw'
 13 ayolle sindinla mò venlo. Ndò
 gò be duò yè abienli, inlè, Inlinla
 ny' òrèti, e be kèndia 'niwè, g'
 òrèti wòdu: konde e be kamb'
 ayèmè; ndò isaón yòdu yi be
 jogo yè, yò be kambò ndè: e
 be takilla 'niwè isaón yi re gò
 14 bla kè. E be pendiza miè; kon-
 de e be bong' iyam', arakilla
 15 'niwè yò. Isaóu yòdu yi re nli
 Rerè, iyam': yenlo abulia miè,
 inlè, E bong' iyam', arakilla
 16 'niwè yò. Kwè, gambèni' aniw'
 avo jenle miè; avila vovo k' ò-
 fiwollngò, gambèni' aniw' afo je-
 17 nia miè. Yenlo awuliani' awèwo

gòr' inlèngi yè, inlè, Ósaón nde
 winlo wi bulinliò ndè 'zwè, inlè,
 Kwè, gambèni' aniw' avo jenle
 miè; avila vovo k' òfiwollngò,
 gambèni' aniw' afo jenla miè:
 nla, inlè, Konde mi kènda gòre
 18 Rerè? Yenlo awuli waò, inlè,
 Ósaón nde winlo wi buliò ndè,
 inlè, Ófiwollngò? Azw' amie nt'
 19 akambè. Amieuli Jiau inlè w'
 aveli bambiè, ni' awulinliè waò,
 inlè, Aniwè bambianla g' òfiwa-
 nja w' igamba mè ny' abuliò miè,
 inlè, Kwè, gambèni' aniw' avo
 jenle miè; ni' avila vovo òfiwol-
 lingò, gambèni' aniwè be fo jenla
 20 miè. Gilgili, mi bulinlia 'niwè,
 inlè, Aniwè be jeni' ekèva, ale-
 nia, ndò ntye yi be jeni' igeva: a-
 niwè bè dwaula ni' ekèva, ndò
 ekèv' izanli zi be kalw' igeva.
 21 Gò duk' òfiwantò gò janla are ni'
 ekèva, konde igwèr' inyè ny' a-
 syivi: ndò ja òfiwanla ajanlò, e
 pa jônginli' isyongo nyènlè, vo
 mbia inlè òfia ajanlò gò ntye.
 22 Aniwè kè aniw' are ni' ekèva vè-
 nlo: ndò m' be fo jenla 'niwè, ko
 irèmi' yanli jeni' igeva, ni' igev'
 inyanli zyei' òmo be bonginla
 23 'niwè zò. Gò ntyugu mè aniwè
 be bambia miè ezofia. Gilgili.
 mi bulinlia 'niwè, inlè, Ja 'niw'
 abambi' ezom' edu gòre Rerè, e
 be pa 'niwè zò gw' in' inyam'.
 24 Avia gw' egòmbe zinlo aniwè pa
 bambi' ezoma gw' in' inyam':
 vambianli, gambèniè aniwè be
 pò, ko mbi' yanli jónlie.
 25 Mi are bulinlia pa 'niwè isaón yi-
 nlo ni' inkògò: ndò igwèra nyl bla,
 nyl re mi agambinle 'niwè nyè-
 niè ni' inkògò, ndò m' be bulinlia
 26 'niwè zange g' òfiwanja wa Rerè.
 Gò ntyugu mè aniwè be bambia
 gw' in' inyam': mi pa bulinlia
 'niwè, inlè, mi be kambinle Rerè
 27 g' òfiwanj' iwanli; konde Rerè a-

yèmè e tonda 'nlwè, konde anlw' are tonda pa mlè, a'èkella 'nlè mi
 28 avill gòre Rerè. Mi avlenll avila gòre Rerè, avia gò ntye yinlo; mi fo tige ntye kè, agènda gòre
 29 Rerè. Awul' Inlèngi yè, Inlè, Vòula, vèno ò kamba zange, ò
 30 kamba du nll nkògò. Vèno mla 'zwè Inlè ò vòrò isaón yòdu, ò zy' isyolo Inlè, òm' edu e ga vamblo: v' igamba nyinlo bekella 'zwè
 31 Inlè ò vili gòr' Anyambìè. Jisu awinlizi waò, Inlè, Vènlò anlwè bekella?
 32 Vòula, igwèra nyl bla, rèti ny' abienli kè, nyl be paza-nganlò 'nlwè, òm' edu gò nkòv' iyèmè, ko 'nlwè tiga miè anka: ndò ml azyel' anka, konde Rerè
 33 are nla miè. Mi are 'nlwè bulinla p' isaón yinlo, ko 'nlwè dwanla n' amènjè gòre mlè. Gò ntye yinlo anlwè be jenle njuke: ndò zindianl' irèmf' yanli; ml are ke-va pe ntye.

17 Jisu kamba p' agamba minlo, aròmbnl' antyo mè g' òròwa awulla, 'nlè, Rera, igwèra ny' abienli; vendiz' Òfiwanj' iyo, ko
 2 Ònwani' iyo pendizo kè: ga nt' avenllò ndo yè inyanga g' òzyònl wòdò, Inlè e ga v' emènlo zakonlako gòre waòdu w' avenllò ndo
 3 yè. Nl' emènlo zakonlako ze zlnlo, Inlè gòre waò gò mio, Anyambìè mò yarètl, nla yè ò ròmfilò
 4 ndo, Inlè, Jisu Kraisi. Mi avendi-zò gò ntye, anènliz' evilò zi re
 5 'wè pa pa mlè gò denda. Nla vèno, Rera, vendiza mlè gòr' awè mè n' ivèuda ny' avegagi nla
 6 mlè gòre 'wè ntye lòvlagò ro. Mi amlez' in' inyo gòr' anlaga w' avenllò ndo miè avila gò ntye: w' avegag' lwo, ko 'wè pa mlè waò; w' re penjavenja p' igamb' nyo
 7 kè. Vèno mia waò Inlè isaón yòdu yl re 'wè pa pa mlè y' avilli
 8 gòre 'wè: konde mi are pa pa waò

agamba m' avenllò ndo miè; nl' awongi waò mò, amia rèti Inlè mi avill gòre 'wè; w' re bekella pa
 9 kè Inlè awè ròmfil miè. Mi kwenle nkolo g' Òfiwanj' iwaò: ml kwenle nkolo g' Òfiwanja w' ntye, ndò g' Òfiwanj' iwaò w' re 'wè pa
 10 pa mlè; konde waò nl' lwo. Iyam' yòdu nl' iyo, nl' iyo k' Iyam': ml are pendizò pa kè gòre
 11 waò. Mi azye nyènlè gò ntye, ndò winlo w' re gò ntye, ko mlè bla gòre 'wè. Rera y' Òrunda, venjavenja waò w' re 'wè pa pa mlè gw' in' inyo, ko waò dwani' òmò,
 12 ga nt' are 'zwè. Gw' alwanlagi mlè nla waò, mi avenjavenji waò w' re 'wè pa pa mlè gw' in' inyo: nl' avandaminli miè waò kè, ko aver' òma gòre waò, kaò Òfiwanla w' òyilizò, ko Irèndo twa rèti.
 13 Ndò vèno ml bla gòre 'wè; nl' isaón yinlo yò kambò miè gò ntye, Inlè mbi' yam' yl ga lwa-
 14 nlizò gòre waò. Mi are pa pa waò igamb' inyo; nl' anlumbi ntye anlumba waò, konde waò arange mongi w' ntye, ga nt' are miè
 15 ml arang' òfia w' ntye. Mi kwenle nkolo Inlè ròmba waò avila gò ntye, ndò Inlè venjavenja waò avila gòr' òm' ombe.
 16 Waò arange mongi w' ntye, ga nt' are miè ml arang' òma w' ntye. Mèpiza waò g' òrèti: iga-
 17 mb' inyo nl' òrèti. Ga nt' aròfifilò ndo miè gò ntye, yenlo kè
 18 aròfifilò mlè waò gò ntye. Mi mèpiz' òku' wam' g' Òfiwanj' iwaò, Inlè waò kè w' ga mèplizò g' òrèti.
 19 Mi kwenle nkolo g' Òfiwanja w' anlaga winlo dadlè, ndò g' Òfiwanj' iwaò kè w' be bekella miè v'
 20 lgamb' Iyaaò; Inlè waòdu w' ga lwanl' òmò; ga nt' are 'wè, Rèra, gòre mlè, nla mlè gòre 'wè, waò kè w' ga lwanle gòre 'zwè, ko ntye bekella 'nlè awè ròmfil miè.

- 22 Nl' ivenda nyi re 'we pa pa miè mi avenli waò nyò; inlè wi ga lwanl' òmò, ga nt' are 'zwè òmò.
- 23 Miè gòre waò, nl' awè gòre miè, inlè wi ga lwanl' òmò; ko ntye nla 'niè awè ròmí miè, aronda
- 24 waò, nt' arondlò ndo miè. Rera, waò wi re 'wè pa pa miè, mi bela, 'nlè, wl ga lwanle nla miè mbòra yi re miè; ko waò jeni' ivend' inyam' nyi re 'wè pa pa miè: konde ò rondi miè ntye lóvlagò ro.
- 25 Rera y' ógòre, ntye yi mlo du, ndò mi amienli; nla winlo kè
- 26 w' amieul' inlè ò ròmí miè. Mi amiez' in' iuyo gòre waò, m' be mieza nyò kè; ko itonda s' aroudliò ndo miè dwanla gòre waò, nla miè gòre waò.
- 18 Jiau, ayè kamba p' agamba minlo, agogwi ayè nl' inlengi yè agbuda gò ntye mori y' ófwolovi wi fwellò, 'nlè, Kedrou; vovo avegagi ntyaga, nl' ayingluli Jisu
- 2 nl' inlengi yè gò yò. Nl' amienli Judas gò gótizid' amie mbòra kè: konde Jisu agèndagi gògò nyongo sinyenge ul' inlengi yè.
- 3 Vovo Judaa, ayè pò pe nkondo y' isozyè, nl' anlaga w' avenliò inyanga nl' iminis' impòlò nl' Ifarisi gò kòte Jisu, avienli gògò nl' ilampi nl' ijò nl' imianga. Nl' amienli Jisu isaòn yòdu y' avegagi gò twa gòre yè, yenlo agogwìè, awulinla waò, inlè Anlwè buta
- 5 mande? Awilulizi waò yè, inlè, Jisu yi Nazarèth. Awulinliò waò nle Jiau, inlè, miè nle yè. Nli Judas kè ò gótizid' agumanli nla
- 6 waò. Gw' awulinliè waò, inlè, Miè nle yè, w' awinyi nli nyumia,
- 7 avòswa gò ntye. Nl' avo bambiè waò, inlè, Anlwè buta mande? Awuli waò, inlè, Jisu yi Naza-
- 8 rèth. Awinlizi Jisu, inlè, Mi abulinla 'nlwè, iulè miè nle yè: ja 'nlw' abuta miè sambò, riganil
- 9 mongi sino kèndaga: inlè igamba ny' agambliò ndè nyi ga rwe rèti, inlè, Gòre waò wi re 'wè pa pa miè mi però nl' òma vangani'
- 10 òmòri. Simon Pitèr, ò vegagi nl' òkwara w' iwora, aluri wò agwè-re nyóngò yi minisè mpòlò, areni' òròl wè nkwi. Nl' Ina nyi nyóngò mè ny' avegag' inlè, Maikus.
- 11 Nl' awuli Jisu awulinliè Pitèr, inlè, Winliz' òkwar' iwo gw' egòrò: imogi ny' avenliò miè nle Rerè, mi ayonga nyò?
- 12 Yenlo nkondo y' isozyè nl' òmo vegagi gw' ewònjò zaò, nl' anlaga w' aròmíò nl' Iju w' agòti Jisu
- 13 agòrè; nl' agèndizi waò yè gw' aiònga gòre Anas; konde avegagi ògol wi Kaiefa, ò vegagi mlnisè mpòlò òmpuffia mè. Avegagi Kaiefa y' awulin' Iju, inlè, re mbia inlè òmòri e ga yuwe g' òfwanja w' anlaga.
- 15 Nl' azòngi Pitèr nl' ònlengi òmòri azònge Jisu. Nl' ònlengi òmòri mè anienliò nle minisè mpòlò, ayinginla mpo mò nli Jisu gw' evungu zi minisè mpòlò; ndò Pitèr agumanli gw' igala g' òmpòmbala. Nl' agogwi ònlengi òmòri mè, ò mienliò nle minisè mpòlò, agamba nl' òfwantò ò vènginl'
- 17 igugi, ayinginliè Pitèr. Vovo òfwantò ò vènginlag' igugi awulinliè Pitèr, inlè, Awè k' òmòri w' inlengi y' òma winlo? Awuliè,
- 18 'nlè, Zyele. Nl' inyóngò nl' anlaga w' agòti Jisu w' avak' ògònlì, agumanla vovo gò jògo wò; konde avegag' ifwi; nl' agumanli Pitèr kè nla waò, ayog' ògònlì.
- 19 Minisè mpòlò agotagi Jiau g' òfwanja w' inlengi yè, nla g'
- 20 òfwanja w' inènj' isè. Awinlizid' yè nle Jisu, inlè, Mi are kambinla p' anlaga buku; mi anlè-njagi gw' inagò si Syonlo, nla gò nagò y' Anyambiè, gw' avènga-

21 nlag' Iju waödu; ndö mi kamb' igamba ntyoria. Ö bambia miè sè? Vambia waö wi re jogo pa miè, nt' agambiull miè waö: vö-nla, anlaga winlo w' avörö isaön
 22 y' awullö miè. Gw' awullè yenlo, öfiori göre waö w' agötè ö gumanll vovo, awöll Jisu Isapöga, awulla, 'nè, Ö fwinnlize minisè
 23 mpölo yenlo? Awinnliziö yè nle Jisu, Inè, Twa pa mi are kamba pe mbe, rakllia mbe mè: ndö ja mi akamba mbiamè, ö böla mlè
 24 ande? Vovo Anas arömiè köro pa göre Kalefa yi minisè mpölo.
 25 Nl' avegagl Simon Pitèr göre vovo e jog' ögönl. Nl' awullini waö yè, Inè, Awè k' öfiori w' Inèngi yè? Nl' alandè, awulia,
 26 'nè, Zyele. Öfiori w' Inyöngö si minisè mpölo, ö vegagl sijanlö nla yè ö renliö nle Pitèr öroi, awulia 'nè, Mi pa jenlo nla yè
 27 gö ntyaga? Avo dandi Pitèr: nl' agögl njogonli pe.
 28 Nl' awinnlizi waö Jisu avila gö nagö yi Kaiefa agènda gö nagö yi Pilat: avegag' ibanga södu: Ndö waömiè wi jingula gö nagö yi gvernner, wl vende fevlzö, ko w' ayolie nye ntyagö y' önologanlö.
 29 Yenlo agogwi Pilat göre waö awulia, 'nè, Özozo nde wl bagö
 30 'nlwè gör' öma winlo? Awinnlizi waö awullinliè, 'nè, Arwe 'nè winlo arang' oyanjisi w' ibe gavo
 31 azwè to bagè göre 'wè. Awullinliö waö nie Pilat, Inè, Wonganli yè anlwèmiè, ko jèkèlianli yè ga nt' ar' Ivang' Inyanil. Awull Iju awullinliè, 'nè, Ivanga nyi pa
 32 'zwè Inyanga nyi jönl' öma. Arwenll yenlo Inè Igamba nyi Jisu nyi ga rwe rèti, ny' agambiö ndè gö teve njuwini yi be juwö ndè.
 33 Yenlo avo jingnli Pilat gö nagö, aweyi Jisu, awullinliè, 'nè, Awè
 34 nl' öga w' Iju? Awinnlizi Jizu,

Inè, Ö kamb' Igamba nyinlo awè-mè, ge ö wullinliö nyö nl' affiori
 35 g' öfiwanj' Iwanj' Awinnlizi Pilat, Inè, Mi' öfiwo-Ju? Inlongo nyomè nl' Iminia' impölo s' avenll 'wè göre miè: ö ra denda p'
 36 ande? Awinnlizi Jisu, Inè, Ipangnll sam' aranga ai ntye yinlo: arwe 'nè ipangiuli sam' si re si utye yinlo, gavo aulag' wam' w' aro nlwenll, Inè mi agötizö gör' Iju: ndö venlo Ipangnll sam' ai pifa nla gunlu gö ntye. Yenlo awullinliö yè nle Pilat, Inè, Awè öga sambö? Jisu awinnlizi, Inè, Nte bullo, miè öga. Gö ntiula yinlo ayanliö miè, nla gö ntiula yinlo avienli miè gö ntye yinlo Inè gö takilli' öreti. Öm' edu ö re g' özamba w' öreti e jogo Inyöi
 38 nyam'. Awullinliö yè ule Pilat, Inè. Öreti ande?

Ayè bulia pa yenlo, avo kogwi gör' Iju awullinli wao, Inè, Mi
 39 dènga ndaga mbe göre yè. Ndö anlw' are nli ntyali, Inè gö ntyagö y' önologanlö mi ga riginle 'nlwè mbwedl mori dènga: sambö anlwè bela 'nè mi ga riginle
 40 'nlwè Öga w' Iju? Yenlo avo tóngi waö awulia, 'nè, Arang' öma winlo ndö Barabas. Barabas avegag' ögwèrisi.

19 Yenlo Pilat awongi Jisu, azyi-
 2 wè. Nl' anlog' isozyè anlöge körowa y' arènde, awela yö gw' ewönjö zè, aworè ngol yatenlate-
 3 nla. Nl' avienli waö göre yè awulia, 'nè, Mbölo, Öga w' Iju!
 4 nl' awöll waö yè asapöga. Nl' avo kogwi Pilat awuliula waö, Inè, Vönlanll, mi bagè göre 'nlwè, ko 'nlwè mia 'nè, mi dè-
 5 nge mbe göre yè. Yenlo agogwi Jisu, bora pe körowa y' arèndè nli ngol yatenlatenla. Nl' awullinliö waö nie Pilat, Inè, Vönlanll'
 6 öma mè. Gw' ayeni' Iminia' impö-

- lò ni' anlaga w' inyanga ayenlè, w' arông', Inlè, Vānlè gò kros, vānlè gò kros. Awuli Pilat awulinlā wā, Inlè, Wonganil yè anlwè, kò banliani yè gò kros: konde ni dèngè mbe gòre yè.
- 7 Iju w' awiolizè, inlè, Azw' are ni' ivanga, ni' nt' ar' ivanga mè e ga yuwè, konde avangi òku' wè
- 8 Òfiwa w' Anyambiè. Gw' ayogiò Pilat agamba nyinlo, arieuli viaganlò; ni' avu jinglinlè gò nagò, awulinli Jisu, inlè, Ò viil gwi?
- 10 Ndó Jisu e fwinliz' agamba. Yenlo Pilat awulinlè, 'nìè, Ò pa kamba nla miè? ò pa mia 'nìè, ni are ni ngulu yi tigo diènga, ni ngulu yi banliò gò krosi kè?
- 11 Awulinziò yè nle Jisu, inlè, Ò to dwanla ni ngulu gòre miè, arwe 'nìè yi po 'wè avila gw' igóniò: sambò ayè ò venli miè gòre
- 12 'wè are ni' lbe viaganlò. Avila vovo Pilat avèlagi gò tigè diènga: ndó Iju w' arông', inlè, Ja w' atig' òma winlo diènga, gambèni' awè arange ndegò yi Sezar: òm' edu ò pang' òku' wè òga e sire Sezar. Gw' ayogiò Pilat ayogo agamba minlo, agogunli Jisu; ni' alwanlè tu gw' eka z' ijèkèlè, gò mbóra yi fweliò 'nìè Ndèkè y' adò, ndó ni nkambinli yi Hebru,
- 14 inlè, Gabatha. Avegag' egòmbe z' ikekiza a' ònloganlò, pièrè ni' agwèr' òròwa. Ni' awulinlè Iju, inlè, Vónlanl' òg' iwanli. Ni' aróngi wā, inlè, Rómbe, rómbe, vānlè gò kros. Awulinliò wā nle Pilat, inlè, Ml ga vānl' òg' iwanli gò kros? Iminie' impólò w' awulinz', inlè, Azw' azye ni'
- 16 òga kaò Sezar. Vovo anloziè yè gòre wā gò banliò gò kros.
- 17 Yenlo awongi wā Jisu ni' agowè nkumbage kros iyè ayèmè, agènda gò mbóra yi fweliò, inlè, Mbóra yi nkèli, ndó ni nkambi-
- 18 ni yi Hebru, inlè, Golgotha. Vovo vānl' wā yè gò kros, ni' awèni' vānl' nla yè, òfiòri gò 'nìè-ñiè ni' òfiòri gò nyantwè, ni
- 19 Jisu gò gare. Ni' arèndi Pilat irèndo kè, awela yò gò kros. Y' avegag', inlè, JISU YI NAZARÈTH
- 20 Y' òGA w' IJU. Ni' arangunl' awenge gòr' Iju arangunl' irèndo mè, konde mbóra y' avānlì Jisu y' avegagi pièrè ni nkala: y' avegagi tèudò pa kè ni Hebru,
- 21 ni Latin, ni Grek. Yenlo imnie' impólò e' Iju w' awulinli Pilat, inlè, Arènda, inlè, Òga w' Iju; ndó, inlè, Awuli 'nìè, Miè
- 22 ni' Òga w' Iju. Awulinzi Pilat, inlè, Nt' are miè tènda ni are tènda pa.
- 23 Isozyè, gw' aluò wā w' abanli Jisu gò kros, w' awong' ingoi sè, agera aò mbel nla, gò sozyè edu mbel; w' awongi kè kòtò: ndó kòtò yi pegaga ni ndatizò, ndó y' avegagi nlògò pa yantuntu avila
- 24 gw' igóniò. Yenlo w' awulinl', inlè, Azwè ga rig' ayarunle yò, ndó azwè ga vung' eganlò gò mi' òmo be niva yò: ko irèndo twa rèti yi bulia, 'nìè, W' ager' ingoi sam' wā nla wā, avung' eganlò g' òfiwanja wi kòtò yam'. Yenlo alend' isozya èsaon yinlo.
- 25 Ndó avegagi kumanla pa pièrè ni krosi yi Jisu ngi yè, ni' òfiwo-gwè òfiwantò wi ngi yè, ni' òfiwantò wi Klòpas, ni Mari yi Magda-
- 26 la. Gw' ayenli Jisu ayenle ngi yè, ni' ònìngi mè w' arondlò ndè kumanla pa pièrè, awulinli ngi yè, inlè, Òfiwantò, vóni' òfiwanl'
- 27 iyo! Vovo awulinlè ònìngi mè, inlè, Vónie ngi yo! Avila gw' igwèra mè ònìngi mè awongè gò nag' wè.
- 28 Avila vovo, Jisu ayè mia pa inlè isaon yòdu y' amanli, awul', inlè, Mi jenl' esyòve, ko irèndo twa

- 29 rèti. Avegagi vovo dólò evagò ralie nli vinegèr: yenlo ayónli waò eponj nli viuegèr, awela yò gò nkogu, avaga yò g' ógwani'
- 30 iwè. Gw' aluò Jisu abongli viuegèr, awul', inlè, Amanli: nli' alèmbiè ewónjò zè mbè, azul' ófiwei.
- 31 Gó re 'nlè, avegagi ntyugu y' Ikekiza, yenlo Iju w' a'wambi Pilat inlè agólò maò mi ga mogunlò, ko waò tómbò, inlè, iku' iyáò y' alwanla gò kros gò utyugu y' Syonlo; konde Syonlo mè y' avegagi ntyugu mpólò. Yenlo a'vieni' isozye, amogunl' agólò m' ólóngá, nli' agólò m' ófióri w' a'wanga, nli' agólò m' ófióri w' a'wanga; nli' agogwi pele ntyinla nli' aullngó. Nli' ayè ó re jenla pa are takilla pa, nli' atakwè mè mi re rèti: avórò kè inlè e bull' órèti,
- 32 ko 'nlwè bekellia. Konde isaón yinlo y' arwenli inlè, irèndo y' ga rwe rèti, inlè, Amogunlò ep' izè.
- 33 Irèndo imlèbulè kè yi bulia, 'niè,
- 34 Wi be pónlè ó rufilò waò. Isaón yilulo viaganlò, Joséf y' Arlmathea, ó vegagi k' ónlèngi w' Jisu, ndò kaò gò ntyoria nli' itia s' Iju, a'wambi Pilat inyanga nyi bong' ókuwa w' Jisu: nli' ayiviri Pilat. Yenlo a'vieniè, arómiri ebende. A'vieni kè Nikódemò, ayè ó vienli góre yè gw' alóngá ógwèra, avage mur nli alòs bindò pa, vo nkama y' agwèra.
- 35 Yenlo awongli waò ebende z' Jisu, avinga zò nli' inlamba y' livèla nli ya y' nkangò, nt' avegagi ntyali y' Iju gò bèna. Gó mbóra y' a'vanliò yè gò kros avegagi ntyaga; nla gò ntyaga mè avegagi órònginlò ófiwonla tókò pa gw' idò wi re wi pa bèni' óma
- 42 nli mori. Vovo alimbini waò Jisu g' ófiwanja w' ikekiza s' Iju, konde órònginlò mè w' avegagi pièrè.
- 20 Gó ntyugu nònga y' Syonlo, ibanga sódu ntye mpiri, a'vieni Mari y' Magdala g' órònginlò; nli' ayeniè idò tómbò pa avila g' órònginlò. Yenlo agèndiè nli mangó a'via góre Simon Pitèr nli' óulèngi ófióri, mèwo w' arondiò nle Jisu, awulinlia waò, inlè, Wi re tómba pe Rerè avila g' órònginlò, azwè pa mla kè mbóra yi re waò dimbinliè pa. Nli' agogwi Pitèr nli' ónlèngi ófióri mè, agènda g' órònginlò. Nli' agèudi waò a'vanli nli mangó: nli' ónlèngi ófióri mè aviaganli Pitèr, alóngé bia g' órònginlò. Nli' alèmbiè mbè, avónla gò wò, ayeni' ampèla limbinliè; ndò e jinginia.
- 6 Vovo a'vieni kè Simon Pitèr nsóngagè, ayinginia g' órònginlò; nli' ayeniè ampèla limbinliè, nli' evèlès z' avegagi gw' ewónjò zè, aranga dimbinlò pa nli' ampèla, ndò purò pa gò mbóra nli yè.
- 8 Vovo ayingini kè ónlèngi ófióri, ayè ó lóngé bienli g' órònginlò; nli' ayeniè, avekella. Konde egómbe mè wi duò w' amieni' irèndo inlè, ega róngwe avila gw' Ijuwa. Nli' avo dubw' inlèngi, agènda gò nag' waò.
- 11 Ndò Mari avegagi kumanla pa pièrè nli' órònginlò ndenlaga: nla gw' alenliè, alèmbi mbè avónla g' órònginlò; nli' ayeniè enjèl mbanli nli' Ingol sapupu tugetu, mori gw' ewónjò, mori kè gw' agólò, gò mbóra y' anlan' ókuwa w' Jisu. Nli' awulinli waò yè, inlè, Ófiwantò ó denl' ande? Awulinliè waò, inlè, Konde wi re bonga pe Rer' iyam', mi mìa kè mbóra yi re waò dimbinliè pa.
- 14 Ayè kamba pa yenlo, awlzi nli

- nyuŋŋa, ayenle Jisu kumanla pa, 15 ndò e m̄ia 'nlè nle Jisu. Jisu awulinlè, 'nlè, Óŋwantò, ò denl' ande? ò bute mande? Nl' aviki- liè 'nlè, ayè nl' òmo penjavenje ntyaga; yenlo awulinlè, 'nlè, Ja ò re tómbè pa avila 'yenlo, wulin- nlla miè mbóra yl re 'wè dimbi- nle pa, ko miè bongè. Jisu awu- 16 linlè, inlè, Mari. Nl' awiziè a- wulinlè nli nkambinli yi Hebru, inlè, Rabónl, nyi pivia 'nlè, Ó- nlenji. Jisu awulinlè, 'nlè, Awa- 17 ta mlè; konde ml' pa 'panda góre Rerè: ndò gènda gór' awarer' iyam', ko bulinla waò, inlè, Ml' 18 panda góre Rer' Iyam' nla góre Rer' Iyanl, gór' Anyambiè yam' 19 nla gór' Anyambiè yanl kè. Nl' a'ŋienli Mari yi Magdala awulinl' 20 inlèngl, inlè, Ml' are jenla pe Re- rè; awulinli waò kè Isaðn y' awu- 21 linlè yè. Gw' arwenl nkòlò, gò ntyugu nònga mè yi syono, ula gw' aluò aguge m' anunjò gò 22 mbóra y' avegag' inlèngl nl' itla a' Iju, Jisu a'ŋienli, agumanla gò garegare, awulinlla waò, inlè, A- 23 fienjè góre 'nlwè. Ayè bulia pa yenlo, arumlinl waò ago mè nl' óvanj' iwè. Yenlo ayenl' inlèngl 24 mbia gw' ayenli waò Rerè. Nl' avo bull Jisu awulinla waò, inlè, 25 Afienjè góre 'nlwè: ga nt' are Rerè tóŋŋa pa mlè, yenlo tóŋŋa 26 miè 'nlwè kè. Ayè bulia pa ye- lo, avunjlinl waò óŋwel, awu- 27 linla waò, inlè, Wogganl' Inli- nl' I'ŋia. Waò wl nyezò 'nlwè 28 lbe saò, si be dwanla nyezò pa góre waò; nla waò wl simblò 29 'nlwè lbe saò, si be dwanl' inyezò fo. Ndò Tomas, ò wellagò, inlè, 30 Dídímus, óŋŋori w' igòŋi nl' a'va- nli, e pegaga nla waò gw' avienli 31 Jisu. Inlèngl' ifiori' w' awulinlè 'nlè, Azw' are jenla pe Rerè. Ndò 32 awulinli waò, inlè, Kaò mi ajenla gw' ago mè imbóra a' aruffi' l- ntyongo, ko miè fel' óŋienlò wam' gw' imbóra mè, awela k' ògo 33 wam' g' óvanj' iwè, mi avekelle. 26 Ntyugu ònienlial piaganla pa, l- nlèngl w' avo dwaull gò nagò, nli Tomas kè avegagi nla waò. Nl' a'ŋienli Jisu, aguge ngwa, 34 agumanla gò garegare, awulia, 27 'nlè, Afienjè góra 'nlwè. Nl' awulinlè Tomas, inlè, Zyusy' óŋienlò wo gunlu, ko jenl' ago 35 mam'; v̄aga k' ògo wo gunlu, ko fela wò g' óvanj' iwam': ko alwa- 28 nl' ijivira fo, ndò v̄ekelia. Awl- nlizi Tomas awulinlè, inlè, Rer' 29 yam', nl' Anyambiè yam'. Jisu awulinlè, 'nlè, W' abekeli, kon- 30 de ò ra jenla pa: ózavinlò góre waò wl re wl pa jenla, ndò wl re 31 bekella pa. 30 Nli lemba yènlè yenge y' alendiò nle Jisu gw' azyò m' inlèngl yè, 32 yl re yl zye tэндò pa gw' ezangò 31 zinlo: ndò yinlo yl re tэндò pa, inlè anlwè ga vekelle inlè Jisu 33 nie Kraia y' Óŋwa w' Anyambiè; nla inlè, anlwè bekelia pa, ko 34 'nlwè dwanla nl' eŋienlò gw' in' inyè. 21 Isaðn yinlo viaganlò Jisu avo 35 bówunli òku' wè gór' inlèngl gw' eli'va zl Tiberias; nl' avòwu- 2 nliè yenlo, inlè: SImon Pitèr, nli. Tomas ò wellagò inlè, Dídímus, 3 nli Natanièl ò vill gò Kama yi Galle, nl' awania wl Zebède, nl' 4 awènl' a'vanli w' inlèngl yè w' 3 avegag' mbóra mò. Nl' awuli- 5 nliò waò nle Simon Pitèr, inlè, Ml' kè jonle v̄èrè. W' awulinlè, 6 inlè, Azwè kè azwè be kènda nla 7 'wè. Nl' agogwi waò agwenla gw' elende; ndò ógwèra mè wl 8 jónl' ezoma. Gw' ayenj' ówenja, 9 Jisu agumanli g' ózyègè: ndò 10 inlèngl wl m̄ia du inlè nle Jisu. 5 Awuli Jisu awulinla waò, inlè,

Awania, anlw' are ni' eza zi nya?
 6 Awlinizi wað yè, Inlè, Zyele. Ni' awulinliè wað, inlè, Vungaul' e-lòva g' ògo 'nlòfmiè w' elende, gambèul' anlw' ajónla. Yenlo avungi wað, nla vovo wl jolle dura zò g' òfiwanja w' ibunla si
 7 vèrè. Ònlèngi mè ò rondiò nle Jisu awulinli Pitèr, inlè, Nie Rerè. Gw' ayogiò Pitèr inlè, nle Rerè, awori ngoi yè mpòlò, konde avegagi tele, azyavòswa gò
 8 mbenla. Ndò inlèng' ifiòri y' a'vieni ni' elende, ndurag' eìòva ralie nli vèrè: konde wi pegaga bò avila gò ntye, dadie vo agòfmi
 9 mi guwa atanli. Nla gw' azuffil wað, w' ayeni' ebeke z' ògòni vo-vo, nil vèrè dimbiulò pa gò zò,
 10 nli mpèmba. Ni' awulinliò wað nle Jisu, inlè Vaganli vèrè yi re
 11 'nlwè dura pa. Yenlo agèndi Simon Pitèr, alur' eìòva gò ntye ralie nli vèrè vòlò, nkama agòfmi atanli nli vèrè rarò: ndò vanganle y' alwanli yenge yenlo, eìòva zi pa
 12 jarua. Jisu awulinli wað, inlè, Yògò nyenli. Nla gòr' inlèngi dèng' òmo vambìè, inlè, Awè mande? Konde w' amleni' inlè, nle
 13 Rerè. Ni' a'vieni Jisu, awonge mpèmba, ava wað, nli vèrè kè
 14 egolanli mèmdò. Yiulo nle nyongo ntyarò y' awòwunli Jisu gòr' inlèngi yè, ayè tòugwa pa avila gw' ijuwa.
 15 Wað via nli nya, Jisu awulinli Simon Pitèr, inlè, Simon y' òfiwa wi Jóna, ò tonda miè viagalò nla mongi sinlo? Awulinliè yè, inlè, Iñ, Rera, ò vòrò inlè mi tondo. Ni' awulinliò yè nle Jisu,
 16 inlè, Nyez' awadombe mam'. Ni' avo bulliniè yè nyongo yimbani, inlè, Simon, y' òfiwa wi Jóna, ò tonda miè? Awulinliè yè, inlè,

Iñ Rera, ò vòrò inlè mi tondo. Awulinliè yè, inlè, Venjavenj' adombe mam'. Ni' awulinliè yè nyongo ylotyarò, inlè, Simon, y' òfiwa wi Jóna, ò tonda miè? Pitèr ayeul' ekèva konde Jisu awulinliè nyongo yintyarò, inlè, ò tonda miè? Ni' awulinliè yè, inlè, Rera, ò vòrò isaón yòdu; ò vòrò inlè mi tondo. Jisu awulinliè,
 18 inlè, Nyez' adombe mam'. Gili-gili mi bullinliò, inlè, Gw' avegaglo erumbe ò lriag' òtumb' iwo, aganganla mbòr' iedu y' arondio ndo: ndò gò be dòmblinlo, ò be nyonyunli' ago mo, k' òfiòri drio, arwanio mbòra yi re ò bele kèuda.
 19 Agambi yenlo gò miez' ònlongo w' ijuwa wi be peudizo ndè Anyambiè. Ayè kamba pa yenlo, awulinliè 'nìè, Zonga miè.
 20 Ndò Pitèr awizi, ayeni' ònlèngi mè ò rondiò nle Jisu e sòuga, ayè ò yèzyl gò ntòniò yè gò tavuru, awulia, 'nìè, Rera, ayè mande ò
 21 be kòtizo? Yenlo gw' ayenli Pitèr 'ayenlè, awulinli Jisu, inlè, Rera, nla winlo, e be dend' ande?
 22 Awulinliò yè nle Jisu, inlè, Ja mi abela 'nìè e ga venginle kað mi abla, ande gòre 'wè? zòug' awè
 23 miè. Yenlo agèndi igamba gòr' awarerè, inlè, ònlèngi mè ayuwe: ndò Jisu e'pa bulliniè inlè, ayuwe; ndò, inlè, Ja mi abela 'nìè e ga venginle kað mi abla, ande
 24 gòre 'wè? Winlo ni' ònlèngi ò takilla g' òfiwanja w' isaón yinlo, ò re tènda pa k' isaón yinlo: azw' avòrò kè 'nìè, atakwè mè mi re rèti.
 25 R' isaón imièniè kè imienge y' alendiò nle Jisu, yi re òma to tènda yò yòdu, mi tanga 'nìè ntye y' ayolie keke uli yangò y' aro tèndiò.

IJANJA SI RÔMI.

- 1 EZANGÔ elonga mi avangi zô, Theofilus, g' ôfiwanja w' isaôn yôdu y' avakiliô nle Jisu gô den-
 2 da nla gô nenja, agênda gô ntyugu y' avandio ndè, ayè pa p' ôzô-
 3 mblô vo Inlini' Ivia gôre rômi y' 12 Vovo awinyi waô gô Jerusalèm
 avila gô nômba yi fwello, inlè, y'
 Iôliv, yi re pièrè nli Jerusalèm,
 ôgèndo w' ôwenja wi Syonlo.
 13 Nla gw' avienli waô gô nkala, w'
 avandi gô noutye y' igônlo mbôra
 y' alwanlagi waô; w' avegagi Pi-
 tèt nli Jan nli Jems nli Andru
 nli Filip nli Tomas nli Bartolo-
 miu nli Matlu nli Jems y' ôfiwa
 wi Alfius, nli Simon Zelôtis nli
 14 Judas y' ôfiwa wi Jems. Winlo
 waôdu w' alwanlagi n' ôrèmi'
 ômô gw' ikambinla, waô n' antô,
 nli Mari ngwè yl Jisu, n' aware-
 r' iyè.
 15 Gw' intyugu mèsônlo avegagi
 datania pa anlag' awenge, vo
 nkama n' agôfmi m' anlaga amba-
 nli; n' agumanli Pitèt gô gare
 16 y' awarèrè, awulla, 'nlè, Awarera,
 avegag' isyolo iulè irèndo yi ga
 rwe rèti, y' aluô y' akambiô n'
 Inlini' Ivia n' ôgwanla wi Da-
 vid g' ôfiwanja wi Judas, ô vegagi
 ôrevi wi inongi w' agôti Jisu.
 17 Konde avegagi tangô pa nla 'zwè
 awonga kè mbel gw' evilô zinlo
 18 zi minisè. (Ônlôfme mè agôli
 ntyaga n' ipa s' ibe sè n' avô-
 swiè ôlôlôwa, aruwaruwa gô ga-
 regare, n' isègè yè yôdu y' ago-
 19 gwi. Nl' amienliô igamba gôr'
 alwanli wi Jerusalèm waôdu; ye-
 nlo awellô ntyaga mè nli nka-
 mbinli yaô, inlè, Akèldama, nyi

- pivia, 'nlè, Ntyaga yi ntyinla.)
- 20 Konde re tëndò pa gw' ezangò z' ijembò, lulè, Ilwanlò nyè nyl ga lwanl' irevò, alwanl' òma gò nyò: nl' inyang' inyè nyò ga wongò
- 21 nl' òm' òfwènlè. Sambò gòr' anlòmè w' aganganlagi nla 'zwè òlingò wòdu w' avegagi Rerè Jisu njiuginlaga nli nkogwaga nla
- 22 'zwè, mpakillaga avila gw' ibaptalza si Jan, agènda gò ntyugu y' awongió yè gw' igònlò avila gòre 'zwè, gòre mongi mè òmòri e ga lwaule òyenli ula 'zwè w'
- 23 itóngwi èè. Nl' alòfi waò afa-nli, Jòsèf, ò weliagò inlè Barsabas, awalíò kè inlè Justus, nli
- 24 Mathias. Nl' agambinil waò, awulia, 'nlè, Awè, Rera, yi mi' irèfia y' anlaga waòdu, rumnliia òmòri gòre winlo afa-nli wi re
- 25 'wè pinja pa, gò bongè mbòra gw' èvilò zinlo zi minlèè nl' eròmí, z' arigló nle Judas, ko yè kènda gò
- 26 mbòr' iyèmbè. Nl' avungi waò ganlò g' òfwanj' iwaò; nl' avòswi eganlò gòre Mathias; nl' arangió yè nl' igòmí nyl ròmí nl' eròmí' èffòri.
- 2 Nla gw' arwenli ntyugu yi Pèntekost, w' avegagi datania pa
- 2 waòdu gò mbòra mò. V' igamba ny' agwanla afa-nli' inyòia vlla g' òròwa egolanli g' inyòia ny' òmpung' òyoli, nl' ayònlí nyò
- 3 nagò y' avegagi waò tugetu. Nl' awòdunli gòre waò inlèmbè kera-nla pa, egolanli ga y' ògònlí; nl' alwanli yò gòr' òm' edu gòre waò.
- 4 Nl' ayònlí waòdu nl' Inlil' I'fia, avakillè kamba nl' inkambinil sinyènlè nt' avenliò waò ngulu yi kamba nl' Inlil' I'fia.
- 5 Avegagi ndwanlaga gò Jerusalem Iju, anlaga w' azavinlag' Anyambiè, avlla gw' Inlóng' we-du gò ntye. Nla gw' ayoganlò inyoi mè, alatanl' anlag' awenge,

- ko waò mama, konde òm' edu ayogio waò wi kamba nli nka-
- 7 mbinli yèmbè. Nl' afa-nli waòdu afa-nli, awulia, 'nlè, Vónla, winlo wi kamba waòdu arange mongi Galile? Ndò ande zi jogo
- 8 'zwè òm' edu nkambinli yèmbè y'
- 9 ayauliò yè? Mongi wi Parthia nli Media nli Elam, nla waò wi dwanla gò Mèsopotamia, nli Judia nli Kapadòsia, nli Pontua nli
- 10 Asia, nla waò wi dwanla gò Frijia nli Pamfilia, nli Ejipt nla gw' inkòva si Libya pièrè nli Sìrèn, nl' alwanli wi Ròma, Iju nl' anlongo ta, nli mongi wi Krit nli
- 11 Arabia, azwè jogo waò wi kamb' ijanja si ngulu s' Anyambiè nl'
- 12 inkambinli sazòmè. Nl' afa-nli waòdu, alòvè mpaga, awullania, inlè, Òsaon winlo wi pivia sè?
- 13 Afa-nli w' azyèliagi awulia, 'nlè, Wi re jonga p' iv' inyonla.
- 14 Ndò Pièrè agumanli, ayè nl' igòmí nyl ròmí ul' eròmí' èffòri, aròmbinli' inyòia nyè awulinli waò, inlè, Anli' anlòmè wi Judia, nl' anlèwèdu yi dwanla gò Jerusalem, òsaon winlo wi ga mlò gòre 'nlwè, ko pòganliònl' agamb' Imam'.
- 15 Konde winlo wi zye bongò pa, nte pikilia 'nlwè: konde atwenli kaò igwèra ny' ararò ny' òwenja;
- 16 ndò nyinlo nl' igamba ny' agambìò nl' òvogia Jòèl, inlè, Be
- 17 twa gw' Intugu sinuwunla, bull' Anyambiè, inlè, M' be jir' Inlil' iuyam' gw' lzyònlí yòdu: awanli' iyanli anlòmè nl' antò wi be poga, nl' awanjo manli ml' be jeni' isaon yi mamò, nl' anlero wani ml' be
- 18 jinlinlò inyillinlò. Nla gòr' inyòngò sam', anlòmè nl' anto, m' be jir' Inlil' inyam' gw' Intugu
- 19 mèsonlo, ko waò poga. M' be tuminlla kè lembe g' òròwa gw' igònlò, nli lingilìò gò ntye; ntyinla, nl' ògònlí, ul' òmbutòwa w'

- 20 otutu. Nkómbe yi be kalwe mpi-
ri, n' ógwèlì wi be kalwe ntyinla,
ntyugu ya Rerè, ntyugu mpòlò
nla y' ónjèlènjèlè mè viagaga ro.
- 21 Be dwaula kè inlè, óm' edu ó
be fwella ina nya Rerè e be sungi-
nlò.
- 22 Anlòfíe wi Israèl, yogonli aga-
mba minlo: Jisu yi Nazareth,
ónlòfíe ó ruminilò n' Anyambìe
gòre 'nlwè n' Ijanja si ngulu nli
lingillò, y' avangió n' Anyambìe
vo yè gò garegare yanli, vanganle
nte mia 'nlwè anlwèdè; ayè, pò
pa gòre 'nlwè nli nkenjinli y'
Anyambìe nli ini' isè s' isaón ya-
bòsyò, a'vanliò nle 'nlwè, ayónlò
n' ago m' ivavisi. Ndó Anya-
mbìe aròngunliè, avuruní' Igòrò
y' Ijuwa: konde alwanliz' inlè
- 25 ayè ko simbiò nle sò. Konde Da-
vid e bulla g' ófwanj' Iwè, inlè,
Mi ayenli Rerè g' ózyò wam' pè-
kèpèkè; konde are g' ógo wam'
ónlòfíe inlè mi azyugazyu-
gò.
- 26 Yenlo órèfí' iwam' w' aye-
nli mbia, n' ónlèfíe wam' w'
ayenli' Igeva; ózyónli wam' kè wi
be dwaula n' igumfu. Konde e
be tig' iuliní' inyam' gw' iìmbò,
ge p' Óm' Iwo wòruna gò jenl'
ìbonla. Ó re mieza pa mè impo-
nlo s' èfènlò; ó be jónla mè n'
ige'va g' ózyò wo.
- 29 Awarera, mè ko bullinla 'nlwè
buku g' ófwanja wa rer' Iyazyò
ònga David inlè ayuwí, avènlò
ke, n' órònginlò wè wi re nla
- 30 'zwè kwanga nla nlenlo. Yenlo
gòre 'nlè ayè óvogisi, amia inlè
Anyambìe aluó atangi órangò
gòre yè inlè, e be dwanliz' ófíori
- 31 w' awanli' Iyè gw' ek' Izè: ayè nje-
nlag' Igamba egómbe viagaga ro,
agambi g' ófwanja w' itòngunliò
si Kraisi inlè, e pa tigò gw' iìmbò,
ge ózyónli wè jenl' ìbonla. Jisu
yinlo Anyambìe aròngunliè, n'
- azwèdu azwè n' Iyenli y' Igamba.
- 33 Sambò ayè pendió pa n' ógo
'nlòfíe w' Anyambìe, avò ómpa-
nganlò w' Inilil' I'via nle Rerè,
are Jira p' eza zulu, zi jenlò 'nlwè
- 34 nli jogo. Konde David e pa pa-
nda g' óròwa: ndó ayèdè e bulla,
'nlè, Rerè awulinli Rer' iyam',
inlè, Lwa tu g' ógo wam' ónlò-
- 35 fíe, kaó mi apang' Iìvólò'vi yo
- 36 Iyarinlò ny' agólò mó. Sambò
nagò yi Israèl yòdu yi gamie rèti,
inlè, Anyambìe are pangá pe Jisu
yinlo y' a'vanliò 'ulwè, Rerè nli
Kraisi ta.
- 37 Gw' ayogió waó yenlo, w' aru-
míò gw' Irèfí' Iyaó, awulinli Pi-
tèr nli rófíi mori, inlè, Awarera,
- 38 azwè be denda sè? Ní' awuli Pi-
tèr awulinli waó, inlè, Galwanli,
ko baptáizónli óm' edu gòre 'nlwè
gw' ina nyi Jisu Kraisi gw' inyeza
s' íbe; gambènl' anlwè be pò Inli-
- 39 n' I'via. Konde ómpanganlò wi
re gòre 'nlwè, nla gòr' awanli'
Iyanli, nla gòre waódu wi re
bò, vanganle ntàngò yòdu yi be
fweliò gòre yè nle Rerè Anya-
mbìe yazyò. Ní' arakiliè n' aga-
mb' afíenli' afíenge, awella waó,
awulla, 'nlè, Zunginlónni avilla
- 41 gw' ivòfíia njilulo ny' arègo. Nla
waó w' ayivir' igamb' inyè w'
aváptáizò: n' agundió gò ntangò
yaó gò ntyugu mè vo ntozèn s'
- 42 anlaga ntyarò. Ní' alwanlagi waó
jolajola gw' íbenja si rófíi, aga-
nganla nla waó gw' ímogunla si
mpèmbe nla gw' ikambinla.
- 43 Ní' a'vieni' I'la gòr' óm' edu: n'
isaón yi mamò ímienge nli lemba
- 44 y' alendiò nle rófíi. Nla waódu
w' avèkeli w' avegagi mbóra mò,
45 alwanla n' isaón yòdu ta; n'
agóli waó anliv' I'maó n' igumb'
inyá, agerini' anlaga waódu nt'
- 46 avegag' óm' edu n' isyolo. Nli
ntyugu edu, w' alwanlagi gò na-

- gò y' Anyambiè nì' òrèfí' òmò, amogunie mpemba gw' Inagò sa-òmbè; nì' awongi waò iny' isaò nì' igeva nì' òrèfí' òmbia, nsuminlag' 47 Anyambiè, alwanla kè nì' iaumilila s' anлага waòdu. Nì' agundi Rerè agunda gò ntaugò yaò ntyugu edu mongi wi sunginlò.
- 3 Gw' avandagi Pitèr nli Jan gò nagò y' Anyambiè gw' igwèra ny' ikambinia, igwèra ny' ònologófi, 2 ònlòfíe ò vegagi enlèfíia avila gw' iwufúu nyi ngi yè arwanliò, ò limbínlaglò waò ntyugu edu gw' iguge nyi nagò y' Anyambiè nyl fweilò Inlè Eranga, gò nègira waò 3 wì jinginia gò nagò. Nla gw' ayenliè Pitèr nli Jan wì jinginia gò nagò y' Anyambiè, aʼvambi 4 waò eza zi mpagaga. Avòni Pitèr nli Jan avònlè, awulla, 'nlè, 5 Vónla 'zwè. Nì' avònlè waò, mpkillaga 'nlè e be pò ezoma nle 6 waò. Ndò Pitèr awuli, 'nlè, Syika yapupu nli yatenlatenla mi azye nla yò: ndò eza zi re nla miè, mi po zò. Gw' ina nyi Jleu Kraia 7 yi Nazarèth, gènda. Nì' agòtiè yè g' ògo 'nlòfíe, anlongunliè: nì' alèng' lutyòzyò sè nli pa y' 8 Impende alènge ngulu pele. Agazanganliè, agumanla gòre, avakilie kènda; nì' ayinginliè gò nagò y' Anyambiè, nkèndaga, nli ndò-gwaga, nli nsavinlag' Anyambiè. 9 Nì' ayenì' anлага waòdu ayenlè e kènda azuminiag' Anyambiè: 10 nì' amienli waò yè, inlè nle yè ò lwanlagi tu uègira gw' iguge ny' Eranga nyi nagò y' Anyambiè: nì' affiami waò affiama pòlò gw' Igamba ny' arwenll gòre yè.
- 11 Gw' agòtaglè Pitèr nli Jan, anлага waòdu w' alatanli nli mangò gòre waò gw' evungu zi fweilò 'nlè, zi Soldmon, mamaga pòlò. 12 Gw' ayenli Pitèr ayenle ndaga,

- awinllz' anлага, inlè, Anlòfíe wì Israèl, anlwè mama g' òfiwanja w' ònlòfíe winlo sè? nì' ezande zi pònla 'nlwè 'zwè, mpanii ga azw' apangè kènda nli ngulu ya- 13 zyoùmè, ge nì' òmbli wazyò? Anyambiè yi Abraham, nla yi Izak, nla yi Jakob, Anyambiè y' lrer' isazyò are pendiza p' Òfiwan- nì' iyè Jisu; ò gòtizlò nle 'nlwè, alandè g' òzyò wì Pilat, gw' aʼve- 14 laglè gò tìgè diènga. Ndò anlw' alandi Òma wòrunda nì' ògòre, aʼvambi' òyònlisi gò pò gòre 'nlwè, 15 ko 'nlwè jóni' Òvenlisi w' effienlo; ò ròngunliò nì' Anyambiè avila gw' Ijuwa; azwè nì' iyenll 16 y' Igamba. Nì' in' inyè nyl re pa p' òma winlo wì jenlò 'nlwè amia avè ngulu, v' ibekelia s' in' inyè: nì' ibekelia gòre yè si re pangà p' òma winlo mbiambiè yenlò gw' 17 azyò manli anlwèdu. Ndò venlò, awarera, mi avòrò inlè aulw' ale- nd' Igamba mè imla fo, nì' alendi 18 kè niafíi yanli. Ndò yenlo alwanllz' Anyambiè isaò nì' alud' y' amiezò ndè egómbe viagaga ro, nì' agwanla m' ivogial, inlè, Kraia iyè e ga yenl' azyingò m' Ijuwa. 19 Sambò nliganll nkòndi agalwa, ko ibe sanli alzò, ko gómbe y' òza- vinlò bia avila g' òzyò wa Rerè; 20 ko yè tòfíia kè Kraia imè ò re dò- ʼfíò pa g' òfiwanj' iwanli, inlè, Ji- su: ò re e ga wongò g' òròwa agè- nda gw' egómbe zi be fwlnllzò isaò nì' yòdu, y' agambliò nì' Anya- mblè nì' agwanla m' ivogial yè iyombwi yi re dwanla pa avila 22 gw' ipakíia al ntye. Mòsès awull, 'nlè, Rerè Anyambiè e be nongu- nì' òvogial gòre 'nlwè avila gòr' awarer' lyanli, ga miè; yoginlò- nli yè gw' isaò nì' yòdu yi be ka- mbinlò ndè 'nlwè. Be dwanla inlè, òm' edu ò re ayoginl' òvogial mè, e be jillzò avila gòr' anлага.

- 24 Nl' Ivogisi yôdu yl re kamba pa avila gôre Samyuèl nla waô w' azônglè w' agambagi g' ôfiwanja
- 25 w' intyugu sinlo. Anlwè nle awanla w' ivogisi, nla wi njeka y' ayeklô nl' Anyambiè nl' Irer' isanli, gw' awulinlè Abraham, inlè, Gôr' awanl' lwo be savinlô imbuve si ntye sôdu. Anyambiè, ayè tóngunlia p' Ôfiwanl' iyè, alôngi tômfè gôre 'nlwè, gô savinla 'nlwè, nli kegunli' ôm' edu gôre 'nlwè avila gw' lpav' lse.
- 4 Gw' agambinlagi waô anлага, linlinsè nli' ôvanginli wi nagô y' Anyambiè nli' Isadusi w' a'vienli gôre waô, konde w' ayenl' igamba nkazya inlè w' anlènj' anлага, agambinl' Itóngwa si Jisu avila gw' Ijuwa. Nl' arall waô ago gôre waô, awela waô gô ntyôgô kwang' ibanga, konde arwènlî nkôlô. Ndô awenge gôre waô w' ayogîo igamba w' a'vèkeli; nli ntangô y' anlômfie y' arwenil vo ntozèn ntyanli.
- 5 Ibanga, arwenl' inlè Ivanginli yaô nli' anlero nli' lrèndisi w' alatanli gô Jerusalèm; nli Anas yi mlnisè mpôlô avegagi vovo, nli Kalefa kè, nli Jan, nli Alèxandèr, nli ntangô yôdu y' avegag' 7 Ijanlô nli mlnisè mpôlô. Gw' alwanlizl waô Pitèr nli Jan gô gare, w' a'vambi waô, inlè, Nli ngulu nde, nla gw' ina nyl, nyl re 'nlwè denda p' ôsaôn winlo?
- 8 Vovo Pitèr, ralie nli' Inlînl' I'via, awulinli waô, inlè, Anlwè Ivanginli y' anлага nli' anlero, ja 'zwè bambiô nlenlo winlo g' ôfiwanja w' ôsaôn ômbia w' alendiô gôr' ômo vegag' enlèmfia, nli mponlo nde y' avangîô ôma mè 10 mbiambiè; ga miô gôre 'nlwè du, nla gôre mongi wî Israël waô du, inlè gw' ina nyl Jisu Kraisi wî Nazareth, y' a'vanlîô 'nlwè gô
- kros, y' arôngunlô kè nli' Anyambiè avila gw' Ijuwa, inlè vo yè kumanl' ôma winlo vènlô mbla-
- 11 mbiè gw' azyô maanli. Ayè nli' idô ny' a'vikiô nle 'nlwè Inlôgisi nyl re pangô p' ewônjô zi ntulungu. Isunginla kè si zyele gôr' ôm' ôfiwènlè: konde zyel' in' Inyèulè g' ôdôlôngô w' ôrôwa, pô pa gôr' anлага, nyl re 'zwè ko sunginlô.
- 13 Nla gw' ayenil waô nt' agambagi Pitèr nli Jan Itia fo, anla inlè waô anлага wi pa nèng' ezangô, w' affiani; nli' agôtizi waô inlè, w' aluô w' alwaolagi nli Jisu.
- 14 Nla gw' ayenil waô ônlômfie ô yingîô kumaula pa nla waô, wî jolie fwiliz' Igamba. Ndô gôr' aluô waô w' asômbi waô gô kôgwa, w' agambaulag' inlè, Azwè be dendinl' anлага winlo sè? konde re miô pa gôr' anлага waôdu wî dwanla gô Jerusalèm, inlè, elemab' evôlô zi re dendô pa nle waô; nli' azw' ayolie dande zô.
- 17 Ndô zi vende Joganlô viaganlô gôr' anлага, azwè ga rizea waô inlè, w' avo kambul' ôma gw' 18 ina nylno. Aweli waô Pitèr nli Jan, ava waô ôzômbiô inlè w' avo kamba nyènlè du, ge nènja gw' 19 ina nyl Jisu. Ndô w' awinlizl awulinlia waô, inlè, Ja re mbla gw' antyo m' Anyambiè gô joginlô 'nlwè viaganlô nli' Anyambiè, 20 renlizanli: konde azw' ayolie tige kamb' isaôn y' ayenliô 'zwè 21 nli jogo. Waô tieza pa waô viaganlô, w' arli gô diènga, konde wî dènge ntinla yl re waô ko tevuula waô, g' ôfiwanja w' anлага; konde anлага waôdu w' azuminliag' Anyambiè g' ôfiwanja wî ndaga y' alendiô. Konde ônlômfie ô lendinlô elemaba zinlo z' Ijingô, aluô atwenil viaganlô nli' agômfî m' impufî anlal g' ônlero wè.

- 23 Gw' arigió wao díngá, w' a'vie-
nll gó nkumb' iyaó amleza wao
isaón yódu y' awulinlió wao n'l'
- 24 iminis' impólo n'l' anlero. Gw'
ayogió wao w' arómbini' amóí
maó góí' Anyambé nkondo mó,
awulia, 'nlè, Rera, awè ó vangl
órówa uil ntye nli mbenle nli ya
- 25 yódu yi re gó yó: awè ó wuli n'l'
ógwaula wa rer' iyazyó David
nyóngó yo, Inlé, Anlongo m' a'vé-
ndi sè, ko anlaga pikili isaón ya-
nyawè? Aga wl ntye w' aguma-
nll, n'l' ivanginil w' alatanli ta gó
- 27 sire Rerè nll Krala iyè. Konde
rèti gó nkala yinlo, Hèrod nll
Pontius Pllat, n'l' anlongo, n'l'
aulaga wl Israèl, w' avegagi da-
tanla pa gó sir' Óñwanl' iyo óyo-
- 28 mbwi Jisu ó vinjió ndo, nla gó
dende mōndo edu y' aluó y' ake-
njoó ndo n'l' ógo wo gó twa. Nla
vèno, Rera, vónl' itiez' isaó: ko
niungunl' inyóngó so gó kamb'
- 30 lgamb' inyo n'l' lganda nyódu, ko
da'vinl' ógo wo gó jinga; nll le-
mba n'l' isaón yl mamó yl ga
lendó gw' ina ny' Óñwanl' iyo
- 31 óyombwi Jisau. Nla gw' aluó
wao w' akambinll, mbóra y'
avegagi wa dataania pa y'
azyugazyugió; n'l' ayónlió wa-
ódu n'l' Inliul' I'via, ko wao ka-
mb' lgamba ny' Anyambé n'l'
lganda.
- 32 Nla waódu w' a'vèkell w' avega-
gi n'l' órèñi' ómó n'l' Inllnl' imó:
bull óma góre wao inlé ezoma z'
avegagi nla yè n'l' izèmbè; ndó w'
- 33 avegagi nli yoma yódu ta. Nl'
araklli róñil g' óñwanja w' itó-
ngwa sa Rerè Jisu nll ngulu
mpólo: n'l' imèpinlió alpólo save-
- 34 gagi góre waódu. Kond' e pegag'
ikuge góre wao: konde waódu w'
anllv' intyaga g' inagó, w' agóli
só, avag' agólo mi ya y' agólló,
- 35 allimbinla mó gw' agólo mi róñil:
- n'l' ageragi wao góí' óm' edu nt'
avegagió n'l' isyolo.
- 36 Nll Jósèf, óñwo Leví, ó yanlió
gó Siprus, ó wellagó 'nle róñil,
inlé Barnabas (nyl pivia nlè,
- 37 Óñwa w' ózindlió) avegagi nll
utyaga, ko yè kóla yó, avage ayl-
ka, allimbinla yó gw' agólo mi
róñil.
- 5 Avegagi ónlóññe, in' inyè nie
Ananias, ayè n'l' óñwant' wè Sa-
fira, w' agóli ntye y' anllvió wao,
2 ko yè simble mbei y' igólo, óñwa-
nt' wè mia p' lgamba, a'vage
mbei, allimbinla yó gw' agólo mi
- 3 róñil. Ndó Pitér awul', inlé, A-
nanias, ezande zl re Satan jónlia
p' órèñi' lwo gó nóklin' Inllnl'
I'via, azimble mbei y' igólo nyi
- 4 ntye? Gw' aluó yi pa kólo, yl
pegag' iyómbe? nla yó kólo pa, yi
pegaga gó ngulu yomè? Ó re
pikilia p' ósaón winlo g' órèñi' wo
sè? Ó pa nóklin' anlaga' ndó
- 5 Anyambé. Gw' ayogió Ananias
ayogo agamba minlo, avóswa gó
ntyè, azul' óñwei: n'l' arwenl' ltia
alpólo góre waódu w' ayogió iga-
mba. Nl' agumanli awanjo, avi-
7 ngè, arómbè a'vènlè. Vo agwèr'
araró plaganla pa, óñwant' wè
- 8 ayinginli, e mia nt' arwenli. Nl'
agambli Pitér nla yè, inlé, Wul-
nulla miè ja 'nlw' agóli ntye mè
n'l' igólo nyinlo. Nl' awullè, inlé,
- 9 Iñ, n'l' igólo mè. Nl' awulinlió
yè nie Pitér inlé, Ezande zl re
'niwè datanla pa gó demb' Inli-
ula nya Rerè? Vónla, intyózyó
si mongi wl re bèula p' ónlóññe
wo si re g' ómpómbala, wao kè
- 10 wl be twanlo. Nl' avóswè pèfe
gw' agólo mè, azul' óñwei: n'l'
ayinginli awanjo aluunló yè juwa
pa; n'l' arómbi wao yè, a'vènlè
- 11 pièrè n'l' ónlóññe wè. Nl' arwenl'
ltia alpólo gó fiandó yódu, nla gó-
re waódu w' ayogió isaón yinlo.

- 12 Nli lemba yenge n' isaon yi mamò imienge y' atendiò n' ago mi rôfîl gôr' anlaga; n' alwanll waòdu n' òrèfîl' omò gw' evungu
- 13 zi Solòmôn. Nia gôr' anlag' a-
fîori, jôli òma kwenla gôre waò: ndò anlaga waòdu w' azuminll
- 14 waò; n' agundiò mongi w' beke-
lla agundiò viaganlò gôre Rerè,
15 awenge anlôfîe n' antò. Yenio
w' agogunll mongi w' avegagi n'
inkanll gw' agala, allmbinla waò
gw' anlanlò n' adò, inlè gò be pi-
aganle Pitèr, vangani' iviri nyè
nyl ga vòswe gôr' awèwo gôre
- 16 waò. Afatanll kè awenge avila
gw' inkala s' avegagi vingóvngò
Jerusalèm, avaga waò w' avegagi
n' ijogo, nla waò w' azyokollò n'
anlinl' ambe: n' ayingiò wa-
òdu.
- 17 Ndò minisè mpòlò n' anlaga wa-
òdu w' avegagi nla yè inlè, nku-
mba y' Isadusi, w' agumanll
- 18 ralie nll fiandi, arall' ago gôre rô-
fîl, awela waò gò ntyògò yi nka-
19 ia. Ndò ògwèra enjèl ya Rerè
anlungunl' aguge mi nagò yi
ntyògò, agogunlla waò gw' igala,
- 20 awulia, 'nlè, Gèndaganll, ko ku-
manlanll, 'agambini' anlaga gò
nagò y' Anyambiè agamba mòdu
- 21 m' emènio zinlo. Nla gw' ayogiò
waò yenlo, w' ayingi' nll gò nagò
y' Anyambiè ayenjina, anlènja-
ga. Ndò minisè mpòlò nla waò
w' avegagi nla yè w' a'fienll, ala-
tiz' òvagò n' aniero w' awa wi
- 22 Israèl waòdu, aròfîa gò nagò yi
ntyògò inlè, rôfîl yi ga v'agò.
- 23 Ndò gw' avlenll waò w' aròmiò
wi dènga waò gò ntyògò; n' awi-
nyl waò, amiez' igamba, awulia,
- 23 'nlè, nagò yi ntyògò azw' adè-
nga yò ngwa mblambiè, n' ive-
njavenj kumanla pa gw' aguge:
ndò gw' anunganla 'zwè yò, azwè
- 24 dèng' òma gògò. Ndò gw' ayo-
gò ewònjò zi nagò y' Anyambiè
n' iminis' impòlò ayogo agamba
minlo, w' mèa n' are waò gò pi-
kilîa g' òfîwanja wa mò nli nte
25 be twa igamba mè. Nli' a'fienl'
òma awulinlla waò, inlè, Vónla,
anlôfîe w' aweliò 'nlwè gò ntyò-
gò w' re kumanla pa gò nagò y'
26 Anyambiè, nlènjag' anlaga. Vo-
vo agèndi ewònjò zi nagò y' A-
nyambiè n' iofisè, avaga waò,
ndò nll nkèngo: konde w' arienl'
anlaga, w' vende pungò adò.
- 27 Nla gw' a'vagi waò rôfîl, w' alòvl
waò gw' azyò m' òvagò. Nl' a'fa-
mbi minisè mpòlò awulinlla waò,
28 inlè, Azw' azòmbi 'nlwè pòlò,
inlè, anlènjanll gw' ina nyinlo:
nia vónia, anl' are jòulle pe
Jerusalèm n' inènj' isanll, a'fele
bage ntyinla y' òma winlo gôre
- 29 'zwè. Ndò Pitèr nll rôfîl mori w'
awinllzi, awulia, 'nlè, Azwè ga
yoginlò Anyambiè viaganlò n'
30 anlaga. Anyambiè y' irer' isazyò
aròngunll Jisu y' ayònlìò 'nlwè
31 nll bantiè gw' erere. Ayè ave-
ndiò n' Anyambiè n' ògo wè
ònlòfîè gò dwani' Òvanganll n'
Òzunge, gò pa gôre Israèl ikalwa
- 32 s' òrèfîa n' inyeza s' ibe. Azwè
n' iyenll y' isaon yinlo; ga nt'
are k' Inlinl' I'fîa, nyl r' Anya-
mbiè pa pa 'gôre waò w' jogi-
nìò yè.
- 33 Gw' ayogiò waò agamba minlo
w' a'vendi pòlò, a'fele jónla waò.
- 34 Ndò agumanll g' òvagò Farisi mo-
ri, in' lnyè nle Gamalidi, ònlènji
w' ivanga, ò lubò n' anlaga waò-
du, azòmbia, 'nlè rôfîl yi ga gogu-
nisiò v' òfîwollngò. Nl' awulinliè
- 35 waò, inlè, Anlwè anlôfîe w'
Israèl, vandaminiani' ikuw' lya-
nil g' òfîwanja w' anlaga winlo,
36 nt' are 'nlwè gò denda. Konde
intyugu sinlo viagaga ro anlo-
ngwl Thudas, aruminll' òkuw'

wè, inlè ayè òma; nì' alatanlì nla yè anlaga vo nkama nlaì: nì' ayònlò yè, nla waòdu w' ayoginlò yè w' avazanganlò, arwa vo
 37 m'awènyawè. Òma winlo piagania pa, anlongwi Judas yi Galile gw' intyugu e' arèndiò ana m' anlaga, alur' aulag' awèwo nia yè: ayè kè ayili; nla waòdu w' ayoginlò yè w' avazanganlò.
 38 Nla venlo, mi bulinlia 'nlwè, inlè, Alendan' anlaga winlo mpongo, ko tiganli waò diè: konde ja mòndo yinlo ge e'vilò zinlo zì pila gòr' anlaga, zì be jilla:
 39 ndò ja z' apila gòr' Anyambiè, alwè be jollè pòsyunlia waò; aniwè vende dèngò inlè, aniwè
 40 nwa nì' Anyambiè. Nì' ayliviri waò igamb' inyè: nì' aweli waò ròmli gòre waò, azyiwa waò, azòmbia waò, inlè w' avo kamba nyènlè gw' ina nyi Jisu, ariga
 41 waò diènga. Yenlo alubwi waò gw' azyò m' òvagò njenlage mbia, konde w' ayenlò nì' inyanga nyi jenlìzò ntyonli g' òfwanja w' ina
 42 nyi Jisu. Nli ntyugu edu, gò nagò y' Anyambiè nla gw' inagò saòmè, wi pa tilge nènja agambli-
 nì', inlè Jisu ayè nle Krala.
 6 Gw' intyugu mèsòlo, gw' awuni' inlèngi, Ihèlènièst w' alagalagi azoziz' Ihibru lulè antò waò wì tilgò wì nìminlò gw' ikera si ntyugu edu. Nì' igòmli nli ròmli vnanli w' aweli inlèngi yòdu gòre waò, awulla, 'nlè, Zye kwèkwè gòre 'zwè gò tig' igamba uy' Auyambiè, ayanjini' Itavuru. Sambò
 3 awarera, vñjanli avila gòre 'nlwè anlòfite òrogèno wi re nì' elum' e'vía, ralle kè nì' Inlinia nì' imia, wì re 'zwè ko dòvía gw'
 4 e'vilò zinlo. Ndò azwè be dwanla du kaò gw' ikambinla, nla gw'
 5 e'vilò z' igamba. Nì' igamba ny' arondi' anlaga waòdu: nì' avlinji

Stèfanos, ònlòfite ralle nì' Ibekella nì' Inlini' I'vía, nli Filip, nli Prokorus, nli Nikanor, nli Timon, nli Parmènas, nli Nìkolas yi proselit avila gò Antioik. Winlo w' alòvìò nle waò, gw' azyò mi ròmli: nla waò kambinla pa, w'
 7 arail ago gòre waò. Nì' igamba ny' Anyambiè ny' avendi; nli ntangò y' inlèngi y' awunli pòlò vlaganlò gò Jerusalèm; nli nkumba mpòlò y' iminìsè s' Iju w' ayivir' ibekelia ei Krala.
 8 Nli Stèfanos avegagi ralle nì' imèpinlò, nli ngulu, ayanj' isaòn impòlò yi mamò nli lemba gòr'
 9 anlaga. Nì' anlongwi awèwo gòre waò wì fiandò y' Iilbertin, nla wì mongi wì Sirèn, nla wì Alèxandria, nla wì Silisia nli Aèia, alòvè mpaga nli Stèfanos.
 10 Ndò wì jollè kumanla gw' imia nì' Inlinia ny' agambli nla yè.
 11 Vovo w' agè mogi nì' anlaga, w' awul', inlè, Azw' are yè jogo pa e kamb' agamba m' ipèdia gòre
 12 Mòsès, nla gòr' Anyambiè. Nì' arumbakanli waò anlaga, nì' anlero, nì' Irèndisi, avia gòre yè,
 13 agòtè, avagè gòr' òvagò; nì' alòvì waò ivèrinli, y' awul', inlè, Òma winlo e pa tiga tiga du gò kamb' agamba mi sire mbòra yinlo yòru-
 14 nda, nì' ivanga kè: konde azw' are yè jogo pa e bulia, 'nlè, Jisu yi Nazarèth yinlo e be jillze mbòra yinlo, agaluni' Intyali a' ave-
 15 nliò 'zwè nle Mòsès. Nla waòdu w' alwanli g' òvagò, w' avònlì gòre yè, ayeni' òzyò wè mpanli g' òzyò wì enjèl.
 7 Nì' awul' minisè mpòlò, inlè, 2 Isaòn yinlo yi re yenlo? Nì' awul' Stèfanos, inlè, Awarera, nì' irera, vòganlònlì. Anyambiè y' ònjèlènjèlè awòwunli gòre rer' Iyazyò Abraham' gw' avegagìè gò Mèsòpotamia, ayè Iwanlaga ro gò

- 3 Karan, awullnliè, inlè, Gogwa gò ntye yo, nì' avila gò mbuŵe yo, ko bla gò ntye yi be teva mlè 'wè.
- 4 Vovo agogwè avila gò ntye yi mongi wl Kaldia, alwanla gò Karan: nla gw' ayuwl rer' iyè, Anyambè aròmbiè avila gò ntye mè a'vagè gò ntye yinlo yi dwa-nlò 'ntwè vènlo. Ndò e pè ijiga gò yò, vanganle mbòra yi jarò nì' intyòzyò sè; nì' Anyambè avanganlì gò pè yò gò jiga, nla gòr' awanl' iyè wl be sòngè, gw' avegagìè e pa dèng' òŵwanla. Nì' agambì Anyambè yenlo, Inlè, awanl' lwè wl be dwanla gò ntye yinganni, ko mongl mè tuglza waò, ayenliza waò azyingò, nkama a' impuffia nlaì. Nì' awuli Anyambè, inlè, Inlongo nyl be tuglza waò asyaka, m' be jèkèlila nyò: nì' avila vovo wi be kogwa, aya-
- 8 njinla mlè gò mbòra yinlo. Nì' avenlè yè njeka y' ikèra: yenlo ayanlì Abraham ayanle Izak, agèrè gò ntyugu y' ènlènlal; nì' ayanlì Izak ayanle Jakob, Jakob kè ayanl' lrerè Inònga igòfmi nì' a'vanlì. Nì' ayenlì waò Jòsèf fianlì, agòlè gò ntye yi Ejìpt: ndò
- 10 Anyambè avegagì nla yè, aròmbè avila gw' Injuke sè sòdu, avangè dèng' Imèpinlò alwanla nì' imia g' òzyò wl Faraò y' òga wl Ejìpt; nì' avangìe yè òvanginlì wl Ejìpt nìl nag' wè yòdu.
- 11 Nì' a'lenlì njanla gò Ejìpt yòdu nìl Kanaan, nì' azyingò ampòlò: nì' lrer' laazyò wl dèng' eza zi
- 12 nya. Ndò gw' ayogìò Jakob Inlè luya si re gò Ejìpt, aròfmi lrer'
- 13 isazyò nyongo nònga. Nìl nyongo yimbannlì, Jòsèf amiezìò gòr' awarer' iyè; nìl mbuŵe yi Jòsèf
- 14 y' amienlò kè nle Faraò. Nì' aròfmi Jòsèf, awelie Rer' iyè Jakob nìl mbuŵe yè yòdu, agòfmi
- 15 òrogènlò nì' anl'ag' atanlì. Azu-
- minlì Jakob gò Ejìpt; nì' ayuwè,
- 16 nì' lrer' laazyò kè s' ayuwi. Nì' arwanlò waò agènda gò Sikèm; alimbinlò g' òrònglulò w' agòllò nle Abraham gòr' awaula wl Hemor gò Sikèm nì' igòlò nyl ayika.
- 17 Ndò gw' azyuay' egòmbè z' òmpanganlò plèrè, w' avanganlò nì' Anyambè gòre Abraham, anlaga
- 18 w' awunlì pòlò gò Ejìpt, kwanga gw' avandi òg' òmori gò Ejìpt;
- 19 wi re e mie Jòsèf. Ayè ayanlì nì' avònlò gw' Inlongo nyazyò, alendinl' lrer' laazyò mbe, kè pa-
- 20 nga waò gò fale keikel yaò ko y' aròla. Egòmbè mè ayanlìò Mòsès, ò vegagì mèpe jenlò pòlò; nì' avenjavenjìò yè agwèll ararò gò
- 21 nagò ya rer' iyè: Nla gw' awaliè yè, òŵwanl' òŵwantò wl Faraò awongìè, avenjavenjè g' òŵwanl'
- 22 iyèmè. Anlènjìò Mòsès imla sòdu si mongl wl Ejìpt alwanl' òma wl ngulu gw' agamb' imè nla gw'
- 23 ijanj' lè. Ndò gw' arwenlè wè agòfmi m' Impuffi' anlai g' òulero wè, a'lenl' ipkilla g' òrèfmi' lwè gò kè jenl' awarer' iyè awa wi
- 24 Israèl. Nla gw' ayenlè òfiori gòre waò e janjnlò mbe, aganlè, awinlize ngoko y' òmo ʋangatlò,
- 25 nìl bòl' òŵwa wi Ejìpt. Avikillì. Inlè, awarer' iyè wl be kòtiza 'nlè
- Anyambè e pa waò l'unginlò v'
- 26 ògo wè; ndò wi kòtiza du. Bu nya a'lenlì gòre waò, gw' anwagagì waò, a'elì mèpianla waò nìl bulla, 'nlè, Anlwè awarerè; ande
- 27 zi janjanla 'niwè mbe? Ndò ayè ò lendinl' òganganlò wè mbe azikè, awullà, 'nlè, Mande alòŵio òvanginlì nì' oyèkèllì gòre 'zwè?
- 28 Ó bele jónla mlè nt' ayònlìò òŵwa
- 29 wi Ejìpt jaò? Nì' awangi Mòsès gw' igamba mè, agè dwanla gò ntye yi Mldlan; gògò ayanlè awa
- 30 'niòfmi a'vanlì. Gw' amanlì agòfmi m' Impuffi' anlai, awòwunlì

enjël gôre yè gw' itôve ai nômba
 yi Sinaï, gw' Ibatimlîa s' ôgônli
 31 gô fônjô. Gw' ayenli Môsès nda-
 ga, aŋiami eza z' ayenliô ndè: nla
 gw' azyuayè pièrè gô pônla, aŋi-
 32 eni' inyôli nya Rerè, Inlè, Mlè nî'
 Anyambiè y' Irer' Iso; Anyambiè
 yî Abraham, nia yî Izak, nla yî
 Jakob. Nî' arataminli Môsès, ko
 yè avo deng' ôrêmia gô pônla.
 33 Nî' awulinli yè nle Rerè, Inlè,
 Rômb' lutyôzyô avila gw' agôli
 mo: konde mbôra yî kumanliô
 34 nda mbôra yôruna. Rêti mi are
 jena p' azyingô ml mougî yam'
 wi re gô Ejipt, ayogo istiminli'
 saô, mi are suminli' pa kè gô su-
 nginla waô: nla vênio vônla, m'
 35 be tôfio gô Ejipt. Môsès yinlo
 y' aŋikiô waô, awulia 'nîè, Ma-
 nde avangio ôvanginli nî' ôyèkè-
 li? ayè arôfio nî' Anyambiè v'
 ôgo wi enjël y' awôwunli gôre yè
 gô fônjô gô dwani' ôvanginli nî'
 36 ôzunge. Ôma winlo agogunli
 waô, njanjag' isaôu yî mamô
 nli lemba gô Ejipt, nla gô mbe-
 nle mbonde, nla gw' itôve, agô-
 37 fil m' impum' anlai. Winlu
 nie Môsès mè, y' awulinli awa
 wi Israël, Inlè, Anyambiè e be
 nongunli' ôvogisi gôre 'niwè avi-
 la gôr' awarar' iyanli, egolanli
 38 ga mlè. Winlo nle yè ô vegagi
 gô fiandô gw' itôve nli enjël, y'
 agambagi nla yè gô nômba yî
 Sinaï, avegagi kè ul' irer' isazyô:
 ô venliô agamba mabo avila gôr'
 39 Anyambiè gô pa 'zwè: ô re irer'
 isazyô wi jivire joginliô yè, ndô w'
 arômbiè, awinya gô Ejipt nî' Irè-
 40 mî' iyaô, awulinliè Aron, Inlè,
 Vanginia 'zwè inyambiè ai be kè-
 nda gô bôsyô yazyô: konde Môsès
 yinlo, y' agogunli 'zwè avila gô
 ntye yî Ejipt, azwè pa nla nî'
 41 are twa pa gôre yè. Nî' avangi
 waô ôfiwo nyare gw' Intyugu mè-

sonlo, ayire ntyagô g' ôgania, ko
 waô Jenle mbia gw' Ijanja s' ago
 42 maômè. Nî' agegwi Anyambiè,
 arigi waô gô janjinle mbèli y'
 ôrôwa; ga nt' are tondô pa gw'
 ezangô z' ivogisi, Inlè, Anlwè
 nagô yî Israël, anlw' ayirinli
 mlè inyafia nî' intyagô gw'
 43 itôve agôfil m' impum' anlai?
 Nî' arwanli 'niwè nagô yî Mo-
 lok, nî' ôgègèni w' anyambiè
 yî fwelliô Inlè Remfan, ikanla s'
 avangio 'niwè gô savinla sô:
 yenlo be twanla mlè 'niwè via-
 ganliô Babilôn.
 44 Irer' isazyô s' avegagi nli tabe-
 rnakèl y' atakwè gw' itôve, va-
 nganle nt' areviè, ô gambinli Mô-
 sès Inlè, e ga vange yô nt' avegag'
 45 egolanli z' ayenliô ndè. Y' aŋagiô
 kè nî' irer' isazyô, gw' ayinlinli
 waô nli Josyua gô ntye y' anlo-
 ngo m' agogunliô nî' Anyambiè
 avila gw' azyô m' irer' isazyô,
 46 avia gw' Intyugu si Daviô; ô lè-
 ng' imèplulô g' ôzyô w' Anya-
 mbiè, aŋambia gô dengiz' Anya-
 mbiè yî Jakob nagô yî dwanla.
 47 Ndô Solômon anlôgnliè nagô.
 48 Ndô ôma w' Igônliô mè e pa dwa-
 nla gw' inagô ai nôgô nî' ago;
 49 nte bull' ôvogisi, Inlè, Ôrôwa nî'
 ek' izam', nli ntye iyarinliô ny'
 agôliô mam': Anlwè be nôginla
 mlè nagô ônlongo nde? bulle Re-
 rè: nli mbôra y' Ijow' Isam' ônlo-
 50 ngo nde? Arang' ôgo wam' wô
 51 vangî ya yinlo yôdu? Anlwè y'
 impel' iyôli, nî' izombè gw' Irêmia
 nla gw' arôli manli, anlwè jolinli'
 Inlinli' Iŋia pêkèpèkè: nt' alend'
 irer' sanli, yenlo denda 'niwè.
 52 Gôr' ivogisi wenli wi re e kombi-
 zô nî' irer' isanli? nî' ayônli waô
 mongî w' arevi gô ôfiwanja w' ibia
 s' Ôma wôgôre egômbè viagaga
 ro; ô re 'niwè vênio kôtiza pa,
 53 ayônla; anlwè y' ayenliô ivanga

- nl' isômbia a' lenjèl, ko 'nlwè ave-
njavaña nyô.
- 54 Gw' ayogiô wâô isaôn yinlo, w'
arenliô g' ôrêmîa, ko wâô kèger'
55 ano maô g' ôfiwanj' lwè. Ndô
ayè avegagi ralie nl' Inlini' Ivia,
avônлага g' ôrôwa, ayenl' ivenda
ny' Anyambiè, nli Jisu kumanla
pa g' ôgo 'nlôfîmîè w' Anyambiè,
56 awulia, inlè, Vônla, ml' jenl' ôrô-
wa nungunô pa, ni' Ôfiwa w'
ôma kumanla pa g' ôgo 'nlôfîmîè
57 w' Anyambiè. Ni' awôginli wâô
nl' inyô' ivôlô, anluuj' arôl maô,
ayiranla gôre yè ni' ôrêmî' ômô;
58 nl' agogunil wâô yè avila gô nka-
la, avungè adô: nl' iyenli y' ali-
mbipil' ingol saô gw' agôlô m'
59 lwanjo, in' inyè nie Sol. Ni' avu-
ngi wâô Stêfanos adô, ayè ntô-
ngaga gôre Rerè, inlè, Rerè Jiau,
60 wong' inlini' Inyam'. Ni' alôvîè
akotolo, arônga nl' inyô' ivôlô
inlè, Rera, awal' ibe alulo gô nta-
ngô yaô. Ayè bulia pa yenlô,
anlanl' antyovlinlo.
- 8 Ni' ayivir' Sol ayivir' Ijuw' isè.
Ni' anlongw' lkombiza alpolô al
fiandô y' avegagi gô Jerusalèm
ntyugu mè; nl' avazanganlô wa-
ôdu gô ntye yôdu yi Judia nli Sa-
2 maria, kaô rôfîl dadîè. Ni' api-
ga w' Anyambiè w' avênli Stêfa-
3 nos, alenlinlè edingô evôlô. Ndô
Sol ayillize fiandô, njingnlaga gô
nagô edu, agôtâg' anlôfîmîè nl' antô,
4 awela wâô gw' intyôgô. Vovo
wâô w' avazanganlô w' agëndagi
nkôv' iedu nkambinlag' igamba
5 nyi ntyangô mbia. Ni' agêudl' Fil-
lip gô nkala yi Samaria, agambi-
6 nla wâô Kraia. Gw' ayogiô wâô,
ayenle lemba y' alendlô ndè, ania-
ga wâôdu w' avôganliô isaôn y'
agambiô nle Filip nl' ôrêmî' ômô.
7 Konde avila gôr' awenge w' ave-
gagi nl' anlinla m' isyèkè, m' ago-
gwi, ntôngaga ul' inyô' ivôlô; nl'
- awenge w' avegagi awogo, nla
wâô w' avegagi nièma, w' ayi-
8 ngiô. Arwenl' igev' ivôlô gô nka-
la mè.
- 9 Ndô avegagi vovo ôma, in' Inyè
ule Simon, ô zênlag' imônda gô
nkala, affiamize mongi Samaria,
ntevag' ôku' wè inlè ayè ômo
10 mpôlô. Ni' ayoginlô wâôdu ayô-
ginlô yè, avila g' ôfiwangô agènda
g' ômpôlô, awulia, 'nlè, Winlo
ule ngulu mpôlô y' Anyambiè.
11 Ni' ayoginlô wâô yè, konde niè
ôling' ôla, aluô affiamizi wâô nli
12 lemb' iyè y' avônlo. Ndô gw'
avekell wâô Filip nkambinlage
ntyangô mbia g' ôfiwanja w' inlo-
ngo ny' Anyambiè nl' ina nyi Ji-
su Kraia, w' avaptalziô, anlôfîmîè
13 nl' antô. Simon kè avèkell: ni'
ayè baptalziô pa, alwanlagi nli Fil-
lip; gw' ayenliè lemba nl' Ijanja
al nguiw' a' ayanjiô nle yè, affiami.
14 Gw' ayogiô rôfîl y' avegagi gô
Jerusalèm ayogo, inlè, Samaria
abong' igamba ny' Anyambiè, w'
arôfîl Pitèr nli Jan gôre wâô.
15 Gw' avênli wâô, w' agambini'
Anyambiè g' ôfiwanj' wâô, inlè,
16 wi ga vò Inlini' Ivia: konde nyi
duô ny' apôawi gôr' ôma gôre
wâô: dadîè w' aluô w' abapta-
17 izô gw' ina nya Rerè Jiau. Vo-
vo arali wâô ago gôre wâô, ko
18 wâô pô Inlini' Ivia. Gw' aye-
nli Simon inlè v' Italia a' agu
mi rôfîl Inlini' Ivia ny' avênliô,
19 avèll pe ayika, awulia, 'nlè, Va-
nli mlè kè nguiw' yinlo, inlè ôm'
edu ô be taliô miè ago mam',
20 e ga vò Inlini' Ivia. Ndô Pitèr
awulinliè 'nlè, Syik' lyo yi ga
vère nla 'wè, konde ô re pikilla
pa gô dèng' idaŵia a' Anyambiè
21 nli ayika. Ô zye nli mbei ge l-
nyanga gw' igamba nyinlo: kon-
de ôrêmî' lwo wi zye gôre g'
22 ôzyô w' Anyambiè. Sambô ga-

iwa avila gw' ibe so sinlo, agambinle Rerè, vende twa ipikiifia
 23 s' òrèmm' iwo si be nyezò 'wè. Konde mi jenia 'nìè ò re gò ntywa yi nònlì nia gò ntyògò y' ibe.
 24 Awinlizi Simon awulla, inlè, Gambiniani 'niwè gòre Rerè g' òfiwanj' iwam', inlè, isaòn yi re 'niwè kamba pa y' arwa gòre miè.
 25 Wàò takifia pa, agamb' igamba nya Rerè, w' awinyl gò Jerusalem nkambinlage ntyangò mbia gw' inkala sinyenge si mongi Samaria. Ndò enjèl' ya Rerè agambi nli Filip, awulla, 'niè, Gumania, ko kènda gò nkòva yi Syud gò mponlo yi kènda avila gò Jerusalem agènda gò Gaza: mbòra mè
 27 yi zye ni' anlaga. Ni' agumaniè agènda: nia vònia, ònlòfiè wi Ethioptia, òvèngunli w' inyàng' ivòlò gòre Kandaa y' òg' òfiwantò yi mongi Ethioptia, ò venjave-njag' igumb' inyè nyòdu, aluò akèndi gò Jerusalem gò savini'
 28 Anyambiè. Nia gw' awinyagè, dwanla pa tu gò ntyònlì yè, arangunlag' ezangò z' òvogisi Esaià.
 29 Ni' awuli Inlinia awulinli Filip, inlè, Gènda pièrè, ko datanla nli ntyònlì mè. Ni' agèndi Filip nli mangò gòre yè, ayogo yè e tangunli' Esaià y' òvogisi; ni' awuliè, inlè, Ò kòtiz' isaòn yi tangunlò
 31 ndo? Awuliè, inlè, Miè kò kòtiza sè kaò òm' abèngunia inlè? Ni' aweiliè Filip gò panda aiwanla tu nia yè. Mbòra y' irèndo y' arangunlò yè nie yinlo, inlè, Agèndiò g' idombè gò bazyò; nia g' òfiw' idombè g' òzyò w' òmo sènginla wò ar' ifiamu, yenlo k' ayè
 33 e nangunli' ògwani' iwè. Gw' i-ayònlìò sè ijèkèlì' sè a' aròmbiò: ni' imbamb' isè mande ko takifia sò? konde emènlo zè z' arenliò
 34 avila gò ntye. Awinlizl òvèngu-

nli awulinliè Filip, inlè, Kokolo, òvogisi e kamba yenlo g' òfiwanja wa mande? g' òfiwanja w' 35 òku' wè mè ge òm' òfiwèniè? Ni' anlungunli Filip ògwani' iwè, avakifia avila gw' irèndo mè, a-
 36 gambinlè Jisu. Gw' agèndagi wàò gò mponlo, w' avienli gw' anlingò; ni' awuli òvèngunli, inlè, Vònia, anlingò me minlo, ezande zi dega mè gò baptalzò?
 38 Ni' azòmbiè inlè ntyònlì yi ga gumanle gòre: ni' azuminli wàò avanli gw' anlingò, Filip ni' òvè-
 39 ngunli; ni' avaptalzè yè. Gw' avandi wàò avila gw' anlingò, Inlinia nya Rerè ny' aròmbi Filip, ko òvèngunli ayeniè nyè-
 40 nli; ni' agèndagiè gò mponlo yè njenlage mbia. Ndò Filip alèngiò gò Azòt: ni' aviaganliè agambinle ntyangò mbia gw' inkala sòdu, kwanga gw' avienliè gò Sezarìa.
 9 Ndò Sol e pe kogunlia agamba m' itieza ni' ijònia gòr' inlèngi ya Rerè; ni' agèndiè gòre minisè
 2 mpòlò, avambèè yangò gw' inagò si Syono gò Damaskos, inlè j' adèng' anlaga wi re gò mponlo yi Jisu, ntyo anlòfiè ntyo autò, e ga vage wàò kòrò pa gò Jerusalem.
 3 Gw' agèndagiè, arwenli pièrè nli Damaskos: nla v' igamba ny' agwanla avambi vingòvingò gòre
 4 yè òzange avila g' òròwa. Ni' avòswè, ayogo Inyòl nyi bulinliè, 'niè, Sol, Sol, ezande zi kombizo
 5 mè? Ni' awuliè, inlè, Awè mande, Rera? Awuli Rerè, inlè, Miè nie Jisu yi kombizo ndo:
 6 ndò nlongwa, ko jinginla gò nkala, ò be bulinliè nt' are 'wè gò
 7 denda. Ni' anlòfiè w' agèndi nla yè w' agumani' affiamu, w' ayò-
 8 giò Inyòl, ndò wi jenl' òma. Agumani' Sol avila gò ntye: nia gw' anungunlò antyo mè e jeni'

- ezoma; ni' agèndi waò yè ni' ògo
 9 avagè gò Damaskos. Ni' alwanliè ntyugu ntyarò e pa jenla, e pa nya kè ge jonga.
- 10 Avegagi ònlèngi òfiorl gò Damaskos, in' inyè nie Ananias; ni' awulinlò yè nie Rerè gò nyllnlò, inlè, Ananias. Ni' awullè, inlè,
- 11 Mlè winlo, Rera. Ni' awullnlò yè nie Rerè, inlè, Nlongwa, kò kènda gw' Igalà nyi fwellò Inlè, Gòre, nla go nagò yi Judas Vambli' òmo fwellò, inlè, Sol, ònlòmè wi Tarsos: konde vònia, e
- 12 kambinia; are jenla pa kè ònlòmè, in' Inyè nie Ananias, e jinglna, arali' ago mè gòre yè inlè e
- 13 ga lèuge ngulu yi jenla. Ndò Ananias ayiviri, 'niè, Rera, Mi are jogo pa avilla gòr' awenge g' òfwanja w' òma winlo, nt' ayajnlè iyombwi yi re gò Jerusa-
- 14 lè mbe mpòlò: nla vènio are ni' luyanga avila gòr' iminla' impòlò gò kòra waòdu wi kambinia gw'
- 15 ni' inyo. Ndò Rerè awulinlè, 'niè, Gèndaga: konde ayè ni' evagò evinje gòre mlè, gò twani' in' inyam' gw' azyò m' anlongo ni'
- 16 aga ni' awa wi Israèl. Konde m' be tevè nte be aindiulò ndè isaòn imienge g' òfwanja w' in' inyam'.
- 17 Agèndi Ananias, ayinginla gò nagò; ni' arallè ago gòre yè awulla, 'niè, Òfworerè Sol, Rerè Jisu, ò wòwunil gòre 'wè gò mponlo y' avlenlò ndo, are tòfma pa mlè inlè, ò ga lènge ngulu yi jenla, ayònlò
- 18 ni' Inlinl' I'vía. Ni' avòswi pele avilla gw' antyo mè yoma g' inka-zyò, ni' alèngiè ngulu yi jenla,
- 19 agumanla avaptalzo; ni' awonglè inya alènge ngulu.
- Alwanliè ni' inlèngi y' avegagi
 20 gò Damaskos Intyugu sluyèwo. Ni' agambinlè pele gw' inagò si Syono agambinlè Jisu, inlè ayè
 21 ni' Òfwa w' Anyambè. Nia wa-
- òdu w' ayogio yè w' affiami, awulla, 'niè, Winlo arang' ayè y' ayllizagi waò w' agambinlè gw' ina nyinlò gò Jerusalèm? aluò able-nil gunlu kè gò ntnla mè, inlè gò бага waò kòrò pa gw' azyò m'
- 22 Inlinla' impòlò. Ndò Sol alèngi ngulu vlaganlò, agev' Iju w' alwanli gò Damaskos, ntevaga inlè winlò nie Kraia.
- 23 Intyugu ainyenge vlaganlò, Iju
 24 w' awòndi mòndo gò jònè: ndò mòndo yaò y' amlenlò gòre Sol. Ni' avèmbagi waò aguge mi nkala òfianla ni' ògwèra gò jònè: ndò Inlèngi w' awonglè ògwèra, azyònlè avila g' ògòmba g' òtòndò.
- 26 Gw' avienlè gò Jerusalèm, agè-nlzi gò kwenla gò nkumba y' Inlèngi; ni' arienli waò yè, konde
 27 w' jivira 'niè ayè ònlèngi. Ndò Barnabas awonglè, avagè gòre ròfni; ni' arakillè waò nt' ayenlè Rerè gò mponlò, ò gambi nla yè kè, nli nt' agambinlè Itia fò gò
- 28 Damaskos gw' ina nyi Jisu. Ni' avegaglè nla waò gò Jerusalèm,
 29 njingniaga nli nkogwaga, agambinla ni' I ganda gw' ina nya Rerè. Ni' agambè alòve mpaga ni' Ihèlèniat; ndò waò w' awutagi gò jònè. Gw' amleni' awarèrè amle ndaga w' avaglè gò
- 31 Sezaria, aròfniè gò Tarsos. Nli fiandò gò Judia yòdu nli Galle nli Samaria y' alwanli ni' affè-njè, avenda; ni' alwanlè waò gw' Itia sa Rerè nla g' òzindio w' Inlini' I'vía, awunle mbunlaga.
- 32 Gw' avlaganlè Pittèr gw' imbòra sòdu arweni' Inlè agèndi kè
 33 gòr' iyombwi yi re gò Luda. Ni' alèngiè vovo òma, in' Inyè nie Eneas, ò luò adwanli g' òdò impum' ènlèniat; konde avegagi
 34 awogo. Ni' awulinlò yè nie

- Pitèr, inlè, Eneas, Jisu Kraia atò-
lizo: nlongwa, ko kenj' òdò wo.
- 35 Nl' agumanlè pele. Nla waòdu
w' alwanli gò Luda nli Saron w'
ayenliè; ko waò kalwa gòre
Rerè.
- 36 Nla gò Jopa avegagi ònlèngl, in'
inyè nle Tabitha, nyl pivla, 'nlè,
Dorkas: òñwantò mè avegagi
ralie nl' ijanj' lbia nl' idaŋia s'
37 alendiò 'ndè. Nl' arwenli gw'
intyugu mèsonio Inlè avòswi nl'
ijogo, ayuwa: nla gw' aluò waò
w' ajòvunl' ebende, w' alimbinll
38 zò gò nontye y' igònlò. Ndò Lu-
da yi re pièrè nli Jopa, nla gw'
ayogio inlèngl Inlè Pitèr are gò
Jopa, w' aròm' aulag' aŋanli gòre
yè agwenlè nkolo, inlè, Zunge bia
39 gòre 'zwè. Agumanli Pitèr agè-
nda nla waò. Nla gw' aŋienliè,
w' aŋaglè gò nontye mè y' igònlò:
nl' agumanli pièrè nla yè antò wi
tigò waòdu ndenlaga, aruminlia
ingoi nli ya yi borò y' aŋanglò
nle Dorkas, gw' avegaglè nla waò.
- 40 Ndò Pitèr aròmbi waòdu, alòŋ'
akotolo, agambinia; nl' agegwè
gw' ebende, awulia, 'nlè, Tabitha,
nlongwa. Anlungunliè antyo
mè; nla gw' ayenliè Pitèr, anlo-
ngwi tu. Nl' alavnlul Pitèr ògo
41 gòre yè, anlungunliè; nl' aweliè
iyombwi nl' antò wi tigò, arumi-
42 nliè gòre waò bo. Nl' amienliò
lgamba gò Jopa yòdu: nl' awenge
43 w' aŋekeli Rerè. Nl' alwanli
Pitèr intyugu sinyenge gò Jopa
gò nagò yi Simon yi pange ba-
nda.
- 10 Avegag' ònlòŋie gò Sezaría in'
inyè nle Kornelius, ewònjò zi
nkumba y' Isozyè yi fwellò, inlè,
2 Italièn, òmo savinl' Anyambiè,
ariè, ayè nli nag' wè yòdu, ò laŋi
lkuge pòlò, agambinl' Anyambiè
3 pèkèpèkè. Vo agwèr' ànlngòŋil
ayenli zange gò nyillulò, ònjèi y'
- Anyambiè e jinginla gòre yè,
4 awullinliè, 'nlè, Kornelius. Nl'
avònlè yè, aria awulia, 'nlè, Eza-
nde Rera? Nl' awullinliè yè, inlè,
Ikambinl' iso nl' idaŋi' so al re
panda g' òyòngulio g' òzyò w'
5 Anyambiè. Nla vòlra, ròŋi' anla-
ga gò Jopa, ko kòve Simon, ò
6 fwellò kè, 'nlè Pitèr: e dwaula
nli Simon yi pange banda ò re nli
nag' wè g' òzamba wi ntyuŋa.
- 7 Gw' aluò enjèl y' agambi nla yè
y' akèndagi, awell aŋanli gòre
mongl w' ayanjinliè, nli aozye
mori ò zavulag' Anyambiè avila
gò ntangò y' avenginlaglè pèkè-
8 pèkè; nl' arakillè waò isaòn
yinlo yòdu, aròŋia waò gò
Jopa.
- 9 Bu nya, gw' agèndagi waò gò
mponio, azyiŋa pièrè nli nkala,
Pitèr avandi gw' igònlò nyl nagò
gò kambinla vo agwèr' òròwa.
- 10 Ayogio yè njanla, aŋele nya: ndò
gw' agekizagi waò, avòswi egola-
11 nli g' antyovinlo; nl' ayenliè
òròwa nungwa pa, nl' ezoma
nsuminlaga egolanli g' ònlamb'
òmpòlò w' ivèla, syòuliò pa nli
12 ntyal nlaì gò ntye. Gè zò ave-
gagi anlango mòdu m' inyama a'
impondo inlal nli ya yl dandala-
nda gò ntye nl' inyounli s' igònlò.
- 13 Nl' aŋenl' inyòl gòre yè, inlè,
Gumanla, Pitèr; yòula, ko nya.
- 14 Ndò Pitèr awul', inlè, Aranga
yenlo Rera; konde ml pa ny' ezo-
ma z' enyanyambiè gè eza zi zye
15 nkèrè nli mori. Nl' avo blenl'
inyòl gòre yè nyongo yimbanli,
inlè, Eza zi r' Anyambiè panga
pe nkèrè, awella zò inlè enyanya-
16 mbiè. Arwenll yenlo nyongo
ntyarò: vovo awougìò eza mè g'
òròwa pele.
- 17 Gw' avegagi Pitèr e mia nt' are
yè gò pikilla g' òñwanja wi nda-
ga y' ajenliò ndè nte pivla yò, vò-

- nia, anlófíe w' arófmíó nle Kornelius, waó bambia pe nagó yi Simón, w' agumanli g' ómpómbaia, awelia aʼvambia ja Simón, yi fwelló kè Inlè Pitèr, e dwania
- 18 gógó. Gw' avikiliagi Pitèr ndaga y' ayenlò ndè, Inlínla ny' awulinlè, 'nìè, Vónla, anlag' araró
- 20 wí buto. Ndó gumania, ko sumínia agènda nia waó mpaga fo:
- 21 konde mi are tófia pa waó. Ní' azuminli Pitèr gòr' anlófíe, awulla, 'nìè, Vónla, miè nle yè yi butó 'nlwè: anlw' are bia pa utínla
- 22 nde? Ní' awuli waó, Inlè, Kornelius y' ewónjò z' isozyè, óma w' ógóre ó tí' Anyambè, ó re kè ní' elufíli eʼvia gw' Inlongo ny' Iju nyódu, awulinlò nle enjèl yóruna Inlè, e ga welio gó nag'
- 23 wè, ayogo agamb' imo. Yenlo awellè waó ayínginlía waó. Bu nya anlongwí agènda nia waó, ní' awèwo gòr' awarerè gó Jopa w' agèndí nia yè.
- 24 Bu nya w' ayínginli gó Sezaria. Nli Kornelius, ayè datiza pe mongí yè ní' Indegó sè, avengínlagi
- 25 waó. Gw' ayínginli Pitèr, Kornelius alatanla nia yè, avóswa
- 26 gw' agólo mè, azavínlè. Ndó Pitèr anlongunlè awullia 'nìè, Gu-
- 27 mania; miè kè mí' óma. Gw' agambagiè nia yè, ayínginli, alu-
- 28 unlò anlag' awenge dataula pa. Ní' awulinlè waó, Inlè, Anlwè-
- mè anlw' avoró Inlè Ivanga nyl deg' ófiwo Ju gó kanganla ní' óma w' Inlongo Inyèniè ge jingí-
- 29 nla góre yè; ndó Anyambè are teva pa miè Inlè mí ga rig' awell' óm' edu eza z' layolo fo, ge eza z' layèkè: yenlo aʼvienli miè ntyo-
- 30 ngwè fo gw' awello miè. Mí bambia sambó ntínla y' arófmí 'nlwè gó fwellá miè. Awuli Kornelius, Inlè, Ntyugu nlal piaganla pa mí
- avegagi nkambinlaga gó nag'
- wam' v' Igwèr' ònlogófmí; nla vónla, ónlófíe agumanli g' ózyó
- 31 wam' ní' Iwor' iyombwi, awullia, 'nìè, Kornelius, Ikambini' iso s' ajoganlò, ní' idaʼvì' so s' ajóngl-
- 32 nlió g' ózyó w' Anyambè. Rófia sambó gó Jopa awella góre 'wè Simón ó fwelló kè 'nìè Pitèr; e dwania gó nagó yi Simón yi pange banda g' ózamba wí ntyu-
- 33 ʼva. Yenlo arófmí miè góre 'wè pele; ó re denda pa mbiambiè kè gó bla. Sambó azwèdu azw' are vènló g' ózyó w' Anyambè, gó jogo Isaón yódu yi re 'wè sómbjó pa nle Rerè.
- 34 Ní' anlungunli Pitèr ógwani' lwè awulla, 'nìè, Rèti mí jenia 'nìè Anyambiè azye ní' óma wantu-
- 35 ntú: Ndó gw' Inlongo edu ayè ó tíè, ayanj' ógóre, e be bongó nle
- 36 yè. Arófmí' Igamba góre awa wí Israèl, nkambinlage ntyangó mbla y' affiènjè vo Jísu Krála, ó
- 37 re Rerè ya waódu: anlwè mè anlw' avoró Igamba mè, ní' agambinlò gó Judia yódu, mpakili-
- 38 aga avila gó Galile, Ibaptáiza s' agambinlò nle Jan piaganla pa, nt' avinj' Anyambè avinje Jísu
- 39 yi Nazarèth, avè Inlínli' Ivía nli ngulu: ó gèndí nkóʼ' Iedu njan-
- 40 njage mbia, ní' njingaga waódu w' aruglízó nle Satan; konde
- 39 Anyambè avegagi nia yè. Azwè kè Iyenli y' Isaón yódu y' alendió ndè gó ntye y' Iju, nia gó Jeru-
- 41 salèm; ayè ayónlò nle waó kè ní' banlè gw' erere. Ndó Anyambè aróngunlè ntyugu yintya-
- 41 ró, aruminlè, aranga gòr' anlaga waódu, ndó gòr' Iyenli y' alud' y' apinjíó ní' Anyambè, Inlè góre 'zwè, y' anyenli ní' jonga nia yè ayè tóngwa pa avila gw' Ijuwa.
- 42 Ní' azómbiè 'zwè gó kambini' anlaga, arakilla 'nìè winlo nle yè yi re dóʼvìó pa ní' Anyambè gó

- dwani' òyèkèlì w' anлага wì re
 43 bo nla wì re juwa pa. Nl' ivogìsi
 yòdu yi takilla g' òfiwanj' iwè
 inlè òm' edu ó bekelidè e be dèng'
 Inyeza s' ibe v' in' Inyè.
- 44 Gw' agambagi Pitèr agamba mi-
 nlo, Inlini' I'via ny avòswi gòre
 45 waòdu w' ayogiò igamba. Nla
 waò w' avegagi kèrò pa w' aluò
 w' abekeli, utangò yòdu y' a'vie-
 nli nli Pitèr, w' a'fiami, konde
 Inlini' I'via ny' ayiriò kè gòr'
 46 anlongo. Konde w' ayogiò waò
 wì kamba nl' inkambinli alnga-
 47 nli, azumiuli' Anyambiè. Nl' a-
 wuii Pitèr, inlè, Òm' edu ko deg'
 anlingò gò baptaiza winlo, wì re
 pò p' Inlini' I'via ga nt' are 'zwè?
 48 Nl' azòmbè 'nlè wì ga v'aptalzò
 gw' ina nyi Jieu Krales. Nl' ava-
 mbi waò yè gò dwania nla waò
 intyugu sakwè.
- 11 Nl' ayogiò ròmi nl' awarèrè
 w' avegagi gò Judia ayogo inlè
 anlongo kè m' abong' igamba ny'
 2 Anyambiè. Nla gw' avandi Pitèr
 gò Jerusalèm, waò w' avegagi kè-
 3 rò pa, w' azèmbè, awulia, 'nlè,
 w' ayinginli gòr' anлага wì re wì
 4 zye kèrò pa, anya nla waò. Ava-
 killi Pitèr, avèngunie ndaga nt'
 5 arwenli yò, awulia, 'nlè, Mi ave-
 gagi gò nkala yi Jopa nkambinla-
 ga: nla gw' avegagi miè g' òmo
 re gw' antyovinio, ayenli miè
 ezoma nsuminlaga, egòlanli g'
 ònlamb' òmpòlò wì syònlidò gò
 ntye nli ntyai nla: nl' a'vienli zò
 6 kwanga gòre miè. Nla gò zò, gw'
 avòni miè agèlagèla, mi ayenli
 inyama si ntye s' impondo inlai
 ul' inyama s' iga nli ya yi danda-
 7 lauda ul' inyouli s' igònlò. Ayo-
 giò miè inyòl kè nyi kamba nia
 miè, inlè, Gumania, Pitèr; yònia,
 8 ko nya. Ndò mi awul', inlè, A-
 ranga yenlo, Rera: konde pa Ji-
 nginla g' ògwanl' iwam' nli mori
- eza z' enyanyambiè g' eza z' isyè-
 9 kè. Avo kambi inyòl avila g'
 òròwa nyongo yjmbanli, inlè,
 Eza zi r' Anyambiè panga pe
 nkèrè, awonga zò inlè eza z' e-
 10 nyanyambiè. Nl' aliendì yenlo
 nyongo ntyarò: nl' avo durò ya
 11 yòdu g' òròwa. Nla vònia, agu-
 manli pele swaswo nli nagò y'
 avegagi 'zwè, anlag' ararò w' aluò
 w' atòfifio gòre miè avila gò Seza-
 12 ria. Nl' azòmbiò miè nl' Inlinia
 gò kènda nla waò mpaga fo. Agè-
 ndi kè nla miè awarèrè winlo
 òròwa; nl' ayinginli 'zwè gò nagò
 13 y' òma mè. Nl' awulinliè 'zwè
 nt' aluò yè ajenli enjèl yi kuma-
 nia gò nag' wè, awulia, 'nlè, Rò-
 fía gò Jopa, ko kòve Simon, ó
 14 fweilò kè, inlè, Pitèr; ayè be ka-
 mbinio agamba, mi re 'wè ko su-
 nginlò, awè nli uag' wo yòdu.
 15 Nla gw' avaklli miè gò kamba,
 Inlini' I'via ny' avòswi gòre waò,
 nt' avòswi nyò gòre 'zwè gw'
 16 ipakilia. Ayonginli miè igamba
 nya Rerè, nt' awuliè, 'nlè, Jan
 rèti avaptalzi nl' anlingò; ndò
 anlwè be baptalzò nl' Inlini' I'via.
 17 Sambò ja Anyambiè are pa pa
 waò egolanli ga nt' avenliè 'zwè,
 gw' a'vekeli 'zwè Rerè Jisu Krales,
 miè mi ko jolle sir' Anyambiè?
 18 Gw' ayogiò waò isaòn yinlo w'
 alwanli do, azumlini' Anyambiè,
 awulia, 'nlè, Sambò Anyambiè
 are pa p' anlongo kè ikalwa s'
 òrèfia gw' emèno.
 19 Waò w' avegagi pazanganla pa
 nli njuke y' anlongwi g' òfiwanja
 wì Sièfanos w' agèndi kwanga gò
 Fènsia, nli Siprus, nli Antlok,
 nkambinlag' igamba gòr' Iju da-
 20 dlè. Ndò awèwo gòre waò, anlò-
 fite wì Siprus nli Sirèn, gw' a'vie-
 nli waò gò Antlok, w' agambinli'
 Igrek kè ntyangò mbia ya Rerè
 21 Jisu. Nl' avegagi ògo wa Rerè

- nla waò: nll ntangò mpòlò y' a-
 22 òkeli agalwa gòre Rerè. Nll
 ntyangò g' òfiwanj' iwaò y' a'vìe-
 nli gw' aròl mi fiandò y' avegagi
 gò Jerusalem: nì' aròfìl waò Ba-
 23 rnabas agènda gò Antiok. Gw'
 a'vìenllè ayenl' Imèpinlò s' Anya-
 mbìè, ayenli mbia; nì' agwenllè
 waòdu nkolo Inlè wi ga gòte Rerè
 ngwasyi nì' irèfì' iyaò yòdu:
 24 kondè avegag' òmo 'mbia, ralie
 nì' Inlinl' I'vìla nì' ibekelia: nì'
 agundlò anlag' awenge gòre Rerè.
 25 Agèndl Barnabas gò Tarsos gò
 bute Sol: nla gw' alèngiè yè a'va-
 26 glè gò Antiok. Nì' arwenl' inlè,
 v' òmpuñia waro w' alatanlagl
 nll fiandò anlènj' anlag' awenge;
 nla gò Antiok inlèngi y' alòngi
 fweliò, inlè, Ikrleyon.
 27 Gw' intyugu mèsonlo a'vìenl' Ivo-
 giai avila gò Jerusalem a'vìla gò
 28 Antiok. Nì' agumanl' òfìori gò-
 re waò, in' inyè nle Agabus, areva
 v' Inlinia inlè, be dwanle njanla
 mpòlò gò ntye yòdu: nì' arwenl'
 igamba gw' intyugu si Klodius.
 29 Nì' agenj' inlèngi, òm' edu ut' a-
 vegagi ngulu yè, agenja gò tòfì'
 Inungunla gòr' awarerè w' alwa-
 30 nli gò Judia: w' aiendi yenlo kè,
 aròfìa sò gòr' anlero nì' ago mi
 Barnabas nll Sol.
 12 Gw' egòmbè mè Hèrod y' òga
 anyonyunl' ògo gò jenz' awè-
 2 wo gò fiandò njuke. Nì' ayònlè
 Jema y' òfiwongwè wi Jan nì' ò-
 3 kwara. Nla gw' ayenllè inlè nda-
 ga y' arondl Iju, agè kòti Pitàr kè.
 Avegag' Intyugu al nyò mpèmba
 4 yi re lèvèn fo. Gw' agòtìè yè,
 awèlè gò ntyògò, avè gw' inkum-
 bìa s' isòzyè nlaì gò bandamllè;
 a'vèli kogunllè gòr' anлага ntyagò
 5 y' ònologanlò piaganla pa. Yenlo
 Pitàr avenjavenjìò gò nagò yi
 ntyògò: ndò fiandò y' agambnl'
 Anyambìè pòlò g' òfiwanj' iwè.
 6 Gw' avegagi Hèrod pièrè gò ko-
 gunllè, ògwèra mè Pitàr anlanli
 gò garegare y' isozyè mbanli, kò-
 rò pa nì' azungakanlò ambanli:
 nì' ivenjavenjì y' avegagi g' ò-
 mpòmbala mbandaminlage nagò
 7 yi ntyògò. Nla vònla, enjèl ya
 Rerè y' agumauli pièrè nla ye, nì'
 òzange w' a'vambi gò mbòra y'
 avegagiè: nì' awòllè Pitàr g' òva-
 nja, ayèmbè, awullia, 'nè, Zunge
 nlongwa. Nì' avòaw' azungaka-
 8 niò avila gw' ago mè. Nì' awu-
 linliò yè nll enjèl, inlè, Liri'
 òtumb' Iwo, ko fel' intyòzyò so.
 Nì' alendiè yenlo. Avo bulinllè,
 inlè, Wore ngoi yo, ko sònga mè.
 9 Nì' agogwè, azòngè; ndò e mìa
 du inlè ndaga y' alendiò nie enjèl
 yi re rèti, ndò avikill 'nè e jenle
 10 nyilinlò. Gw' aviagauli waò Iven-
 ginlò llònga nla nyambanli, w'
 a'vìenli gw' iguge ny' òfiwanga
 ny' kènda gò nkala; nì' anlungwi
 nyò gòre waò nyòmè: agogwi
 waò avlaganl' Igai' ifìori; vovo
 alubwi enjèl pele avila gòre yè.
 11 Gw' avikili Pitàr, awull, 'nè, Vè-
 nlo mi avòrò rèti, inlè, Rerè are
 tòfìia pe enjèl yè aròmba mè avi-
 la gw' ago mi Hèrod, nì' avila
 gw' isaòn yòdu yi penginlò nì'
 12 Iju. Ayè pikilla pe ndaga mbia-
 mbìè, a'vìenli gò nagò yi Mari yi
 ngwè yi Jan, ò wellagò kè, inlè,
 Mark; mbòra y' avegagi anlag'
 awenge datanla pa nkambinlage.
 13 Gw' alòkagi Pitàr iguge a'vìenl'
 izyall gò pòganllò, in' inyè nle
 14 Ròda. Nla gw' amienllè inyòl
 nyi Pitàr, e nunguni' iguge nll
 mbia, ndò ayinginll nll mangò,
 awullia, 'nè, Pitàr e kumanla g'
 15 òmpòmbala. Nì' awulinll waò
 yè, inlè, Ò tanla. Ndò awull bu-
 ku inlè, re yenlo du rèti. Nì'
 awull waò, inlè. Nle enjèl yè.
 16 Ndò Pitàr avegagi ndòkaga: nla

- gw' anlungunli waò iguge, w'
 17 ayenlè, aŋama, Avèplè waò nì
 ògo gò dwanla do; nì' arakillè
 waò nt' akogunllo yè nle Rerè
 avila gò nagò yì ntyògò. Nì' awu-
 liè, inlè, Miezani Jems nì' awa-
 rerè isaón yinlo. Nì' alubwè,
 18 agènda gò mbóra nyènlè. Gw'
 ayenj' ówenja, arwenl' edungu
 evólò gòr' leozyè g' óŋwanja wi
 19 Pitèr, nt' atwa gòre yè. Nla gw'
 awuti Hèrod awutè, ko yè alènge,
 agotl'z' Ivenjavenjl, azómbila 'nlè
 wi ga yóulò. Nì' azumlinlè avlla
 gò Judla agènda gò Sezarla,
 alwanla gògò.
 20 Nì' avegagl' Hèrod benda pa pólò
 nli mongi wi Tirus nli Sidon; nì'
 avlenli waò gòre yè nì' orèmi'
 ómò; nì' avangl waò Blastus y'
 óvenjavenjl wì nagò y' óga ndeg'
 waò, avambi' afiènjè, konde ntye
 yaò y' alèngag' inya avlla gò ntye
 21 y' óga. Nla gò ntyugu y' aretiò
 ndè, Hèrod, bora p' lwora nì'
 óga, alwanli tu gw' eka, agamba
 22 nla waò. Nì' aròngl anlaga, inlè,
 Nyinlo inyól ny' Anyambè, ara-
 23 nga ny' óma. Nì' avóllò yè nle
 enjèl ya Rerè pele, konde e p'
 Anyambè laumlinla: nì' anye-
 24 nliò yè nì' Igu, azul' óŋwel. Ndò
 Igamba ny' Anyambè ny' avendi
 mpendaga.
 25 Nì' awinyi Sol nli Barnabas avi-
 la gò Jerusalèm, gw' aluò waò
 w' amènzl'z' evilò zaò, awonga
 nla waò Jan yì fweliò kè 'nlè
 Mark.
 13 Avegagi gò ŋandò yì Antlok
 ivogiai nì' inlènji, inlè, Barna-
 bas, nli Simon y' awelligò inlè
 Nljèr, nli Luslus yì Sirèn, nli Ma-
 nabèn y' avómizìzi nli Hèrod yì
 2 Tetrark, nli Sol. Gw' ayanjinla-
 gi waò Rerè, aveng' esyònge, Inl-
 nì' Ivia ny' awul', inlè, Vinjlnla-
 nli miè Barnabas nli Sol gw' evilò
- 3 zì re miè fwella pa waò. Gw'
 aluò waò w' apeng' esyònge aga-
 mblnla arall' ago gòre waò, w'
 4 aròŋl waò. Yenu, waò tóŋò pa
 nì' Inlini' Ivia, w' agèndì gò Sè-
 lualà; nì' avila vovo agèndì waò
 5 nì' ówatanga gò Siprus. Gw'
 azyi'vi waò gò Salamis, w' aga-
 mblnl' igamba ny' Anyambè gò
 nagò yì ayono y' Ijn: nli Jan kè
 6 avegagi nla waò. Gw' aluò waò
 w' aplaganli gò nenge yòdu kwa-
 nga gò Pafos, w' alèngi ntyènlì,
 óvogisi w' Inòka, óŋwo Ju, ó we-
 7 llagò, inlè, Bar Jlsau; nì' alwanlè
 nli Sèrjlua Polus yì prokonsul,
 ónlòŋie w' Ikótiza. Nì' awellè
 Barnabas nli Sol, awuta gò jogo
 8 Igamba ny' Anyambè. Ndò Elli-
 mas yì ntyènlì (konde in' inyè
 nyl pìvla yenlo) avugizi waò avè-
 le kegunlle prokonsul avila gw'
 9 ibekella. Ndò Sol, ó fweliò kè,
 inlè, Pol, ó vegagi ralle nì' Inlini'
 10 Ivia, avònlì gòre yè, awulla, 'nlè,
 Awe ó re nì' Itemiza sòdu nì' avò-
 nlò ambe ralie, óŋwanla wi Satan,
 nì' ólò'faló'vi w' ógòre wòdu, ó be
 tíge sapilla Imponlo sarèti sa Re-
 11 rè? Vónla vènlò, ógo wa Rerè
 wì re gòre 'wè, ó be dwani' ipoku,
 ko w' ayenle nkómbe v' egómbe.
 Nì' avòswì gòre yè pele ómbutò-
 wa nli mpiri; nì' agèndiè mbu-
 12 tag' óma gò kèndiè nì' ógo. Gw'
 ayenli prokonsul ayenla nt' arwe-
 nli, avèkell, mamag' inènja sa
 Rerè.
 13 Nì' alubwì Pol nli nkumb' iyè
 alubwa nì' ówatanga avlla gò Pa-
 fos, avila gò Perga gò ntye yì Pa-
 mfilia: nì' alubwì Jan avila gòre
 14 waò, awinya gò Jerusalèm. Ndò
 waò, w' avlaganli gò Perga avila
 gò Antlok yì Paldia; nla gò
 ntyugu yì Syono w' ayingingli gò
 15 nagò yì ayono, alwanla tu. Nì'
 itangunla s' ivanga nì' ivogial

- vlaganiò, waò w' avegagi gw' ewònjò zi nagò yi ayona w' aròfii gòre waò, awulia, 'niè, Awarerè, ja 'niw' adwania ni' igamba ny' òrevunìò gòr' anлага, wullani.
- 16 Ni' agumani Poi, avèpa ni' òga, awulia, 'niè, Anìòfii wi Israèl, ni' aniwè yi ti' Anyambiè, vòga.
- 17 niòni. Anyambiè y' anлага winio wi Israèl avinj' irer' laazyò; ni' avendiè anlagi wè gw' alwanlagi waò gò ntye yi Ejipt agènda, agogunlia waò avila vovo
- 18 kè ni' ògo wi ngulu. Ni' anyezagiè waò gw' itòve v' agòfii m' impufii' anlai. Ni' ayè jiliza p' anlongo òrogèniò gò ntye yi Kanaan, avenii mongi yè ntye yaò gò jiga yò, vo nkama s' impufii' niai ni agòfii' atanii.
- 20 Isaòn yinìo vlaganiò avèni waò iyèkèli kwanga gòre
- 21 Samyuèl y' òvogli. Ni' avila vovo w' avambi òga: ni' aveni' Anyambiè ava waò Sol y' òfiwa wi Kia, òniòfii wi mbuè yi Bènjamiu, vo agòfii m' impum'
- 22 anlai. Nla gw' aròmbiè yè, aniongunli gòre waò David gò dwani' òg' iwaò; ni' arakiliè kè g' òfiwanj' iwè inìè, Mi are dèuga pe David, y' òfiwa wi Jèsi, òniòfii ò tondò ni' òrèfii' iwam', ò be de-
- 23 nde ntondinil yam' yòdu. Avila gòr' awania w' òma winio ga nt' ar' òmpanganìò wè, Anyambiè are nlongunlia p' Òzunge gòre
- 24 Israèl, inìè, Jisu. Ayè vlagagara, Jan alònge kambini' ibaptaliza s' ikalwa s' òrèfii gòr' anлага wi
- 25 Israèl waòdu. Nla gw' alendagi Jan eviìò zè, awul' inìè, Aniwè tanga mède mande? Mi aranga yè. Ndò vònia, be bi' òma gò nyufii' lyam', ò re mi azye ni' luyanga nyi puruni' intyòzò sè satanga.
- 26 Awarerè, awania wi mbuè yi Abraham nla waò gòre 'niwè wi
- ti' Anyambiè, igamba ny' isunginìò sinio nyi re tòfiiò pa gòre
- 27 'zwè. Koude waò wi dwania gò Jerusalèm, ni' ivanginii yaò, gòre 'niè wi miè du, nlo agamba m' ivogli yi tangunìò ntyugu edu, w' alwanlizi agamba mè nll pe
- 28 Jisu ògara. Nla vanganie wi dènge nfinia y' ljuwa gòre yè, w' avambi Piiat inìè e ga yòniò.
- 29 Gw' alud waò w' amènliz' isaòn yòdu y' arèndiò g' òfiwanj' iwè, w' azyòniè avila gw' erere, alimbinlè g' òrònginiò. Ndò Anyambiè aròngunliè avila gw' ljuwa.
- 31 Ni' ayenilò yè intyugu sinyenge nle waò w' avandi nla yè avila gò Gallie avia gò Jerusalèm, waò nle
- 32 iyenli yè gòr' anлага. Ni' azwè, azwè бага 'niwè ntyangò mbia g' òfiwanja w' òmpanganìò w'
- 33 avanganliò gòr' irerè, inìè, Anyambiè are denda pa wò gòr' awani' lyazyò, ni' itòniunlie Jiau: ga nt' are tendò pa g' òwembò wimbani, inìè, Awè ni' òfiwanj' iam', nièniò winio ajania miè
- 34 'wè. Nla ga nt' are yè tòngunliè pa avila gw' ljuwa, ko yè awinya gw' ibonia, yenio re yè kamba pa, inìè, M' be po imèpiniò sarèti s' avanganliò gòre David. Yenio e bulia kè g' òwemb' òfiiòri, iulè, Ò be tìg' òm' lwo
- 36 wòruna gò jeni' ibonia. Koude David, ayè denda pe mòndo y' Anyambiè gw' ivòfii' lnyèmè, aniani' antyovinlo, alimbinlò gòr' irer' isè, ayeni' ibonia. Ndò ayè ò ròngunliò ni' Anyambiè, e jeni'
- 38 ibonia. Ga miò gòre 'niwè sambò, awarerè, inìè, Inyeza s' ibe si kambiniò gòre 'niwè vo òma winio: nla vo yè òm' edu ò bekelia e be tòmbò g' ògara y' isaòn yòdu, yi pò 'niwè ògara ni' ivanga nyi
- 40 Mòsès. Sambò vandaminianii, igamba ny' agambiò ni' ivogli,

- nyi vende bia göre 'nlwè, inlè,
 41 Vónlaull, anlw' ivèdiel, ko ma-
 manli, ayila ; konde gw' intyugu
 saull m' be janj' Ijanja si re 'nlw'
 aʋekelle sò, vangani' òm' abui-
 nlla 'nlwè.
- 42 Gw' agogwi waò, w' agwenli
 nkolo, inlè agamba mè mi ga ga-
 mbiniò waò Syono mori kè. Gw'
 43 avazanganli fiandò, awenge gòr'
 Iju n' Iproselit imbia w' azòngi
 Pol nli Barnabas: n' agambi Pol
 nli Barnabas agamba nla waò,
 anuginlla waò gò dwanlagw' imè-
 pinlò s Anyambiè.
- 44 Syono mori plèrè nli nkala yòdu
 y' alatanli gò jogo igamba ny'
 45 Anyambiè. Ndò gw' ayeni' Iju
 ayeni' anlag' awenge, w' ayònlì
 nli fiandi' azlr' isaòn y' agambiò
 46 nle Pol, avèdia. N' agambi Pol
 nli Barnabas agamba nla waò n'
 iganda, awulla, 'nlè, Avegag'
 isyolo inlè igamba ny' Anyambiè
 nyl ga lóngè kambiniò göre 'nlwè.
 Ndò göre 'nlè anlwè bika nyò,
 ayèkèll' Ikuw' Iyanli, inlè anlw'
 azye n' inyanga ny' èfiènlo za-
 konlako, vónlanli, azwè kegwa
 47 gòr' anlongo. Konde yenlo re
 Rerè sòmbia pa 'zwè, inlè, Ml are
 'wè dòvia p' ózange gòr' aulongo,
 ko 'wè dwanla gò bag' isunginla
 48 gw' intyal si ntye. Nla gw' ayog-
 giò anlongo igamba mè, w' ayenli
 mbia, azumini' igamba ny'
 Anyambiè: nli ntangò y' alòvìò
 gw' èfiènlo zakonlako y' aʋekell.
- 49 Nl' igamba nya Rerè ny' ayaga-
 50 yagi gò ntye mè yòdu. Ndò Iju
 w' azyori antò w' òlubò n' anlaga
 w' anyanga gò nkala, anlonguni'
 lkombiza gòrè Pol nli Barnabas,
 aròmba waò avila gò ntye yaò.
- 51 Nl' avali waò ntyèngè y' agòlò
 maò göre waò, agènda gò Ikòni-
 52 um. Nl' ayònlì inlèngi nli mbia
 nli Inliln' Ivia.

- 14 Nla gò Ikòniun arweni', inlè
 w' ayinginli gò nagò yì ayono
 y' Iju, agamb' igamba ny' avangi
 awenge gòr' Iju n' Igrek gò be-
 2 kelia. Ndò Iju a' avegag' ijogi-
 nlò fo s' azyori irèfia y' anlongo,
 3 avanga waò bik' awarerè. Nl'
 allugi waò vovo òling' òla nka-
 mbag' Itia fo nli ngulu ya Rerè,
 òyollz' igamba ny' imèpinlò sè,
 nli nungunla waò gò janje lemba
 4 n' isaòn yi mamò. Ndò anlaga
 wl nkala w' ageranli: nkumba
 mori y' aliʋi n' Iju, nli nkumba
 5 mori nli ròfii. Nla gw' ayiranl'
 aulongo n' Iju n' ivanginli yaò
 gò kombiza waò, avunga waò aò,
 6 w' amenl' igamba, awanga gw'
 inkala si Likaònia, nli Listra, nli
 7 Derbe, nli ntye vingòvingò. Nl'
 agambiulagi waò ntyaugò mbia
 gògò.
- 8 Nla gò Listra alèngiò tu ònlòfii,
 ò vegagi ngulu fo gw' agòlò, èbò-
 ke avila gw' iwufiù nyl ngi yè, ò
 9 re e kènda nli mori. Nl' ayogìò
 yè Pol e kamba: n' avòull Pol
 gòrè yè, ayenla 'nlè, are n' lbe-
 10 kelia gò jingò, awulla n' Inyò'
 ivòlò, inlè, Gumanla göre n' agò-
 lò mo. Nl' agumanlè pele agè-
 11 nda. Gw' ayenli anlaga nt' ale-
 ndi Pol, w' aròmbini' amòl maò,
 awulla nli nkambini' yi Likaò-
 12 nia, inlè, Inyambiè si re suminla
 pa göre 'zwè n' egolanli z' anla-
 ga. Nl' aʋèti waò Barnabas,
 inlè, Jupiter; nli Pol, inlè, Me-
 13 rkyuri, kande ayè avegag' ewò-
 njò z' ikamba. Nli minisè yì Ju-
 pitèr y' avegagi nli nag' wè swa-
 ewo nli nkala, aʋag' inyare n' ikò-
 14 ròwa s' Ijavì, aʋia g' òmpòmbala
 wi nkala, aro jire ntyagò ayè n'
 anlaga. Ndò gw' ayogìò ròfii,
 Barnabas nli Pol, ayogo yenlo,
 w' ayòkunl' ingot saò, agènda nli
 mangò gò garegare y' anlaga' arò-

15 nga, inlè, Anlwè dend' isaón yinlo èè? Azwè kè azw' anlaga nli mpanginli mèmò ga 'niwè, a'vaga 'n'lwè ntyangò mbia, inlè anlwè ga gegwe avila gw' isaón y' isyolo fo yilò, awut' Anyambliè yabo, y' avangi òròwa nli mbenle, nli ya yòdu yi re gò yò:

16 ò re gw' ampòfia mi re piaganla pa arig' anlongo mòdu gò kènda

17 gw' imponlo saómè. Ndó e pa tig' òku' wè òyenli fo, konde alední mbia, av' inlèngi n' impuffia y' iny' ljenje, njòniag' irèfí'

18 iyanli n' iuya n' igeva. Ndó vauganle n' agamba mimlo avegagi jola gòre wàò gò simbl' anlaga gò jirinla wàò ntyagò.

19 Ndó avienl' Iju avila gò Antioik n' Ikoniúm, azyori aulaga, ko wàò punge Poi adò, alurè avila gò nkala, mpkiliaga 'nlè ajuwi.

20 Ndó gw' agumanl' inlèngi vingó-vingó gòre yè, Poi agumanli, ayin-
ginla gò nkala: bu nya alubwi vovo, agènda nli Barnabas gò

21 Derbe. Gw' aluò wàò w' akambinli ntyangò mbia gò nkala mè, avang' inlèng' imienge, w' awinyi gò Lистра, nla gò Ikòni-
um, ula gò Antioik; n' azindiagi wàò irèfia y' inlèngi, anuginla wàò gò dwanla jolajola gw' ibe-
kèlla, awulia 'nlè, azwè ga ying-
nle gw' inlongo ny' Anyambliè

23 n' injuke sinyenge. Gw' aluò wàò w' adòvi anlero gò fiandò edu, agambinla nli peng' esyò-
nge, w' arigi wàò gòre Rerè y'

24 a'vèkeli wàò. Ní' avlaganli wàò gò Pisidla, a'vla gò Pamfilia. Ní' azuminli wàò gò Atalla, wàò kam-
binla p' igamba gò Perga. Avi-
la vovo w' agèndi n' ówatanga gò Antioik, mbòra y' a'vambliè imèpinlò s' Anyambliè gòre wàò gw' evlò zinlo z' afènnlìzò wàò.

27 Nla gw' avienli wàò alatize fia-

[Mpongwe.]

11

ndò, w' arakill isaón yòdu y' aluò y' adendò n' Anyambliè vo wàò, nli nt' anlungunliè lguge ny' ibe-
kèlla gòr' anlongo. Ní' allngi wàò vovo n' inlèngi v' egòmbè.

15 Avienl' awèwo avila gò Judia anlènj' inlèngi, inlè, Kaò anlw' akèrò ga nt' are ntyall yi Mòèsè,

2 anlw' ayolle enuginlò. Gw' a'v-
ngwanli Poi nli Barnabas. a'v-
ngwanla nla wàò alòva nla wàò mpaga mpòlò, awarerè w' avinji Poi nli Barnabas n' awènl' awè-
wo gò panda gò Jerusalem gòre ròmí n' anlero g' ófiwanja wí

3 mpaga mè. Ní' agè jlrò wàò gò mpoulo nli fiandò, ko wàò piaga-
nla gò Finisia nli Samaria, nta-
killag' ikalwa s' anlongo: n' aye-
nlizi wàò awarerè wàòdu mbia

4 mpòlò. Gw' avienli wàò gò Jeru-
salem, w' awonglò nie fiandò nli ròmí n' anlero, ko wàò taki-
lia isaón yòdu y' alendlò n'

5 Anyambliè gòre wàò. Ndó anlo-
ngwi awèwo wí nkumba y' Ifa-
risi w' a'vèkell 'nlè, r' isyolo gò kèr' anlongo, nla gò sòmbia wàò gò penjavenj' ivanga nyi Mòèsè.

6 Ní' alatanli ròmí n' anlero gò

7 kèlagèl' igamba mè. Gw' aluò wàò w' akambli pòlò, agumanli Pitèr, awulinla wàò, inlè, Awa-
rerè, anlw' avòrò, inlè, óling' óla piaganla pa Anyambliè avinji gò-
re 'niwè inlè, n' ógwanl' iwam' anlongo wí ga yogo igamba nyi

8 ntyangò mbia, a'vèkèlla. Ní' Anyambliè, yi ml' irèfia, arakill g' ófiwanj' iwaò, ava wàò Inlinl'

9 I'vía ga gòre 'zwè; e pangak' iba-
ngwanla ntyo 'zwè nla wàò, njo-
mbunliag' irèfí' iyaò n' ibekèlla.

10 Venio sambò anlwè demb' Anya-
mbliè èè, nli fele mpanga gw' impele y' inlèngi, yi re irer' isa-
nyò nlo 'zwè jolle twanla. Ndó azwè bekèlla 'nlè azwè be sungi-

161

- nlo ni' imèpinlo sa Rerè Jisu, egolanli ga waò.
- 12 Ni' alwanli anlaga waòdu do, avòganilo Pol nli Barnabas wi takille lemba ni' isaon yi mamò y' alendlo ni' Anyambiè gòr' anlongo vo waò. Waò via nii kamba, ayliviri Jems, Inlè, Awarera, vò-ganliònil mè: Simon are takilia pa ut' avakill Anyambiè gò bai'
- 15 anlongo, gò bong' avia gòre waò anlaga gò twani' in' inyè. Ni' agamba m' ivogisi mi kwezangana ni' Igamba nyinlo; ga nt' are
- 16 tondò pa, Inlè, Isaon yinio viaganlo m' be fwinya, avo nòge nagò yi David, yi re pòswa pa; mi be fo nòge nag' wè yi re jlia pa, agumanlia yò: Inlè anlaga wi tiganlia wi ga wute Rerè, ni' anlongo mòdu kè, mi fweliò ni' in' inyam',
- 18 bullè Jlhòva, ò pang' isaon yinlo miò avila gw' ipakilla si ntye.
- 19 Sambò Igamb' Inyam' nyi re 'nlè, azw' azyokolia waò wi kalwa gòr' Anyambiè avila gòr' anlongo; ndò azwè ga rendinie waò, inlè, wi ga venjavenj' ikuw' iyaò avila gw' isyèkè s' ikanlia, ni' avila g' òvelanlo, ko w' any' Inyama si
- 21 jònlò mplaragò, ge ntyinia. Konde avila gw' ampòmi' alònga Mòsès are nia waò wi kambinlè gò nkal' iedu, yangò yè ntangunlagò gw' inagò si syono Syono edu.
- 22 Ni' ayenlò mbia gòre ròfii ni' aniero, nii fiandò yòdu, gò pinj' anlaga avila gò nkumb' iyaò, aròfia waò nil Pol nli Barnabas gò Antiok; ni' avinj' waò Judas ò weliò 'niè Barsabas nli Silas, anlaga w' anyanga gòr' awarerè.
- 23 Ni' arèndi' waò yeno nla waò, inlè, Ròfii ni' awarerè auhero, gòre awarerè w' anlongo wi re gò Antiok nli Siria nli Sile
- 24 lisa, òzaviniò gòre 'niwè. Gòre 'niè azw' are jogo pa inlè awèwo
- w' avili gòre 'zwè wi re syokolia p' irèmi' iyanli ni' agamba, nfevitzag' anini' imanli; wi re wi pa
- 25 sòmbiò nle 'zwè; ajenliò mbia gòre 'zwè, azwè kwezanganlia pa gw' Igamba, gò pinj' anlaga aròfia waò gòre 'nlwè nli Barnabas nli Pol, awarer' iyazyò wi tondò,
- 26 w' aro perize mènio yaò g' òfiwanja w' ina nya Rer' iyazyò Jisu
- 27 Kraia. Yeno azw' are tòfia pe Judas nil Silas, wi be bulinlia 'niwè kè waòmè isaon mèmè ni'
- 28 ògwanlia. Konde ajenliò mbia gòr' Inlini' I'via, nla gòre 'zwè, inlè azw' arwanli' anlwè irwanlò ivòlò viaganlò ni' isaon yinlo yi
- 29 r' isyolo; inlè, anlwè ga nlimini' ikuw' iyanli ya yi jirò gw' ikanlia, nli ntyinia, ni' inyama si jònlò nli plarò, ni' òvelanlò; ja 'niw' apenjavenj' ikuw' iyanli avila gw' isaon yinlo, be dwanlia mbiambiè gòre 'nlwè. Mblambienli.
- 30 Yeno gw' aròfiliò waò, w' agèndi gò Antiok; ni' alatizi waò
- 31 anlaga, ava waò ezangò. Nla gw' arangunli waò zò, w' ayenli mbia g' òfiwanja w' òrevunlò.
- 32 Judas kè nli Silas waò k' ivogisi, w' arevuni' awarerè ni' agamb'
- 33 affienge, ayòllza waò. Waò dwanlia pa gògò òlingò wakwè. w' aròfiliò ni' awarerè ni' affiènjè gò kènda gòre waò w' aròfii waò.
- 35 Ndò Pol nli Barnabas w' alwanli gò Antiok, niènjaga nli nkambiniag' Igamba nya Rerè, waò
- 36 ni' awèni' awenge. Intyugn si nyèwo piaganlia pa, Pol awulinli Barnabas, inlè, Venio azwè ga winye, ko 'zwè bai' awarerè gò nkal' iedu y' agambinli 'zwè Igamba nya Rerè, ayenlia nte denda
- 37 waò. Ni' aveli Barnabas gò bongua nla waò Jon kè, ò weliagò,
- 38 inlè, Mark. Ndò Pol e jenia kwèkwè gò bongua nla waò ayè ò wi-

- nyi avila gôre waô gô Pamfilia, ko
 39 yê agêuda nla waô gw' evilô. Nl' arwenli mpaga mpôlô gôre waô, ko waô bangwanla; nl' awongi Barnabas awonge Mark gô kenda nla yê, alubwa nl' ôwatanga agênda gô Siprus; ndô Pol awongi Silas agêndaga; nl' awarerê w' avenliê gw' imêpinlô sa Rerê.
 41 Nl' aviaganliê gô Siria nli Silisia njoizag' ifandô.
- 16** Avienliê kê gô Derbe nla gô Listra: nl' avegagi vovo ônlêngi, in' inyê nle Timothe, ônlôfîe ô vegagi ngi yê ôfiwo Ju ô vekeli; 2 ndô rer' iyê ôfiwo Grek. Timothe yinlo avegagi nl' eluffi efla gôr' awarerê gô Listra nla gô Ikônium. Nl' aveli Pol avelê gô kenda nla yê; nl' awongiê yê agêrê g' ôfiwanja w' Iju s' avegagi gw' inkôva mèsônlo; konde waôdu w' amienl' inlê rer' iyê ôfiwo Grek.
 4 Gw' aviaganlagi waô gw' inkala, w' avenli anlaga agamba m' azômbiô nli rômi nl' anlero gô Jerusalem, inlê wi ga venjavenje mô.
 5 Yenlo ayoi' ifandô gw' ibekelia, awuni' anlaga ntyugu edu.
 6 Inlini' Ivlâ dega pa waô gô kamb' Igamba gô Asia, w' aviaganli gô ntye yi Frijia nli Galatia. Nla gw' avienli waô piêrê nli Misia, w' aveli kendi gô Bithinia; ndô Inlula nyi Jisu nyi jévira waô; 8 nl' avlaganli waô Misia, avia gô Trôas. Nl' ayiliniô Poi nyiliniô ôgwêra, inlê, Agumanl' ônlôfîe wi Masedônia, nkweulagê nkolo, inlê, Lalia guniu gô Masedônia,
 10 ko niungunia 'zwê. Ayê jenla pe nyiliniô mê, agênlizî 'zwê pele gô kenda gô Masedônia, nkôtizaga 'nlê Anyambîê aiud afeyl 'zwê gô kambinle ntyangô mbia gôre waô.
 11 Yenlo aluli 'zwê avila gô Trôas, agênda gôre gô Samôthras, nli bn
- nya agêndi 'zwê gô Neapolis.
 12 Avila vovo azw' avienli gô Fillipal, nkala mpôlô yi mbei mê yi Masedônia: nl' alwanli 'zwê gô
 13 nkala mê Intyugu sakwê. Gô ntyugu yi Syono azw' agogwi avila gô nkala agênda g' ôzamba w' ôlovi, konde azw' avikili 'nlê gôgô re mbôra y' ikambinia; nl' alwanli 'zwê tu, agambinl' antô
 14 w' alatanli vovo. Nl' ôfiwant' ôfiôri in' inyê nle Lidia, ôgôlîsi w' inlamba yatenlatenia avila gô nkala yi Thlatira, ô zaviniag' Anyambîê, ayogîô 'zwê kamba: nl' anlungunli Rerê anlungunl' ôrêfî' iwê, ko yê joginlô isaôn y'
 15 agambiô nle Pol. Nla gw' aſa-ptaizlo yê, ayê nli nag' wê, agwenli 'zwê nkolo, inlê, Ja 'nlw' atanga miê nl' inyanga nyi bekelîô gôre Rerê, yinginlanli gô nag' wam', ko dwaulanli vovo. Nl' awe-liê 'zwê pôlô.
 16 Gw' agêndagi 'zwê gô mbôra y' ikambinia, arwenl' inlê alatanli nla 'zwê izyali ny' avegagi nl' inlinia nyi poga, ny' aînginlii mongi w' anlivê ayika nyenge nl'
 17 ipog' isê. Nl' azongiê Poi nla 'zwê, arônga, inlê, Anîôfîe winlo nl' inyôngô s' Anyambîê y' igônlo mê, wi takilla 'niwê mponlo
 18 y' isunginlô. Yenlo alendagiê Intyugu sinyenge. Ndô gw' aludiô Poi, agogwi, awulinl' inlinia, inlê, Mî sômbio gw' ina nyi Jisu Krai, inlê, gogwa avila gôre yê. Nl' agogwi nyô igwêra mê.
 19 Ndô gw' ayenl' irer' isê, inlê, Iguñiu nyaô nyi niva vo yê y' amanli, w' agôti Poi nli Silas, alura waô gw' igôliniô gw' azyô m'
 20 anlero. Waô бага pa waô gôr' ivangiull yi nkala, w' awui', inlê, Anlôfîe winlo, awa Ju, wi syoko-
 21 lie nkal' iyazyô pôlô, anîenl' intyali ai re si zye kwêkwê gôre mongi

Rôma gô bongâ, ge gô penjave-
 22 nja. Agumani' anlaga gôre waô:
 ni' arômb' ivanginli arômb' ingoi
 saô, azômbia 'nlè wi ga zyiwo ni'
 23 imbipa ainyenge' w' aweli waô gô
 ntyôgô, azômbi' ôvenjavenji gô
 24 bandaminia, waô mbiambiè. Ayè,
 sômbiô pa yenlo, aweli waô gô na-
 gô yi ntyôgô gô nontye yagare,
 agomini' agôlô maô gw' intyôgô.
 25 Ndô ôgwèra 'nlengenlenge Pol ni
 Silas w' agambinlagi, ayemb' isu-
 minlia gôr' Anyambiè, ni' imbwe-
 26 d' ifiori s' avôganlio waô; nla v'
 igamba ny' agwaula arweni' isyu-
 glazyugla sl ntye sipôlô, nli nti-
 nia yi nagô yi ntyôgô y' azyugiô:
 ni' anlungwi aguge môdu pele;
 ni' intyôgô s' ôm' edu s' azyodwi.
 27 Gw' anlungwi ôvenjavenji avila
 gw' antyovinlo, ayeni' aguge mi
 nagô yi ntyôgô zange, alur' ôkwa-
 28 aga 'nlè imbwedi sa peri. Ndô
 Pol azôki nli ngulu, inlè, Alend'
 ôku' wo mpongo, konde azwèdu
 29 azw' are vèlô. Ni' aweliè ôjô,
 ayinginlia nêgandêga nsyugage
 nyenga, avôswa gô ntye g' ôzyô
 30 wi Pol nli Silas; ni' agogunliè
 waô, awulia, 'nlè, Mi ga lend'
 31 ande gô sunglalô? Awuli waô,
 inlè, Vekeliè Rerè Jisu, gambènè
 w' asunginlô, awè nli nag' wô.
 32 Ni' agambinli waô igamba nya
 Rerè gôre yè, nla gôre waôdu w'
 33 avegagi gô nag' wè. Ni' awongîè
 waô igwèra mêmô ny' ôgwèra,
 ayôvuni' imbi' isâ; ni' avaptai-
 zîô yè pele, ayè nli mongi yè waô-
 34 du. Ni' avagîè waô gô nag' wè,
 azambinia waô tavuru, njeulage
 mbia mpôlô, ayè nli nag' wè, ko-
 nde abekell Anyambiè.
 35 Gw' ayeuj' ôwauja, ivanginli yi
 nkala w' arômi anlaga gô bulia,
 36 'nlè, Rig' anlaga mè diènga. Ni'

awuli ôvenjavenji wi nagô yi
 ntyôgô awulinli Pol, inlè, Iva-
 nginli yi re tôfia pa gô tîga 'nlwè
 diènga: gogwanli sambô, agènda
 37 ni' amfèjè. Ndô Pol awulinli
 waô inlè, W'ire syiwa pa 'zwè gw'
 azyô ni' anlaga, ôgara fo, azwè
 mougi wi Rôma, awela 'zwè gô
 ntyôgô; ndô vèlô wi bele kogu-
 nlia 'zwè ntyoria? zyele du; wi
 ga vie waômè agogunlia 'zwè.
 38 Waô w' arômiô w' awulinli' Iva-
 nginli agamba minlo: ni' arieli
 waô gw' ayogiô waô, inlè, waô
 39 mongi Rôma. Ni' avienli waô
 agwenia waô nkoi; nla gw' aluô
 waô w' akogunli waô, w' avambi
 waô gô dubwa avila gô nkala.
 40 Ni' agogwi waô gô ntyôgô, ayi-
 nginli gô nagô yi Lidia: nla gw'
 ayenli waô awarerè, w' azindl
 waô, agèndaga.

17 Waô plaganla pa gô Amfipolis
 nli Apolônia, w' avienli gô Thê-
 salonika; vovo avegagi nagô yi
 2 ayono y' Iju. Ni' ayinginli Pol
 gôre waô, int' avegagi utyali yè,
 alôvage mpaga nla waô avila gw'
 3 irèndo, Syono ntyarô, mbèngunla-
 ga nli ndwanlizaga, inlè, avegag'
 isyolo gôre Kraï s' juwa, nla gô
 tângwa avila gw' ijuwa; nla, inlè,
 Jisu yinlo yi kambinlô mè 'nlwè,
 4 ayè nle Kraï s'. Ni' ayiviri awèwo
 gôre waô, ali'va nli Pol nli Silas;
 nla gôr' Igrek s' alub' Anyambiè
 awenge w' ayiviri, nla gôr' antô
 5 w' inyanga, awenge kwè. Ndô
 Iju w' ayôuli nli fiandi, awong'
 anlaga w' isyolo fo wi nkala, ala-
 tize nkumba, ko waô kwez' edu-
 ngu gô nkala yôdu; ni' ayiranli
 waô gô nagô yi Jason gô bele jô-
 nla yo, agogunlia waô gôr' anlaga.
 6 Gw' aluô wi dènga waô, w' aluri
 Jason ni' awarerè awèwo gw'
 azyô m' ivanginli yi nkala, awu-
 lia, 'nlè, Mongi sinlo, wi re bônla

- pe ntye bundu, wI re bla pa guulu
 7 kè; nI' ayinginlò waò nie Jason: winlo waòdu wI pav' ampanga mI Sezar kè, awulla, 'niè, r' òg' òfiwè-
 8 niè, inlè, Jiau. Arienl' anIaga nI' ivanginli yi nkala, gw' ayogiò
 9 waò agamba mè. Nl' awongi waò punlu gòre Jason nI' affiori, ariga
 10 waò dlènga. Nl' aròffi awarèrè aròffi Pol nli Slias .pele ògwèra gò Berea: nIa gw' a'vieniI waò gògò w' ayinginli gò nsgò yi syo-
 11 nu y' Iju. Ndò winlo w' avegagi anIagaulage vIaganlò nli mongI Thèsalonika. konde w' awong' I-
 12 gamba nI' Itonda, agèlagel' Irèndo ntyugu edu gò mia, vendetwa
 13 isaòna mèyo yi re yenlo. Yenlo awenge gòre waò w' a'vèkeli; ula gòr' autò w' òlubò w' Igrek, nI'
 14 anlòffi kè awenge kwè. Ndò gw' amienl' Iju si Tl'èsalonika, inlè, I-
 15 gamba ny' Anyambiè nyi kambiniò nie Pol gò Berea kè, w' a'vieniI gògò kè, ntumbakanIaga
 16 nli nsokoliag' anIaga. Nl' azunge tòm' awarèrè aròffi Pol gò kènda gò utyuva: ndò Silas nli Timothe
 17 w' ariganli vovo. Waò w' agèndi nli Pol w' arwanliè kwauga gò Athene: nIa gw' a'vieniI waò
 18 nte Pol òzòmbiò gòre Slias nli Timothe, inlè, wI ga zunge bla gòre yè, w' agèndagi.
 19 Gw' avenginIagi Pol avenginIa waò gò Athene, inlinl' inyè ny' azyokoliò, gw' ayeniè nkala ralle
 20 nI' ikania. Yenlò alòvagi mpaga nI' Iju nI' aulaga w' alub' Anyambiè gò nagò yi syonlo, nli utyugu
 21 edu gw' igòlinlò kè nI' anIaga w' alatanli nIa yè vovo. Nl' anIaga w' Imla awèwo wI fwèllò, inlè,
 22 Eplkyuriah nI' Istòik w' agumanli gò sirè. Nl' awèwo w' awul', Iulè, Ògambagambi winlo e be
 23 bulla se? affiori, inlè, Are g' òmo dòv' Inyambiè einyonla: konde agambiolli Jisu nI' Itòngwa avilla
 24 gw' ijuwa. Nl' awongi waò yè, a'vagè gò mbòra yI fwèllò, inlè, Arcopagos, awulla, 'niè, Azwè ko
 25 mIa nt' ar' Inènj' ijoula sinlo si kambò ndo? Konde ò bag' isaòna imionla gw' aròI mazyò: yenlo
 26 bela 'zwè gò kòtiza nte pivIa isaòna yinlo. Mongi wI Athene waòdu
 27 nI' agènda w' aiwanIagi vovo wI periz' egòmbe g' òsaòna òfiwènlè, kaò du gò bulla ntyo gò jogo
 28 agamb' affionla. Nl' agumanli Pol gò gareye yi Arcopagos, awulla, 'niè, Anlwè anlòffi wI Athene,
 29 gw' isaòna yòdu mI jenIa 'niè anlwè savinla pòlò. Konde gw' aviaganli miè, avòule ya yI saviniò
 30 'niwè, mI alèngi kè mbòra yI jirò intyagò y' avegagi nI' Irèndo yinlo, inlè, Gòr' Anyambiè yI re
 31 yI pa miò. Sambò eza zI saviniò 'niwè imIa fo zò mieza miè 'niwè.
 32 Anyambiè y' avangi ntye nli ya yòdu yI re gò yò, ayè k' òvangiuli w' òròwa nli ntye, e pa dwanIa
 33 gw' inagò si nògò nI' ago; ayè kè ejanjinlò nI' ago m' anIaga, mpanll' ga are nI' isyolo ny' ezoma,
 34 konde ayèmè e p' effènlò, nI' òfiwel wI fèlò 'zwè, nli ya yòdu.
 35 Are panga pa kè avila gòr' òffiori anlongo m' aulaga mòdu; gò dwanIa g' òzyò wI ntye, agenja kè
 36 gòmbe yaò, nI' lkaò yI ntye yI be dwanlò waò; inlè wI ga wut' Anyambiè, vendetwa waò ko
 37 bwatawata, alèngè, vanganionlo azyele bò gòr' òm' edu gòre 'zwè: konde gòre yè dwanIa 'zwè bo,
 38 aganganIa, alwanIa kè; ga nt' ar' awèwo gòr' IuyembI sanli bulIa pa kè, inlè, Konde azwè kè azwè
 39 nI' awani' iwè. Sambò gòre 'niè azwè nI' awanIa w' Anyambiè, azw' aronde pikilia 'niè òkuku
 w' Anyambiè wI r' egolanli ga syika yatenlatenla, ge yapupu, ge

- idò, pangò pa ni' ikèngè ni' avò-
 30 nlò m' anlaga. Egòmbe mè z' avegagi anlaga imla fo, Anyambiè avòzyl zò; ndò vèno e sòmbi' anlaga inlè waòdu gò mbòr' iedu
 31 wI ga galwe: konde are teta pe ntyugu, yi be jèkèllè ntye ni' ògòre vo òma mè wi re yè dòvía pa; are mieza p' anlaga yenlo kè ni' itòngunllè avila gw' ijuwa.
 32 Gw' ayogilò waò g' òfiwanja w' itòngunllò ai mongi wi re juwa pa, awèwo w' azyèli; ndò affiori w' awul', inlè, Azwè be fo jogo g' òfiwanja w' igamba nyilulo egò-
 33 mb' ezènlè. Yenlo agogwi Pol
 34 avila gòre waò. Ndò anlag' awèwo w' aliñi nla yè, avekelin; gòrè waò avegagi Dionisius òma wI Areopagos, ni' òfiwantò in' inyè nie Damaris, ni' affiori kè.
- 18 Isaòñ yinlo viaganlò, alubwi Pol gò Athene, avila gò Korl-
 2 nth. Ni' alèngiè vovo òfiwo Ju, ò wellagò, inlè, Akwilas, ò yanliò gò Pontua, ndò alub' aplli gò Itali, ayè ni' òfiwant' wè' Prisiala, kondènè Klodius alub' asòmb' inlè Iju sòdu ai ga iubwè avila gò Ròma: ni' avienli Pol gòre waò.
 3 Nia gò re 'nlè avegagi nia waò ògònlò mò, alwanli nla waò, ayanja; konde evillò zaò z' avegagi gò
 4 pang' inagò aakuku. Ni' agam-
 bagilè gò nagò yi ayono Syono edu, avele pang' Iju ni' Igrek
 5 gò jivira. Ndò gw' avienli Silas ni' Timothe avila gò Masedonia, Pol avenli' òku' wè gw' igamba, arakllia Iju inlè Jiau
 6 ayè nie Krata. Nia gw' ayolinli waò igamba, avèdlaga, Pol azyug' ingol sè, awulinli waò, inlè, Ntyini' iyanli ga lwanle go wònjò yanlímè; mi are pupu: avila vè-
 nlo m' be kènda gòr' anlongo.
 7 Ni' alubwè vovo, agè jingina gò nagò y' òulòfite, in' inyè nie Titua

- Justua, òmo zaviniag' Anyambiè, ò vegagi niI uag' wè pièrè niI na-
 8 gò yi ayono. Kriapus kè, ewònjò zi nagò yi ayono, avekell Rerè, ayè niI nag' wè; ni' awenge gòre mongi wI Korinth gw' ayogilò
 9 waò w' avekell, a'faptalò. Ni' agambi Rerè ògwèra gò nyifinlò agamba niI Pol, inlè, Aria, ndò
 10 gamba, ko alwanla do: konde mi are nla 'wè, zyel' òmo be kumanla gòre 'wè gò jenlizo nkazya: konde mi are ni' anlag' awenge
 11 gò nkala yinlo. Ni' alwanliè vovo òfiupuma ni' agwèli òròwa, niIenjag' igamba ny' Anyambiè
 12 gòre waò. Ndò gw' avegagi Galio prokonsul y' Akala, Iju w' agumanli ni' òrèfii' òmò gò sire Pol, a'vage gò mbòra y' ijèkèlia, awulia,
 13 'nlè, Ònlòfite winlo e bele pang' anlaga savini' Anyambiè niI mponlo yi eye swaawo ni' ivanga.
 14 Ndò gw' aro nungunli Pol ògwani' iwè, Galio awulinli' inlè, Arwe 'nlè nyinlo igamba nyi nkega ge ny' Ijan' ibe, gavo mi ato pòganliò 'nlwè Iju, ga ni' are kwè-
 15 kwè: ndò j' adwanle mpaga g' òfiwanja w' agamba ni' ana ni' ivang' inyanli, mèyo ndag' iyanli, mi jivire dwani' òyèkèll w' isaòñ mèyonlo. Ni' azyugilè waò avila
 16 gw' eka z' ijèkèlia. Ni' agòti waòdu agòte Sosthene, ewònjò zi nagò yi ayono, awòld swaawo ni' eka z' ijèkèlia. Ndò Galio e nak' isaòñ mèyonlo.
 18 Avo dwanli Pol gò Korinthi lntyugu alnyenge; vovo ariginli awarerè òjanli, agwenla g' òwata-
 19 tanga gò kènda gò Siria; niI Prisiala ni' Akwilas w' agwenli nla yè. Ni' azenginliè ewònjò gò Senkrea: kònde avegagi ni' òmpanganlò ni' Anyambiè. Ni' avienli waò gò Efius, ko yè tiga waò vovo: ndò ayèmè ayinginli gò

nagò yi syonlo, agamba ni' Iju.
 20 Nla gw' aʋambi waò yè gò dinga
 21 nla waò viگانلو, e jivira; ndò
 ariginli waò ʋjanli, awulia, 'nle,
 M' be fo fwinya gòre 'nlewè j'
 Anyambiè ajivira; ni' alubwè ni'
 22 ʋwatanga avila gò Efesua. Gw'
 azumiè gò Sezarla agèndi, azavi-
 nie fiandò, ko yè piaganla gò
 23 Antiok. Ayè dinga p' ʋlingò wa-
 kwè vovo, alubwl gò Antiok, avi-
 aganla gò utye yi Galatia nii Fri-
 jia, nʋolizag' inlèngi yòdu.
 24 Ni' aʋienli gò Efesus ʋfiwo Ju,
 in' inyè nie Apolos, ʋ yanliò gò
 Alexandria, ʋma w' imia nla wi
 25 ngulu gw' irèndo. ʋniòfiè wi-
 nio aluò anènjìò gò mponlo ya
 Rerè; ni' avegaglè nli mpiu g'
 ʋrèfià, agambinla anlèoja mbia-
 mbiè g' ʋfiwanja wi Jisu, ndò
 26 amienli kaò ibaptaiza si Jan. Ni'
 avakiliè gò kamba ni' iganda gò
 nagò yi syono. Gw' ayogiò Pri-
 sila ni' Akwilas ayogo yè, w'
 awonglè gòre waò, avèugunle
 mponio y' Anyambiè gòre yè
 27 mbiambiè viaganio. Nla gw' aʋe-
 liè gò plaganla agènda gò Akaia,
 awarerè w' azindìè arèndini' inlè-
 ngi gò bongè. Nla gw' aʋienliè,
 alèng' imèpinlò gò nungunla waò
 28 pòlò w' aluò w' abekeli: konde
 ageʋ' Iju nli ngulu gw' azyò m'
 anlaga, ntevaga gw' irèndo, inlè,
 Jisu nle Krals.

19 Gw' alwanlagi Apolos gò Ko-
 riuth, Pol ayè piaganla pa gw'
 intye s' ʋlòmba aʋienli gò Efesua,
 2 alènga gògò inlèngi. Ni' aʋa-
 mbiè waò, inlè, Anlw' avenliò
 Inlini' Iʋia gw' aʋekeli 'nlewè?
 Awullnli waò yè, inlè, Vanganle
 gw' ijogo, azwè pa jogo inlè r'
 3 Inlini' Iʋia. Ni' awuliè, 'niè,
 Sambò anlw' aʋaptaizò ni' iba-
 ptalzò nde? Awuli waò, inlè, ni'
 4 ibaptaiza si Jan. Ni' awuli Pol,

inlè, Jan aʋaptaizi ni' ibaptaiza
 s' ikalwa' awulinli' anlaga inlè,
 wi ga ʋekeliè ʋ vegagl gò bia gò
 5 nyuñi' lyè, inlè Jisu. Gw' ayo-
 giò waò igamba mè, w' aʋaptaizò
 6 gw' ina nya Rerè Jisu. Nla gw'
 arali Pol arali' ago gòre waò, Inli-
 ni' Iʋia ny' aʋienli gòre waò, ko
 waò kamba ni' Inkambluli aluga-
 7 ni, avoga. W' avegagl vo Igòfi
 ny' anlaga ni' anlag' aʋanli.
 8 Ni' ayinginliè gò nagò yi syono,
 agambinlaga ni' iganda vo agwèli
 ʋròwa, mbèngunlag' isaòu y' Inlo-
 ngo ny' Anyambiè, aʋele pang'
 9 anlaga jivira. Ndò gw' ayoli awè-
 wo, ko w' ayoginlò, nkambagambe
 g' ʋfiwanja wi mponlo yi Krals
 gw' azyò m' anlaga, Pol alubwl gò-
 re waò, alòʋi' inlèngi nkumba uli
 yaò, anlènjaga ntyugu edu gò na-
 10 gò y' anlènjagi Tiranus. Ni' ale-
 ndagiè yenlo impuffi' imbanli;
 ko waòdu w' alwanli gò Asia jo-
 go igamba nya Rerè, Iju ni' Igrek
 11 ta. Ni' ayanlagi Anyambiè aya-
 uje lembe vòlò ni' ago mi Pol:
 12 vèlesè ni' inlamba y' arwanliò
 avila g' ʋku' wè agènda gòre waò
 w' ayogiò inkanli, ni' alubw'
 inkanli avila gòre waò, ko anlini'
 13 amba kogwa. Ndò bòla y' Iju
 yèwo, y' amèmi gò tòmb' anlini'
 ambe, w' awong' iuyanga nli ta-
 ta gòre waò w' avegagl ni' anli-
 ni' ambe ina nya Rerè Jisu, awu-
 lia, 'nle, Azwè sòmba 'nlewè vo
 14 Jisu yi kaminlò nle Pol. Awa-
 ni' ʋrogèno w' ʋfiwo Ju, in' inyè
 nie Seva, yi minisè mpòlò, w'
 15 aindagil yenlo. Ni' awinli' Inli-
 ni' iʋe awulinli waò, inlè, Jisu
 mi avòrò yè, nli Poi kè mi avòrò
 16 yè; ndò aulwè mande? Ni'
 ʋniòfiè ʋ vegagi ni' Inlini' iʋe
 anwanli nla waò, ageva waò, ko
 waò kogwa gò nagò nʋangaga, te-
 17 le nli bonjaula pa. Ni' amienliò

igamba nyilulo gôr' Iju nî' Igrek, waôdu w' alwanlagl gô Efesus; nî' agôtiô waôdu nî' Itia, nî' ina
 18 nya Rerè Jiau ny' avendlô. Awe-
 nge gôre waô w' aluô w' abekeli
 w' aYenli kè, mèmaga, nli nta-
 19 kiliag' ijanj' isaô. Nî' awenge
 gôre waô w' alendag' isaôn yi
 mamô nî' avôniô m' Inôka w'
 aVagl yangô yaô gô mbôra mô,
 avezya yô gw' azyô ma waôdu:
 nî' arangl waô njônll ya yô, alè-
 nga yô agôfîi m' intosèn s' imbel
 20 al syika atanli. Yenlo avendi
 igamba nya Rerè pôlô, ageve
 nkevaga.
 21 Isaôn yinlo maula pa, Pol age-
 nji g' ôrèfî' iwè gô kènda gô Je-
 rusalèm, mpiaganlaga gô Mase-
 dônia nî' Akaia. Awuli kè, 'nè,
 Miè pila pa gôgô, ni ga yenle
 22 Rôma kè. Nî' arôfîiè gô Mase-
 dônia aYanli gôre waô w' anlu-
 ngunlaglè, Timothe nli Erastus,
 ndô ayèmè ariganli gô Asia v'
 egômbe.
 23 Egômbe mè arwenl' edungu evô-
 lô g' ôfîwanja wi mponlo ya Rerè.
 24 Konde ônlôfîe ôfîori, in' lnyè
 nie Demetrius, ôvangisi wi ya yi
 syika, avangagl golanli yi syika
 yi nagô y' azaviniagô Diana, alè-
 nglne mongl w' ayanji nla yè
 25 ôb' ômpôlô. Nî' alatizè waô nî'
 affori w' ayanjag' evilô mèmô
 awulia, 'nè, Anlôfîe, anlw' avô-
 rô inlè azwè dèng' anliv' Imazyô
 26 nî' evilô zinlo. Anlwè jenla ayo-
 go kè, 'nè, aranga gô Efesus da-
 diè, ndô gô mbei mpôfô yi Asia,
 Pol yinlo are panga p' awenge
 jivira agegunlia waô, nli bulia,
 'nè, inyaubîè si pangô nî' ago
 27 aranga alnyambiè. Arang' evilô
 zazyô zi bele tw' eza zi pèdiô; ndô
 nagô kè yi savinlô anyambiè
 mpôlô nyantô Diana yi bele tw'
 28 ôsaôn wanyawènyawè, ko yè tô-

mbô avila gw' ivend' lnyè, ayè ô
 savinlô nli Asia yôdu nli ntye
 28 yôdu. Gw' ayogîô waô yenlo,
 w' ayônll nî' egunlu, arônga,
 awulia, 'nè, Ômpôlô nle Diana
 29 yi Efesua! Nî' azyokolîô nkala
 yôdu: nî' agôti waô Gaius nli
 Aristarkus, anlôfîe wi Masedô-
 nia, iganganlô yi Pol, ayiranla
 nî' ôrèfî' ômô gô nagô mpôlô yl
 30 fweliô 'nè theatèr. Gw' aVell
 Pol gô jinglula gôgô gôr' anlaga,
 31 inlèngi wi jivira. Nî' anlaga w'
 lnyanga kè awèwo wi Asia, w'
 avegagi nla yè ndegô, w' arôfîi
 gôre yè, agwenlè nkolo inlè, e ga
 32 rig' ayinginla gô Theatèr. Nî'
 arôngi awèwo igamb' lnyènlè: nli fîa-
 ndô y' avegagi nyongole ntevô:
 mbei mpôlô wi mie ntinla y' ave-
 33 gagl waô datanla pa. Nî' agogu-
 nli waô Alèxander avila gô nku-
 mba, Iju nsikagè, gô dôvîè gw'
 azyô m' anlaga. Nî' avèpi Alè-
 xander nî' ôgo, aVele kanl' ôku'
 34 wè gôr' anlaga. Ndô gw' ayeull
 waô inlè ayè ôfîwo-Ju, waôdu w'
 arôngagi vo agwèra ni nkola
 ambantl, intè, Ômpôlô nle Diana
 35 yi Efesus. Gw' avouiliz' ôrèndlèl
 wi nkala avonliz' anlaga, awuli,
 'nè, Anlw' anlôfîe wi Efesus,
 maude ô re e pa mia 'nè nkala
 yi Efesus yi penjavenje nagô yi
 savinlô Diana mpôlô, nî' egolanli
 zè z' avôswi gô ntye avila g' ôrô-
 36 wa? Sambô gô re 'nè isaôn yi-
 nlo y' ayolite dandô, anlwè ga
 lwanle do, ko 'nlw' alende mpo-
 37 ngô nî' entauta. Konde anlw'
 are бага p' unlôfîe winlo gnnlu,
 wi re wi kwèr' lnagô s' isavinla,
 nlo tow' anyambiè nyantô zazyô.
 38 Sambô ja Demetrius, nî' iyanjisi
 yi re nla yè, wi re nli ndaga nî'
 ôma, lntyugu s' izozo si re, nli
 mongl tenliz' lzozo wi re: wi ga

- 39 zozizè. Ndò ja 'nlw' abut' isaòn ifiñori, igamba nyl be tenlizò g' òlatanlò wi re ga nt' ar' ivanga.
- 40 Konde rètl azwè ko sozizò g' òfiwanja w' edungu zinlo za nlè-nlo, konde zi zye nll ntinla: nla ja 'zw' ubambiò, azw' ayolie teve
- 41 ntinla y' òlatanlò wlulo. Ayè kamba pa yenlo, azòmbi waò gò pazanganla.
- 20 Gw' avouli edungu, Pol, ayè feya p' inlengi, arevunla waò, ariginli waò òjanll, alubwa gò kènda gò Masedònia. Nla gw' aluò yè apiagauli gw' intye mè, arevunla waò pòlò, a'vieni gò ntye y'
- 3 Igrek. Nl' alwanliè vovo agwèli ararò. Ndò gw' arwenliè pièrè gò kwenla g' òwatanga gò kènda gò Siria, awèwo gòr' Iju w' awòndi mòudo gò kòtè; yenlo agenjiè gò fwinya nli Masedònia.
- 4 Nl' agèndi nla yè agènda gò Asia Sopater yi Berea, òfiwa w' Pirus; nla gòre mongi w' Thesalonika, Aristarkus nll Sekundus; nli Gaius nll Timothe yl Derbe; nli Tiklks nll Trofimus yl Asia.
- 5 Ndò winlo w' aluò w' akèndi gò bòsyò, avenginla 'zwè gò Tròas.
- 6 Intyugu si mpèmba yi re lèvèn fo viaganlò, alull 'zwè gò Filipal, a'via gòre waò gò Tròas, ntyugu ntyanll gò mponlo. Vovo alwanli 'zwè ntyugu òrogènlò.
- 7 Gò ntyugu nònga yi syonlo, gw' avegagi 'zwè datanla pa gò mogunle mpèmba, Pol agambluli waò keka pa gò kènda bu 'uya; nl' agambiè kwang' ògwèra nle-ngenleuge. Nl' avegag' ijò imi-enge gò fianja, y' avegagi 'zwè
- 9 datanla pa. Nl' alwanli tu gw' lsangala iwanjo in' luyè nle Yutikus; nla gw' alingagi Pol nl' lkambinla, agòtiò nl' antyovinlo, avòswa gò ntye avila gò ndèkè
- 10 yintyarò, aròmbinlò ebende. Nl'
- azuminll Pol, avòswa gòre yè, avlzinlè nl' agò, awulia, 'nlè, Azyugazyugònl, konde emènlo
- 11 zè zl pare gòre yè. Nl' avo pandlè, amogunle mpèmba, anya, agambinla waò òling' òla, kwang' ayenjinla, yenlo alubwè.
- 12 Nl' a'vagi waò iwanjo bo, azlndiò
- 13 pòlò. Ndò azw' agèndi gò bòsyò g' òwatanga, alula gò kènda gò Asos, nl' erambi gò bongè Pol vovo: konde aluò akenji yenlo, mbelaga gò kènda gògò nll ntye.
- 14 Gw' alatanliè nla 'zwè gò Asos, azw' awongìè g' òwatanga, a'via
- 15 gò Mitilene. Aluli 'zwè avila vovo, nli bu nya a'vieni 'zwè awawo nll Kios; bu nya azimbi 'zwè gò Samos; nl' avila vovo kè bu nya a'vieni 'zwè gò Miletus.
- 16 Pol aluò akenji gò plaganle Efesus, ko yè averlz' egòmbè gò Asia; konde anlègizagi gò duò gò Jerusalem gò ntyugu yi Pentèkòt, ja a'jolia.
- 17 Nl' aròfiè avila gò Miletus agènda gò Efesus gò fey' anlero wi
- 18 fiandò gòre yè. Gw' a'vieni waò gòre yè, awulinlia waò, inlè, Avila gò ntyugu nònga y' ayarl mè gò Asia, anlwèndè nlw' avòrò nt' alwanlagi mè nla 'nlwè egòmbè
- 19 zòdu, njanjinlage Rerè nl' òkèndekende w' òrèfia wòdu, nl' antyonli, nl' injuke s' a'vieni gòre
- 20 mè avila gw' Imòndo s' Iju: nll nt' avegagi mè mi nimbà gò takilia 'nlwè agamba mòdu m' avegagi 'nlwè nl' Isyolo, nldnjaga 'nlwè gw' azyò m' anlaga, nl' avi-
- 21 la gò nagò agènda gò nagò, nkambinlag' Iju nl' Igrek ikalwa gòr' Anyambid, nl' ibekelia gòre
- 22 Rer' Iyazyò Jisu Krai. Nla venlo, vòulanll, mi kènda gò Jerusalem kòrò pa gw' inlinla, ko mi ami' isaòn yi be twa gòre mè
- 23 gògò: dadle Inlinl' I'via nyi takl-

lia miè gó nkal' ledu, inè, intyò-
 gò n' azyingò ml penginla miè.
 24 Ndò mi pa tang' emènlo zam'
 ezoma, ge nli njónli góre miè, da-
 diè ml ga zuliz' ólembianló wam',
 n' e'vilò zam' zi minlè z' avenliò
 miè nie Rerè Jisu, gò kambiale
 ntyangò mbia y' imèpinló a' A-
 25 nyambiè. Nla vènio, ml avòrò,
 inlè, anlwèdu, y' agèndlnló miè
 nkambinlag' lulongo ny' Anya-
 mbiè, anlwè be fo jenl' ózyò wam'
 26 nyèniè. Yenlo ml takilla góre
 'nlwè nènlo winlo, inlè, ml are
 pupu avila gò ntyinla y' anlaga
 27 waòdu. Konde ml nmba gò ka-
 mbinla 'nlwè igambiè ny' Anya-
 28 mbiè nyòdu. Sambò vandami-
 nianl' ikuw' lyanli, n' ólemba
 wòdu, w' alòvìò 'nlwè n' Inlinl'
 I'via Ivenjavenji, gò, nyeze fiandò
 ya Rerè, y' agóliò yè nli ntyini'
 29 iyèniè. Ml avòrò, inlè, mlè kènda
 pa, inyam' imbendi si be jinginla
 góre 'nlwè, si re si be tig' ólemba
 30 tóla; azwè 'nlwèniè kè be nongw'
 anlaga, nkambag' agamb' amba
 gò dur' lulèngi gò sònga waò.
 31 Sambò vandamiulauli, ko jongi-
 nlianl' inlè vo impufi' irarò ml
 tiga du gò tevunl' òm' edu n'
 32 antyonli ógwèra n' òmànda. Nla
 vónla, ml tiga 'nlwè góra Rerè,
 nla gw' igamba ny' imèpinló èè,
 nyl re nli ngulu yi jolia 'nlwè,
 ava 'nlwè ijiga góre waòdu wl re
 33 mèpa pa. Ml jóngunie syika ya-
 pupu, ge yateniatenia, ge ambora
 34 m' òm' edu. Anlwèniè aniw' a-
 vòrò inlè ago mam' minlo m'
 ayanjlali miè, nla waò w' ave-
 gagi nla miè isaón y' avegagi
 35 'zwè n' isyolo. Gw' isaón yòdu
 ml arevl' 'nlwè egolanli, nt' are
 'nlwè gò jauja, anlungunl' alè-
 le, njónginliag' agamba ma Rerè
 Jiau, nt' awulè, lulè, Gó pa yl re
 n' ózavinló viaganló nla gò pò.

36 Ayè kamba pa yenlo alòv' ako-
 37 tolo agambulula nla waòdu. Nl'
 alenli waòdu pòlò, alèmbia g' ó-
 38 mpele wi Pol, azonibè, njenlag'
 ekèva pòsyò g' ófiwanja ny' awu-
 liò ndè, inlè, wi be fo jenl' ózyò
 wè nyèniè. Nl' ayiri waò yè gò
 mponlo agènda g' ówatanga.

21 Azwè tiga pa waò, alulí 'zwè
 agènda góre gò Kos, bu nya
 avienli 'zwè gò Ròda, n' avila
 2 vovo gò Patara. Nla gw' alèngl'
 'zwè ówatanga wi dalia agènda gò
 Fausia, azw' agwenli gò wò, alu-
 3 la. Gw' ayenli 'zwè nenge yl
 Siprus, azw' arigl' yò gò nyantwè,
 agènda gò Siria; n' azumi 'zwè
 gò Tirus, konde ówatanga w' ave-
 4 gagi gò eyónli' igumba vovo. A-
 zwè dènga p' inlèngl, alwanll
 'zwè vovo ntyugu órogèniò; n'
 awulí waò awulinli Pol vo Inli-
 nla, inlè, agènda du gò Jerusalèm.
 5 Azwè nanla p' iutyugu mèsonlo
 alubwl 'zwè, agèndaga; n' ayiri
 waòdu n' antò n' awanla ayira
 'zwè avila gò nkala. Nl' alòvì
 'zwè akotolo g' ózyègè, agambli-
 6 nla; n' ariginli 'zwè waò ójanli
 agwenla g' ówatanga, ndò waò w'
 awinyl gò nkala.
 7 Ógèndo avila Tirus viaganló, avi-
 enli 'zwè gò Tolemala; n' aza-
 nguunli 'zwè awarerè vovo, alwa-
 8 nla nla waò ntyugu mori. Bu nya
 alubwl 'zwè vovo, avia gò Sezaria;
 n' ayinginli 'zwè gò nagò yi Fil-
 9 lip y' evanjèlist, òmiori gòr' óro-
 gèniò, alwanla nla yè. Óntòmè
 mè avegagi n' awawantò anlai,
 10 azyall m' avogagi. Gw' alwanla-
 gl' 'zwè vovo iutyugu sinyèwo,
 avienli' óvogisi avila gò Judla, in'
 11 inyè nie Agabus. Gw' avienliè
 góre 'zwè, awoug' ótumba wl Pol,
 agór' agóliò mèniè n' ago, awulla,
 'nlè, Inliul' I'via uyl butia, 'nlè,
 Yenlo be kòr' Iju wl re gò Jeru-

salèm agòr' òmo niv' òtumba winlo, avè gw' ago m' anlongo.

12 Gw' ayogió 'zwè isaón yinlo, azwè nla waò w' alwanli gò mbóra mè, azw' agwenlè nkolo inlè e ga

13 rig' agènda gò Jerusaalèm. Vovo awinlizi Pol, inlè, Ezande zi danla 'rilwè, ayenliz' òrèfí' iwam' nka-zya? konde ml are keka pa aranga gò kòrò dadidè, ndò gò Juwa kè gò Jerusaalèm g' òfwanja w'

14 ina nya Rerè Jiau. Nla gw' avegaglè e jivir' inkolo sazyò, arigi 'zwè, awullia, 'nlè, Ntondinli ya Rerè yo ga lendò.

15 Intyugu mèsónlo vlaganlò azw' agenji yom' iyazyò, agènda gò Jerusaalèm. Agèndi nla 'zwè kè awèwo gòr' inlengi yi Sezaria, a'vaga 'zwè gòr' òma in' inyè nle Mnason, ò vili gò Siprus, òfiori w' inlengi ilònga, ò vegagi kè gò nanliza 'zwè.

17 Gw' a'vieni 'zwè gò Jerusaalèm, awarerè w' awongi 'zwè nli mbia.

18 Bu nya agèndi Pol ni' azwè agènda gòre Jems; ni' anlero waòdu

19 w' avegagi vovo. Ayè bógizya pa waò, arakili isaón yòdu, òfiori, òfiori, nt' alendi Anyambidè gòr' anlongo v' ijanj' isè. Gw' ayogió waò w' azuminli' Anyambidè; ni' awullnli waò yè, inlè, Òfworera, ò jenia Intosen slnyenge gòr' Iju wi re bekelia pa, nla waòdu wl re mpiu gò penjavenj' lvanga: ndò w' abulinliò g' òfwanj' iwn, inlè, ò nènj' Iju sòdu si re gòr' anlongo gò tige Mòsès, awullnliia waò inlè w' agèr' awanll yaò, ge penjavenj'

22 Intyali s' Iju. Ezanda sambó? Rètí wi be jogo inlè w' ablenli.

23 Sambó lend' igamba nyinlo nyl bullnliia 'zwè 'wè: Azw' are vèulo ni' anlag' anal wl re pangana p' òmpanganlò gòr' Anyambidè; wonga waò, ko jombunli' òku' wo nla waò, aròllza waò nli

sykl yomè, ko waò sènginle wò-njò yaò: yenlo anlaga waòdu wl be nla 'nlè isaón yi re waò bulinliò pa g' òfwanj' iwo yi zyele rètí; ndò inlè awèwè kè ò dwaula gòre, mpenjavenjag' lvanga. Ndò g' òfwanja w' anlongo ml re bekelia pa, azw' arèndi ntenlizaga, 'nlè, wl ga veujavenj' ikuw' iyaò avila gw' isaón yl jirò gw' ikanla, nli ntylnia, ni' inyama sl jónlò

26 mpiaragò, ni' òfvelanlò. Vovo awongi Pol anlaga mè, nli bu nya ayombunli' òku' wè nla waò, ayingnla gò nagò y' Anyambidè, arakil' ikekiza s' Intyugu s' ljombunliia, gò be jirò Intyagò g' òfwanja w' òm' edu gòre waò.

27 Gw' arwenli ntyugu òrogènlò plèrè gò sula, Iju s' avili gò Asia, gw' ayenli waò yè gò nagò y' Anyambidè, w' agwez' anlaga waòdu, agòtè, awullia, 'nlè, Anlòfme yi Isra-èl, nlungunlault: winlo ònlòfme ò nlnenjag' anlaga waòdu mbòr' ledu nslrage mongi w' Iju, ni' lvanga, nli mbóra yinlo: avila vovo kè a'vag' Igrek gò nagò y' Anyambidè, azyokollie mbóra yinlo yòrunda.

29 Konde w' alud' w' ajenli nla yè gò nkala Trofimuz y' òfwo Efesus, avikilia 'nlè Pol alud' abagè gò nagò y' Anyambidè. Ni' azyokollio nkala yòdu, ko anlaga jiranla ta: ni' agòti waò Pol, alurè avila gò uagò y' Anyambidè: ni' anlunjio

31 aguge pele. Gw' avelagi waò gò jónlè, ntyangò y' a'vieni gòre kaptèn yi nkondo y' isozyè inlè, Jerusaalèm yòdu y' azyokollio. Ni' awongiè isozyè ni' ioflaè pele, a'via nli mangò gòre waò: gw' ayenli waò kaptèn ni' isozyè, w' arigi

33 bòle Pol. Vovo a'vieni kaptèn plèrè, agòtè, azòmbia 'nlè e ga gòrò ni' azungakanlò ambanli; ni' a'vambidè in' inyè, nli ndaga y'

34 adendò ndè. Ni' aròngi awèwo

gór' anlaga arông' igamb' ifiôri, ni' afiôri igamb' inyênîe: gw' arwenl' inlè e jolle mie ndaga mbiambîè g' ôfiwanja wi nyongole. azômbi inlè e ga vâgô gô nagô y' 35 adô y' isozyè. Gw' a'viênli Pol g' ômpandinlò, arwenl' inlè, arwanlîô ni' laozyè g' ôfiwanja wi ngu- 36 lu y' agombizag' anlaga; konde anlaga waôdu w' azôngagi, ntô- ngaga, inlè, Rômbanlîè.

37 Gw' arwenl' Pol pièrè gô jingi- niô gô nagô yadô awulinlî kap- tèn, inlè, Miè kô kamba nla 'wè ndaga? Ni' awulîè, 'nlè, Ô vòrô 38 Grek? Awè araug' ôfiwo Ejipt mèwonlo, ô gwez' anlaga agèndîe ntosèn s' iyônîlî nlaî gw' itôve? 39 Ndô Pol awul', inlè, Miè ôfiwo Ju, nkal' iyam' nle Tarsus gô ntye yi Silisia, mi arang' ôlwanlî wi nkala y' isyolo fo: kokolo, yi- 40 vira miè kamba ni' anlaga. Gw' ayivirîè yè, Pol agumauli g' ômpa- ndinlò, avèpi anlaga ni' ôgo; nla gw' avonlî waô vo pôlô, agambi- ni waô nli nkambinlî yi Hebru, awulia, 'nlè,

22 Awarera ni' Irera, vôganllonlî miè kanl' ôku' wam' gôre 2 'niwè. Gw' ayogiô waô inlè e kamba nla waô nli nkambinlî yi Hebru, w' alwanlî do pôlô; ni' 3 awulîè, 'nlè. Miè ôfiwo Ju, mi ayanlîô gô Tarsus nkala yi Silisia, avômlîô gô nkala yinlo gw' agôlô mi Gamalièl; ni' anlênjîô miè mbiambîe ga nt' ar' ivanga ny' irer' isazyô, kô miè dwanla nli mpiu g' ôzamba w' Anyambîè, ga nt' are 'niwèdu kè nîênlo 4 winlo. Ni' agombîzi miè evîlô zinlo kwanga gw' ljonlî anlaga, nkôraga waô nli nfelaga waô gô 5 ntyôgô anlôfiè ni' antô. Ga ut' are minisè mpôlô ni' anlero waô- du kô takilla kè g' ôfiwanj' iwam': avenlîô miè yangô nle

waô kè gôr' awarèrè, kô miè kè- nda gô Damaskos gô бага waô w' avegagi gw' evîlô zi Kraîs gôgô a'vaga waô kôrô pa gô Jerusalèm, 6 gô jênlizô azyingô. Ni' arwenl' inlè gw' agèndagi miè, azuyasa pièrè nli Damaskos, nkômbè nyô- ndô, nèganèga a'vambi ôzange ômpôlô avila g' ôrôwa a'vamba 7 gôre miè vîngôvîngô. Ni' avôswi miè gô ntye, ayogo inyôlî nyi bu- linlîa miè, inlè, Sol, Sol, ô kombi- 8 za miè ande? Awînlîzi miè, inlè, Awè mande Rera? Ni' awulinlîè miè, inlè, Miè nle Jîsu yi Naza- 9 rêth yi kombîzô ndo. Waô w' avegagi nla miè w' ayenlî rêti ôzange, ndô wi jogo inyôlî ny' 10 ômo gambi nla miè. Ni' awuli miè, inlè, Mi ga lende se, Rera? Awulinlîô miè nle Rerè, inlè, Nlongwa, kô kûnda gô Dama- skos; vovo be bulinlîô 'wè issôn yôdu yi re kenjô pa gôre 'wè gô 11 denda. Gw' avegagi miè mi jolie jênla g' ôfiwanja w' ônjîènjîèlè w' ôzange mè, mi agèndîô ni' ôgo nle waô w' avegagi nla miè ayi- 12 nginîa gô Damaskos. Ni' a'viênli gôre miè, Ananias, ômo zavînlag' Anyambîè ga nt' ar' ivanga, ô ve- gagi kè ni' in' i'vîa gôr' Iju sôdu 13 e' alwanlagi vovo; ni' agumanlîè pièrè nla miè, awulinlîa miè, inlè, Ôfiworera Sol, vo jênle. Nla gw' igwèra mè, ayenlî miè yè. 14 Ni' awulîè, inlè, Anyambîè y' irer' isazyô are pinjo pa, gô mie ntondinlî yè, nla gô jênl' Ôma wôgôre, ayogo inyôlî ny' ôgwani' 15 iwè. Konde ô be dwani' ôyenli wè gôr' anlaga waôdu, gô takilla ni' are 'wè jênla pa nli jogo. Nla 16 vênlo ô pengini' aude? nlongwa, kô baptaalô, ayôvuni' ibe so, ntô- 17 ngaga gw' in' lnyè. Miè fwînya pa gô Jerusalèm, arwenl' inlè, gw' agambinlagi miè gô nagô y'

Anyambiè, mi arweni egolanli ga
 18 gw' antyovinio; ni' ayenli miè
 Rerè e bulinlia miè, inlè, Zunge
 dubwa avila gò Jerusaèlm; konde
 wi be bong' atakwè g' ôfiwanj'
 19 iwam' avila gòre w'è. Ni' awuli
 miè, inlè, Rera, waòmè w' avòrò
 inlè, mi aveli gò ntyògò, awólò
 gw' inagò ai ayono sòdu waò w'
 20 aʒekello: nla gw' avòviziò ntyi-
 nla y' ôyenli wo Stèfanos, mi agu-
 manli pièrè, aylvir' igamba, mpe-
 ujavenjag' ingoi si mongi w' ayò-
 21 niè. Ni' awulinliè miè, inlè,
 Lubwa, konde mi be tòmio bò gòr'
 anlongo.
 22 Ni' avòganliò waò yè kwanga
 gw' igamba mè; vovo aròmbinli
 waò amòl maò, awulia, 'niè, Rò-
 mb' òm' ònlongo winlo avila gò
 ntye: konde zye kwèkwè gòre yè
 23 gò dwanla bo. Gw' awòginli waò,
 awal' ingoi sàò, anyènye ntyènge
 24 gw' igòniò, kapten azòmb' iulè e
 ga vègò gò nagò y' adò, agotò ni'
 lsiyiwò, ko waò mie ntinla y'
 25 awòginli waò yenlo. Waò kòrè
 pa gò ayiwè, Poi awulinli ofisè y'
 agumanli pièrè, inlè, Ivanga nyl
 pa 'niwè inyanga nyl siyw' ôfiwo
 26 Ròma, go re e pa p' ôgara? Gw'
 ayogió ofisè yenlo, agèndi gòre
 kapten, Awulinliè, 'niè, W' atwe-
 ni gò deud' ande vènio? Ôniò-
 27 mte winlo ôfiwo Ròma. Ni' aʒi-
 enli kapten awulinliè, 'niè, Wu-
 linlia miè, awè ôfiwo Ròma? Ni'
 28 awuliè, 'niè, Ifi. Awinlizi ka-
 pten, inlè, Mi agòl' inyanga nyl-
 nlo ny' ôfiwontye ni' ayika nye-
 nge. Ni' awuli Poi, inlè, Ndò
 miè mi ayanliò ôfiwo Ròma.
 29 Vovo arigi waò w' aro kotizè arigè
 pele: ni' arienli kapten kè, gw'
 amienliè inlè ayè ôfiwo Ròma,
 konde aluò akòrè.
 30 Ndò bu nya, gw' aʒellè gò mla
 rèti ntinla y' azozizlò yè ni' Iju,

avurunlè, azòmbi' iminliò impòlò
 ni' òvagò w' Iju gò datania; ul'
 avagiè Pol, alòviè gw' azyo
 maò.
 23 Ni' avònlagi Pol avòni' òvagò,
 awulia, 'niè, Awarera, mi are
 dwanla pa ni' òrèff' òmbia gòr'
 2 Anyambiè kwanga niènio. Ni'
 azòmbi Ananias yì minisè mpòlò
 azòmbia waò w' agumanli pièrè
 inlè wi ga wólè g' ògwanla.
 3 Vovo awulinliò yè nla Poi, inlè,
 Anyambiè e be bòlo, awè ògòmba
 kembò pa pupu: ò dwanla tu gò
 jèkèlia miè ga nt' ar' Ivanga, kò
 'wè sòmbia miè gò bòlò nt' are
 4 zye awaawo ni' ivanga? Awuli
 waò w' agumanli pièrè, inlè, Ô
 pèdiè minisè mpòlò y' Anyambiè?
 5 Ni' awuli Poi, inlè, Awarera, mi
 mia 'niè ayè nie minisè mpòlò:
 konde re tèndò pa inlè, Agamb'
 igamb' iʒe g' ôfiwanja w' òvangi-
 ni wi mongi yo. Gw' ayenli Poi
 6 inlè awèwo gòre waò ni' Isadusi,
 ni' awèwo Ifarisi, aròngi g' òva-
 gò, inlè, Awarera, miè nle Farisi,
 ni' ôfiwa wi Farisi: mi sozizò
 niènio g' ôfiwanja w' iguffi ny'
 itòngwa si mongi wi re juwa pa.
 7 Ayè bulia pa yenlo, arweni' inyò-
 manliò gòr' Ifarisi ni' Isadusi: ni'
 8 òvagò w' ayaruanli. Konde Isa-
 dusi si bulia, 'niè, zyel' itòngwa,
 ge enjèl, ge inlinia: ndò Ifarisi si
 9 mème ya mèyo yòdu. Ni' arwe-
 ni nyongole mpòlò: awèwo w'
 irèndisi ul' Ifarisi w' agumanli,
 azoza, inlè, Azwè pa dènge ndaga
 mbe gòr' òma winlo: vendetwa
 inlinia ge enjèl yi re kamba pa
 10 nla yè. Nla gw' arweni' inyòma-
 niò ivòlò, kapten arienli' inlè Poi
 è be jarunlò nle waò almpèl, yenlo
 azòmb' lsozyè gò kè bougè nli
 ngulu avila gòre waò, aʒagè gò
 11 nagò y' adò. Ôgwèra wi ntyugu
 mè, Rerè agumanli pièrè nla yè,

- awulia, 'nlè, Zlndi' òrèfia: konde ga nt' are 'wè takilia pa g' òfiwanj' iwaan' gò Jerusalem, yenlo be takillo kè gò Ròma.
- 12 Gw' ayejn' òwenja, Iju s' aŋlogi erungu, avanganla nì' òrangò, inlè, W' anye ge jonga kaò w' ajònlè Pol. W' avegagi viaganlò nì' agòŋmì m' anlag' anlai w' aŋŋogì erungu ziulo. Nì' aŋienli waò gòr' imiuis' impòlò nì' anlero, awulia, 'nlè, Azw' are kòra p' ikuw' iyazyò nì' òrang' òmpòlò, inlè, Azw' alemb' eza z' inya kaò azw' ajònlè Pol. Aniwè sambò nì' òvagò 'vambianli kaptèn gò bagè gòre 'nlwè, mpanli ga aniwè bele jèkèllè ndaga mbianbiè viaganlò: nì' azwè, gò be biè pièrè, azw' are keka pa gò jònlè. Ndò òfiwondakò wì Pol ayogì erungu zaò, agè jingina gò nagò y' adò, amleze Pol. Nì' aweli Pol aweli ofisè mori gòre yè. awulia, 'nlè, Gendi' iwanjo nyinlo gòre kaptèn: konde are nli ndaga yi bulinlè. Yenlo awongè yè, aŋagè gòre kaptèn, awulia, 'nlè, Pol yi mbwedì afeya miè gòre yè, aŋambia miè gò bag' iwanjo nyinlo gòre 'wè, are nli ndaga yi bulinlò. Nì' agòti kaptèn agòtè g' ògo, agendiè g' òzamba, aŋambie ntyoria, iulè, Ezande zi re 'wè gò bulinlia miè? Nì' awuliè, 'nlè, Iju si re kenja pa gò bamblo gò bage Pol g' òvagò mènè, mpanli ga wi bele jèkèllè mblambie viaganlò g' òfiwanj' iwè. Sambò aylvira waò: konde viaganlò nì' agòŋmì m' anlag' anlai wì dakè, wì re kòra p' ikuw' iyaò nì' òrangò, iulè, w' anye ge jonga kaò w' ajònlè Pol: nla vèno wi re keka pa, mpenginlag' òmpangaulò avilla gòre 'wè. Nì' arigi kaptèn arig' iwanjo kènda, awulinlè, 'nlè, Awulinlè' òma, 'nlè ò re mieza pa
- 23 miè isaòu yinlo. Nì' aweliè iofisè mbanli, awulia, 'nlè, Gekizannli nkama s' isozyè mbanli, nì' anlaga w' inkavala agòŋmì òrogènlò, nli mongi w' agonga nkama mbanli, gò kènde gò Sezarìa vo agwèr' ènlogòŋmì ògwèra. Azòmbi waò kè gò kekiz' inyama si be feia waò Pol, ko waò bagè mbiambie gòre Felix yi guverner.
- 24 25 Nì' arèndiè ezangò zinlo, inlè, 26 Klodius Lisias gòre guverner mbia mè Felix, mbòlò. Ònlòŋmè winlo agòtiò nì' Iju, aro jònlò nle waò, yenlo aŋienli miè gòre yè nì' isozyè, aròmbè, miè kòtiza pa 28 'nlè ayè òfiwo Ròma. Nì' aŋell miè gò mie ntinla y' azozizi waò yè, yenlo aŋagi miè yè g' òvagò 29 waò: nì' alèngl miè inlè e sozizò g' òfiwanja w' impaga s' ivang' inyaò, ndò wi sozizè nli ndaga yi re yè ko dwania nì' Inyanga ny' 30 Ijuwa ge nyi ntyògò. Gw' amleziò miè inlè erungu zi be mogò gò dak' ònlòŋmè winlo, mi atòŋmè gòre 'wè pele, azòmbie mongi sozizè kè gò kè sozizè g' òzyò wo.
- 31 Yenlo awong' isozyè awonge Pol nt' azòmbiò waò, aŋagè gò Anti- 32 patris ògwèra. Ndò ibanga w' arigi mongi w' inkavala gò kènda nla yè, awinya gò nagò y' 33 adò. Gw' awòŋwi waò gò Sezarìa, w' aŋienli ezangò gòre guverner, aŋage Pol kè g' òzyò 'wè.
- 34 Gw' aranguniè zò aŋambie ntye y' avilò yè; nla gw' agòtizè 'nlè 35 avilò gò Siisìa, awul', inlè, M' be pòganliò òzozo wo gò be bie mongi wi sozizo: nì' azòmbiè 'nlè, Pol e ga venjavenjò gò nagò mpòlò yi Hèrod.
- 24 Ntyugu ntyanli piaganla pa aŋienli minisè mpòlò Ananias nì' anlero awèwo, nì' òkambi òŋmori in' inyè nle Tertulus; nì' azozizi waò Pol gòre guverner.

- 2 Gw' awelló yè Tertulus avakili sozizè, awulia, 'nlè, Gó re 'nlè azw' are nì' afitènjà ampóló vò 'wè, nì' isaón yì kenjò mblambìè gw' inlongo nyinlo nì' lpangini'
- 3 iso, gw' imponlo sódu nla gw' imbóra sódu, azwè bong' isaón yinlo nì' akew' ampóló góre 'wè,
- 4 Rera Felix. Ndó aranga gó jaelzo viaganlò, kokolo, gó nkèngó yò, vòganlò 'zwè agamba makwè. Konde azw' are dènga p' ónlófiè winlo óma wl njuke, ó pang' anyómaulò gór' Iju sódu gó ntye yódu, are k' ewónjò zi nkumba yi mongi Nazarèth: agènlizi kè gó syokolie nagó y' Anyambliè: nì' agóti 'zwè yè. Jogo w' akotizè awèmè, ó be jolie kótiza g' óñwanja w' isaón yinlo yódu yi soziza 'zwè yè, avila góre yèmè. Nì' Iju kè w' azozizè agamba mènò, njiviraga 'nlè isaón yinlo yi re yenlo.
- 10 Gw' avèpiò yè nli guverner gó kamba, Pol awinolizi, 'nlè, Góre 'nlè mi avòrò inlè ó re dwanla p' impufi' imienge óyèkèli gw' inlongo nyinlo, mi tonda mblambìè gó kanl' óku' wam' g' ózyò wo.
- 11 Awè ko mia 'nlè, pa piaganl' ónlambanli w' intyugu mi ga pande gó Jerusalem gó aavinla. Wl pa dènga miè kè ndòvage mpaga nì' óma ge nkwezag' edungu nio gó nagó y' Anyambliè, ge gó nagó yi eyonlo, ge gó nkala. Wl jolie dwanliza kè góre 'wè isaón yi soziza wáò miè vénio. Ndó igamba nyinlo nyò mèmò miè góre 'wè, inlè, Mi janjini' Anyambliè y' irer' isazyò nli mponlo yi fwellò wáò inlè óvangwanlò, mbekeliag' isaón yódu yi re ga nt' ar' ivanga, nla yi re tèndò pa gó yangó y' 15 Ivogiel. Mi are kè nì' iguffiu nyinlo gór' Anyambliè ga nt' are wáò kè, inlè, be dwaul' itó-
- ngunlò s' anlag' avia nì' avè. 16 Yenlo kènliza miè gó dwanla nì' órèfia ntyèmbo fo gór' Anyambliè 17 nla gór' anlaga. Impufi' imièwo piaganla pa miè gór' anlongo, abla miè gó bag' ida'via gw' inlo- 18 ngó nyam' nì' Intyagó. Gw' ayiragi miè só, Iju sinyèwo s' avili gó Asia, s' alèngl miè gó usagó y' Anyambliè jombunlò pa, aranga ull nkumba y' anlaga, ge nì' edungu. Mongi mè w' avegag' inyanganga nyi duò vénlo g' ózyò wo gó soziza miè, jogo w' adwanla nla miè nli ndaga. Ge anlaga winlo wl ga wulle waómè ndaga mbe y' alèngl waò góre miè, gw' aguma- 21 nli miè g' ózyò w' óvagó, kaódu mi kotlò g' ózyò wo nìlulo winlo g' óñwanja w' igamba mè ny' arónglò miè, gw' agumanli miè góre wáò, g' óñwanja w' itóngwa si mongi wl re juwa pa.
- 22 Ndó gw' agótzili Felix mblambìè g' óñwanja w' inènja mè, awinlizi wáò, awullolia wáò, inlè, Gó be bie Lisias yi kapten m' be tenlize 23 ndag' iyanli. Nì' azómbliè ofiè inlè, e ga venjanje Pol, ndó kaó gó ntyógó y' autyo; ko yè aleg' indégó sè gó bia ayaojinlè.
- 24 Intyugu sinyèwo piaganla pa, avienli Felix nì' óñwant' wè Druella, óñwo Ju; nì' aweliè Pol, avóganlò yè g' óñwanja w' ibekellia si Kraia Jisu. Gw' agambìè g' óñwanja w' ógóre, nì' inlminia e' ókuwa, nì' ljèkèlia si bia, Felix arienli, awulia, 'nlè, Egómbe zinlo gèndaga; gó be dènga miè 26 egómb' evia m' be feyo. Avegagi nì' iguffiu kè 'nlè e be pò syika nle Pol gó purunlè: yenlo aweliawellagè, ayiraga nla yè elombe.
- 27 Impufi' imbanli piaganla pa, avienli Porslus Festus gw' inyanga nyi Felix; nla gw' aveli Felix gó tondl' Iju, arigi Pol gó ntyógó.

- 25 Gw' aʋeniŋi Festus gw' ipa-
nginl' iɛɛ, ntyugu ntyarɔ pla-
gania pa, avandi gɔ Jerusalem
2 avila gɔ Sezaria. Nl' iminis' i-
mpɔlɔ nli niaŋil y' Iju w' azo-
zizi Pol gɔre yɛ; nl' agwenli
3 waɔ yɛ nkolo, aʋambɛl' nɛlɛ e ga
rɔŋŋe Pol gɔ Jerusalem, nkenjaga
waɔmɛ gɔ dakɛ gɔ mponlo, ayɔ-
4 nɛ. Ndɔ Festus awinlizi, 'nɛlɛ,
Pol e penjavenjɔ gɔ Sezaria, nla,
inɛlɛ, ayɛmɛ avegagi pɛdɛ gɔ kɛ-
5 nda gɔgɔ. Nl' awulɛlɛ, 'nɛlɛ, Waɔ
samlɔ wi re nl' inyanga gɔre
'niwɛ, wi ga gɛnde nla miɛ, j'
adwanle ndaga yi re yi zye kwɛ-
kwɛ gɔr' ɔnlɔŋŋe mɛ, wi ga zo-
zizɛ.
- 6 Ayɛ dwanla pa gɔre waɔ aranga
vlaganlɔ nli ntyugu ɛnlɛnlai ge
igɔŋil, agɛndi gɔ Sezaria; bu nya
alwanli tu gw' eka z' ijɛkɛlia,
7 azɔmbia 'nɛlɛ Pol e ga ʋagɔ. Ayɛ
bia pa, Iju a' avili gɔ Jerusalem
w' agumanil gɔre yɛ vingɔvingɔ,
azozizɛ isaɔn imlenge iyoli, yi re
8 w' ayolfe dwanlize yɔ. Ndɔ Pol
aganli ɔku' wɛmɛ nli bulia, 'nɛlɛ,
Mi pa janje mbe du gw' ivanga
ny' Iju, ge gɔ uagɔ y' Anyambɛlɛ,
9 ge gɔre Sezar. Ndɔ gw' aʋeli
Festus gɔ tondi' Iju, awinlizi Pol,
awulia, 'nɛlɛ, ɔ bele panda gɔ Je-
rusalem, ayɛkɛliɔ gɔgɔ g' ɔzyɔ
wam' g' ɔŋwanja w' isaɔn yinlɔ?
10 Ndɔ Pol awul' inɛlɛ, Mi are ku-
manla pa gw' eka z' ijɛkɛlia z'
Sezar, gɔ re miɛ nl' inyanga nyi
jɛkɛliɔ: gɔr' Iju mi pa dende
ndaga mbe, ga nt' are 'wɛ w' avɔ-
11 rɔ mbiambɛlɛ. Sambɔ ja mi oya-
njisi w' ibe, ge denda pe ndaga yi
re miɛ nl' inyanga ny' Ijuwa, mi
pa bika gɔ juwa; ndɔ ja isaɔn yi-
nio yi sozizɔ miɛ nle mongl' ainlo
yi zyele rɛti, gambɛnɛlɛ zyɛl' ɔmo
re nl' inyanga nyi pinla miɛ gɔre
waɔ. Mi ga gɛ jɛkɛliɔ gɔre Sezar.
- 12 Vovo Festus, ayɛ kamba pa nl'
anlero, awulinlɛ, 'nɛlɛ, ɔ re ba-
mbia pa gɔ kɛnda gɔre Sezar, nla
gɔre Sezar be kɛndo.
- 13 Intyugu sɛnyɛwo plaganla pa,
aʋeni' Agripa y' ɔga nli Bernia
14 gɔ Sezaria gɔ bale Festus. Gw'
alingagi waɔ vovo intyugu ai-
nyenge, Festus amieze ndaga yi
Pol g' ɔzyɔ w' ɔga, awulia, 'nɛlɛ,
R' ɔnlɔŋŋe vɛnlo ɔ rigiɔ nle Felix
15 gɔ ntyɔgɔ. Gw' avegagi miɛ gɔ
Jerusalem, iminis' impɔlɔ nl' a-
nlero w' Iju w' amlezi miɛ g'
ɔŋwanj' iwɛ, aʋela miɛ gɔ pɛ ɔga-
16 ra. Ndɔ mi awinlizi waɔ, inɛlɛ,
'Zyele ntyali yi mongl' Rɔma gɔ
pini' ɔma, kaɔ waɔ wi sozizɛ w'
abla g' ɔzyɔ wɛ, ko yɛ dɛnge mbɔ-
ra yi kanl' ɔku' wɛ g' ɔŋwanja w'
17 igamba nyi sozizɔ yɛ. Yenlo gw'
alatanli waɔ gunlu, mi pauga waɔ
penginia, ndɔ bu nya mi alwanli
tu gw' eka z' ijɛkɛlia, azɔmbia
18 'nɛlɛ ɔnlɔŋŋe e ga ʋagɔ. Gw' ag-
umanli waɔ, wi sozizɛ isaɔn imbe
19 y' avikiliɔ miɛ; ndɔ w' azozizɛ
agamba g' ɔŋwanja wi mponlo
yaɔ yi ʋavinl' Anyambɛlɛ, nla g'
ɔŋwanja w' ɔma lu' inyɛ nle Jisu,
ɔ re juwa pa, ndɔ Pol e bulia 'nɛlɛ
20 are bo. Gw' avegagi miɛ nli mpa-
ga nt' are miɛ gɔ bambia g' ɔŋwa-
nja w' agamba minlo, mi aʋambɛlɛ
vendetwa e bele kɛnda gɔ Jerusa-
lem, ayɛkɛliɔ gɔgɔ g' ɔŋwanja w'
21 isaɔn yinlo. Ndɔ gw' aʋambi Pol
gɔ penjavenjɔ gɔ jɛkɛliɔ gɔre Se-
zar, mi azɔmb' inɛlɛ e ga venjave-
nɔ kaɔ mi atɔŋŋe gɔre Sezar. Nl'
22 awuli Agripa awulituli Festus,
inɛlɛ, Miɛ kɛ mi ɔ tonde jɔgɔ ɔnlɔ-
ŋŋe winio miɛmɛ. Nl' awuli Fe-
stus, inɛlɛ, Mɛnɛlɛ ɔ be jɔgɔ yɛ.
23 Yenlo bu nya aʋeni' Agripa ni
Bernis nl' igev' ivɔlɔ, ayiŋinla
gɔ mbɔra y' ɔzozo, waɔ nl' ika-
ptɛn nl' anlag' avɔlɔ wi nkala;

- nla gw' azómbi Festus Pol ayingi-
 24 nliò. Nl' awull Festus, Inlè, Óga
 Agripa, nl' aulaga waódu wl re
 nla 'zwè vèno, anlwè jenl' ónló-
 fíe winlo, ó zozizò góre miè nl'
 Iju waódu gó Jerusalèm nla vè-
 25 nlo, ntóngaga 'ulè, Azye nl' inya-
 nga nyl dwanla bo nyènlè. Ndò
 mi alèng' lulè e dende ndaga yl re
 yè nl' inyanga nyl juwa: nla gw'
 26 aVellè gó tómiò góra Sezar, ml age-
 nji gó tómiè. Ndò mi azye nll
 ndaga yarèti yl tèndinla Rer'
 iyam' g' ófiwanj' iwè. Yenlo mi
 are yè бага pa gw' azyò manll,
 nla pósyò g' ózyò wo, óga Agripa,
 27 Inlè ayè kotizò pa, mlè ko dèng'
 Igamba nyl tènda. Konde mi je-
 nla 'nlè zye kwèkwè gó tófiè
 mbwedi, ko arev' isaón yl sozizò
 yè.
- 26** Awullnliò Pol nl' Agripa, Inlè,
 Vanga sozinlag' óku' womè.
 Vovo Pol anyonyunl' ógo, azoza,
 2 Inlè: Mi jenle mbia, Óga Agripa,
 Inlè mi are gó kanl' óku' wam' g'
 ózyò wo nleulo winlo g' ófiwanja
 w' isaón yódu yl sozizò mlè nl'
 3 Iju: pósyò konde ó re nènga pa
 mblambiè Intyali sódu nl' Impaga
 sódu al re górl' Iju: yenlo kwenla
 mlè 'wè nkolo, Inlè, Vóganllò
 4 miè nl' isindinla. Ndwauli yam'
 avila gw' erumbe zam' zi miò nl'
 Iju sódu; konde mi alwanli yò
 avila gw' ipakilia gw' Inlongo
 5 nyam' gó Jerusalèm. Wi re mla
 pa mblambiè g' ófiwanj' iwam'
 avila gw' ipakilia, arwe 'nlè wl
 jylre takilla lulè, ml alwanll gó
 nkumba y' Ifarisi, waó góra 'zwè
 6 wl penjavenj' ivanga pósyò. Nla
 vèno mi kumanla gó jèkèliò g'
 ófiwanja w' Iguñu ny' ómpanga-
 nliò y' avanganliò nl' Anyambiè
 7 górl' irer' Isazyò; nl' imbuvi sazyò
 igómi nl' Imbanli, nsavinlag' A-
 nyambiè ógwèra nl' ófianda al re
- nl' Iguñu nyl bófiwa g' ómpanga-
 nliò mè. Nia g' ófiwanja w' Igu-
 8 ñu nyinlo sozizò mlè nl' Iju, Re-
 ra Óga. Ezande zi jenla 'nlwè yò
 ndaga yl re y' ayolie bekeliò górl'
 Anyambiè gó tóngunliè mongl wl
 9 re juwa pa? Rèti miè kè ml avi-
 kil', Inlè, ml ga lend' isaón imie-
 nge gó alr' Ina nyl Jiau yl Naza-
 10 rèth. Nla yenlo alendi miè kè gó
 Jerusalèm: miè bonga p' iuyanga
 górl' iminis' impólò, ml anlunj'
 awenge górl' iyombwl gw' luagó al
 ntyògò, nla gw' ayónliò waó ml
 11 ayivir' Igamba kè. Nla gw' lua-
 gó al ayono nyongo sinyenge ml
 ayenlizi waó azyingó, agènliza gó
 panga waó pèdi' Anyambiè; nl'
 aVèndinli miè waó pólò, agombi-
 za waó kwaoga gw' inkala s' anlo-
 ngo añori.
- 12 Nla yenlo, gw' agèndagi mlè gó
 Damaskos miè pò p' inyanga nl'
 ezangó avila górl' iminis' impólò,
 13 Rera Óga, nkómbe nyòndò ml
 ayenli gó mponlo ózange avila g'
 órówa, viaganlò nl' ózange wl
 nkómbe, mbambaga góre mlè nla
 waó w' agèndi nla mlè vingóvi-
 14 ngó. Nl' azwèdu póawa pa gó
 ntye, ayogió miè inyól nyl bull-
 nlia miè nli nkambinli yi Hebru,
 Inlè, Sol, Sol, ó kombiza miè
 ande? Re jola góra 'wè gó alr'
 15 Imiaug' Irwenll. Nl' awull mlè
 'nlè, Awè mande, Rera? Awull
 Rerè, Inlè, Miè nle Jiau yl kombi-
 16 zò ndo. Ndò gumanla góre nl'
 agólò mo: konde ml are bówunlia
 pa góre 'wè gó ntinla yinlo Inlè,
 gó dóvlo minisè nl' óyenli w' isa-
 ón yl re 'wè jenla pa, nl' isaón
 17 yi ba bówunliò mlè góre 'wè. Ml
 be sunginlo kè avila górl' anlaga
 nl' anlongo ml be tófià miè 'wè,
 18 gó nungunl' antyo maò, ko waó
 kalwa avila gó mpiri aVila g' óza-
 nge, nl' avila gó ngulu yl Satan

- avia gôr' Anyambiè, ko waò dè-
ng' inyeza s' lbe ni' Ijiga gòre waò
wi re mèpa pa v' Ibekelia gòra miè.
- 19 Yenlo, Óga Agripa, miè jenla p'
isaón mèyo avila g' óròwa, mi
- 20 pegag' Ijoginlò fo: ndò gw' alò-
nga gò Damaskos, nla gò Jerusa-
lèm, nla gò utye yi Judia yòdu,
nla gôr' anlongo kè, mi agambi-
nii waò inlè wi ga nlige nkònde,
agalwa gôr' Anyambiè, njanjag'
isaón yi keka ni' Ikalwa s' órèfia.
- 21 Gò ntinla yinlo Iju s' agòli miè
gò nagò y' Anyambiè, agèuliza gò
- 22 jónia miè. Ndò mi anlungunilò
ni' Anyambiè, ko miè dwanla
kwanga nìènio, utakillaga gôr'
awangò ni' avólò, ndò mi kamb'
igamba, kaò mèmo m' awuliò ni'
ivogisi nli Mòses inlè mi be twa;
- 23 inlè, Kraia e be juwa, nla inlè,
ayè tóngwa pa gw' alònga avila
gw' Ijuwa, e be miez' ózange gôr'
Iju ni' anlongo kè.
- 24 Gw' agambagiè yenlo, Festus
awuli ni' inyò' ivólò, inlè, Pol,
ò tanla; iudug' iso ipólò s' apang'
- 25 ewónjò zo feva. Ndò Pol awul',
inlè, Mi pa tanla, Rera Festus;
ndò mi kamb' agamba m' órèti
- 26 ni' ózima. Konde óga avórò isaón
yinlo, ó kambinlò miè kè buku:
konde mi tanga 'nlè, gw' isaón yi-
nlo zyel' igamba nyi re jumbunlò
pa avila gòre yè; konde isaón yi-
nlo yi pa dendò gò ntulungu.
- 27 Óga Agripa, ó bekelii' ivogiei?
- 28 Mi avórò inlè, ó bekelia yó. Ni'
awuli Agripa awulinli' Pol, inlè, Ó
be panga miè kalwa kriyayon kwè.
- 29 Ni' awuli Pol, inlè, Toto Anya-
mbiè, ntyo kwè ntyo óllng' óla,
arang' awè dadidè, ndò waòdu kè
wi jogo miè niènio winlo, wi ga
rwe nt' are miè, tómbare p' igórò
yinlo.
- 30 Vovo agumanli óga, nli guverner,
nli Bernia, nla waò w' alwanli tu
- 31 nla waò. Waò kogwa pa w' aga-
mbaulli awulla, 'nlè, Ónlómie wi-
nio e pa dende ndaga yi re yè ni'
inyanga nyi juwa gò dwanla gò
- 32 ntyógò. Awuli Agripa awulinli
Festus, inlè, Ónlómie winlo ko
tigò dienga, arwe 'nlè e pa ba-
mbia gò Jèkèlìò gòre Sezar.
- 27 Gw' agenjlò inlè azwè be kè-
nda ni' ówatauga agènda gò
Itali, w' avenli Poi ni' imbwed'
Iffiori gòre ofisè, In' inyè nle Ju-
lius, nyi nkumba y' isozyè y' awe-
liagò inlè, nkumba yi Augustus.
- 2 Ni' agwenli 'zwè g' ówatanga wi
Adramite, w' avegagi gò kènda
gw' inkala si Asia si re gò ntyu-
va, ni' aluli 'zwè agènda; agèndi
kè nla 'zwè Aristarkus, óma wi
Masedónia, ó vili gò Thèsalonika.
- 3 Bu nya azimbi 'zwè gò Sidon: ni'
alendinli Julius alendinli Pol
nkèngo, arigè suma agè jeni'
- 4 indogò sè. Aluli 'zwè avila vovo,
aviagaule nenge yi Siprus g' óza-
mba w' avegagi 'zwè divinlò pa
avila g' ómpunga, konde w' ave-
gagi nla 'zwè akóma. Nla gw'
aluò 'zwè azw' apiaganli mbenle
yi re swaswo nli Silisia nli Pamfi-
lla, avienli 'zwè gò Mira, nkala
- 6 yi Lisia. Gógò alèngi ofisè ówa-
tanga wi Alexandria wi kènda gò
- 7 Itali, awela 'zwè gò wó. Azwè
kènda pa intyugu sinyenge nli
nkèngo, ayeule njuke gò bla va-
nganie sawaswo nli Snide, vovo
ómpunga wi jivira 'zwè fo kènda
nkóva mèyòulo, yenlo azyombu-
nli 'zwè ómpunga g' ózamba wi
nenge yi Kret, sawaswo nli Sa-
lmon. Ni' avlaganli 'zwè yò nli
njuke nsónagage ntye, avia gò
mbóra yi fweilò inlè, Akwèt'
ambia, pièrè nli nkala yi Lasea.
- 9 Waò periza p' egòmb' ela, mbe-
nle y' arwenli mbe gò kèndò, ko-
nde egòmbè zi ntyagò z' aluò z'

apiagani, yenlo Pol avenli waò
 10 òkeli, awulia, 'nìè, Anlòmíe, mi
 jenla 'nìè ògèndo winlo wi be dwa-
 nla nli njuke nli' ipera sipòtó, aranga
 a' igumba nli' ówatanga dadìè,
 11 ndò si fíenlo yazyò kè. Ndò ofi-
 sè ayoginlò ngowè nli' ómo nli vi
 ówatanga, viagianlò nli' igamba
 12 ny' agambìò nle Pol. Nia gò re
 'nìè ikwèta nyi pegag' ívía gò
 dwanlò egòmbe z' ífwí, awenge
 gòre waò w' awul' iulè azwè ga
 lule avila vènio, vendetwa azwè
 kò bòfiwa gò Fenix, aviagani'
 egòmbe z' ífwí gògò; Fenix yò
 nli' ikwèta nyi nenge yi Kret, nyi
 re swaswo nli nord-est nli syud-
 13 est. Gw' avèvinl' òmpunga wi
 syud nli nkèngo, w' avikil' inlè
 w' alèngi ntòndinli yaò; nli'
 alull waò, aviaganle Kret neònga-
 14 ge ntye. Ndò kwè òmpung' òyo-
 ll, wi fwellò 'nìè Yuroklidon, w'
 15 avill gò nkòva yi nenge. Gw'
 avill wò ówatanga, kò w' ayolie
 sindinla wo, azw' agegwi, agènda
 16 nli' òmpunga. Nli' agè syombunli
 'zwè òmpunga g' ózamba wi ne-
 nge nyangò yi fwellò 'nìè Kloda,
 vovo ayenli 'zwè njuke gò penja-
 17 venj' elende. Waò tòmbinla pa
 zò, w' anlunguni' ówatanga nli
 kòra wò nli' igoll vingòvingò; nla
 gw' arienli waò wi vende kòte
 ntòmba yi fwellò 'nìè Sirte, w'
 azyónli ikuku, agènda yenlo.
 18 Gw' awóliò 'zwè pòlò nli' ógula,
 bu nya w' avakili gò fal' igumba
 19 gò mbenle; nli ntyugu yi ntyarò
 awali waò nli' agò maòmè yoma y'
 20 ówatanga. Nli' intyugu sinyenge
 nkòmbe nli' igègèni yi bamba
 gòre 'zwè, nli' òmpung' òyoll w'
 awólagi 'zwè, yenlo aver' iguñu
 nyòdu inlè azwè be sunginlò.
 21 Gw' aluò waò w' adwanli óling'
 óla inya fo, Pol agumanli gò gare,
 awulia 'nìè, Anlòmíe, anlw' aro

joginlò miè, kò 'nlw' alula gò
 Kret, alènge njuke yinlo nli' ipera
 22 sinlo. Nia vènio mi tevunla
 'niwè, inlè, Zindiani' irèffí' iyanli:
 konde be dwanl' ipera s' emènio
 gòre 'niwè, ndò dadìè s' ówatanga.
 23 Konde ógwèra winlo akumanla
 pidrè nla miè enjèl y' Anyambìè
 yi niva miè, yi janjinlò miè kè,
 24 awulia 'nìè, Aria, Poi; ò be bagò
 g' ózyò wi Sezar: nla vónla,
 Anyambìè are 'wè pa pa waòdu
 25 wi re nla 'wè g' ówatanga. Sam-
 bó, anlòmíe zindiani' irèfia:
 konde mi bekeli' Anyambìè, inlè,
 be dwania vanganie nt' abulinlò
 26 miè. Ndò azwè be falò gò
 nenge.
 27 Ndò igòmí ny' intyugu nli ntyu-
 gu nli piaganla pa, gw' awòla-
 nganlagi 'zwè vènio nla vovo gò
 mbenle yi Adria, ógwèra nlenge-
 nlenge mongi w' ayanji g' ówa-
 tanga w' avikil' inlè azwè syusyà
 28 pidrè gò ntye; nli' avungi waò
 ntyóngi, alèng' agòmí mi guwa
 ambanli: avila vovo kwè w' avo
 29 punji, alèng' igòmí nli guwa ta-
 nli. Nia gw' arienli waò azwè
 vende falò gò ntyè gò mbóra y'
 adò, w' avungi nyillò nli avila
 gw' atinla, avenginlag' ówenja.
 30 Nli' avèlagi mongi janja gò pera
 avila g' ówatanga, azyónli' elende
 gò mbenle, mpondiaga 'nìè wi be
 31 pung' inyillò gò numbu, ndò Pol
 awulinli ofisè nli' isozyè, inlè,
 Anlw' ayoliè sunginlò, kaò mo-
 ngi sinlo w' adwanla g' ówata-
 32 nga. Nli' areni' isozyè areni' igu-
 lu y' elende, kò zò pòwa gò
 33 mbenle. Gw' avakili ówenja gò
 jenja, Pol agwenli waòdu nkolo
 inlè, wi ga wong' eza z' inya,
 awulia, 'nìè, Yinlo nli' igòmí ny'
 intyugu nli ntyugu nli yi dwa-
 nla 'niwè mpengag' esyóngè, kò
 34 'nlw' any' ezoma. Sambò koko-

loani, nyanli: konde yenlo r' isyolo gw' iaunginlo sanli: konde be pera vanganl' òrue avila gw' ewònjò z' òm' edu gòre 'nlwè.

35 Ayè kamba pa yenlo, awongi mpèmba, av' Anyambiè akefa gw' azyò ma waòdu; amogunla

36 yò, avakille nya. Vovo waòdu w' azindio Irèfina, awong' inya kè

37 waòmè. Azw' avegagi g' òwatanga anlaga waòdu nkama mbanli nli' agòfili òrogènlò nli' òròwa.

38 Gw' ayòri waò, w' ayavuri òwatanga nli fal' inya gò mbenle.

39 Gw' arwenl' òfianda, w' mia du ntye mè: ndò w' ayenl' ikwèta ny' avegagi nli' òzyègè, nli' awòndi waò mòndo vendetwa waò ko kèndi' òwatanga gògò. Avuru-nli waò inyilò ariga sò gò mbenle, avurunla kè igulu y' agòriò nli' evèpa egòmbe mò; vovo aluri waò lkuku nyi numbu g' òmpungà, agè kòmbiz' òzyègè. Ndò w' aftenli gò mbòra y' avegagi ntòmba, ko waò alga gògò; nli' agèndi numbu gò ntòmba ayola gògò, ndò atinla m' avakili gò jarua nli ngulu y' ikeva. Nli' isozè s' aveli jòni' imbwedi, si ve-

43 nde joga gò ntye, avera. Ndò ofisè aveli aunginle Pol, alega waò; nli' azòmbiè, 'nlè waò wi re ko joga wi ga vòswe gò mbenle,

44 alònge kènda gò ntye: nli' afori, awèwo nli' intimbi, nli' awèwo nli yoma mori y' òwatanga. Yenlo arwenl' inìè waòdu w' azyiwi mbiambiè gò ntye.

28 Gw' awòfiwi 'zwè gò ntye, azw' aftenl' inlè nenge yi fwe-

2 liò, inlè, Mèlita. Nli' anlaga wi ntye mè anlaga w' lga w' arumini 'zwè nkèngò mpòlò: w' afa-k' ògònlì, awonga 'zwèdu, konde ningò y' anlogi, nli' egòmbe mè

3 avegag' ifwi. Ndò Pol ayè kumilia p' ita ny' isakilia, awela sò

g' ògònlì, òmpenle w' agogwi g' òfiwanja wi mpiu, anlòme Pol g' 4 ògo. Gw' ayenl' anlaga mè w' iga ayenl' òfiamba bata g' ògo wi Pol, w' awullianl' inlè, Rèti winlo nli' òyònlial, wi re, vanganl' asunginlò avila gò ntyuwa, Ògòre wi 5 jivira 'nlè e ga ròle. Ndò Pol anyèny' òfiamba gw' lulu, ko yè 6 alènge nkazyà. Ndò waò w' aveingulag' inlè e be duma, ge pòsawa gò ntye ayuwa nèganèga: ndò gw' alingl' waò nli' penginia, ko w' ayenle njuke yi bia gòre yè, w' agalw' ipiklil' saò, awulla, 'nlè, Ayè anyambiè.

7 Pièrè nli mbòra mè avegagi ntye y' anlivilò nli' òmo vegagi gw' ewònjò zi nenge, in' Inyè nle Publius; nli' awongè 'zwè, avenjavenja 'zwè nli' òyòg' òmpòlò,

8 ntyugu ntyarò. Nli' avegagi rèrè yi Publius bu nli' ifwi, nli' lwuffiu nyè ny' ayiranlagi kè: nli' ayinginli Pol gòre yè, agambinia,

9 arali' ago gòre yè, ayingè. Ayè denda pa yenlo, afori w' avegagi nli' Inkanli gò nenge, w' aftenli 10 kè, ayingò: nli' alubi waò 'zwè nli' òlub' òmpòlò; nla gw' aluli 'zwè avila vovo, w' awell' g' òwatanga isaòn y' avegagi 'zwè nli' layoio.

11 Agwèli ararò piaganla pa, aluli 'zwè avila gò nenge nli' òwatanga wi Alèxandria, w' alud' w' apiaganl' egòmbe z' ifwi vovo, w' avegagi nli' elingilò inlè, Kaator nii

12 Pollux. Nli' azimbi 'zwè gò Sirakua, alwanla vovo ntyugu ntya-

13 rò. Avila vovo avingwi 'zwè avia gò Rejlum: bu nya aftenli òmpunga wi Syud, nli ntyugu yimbanli azw' awòfiwi gò Potioli.

14 Vovo alèngi 'zwè awarèrè, w' aŕambi 'zwè gò dwanla nla waò ntyugu òrogènlò: nla yenlo aŕveni nli 'zwè gò Ròma. Awarèrè, gw'

- ayogio wao g' oñwanj' iwazyo, w' a'vieni gò datania nia 'zwè kwanga gò mbóra yi r' igòlinio nyl Aplus, ni' inagò ntyarò si s'imbini' agènda: nia gw' ayeni Pol ayenia wao, aveni' Anyambiè akeva, azindi' òrèma.
- 16 Gw' ayinginli 'zwè gò Ròma, Pol arigiò gò dwanla gò nag' wèmè nli sozyè mori y' avenjavenjagè.
- 17 Ntyugu ntyarò piaganla pa, Pol alatizi wao w' avegagi ni' inyanga gòr' Iju: gw' alatanli wao, awulinli wao, inlè, Awarera, vanganle mi pa duò mi adendi ndaga yi re yi zye swaswo ni' intyail s' irer' isazyò, mi aveniò mbwedi gw' ago mi mongi Ròma avila gò
- 18 Jerusalem. Wao kotiza pa miè, w' a'vèle tigi mè diènga, konde pegaga ntinla y' ijuwa gòre miè.
- 19 Ndò Iju w' a'viki, yenio ariganli gòre miè dadidè gò bambiò gò jèkèliò gòre Sezar; aranga 'nè mi avegagi nli ndaga yi sozil' inlongo nyam'. Gò ntinla yinlo afeya miè 'niwè gò jenla 'niwè nia gò kamba nia 'niwè: konde mi are kòrò pa ni' izungakanio nyl-nio g' oñwanja w' igufiu nyl
- 21 Israèl. Awulinli wao yè, inlè, Azwè pa dènge yangò avila gò Judla g' oñwanj' iwo, pa bia gunlu k' òma gòr' awarerè ò re takilla pa ge kamba pa ndaga mbe g'
- 22 oñwanj' iwo. Ndò azwè bele jogo avila gòre 'wè nte pikilio: konde g' oñwanja wi nkumba yinlò,
- 23 azw' avòrò inlè mbòr' iedu yi kambo mbe. Gw' aluò wao w' atevè ntyugu, w' a'vieni gòre yè gò nag' wè aweuge; ni' avèngunilè ndaga gòre wao, ntakiliaga g' oñwanja w' inlongo ny' Anyambiè, areva wao g' oñwanja wi Jiau, avila gw' ivanga nyl Mòèdè nli yangò y' ivogisi kè, avii' iba-
- 24 nga kwauga nkòlò. Ni' awèwo w' a'vèkeli isaon y' agambiò, ni'
- 25 awèwo wi pa bekèlia. Nia gw' arwenli 'nè wi kwezanganla, w' alubwi, Poi ayè kamba pa nla wao igamb' ifiòri, inlè, Inlini' I'vla nyl re kamba pa mbiambiè gòr' irer' isazyò vo Esala y' òvogi-
- 28 si, inlè, Gènda gòr' anлага winlò, ko bulia, 'nè, Gw' ijogo aniwè be jogo, ko 'niw' agòtiza; nli gw' ijènia aniwè be jenla, ko 'niw'
- 27 azyilia. Konde irèma y' aulaga winlo y' apofii, ni' aròl maò mi re dira gw' ljogo, ni' antyo maò wi re mò nunja pa; wi vende jenla ni' antyo, ayogo ni' aròl, agòtiza ni' irèma, agalwa, ko miè
- 28 jinga wao. Ga miò gòre' niwè, inlè, launginla s' Anyambiè ainlo si re tòfio pa gòr' anlongo: wao wi be jogo.
- 30 Ni' aiwanli Pol impufi' imbanli gò nagò y' avagagò ndè ipa, awonga wao du w' a'vlagagi gòre yè,
- 31 nkambinlag' inlongo ny' Anyambiè, nli niènjaga g' oñwanja wa Rerè Jisu Krai ni' iganda nyòdu, pegag' òma kè ò legiè.

EZANGÔ ZI POL Y' ERÔMI GÔRE MONGI WI
RÔMA.

- 1 POL, nyôngô yi Jiau Krai, fwè-
liô pa gô dwanl' erômi, dôvîlô pa
gô ntyangô mbia y' Anyambiè,
2 y' avanganlî ndè gw' alônga pl'
ivogisi yè gw' irèndô yôruna, g'
3 ôfiwanja w' Ôfiwanl' iwè, ô yanliô
gô nagô yi David g' ôzamba w'
4 ôzyônli, ndô g' ôzamba w' inlinla
nyôruna, alingillô nli ngulu inlè
ayè Ôfiwa w' Anyambiè nli' ito-
ngwa avila gw' Ijuwa, vanganle
Jiau Krai y' Ôvanginli wazyô;
5 vo yè awongi 'zwè imèpinlô nli'
evîlô z' erômi gw' anlongo môdu,
gô baga waô gw' Ijoginlô s' ibeke-
6 lia, g' ôfiwanja w' in' inyè: gôre
waô nle 'nlwè kè, fweliô pa gô
7 dwanle mongi wi Jiau Krai: gô-
re waôdu wi re gô Rôma, mougi
tondô nli' Anyambiè fweliô pa gô
dwanl' Iyombwi; Imèpinlô gôre
'nlwè nli' afiènjà avila gôr' Anya-
mbiè ya Rer' iyazyô nli' Ôvangi-
nli Jiau Krai.
- 8 Gw' alônga, mi p' Anyambiè
yam' akefa vo Jiau Krai g'
ôfiwanj' Iwanl' anlwèdu, konde
Ibekeli' sanli si kambô gô ntye
9 yôdu. Konde ôyenli wam' nli'
Anyambiè, ô janjinlô miè gw'
inlini' inyam' gô ntyangô mbia
y' Ôfiwanl' iwè, nte jônginla miè
10 'nlwè pèkèpèkè, mbambiag' egô-
mbe zôdu gw' inkolo sam', ve-
ndetwa venlô gw' egômbe, gô
ntondinli y' Anyambiè, miè ko
dèng' ôgènd' ômbia gô bla gôre
11 'nlwè. Konde mi jôngunla pôlô
gô jenla 'nlwè, kô miè kerinla
12 'nlwè; Inlè, ko miè sindiô gôre
'nlwè, mpo mô nla 'nlwè nli' ibe-
keli' sazyô azwè nli' azwè, isanli
13 nli' isafil kè. Ndô, awarera, mi
pa bela 'nlwè gô dw' amia, 'nlè,
nyongo sinyenge mi agenji gô bla
gôre 'nlwè, ko miè dwanla nli'
ôlônd' ôfiwèwo gôre 'nlwè kè, ga
gw' anlongo affiori, ndô avia gw'
14 egômbe zinlo mi azimbiô. Mi
ônwanlisi w' Igrep nla w' anlo-
ngo affiori kè, w' anlaga w' imia
nla w' anlaga wi r' imia fo kè.
15 Yenlo, ga nt' are ngulu yam', mi
are keka pa gô kambinla 'nlwè
yi re gô Rôma kè ntyangô mbia.
16 Konde mi pa jenle ntyangô mbia
ntyonli: konde yô nle ngulu y'
Anyambiè gw' isunginla gôr' ôm'
edu ô bekelia; gw' alônga gôr'
ôfiwo Ju, nla gôr' ôfiwo Grek kè.
17 Konde gô yô ôgôre w' Anyambiè
wi pila gw' Ibekelia dadîè wi tu-
minilô: ga nt' are tøndô pa, inlè,
Ôma w' ôgôre e be dèng' efîndulo
v' Ibekelia.
- 18 Konde egunlu z' Anyambiè zi re
tuminilô p' avila g' ôrôwa gw'
ipèdi' Anyambiè sôdu nli' ijanj'
ibe s' anlaga, wi simbi' ôgilligili
19 nli janj' ibe. Konde eza zi re ko
miè g' ôfiwanja w' Anyambiè zi
re zange gôre waô; konde Anya-
mbiè awôwunli zô gôre waô. Ko-
nde isaôn yè yi re yi jenlagô y'
ayenlî bwi avila gw' ipangô ai
ntyè, nkôtlzagô nli ya y' avanglô,
vanganle ngulu yè yakonlako nli

- mpanginli yè y' Anyambiè; ye-
 21 nlo re wi zye nil ntyongwè: konde, gw' amienli waò Anyambiè, wi pendè g' Anyambiè, nlo p' akeva; ndò w' arwenl' itemu gw' ipikill' saò, n' irèmi' yaò y' itemu
 22 y' arwenli mpiri. Gw' awullagi waò, inlè, azw' are n' imia, w'
 23 arwenli doasy; avengakanli waò ònjèlènjàlè w' Anyambiè yi re y' ayuwize n' edidi egolanli g' òma ò juwa njuwaga, nla g' Inyonli, nla g' inyama s' impondo nai, nda ga ya yi dandalanda.
- 24 Yenlo Anyambiè arigi waò gw' isyèkè, gw' itonginla s' irèmi' l-yaò, gò jenliz' ikuw' iyaò ntyonli
 25 waò nla waò: koude w' avengakanl' ògiligili w' Anyambiè n' inòka, azavinla ayanjinl'; eza z' uvangiò viaganlò n' Óvangi, ò re savinlò pa egòmbe zòdu. Amèn.
- 26 G' òfwanja wi ndaga ylnlo Anyambiè arigi waò gw' itonginla si ntyonli: koude vanganl' antò waò w' agalunle ntyale yi mpanginli yaò gò yò yi re yi zyele ga
 27 mpanli yaò: egolanli mèmò kè anlòmè, w' awali kil' antò, a'via gw' itonginl' isaò waò nla waò, anlòmè n' anlòmè njanjanlag' agamba mi ntyonli, alènga kè gw' ikuw' iyaòmè ipa s' ifwem' isaò si re kwèkwè.
- 28 Nla ga nt' arwenl' inlè wi pa bele peojavenj' Anyambiè, gw' iml' saò, Anyambiè arigi waò g' ògu feva pa, gò dend' isaòn yi re
 29 yi zye kwèkwè; jónlia pa rallie n' ipava sòdu, lbe, ògasyò w' anliva, nfevinli y' òrèmi' rallie nli fianli, ijónl' anlaga, mbèlèkè, itemlza, mpanginli mbe; w' arwenli k' imoginli, i'ferinli, inumbisli y' Anyambiè, irowisl, idandò, mongi wi bòl' ikapa, ivangi y' i-ntyal' imbe, mougi wi re w' ayo-
- 31 ginlò izomb' iyaò, mongi wi r' i-kòtiza fo, wi jónl' impanganlò, wi zye n' irèmi' y' anlaga, wi re
 32 k' ipòginlia fo. Winlo gw' amienli waò òzòmblò w' Anyambiè, inlè, waò wi dend' isaòn ònlongo mè wi re n' inyanga ny' ijuwa, wi pa denda yò waòmè dadlè, ndò wi jivira kè mponlo yi mongi wi denda yò.
- 2 Sambò ò zye nli ntyongwè, awè, òm' edu ò jèkèlia; koude gò ndaga yi jèkèlio òfiori, ò p' òku' womè ògara; koude awè ò jèkèlia ò
 2 dend' isaòn mèmò. Koude azw' avòrò, inlè, ijèkèlia s' Anyambiè si re ga nt' ar' ògiligili gòre waò
 3 wi dend' isaòn ònlongo mè. Ndò, awè, ò jèkèlia waò wi dend' isaòn ònlongo wulo, ò denda k' egolanli mèmò, ò pikilia 'nlè ò be jolie
 4 faug' ijèkèlia s' Anyambiè? Ge ò pèdi' Ibuula s' òmbi' wè n' isindinla n' isile benda, ko w' amla 'nlè òmbia w' Anyambiè wi kè-
 5 ndlo gw' ikalwa s' òrèmi' ? Ndò, ga nt' are njolinli yo n' òrèmi' wi re wi nlige nkòudi, ò kenjinl' òku' womè egunlu gò ntyugu y' egunlu n' itumialia s' ijèkèlia
 6 sarèti s' Anyambiè; ò be p' òm' edu ga nt' ar' ijanj' isè: gòre waò
 7 wi but' ivenda n' òlubò n' itwayuwa v' isindinla gw' ijanj' ibla, e be p' èfèndlo z' egòmbe zòdu:
 8 ndò gòre waò wi d'òw' impaga, ko w' ayoginl' ògiligili, ndò wi joginlò ibe, be dwani' egunlu nli ngambl, azyille n' azyingò, gw' inlinl' iedu ny' òmo janj' ibe, gw' alònga gòr' òfwo Ju, nla gòr'
 10 òfwo Grek kè; ndò ivenda n' òlubò n' affènjè gòr' òm' edu ò janj' ibia, gw' alònga gòr' òfwo
 11 Ju, nla gòr' òfwo Grek kè: koude zye' òma wantuntu gòr'
 12 Anyambiè. Koude ntangò yi re fwema pa ivanga fo wi be jilizò

- k' ivanga fu: nli utangô yi re
 fwema pa gw' ivanga wi be jèkè-
 13 liô nli' ivanga; konde arang' iyo-
 giel y' ivanga yi pò mbèfî' gôr'
 Anyambiè, ndô iyanjilè y' ivanga
 14 yi be pò mbèfî'. Konde gò de-
 ndô anlongo mi re mi zye nli' ivan-
 ga alend' isaôn y' ivanga nli
 njanli yaô, mongi ainlo wi re wi
 zye nli' ivanga, waômè nli' ivanga
 15 gw' ikuw' iyaômè; kondènè wi
 tuminli' èvillò z' ivanga tëndò pa
 gw' lrèfî' iyaô, irèfî' iyaô ntakli-
 llaga ta nla nyô, nli' ipikili' saô
 kè ainlo nla sonla si soziza waô,
 16 azya nlonlo si kanla waô. Be
 twa yenlo kè gò ntyngu yi be jè-
 kèlî' Anyambiè isaôn y' iyumbu-
 nlò y' anlaga vo Jisu Krals, ga
 nt' are ntyangô yam' mbia.
 17 Ndô ja w' afwèllo, inlè, ôfiwo
 Ju, a'vèkeli' ivanga, awôlinl' ôku'
 18 wo lkapa gôr' Anyambiè; ô vôrò
 kè ntondinli yè, avluj' isaôu yi r'
 imbia, konde ô re nènjô pa gw'
 19 ivanga; ô pikili' ôku' wo, inlè,
 awè ômo kèndi' apoku, ôzange
 20 wi mongi wi re gò mpiri, oulènji
 wi mongi wi r' imla fo, ôrevi w'
 awanla, konde gw' ivanga ô re
 nli' egolanli z' imla nla z' ôrèti;
 21 awè, sambô ô nèuj' ôffiori, ô nèuj'
 ôku' womè? awè ô kambinla,
 22 'nè, ayufa, ô jufa? awè ô bulia,
 'nè, aulanla nla winganli, ô na-
 nla winganli? awè ô bik' ikanla,
 23 ô kwère ya yôrunda? awè ô bô-
 linli' ôku' wo ikapa gw' ivanga, ô
 pèdî' Anyambiè nli pav' ivanga?
 24 Konde ina uy' Anyambiè nyi pè-
 diô gôr' anlongo g' ôfiwanj' iwa-
 nli, nt' are tëndò pa. Konde ikè-
 25 ra rèti si re nli' isyolo, ja w' ade-
 nd' ivanga; ndô ja awè ôvavial
 y' ivanga, gambènî' ikèr' iso s'
 26 atw' ôzombè. Sambô, ja ôzombè
 w' apenjavenj' isômbia s' ivanga,
 ôzombè wè w' aranginlò yè g'
 27 ikèra? Nla ja ôma w' ôzombè
 nli njanla adend' ivanga, gambè-
 nli' ave wè ôgara, awè ô re nli'
 ôrèndo nli' ikèra, ndô ô pav' iva-
 28 nga? Konde ayè arang' ôfiwo
 Ju, ô re yenlo g' ôkuwa dadîè;
 ikèra kè araoga mbo ai re g' ôku-
 29 wa g' ôzyônli: ndô ayè ônwô Ju,
 ô re yenlo gò garegare; ikèra kè
 nle a' ôrèfia, gw' inlinla, aranga
 g' ôrèndo; isuminla s' ôma mè
 si pîla gôr' anlaga, ndô gôr' Anya-
 mbiè.
 3 Sambô, ezande zi re nli' ôfiwo Ju
 viaganlò? ge isyolo ande nyi re
 2 nli' ikèra? Si r' isyolo ivôlò nkô-
 v' iedu: gw' alônga, kondènè
 mongi wi re kèrô pa w' ayeginliô
 8 agamba m' Anyambiè. Ndô
 ande, ja awèwo wi pegaga nli' ibe-
 kelia? Itwa'vèkeli' saô si be pang'
 ôgilligili w' Anyambiè ôsaôn wa-
 4 nyawènyawè? Alwanlize yenlo:
 Anyambiè e ga lwanl' ôrèti, nli'
 ôm' edu ônlôki; ga nt' are tëndò
 pa, inlè, Ko 'wè dwane mbèfî'
 gw' agamb' imo, age'va gò blo gw'
 5 ijèkèlia. Ndô ja ibe sazyô s' atu-
 minli' ôgôre w' Anyambiè, azwè
 be bulla sè? Anyambiè yi fw-
 nliize ngoko ar' ômbe? Ml ka-
 6 mba g' ôma. Alwanlize yenlo:
 gambènîè Anyambiè be jèkèlle
 7 ntye sè? Ndô ja ôrèti w' Anya-
 mbiè w' awunli gw' ivend' inyè
 v' inok' isam', gambènîè ml pare
 8 pò p' ôgara g' ômo mbe sè? Sa-
 mbô azwè ga lende mbe ko mbia
 yô bla, ga nte berinlò 'zwè, nla ga
 nte buli' awèwo inlè azwè ka-
 mba? wî re ôgari wi re kwèkwè.
 9 Ndô sè? Azw' are viaganlò nla
 waô? Nyawè, nli' ôfiwozoma: ko-
 nde azw' are bulla pa, inlè, Iju nli'
 10 Igrek waôdu ta, wi re gw' ibe; ga
 nt' are tëndò pa, inlè, Zyei' ôma
 11 w' ôgôre, vanganl' ôffiori; Zyei'
 ômo kôtiza, zyei' ômo but' Anya-

12 mbîè; Waôdu wi re jêrua pa, wi re feva pa ta; zyel' ômo dende
 13 mbîa, vanganl' ôffîori. Ôngông' iwaô nî' ôrônginlô wabwi; wi re temîza pa nî' inlêmîè yaô; ndûna y' impenle yi re gw' inlumbu yaô.
 14 Agwanl' imaô mi re nî' isava nli
 15 uônli ralle. Agôlô maô mi nèga
 16 gô pôvize ntyinia; ljiliza nî' agu-
 17 ga ml re gw' imponlo saô, nli imponlo y' amîènîè w' amîe yô.
 18 Itia s' Anyambiè si zyele gw'
 19 antyo maô. Azw' avôrô, inîè, isaôn yi buliô nî' ivanga, nyl kamba nîa waô wi re gw' ivanga; ko ôgwani' ledu nunjô, nli ntye yôdu tw' ôgara gôr' Anyambiè.
 20 Kondenlè zyel' ôzyônli wi be pô mbêm' g' ôzyô wè nli jauj' ampanga: konde-imîa s' ibe si pila gw'
 21 ivanga. Ndô vênlo ôgôre wi re wi pîla gw' ivanga w' abôwunliô, mbukunlagô nî' ivanga nî' ivogli-
 22 si; vanganl' ôgôre w' Anyambiè wi pila gw' ibekeliè Jîsu Kraîs gôre waôdu wi bekelià; konde
 23 zyel' ibangwanla; konde waôdu wi re fwema pa, avênl' isuminîa
 24 s' Anyambiè. Ndô wi pô mbêm' mpagaga nî' imèpinlô sè v' ôlan-
 25 ndunlô wi re gôre Kraîs Jîsu: ô lôvîo nî' Anyambiè ôravinlô, v' ibekeliè ntyinl' iyè, gô tuminl' ôgôre wè, konde gw' istindîna s' Anyambiè avôzy' ibe s' alôngi
 26 dendîô; Inlè, gô tuminl' ôgôre wè egômbè zinlo: ko yè dwanle mbêm', avè mbêm' ô bekelle Jîsu.
 27 Sambô ikapa si re gwî? S' anunjô. Nî' ivanga nyî? ny' Ijanja? Nyawè, ndô nî' ivanga ny' ibeke-
 28 lia. Sambô azwè tenlîza, 'nîè, ôma e pô mbêm' nî' ibekelià ijanja s' ivanga fo. Ge ayè Anyambiè y' Iju dadîè? ayè arang' Anyambiè y' anlongo kè? Inî'
 30 y' anlongo kè: ja adwanla, 'nîè, Anyambiè morî e be pa mongt wi

re kèrô mbêm' nî' ibekella, nîa waô wi r' izombe kè mbêm' v'
 31 ibekella. Sambô azwè pang' ivanga ôsaôn wanyawènyawè nî' ibekelià? Alwanlîza yenlo: ndô azwè dwanlîz' ivanga.
 4 Sambô, ezande zi be buliô 'zwè, inlè, Abraham, rer' iyazyô ndûga, are dènga pa ga nt' ar' ôzyônli?
 2 Konde ja Abraham avenlô mbêm' nî' ijanja, gambènîè are nîl mbôra yi syôgwa; ndô aranga
 3 gôr' Anyambiè. Koude irèndô yi bulia sè? Inlè, Abraham avèkeli Anyambiè, ko sô tanginlô yè vo
 4 ôgôre. Ndô gôre yè ô janja, ipa si pa tangô g' imèpinlô, ndô g'
 5 inwanla. Ndô ayè ô re e pa janja, ndô e bekeliè ô p' aniag' avè mbêm', ibekell' sè si tanginlô yè
 6 vo ôgôre. Ga nte kambe David kè agamb' ôzavinlô w' ôma, ô tanginlô nî' Anyambiè ôgôre ijanja
 7 fo, inlè, Ôzavinlô gôre waô wi re nyezô p' ipav' isaô, wi r' ifwem'
 8 isaô pugô pa. Ôzavinlô gôr' ômo re e tanginlô ibe nîe Jîhova.
 9 Sambô ôzavinlô winlo wi re gôre waô wi re kèrô pa dadîè, mbè gôre waô wi r' izombè kè? konde azwè bulia, 'nîè, Ibekell' sè s' aranginlô Abraham vo ôgôre. S' aranginlô yè sè sambô? ayè kèrô pa, mbè ayè ôzombè? Arang'
 10 ayè kèrô pa, ndô ayè ôzombè: ul' avenlô yè ntyall y' ikèra, elingilîô z' ôgôre w' ibekella w' avegagi nîa yè e par' ôzombè: Inîè, e ga lwanle rerè ya waôdu wi bekelià vo pare waô izombe, ko ôgôre tanginlô waô; nli rerè ya waô wi re kèrô pa kè gôre waô wi pa kèrô dadîè, ndô wi kangaula kè gw' intyôzyô s' ibekelià sa rer' iyazyô
 12 Abraham ayè e par' ôzombè. Konde ômpanganlô, inlè, e be dwanl' ôyigisi wi ntye, wi pegaga gôre Abraham ge gôr' awani' îè, v'

- lvanga, ndô v' ôgöre w' ibekella.
- 14 Ndô ja mongi w' ivanga w' adwani' iyigisi, gambèni' ibekella s' atw' layolo fo, nî' òmpanganlô
- 15 ôsaôn wanyawênuyawê. Konde ivanga nyô bag' egunlu; ndô mbôra yi r' ivanga fo, vovo zyel'
- 16 ipava. Gô ntinla ylulo òmpanganlô wi re göre waô wi bekella, ko wô dwanle ndaga y' Imèpinlô; Inlê, wl ga lwanle jolajola gôr' awaula waôdu; aranga göre waô wi re gw' ivanga dadîè, ndô göre waô kè wl re nî' Ibekeia si Abrahâm, ô re rer' iyazyô azwêdu; ga nt' are tëndô pa, inlê, Mi are 'wê panga pe rerê y' anlongo aŋenge. Ayê rer' iyazyô gw' autyo m' ôma mè ô vèkeliô ndê, Inîè Anyambiè, ô dwanllza mongi wl re juwa pa bo, awelia ya yl ra yl zyele, ga yi
- 18 re. Abraham aŋekell mbôra fo yi bekella, ko yê twa rerê y' anlongo aŋenge, ga nt' agambiô, inlê,
- 19 Yenlo bedwaul' awanl' iu. E pa dèla kè gw' ibekelia gw' avônliè ôku' wê juwa pa, konde aluô atwenli vo nkama y' Impuffia g' ônlero wê, ge gw' avônliè njuwili
- 20 nli y' iwuffiu nyi Sara. E dôv' òmpanganlô w' Anyambiè mpa-ga v' itwaŋekelia, ndô ayoll nî' Ibekeia, nsuminliag' Anyambiè,
- 21 amia kè mbianbiè, lulê, Anyambiè are ngulu yi denda, nt' avan-ganliô ndê. Yenlo s' aranginlô
- 22 yê vo ôgöre. Ndô pa tëndô g' ôŋwanj' iwê dadîè, inlê, s' arangi-nlô yê; ndô g' ôŋwanj' lwazyô kè, azwê mongi wi be tanginlô sô, vanganl' azwê yi bekelîè ô rôngunli Jisu y' Ôvanganli wazyô
- 23 avila gw' ijuwa, ô venliô g' ôŋwan-ija w' lpav' isazyô, arôngunliô g' ôŋwanja wl mbèŋil yazyô.
- 5 Yenlo pô pa mbèŋi' v' ibekelia, azw' are nî' aŋênjê gôr' Anyambiè, vo Rer' iyazyô Jisu Kraia;
- 2 vo yê kè azw' are dènga p' Iynginlô nî' Ibekeia gw' imèpinlô sinlo si dwanlô 'zwê; ko 'zwê syogwa gw' Iguŋŋu ny' ivenda ny'
- 3 Anyambiè. Nî' aranga yenlo dadîè, ndô azwê syogwa gw' injuke kè: konde azw' avôrô,
- 4 Inlê, injuke si bag' Isindinia; nî' Isindinia si bag' imèna; nî' Imè-nla si bag' Iguŋŋu; nî' Iguŋŋu ny' azyaliza; konde itonda s' Anyambiè si re jirô pa gw' ireŋŋi' iyazyô nî' Inlinl' Iŋia nyi re pô pa 'zwê.
- 6 Konde gw' avegagi 'zwê ngulu fô, gw' aluk' egômbe, ayuwi Kraia
- 7 gô mbôra y' aulag' aŋe. Konde ôma be sile juwa gô mbôra y' ôma w' ôgöre: ndô vendetwa g' ôŋwan-ja w' ôm' ombia ôma ko jolia
- 8 vanganle gô juwa. Ndô Anyambiè a tuminli' Itond' isèdè göre 'zwê, inlê, gw' avegagi 'zw' aŋe, ayuwi Kraia g' ôŋwanj' lwazyô.
- 9 Ko pôrô venlo, pô pa mbèŋi' nli ntyinl' iyê, azwê be sunginlô avila
- 10 la gw' egunlu vo yê. Konde, vò-ndô gw' avegagi 'zwê Ilôŋalôŋl, azw' amèpinliô nî' Anyambiè nî' Ijuwa s' ôŋwaul' îè, ko pôrô azwê mèpinlô pa, azwê be sunginlô nî' emènto zè. Nî' aranga yenlo
- 11 dadîè, ndô azwê syôgwa kè gôr' Anyambiè vo Rer' iyazyô Jisu Kraia, vo yê azw' are venlo dènga p' imèpianlô.
- 12 Sambô, ga nt' ayingini' ibe gô ntye ylnlo nî' ôm' ôŋŋorl, nî' Iju-wa v' ibe; nia yenlo ijuwa s' aŋi-enli gor' anlaga waôdu, konde
- 13 waôdu w' aweŋi: konde ibe s' avegagi gô ntye aŋia gw' egômbe z' lvanga: ndô gô r' ivanga nyi zyele, ibe si pa tanginlô ôma.
- 14 Ndô ijuwa s' avanginli avila gw' egômbe zi Adam agênda gw' egômbe zi Môsès, vanganle göre waô wl re wi pa janj' ibe egolanli g' lpava si Adam, ô re ayê nî' egola-

- 15 nî' z' ômo bla. Ndô aranga gâ nt' ar' ipava, yenlo re k' eza zi pò; konde ja awenga w' ayuwi nî' ipava s' òm' ômîori, ko pòrò imèpinlò s' Anyambiè, nî' eza zi pò imèpinlò s' òm' ômîori, Jisu Krai, s' awunii gòr' awenga. Nî' aranga nt' arwenli v' ômîori ô vavi, yenlo re k' eza zi pò: konde ipò s' ôgara s' avill gw' ipav' imîori, ndô eza zi mpagaga zi p' anlaga mbèfî' avila 'gw' ipav' ljenge.
- 17 Konde, ja ijuwa s' avanginii nî' ipava s' òm' ômîori, Inlè, v' òm' ômîori, ko pòrò waô wi dèng' lbunla s' imèpinlò, nî' ôgöre wi pò mpagaga, wi be panginla gw' effènto v' ômîori Jisu Krai.
- 18 Yeulo, ga nt' arwenli ipò s' ôgara gòr' anlaga waôdu g' ôfiwanja w' ipav' imîori; yenio arwenli kè mbèfî' y' effènto gòr' anlaga waôdu v' ôgöre ômîori. Konde ga nt' avanglò awenge aye nî' itwayoginlò s' òm' ômîori, yenlo kè awenge wi be pangò agöre nî' ijo-ginlò s' òm' ômîori. Nî' ivanga ny' agundiò, kò ipava bunla; ndô mbôra y' awunli' ibe, imèpinlò s' awunll ivaganlò: inlè, nt' avanginli' ibe gw' ijuwa, yenio kè imèpinlò si ga vanginle v' ôgöre gw' effènto z' egômbe zòdu vo Jisu Krai ya Rer' iyazyò.
- 6 Sambò azwè ga wulle sè? Azwè ga gongwe gw' ibe, ko imèpinlò
- 2 bunla? Alwanlize yenlo. Azwè y' ayuwi gw' ibe, azwè ko fo dwa-nla gò sò sè? Ge anlwè pa mia, 'nlè, azwèdu y' aŕaptaizlò góre Krai Jisu, azw' aŕaptaizlò gw' ijuw' isè? Sambò azw' aŕènlîò nla yè nî' ibaptaizlò gw' ijuwa: inlè, ga nt' aròngunlîò Krai avila gw' ijuwa v' ònjèlènjèlè wa Rerè, yenlo kè azwè ga ganganle gw' effènto ezonia. Konde ja zw' atwenli' alato nla yè nî' ego-
- lanli z' ijuw' isè, azwè be dwanla k' alato nla yè nî' egoian z' itò-
6 ngw' isè; konde azw' avòrò, inlè, òm' iwazyò òlônga w' aŕanlîò nla yè gò kros, inlè, ôkuwa w' ibe wi ga yillzò, ko 'zw' ayanjini' ibe
7 nyènlè; konde ayè ò re juwa pa,
8 are tòmbo pa avila gw' ibe. Ndô ja 'zw' ayuwi nll Krai, azw' abekelia, 'nlè, azwè be dwanla bo nla
9 yè kè; konde azw' avòrò, inlè, Krai ayè tòngunlîò pa avila gw' ijuwa, ayuwe nyènlè: ijuwa s'
10 avanginle yè nyènlè. Konde gw' ayuwè, ayuwi gw' ibe nyongo mori: ndô gò dwanlè bo, e dwa-
11 nla gòr' Anyambiè. Yenlo kè 'nlwè ranganli' ikuw' iyanli juwa pa gw' ibe, ;ndô bo g' ôzamba w' Anyambiè góre Krai Jisu.
- 12 Sambò, ibe s' avanginle nyènlè gw' ikuw' iyanli yi juwa njuwaga, ko 'nlwè joginlò itonginla sa
13 sò: ge p' ibe vi yanli g' imianja yi janj' ibe; ndô vanli ikuw' iyanli gòr' Anyambiè, ga mongl' wi re bo avila gw' ijuwa; vanli k' Anyambiè vi yanli g' imianja yi
14 janj' ôgöre. Konde Ibe s' avanginle 'nlwè: konde anlw' azyele gw' ivanga, ndô gw' imèpinlò.
- 15 Ndô sè? Azwè ga vavere, konde azw' azyele gw' ivanga, ndô gw'
16 imèpinlò? Alwanllize yenlo. Anlwè pa mia, 'nlè, ja 'nlw' ap' ôma lkuw' iyanli g' asyaka gò joginlò yè, gambènle anlw' atwenli' asyaka w' ôma mè ô joginlò 'nlwè; mbè w' ibe si kèndia gw' ijuwa, mbè w' ijoginlò si kèndia
17 g' ôgöre? Ndô akeŕa gòr' Anyambiè, inlè, anlw' avegag' asyaka w' ibe, ndô anlw' are joginlò pa nî' ôrèŕia inènja mè s' avènlîò
18 'nlwè; nla gw' avanglò 'nlwè awontye avila gw' ibè anlw' arwenli' asyaka w' ôgöre. Mi kamba
19 g' ôma g' ôfiwanja wi ndèlinli y'

izyónli yanli : konde ga nt' avenli 'nlwè isyèkkè ni' ibe vi yanli g' asyaka gò janj' ibe, yenlo kè vè-
 20 nlo vanl' ògòre vi yanli g' asyaka gò janj' imèpa. Konde gw' ave-
 21 gagi 'nlwè asyaka w' ibè, anlw' avegagi dièngadiènga g' òzamba
 21 w' ògòre. Òba nde sambò w' ave-
 gagi nla 'nlwè egòmbe mè gw' isaón mèyonlo yl jenlò 'nlwè ntyonli egòmbe zinlo? konde ntyai y' isaón mèyonlo ni' ijuwa.
 22 Ndó vèno gw' apanglò 'nlwè dièngadiènga avila gw' ibe, agalw' inyóngò gòr' Anyambiè, anlw' are ni' ip' isanli gw' imèpa, nli ntyai emènlo z' egòmbe zòdu.
 23 Konde ipa s' ibe ni' ijuwa; ndó eza zi pò ni' Anyambiè ni' emènlo z' egòmbe zòdu gòre Kraiss Jiau y' Òvanginli wazyò.
 7 Ge anlwè pa mia, awarera, (konde ni kamba nla waò wi mi' ivanga) inlè, ivanga nyi pangini' òma òlingò wl dwanlò udè bo?
 2 Konde òfiwantò ò re jòmbò pa are kòrò pa ni' ivanga gòr' òulòfiè wè òlingò wl dwanlò ndè bo; ndó jog' òulòfiè ajuwa, gambèni' apurunlò avila gw' ivanga ny' ònlò-
 8 fiè wè. Sambò jogo ajòmb' òulòfiè òfiwènè, gò par' òulòfiè wè bo, e be fweliò, inlè, evòve : ndó jog' òulòfiè ajuwa, gambèni' atwa dièngadiènga avila gw' ivanga, yenlo alwanl' evòve nyèniè, vang' ajòmb' òulòfiè òfiwèulè.
 4 Yenlo kè 'ulwè, awarer' iyam', anlw' are juwa pa g' òzamba w' ivanga ni' òkuwa wl Kraiss; inlè, anlwè ga yòngò gòr' òm' òfiwènè, vanganlè yè ò róngwi avila gw' ijuwa, ko 'zwè janl' ilònda gòr'
 5 Anyambiè. Konde gw' avegagi 'zwè g' òzyòni, inaka s' ibe s' agwezagò ni' ivanga, s' ayanjl gò v' iyazyò gò janl' ilònda gw' iju-
 6 wa. Ndó vèno aswè juwa pa

g' eza z' agòti 'zwè ngwasyi, azw' apurunlò gw' ivanga, ko 'zwè janjinl' Anyambiè nli njanjinli nyanla y' inlinla, ni' aranga ni' njanjinli nungu y' òrè-
 7 ndo. Sambò azwè be bulla sè? Ivanga ni' ibe? Aiwanlize yenlo. Ndó mi to mi' eza zi fweliò, 'nlè, ibe, kaò ni' ivanga : konde mi to mi' itonginla, azy' ivanga bulla, 'nlè,
 8 Aronginla. Ndó ibe s' alengi mbóra, ayanja g' òku' wam' Itonginia sòdu v' ivanga : konde ivanga fo ibe si re juwa pa. Mi avegagi bo nli mori Ivauga fo : ndó gw' a'fieni' òzòmbiò, arwenl' ibe bo, ayuwi mè. Ni' òzòmbiò w' avegagi gò kèndia gw' emènlo, wò mèndò w' alèngiò gòre mè gò
 11 kèndia gw' ijuwa : konde ibe s' alèngi mbóra ni' òzòmbiò, aremi-
 12 za mè, ayonla mè vo wò. Sambò ivanga nyi re nkèrè, ni' òzòmbiò wl re nkèrè, ni' ògòre, ul'
 13 òmbia. Sambò eza zi r' evla z' atwenl' ijuwa gòre mè? Alwanlize yenlo. Ndó ibe s' atwenl' ijuwa gòre mè, inlè, si ga yenlò, inlè, si r' ibè, konde si panga mè juwa ni' eza zi r' evla : ko lbe twa
 14 sibe vlaganiò v' òzòmbiò. Konde azw' avòrò, inlè, ivanga nyi re awaswo ni' Inlinla : ndó mi are gò mpanginli y' òzyòni, kòlò pa
 15 gw' ibe. Konde òsaón wi janjò mè mi mia wò : konde òsaón wl belò mè, mi denda wò; ndó òsaón wi bikò mè, wò dendò mè.
 16 Ndó ja mi adend' òsaón, wi re mi a'vèla, gambènè ni' ajivir' ivanga, inlè, nyi r' i'vía. Yenlo vè-
 17 nlo aranga mè yl janj' òsaón, ndó ibe si dwanla gò gare yam'.
 18 Konde mi avòrò, inlè, gòre mè, inlè g' òzyòni wam', mbia yi zyele : konde gò bela yi re nla mè,
 19 ndó gò janje mbia yi zyele. Ko-

- nde mbia yi belò miè mi denda yò, ndò mbe yi re mfi aʋele yò de-
 20 ndò miè. Ndò ja mi ajanj' ɔsaon
 wi re mi aʋela, gambèni' aranga
 miè janja wò, ndò ibe si dwanla
 21 gòre miè. Yenlo mi dèng' i va-
 nga gòre miè, inlè, gò bela miè gò
 dende mbia, mbe yi re nla miè.
 22 Konde g' ɔrèfí wam' mi jeni'
 ivanga ny' Anyambiè mbia:
 23 ndò mi jeni' ivang' inyènè gò
 v' iyam', nwagaga ni' ivanga
 ny' ɔrèfí iwam', arugiza miè
 gw' ivanga ny' ibe nyi re gò v'
 24 iyam'. Óma w' azyile nde nle
 inì! Mande be tómba miè avila
 25 g' ókuwa w' ijuwa winlò? Ake-
 ʋa gòr' Anyambiè vo Jisu Kraia
 y' Óvanginli wazyò. Yenlo miè-
 mè mi janjinl' ivanga ny' Anya-
 mbiè ni' ógu; ndò ni' ózyónli mi
 janjinl' ivanga ny' lbe.
- 8 Sambò vèno zyel' ógara gòre
 2 waò wi re gòre Kraia Jisu. Ko-
 nde ivanga ny' Inlinla ny' emè-
 nlo gòre Kraia Jiau nyi re miè
 panga p' ófiwontye avila gw' i va-
 3 nga ny' ibe nia ny' ijuwa. Ko-
 nde ɔsaon wi re w' ayolò ni' i va-
 nga, konde ny' avegagi dèla ni'
 ózyónli, Anyambiè alendi wò,
 inlè, alwanilz' ibe ógara g' ózyò-
 ni ni' itómí Ófiwanl' iyèdè ni'
 egolanil z' ózyónli wi pava nla g'
 4 ófiwanja w' lbe: inlè, ógòre w'
 ivanga wi ga lendò gòre 'zwè, yi
 re yi kanganla ga nt' ar' ózyónli,
 5 ndò ga nt' ar' Inlinla. Konde
 waò wi re ga nt' ar' ózyónli wi
 nak' isaon y' ózyónli; ndò waò
 wi re ga nt' ar' Inlinla wi nak'
 6 isaon y' Inlinla. Konde nakinli
 y' ózyónli ni' ijuwa ni' ijuwa;
 ndò nakinli y' Inlinla yò ni'
 7 emèno ni' amènjè: konde naki-
 nli y' ózyónli yi re ndòʋa ni'
 Anyambiè; konde yi pa joginlò
 ivanga ny' Anyambiè, nio joile
- 8 joginlò nyò kè. Yenlo waò wi re
 g' ózyónli w' ayolie tondi' Anya-
 9 mbiè. Ndò aniw' azyele g' ózyò-
 nli, ndò gw' Inlinla, mpag' Inli-
 nla ny' Anyambiè nyi dwanla
 gòre 'nlwè. Ndò jog' óm' edu
 azya ni' Inlinla nyi Kraia, ga-
 10 mbèni' ayè arang' iwè. Nla ja
 Kraia adwanla gòre 'nlwè, ókuwa
 rèti wi re juwa pa g' ófiwanja w'
 ibe; ndò inlinla nyi re bo g'
 11 ófiwanja w' ógòre. Ndò ja Inli-
 nla ny' ómo róngunli Jiau avila
 gw' ijuwa ny' adwanla gòre
 'nlwè, ayè ó róngunli Kraia Jisu
 avila gw' ijuwa e be dwanliz'
 ikuw' iyanli yi juwa njuwaga bo
 kè ni' Inlinl' inyè nyi dwanla
 gòre 'nlwè.
- 12 Yenlo, awarera, azw' inwanli,
 aranga y' ózyónli, gò dwanla ga
 13 nt' ar' ózyónli: konde ja 'niw'
 adwanla ga nt' ar' ózyónli, anlwè
 be juwa; ndò ja 'niw' ajónl' ija-
 nja s' ókuwa v' Inlinla, anlwè be
 14 dwanla bo. Konde óntangò wi
 kèndiò ni' Inlinla ny' Anyambiè,
 15 waò awanla w' Anyambiè. Ko-
 nde anlwè pa pò inlinla nyi pang'
 aniw' asyaka gò fo tia; ndò aniw'
 avenlò inlinla nyi pang' aniw'
 awanla, ko 'zwè tónga, inlè,
 16 Abba, Rera. Inlinla nyòmè nyi
 takilia mpo mò ni' Irèfí iyazyò,
 inlè, azwè awanla w' Anyambiè:
 17 nla ja 'zw' awanla, gambèni' azw'
 iyigisi kè; iyigisi y' Anyambiè,
 ni' iyigisi ta nli Kraia; mpag'
 azw' asindinla nla yè, ko 'zwè
 18 pendio kè nla yè.
- 19 Konde mi tanga, 'niè, Injuke s'
 egòmbe zatè zinlo ai zye ni' Inya-
 nga nyi kènlizò ni' ónjèlènjèlè
 19 wi be tuminlò gòre 'zwè. Ko-
 nde ijóngunl' ipólò s' eilʋa zòdu
 si penginl' ibòwunlia s' awa w'
 20 Anyambiè. Konde eilʋa z' aru-
 glò gò ya yanyawè, aranga ni'

- ijivira, ndô g' ôñwanj' iwè ô rugizi zo, gw' iguñiu, inîè, eliṽa zòmè kè zi be tòmbo gw' Itugô a' ifeva gô dwania dlêngadiënga g' ôñjèlènjèlè w' awania w' Anyambîè.
- 22 Konde azw' avôrô, inîè, eliṽa zôdu zi sifinla azunl' isongo y' Ijanla kwanga gw' egômbe
- 23 zinlo. Nl' aranga yenlo dadîè, ndô azwèmè kè, yl re ni' ilônd' ilônga y' Inlinla, vanganl' azwèmè azwè efinla gw' ikuw' Iyazyô, mpênginlag' inyanga ny' awania, inîè, ôlandunlô w' ikuw'
- 24 iyazyô. Konde azw' asunginlô gw' iguñiu: ndô iguñiu nyl jenlô arang' iguñiu: konde mande dô-vi' ezoma zi jenlô ndè iguñiu?
- 25 Ndô ja 'zw' adôvi' ezoma iguñiu zi re azwè jenla zo, gambènîè azwè pênginla zô ni' isindinla.
- 26 Yenlo k' Inlinla nyi nungunle ndblinl yazyô: konde azwè pa mla eza zi re 'zwè gô bambia gw' inkolo sazyô nt' are kwèkwè; ndô Inlinla nyômè nyl kwenl' inkolo g' ôñwanj' iwazyô nl' isifinla al re e' agambizô; nl' ayè ô kèlagbl' Irèñia avôrô mpivini y' Inlinla, konde nyi kambinla g' ôñwanja w' iyombwi ga nt'
- 28 are ntondinli y' Anyambîè. Azw' avôrô kè, 'nlè, isaôn yôdu yi janja ta gô mbia gôre waô wi tonô Anyambîè, waô wi re fwellô
- 29 pa ga nt' are nkenjinli yè. Konde waô w' aluô w' amienliô ndè, waô w' alôviô ndè, egômbe viagaga ro, gô dwania nl' egolanli z' Ôñwanl' id, ko yè dwanie njalîè
- 30 gôr' awarèrè awenge: nla waô w' alôviô ndè, waô kè w' aweliô ndè: nla waô w' aweliô ndè, waô kè w' avenliô ndè mbèñi': nla waô w' avenliô ndè mbèñi', waô w' avendizîô ndè.
- 31 Sambô azwè be bulla sè gw' isaôn yinlo? Ja Anyambîè akanla

- 32 'zwè, ô be alra 'zwè mande? Ayè ô re e' embi' Ôñwanl' Iyèmè, ndô avenliè g' ôñwanj' iwazyô azwèdu, ave 'zwè nla yè isaôn yôdu
- 33 mpagaga? Mande 'be sozize mongl pinjô w' Anyambîè? Nle
- 34 Anyambîè ô pa waô mbèñi'. Ô p' ôgara mande? Nle Kraia Jiau ô 'yuwi, nla viaganlô, arôngunliô avila gw' Ijuwa, ô re g' ôgo 'nlô-mîè w' Anyambîè, ô kambinla
- 35 kè g' ôñwanj' iwazyô. Mande be bangunlia 'zwè avila gw' itonda el Kraia? Injuka, ge azyingô, ge ikombizô, ge njanla, ge ôtele, ge ereria, ge ôkwara? Ga nt' are
- 36 tëndô pa, inîè, Azwè jônîô g' ôñwanj' iwo pèkèpèkè; azwè bongô g' adombe mi bazyô. Ndô gw' isaôn yinlo yôdu azw' are viaganlô nl' Igeviai vo yè ô rondl
- 38 'zwè. Konde mi avôrô, inîè, arang' Ijuwa, g' efinlô, ge lenjèl, ge ampenda, ge isaôn yatè, ge isaôn
- 39 yl bla, ge anyanga, ge idônda, ge ôronga, g' ezom' edu ezènîè z' avangiô, zi re ko bangunlia 'zwè avila gw' itonda e' Anyambîè si re gôre Kraia Jisu y' Ôvanginli wazyô.

- 9 Mi kamb' ôgiligili gôre Kraia, mi nôka du, ôrèñi' iwam' ntakillaga miè Igamba mèmô gw' Inlinl'
- 2 Iṽia, inîè, ml are ni' ekèṽ' evôlô nli nkazyà g' ôrèñi' iwam' pèkèpèkè.
- 3 Konde mièmè miè ko bele dwania nl' ôzavô avila gôre Kraia g' ôñwanja w' awarer' iyam', waô
- 4 wi re nla miè sjanlô: waô mongl wi Iaraèl; wi re, inyanga ny' awania, nl' Iveda, nl' Injeka, nl' ivanga, nl' isavinla s' Anyambîè, nl' impanganliô, yinlo yôdu Iyaô;
- 5 wi re irerè kè isaô, nla gôre waô kè avill Kraia g' ôzamba w' ôzyônli, ô re gw' Igonliô nya waôdu, Anyambîè.savinlô pa gô konlako. Amèn.

- 6 Ndô zyele mpanli ga igamba ny' Anyambîè nyi re twa pa ôsaôn wanyawênnyawè. Konde aranga wa-ôdu wi pîlla gôre Israël, waô mongi wi Israël: ge waôdu dwani' awanla, konde Abraham nie rer' iyaô: ndô ga nt' are tëndô pa, inlè, Gôre Izak be dwani' awani' 8 iwo. Yenlo, arang' awanla ga nt' ar' ôzyônli waô awanla w' Anyambîè; ndô awanla w' ômpanganlô waô wi be tangô g' awanla.
- 9 Konde igamba ny' ômpanganlô nye nylulo, inlè, Egômbè mè be bla miè, nli Sara e be jani' ôñwanla. Ni' aranga yenlo dadîè; ndô gw' avundigi Rebêka v' ôñiori,
- 11 vanganle rer' iyazyô Izak, gô par' awanla wi pa jaulô, ge dende ndaga mbla ge mbe, inlè, nkenjîlulî y' Anyambîè ga nt' are yè pinja pa yô ga lwanle, aranga ni' ijanja,
- 12 ndô vo yè ô fwella, ny' awullulîô yè, inlè, Ôntero e be janjînlî' ôrumbe. Vanganle nt' are tëndô pa, inlè, Mi arondi Jakob, ndô Eso
- 14 ni avîkilè. Sambô azwè be bulia sè? Mbe yi re ni' Anyambîè?
- 15 Alwanlize yenlo. Konde e bulinlie Môsès, inlè, Ayè ô jenlô miè ekèvâ m' be jenlè ekèvâ, ni' ayè
- 16 ô pôginlô miè m' be pôginlè. Sambô ipinjô si zyele ni' ômo bela, ge ni' ômo pule mangô, ndô vo
- 17 Anyambîè ô pôgîula. Konde irèndo yi bulinlie Faraô, inlè, Gô ntînia mëyinlo agumanî miè 'wè, ko miè tuminlie ngulu yam' g' ôku' wo, ni' in' inyam' takîlîô gô
- 18 ntye yôdu. Yenlo e pôgînlî' ôma j' atonda, ndô j' abela e jolliz' ôma
- 19 kè. Vovo ô be bulinlîa miè, inlè, Sambô e fo sêmba sè? Konde ô re aîra pe ntondîull yè mande?
- 20 E ôma 'wè! Awè mande sambô ô kamba nsirag' Anyambîè? Eza z' avanglô ko bulinlî' ôvangî, inlè, Ezande z' apangô miè ye-
- 21 nlo? Ôvangî w' intyuanla azye ni' inyangâ gw' iwônîô, gô pangâ ni' imônga mêmô ntyuanla morî g' ôlubô, nli morî gw' ipèdia? Ndô sè, j' Anyambîè asîndîula ni' isîndînl' îda intyuanla s' egunlu kekizô pa gw' îjîlîzô, mbelaga gô tumînlî' egunlu zè, nla gô mieze ngulu yè?
- 23 Nla ja abele miez' îbunla s' îvend', inyè gô vsô g' ipôginlô, y' aluô y' akekîzîô yè gw' îvenda,
- 24 vanganle 'zwè y' awellô ndè, arang' avila gôr' îju dadîè, ndô avila
- 25 gôr' anlongo kè, gambè sè? Ga nte bullî ndè gô Hôse, inlè, M' be fwella waô mongî yam', wi re wi pegaga mongî yam'; nla yè ironda ô re e pegag' ironda. Be dwanla kè, 'nîlè, gô mbôra y' awullînlô waô, inlè, Anlw' arang' anlag' îwam', vovo wi be fweliô, inlè, awanla w' Anyambîè yabo.
- 27 Ni' Esala e tônga g' ôñwanja wi Israël, inlè, Vanganle ntangô y' awanla wi Israël y' adwanla ga ntyèngè yi ntyuûva, wakwè wi be sungînlô. Konde Jîhôva e be dend' îgamb' inyè gô ntye, manlîzaga nli ntunîzaga nyô. Nla ga nt' aluô bullî Esala, inlè, Konle Jîhôva yi Sabaoth e duô utîgînlî 'zwè aw' awèwo, gavonlo azw' aro twenli ga Sodom, azw' aro dwanli ga Gomora.
- 30 Sambô azwè be bulla sè? Azwè be bulla, 'nîlè, anlongo, mi re ni' kombiz' ôgôre, m' alèngî ôgôre, vanganl' ôgôre wi pîlla gw' îbekellia: ndô Israël, nkombîzag' îvanga ny' ôgôre, wi pa syîva gw' îvanga mè. Kondesè? Konde w' agombîzi nyô, aranga ni' îbekellia, ndô ni' ijanja. W' avôñîô ni' idô
- 33 mè ny' îbaku; ga nt' ars tèudô pa, inlè, Vônla, mi dôvîa gô Slon idô ny' abaku, ni' idô ny' îkweza: ayè ô bekelîa nyô, ayenle ntyoullî.

10 Awarera, ibela s' òrèmf' lwam'
 nì' inkolo si kwenlò miè Anya-
 mbìè g' òfiwanja wi Israèl sò,
 2 Inlè, wi ga zunginlò. Konde mi
 takilla g' òfiwanj' iwaò, inlè, wi
 re nli mpiu gòr' Anyambìè, ndò
 3 aranga ga nt' ar' imia. Konde
 gw' avegagi waò wi mi ògòre w'
 Anyambìè, agènliza gò dwanliz'
 ògòre waòmè, wi pa tugliz' ikuw'
 4 Iyaò g' ògòre w' Anyambìè. Kon-
 de Krats nì' isula s' ivanga gò
 dwanliz' ògòre gòr' òm' edu ò be-
 5 kelia. Konde Mòsès e tòuda, 'nlè,
 òmo dend' ògòre wi pila gw' iva-
 6 nga e be dwanla vo wò. Ndò
 ògòre wi pila gw' lbekelia wi ka-
 mba yenlo, inlè, Awulia g' òrèmf'
 iwo, inlè, Mande be panda g' òrò-
 7 wa? inlè, gò syòulie Krats: ge, man-
 de be suminia gw' ilòmbò? inlè,
 gò pandle Krats avila gw' ijuwa.
 8 Ndò wi kamba sè? Igamba nyi
 re plèrè nla 'wè, vanganle g'
 ògwani' iwo, nla g' òrèmf' iwo:
 inlè, igamba ny' lbekelia, nyi
 9 kambinlò 'zwè: inlè, ja w' ajlvi-
 ra nì' ògwani' iwo inlè, Jlasu nì'
 Óvauginli, avekelia nì' òrèmf'
 iwo, inlè Anyambìè aròngunlìè
 avila gw' ijuwa, ò be sunginlò.
 10 Konde azwè bekelia nì' òrèmfia gò
 dwanlizò ògòre, amèma nì' ògwa-
 nla gò sunginlò. Konde Irèudo
 yi bulia, 'nlè, Òm' edu ò bekelie
 11 ayeullzò ntyonli. Konde zyel'
 ibangwanla ntyo òfiwo Ju nì'
 òfiwo Grek: konde ayè mènìò nì'
 Òvauginli wa waòdu, are kè nì'
 ambia ralle gòre waòdu wi tòuga
 12 gòre yè: konde òm' edu ò be tò-
 nga gw' ina nyi Jihòva e be su-
 13 nginlò. Sambò wi be tònginalè sè
 ò re wi pa bekelie? Ge wi be be-
 kelie sè ò re wi pa jogo g' òfiwanj'
 iwè? Ge wi be jogo sè òma fo gò
 14 kambinla waò? Ge wi be kambli-
 nla sè kaò w' atòmò? ga nt' are

tèndò pa, inlè, Mèpinli nde yi r'
 intyòzyò si mongi kambinle ntya-
 16 ngò mbia! Ndò aranga waòdu
 wi ayoginlò ntyangò mbia. Konde
 Esala e bulia, 'nlè, Rera, ò re be-
 kella pe utyangò yazyò mande?
 17 Sambò lbekelia si pila gw' ijogo,
 nì' ijogò v' igamba nyi Krals.
 18 Ndò, miè, 'nlè, Wi pa jogo? In,
 inyòì nyaò ny' agèndi gò ntyeyò-
 du, nì' agamb' imaò gw' intyal si
 19 ntye. Ndò, miè, 'nlè, Israèl wi
 pa mia? Mòsès e dònge bulia,
 'nlè, M' be jenliza 'nlwè fiandl nì'
 eza zi re arang' inlongo, m' be be-
 ndia 'nlwè nì' inlongo ny' òtèffu.
 20 Nì' Esaià kè ar' iganda viaganlò,
 awulla, 'nlè, Mi alèngiò nle waò
 wi re wi pa buta miè: mi amleziò
 gòre waò wi pa bambia g' òfiwa-
 21 nj' iwam'. Ndò g' òfiwanja wi
 Israèl e bulia, 'nlè, Ówenja wòdu
 nìl ala'vlnl' ago mam' gòr' anlaga
 w' itwayoginlò nì' idòv' impa-
 ga.
 11 Ndò, miè, 'nlè, Anyambìè are
 fala p' anlag' iwèmè? Alwa-
 nlize yenlo. Konde miè kè mi
 òfiwa wi Israèl, mi ayanliò nì'
 awa wi Abraham gò mbu'ye yi
 2 Bènjamin. Anyambìè azye fala
 p' anlag' lwè w' aluò w' amienliò
 ndè. Anlwè pa mia nte buli'
 irèudo g' òfiwanja Elias? nt' azo-
 zizè mongi wi Israèl gòr' Anya-
 3 mbìè, inlè, Rera, wi re jòula p'
 ivogisi yo, azaz' imbòr' isò si
 utyagò: nla miè dadìè mi atiga-
 nli, wi buta k' emèno zam'.
 4 Ndò Anyambìè awinlizè sè? Inlè,
 Mi are piga pa gòre mièmè nto-
 èèn s' anlag' òrogènlò wi re wi pa
 5 dòv'lnle Baal skotolo. Yenlo kè
 vèno gw' egòmbe zinlo atiganl'
 awèwo ga nt' ar' ipinja s' imèpl-
 6 nìò. Ndò ja Ipinja s' adwanla s'
 imèpinlò, gambènìè si pila nyènlè
 gw' ijanja: azya nlonlo imèpinlò

- 7 si zyel' imèpinlò nyènè. Ndò àè? Eza z' awutlò nle Israèl, wi pa dènga zò; ndò z' alèngiò nle mongi wi re pinjò pa, ni' añiori w'
- 8 ayolizìò irèfia: ga nt' are tëndò pa, inlè, Anyambiè avenil waò òrèfia w' antyovinlò, antyo mi re mi jenla, ni' aròl mi re mi jogo,
- 9 kwanga nla nìèulo. David kè e bulia, 'nlè, Tavuru yaò yi ga lwanle mòndò gòre waò, eainga, ni' ibaku, ni' òrevunlò, gòre waò:
- 10 Antyò maò mi ga lwanle mpiri, ko w' ayenla, ko pur inyuffi' isaò mbè pèkèpèkè.
- 11 Ndò, mlè, 'nlè, W' avòffilò ni' abaku ntinla gò pòswa? Alwanlize yenlo. Ndò iaunginla a' akòve bia gòr' anlongo ni' ipòsw'
- 12 isaò, gò jenliza waò fiandl. Ndò vòudò ipòsw' isaò a' apagize ntye, ni' ikug' isaò a' apagiz' anlongo; ko pòrò ibunl' isaò?
- 13 Ndò mi kamba ni' anlwè anlongo. Sambò gòre, 'nlè, mi eròffil gòr' anlongo, mi pendiz' evilò
- 14 zam' z' eròffil: vendetwa mlè ko jenlize mongi yam' ga nt' ar' òzyònlì fiandl, azunginl' awèwo
- 15 gòre waò. Koude ja ifalò saò a' akòve ntye imèpianla, ibongò saò si be dwanl' ande, kaò effèulo
- 16 avila gw' ljuwa. Nla ja òlònd' òlònga w' adwanl' òruna, gambènìè wòdu w' adwanl' òruna: nla ja òramba w' adwanl' òruna gambènì' ampàre kè m' adwanla
- 17 k' òruna. Ndò jog' ampàre affièwò m' amogunilò kiò, ni' awè erere z' ioliv z' iga, w' awellò gw' imbòra sa mò, awong' aka m' òramba ni' agail m' erere z' ioliv;
- 18 azyògwa naèllag' ampàre: ndò ja w' asyògwa, arang' awè simbi' òramba, ndò òramba wi simblò.
- 19 Sambò ò be bulia, 'nlè, Ampàre m' amogunilò, inlè, mi ga welò
- 20 gò mbòra ya mò. Yenlo re; m' amogunilò g' òñwanja w' itwañe-kella, nla 'wè ò kumanla ni' ibekella. Alwanl' ekale, ndò ria ntlagaga: konde j' Anyambiè e pig' ampàre aifònga, gambènì' avige 'wè kè. Sambò vònlè nkèngo nll njolinli y' Anyambiè: gòre waò w' avòswi, njollulì; ndò gòre 'wè, nkèngo y' Anyambiè, ja w' adwanla gò nkèngo yè: azya nlo nlo awè kè ò be tenlo nkwi.
- 23 Nla waò kè, ja w' alwanl' ibekella fo, wi be fo felò gw' erere: konde Anyambiè are nli ngulu yi
- 24 fo fela waò. Koude vòudò 'wè ò renlìò avila gw' erere z' ioliv z' ayanlìò gw' iga, w' awellò gw' erer' evia z' ioliv zì zyele mpanginli yo: ka pòrò minlò, mi re nli njaulì ampàre, mi be fo felò gw' erere zaòmè z' ioliv?
- 25 Koude, awarera, mi pa bela 'nlwè gò dw' amia iyumbuulò nyinlò, anlwè vende dwanl' imia gw' antyo manlimè, inlè, mbei yi Israèl yi re jollza p' irèffil' iyaò, kaò ibunla s' anlongo a' abla;
- 26 Yenlo inlongo nyl Israèl nyòdu nyl be sunginlò: ga nt' are tëndò pa, inlè, Be bi' Òzunge avila gò Slon, kè kegunla lbe avila gòre
- 27 Jakub: nli njek' iyam' nla waò nle yinlò, gò be tòmba mlè ibe saò. G' òzamba wi ntyangò mbia, waò ilòvalòvì g' òñwanj' iwanlì: ndò g' òzamba w' ipinja s' Auyambiè, ni' tondò g' òñwanja w' irerè. Koude Anyambiè ayè pa pe mpagaga aweya kè mbela, e
- 30 nige nkòndi. Koude ga nt' avegagl' 'nlwè nli mori anlwè joginlò Anyambiè, ndò vèulo anl' apòginlò g' òñwanja w' itwañe-kell' saò, yenlo kè mongi ainlo w' atwenlì vèulo wi joginlò, ku waò pòginlò kè vo ekèva zì re 'nlwè dènga pa. Koude Anyambiè are nuuja pa waòdu

- gw' Itwaŋekelia, ko yè pöginla waödu.
- 33 Oronga nde n'l' ibunla s' imla n'l' lkötiza s' Anyambiè l' Itenliz' lèè s' agèlagèllizò, n'l' Iponlo sè s'
- 34 ayollè mlò. Konde ò re mia p' l'pikilia si Jihòva mande? ge mande ò re pa p' Anyambiè ezoz-
- 35 ma ko yè fo fwlnlizè? Konde avila göre yè, nla vo yè, nla göre yè kè, dwani' isaön yödu. Göre yè ga lwanl' ivenda gö konlako. Amèn.
- 12 Mi kwenia 'nlwè nkolo, awarera, g' öŋwanja w' Inkèngo s' Anyambiè, inlè, vanll yè lkuw' iyanll ntyagò yabo, yöruna nla yi tondò n'l' Anyambiè, vanganle
- 2 njanjnl' y' irèŋŋ' iyanli. Ko agolanlanl' ikuw' iyanll gö ntye yinlo: ndò galunliönll nli mèpi' irèŋŋ' iyanli, ko nlwè mie ntondnl' nli y' Anyambiè, vanganl' ösaön wl r' ömbia wl tondò wl re kè mèpa pa.
- 3 Konde v' imèpinlò si re pò pa miè, ml bulnll' öm' edu göre 'nlwè, inlè, e ga rig' avikilia g' öŋwanja w' öku' wèdè mè vlaganiò nli nt' are kwèkwè göre yè gö pikilia; ndò e ga vikilie n'l' öziŋŋa, ga nt' ar' Anyambiè kerinla
- 4 p' öm' edu l'bekelia. Konde ga nt' are 'zwè va yeuge g' öku' öŋŋori, nli va yödu yi zye n'l'
- 5 evllò mèmò: yenlo kè azw' awenge, azw' ar' öku' öŋŋori göre Krala, n'l' öm' edu göre 'zwè eva
- 6 z' ökuwa mè. Nla göre 'zwè pò p' lgönlò yi baugwanla ga nt' ar' imèpinlò si re po pa 'zwè, jog' adwanl' ögönlò wl poga, azwè ga voge ga nt' ar' evendinli z' i'bekelia; ge njanjnl'li, azwè ga lwanle gw' ijanjnl' isazyò; ge ayè ò nè-
- 8 nja, gw' inènja; ge ayè ò kambli-
- na, e ga lwanle gw' lkambli-na; ayè ò daŋia, e ga laŋle n'l' öyögò; ayè ò panginla, ögera fo; ayè ò
- 9 pöginla, nli mbia. Itonda si ga lwanl' l'pondia fo. l'Numbanll
- 10 mbe; l'vanll gö mbia. Gw' l'tonda s' awarèrè, rondonanll nli nkèngò; gw' l'duba, l'öngè dubenl'
- 11 aŋŋori; gw' l'janja, alwanlanl' agera; lwanlanll nli mplu g' örèŋŋa,
- 12 njanjnlage Rerè. Yenlanll mbia gw' l'guffiu; zindinlanll njuke;
- 13 gwenlanll nkolo pèkèpèkè. L'ŋvanll gw' aguga m' iyombwi; gombi-
- 14 zanl' ögwande. Zavlnlanll waö wl kombiza 'nlwè; zavlnlanll, ko
- 15 azavanll. Yenlanll mbia nla waö wl jenle mbia; lenlanll nla waö
- 16 wi (denla. Lwanlanll n'l' örèŋŋ' ömò anlwè n'l' anlwè. Anlakanl' isaön impòlò, ndò gèndiönll n'l' isaön y' ökèndekende. Alwanlanll n'l' imla gw' antyo manlimè.
- 17 Awlnlzanl' öm' edu mbe vo mbe. Gombizanl' isaön yi r' imbia gw'
- 18 antyo m' anlaga waödu. Ja y' ajoliò, ngulu yi re nla 'nlwè, lwanlanll n'l' anlaga waödu n'l' aŋŋè-
- 19 njè. Awlnlzanll ngoko, mongl' tondò, ndò vanl' eguanlu z' Anyambiè mbóra: konde re tøndò pa,
- 20 inlè, Ngoko iyam'; mlèdè m' be fwlnliza, bulie Jihòva. Ndò jog' ölöŋalòŋi wo ajogo njanla, nyezè inya; j' akòtò n'l' esyöve, yonjè: konde gö dendo yenlo ò be kenj' aŋŋingilia m' ögönl' gw' ewönjo
- 21 zè. Agevò nle mbe, ndò geve mbe nli mbia.
- 13 Öm' edu e ga rugiz' öku' wè gw' ampenda mi panginla: konde zyel' ivenda kaö ny' apila gör' Anyaŋŋbiè; n'l' ampenda mi dwanla mò döŋiò n'l' Anyambiè.
- 2 Ayè sambò ò jolinl' ivenda, e jolinl' özömbliè w' Anyambiè: nla waö wl jolinla wi be bag' ikuw'
- 3 lyaö ögara. Konde l'vangelinl' yi zyele gö fangò g' öŋwanja w' ija-

- nj' ibia, ndò g' òfiwanja w' ijanj' ibe. Ó beie dw' ari' ivenda? ya-
 nje mbia, gambènl' ò be suminliò
 4 nle nyò: konde nyò nle nyòngò
 y' Anyambiè göre 'wè gö mbia.
 Ndò ja w' ajanje mbe, ria; konde
 e pa twani' òkwarà vo nyawè-
 nyawè: konde ayè nle nyòngò y'
 Anyambiè gö fwintiz' òmo janje
 5 mbe ngoko. Yenlo re kwèkwè
 gö tugiz' ikuw' iyanli, arauga g'
 òfiwanja w' egunlo dadìè, ndò g'
 6 òfiwanja w' òrèfia kè. Koude gö
 ntinia yinlo pa 'niwè mpagò kè;
 konde waò inyòngò s' Anyambiè,
 7 mbandaminlag' òsaòw winlo. Va-
 nli waòdu nte nwanlò waò: mpa-
 gö göre yè ò nwanlò mpagò; tri-
 but göre yè ò nwanlò tribut; itia
 göre yè ò nwanlò itia; òlubò göre
 yè ò nwanlò òlubò.
 8 Anwanlanl' òm' edu ezoma, kaò
 du gö tondania: konde ayè ò tòn-
 d' òmiori are denda p' ivanga.
 9 Koude agamba mlnlo, inlè, Anla-
 nla nle winganli, Ayòni' òma,
 Ayufa, Aronginia, nia j' adwanl'
 òzòmbi' ònwènliè kè, mòdu mi re
 datizò pa gw' igamba nyinlo,
 inlè, Rond' òganganlò wo ga òku'
 10 womè. Itonda al dendinl' ògan-
 ganlò mbe: sambò itonda si den-
 d' ivanga nyòdu.
 11 Nla yeulo, konde aniw' avòrò
 egòmbe zinlo, inlè, igwèra ny'
 asyivi nyi re 'zwè gö nongwa avi-
 la gw' antyovinlo: konde venlo
 isungini' isazyò s' atwenli plèrè
 viaganlò n' egòmbe z' afekekiò
 12 'zwè. Ógwèra w' atwe dava, òwe-
 nja w' atwenli plèrè: sambò azwè
 ga wal' ijanja si mpiiri, awor' imi-
 13 anga y' òzange. Azwè ga lwanle
 ndwanli mbia yi keka n' òfia-
 nda; arange njinlag' iyinlò nli
 mbongagò n' alugu, arange mpe-
 ngag' antò nli ndwanlage vòve,
 aranga n' anyòmanlò nli fiandi.
- 14 Ndò woranli Rerè Jiau Kraia, ko
 avikilianl' òzyòniì, gö dend' ito-
 nginia sa wò.
- 14 Ayè ò re dèla gw' ibekelia wo-
 nganliè, ndò aranga gw' itenia
 2 s' agamba mi mpaga. Òmiori are
 n' Ibekelia gö ny' ezom' edu:
 ndò ayè ò re dèla e ny' iwongo
 3 dadìè. Ayè ò nya e ga rig' avè-
 diè ò re e pa nya; nia yè ò re e
 pa nya e ga rig' ayèkèlè ò nya:
 konde Anyambiè are yè bonga
 4 pa. Awè mande ò jèkèlie nyò-
 ngò yinganli? göre rerè yèmè è
 kumanla ge pòswa. E be kuma-
 nliò kè; konde Rerè are nli ngu-
 5 lu yi kumanliè. Òmiori e jenle
 ntyugu mori mbia viaganlò nli
 ntyugu nyènliè: òfiwènliè è jenl'
 intyugu sòdu egolanli mèmò.
 Òm' edu e ga lwanle mpaga fo g'
 6 òrèfi' iwèmbè. Ayè ò penjavenje
 ntyugu yantuntu, e penjavenja
 yò göre Rerè: ayè kè ò nya, e
 nya göre Rerè, konde e p' Anya-
 mbiè akefa; n' ayè ò re e pa
 nya, e pa nya ntinia ya Rerè, kè
 7 p' Anyambiè akefa. Koude zye-
 li' òma göre 'zwè ò dwanla bo nti-
 nia y' òku' wèmè, zyei' òma kè ò
 8 juwa ntinia y' òku' wèmè. Ko-
 nde ja 'zw' adwanla bo, gambè-
 nliè azw' adwanla göre Rerè; nia
 ja 'zw' ajuwa, azw' ajuwa kè gö-
 re Rerè: sambò ja 'zw' adwanla
 bo, ge juwa, azwè mongi wa Re-
 9 rè. Koude gö ntinia yinlo Kraia
 ayuwi, kè tòngwa, inlè e ga lwa-
 nle Rerè ya waò wi re juwa pa
 10 nia yi mongi wi re bo kè. Ndò
 awè, ò jèkèlia òfiworer' iyo sè?
 ge ò pèdi' òfiworer' iyo sè? konde
 azwèdu azwè be kumanla gw'
 11 eka z' ijèkèlia z' Anyambiè. Ko-
 nde yi re tэндò pa, inlè, Nl' emè-
 nlo zam', bulie Jihòva, ivuv' iedu
 nyi be dòvinla miè akotolo, n'
 ònlèfiè edu wi be suminli' Anya-

- 12 mblè. Yenlo re òm' edu göre 'zwè e be p' Anyambiè ntangò g' òfwauja w' òku' wèmè.
- 13 Sambò azw' ayèkèlianianli nyè-nlè: ndò rò kenjenl' igamba nyinlo, inlè, òm' edu awal' ibaku g' eza zi kweza gò mponlo y' òfworer' iyè. Mi avòrò, anlezò mbiambiè nle Rerè Jiau, inlè, zyel' ezoma zi re zi zye pupu zòmè: ndò jog' òma ajenl' ezoma, inlè, zi zye pupu, gòre yè zi zye pupu.
- 14 Ndò ja w' ajenl' òfworer' lyo ekèva n' iny' iso, gambènè ò kanganla nyènlè gw' ltonda. Ayòulè n' iny' iso ò re Kraia
- 16 ayuwi g' òfwanj' iwè. Sambò
- 17 mbi' yauli y' agambò mbe: konde inlongo ny' Anyambiè arang' inya n' ijonga, ndò ògòre n' afiènjè n' igeva gw' Inlinl' I'via.
- 18 Konde ayè ò janjinle Kraia g' òsaon winlo e tondl' Anyambiè,
- 19 azuminlò kè n' anлага. Sambò azwè ga gambiz' isaon y' afiènjè, n' isaon yi re 'zwè ko nuugwaula. Azyaz' evilo z' Anyambiè g' òfwanja w' inya. Ya yòdu yi re pupu; ndò re mbe gòr' òma,
- 21 j' akwez' affiori n' iny' isè. Re mbia gò dw' any' òzyònlil, ge jong' ivè, ge dend' òsaon wedu wi re òfworer' lyo ko pòmò nla wò
- 22 ibaku. Ibekelia si re nla 'wè, lwanla nla sò g' òku' womè g' òzyò w' Anyambiè. Òzavinilò göre yè ò re e p' òku' wè ògara
- 23 g' òsaon wi jenlò ndè mbia. Ndò ayè ò dòve mpaga ar' ògara j' anya, konde e nya n' ibekelia; n' òsaon wedu wl pa dendò n' ibekelia wò n' ibe.
- 15 Ndò azwè yi re jola azwè ga zindinl' indèlinl' si mongl' wi re dèla, ko 'zw' arondl' ikuw' 2 iyazyòmè. Òm' edu göre 'zwè e ga rondie ndeg' wè gò mbla gò 3 mèplè. Konde Kraia kè e tondl'

- òku' wèmè; ndò ga n' are tændò pa, inlè, Intyèmbo si mongl' w'
- 4 azèmbio s' avòswi göre miè. Konde isaon yòdu y' arèndlò gw' alònga y' arèndlò gò uènja 'zwè, ko 'zwè dwanla n' igufiu vo isindinla nla vo òzindlò w' lrèndo.
- 5 Nl' Anyambiè y' isindinla nla y' òzindlò e ga ve 'nlwè gò piklil' igamba mòmò ga n' ar' inènja si
- 6 Jiau Kraia: ko 'nlwè peadi' Anyambiè n' òrèffi' òmò n' ògwanl' òmò, vanganle Rerè y'
- 7 Òvanganli wazyò Jiau Kraia. Yenlo wonganlanl' anlwè n' anlwè, ga n' awougilò 'nlwè kè nle Kraia, gw' ipeudi' Anyambiè.
- 8 Konde mi bulia, 'nlè, Kraia are twa pe minisè yi mongl' wi re kerò pa g' òfwanja w' òrètl' w' Anyambiè, gò dwanl'z' impanganlò y' avanganlò gòr' irerè, ko anlongo suminl' Anyambiè g' òfwanja wi nkèugo yè; ga n' are tændò pa, inlè, Gò ntinla yinlo m' be sumitlò gòr' anlongo,
- 10 ayembiln' in' inyo. E fo bulia kè, 'nlè, Yenlanl' mbia, anlw'
- 11 anlongo, n' anlag' iwè ta. Yòngo nyènlè kè, 'nlè, Zuminlianl' Jihòva, anlw' anlongo mòdu; ko
- 12 suminlianlè anлага waòdu. Esaia e fo bulia kè, inlè, Be dwanl' òramba avilla göre Jèsi, ò be kumania gò panginl' anlongo; ayè be dòvinlò n' anlongo igufiu.
- 13 Ndò Anyambiè y' igufiu e ga yònlie 'nlwè ralle n' igèva n' afiènjè m' ibekelia, ko 'nlwè bunlil' igufiu, gò ngulu y' Inlinl' I'via.
- 14 Mlè kè mi avòrò mbiambiè g' òfwanj' iwanli, awarer' Iyam', inlè, anlwèmè anlw' e are ralie n' òmbia, jònla pa n' imia sòdu,
- 15 kekizò pa kè gò tevuania. Ndò mi are tændinla pa 'nlwè n' iganda viaganlò gw' imbòra, mpanli ga gò jòngulfa 'nlwè, v' inyanga

- nyl re pò pa miè nì' Anyambìè, 28 Sambò gò be duò mi amènliz' e'villò zìno, avìna waò Ìlonda yì-
16 Ìnè, mi ga Ìwanle mìnslè yì Kraìs Ìsu gòr' anlongo, njanjag' evillò
zi minisè gò ntyangò mbia y' Anyambìè, Ìnè Ìjirò s' anlongo
ga ntyagò si ga rondì' Anyambìè, mpangagò nkèrè nì' Ìuilul' Ìvia.
- 17 Sambò mi are nì' Ìkap' isam' gò-
re Kraìs Ìsu gw' isaòn y' Anya-
18 mbìè. Konde mi ayolie tet' òsa-
òn kaò nì' alendl' Kraìs vo miè,
gò bag' anlongo gw' Ìjoginlò, nu-
ngunlaga nì' Ìgamba, nì' Ìjanja,
- 19 nli ngulu yì lemba, nì' isaòn yì
mamò, nli ngulu y' Ìnlinl' Ìvia;
yenlo re, 'nìè, mi are kambinla
pe ntyangò mbia yì Kraìs mbia-
mbìè avila gò Jerusalèm vingò-
vingò kwanga gò Ìliria. Agènlì-
20 zì miè kè gò kambinle ntyangò
mbia gw' Ìmbòra si re Kraìs e pa
tetò nil morl, Ìnè, mi anlòge gw'
- 21 Ìzanga nynganlì; ndò ga nì' are
tèndò pa, Ìnè, Waò wì re wì pa
blenlò nli ntyangò g' òñwanj'
Ìwè, wì be jenla; nia waò wì re
wì pa jogo wì be kòtiza.
- 22 Yenlo re mi azimbìò gò bla gòre
23 'nìwè nyongo sinyenge: ndò vè-
nlo mi aze nli mbòra nyènlè
gw' Ìntyè sinlo, mi are bela pa
kè Ìmpuffi' Ìmienge gò bia gòre
- 24 'nìwè, yenlo gò kènda miè gò
ntyè y' Ìpanyol, mi devinla gò
jenla 'nìwè gò piaganla miè, nia
gò jirò nle 'nìwè gò mponlo, ja
mi adònge jòra kwè nli jenla
- 25 'nìwè. Ndò vèno mi kènda gò
Jerusalèm gò piul' iyombwi Ìda-
26 via. Konde ayenlìò mbia gòre
mongi wì Masedònia nì' Akala
gò p' anliva gò nungunl' Ìkugl'
gòr' iyombwi yì re gò Jerusalèm.
- 27 Ìfi, ayenlìò mbia gòre waò: wì re
kè Ìwanlìsì yad; konde ja anio-
ngo m' arwenl' Ìwongisì nia waò
gw' leaòn yad y' Ìnlinla, gambè-
nè wì nwanla waò ya y' òkuwa.
- 28 Mi kwenla 'nìwè nkolo, awa-
rera, vo Òvanginlì wazyò Ìsu
Kraìs, nì' Ìtonda s' Ìnlinla, Ìnè,
lèmbianlanlì nia miè gw' Ìka-
mbinla gòr' Anyambìè g' òñwa-
nj' Ìwam'; Ìnè, mi ga zunginlò
31 avila gòre waò wì re wì jivira gò
Judia, k' Ìdavia si pinlò miè gò
- 32 Jerusalèm tondì' iyombwi; ko
miè bla gòre 'nìwè nli mbia vo
ntondinlì y' Anyambìè, ayowa
33 gòre 'nìwè. Nì' Anyambìè y'
afènjà e ga Ìwanle nì' anlèwèdu.
- 16 Mi tèndinla 'nìwè g' òñwanja
wì Ìibe òñworer' Ìyazyò òñwa-
ntò, ò yanjinlagi fiandò yì re gò
- 2 Senkrea: Ìnè, wonganlè gòre
Rerè, nì' are kwèkwè gòr' Ìyom-
bwi, ko nungunlanlè gò ndag'
iedu yì re yè nì' Ìsyolo gòre 'nìwè:
konde are dwanla p' ònlungunlì
gòr' awenge, nia gòre miè kè.
- 3 Wògizanlì miè Prìsilla nli Akwi-
la imbilò nia miè gòre Kraìs Ji-
4 su, w' arò Ìimbinl' Ìmpele yad
g' òñwanja w' efènlo zam'; wì
re aranga miè dadlè mi pa waò
akeva, ndò kè Ìfiandò s' anlongo
- 5 sòdu. Wògizanlì miè kè fiandò
yì regò nag' waò. Wògizanlì miè
Epalnetòs, ò tondò miè, òfònd'
- 6 òlònga wì Asia gòre Kraìs. Wò-
gizanlì miè Mari, ò yanjagi gòre
- 7 'nìwè pòlo. Wògizanlì miè An-
ndronikus nli Junias, wì re nia
miè aijanlò nì' Ìmbwedì nia miè,
wì re nì' elufiti gòre ròfil, wì re
waò nia miè waò w' alòngi gòre
- 8 Kraìs. Wògizanlì miè Amplias,
9 ò tondò miè gòre Rerè. Wògiza-
nli miè Urbano, òmbilò nia 'zwe

- göre Kraiss, nii Stakus ô tondô
 10 miê. Wôgizanii miê Apêles, ô re
 sindinia pa göre Kraiss. Wôgiza-
 nni miê waô wi nagô yi Aristobu-
 11 lus. Wôgizanii miê Herôdian ô
 re nla miê sijaniô. Wôgizanii
 miê waô wi nagô yi Narsissus,
 12 ntaugô yi re göre Kraiss. Wôgi-
 zanii miê Trifena nii Trifôsa, wi
 janj' evilô za Rerê. Wôgizanii
 miê Persia ô tondô, ô yanjagi pô-
 13 lô göre Rerê. Wôgizanii miê Ru-
 fus ô re pinjô pa nle Rerê, nii ngi
 14 yê kè ô re k' iyam'. Wôgizanii
 miê Asinkritus, Flegon, Hermes,
 Patrobas, Hermas, ni' awarerê wi
 15 re nla waô. Wôgizanii miê Filo-
 logus nii Julia, Nerea ni' ôfiwo-
 rer' iyê ôfiwantô, ni' Ôlimpas, ni'
 16 iyombwi yôdu yi re nla waô.
 Zangwanlanli ni' isomba sôru-
 nda. Ifandô si Kraiss sôdu si
 bôgiza 'niwê.
 17 Kokoloanli awarera, linglianli
 waô wi pang' ibangwanla ni'
 isaôn yi kweza, yi re yi zye swa-
 swo ni' inênja si re 'niwê nënga
 18 pa: ko bangwanli nla waô. Ko-
 nde waô wi denda yenlo wi janji-
 ni' Ôvanginli wazyô Kraiss, ndô
 kaô ambuffu maômê; aremiza k'
 irêma y' aulaga wi r' avônlo fo
 ni' agamb' ambia nla m' idondo-
 19 lia. Konde ijoginlo sanli si re
 jagayaga pa gôr' anлага waôdu.
 Yenlo jenla miê mbia g' ôfiwanj'
 iwani: mi bela 'niwê gô dwanla
 kè ni' imia gô mbia, ndô avônlo
 20 fo gô mbe. Ni' Anyambê y'
 aâniênjê e be aunge tukie Satan ni'
 intyôzyô sanli.
 Imêpinlo sa Rer' iyazyô si ga
 lwanle nla 'niwê.
 21 Timothe, ômbilô nla miê, e bô-
 giza 'niwê; nii Lustus nii Jason
 nii Sosipater, wi re nii miê sija-
 niô, wi bôgiza 'niwê kè. Miê Tê-
 22 rtiua, ô tënd' ezangô zinlo, mi
 23 bôgiza 'niwê göre Rerê. Gaius
 ndeg' wam', nla yi fiandô yôdu, e
 bôgiza 'niwê. Erastus ôvenjavenji
 wi syika wi nkala abôgizya 'niwê,
 nii Kwartus y' ôfiworerê ke.
 25 Göre yê ô re nii ngulu yi dwan-
 liza 'niwê ga nt' are ntyangô yam'
 mbia ni' ikambinia si Jiesu Kraiss,
 ga nt' ar' ituminliô s' isaôn y' iyu-
 mbuniô y' avegagi jumbuniô pa
 26 egômb' elônga, ndô vênlo y' atu-
 minliô, amiezô anlongo môdu v'
 irêndo y' ivogisi ga nt' ar' ôzô-
 mbiô w' Anyambê yakonlako, gô
 baga waô gw' ijoginlo s' ibekelia.
 27 Gôr' Anyambê, ô re dadiê ni'
 imia, göre yê ga lwanli ivenda vo
 Jiesu Kraiss gô koniako. Amên.

EZANGÔ ELANGÔ ZI POL Y' ERÔMI GÔRE MONGI KORINTH.

- 1 POL, fweliô pa gô dwani' erôfîi zi Jisu Krai's vo utondini y' Anyambiè, nii Sosthene y' ôfwo-rerè, gô fiandô y' Anyambiè yi re gô Korinth, inlè, gôre waô wi re jombwa 'pa gôre Krai's Jisu, fweliô pa gô dwani' iyombwi, nla gôre waôdu gô mbôr' ledu wi fwelia ina nya' Rer' iyazyô Jisu
- 2 Krai's, iyaô nil yazyô kè: Imèpiniô gôre 'niwè ni' afitènjè avila gôr' Anyambiè ya Rer' iyazyô, ni' avila gôre ni' Ôvanginli Jisu Krai's.
- 3 Mi p' Anyambiè yam', akeva egômbè zôdu g' ôfwanj' iwanli, g' ôfwanja w' imè, inliô s' Anyambiè si re pò pa 'niwè gôse Krai's
- 4 Jisu; konde gôre yè aniwè are pagizô pa g' ôsaôn wèdu, gw' igamb' ledu nla gw' imia sôdu; ga nt' alwanlizô atakwè mi Krai's
- 5 gôre 'niwè: yenlo aniwè pèni' ida'vi' edu s' Anyambiè, mpènginlag' ibôwunlia sa Rer' iyazyô
- 6 Jisu Krai's; ô be dwanliza 'niwè kwanga gô ntyai, ko 'niwè dwanle ntyembo fo gô ntyugu ya
- 7 Rer' iyazyô Jisu Krai's. Anyambiè ar' ôglligili, vo yè aniw' awelia gô dwani' alato ni' ôfwanli' lè Jisu Krai's y' Ôvanginli wazyô.
- 8 Awarera, mi kwenla 'niwè nkolô gw' ina ny' Ôvanginli wazyô Jisu Krai's, inlè, gambani' aniwè du igamb' imô, k' ibangwanla s' alwanla gôre 'niwè; ndô lwanli-nli jôngô pa ta ni' ôrdm' ômô ni
- 9 mpivini mô. Konde mi amiezô g' ôfwanj' iwanli, awarera, nle mongi wi nagô yi Kloe, inlè, anyômanliô mi re gôre 'niwè. Mi pivia, 'niè, gôre 'niwè ôffiori e bulia, 'niè, mi benge Pol; ni' ôffiori, inlè, mi beng' Apolos; ni' ôffiori, inlè, mi benge Sefas; ni' ôffiori, inlè, mi benge Krai's.
- 10 Krai's are keranla pa? Pôl a'vanliô gô kros g' ôfwanj' iwanli? Ge anlw' a'vaptalziô gw' ina nyi
- 11 Pol? Mi p' Anyambiè akeva, inlè, mi baptalzi' ôma gôre 'niwè,
- 12 kaô du Krispus nii Galus; vende buli' ôma, 'niè, anlw' a'vaptalziô
- 13 gw' in' inyam'. Mi a'vaptalzi kè nagô yi Stêfanos: tômbare pe mongi ainlo, mi mia du ja mi
- 14 a'vaptalzi' ôm' ôfwenlè. Konde Krai's e tôfia miè gô baptalza, ndô gô kamblule ntyangô mbia: aranga ni' agamba m' imia, kros yi Krai's yi vende tw' ôsaôn wanyawènyawè.
- 15 Konde igamba nyi kros nyi r' edosyu gôre waô wi pera; ndô gôre 'zwe yi sunginliô nyô nle ngulu y' Anyambiè. Konde re tendô pa, inlè, M' be jiliz' imia s' anlaga w' imia, alwanliz' avôniô mi mongi w' ôkell ôsaôn wanyawènyawè. Ôma w' imia are gwi? ôrdndisi are gwi? ôlôvisi w' i-mpaga wi ntye yinlo are gwi? Anyambiè azye kalunlia p' imia
- 16 si ntye yinlo edosyu? Konde gw' arwenli gw' imia s' Anyambiè inlè ntye yinlo v' imia sa

yò yi mia Anyambiè du, ayenllo mbia gôr' Anyambiè v' edosyu z' ikambinla gò sunginia waò wi 22 bekella. Konde Iju wi bambiè lemba, nì' Igrek wi but' imia: 23 ndò azwè kambinle Kraiss banliò pa gò kros, gôr' Iju lbaku, nla gôr' 24 anlongu edosyu; ndò göre waò wi re fweliò pa, Iju nì' Igrek ta, Kraiss ngulu y' Anyambiè, nì' 25 imia s' Anyambiè. Konde edosyu z' Anyambiè zi r' imla vlaganlò nì' anlaga; nli ndèlinli y' Anyambiè yi re ngulu vlaganlò nì' anlaga.

26 Koude anlwè jenle mbel' iyanli, awarera, inlè, arang' awenge w' imla ga nt' ar' ozyonli, arang' awenge avòlò, arang' awenge w' 27 enlumli, wi re fweliò pa: ndò Anyambiè are pinja p' isaon y' edosyu yi ntye yinlo, gò jenliz' anlaga w' imla ntyonli; Anyambiè are pinja p' isaon iibèle yi ntye yinlo, gò jenliz' isaon iyoli ntyonli; nì' isaon y' leyolo fo yi 28 ntye yinlo, nì' isaon yi pèdiò, yò re pinjò pa nì' Anyambiè, nì' isaon yi re yi zyele kè, gò pang' isaon yi re gò twa vo nyawènyawè: 29 inlè, om' edu awòlini' òku' wè 30 ikapa g' ozyò w' Anyambiè. Ndò vo yè anlw' are göre Kraiss Jisu, ò re twa pa göre 'zwè imla avilla gôr' Anyambiè, nì' ògöre nì' imdè- 31 pa, nì' òlandunlò: nt' are tøndò pa, inlè, Ayè ò hòlini' òku' wè ikapa, e ga wòl' ikapa göre Rerè.

2 Nla miè kè, awarera, gw' avienli miè göre 'nlwè, mi bia nì' imbepe—kamba ge nì' imla, nta-killaga 'nlwè iyumbunlò ny' Anyambiè. Konde mi agenji gò dw' ami' òsaon wedu göre 'nlwè, kaò Jisu Kraiss, nla yè kè banliò 8 pa gò kros. Mi avegagi nla 'nlwè kè gw' idèla, nla gw' itia, nla gw' 4 itataminla sipòlò. Nì' igamb'

inyam' nì' ikambinli' isam' al pegaga nì' agamba m' imla mi kond' anlaga, ndò gw' ituminia 5 s' Inlinla nla si ngulu: inlè, lbekeli' sanli s' aiwanla gw' imla s' anlaga, ndò gò ngulu y' Anyambiè. Ndò azwè kamb' imia gôr' 6 anlaga warèti: ndò arang' imia si ntye yinlo, ge a' ivanginli yi ntye 7 yinlo, yi twa nyawènyawè: ndò azwè kamb' imla s' Anyambiè s' iyumbunlò, s' aluò s' alòvlò nì' Anyambiè ell'wa vangagò ro gw' 8 lpendli' sazyò: si re ivanginli yi ntye yinlo wi mia sò; konde konlè w' amlenli sò, gavonlo wi to banle Rerè y' ivenda gò kros: 9 ndò ga nt' are tøndò pa, inlè, Intyo nyl pa jenla, ge òròl jogo, ulò jinginia g' òrèfia w' òma, isaon yi r' Anyambiè kekiza pa göre waò wi tondè. Ndò Anyambiè 10 are 'zwè tuminla pa yò nì' Inlini' inyè: konde Inlinla nyi kèlagèl' isaon yòdu, vangani' isaon y' òronga y' Anyambiè. Konde mande gôr' anlaga ò r' avòr' isaon y' anlaga, kaò Inlinla ny' òma, nyl re gò gare yè? Yenlo kè zyel' òmo mi' isaon y' Anyambiè, kaò Inlinla ny' Anyambiè.

12 Ndò azwè pa pò inlinla nyl ntye yinlo, ndò inlinla mè nyl pila gôr' Anyambiè; ko 'zwè mia isaon yi pò 'zwè nì' Anyambiè mpagaga. Yò kè yi kambò 'zwè, aranga nì' agamba mi nènjò nì' imia s' anlaga, ndò nì' agamba mi nènjò nì' Inlinla; mbèngunlag' isaon y' Inlinla nì' agamba m' Inlinla. 14 Nlò òma gò njanlò yè awongiz' isaon y' Inlinla ny' Anyambiè: konde yò nì' edosyu göre yè; ayolle mlè yò kè, konde 15 yi kòtizò nì' Inlinla. Ndò ayè ò re mpanginli y' Inlinla e kòtiz' isaon yòdu, ndò ayè mè e kòtizò 16 nì' òma. Konde manda ò r' avò-

- rò mpivnll ya Rerè, ko yè nënjè? Ndò azw' are nll mpivnll yl Kraia.
- 3** Nla Mlè kè, awarera, mi jolle kamba nla 'nlwè ga göre waò wi re mpanginll y' Iullula, ndò ga göre waò wi re mpanginll y' özyónll, vanganle ga göre yawanla göre Kraia. Mi ayonji 'nlwè ambè-nllngò, arang' inylnylè; konde anlwè jolla sò: nla vanganle vè-
- 2** nlo anlw' ayolie sò; konde anlwè pare mpanginll y' özyónll; konde gö dwanle fiandl nll' anyòmanlò göre 'nlwè, anlw' arange mpanginll y' özyòull, a'veng' Intyall s'
- 4** anlaga? Konde gö bull' öffiorl, lullè, Mi benge Pol; nll' öffiorl, lullè, Mi beng' Apolos; anlw' arang' anlaga? Sambò Apolos ande?
- 5** Nll Pol kè ande? Sinyòngò s' avangi 'nlwè bekellia: nll' òm' edu
- 6** ga nt' avenllò yè nle Rerè. Ml avènlì, Apolos arèvlzi; ndò Anya
- 7** mbld awelz. Yenlo ayè ò bènla arang' ezoma, ge ayè ò tèviza; ndò
- 8** kaò Auyambiè ò feiza. Ayè ò bènla nla yè ò tèviza nll' ezom' emò; ndò wa'vanll wl be bong' ipa òm'
- 9** edu nt' ar' ljanj' isè. Konde azwè lmbllò yl janja ta nll' Anyambiè: anlwè ntyaga y' Anyambiè, anlwè nagò y' Anyambiè.
- 10** Ga nt' ar' imèpinlò s' Anyambiè el re pò pa miè, mi agekiz' Izanga g' ònlògisl wa almia; nll' öffiorl e ndga vovo. Ndò òm' edu e ga v'andaminle nlòginll yl yl nògò ndè
- 11** vovo. Konde òm' ayolie kenj' izang' inyènlè tòmbarè pa nyinlo nyl re kenjò pa, nyò nle Jisu Kraia.
- 12** Ndò jog' òm' anòga gw' Izanga nyinlo syika yatenlateula, syika yapupu, add' mi njòll, rere, a'fianll,
- 13** kuffiu y' a'fianll; e'vllò z' òm' edu zl be tuminllo: konde zl be mlezò nll ntyugu, konde ntyugu mè yl be bówunlla nll' ògónll; nll' ògónll
- wl be kèullz' e'vllò z' òm' edu nt' are zò. Jog' e'vllò z' òma z' anlògìò ndè vovo z' atiganla, gambè-
- 15** nll' abong' lp' isè. Jog' e'vllò z' òm' a'pezyò, gambèull' aperò nll' lp' isè: ndò ayè mè e be sunginlò;
- 16** ndò mpauli ga v' ògónll. Anlwè pa mia, 'nlè, anlwè nle nagò y' Anyambiè, nla, inlè, Inlinla ny' Anyambiè nyl dwaula gö gare
- 17** yanli? Jog' òm' abundakanle nagò y' Anyambiè, Anyambiè be jilizè; konde nagò y' Anyambiè yl r' òrunla, nla yenlo re 'nlwè kè.
- 18** Òm' edu aremlz' òku' wè mè. Jog' òma göre 'nlwè apikillia inlè are nll' imia gö ntye yinlo, e ga rw' edosyu, ko yè twa nll' Imla.
- 19** Konde imia el ntye yinlo nll' edosyu gör' Anyambiè. Konde re tèndò pa, 'nlè, E kót' anlaga w'
- 20** Imla gw' avònlò maòmè: nla kè, 'nlè, Rerè avorò ipikilla s' anlaga
- 21** w' Imla, inlè, el re san yawè. Yenlo òm' edu e ga rig' azyògwa nll' anlaga; konde isaòn yòdu iyanll;
- 22** nlo Pol, ge Apolos, ye Sefas, ge ntye yinlo, g' e'fènlò, g' ljuwa, ge isaòn yatè, ge isaòn yl bla; yò-
- 23** du iyanll; nll' anlwè yl Kraia; nll' Kraia y' Anyambiè.
- 4** Òma e ga yenlo 'zwè g' lminisè si Kraia, mongi ker' isaòn y' iyu-
- 2** mbunlò y' Anyambiè. Ndò göre mongi kera, belò, inlè, ga lengò
- 3** òmo bekeliò. Ndò göre mè r' òsaòn òfiwangò gö jèkèliò nle 'nlwè, ge nll' ijèkèllia s' anlaga;
- 4** mll' pa jèkèllia òku' wamimè. Konde mll' pa jenl' òku' wam' nll' ntyèmbò: ndò mll' pa dwanzò mbèfll' nll' lgamba mè: ndò ayè ò
- 5** jèkèllia mlè nle Rerè. Yenlo ayè-kèllianll ndaga egòmbe vlagagara, kaò Rerè abla, ò be bag' isaòn y' iyumbunllò yl mpirll g' òzange, awòwunlla imòndo s' irèflla; ga-

mbènèlè isumlinlia s' òm' edu si be dwanla avila gòr' Anyambèlè.

6 Ndò, awarera, mi akòvinl' òku' wam' nì' Apolos isaòn yinlo nkògò g' òfiwanj' iwanll; ko 'nlwè nènnga gòre 'zwè gò dw' avlaganla nt' are tëndò pa; inlè òm' azyògwa nì' 7 òma wantuntu azir' òffiori. Konde ò pango gò bangwanla nì' affiori mande? nì' ezande zi re nla 'wè zi pò 'wè? ndò ja z' apò 'wè, ezande zi bòlinlo òku' wo 8 ikapa, mpanli ga zi pò 'wè? Vènlò anlw' are jòra pa, vènlò anlw' are paga pa, anlwè panginla g' aga azw' azya. Toto anlw' avanginll rèti, ko 'zwè kè panginla 9 nla 'nlwè. Konde mi jènla, inlè, Anyambèlè are dòvía pa 'zwè ròfíl anuunla, g' anlaga wi re pò pa gw' ijuwa: konde azw' are twa pa eza zi mamò gò ntye, gòr' lè-njel', nì' anlaga ta. Azw' are do-syü g' òfiwanja wi Krales, ndò anlw' ar' òkeli gòre Krales; azw' are dèla, ndò anlw' are jola; a-nlwè dubò, ndò azwè pèdiò.

11 Kwanga gw' igwèra nyinlo azwè jogo njanla, azwè jenl' esyò-ve, azw' are tele, azwe bòlò, 12 azw' ar' ezlga fo; azwè janj' evillò nì' ago mazyòmè: azwè syèllò, kò 'zwè savinla; azwè kombll-zò, ko 'zwè sindinla; azwè towò, ko 'zwè kwenl' inkolo: azw' atwenll g' isyèkè si ntye yinlo, nli nanga y' isaòn yòdu, kwanga nla nènlo.

14 Mi tënd' isaòn yinlo gò jenliz' anlwè ntyonll, ndò g' awanll' iyam' wi tondò tevunla miè 'nlwè.

15 Konde vang' anlw' adwanla nì' igòfíl nyl ntòsèu s' inlènji gòre Krales, anlw' azye nì' lrerè sinye-ge: konde mi ayanll 'nlwè gòre Krales Jisu vo ntyangò mbia.

16 Sambò mi kwenla 'nlwè nkolo, 17 inlè, vèranll miè. Gò ntinla yi-

nlo mi are tòfia pa gòre 'nlwè. Timothea, òfiwanl' iyam' ò tondò ò re ko bekeilò kè gòre Rerè, ò be jònglinlia 'nlwè Intyall sam' g' òzamba wi Krales, nte nènja miè 18 mbòr' ledü gò fiandò edu. Ndò awèwo w' atwenle nì' ekale, mpanll ga m' be bia gòre 'nlwè nyè- 19 nlè. Ndò m' be bia gòre 'nlwè kwè, ja Rerè atonda; gambènè m' be mia, arange nkambinli yi mongi wi r' ekale, ndò ngulu yaò.

20 Konde inlongo ny' Anyambèlè, nyl zyele gw' igamba, ndò gò 21 ngulu. Anlwè bela sè? mi ga vie gòre 'nlwè nli mpava, ge nì' itonda nli mpanginli y' òkèndeke-nde?

5 Ayoganlò, inlè, òvèlanlò w' antò wi re gòre 'nlwè, nì' ònlongo w' òvèlanlò wi re wi zyele gòr' anlongo, inlè, òma gòre 'nlwè are nì' 2 òfiwantò wa Rer' iyè. Nla gw' inyanga nyl jenl' ekèva, ko yè tòmò avila gòre 'nlwè ò re denda pe ndaga yinlo, anlw' atwenl' 3 ekal' ève. Konde miè, bangwanla pa nla 'nlwè rèti nì' òkuwa, ndò gò gare yaull nì' inlinl' inyam', mi are jèkèlia p' òma re denda 4 pe ndaga ònlougo mè, gw' ina nya Rer' iyazyò Jisu Krales mpanll ga mi are nla 'nlwè, inlè, anlwè datanla pa, inlinl' inyam' kè vovo, nli ngulu ya Rer' iyazyò 5 Jisu, vanll òma mè gòre Satan gw' l'jilla s' òzyònlò, ko inlinla sunginlò gò ntyugu ya Rere Jisu.

6 Isyògw' isanll si zyel' ibla. Anlwè pa mia, 'nlè, òfiwozoma wi lèvèn 7 wi tiviz' imungu nyòdu? Ròmbanll lèvèn nuugu, ko 'nlwè dwanll' imung' inyonla, ga nt' are 'nlwè lèvèn fo. Konde òfiwidombe wasyò w' ònologanlò ayònlò 8 ke, inlè Krales; yenlo azwè ga venjavenje ntyagò, aranga nli lèvèn nuugu, ge nli lèvèn yi nga-

- mbl ni' ljanj' ibe, ndô nli mpèmba yl re lèvèn fo y' òrèti nla y' ògillglli.
- 9 Mi arèndinli 'nlwè gw' ezangò, 'nlè, Aganganianli nli bandanliè.
- 10 Araoga, inlè, aganganli du nli bandanliè yl ntye ylnlo, ge nli mongi w' agasyò m' anliwa, ge nli mongi wi mbaò, ge nli mongi wi savini' ikanla; arwe yenlo gambènè kaò anlw' adubwa gò
- 11 ntye: ndò vèno mi tèndinia 'nlwè, inlè jog' òmo fwèlò, 'nlè, òfworerè, adwanl' ebandanliè, ge òma w' ògasyò w' anliwa, ge òmo savini' ikanla, ge òrowal, g' eyonga, ge òma wi mbaò; aganganianli ni' òm' ònlongo mè, vanganliè nya nla yè. Konde ezande zi re nla miè, inlè, mi ga yèkèlle waò wi re gw' lgala? Anlwè jèkèlia waò wi re gò fiandò? ndò waò wi re gw' lgala, Anyambè e jèkèlia waò. Sambò ròmbanl' òmo mbe avila gòre 'nlwè.
- 6 Jog' òma gòre 'nlwè are nli ndaga ni' òm' òfwènè, ayè ko kè sozya yò gòr' a'vè, ni' aranga gòr'
- 2 iyombwi? Ge anlwè pa mia, inlè, iyombwi yi be jèkèlle ntye? Nla ja, ntye yi be jèkèlìò nle 'nlwè, aniw' azye ni' inyanga nyl jèkè-
- 3 lia isaòn imiangò mè? Anlwè pa mla, 'nlè, azwè be jèkèll' lenjèl? ko pòrò, isaòn y' emènlo zinlo?
- 4 Sambò ja 'nlw' adwanla ni' isaòn y' emènlo zinlo gò jèkèlìò, anlwè dòvra waò iyèkèll' wi r' leyolo fo gò fiandò? Mi kamba gò ntyunli yanli. Atwenl' inlè, ayolie dèngò òma w' imla gòre 'nlwè, ò re ko jolle tenllz' impungu s' awareer'
- 6 iyè? ndò òfworerè e soziz' òfworer' iyè, wi denda yenlo kè gw' azyo m' anlaga wi re wi jivira.
- 7 Ndò vèno re ndaga yi ntyèmbo gòre 'nlwè, vanganliè gò dwanla ni' izozo anlwè ni' anlwè. Eza-
- nde zi re 'nlw' aronde dendò mbe? Ezaode zi re 'nlw' aroude pitò viaganlò nla gò dwanla ni' izozyo
- 8 yenlo? Ndò anlwè mè anlwè dende mbe, avita, vanganl' awa-
- 9 rer' iyanli. Ge anlwè pa mia, 'nlè, a'vè w' aylgiz' inlongo ny' òròwa? Awèfianli: vòvèvè, nli mongi wi savini' Ikanla, nli bandanliè, ni' alèlè, ni' inanliè y'
- 10 anlòfè, ni' lfe, nli mongi w' agazyò m' anliwa, nli yonga, ni' irowal, nli mongi wi mbaò, w' aylgize du inlongo ny' Anyambè.
- 11 Ni' awèwo gòre 'nlwè w' avegag' ònlongo mè: ndò anlw' are jòvunlò pa, anlw' are mèplzò pa, anlw' are dwanlìzò p' a: re ni' ina nya Rerè, Jlau Kraia, ni' Inliula ny' Anyambè zazyò.
- 12 Zyel' ezoma zi degò gòre mlè, ndò arang' isaòn yòdu yi nuginli; zyel' ezoma zi degò gòre mlè, ndò mi arugiz' òku' wam'
- 13 gw' ezom' edu. Inya si re ntinla y' iwufiù, ni' iwufiù ntinla y' Inya: ndò Anyambè e be jiliza yò fanli. Ndò òkuwa wi zyele ntinla y' òvelanlò, ndò ntinla ya Rerè; nla Rerè kè ntinla y' òkuwa: ni' Anyambè ò rôngunli Rerè, e be tóngunli 'zwè kè nli ngulu yè. Anlwè pa mia, 'nlè, lkuw' iyanli nle va yl Kraia? Mi ga wonge va yl Kraia sambò, avanga yò va y' evòve? Alwanli zi yenlo. Ge anlwè pa mia, 'nlè, ayè ò re jòngò pa ta ni' evòve ni' òku' òfiori nla yè? Konde e bulia, 'nlè, waò a'vanli w'
- 17 be tw' òzyònil òmò. Ndò ayè ò re jòngò pa ta nla Rerè ni' inlini'
- 18 imò nla yè. Wanganl' òvelanlò. Ifwem' ledu si fwemò ni' òma si re gw' lgala ny' òkuwa; ndò ayè ò nanla nla winganli e janjini'
- 19 òku' wèmè mbe. Ge anlwè pa mia, 'nlè, lkuw' iyanli nle nagò

- yörunda y' Inlini' Ivia nyl re göre 'nlwè, nyl re 'nlwè dènga pa avlla gòr' Anyambiè? Anlwè kè
 20 anlwè niv' lkuw' lyanllmè; konde anlw' agóllò nì' igóllò: vendianl' Anyambiè sambò gw' lkuw' lyanll.
- 7 G' òfiwanja w' lsaon y' arèndinli 'nlwè miè: mi tanga 'nlè, re mbia gòr' ònlòfiè gò dwa a'vat' 2 òfiwantò. Ndò, gò deg' òvèlanlò, ònlòfi' ledu e ga lwanle nì' òfiwant' wèmè, nì' òfiwantò 3 edu nì' ònlòfiè wèmè. Ònlòfiè e ga v' òfiwant' wè nte nwanlè yè: egolanli mèmò kè òfiwantò gòr' ònlòfiè wè. Òfiwantò e pangini' òku' wèmè, ndò ònlòfiè wè e panginlè: yenlo k' ònlòfiè e pangini' òku' wèmè, ndò òfiwantò 5 nt' 'wè e panginlè. Anlimiananli, kaò du nì' òmpanganlò v' òfiwo llogò, gò p' lku' lyanll gw' lkambliu, ko 'nlwè fo datanla, Satan e vende ayoria 'nlwè v' 6 itwazindinl' isanli. Ndò mi buli' igamba nyinlo aranga gò sòmbl' ljàmbanla, ndò gò jivira, 7 'nlè, si re kwèkwè. Miè ko tond' anlaga waòdu gò dwanla nt' are miè. Ndò òm' edu are nì' eza zèmiè zi re yè pò pa nì' Anyambiè, òfiiori mpanginli mori, òfiiori mpanginli nyèulè.
- 8 Ndò mi bulinla waò wl re wi pa jòmba, nì' antò wi tigò kè, inlè, Rè mbia göre waò jogo w' adwanla ga nt' are miè. Ndò ja w' ayolle sindinla, wi ga yòmbage: konde re mbia gò jòmba viaganlò 10 nla gò pia. Ndò göre waò wl re jòmba pa mi sòmbla, aranga miè, ndò Rerè, inlè òfiwantò e ga rig' 11 alubwa gòr' ònlòfiè wè: ndò j' adubwa, e ga lwanl' ayòmba, aza nlonlo e ga vò mèpanle nì' ònlòfiè wè; ònlòfiè kè e ga rig' arò- 12 mb' òfiwant' wè. Ndò afiiori mi
- bulinla waò, arange Rerè, inlè jog' òfiworer' ledu are nì' òfiwantò ò re e pa jivira, ndò òfiwantò e tonde dwanla nla yè, e ga rig' 13 aròmbè. Nì' òfiwantò kè ò re nì' ònlòfiè ò re e pa jivira, ndò e tonde dwanla nla yè, e ga rig' awa- 14 lè. Konde ònlòfiè ò re e pa jivira e tw' òrunla nì' òfiwant' wè, nì' òfiwantò ò re e pa jivira e tw' òrunla nì' ònlòfiè wè: aza nlonlo awanl' lwanll wl zye popu; 15 ndò venlo wl r' òrunla. Ndò jog' ayè ò re e pa jivira adubwa, e ga lubwe; òfiworerè ònlòfiè ge òfiwantò azye kòrò pa j' atwa yenlo: ndò Anyambiè are fwelia pa 16 'zwè gw' a'fièujè. Konde aw' òfiwantò, ò mla sè vendetwa ò be sungini' ònlòfiè wo? ge awè ònlòfiè, ò mla sè vendetwa ò be 17 sunginl' òfiwant' wo? Kaò dadiè, ga nt' are Rerè kerinla p' òm' edu, ga nt' ar' Anyambiè fwelia p' òm' edu, yenlo ga lwan- 18 niè. Nla yenlo dòvia miè gw' lfiandò sòdu. R' òma fweliò pa ayè kèrò pa? e ga rig' aròmb' 19 ikèra. R' òma fweliò pa ayè òzyombè? e ga rig' agèrò. Ikèra arang' ezoma, nla gò dwanl' òzyombè kè arang' ezoma; ndò gò penjavenj' isòmbla s' Anyambiè 20 mèwo òsaòu. Òm' edu e ga lwanlè g' ògònlò mèmò w' aweliò yè. 21 W' aweliò aw' òsyaka? ayenle nkazya vovo. Ndò ja w' ayolle tw' òfiwantye, ro dende yenlo. 22 Konde ayè ò re fweliò pa göre Rerè ay' òsyaka, ayè òfiwantye wa Rerè: egolanli mèmò kè ayè ò re fweliò pa ay' òfiwantye, ayè 23 òsyaka wl Krai. Anlw' agóllò nì' igóllò; arondanll tw' asyaka 24 w' anlaga. Awarera, gò ndwanli y' awell' òm' edu, gò yò mèmò e ga lwanle nì' Anyambiè. 25 Ndò g' òfiwanja w' azyali, mi

azye ni' özömbiö avila göre Rerè: ndö mi bulia nte pikilla miè, g' ömo re denga p' imèplnò s' Anyambiè gö dwani' ömo re ko
 26 bekeilò. Mi tanga sambò, inlè, yinlo re mbia g' öfwanja w' Injuke s' egömbe zinlo, inlè, re mbia gòr' öma gö dwanla nt' are yè.
 27 Ö re kòrò pa gòr' öfwantò? Awuta gö purunlò. Ö re purunlò pa avila gòr' öfwantò? Rig'
 28 awut' öfwantò. Ndö ja w' ajömba kè, ö pa fwema; nla j' izyalli ny' ajömba, e pa fwema. Ndö wlnlò wi be jenle njuke g' özyönlil; yenlo mi o tonde divlnla
 29 'nlwè. Ndö igamba nylulo nyö kambò mlè, awarera, inlè, egömbe z' atunli; atigani', inlè, mongi wi re ni' antò wl ga lwanle
 30 egolanli ga wi zyele; nla waö wi denla, wi ga lwanle egolanli ga wi pa denla; nla waö wi jenle mbia, egolanli ga wi pa jenle mbia; nla waö wi kòla, wi ga lwanli' egolanli ga wi pa niva du;
 31 nla waö wi bute ya yi ntye, egolanli ga wi pa buta yò vlaganiö: konde mpanginli yi ntye yi piaganla mpiaganlaga. Ndö mi bela
 32 'nlwè gö dwani' añandi fo. Ayè ö re e pa jömba e nak' isaön ya Rerè, nt' are yè ko tondiè Rerè:
 33 ndö ayè ö re jömba pa e nake ya yi ntye yinlo, nt' are yè ko tondi'
 34 öfwant' wè. R' ibangwanla kè ntyo öfwantò wi re jömbò pa, ni' izyalli. Ayè ö re e pa jömba e nak' isaön ya Rerè, inlè e ga lwanli' öruna g' ökuwa nla gw' inlinla: ndö ayè ö re jömbò pa e nake ya yi ntye, nt' are yè ko ton-
 35 ndi' önlöfme wè. Mi kamb' igamba nylulo gö nungunia 'nlwè; aranga gö purinla 'nlwè lzunga, ndö gö këndia 'nlwè gw' isaön yi slmanla, ko 'nlwè janjinle Rerè
 36 özyokoliö fo. Ndö jog' öm' ata-

nga, 'nlè, e pa dendini' öfwani' iè öfwantò ö r' izyale kwèkwè, jog' atw' öfwantöfwantwè, nla j' adwani' isyolo gö denda yenlo, e ga lende nte belò ndè; e janje
 37 mbe; wiga yömbanle. Ndö ayè ö kumaula jolajola g' örèf' iwè, ko a'vangatlò gö jömbiz' öfwani' iè, ndö are nli ngulu gö denda nte belè, are kenja pa kè ni' örèf' iwè, gö penjavenj' izyall nyè, e
 38 denda mblambiè. Yenlo ayè ö jömbiz' öfwani' iè e dende mblambiè; nla yè ö re e pa jömbiz'
 39 öfwani' iè e denda pösyö. Öfwantò are kòrò pa ni' ivanga ölingö wi dwani' önlöfme wè bo; ndö ja önlöfme wè ajüwa, gambèni' are dièngadlènga gö jömb' önlöfme iedu wi tondò ndè; ndö kaö
 40 göre Rerè. Ndö j' adw' ayömba, are mblambiè vlaganiö gw' ipikill' sam': mi tanga kè, 'nlè, mi are ni' Inlinla ny' Anyambiè.

8 Ndö g' öfwanja wi vèrè jirò pa gw' lkanla: azw' avörò, inlè, azwè du azw' are ni lmla. Imla si pang' ekale, ndö itönda si nugi-
 2 nlia. Jög' öm' edu atanga, inlè, avörò ezoma, gambèni' e pa twa
 3 gö mia ga nt' are kwèkwè; ndö jog' öm' atond' Anyambiè, ayè
 4 inèmö amlenliö ndè. Sambò g' öfwanja wi vèrè jirò pa gw' lkanla, azw' avörò, inlè, öganla arang' ezoma du, nla, inlè, zyel'
 5 Anyambiè kaö mori. Konde vang' adwanle ya yi fwello, 'nlè, inyambiè g' örowa nla gö ntye; ga nt' ar' inyambiè sinyenge, ni'
 6 irerè sinyenge; ndö göre 'zwè r' Anyambiè mori, ya Rerè, ö re ya yödu y' avilli göre yè, azwè kè azw' are göre yè; ni' Övanginli k' öfiori, Jisu Kraisi, ö re vo yè
 7 yè. Ndö lmla sinlo al zye nlu waödu: ndö awèwo, waö mènla

- pa ni' óganla kwanga nla nlenlo, wi nya mpanli ga ezoma zi re jiró pa g' óganla; ni' ireñi' iyaó gó re 8 yi pare dèla yi fevizó. Ndó inya si mēpiza 'zwè gór' Anyambè: ja 'zw' adw' anya, azw' aweve ni' igamba mè; ge ja 'zw' anya, azw' 9 amēpe. Ndó vandeminlanli inyang' inyanli nyinlo nyl vende tw' ibakn göre mongi wi re dèla.
- 10 Ndó awè ó re ni' *luisa*, jog' óm' ajenio tu gw' inya gó nagó y' óganla, gambenlè òrēñia w' óma mè ó re dèla, w' ayolizó gó nye yoma 11 yi re jiró pa gw' ikanla? Yenlo ayè ó re dèla e jilizó ni' imi' iso, vanganl' òñworerè ó re Kraisa
- 12 ayuwi g' òñwanj' iwè. Nia yenlo, gó janja 'niwè mbe gór' awarerè, awonj' ireñi' iyaó liè, anlwè janje mbe. göre Kraisa.
- 13 Sambó, ja èvere z' apómiz' òñwarer' iyam' ibaku, mi avo ny' óyónli gó konlako, ko mi avómiz' òñwarer' iyam' ibaku.
- 9 Mi aye dièngadiènga? Mi arang' eróñi? Mi pa jenle Jisu y' Óvanginali wazyó? Anlw' arang' 2 evilò zam' göre Rerè? Vanganle mi arang' eróñi gór' affiori, rēti miè ni' eróñi göre 'niwè: konde elingillò zam' z' eróñi nte 'niwè 3 göre Rerè. Igamba nyi fwilizó miè waó wi kótiza miè nyò mè- 4 nyo. Azw' aye ni' inyanga nyi 5 nya nli jonga? Azwè azw' aye ni' inyanga nyi kangania óm' edu ni' òñwant' wè ayè k' òñworerè, egolanli ga rōñi mori, ni' awo- 6 ngwè wi Kraisa' nli Sefas? Ge miè nli Barnabas dadidè, azw' aye 7 ni' inyanga nyi dw' ayanja? Mande kènda gó dwanie sozyè ni' anliw' imè mè? Mande bènle ntyaga' ko any' ilóna ya yó? Ge mande penjavenj' ólemba, ko ayong' ambènlingó m' ólemba 8 mè? Mi kamb' isaón yinlo g' óma? Ivanga nyi pa kamb' ego- 9 lanli mèmò? Konde re tēndó pa gw' ivanga nyi Mòsès, inlè, Agór' ógwanla wi nyare yi jar' óresi gó tèva wó. Anyambè e nak' inyare? 10 Ge kambè yenlo pòsyó g' ózamb' iwazyó? Rēti, y' arēndiò g' òñwanj' iwazyó: konde ayè ó tumbe ntye e ga yanje ni' iguffiu, ni' ayè ó tèv' ilóna, e ga rève ni' iguffiu nyi bonga gw' ilóna mè.
- 11 Ja 'zw' avēñli 'niwè isaón y' Inilnla, gambenlè r' ósaón ómpóló ja 'zw' atenla yom' iyanli y' óku- 12 wa? J' affiori w' adwanla ni' inyanga nyinlo göre 'niwè, nyi zyele göre 'zwè viaganlò? Ndó azwè bong' inyanga nyinlo du; ndó azwè sindini' isaón yódu, azwè vende dege ntyangó mbia yi 13 Kraisa. Anlwè pa mia, inlè, waó wi janje vilò yóruna wi nye yoma yi nagó yóruna, nla waó wi penjavenje mbóra yi jir' intyagó 14 wi ker' inya nla yó? Yenlo kè azómbiò nle Rerè, inlè, waó wi kambinle ntyangó mbia wi ga ró- 15 lizó nle ntyaugó 'mbia. Ndó mi bong' anyanga minlo du: nlo tēnda miè isaón yinlo inlè ga lendó yenlo göre miè: konde re mbia göre miè gó juwa, viaganlò nla gór' óm' edu gó pang' ikap' isam' 16 ósaón wanyawényawè. Konde ja mi akambinle ntyangó mbia, mi aye nli ntinia yi syógwa vovo; konde mi abangatió, ni' azyile göre miè, ja mi agambinle ntya- 17 ngó mbia. Konde ja mi adend' evilò zinlò ni' òrēñia, gambenlè mi are ni' ipa: ndó ja òrēñia fo, gambenlè mi apenliò evilò zi nyó- 18 ngó. Ip' isam' ande sambó? Sò, inlè, gó kambinla miè ntyangó mbia, mi ga gambinle yó igóló fo, ko mi aweviz' inyang' inyam' gó 19 ntyangó mbia. Konde gw' avegagi miè dièngadiènga gór' anla-

ga waödu, mi arugiz' öku' wam'
 göre waödu, gö dèng' awenge via-
 20 ganiö. Gör' awa Ju, arwenli miè
 y' öfwö Ju, gö dèng' Iju; göre
 waö wi re gw' ivanga, arwenli
 miè g' ömo re gw' ivanga, vanga-
 nie mièmè mi pegaga gw' ivanga,
 gö dènga waö wi re gw' ivanga.
 21 Göre waö wi r' ivanga fo, arwenli
 miè g' ömo r' ivanga fo, ndö mi
 pegag' ivanga fo gör' Anyambiè,
 ndö gw' ivanga göre Kraiis, gö dè-
 22 nga waö wi r' ivanga fo. Göre
 waö wi re dèla, arwenli miè g'
 ömo lèle, gö dèng' anlag' aidiè:
 mi are twa p' ezom' edu göre waö-
 du, inlè, mi ga ièng' anlaga nii
 23 ndènginli edu. Mi dend' isaön
 yödu g' özamba wi ntyangö mbia,
 ko miè dwanl' öwongisi gö yö.
 24 Anlwè pa mi, inlè, mongi wi pu-
 le mangö g' ötembianiö wi dembla-
 anla waödu, nd' öfiori ayè bong'
 ipa? Vulanli mangö mè yi be
 25 niviza 'niwè. Ni' öm' edu ö de-
 mb' öpa e nifini' ökuwa gw' isa-
 ön yödu. Ndö waö wi denda ye-
 nlo gö bonge kördwa 'yi bonla;
 ndö azwè gö bonge kördwa yi re
 26 y' awonlize. Yenlo mi pule mangö,
 aranga g' ömo re e mia nti-
 na; yenlo mi nwa, aranga g' ömo
 27 bül' ömpunga. Ndö mi bangati'
 öku' wam', arugiza wö, vendetwa,
 inlè, miè kambinia p' affiori, mi
 dwa mi awongo.

10 Awarera, mi pa bela 'niwè gö
 dw' amia, 'niè, lrer' isazyö södu
 savegagi g' öddöngö w' evindi,
 2 södu kè s' avokosi mbenle; waö-
 du kè w' avaptaiziö göre Möses
 3 gw' evindi nla gö mbenle; waödu
 w' anyenl' inya mèmö s' inlula;
 4 nla waödu w' ayongi ifonga mè-
 mò s' inlinia: konde w' ayongi
 gw' idö ny' inlinia ny' azöngagi
 5 waö: ni' idö mè nle Kraiis. Ndö
 azw' avörö, inlè, ntangö mpölo

göre waö wi tonidi' Anyambiè:
 6 konde w' ayilizio g' örove. Ndö
 isaön yinlo y' arwenli gö tevunia
 'zwè, inlè, azw' aronginl' lbe, nt'
 7 aronginlagi waö. Alwanianli k'
 izavinli y' ikanla, g' awèwo göre
 waö; ga nt' are tèndö pa, inlè,
 Anlaga w' alwanli tu gö nya nla
 gö jonga, agumanla gö syeva.
 8 Azwè ga rig' anania nla winganli
 kè, nt' ananlag' awèwo göre waö,
 ni' avöswi ntyugu mò agöffi mi
 ntosèn s' anlag' ambanli nii nto-
 9 sèn s' anlaga ntyarö. Azw' ale-
 mbe Rerè kè, nt' aiembag' awèwo
 göre waö, ko waö jilizo ni' ifia-
 10 mba. Alagalaganli kè, nt' alaga-
 lag' awèwo göre waö, ko waö jili-
 11 zö ni' ömo jiliza. Ndö isaön yi-
 nlo y' arwenli göre waö g' örevu-
 nlö; y' arèndiö kè gö pa 'zwè
 ökell, azwè yi re bieniö pa nli gö-
 12 mbe yinuunla. Yenlo ayè ö tanga,
 'niè, e kumanla jola e ga vanda-
 13 minie e vende pöwa. Aniwè pa
 kötö ni' özyoriö kaö nte kötö
 anlaga waödu: ndö Anyambiè ö
 re ko bekelio, ayivire 'niwè syoriö
 viaganlö nli nt' are 'niwè ko jo-
 14 lia; ndö e be panga ni' özyoriö
 igogwinlö, ko 'niwè jolia sindi-
 nia.

14 Yenlo, anlwè yi tondö miè, wa-
 15 nganl' isavinl' ikanla. Mi kamba
 ga gör' anlaga w' imia; yèkèllia-
 16 nli nte kamba miè. Imogi ny'
 özavinlö nyi savinlö 'zwè, nyö
 arange mbongiuli yi bongö 'zwè
 ntyinla yl Kraiis? Mpèmba yi
 moguniö 'zwè, yö arange mbongi-
 17 nli yl bongö 'zwè ökuwa wi
 Kraiis? gö re mpèmba yi re mori,
 azwè kè yi r' awenge, azwè ni'
 öku' ömörö: konde azwèdu azw'
 ar' iwongisi yl mpèmba mèmö.
 18 Vönlanli Israel ga nt' ar' özyönl:
 waö wi nya ya yi jirö waö arang'
 iwongisi nli mbara yi ntyagö?

19 Mi bulla sè sambò? inlè, eza zi jirinò òganla ezoma, ge inlè òganla ezoma? Ndò mi bulla, 'ulè, ya yi jirò nì' anlongo, wì jirinla yò anlinì' ambe, nì' arang' Anyambì: ndò mi pa bela 'nlwè gò 20 d'íva nì' anlinì' ambe. Anlw' ayolle jong' imogi nya Rere, nì' imogi ny' anlinì' ambe ta: anlw' ayolle nya gò tavuru ya Rerè, nia gò tavuru y' anlinì' ambe ta. 22 Azwè ga vang' Anyambì gò puva? azw' are ngulu viagaulò nia yè?

23 Zyel' ezoma zi degò gòre mlè; ndò arang' isaón yòdu yi re kwèkwè. Zyel' ezoma zi degò gòre mlè; ndò arang' isaón yòdu yi nuginlia. Òm' edu awute mbl' 24 yèmè, ndò y' affiori. Ezom' edu zi kòlò gw' lgóllinlò, nyanlì zò, ko a'vamble ndaga gò ntinla y' 25 òrèfia: konde Rerè ayè nllve ntye, nll ya yòdu yi re gò yò. 27 Ja 'nlw' afwellò nì' óma ó re e pa jlvira, ko 'nlwè tonda gò kènda; ezóm' edu zi d'òvinlò 'nlwè, nyanlì zò, ko a'vamblianlì ndaga gò 28 ntinla y' òrèfia. Ndò jog' óm' abulinlia 'nlwè, inlè, Zinlò z' ajirulò òganla, anyanlì zò, g' òfiwanj' iwè ó ruminlì zò, nia g' òfiwanja w' òrèfia kè. Mi tet' òrèfia, 29 arang' lwomè, ndò w' òfiori mè; konde gò re miè d'èngadlènga mi jèkèlìò nì' òrèfia w' òfiòfwèulè 30 sè? Ja mi anya nì' akeva, eza nde zi kambò miè mbe g' òfiwanja w' eza mè zi pò miè akeva? 31 Sambò ja 'nlw' anya, ge jonga, ge dend' ósaón wedu, lendanlì yòdu 32 gò pendi' Anyambì. Alwanlanl' abaku gòr' Iju, ge gòr' Igrek, ge 33 gò fiandò y' Anyambì: vanganlè ga nte tondia miè anlaga waòdu, ko mi' awute mbl' yamimè, ndò y' anlag' awenge, inlè, wì ga zunginlò.

11 Veranil mlè, ga nte pèra miè 2 Kraia. Ndò mi suminlia 'nlwè konde anlwè jònginlia miè gw' isaón yòdu, avenjavenj' inènj' isam', nì' avenlì mlè 'nlwè. 3 Ndò mi beia 'nlwè gò mia, 'ulè, ewónjò z' ònlòfiè edu nle Kraia; nì' ewónjò z' òfiwantò nì' ònlòfiè; nì' ewónjò zì Kraia nì' Anyambì. 4 Ònlòfiè edu ó kambinla ge poga, ewónjò zè divinlò pa, e 5 pang' ewónjò zè pèdiò. Ndò òfiwantò edu ó kambinla ge poga ewónjò zè z' alivinlò, e pang' ewónjò zè pèdiò: konde ar' egolanlì g' are sènginlò pa. Konde ja 6 òfiwantò al'ivinlò, gambènè itwe sè si ga renlò: ndò jògo re ntyonlì gòr' òfiwantò gò teniò itwe sè ge 7 sènginlò, e ga livinlò. Ndò ònlòfiè azye nì' inyanga nyl divinl' ewónjò zè, konde ayè nì' edidi nì' 8 inyanga ny' Anyambì: ndò òfiwantò ayè nì' inyanga ny' ònlòfiè. Konde ònlòfiè e pa pilla gòr' 9 òfiwantò; ndò òfiwantò avlllì gòr' ònlòfiè. Ònlòfiè kè e pangò g' 10 òfiwanja w' òfiwantò; ndò òfiwanj' ò g' òfiwanja w' ònlòfiè. Gò 11 ntinla yinlò òfiwantò e ga iwanlè nì' eilngilìò z' ipauginlò gw' ewónjò zè, g' òfiwanja w' lenjèl. Ndò 12 gòre Rerè, òfiwantò are nì' teyolo nì' ònlòfiè, nì' òulòfiè kè nì' òfiwantò. Konde ga nì' avll' 13 òfiwantò gòr' ònlòfiè, yenlò k' ònlòfiè e dwanla vo òfiwantò; ndò ya yòdu y' avllì gòr' Anyambì. Yèkèllanlì gòr' anlwè mè: 14 mèbè yi re kwèkwè gòr' òfiwantò gò kambinlì' Anyambì ewónjò gw' lgaia? Irèmm' lyanlì yi pa 15 nènja 'nlwè, inlè, ja ònlòfiè e dwanla nì' itwe sida, re ntyonlì gòre yè? Ndò ja òfiwantò are nì' 16 itwe sida, gambènè ndaga mbla gòre yè: konde itwe si pò yè g' eza zi divinlè. Ndò jog' óm' edu

- ajenlò Inlè e tond' impaga, azwè aze nli ntyali ònlongo mè, ge ifiandò e' Anyambìe.
- 17 Ndò gò kamba miè yenlo, mi pa suminila 'nlwè gò ndaga yinlo, inlè, anlwè datania aranga gò mèpa ndò gò feva nfevaga. Konde gw' alònga, gò datania 'nlwè gò fiandò, mi jogo, 'nlè, r' anyòmanlò gòre 'nlwè; ajivira miè
- 18 nyò kwè kè. Konde ga lwanl' ibangwanla gòre 'nlwè, ko waò wì re kènlizò pa alèngò a'vìla miò
- 20 gòre 'nlwè. Sambò gò datania 'nlwè ta, yi zyele gò nye ntyagò
- 21 ya Rerè: konde gò nya 'nlwè òm' edu e sunge bong' iuy' isè-mè; yenlo òffiori e pare nli nja-nla, nli' òffiori e bongò. Sambò
- 22 anlw' aze nli' inagò el nyò 'nlwè nli jonga? ge pèda 'nlwè fiandò y' Anyambiè, ayenllza waò ntyonli wì re wì zye nli' ezoma? Mi ga wulinlìe 'nlwè sè? mi ga zuminlìe 'nlwè gò ndaga yinlo?
- 23 Mi azuminlìe 'nlwè du. Konde mi awonglì gòre Rerè ntaga y' avenlì mlè 'nlwè, inlè, Rerè Jìeu ògwèra mèmò w' agòtizìo yè awonglì mpèmba; nli' ayè pa p' ake-va, amogunlì yò, awulla, inlè, Yinlo nli' òku' wam', mogunlò pa g' òffwanj', lwanlì: lendanlì yinlo gò jònginlìla mlè. Egolantì mèmò kè awonglì imogi, lnya via, awulla, 'nlè, Imogi nyinlò nle njeka nyonia gò ntyinlì' lyanlì: lendanlì yinlo egòmbe edu zi be jonga 'nlwè nyò, gò jònginlìla
- 26 mlè. Konde egòmbe edu zi be nya 'nlwè mpèmba yinlo, ayonglì imogi nyinlo, anlwè tuminlì' iju-wa sa Rerè kaò abla. Yenlo òm' edu ò be nye mpèmba yinlo ge jònglì imogi nya Rerè inyanga fo, e be dwani' ògara g' òffwanja w'
- 28 òkuwa nli ntyinla ya Rerè. Ndò òma e ga gèlagèl' òrèff' iwè, kè
- vanga nye mpèmba mèyo, ayonglì imogi mènyonlo. Konde ayè ò nya nli jonga, ndò e pa jeni' òku-wa wa Rerè, e nya kè jònglì' ògara g' òku' wèmè. Gò ntinla yinlo awenge gòre 'nlwè wì re dèla nli' lbèlì, nli' awenge wì naul' antyovinlo. Arwe, 'nlè, azw' ajèkèlì' ikuw' iyazyòmè, azw' avo jèkèlìo. Ndò gò jèkèlìo 'zwè, azwè tevunlò nle Rerè, inlè, azw' av' ògara ta nli ntye yinlo. Yenlo, awarer' lyan', gò datania 'nlwè
- 34 gò nya, vènglianlanlì. Jog' òm' are nli njanla, e ga nye gò nag' wèmè; inlè, idatanlì isanlì s' alwanlìza 'nlwè ògara. Nli' isaòu ifiori yò be kenjò miè ja mi abla.
- 12** Ndò g' òffwanja wì ya yi pò nli' Inlìna, awarera, mi pa bela
- 2 'nlwè gò dwani' imia fo. Anlw' avòrò, inlè, gw' avegaglì 'nlwè anlongo anlw' arwanlìò gw' lkanla saffiaffiu, nkòv' iedu yì agèndlò 'nlwè. Yenlo mi mieza 'nlwè, inlè, zyel' òmo kambizò nli' Inlìna ny' Anyambiè ò builla, 'nlè, Jìeu are savò pa; zyel' òma kè ò re ko jollè builla, 'nlè, Jìeu nle Òvanginlì, kaò nli' Inlìnl' I'vìla.
- 4 Ya yi pò yi bangwanla, ndò Inlìna nli' r' imò. R' anlongo mi njanjinlì kè, ndò Rerè mèmò.
- 6 R' anlongo ml' vilò yi janjò, ndò r' Anyambiè mèmò, ò janj' isaòu
- 7 yòdu gòr' anlaga waòdu. Ndò gòr' òm' edu Inlìna nyi tuminlìò
- 8 gò nuginlìla. Konde gòr' òffiori re pò p' igamba ny' imia nli' Inlìna; nla gòr' òffiori igamba ny'
- 9 ikòtiza, nli' Inlìna mèmò; gòr' òffiori lbèkèlla, nli' Inlìna mè-mò; gòr' òffiori ngulu yi jinga,
- 10 nli' Inlìna mèmò; gòr' òffiori ljanje lembe; gòr' òffiori ipoga; gòr' òffiori ikèlagèl' anlìna; gòr' ò-

ifiori anlongo mi nkambinli; nla
 gôr' ôffiori ibèngunia s' inkambi-
 11 ni!: ndò ya yinlo yòdu yi janjò
 ni' Inlinia memò, nkeriniag' òm'
 edu ya yemè nte tondò nyò.
 12 Konde ga nt' ar' òkuwa òmò,
 alwanla nli va yenge, nli va yòdu
 y' òkuwa, vanga y' adwanla ye-
 nge, ni' òku' ôffiori; yenlo kè
 13 Kraia. Konde azwèdu azw' afa-
 ptaizò gw' Inlini' ifiori gò dwani'
 òku' ôffiori, vanganl' Iju ni' Igrek'
 asyaka ni' awontye; ni' azwèdu
 14 azw' ayanjò Inlinia memò. Ko-
 nde òkuwa arang' eva effiori, ndò
 15 yenga. Ja ògòlò w' abulia, 'nìè,
 Gò re mi arang' ògo, mi azyele g'
 òkuwa; sambò wi zyele g' òkuwa?
 16 Nia ja òrói w' abulia, 'nìè, Gò re
 mi arang' intyo, mi azyele g' òku-
 wa; sambò wi zyele g' òkuwa?
 17 Arwe òkuwa wòdu ni' intyo, ijo-
 go sò ko pila gwì? Arwe òkuwa
 wòdu ni' ijògò, inunia sò ko pila
 18 gwì? Ndò vènio Anyambìè are
 kenja pa va ev' edu g' òkuwa ga
 19 nt' arondìè. Arwè, 'nìè, va yòdu
 ni' emò, gavo òkuwa wi re gwì?
 20 Ndò vènio va yi re yenge, ndò
 21 òkuwa òmò. Ni' intyo ny' ayolie
 bulnli' ògo, 'nìè, Mi azye nla
 'wè isyolo: ge ewònjò agòlò, 'nìè,
 22 Mi azye nla 'nlwè isyolo. Ndò
 rèti, va mè y' òkuwa yi jenlò dèia
 23 kwè yi re ni' isyolo: nli va y'
 òkuwa yi jenlò 'zwè inyanga fo,
 yinlo yò kòmbinla 'zwè ni' iduba
 viaganlò; ko v' iyazyò yi r' era-
 nga fo, dèng' eranga viaganlò;
 24 ndò v' iyazyò via yi zye ni' isyolo
 nyi dendò yenlo: ndò Anyambìè
 are kenja p' òkuwa, gò p' iduba
 viaganlò gw' eva zi re pènia pa;
 25 ko alwanl' l'bangwanla g' òkuwa;
 ndò va yòdu yò ga nakanle ntaga
 26 memò. Nia ja eva effiori z' ajenle
 nkazya, gambènìè va yòdu y' aje-
 nle nkazya ta nla zò; ge eva effio-

ri z' apendìò, gambènìè va yòdu
 27 y' ajenle mbia ta nla zò. Anlwè
 ni' òkuwa wi Kraia, nli va òm'
 28 edu gò mbòra nli yè. Ni' Anya-
 mbìè are dòvìa p' anlaga gò fia-
 ndò, gw' alònga ròmfi, avila vovo
 ivogiesi, avila vovo Inlènji, avila
 vovo lemba, avila vovo ngulu yi
 jinga, inungunia, ipanginia, ni'
 29 anlongo m' inkambinli. Waòdu
 ròmfi? waòdu ivogiesi? waòdu
 Inlènji? waòdu ni dende lemba?
 30 waòdu wi re nli ngulu yi jinga?
 waòdu wi kamb' inkambinli?
 31 waòdu wi bèngunia? Wutanli
 pòlò ya yi pò vlamè. Ndò m' be
 teva 'nlwè mpoulo yi re mbia via-
 ganlò pòlò

13 Mi to kamb' inkambinli s'
 anlaga nla s' ienjèl, ge mi azye
 ni' itonda, mi atwenli ga nyènliè
 yi pange nyongole, ni' enjanja zi
 2 kambà. Nia ja mi adwanla nli
 ngutu yi poga, agòtiz' isaon y'
 iyumbunlò yòdu ni' imia sòdu;
 nla ja mi adwanla ni' ibekelia
 sòdu, si re ko tòmb' inòmba, ge
 mi azye ni' itonda, mi arang' ezo-
 3 ma. Vanga mi aperiz' igumb'
 inyam' nyòdu gò nyez' ikuge,
 vanga mi ap' òku' wam' gò pezyò,
 ge mi azye ni' itonda, gambènìè
 4 mi nyeni' ezoma vovo. Itonda si
 sindinia òling' òla, si re nkèngò;
 itonda si jenle fiandì; itonda si
 5 ból' ikapa, si zy' ekale, si dende
 ya yi re yi zye kwèkwè, si bute ya
 yèmè, si sunge benda, si pékille
 6 mbe; si pa jeni' ibe mbia, ndò si
 7 jeni' ògìligili mbia; si sindini'
 isaon yòdu, si jivir' isaon yòdu, si
 dòv' isaon yòdu igumfi, si jolla
 8 isaon yòdu. Itonda si be jia.
 Ndò ge adwanl' ipoga, si be ma-
 nla; ge adwanl' inkambinli, si be
 sula; ge imia, si be plaganla.
 9 Konde azw' avòrò kaò òfiwozo-
 ma, azwè poga kaò òfiwozoma:

- 10 ndó gò be twa isaón yi re mèpa pa, gambènì' isaón lmiàngò yinlo
- 11 y' aplaganla. Gw' avegagi miè òfiwanla, mi agambagi g' òfiwanla, mi avikiliagi g' òfiwanla, mi agenjagi g' òfiwanla; ndó gw' arwenil miè ònìlòmíe, mi awal'
- 12 isaón y' òfiwanla. Konde vèno azwè jenla gw' eyenlò, iwòmbe; ndó egòmbe mè òzyò g' òzyò: vèno mi avòr' òfiwozoma; ndó egòmbe mè m' be mia vanganle
- 13 nt' are miè mlò pa. Ndó vèno dwanl' ibekela, igufim, itonda, yinlo irarò; ndó òmpòlò gò yò nì' itonda.
- 14 Gombizani' itònda; ndó wuta-nil pòlò ya yi pò nì' Inlinla,
- 2 ndó pòsyò gò poga. Konde ayè ò kambe nkambinil yinganil e kamba nì' anlaga, ndó e kamba nì' Anyambè; konde zyel' òmo kòtiza; ndó nì' Inlinla e kamb'
- 3 isaón y' iyumbuniò. Ndó ayè ò poga e kamba nì' anlaga isaón yi nuginla, yi tevunla, nla yi sindia. Ayè ò kambe nkambinil yinganil e nuginil' òku' wèmdè; ndó ayè ò poga e nuginile nandò.
- 5 Mi bel' aniwè du gò kamb' inkambinil, ndó pòsyò gò poga: konde ayè ò poga are viaganlò nla yè ò kamb' inkambinil, kaò du abèngunla, ko fiandò dèng' inu-
- 6 ginla. Ndó vèno, awarera, ja mi abla gòre 'nlwè nkambag' inkambinil, m' be dèngiza 'nlwè ande, kaò mi akamba nla 'nlwè ntyo gò mponlo yi mlez' isaón yiyumbuniò, ge y' imla, ge y' ipoga, ge y' inèja? Vanganl' isaón yi re yi zye nì' efiènu, ndó yi kamba, ga nt' are òrombo ge fiombi, ja y' arev' òvanganlò w' inyòl, ko mlò sè nt' are tòngò pa
- 8 ge bòlò pa? Konde ja òreru w' agogunil inyòl nyantuntu, mande be syagekiza gw' igovi? Ye-
- nlo kè 'nlwè, kaò anlwè kamba nì' inlèmm' iyanil nkambinil yi re kò kòtizò, mande be mia nt' are kambò pa? konde anlwè be kambinil' òmpunga. Vang' adwanl' anlongo m' inkambinil afienge yenlo gò ntye, zyele nkambinil
- 11 yi re mpivinil fo. Sambò ja mi amie mpivinil yi nkambinil, m' be dwanla gòre yè ò kamba g' òma w' inlongo inyenlè, nla yè ò kamba be dwanla gòre miè g'
- 12 òma w' inlongo inyenlè. Yenlo kè 'nlwè, gò re 'nlè anlwè bela pòlò isaón yi pò nì' Inlinla, wuta-nil gò paga gw' isaón yi be nuginle fiandò. Sambò ayè ò kambe nkambinil yinganil e gawenie nkolo gò dwanle ugulu yi
- 14 bèngunla kè. Konde ja mi akambinil' Auyambè nli nkambinil yi re y' amiò, inlinil' inyam' nyi kambinla, ndó ikòtiz' isam' si nungunla du. Yi re sè sambò? M'
- 15 be kweni' inkolo nì' inlinla, m' be kweni' inkolo kè nì' ikòtiza: m' be jemba nì' inlinla, m' be
- 16 jemba kè nì' ikòtiza. Azya nionio ja w' asavinla nì' inlinla, ayè ò re e mi' inkambinil e be bulia Amèn gw' akev' imo sè, gò re e
- 17 pa mia nte kambo? Konde awè rèti ò p' akeva mblambè, ndó
- 18 òffori e nuginlò du. Mi p' Anyambè akeva, inlè, mi kamb' inkambinil viaganlò nì' anlwè-
- 19 du: ndó gò fiandò mi o tonde kamb' agamb' atanil nì' ikòtiz' isam', ko mlè nuginil' aiffori kè, viaganlò nla gò kamb' igòffil ny' intosèn' s' agamba gò nkambinil yi re y' amiò.
- 20 Awarera, alwanlani' awanla gw' ikòtiza: ndó iwanlanl' awanla gw' ibe, ndó gw' ikòtiza iwanlanl' anlòmianlòmíe. Re tèndò pa gw' ivanga, inlè, Nì' anlaga wi kamb' inkambinil si re s' amiò

nia ni' inlumbu yinganli be ka-
mba miè nli mongi anilo; ndò
vanga nlonlo wi be joginlò miè,
22 bulle Rerè. Yenlo inkambinli si
r' elingilò, aranga göre waò wi
jivira, ndò göre waò wi re w' ayl-
vire: ndò ipoga ni' elingilò, ara-
nga göre waò wi re w' aylvire,
23 ndò göre waò wi jivira. Jogo fia-
ndò yödu sambò y' adatanla gö
mbòra mò, ko waòdu kamb' inka-
mbinli, jogo mongi wi re wi pa
nènga ge waò wi re wi jivira w'
ajinginia, w' awulè, 'nè, Aniwè
24 tania ntanlaga? Ndò ja waòdu
w' apoga, ko ajingini' òmo re e pa
jivira ge òmo re e pa nènga, e be
syurò nie waòdu, e be jèkèliò nie
25 waòdu; ni' isaòn y' iyumbunlò
y' òrèfi' iwè yi be miezò; ko yè
pòswa özyò wè gö ntye azavini'
Anyambè, ntakilaga, inè, A-
nyambè are göre 'niwè rèti.
26 Yi re sè sambò, awarera? Gö
datanla 'niwè, aniwè bia winlo
ni' öyembò, winlo ni' inènja, win-
lo ni' ituminlia, winlo nli nka-
mbinli, winlo ni' ibengunia. Isa-
òn yödu yi ga iwanie gö nuginlia.
27 Jog' òm' akambe nkambinli yi re
y' anlò, yi ga gambò ni' a'vanli
ge ararò, aranga vienganlò, ga iwa-
nie k' özduganlò; ni' òmiori e ga
28 vengunle: ndò jog' azyei' òmo re
ko bèngunla, winlo e ga iwanle
do gö fiandò; ko yè kamba ni'
29 öku' wèmbè, ni' Anyambè. Ni'
ivogisi yi ga gambe imbanli ge
30 irarò, k' imiori jèkèlla. Ndò jog'
òmo re tu atuminliò igamba, ölö-
31 nga ega iwanie do. Konde aniwè-
du aniwè kò jolie poga òmiori
òmiori, ko waòdu nènga, ko waò-
32 du tevunlò; anilnia m' ivogisi mi
33 panginlò ni' ivogisi; konde Anya-
mbè arang' Anyambè y' imbu-
nga, ndò y' afiènjà; ga nt' are
gw' ifiandò s' iyombwi södu.

34 Antò wi ga iwanle do gw' ifia-
ndò: konde zye pò pa waò gö ka-
mba; ndò wi ga iwanle gw' ipa-
nginlò, nte bull' ivanga kè. Nla
35 ja w' abele neng' ösaön wedu, wi
ga vambi' anlòfiè saòmè gw' ina-
gò saò: konde re ntyonli gèr'
öfiwantò gö kamba gö fiandò.
36 Igamba ny' Anyambè ny' avili
göre 'niwè? mbè ny' a'vienli göre
'niwè dadie?
37 Ja òm' edu apikilia, 'niè, ayè
övogisi, ge inè e nënjò ni' Inli-
nia, e ga mie mblambè inè isaòn
yi tëndinla miè 'niwè, yò ni' isò-
38 mbia sa Rerè. Ndò jog' òm' edu
amie, e ga iwan' amia.
39 Yenlo, awarera, yöngunlanli gö
poga, ko aleganli gö kamb' inka-
40 mbinli. Ndò isaòn yödu yi ga le-
ndò nt' are kwèkwè nli nyongò-
le fo.

15 Mi mieza 'niwè, awarera, ntya-
ngò mbia y' agambinli miè
'niwè, y' awongió niwè, gö yö
2 kumanlò 'niwè kè, vo yö sungi-
nìò 'niwè; ja 'niw' akòt' igamba
ny' agambinli miè 'niwè ngwa-
ayi, kaò aniw' a'vèkei' vo nyawè.
3 Konde mi avenli 'niwè gw' ald-
nga igamba ny' awongió miè,
inè, Krais ayuwi g' öfiwanja w'
4 ibe sazyò ga nt' ar' irèndo; nia,
inè, a'vèniò; kè tòngunliò nytu-
gu yintyarò ga nt' ar' irèndo;
5 nia, inè, ayenlanli göre Sefas;
ni' avila vovo gòr' igófi ni' a'va-
6 ni; avila vovo, ayenlanli gòr'
awarèrè viaganlò nli nkama ntya-
ni egòmbe mò, göre waò awenge
wi pare kwanga nia nënlo, ndò
awèwo wi re naula p' antyovinlo;
7 avila vovo, ayenlanli göre Jema;
ni' avila vovo, göre ròfi yödu;
8 nia gö nuunla, ayenlanli göre miè
g' òmo yanliò egòmbe viagaga ro.
9 Konde miè öfiwangò mè göre rò-
fi, mi azy' inyanga kè nyl fwe-

- liô, 'nlè, Erôfil, konde mi ago-
 10 mbizi fiandô y' Anyambiè. Ndô
 7' imèpinlô s' Anyambiè mi are
 nt' are miè: ni' imèpiniô sè s'
 avenliô ndè mlè si pegage nyawè-
 nyawè; ndô mi ayanji vlaganlô
 nla waôdu: ndô aranga miè, ndô
 kaô imèpinlô s' Anyambiè s' ave-
 11 gagi nla miè. Sambô atwa miè
 mbila atwa waô mbila, yenlo ka-
 mbinia 'zwè, nla yenlo a'fekeli
 'nlwè.
- 12 Ndô ja Krales akambiniô, inlè,
 arôngwi avila gw' ijuwa, ezande
 zi bulia awèwo gôre 'nlwè, inlè,
 zyel' itôngunliô si mongi wi re
 13 juwa pa? Ndô ja itôngwa si mon-
 gi wi re juwa pa si zyele, gambè-
 14 nlè Krales è tôngunliô du: ndô ja
 Krales e pa tôngunliô, gambènl'
 ikambini' isazyô ni' ôsaôn wa-
 nyawè, ni' ibekeli' sanli kè ôsaôn
 15 wanyawè. Gambèniè kè azw'
 adèngô iyenli yi nôka y' Anya-
 mbiè; konde azw' arakili g'
 ôfiwanja w' Anyambiè, inlè, arô-
 ngunli Krales avila gw' ijuwa: ô
 re e pa tôngunliè, j' adwanl' Inlè
 waô wi re juwa pa wi tôngunliô
 16 du. Konde ja mongi wi re juwa
 pa wi tôngunliô du, gambèniè
 17 Krales e pa tôngunliô: nla ja
 Krales e pa tôngunliô, lbekeli' sa-
 nli ni' ôsaôn wanyawè; anlwè
 18 pare gw' lbe sanli. Gambèniè
 waô kè wi re nanla p' antyoviniô
 19 gôre Krales wi re jila pa. Ja 'zw'
 adwanle ni' iguffiu gôre Krales
 kaô gô ntye ylnlo, gambènl' azw'
 are ni' azyingô vlaganlô ni' anla-
 ga waôdu.
- 20 Ndô vèniô Krales arôngunliô avi-
 la gw' ijuwa, ôlônd' ôlônga wi
 mongi wi re nanla p' antyoviniô.
 21 Konde ga nt' avieni' ijuwa vo
 ôma, vo ôma kè avieni' itôngwa
 22 si mongi wi re juwa pa. Konde
 ga ute juw' anlaga waôdu nli
- Adam, yenlo kè gôre Krales waô-
 23 du wi be dwanlizô bo. Ndô ôm'
 edu gô nkumb' iyemè: Krales ôlô-
 nd' ôlônga; avila vovo waô wi
 nivô nle Krales, gw' lbôwunli' sè.
 24 Vovo be bie ntyai, gô be pè Anya-
 mbiè ya Rerè Inlongo; ayè jiliza
 pa ipanginla sôdu ni' auyanga
 25 môdu ni' ampènda môdu. Kon-
 de e ga vanginle, kwanga gô be
 duô yè afel' ilôvalôvi yôdu g' ôdô-
 26 lôngô w' intyôzyô sè. Ôlôvalôvi
 ônuunla wi be jilizô wô ijuwa.
 27 Konde Anyambiè awel' isaôn yô-
 du gôdôlôngô w' intyôzyô sè.
 Ndô gô buliè, 'nlè, ya yôdu y'
 azôliziô, ko mlô, inlè, ayè ô rugi-
 ze yôdu gôre yè are tômbô pa.
 28 Nla gô be duô yoma yôdu y' atu-
 giziô gôre yè, vovo Ôfiwanla k'
 ayemè e be tugizô gôre yè ô rugi-
 ze ya yôdu gôre yè, ko Anyambiè
 dwanla yôdu nla gô yôdu.
- 29 Azya nlonlo ezande zi be dendô
 waô wi baptaizô g' ôfiwanja wi
 mongi wi re juwa pa? Jogo mon-
 gi wi re juwa pa w' arôngwa dū,
 wi baptaizô g' ôfiwanj' iwaô sè?
 30 Ezande kè zi re 'zwè gw' ereria
 31 igwèr' iedu? Ni' ikap' isam' g'
 ôfiwanj' iwanli si re nla miè gôre
 Jisu Krales ya Rer' iyazyô bulia
 mlè, inlè, Mi are ntyugn edu nju-
 32 waga. Ja mi anwenli ni' inya-
 ma gô Efesus ga nt' are mpanli
 y' anlaga, inyenla ndè si re nla
 miè? Ja mongi wi re juwa pa wi
 tôngunliô du, azwè ga nye ni' jon-
 nga, konde mènè azw' ajuwa.
 33 Aremizôni: alato ambe mi feviz'
 34 Intyale simbia. Winyanli g' ôgu
 ômbia, ko ayanjanl' lbe; konde
 awèwo wi zye ni' imla s' Anya-
 mbiè: mi kamba gô ntyonli ya-
 nil.
- 35 Ndô be bull' ôma, inlè, Mongi
 wi re juwa pa wi be tôngunliô
 sè? nla wi be bia ni' ôku' ônlô-

36 ngo ndè? Aw' òtèmfu, eza zi bè-
 nìlò ndo zi fwella du, kaò z' aju-
 37 wa: nì' eza zi bènlò ndo, ò bènì'
 òkuwa wi be pòfía vovo, ndò
 intyo irevò, vendetwa nyl 'mba,
 ge ny' ònlongo w' òlònd' òfiwè-
 38 nìlè; ndò Anyambiè e pa nyò
 òkuwa nt' arondlè, nla gw' intyo
 39 edu òkuwa nli wèmè. Òzyònlì
 wòdu arang' òzyònlì mèmò: ndò
 r' òzyònlì òfiorì w' anlaga, nì'
 òzyònlì òfiwènlè w' inyama, nì'
 òzyònlì òfiwènlè w' inyonli, nì'
 40 òzyònlì òfiwènlè wì vèrè. R'
 ikuwa kè y' òròwa, nì' ikuwa kè
 yi ntye yinlo: ndò mèpinli y'
 ikuwa y' òròwa ònlongo nli wè,
 nli mèpinli y' ikuwa y' ntye yi-
 41 nlo mèpinli nyènlè. R' ònjèlè-
 njèlè òfiorì wì nkòmbe, nì' ònjè-
 lènjèlè òfiwènlè w' ògwèli, nì'
 ònjèlènjèlè ònwènlè w' igègèni;
 nì' igègènlè yi bangwanla nì'
 42 ònjèlènjèlè. Yenlo kè r' òròngu-
 niò wi mongi wi re juwa pa.
 Òkuwa wì bènlò gw' ibonla; wì
 be tòngunlìò gw' itw' awonla:
 43 wì bènlò gw' itw' alubò; wì be
 tòngunlìò gw' ivenda: wì bènlò
 gò ndèlinli; wì be tòngunlìò gò
 44 ngulu: wì bènlò òkuwa nt' aya-
 niò wò; wì tòngunlìò òkuwa
 mpanli g' inlinla. J' adwanl'
 òkuwa wì janlò njanlagò, gambè-
 nìlè r' òkuwa kè mpanli g' inlin-
 45 nla. Yenlo re tèndò pa kè, inlè,
 Òmò lóngà Adam arwenl' inlinla
 nyabo. Adam nuunla ayè inlin-
 46 nla nyì p' èfiènlò. Ndò eza zi
 mpanginli g' inlinla zi dènga du,
 ndò eza z' ayanlìò njanlagò; avi-
 la vovo eza zi re mpanginli g'
 47 inlinla. Òmò lóngà avillì gò ntye,
 ayè kè wì ntye: òma wàwanli
 48 avila g' òròwa. Ga nt' ar' òma
 wì ntye, yenlo re wàò kè wì
 ntye: nla ga nt' ar' òma w' òrò-
 wa, yenlo re wàò kè w' òròwa.

49 Nla ga nt' are 'zwè dwanla pa nì'
 edidi z' òma wì ntye, azwè be
 dwanla kè nì' edidi z' òma w'
 òròwa.

50 Ndò, awarera mi buli' igamba
 nyinlo, 'nlè, òzyònlì nli ntyinla y'
 ayolie jig' inlongo ny' òròwa; nlo

51 ibonla jig' itw' awonla. Vònlà-
 nli, mi teva 'niwè òsaòn w' iyu-
 mbunlò: inlè, azw' aulanl' antyo-
 vinlo m' ijuwa azw' edu, ndò azw'

52 edu azwè be kalunlìò, v' igamba
 ny' agwanla, v' ikwèra a' intyo,
 g' òrombo winuunla: konde òro-
 mbo wì be tòngò, nla mongi wì re
 juwa pa wì be tòngunlìò gw' itw'
 awoula, nì' azwè kè azwè be ka-

53 lunlìò, Konde ibonla sinlo si ga
 wor' itw' awonla, nì' eza zinlo zi

54 juwa zi ga wor' itw' ayuwa. Ndò
 gò be duò ibonla sinlo a' abor' itw'
 awonla, nì' eza zinlo zi juwa z'
 abor' itw' ayuwa, vovo be tw'
 igamba nyì re tèndò pa, inlè, Iju-

55 wa si re mènìlò pa nì' ikefa. Iju-
 wa, ikef' iso si re gwì? Ijuwa,

56 elogonli zo zi re gwì? Elogonli z'
 ijuwa nì' ibe; nli ngulu y' ibe nì'

57 ivanga: ndò akefa gòr' Anya-
 mbiè, ò panga 'zwè kefa vo Rèr'

58 iyazyò Jisu Krai. Yenlo, awa-
 rera wì tondò miè, Iwanlarenli
 jolajola, ko azyugazyònlì, nja-
 njag' èvìlò za Rerè nli ngulu
 egòmbe zòdu, konde anlw' avòrò,
 inlè, Ijanj' isanli si zyele sa nya-
 wè gòre Rerè.

16 Ndò g' òfiwanja w' idatiza a'
 anliva gò nungunl' iyombwi,
 nt' azòmbi miè ifiandò si Galatia,

2 lendanli 'nlwè kè yenlo. Gò
 ntyugu ònga yì Syono edu òm'
 edu gòre 'nlwè e ga limbinle g'
 òzamba, nt' are yè dènga pa, inlè,

3 alwanl' idatizò gò bia miè. Nla
 gò bia miè, m' be tòfia wàò wì be
 pinjò 'niwè nli yangò, gò pinl'

4 ida'vì' sanli gò Jerusalèm: nla j'

- adwanla kwèkwè gôre miè gô kè-
nda kè, wi be kènda nla miè.
- 5 Ndò m' be bia gôre 'nlwè, gô be
duò mi apiaganli gô Masedônia;
konde mi piaganla gô Masedônia;
- 6 ndò vendetwa m' be dinga, ge
vanganle piaganla egômbe z' ifwi
nla 'nlwe, ko 'nlwè jira miè gô
- 7 mponlo yi be kèndò miè. Konde
m' pa bele jenla 'nlwè vènio gô
mpiaganlaga; konde mi deñinla
gô dinga nla 'nlwè òñwolingò ja
- 8 Rerè atonda. Ndò m' be dwanla
gô Efesus kwanga gô ntyagò yi
- 9 Pèntekòt; koude igug' lvòlò ivia
gô janja nyi re nungunò pa miè,
ni' ilòvalòvi yi r' imienge.
- 10 Nla ja Timothe abia, lendani'
inlè e ga lwanl' itia fo gôre 'nlwè;
konde e janj' eñilò za Rerè ga
- 11 miè: sambò òm' edu avèdiè. Ndò
ròmianliè ni' añènjè g' ògèndo
wè, ko yè bia gôre miè: konde mi
- 12 pòniè mpo mò ni' awarerè. G'
òñwanja w' òñwarerè Apolos, mi
agwenliè nkolo pòlò gô bia gôre
'nlwè ni' awarerè: ndò ntondiuli
yè yi pegage du gô bia egômbe
zinio; ndò e be bia gô be dèngè
egòmb' eñia.
- 13 Vèmbanganli, gumanlarenli jo-
lajola gw' ibekelia, lwaniani' a-
nlòmianlòmle, yolauli. Isaòn iya-
nii yòdu yi ga lendò ni' Itonda.
- 15 Anlw' avòrò nagò yi Stèfanas,
inlè, waò ilònd' ilònga y' Akala,
nla inlè wi re tugiza p' Ikuw' Iyaò
gô janjinl' iyombwi. Mi kwenla
- 16 'nlwè nkolo, awarera, inlè, anlwè
kè rugizani' Ikuw' Iyanli gôr'
anlaga ònlongo winlo, nla gôr'
òm' edu ò nungunla gw' eñilò
- 17 ayanja. Mi jenle mbia gw' Ibia
si Stèfanas nli Fortunatus ni'
Akalkus: konde wi re dwanla pa
gôre miè gw' Inyang' Inyanli.
- 18 Konde w' ayowiz' inliinl' inyami
ni' Imanli ta: sambò wonganl'
anlaga ònlongo mè ni' òlubò.
- 19 Ifiandò si Asia s' abògiza 'nlwè.
Akwila nii Prisia w' abògiza
'nlwè pòlò gôre Rerè, waò nli
- 20 fiandò yi re gô nag' waò. Awarè-
rè waòdu w' abògiza 'nlwè. Za-
ngwanlanli ni' Isombania s' òru-
nda. Miè Pol mi bògiza 'nlwè ni'
- 21 ògo wamimè. Jog' òm' edu aro-
nde Rerè, e ga zavò nsavagò. Re-
rè e bia. Imèpinlò sa Rerè Jisu
- 22 si ga lwanle nla 'nlwè. Itond'
isami si ga lwanle nla 'nlwèdu
gôre Kraisi Jisu. Amèn.

EZANGÔ ZIŴANLI ZI POL Y' ERÔMI GÔRE MONGI KORINTH.

- 1 POL, erômil zi Jisu Krais vo ntodini y' Anyambiè, nli Timothe y' ôfiworerè, gô fiandô y' Anyambiè yi re gô Korinth, nla gôr iyombwi yôdu yi re gô Akala yôdu: Imèpiniô si ga lwanle nla 'niwè nli' afitènjè avila gôr' Anyambiè ya Rèr' iyazyô nli' Ôvanginli
- 2 3 Jisu Krais. Ôzavinlô gôr' Anyambiè Rerè y' Ôvanginli wazyô Jisu Krais, Rerè y' ikèsyi nli' 4 Anyambiè y' ôzindiô wôdu; ô sindia 'zwè gw' iujuke sazyô sôdu, ko 'zwè jolie sindia waô wi re gô njuk' iedu, v' ôzindiô mè wi re 'zwè siudiô pa nli' Anyambiè.
- 5 6 Konde ga nte bunli' azyingô mi Krais gôre 'zwè, yenlo bunla k' ôzindiô wazyô vo Krais. Ndô ja 'zw' ajenlizô azyingô, mi re g' ôzindiô wanli nla gw' isunginli' isanli; ge ja 'zw' azindiô, yi re g' ôzindiô wanli, wi janja gôre 'niwè isindinla s' azyingô memô mi jeno 'zwè: nli' igufiû nyazyô gôre
- 7 'niwè nyi re jola; konde azw' aôrô, 'niè, ga nte dwanla 'niwè iwongiâi y' azyingô, yenlo kè be dwanla 'niwè iwongiâi y' ôzindiô.
- 8 9 Konde azwè pa bela 'niwè dw' amia, awarera, g' ôfiwanja wi njuke y' aveniô 'zwè gô Asia, inlè, azw' aŵangatiô pôlô, viaganlô nli ngulu yazyô, yenlo azwè devinli' emênlo igufiû nyènè:
- 10 11 juwa pa: ô zunginli 'zwè avila gw' ijuwa sipôlô mèsô, ô be sunginia 'zwè: ô re azwè dôvi' igufiû gôre yè, inlè, e be sunginla 'zwè nsunginlaga; anlwè mè kè nungunlaga nli' inkolo sanli g' ôfiwanj' iwazyô: inlè, akeŵa mi ga vo nli' awenge g' ôfiwanj' iwazyô, gw' eza z' aveniô 'zwè vo awenge.
- 12 13 Konde ikap' isazyô nle sinlo, nte takilla k' irèmi' iyazyô, inlè, azw' are kanganla pa gô ntye, nla pô-ayô gôre 'niwè gô nkèrè nla g' ôrèti w' Anyambiè, nli' aranga gw' imia s' ôzyônli, ndô gw' imè-
14 pinlô s' Anyambiè. Konde azwè tënditula 'niwè isaôn imiènè, kaô mèyo yi tangunlô 'niwè, amèma kè, mi are nli' igufiû kè, 'niè, anlwè be mèma yô kwanga gô ntyal: nt' are 'niwè mèma pa 'zwè ôfiwozoma, inlè azwè nle ntilnla y' ikap' isanli, nt' are 'niwè ntilnla y' isazyô, gô ntyugu y' Ôvanginli wazyô Jisu.
- 15 16 Nli' igufiû nyinlo agenji mè nli' ôrèmi' iwam' gô bia gôre 'niwè, ko 'niwè dèng' imèpinlô sibanli; nla gô simba gôre 'niwè gô piaganla mè agêuda gô Masedônia, avo bia gôre 'niwè avila gô Masedônia, ko mè jirô nle 'niwè g' ôgèndo wam' gô Judia. Gw' agenji mè yenlo, mi agenji vo nyawè? ge isaôn yi kenjô mè, mi kenja yô ga nt' ar' ôzyônli, ko dwanla nla mè in, in, 18 nli nyawè, nyawè? Ndô ga nt' ar' Anyambiè giligili, igamb' inyazyô gôre 'niwè nyi pegaga ifi nli nya-

- 19 wè. Konde Ôfiwa w' Anyambîè, Jisu Kraîs, ô gambinlî gôre 'nlwè nle 'zwè, vanganle miè nli Silvanus nli Timothe, e pegaga ifi uli
- 20 nyawè, ndô gôre yè nle ifi. Konde vanganl' impanganlô y' Anyambîè y' adwanl' imlengé, gôre yè nle ifi: yenlo kè vo yè buila 'zwè inlè Amèn, gw' lpendia s' Anyambîè. Ndô ayè ô dwanliza 'zwè nla 'nlwè gôre Kraîs, ô re 'zwè sagia pa kè, nle Anyambîè; ayè kè allngill 'zwè, ava 'zwè gw' irè-m' iyazyô mbel y' ômpanganlô, vanganl' Inlinl' Ifia.
- 23 Ndô mi fweli' Anyambîè gô dwanl' ôyenii gw' inlinl' inyam', inlè, mi pa kènda gô Korinth, kônde mi pôginla 'nlwè. Arang' iulè azwè panginl' ibekeli' aanli, ndô azw' inungunli y' lgeŋ' inyanli: konde anlwè kumanla ni' lbekella.
- 2 Konde mi agenji g' ôrèmi' iwam', inlè, mi avo bia gôre 'nlwè nyènlè ni' ekèŋa. Konde ja mi ajenliza 'nlwè ekèŋa, mande be jenliza miè mbia, kaô ayè ô jenlizô nle miè ekèŋa? Mi arèndinli k' Igamba mè, mi vende jenlizô ekèŋa, gô bia miè, nle waô wi r' Inyanga nyi jenliza miè mbia; mbekellaga g' ôfiwanj' Iwanli inlè, lgeŋ' inyam' ni' inyanli anlwèdu. Konde mi arèndinli 'nlwè ni' azyingô ampôlô ni' afa-ndi m' ôrèmia ni' antyonli affen-ge; aranga gô jenliza 'nlwè ekèŋa, ndô gô mlezà 'nlwè nte bunl' itond' isam' gôre 'nlwè vlagaulô.
- 5 Ndô jog' ôm' are panga p' ekèŋa, e pajenliza miè ekèŋa, ndô ajenliza 'nlwèdu ekèŋa ôfiwozoma, aranga gô joliz' igamba viaganlô.
- 6 Ôrevunlô winlo wl re yè tevunlô pa ni' awenga wi re kwèkwè gôre yè; yenlo ro nyezaniè ko sindianlè, ôma mè e vende kevô ni'
- 8 ekèŋ' evolô viaganlô. Sambô mi kwenla 'nlwè, nkolo, inlè, Iwanlizanl' Itônd' isanli gôre yè.
- 9 Konde gô ntinla yinlo yô rëndi miè, inlè, mi ga mie mpanginli ŋanli, vendetwa anlwè joginlô
- 10 gw' isaôn yôdu. Ndô ôma ô nyezô 'nlwè ôsaôn, miè kè mi nyezè; konde ja mi anyez' ôsaôn, mi nyeza wô g' ôfiwanj' iwanli g'
- 11 ôzyô wl Kraîs; inlè, azw' agevô ni' Satan: konde azwè pa dwanl' imla fo g' ôfiwanja w' avônla mè.
- 12 Gw' avienli miè gô Trôas g' ôfiwanja wi ntyangô mbia yi Kraîs, vanganle Rerè anlungunli miè lguge, mi pegaga ni' ôdwèrè g' ôrèmi' iwam', konde mi duunlô Titus ôfiworer' iyam' vovo: yenlo ntigaga waô, mi agèndi
- 14 gô Masèdonia. Ndô akèŋa gôr' Anyambîè, ô panga 'zwè gô keŋa pèkèpèkè gôre Kraîs, arumunlia vo 'zwè gô mbor' iedu nkangô
- 15 mbia y' imi' laè. Konde azwè nle nkangô mbia yi Kraîs gôr' Anyambîè, gôre waô wi sunginlô, nla
- 16 gôre waô wi jilizô; gôre waô wi jilizô nkangô y' ijuwa yl bag' ijuwa; ndô gôre waô wi sunginlô nkangô y' emèndulo yl bag' emèndulo. Ô re ko joli' isaôn yinlo mande?
- 17 Konde azw' azyele g' awenge, wi feviz' Igamba ny' Anyambîè: ndô ni' irèmia y' ôrèti, nla g' anlaga w' Anyambîè, kamba 'zwè gôre Kraîs g' ôzyô w' Anyambîè.
- 3 Azwè fo pakilia gô suminli' ikuw' iyazyô? ge azw' are ni' lsyolo g' awèwo nyl yangô yl suminlia 'zwè gôre 'nlwè ge avila gôre
- 2 'nlwè? Anlwè ni' ezangô zazyô, tèndô pa gw' irèmi' iyazyô, miô pa aranguulô kè ni' anlaga waôdu;
- 3 anlwè jenlô kè, inlè, anlwè ni' ezangô yl Kraîs, tèndô pa nle 'zwè, aranga nli mpira, ndô ni' Inlinla ny' Anyambîè yabo; ara-

nga gô yangô y' adô, ndô gô ya-
 4 ngô y' ôzyônli g' ôrêmia. Azw'
 are ni' abeko ônlougo winlo gôr'
 5 Anyambîè vo Kraîs: aranga lûè
 azwè ko jolla azwèmè, gô pikili'
 ôsâôn wedu ga wî pîlla gw' ikaw'
 lyazyô mè; ndô ngulu yazyô yi
 6 pîlla gôr' Anyambîè. Ayè kè are
 kekiza pa 'zwè gô dwanl' iminlè
 si njeka nyonla; aranga a' irèndo,
 ndô s' inlinla: konde irèndo yi
 jônla, ndô lulinla nyl p' emênlo.
 7 Ndô vòndô njeka nungu y' irèndo
 yi bag' ijuwa, yô y' avegagi tèndô
 pa gw' adô, y' a'vieni ni' ônjèlè-
 njèlè, ko awa wî Israèl wî jolle
 pônli' ôzyô wî Môsès g' ôfiwanja
 w' ônjèlènjèlè w' ôzyô wè, ndô
 ônjèlènjèlè mè w' avegagi gô pla-
 8 ganla, ko pôrô njeka nyonla y'
 inlinla yi be dwanla ni' ônjèlènjè-
 9 lè? Konde ja njeka y' a'vâg' ôga-
 ra y' avegagi ni' ônjèlènjèlè, ko
 pôrô njeka yi bag' ôgore yi pia-
 10 ganl' ônjèlènjèlè. Konde go nti-
 nla yinlo eza z' aro dwanli ni'
 ônjèlènjèlè zî pegaga rêti ni' ônjè-
 lènjèlè, g' ôfiwanja w' ônjèlènjèlè
 11 mè wî re vîaganlô. Konde vòudô
 eza z' avegagi mplaganlaga z'
 avegagi ni' ônjèlènjèlè, ko pôrô
 eza zî re gô dwanla zî re ni' ônjè-
 lènjèlè.
 12 Sambô gôre 'zwè ni' igumû nyl-
 13 nlo, azwè kamba buku; azwè
 denda kè ga Môsès, ô lîvîni' ôzyô
 wè, ko awa wî Israèl w' avôle
 ntyal y' eza mè z' avegagi gô pla-
 14 ganla. Ndô irêm' îyaô y' ayoli:
 konde kwanga ula nîèno gô
 tangunla wad njeka nungu eza
 mèmô zî di'vînlâ zî pare; wî pa
 mlezô inlè gôre Kraîs zî re tômbô
 15 pa. Ndô kwanga nla nîèno, gô
 tangunlô yangô yî Môsès, eza mè
 16 zî pe di'vîni' irêm' îyaô. Ndô gô
 be kalwa wad gôre Rerè, eza zî
 17 di'vînlâ zî be tômbô. Ndô Rerè

ayè ni' Inlinla: nli mbôra yi r'
 Inlîlula nya Rerè, vovo r' awontye
 18 arevô. Ndô azwèdu, ni' azyô
 zange mpônlag' ônjèlènjèlè wa
 Rerè ga gw' eyenlô, azwè kalu-
 nllô gw' edidl' mèmô nkundag'
 onjèlènjèlè g' ônjèlènjèlè, ga nte
 pîlla wo avila gôre Rerè y' Inli-
 nla.

4 Sambô gô re 'zwè ni' e'vîllo zî-
 nlo zî minlè, ga nt' are 'zwè pô-
 2 ginlô pa, azwè jasa du: ndô azw'
 afa! lsaôn yi ntyonli yi dendô
 ntyoria, azwè kangania kè ni'
 avônlo ambe, ge feviz' igamba ny'
 Anyambîè; ndô ni' ituminlia a'
 ôrètl' azwè suminll' ikuw' lyazyô
 gw' irêmia y' anlaga waôdu g'
 3 ôzyô w' Anyambîè. Ndô ja ntya-
 ngô yazyô mbia y' adwanla di'vî-
 nlo pa, yî re di'vînlô pa gôre wad
 4 wî pera: wî re anyambîè yi ntye
 yinlo are panga p' irêm' îyaô apo-
 ku, wad wî re wî pa jîvîra, inlè w'
 ayenl' ôzange wî ntyangô mbia y'
 ônjèlènjèlè wî Kraîs, ô r' edidi z'
 5 Anyambîè. Konde azwè pa ka-
 mbini' ikuw' lyazyô, ndô Jîsu
 Kraîs, inlè, ayè ni' Ôvanginll, ni'
 ikuw' lyazyô inlè yô ni' inyôngô
 6 sanli g' ôfiwanja wî Jîsu. Konde
 Anyambîè, ô zômbi ôzange gô
 bamba avila gô mpiri, are bamba
 pa gw' irêm' îyaazyô ôzange w'
 imia s' ônjèlènjèlè w' Anyambîè
 g' ôzyô wî Kraîs.
 7 Ndô azw' are ni' igumba nyinlo
 gô vagô y' îwônlo, inlè, îpenda si
 ngulu si ga lwanle gôr' Anya-
 8 mbîè, ni' aranga nla 'zwè. Azwè
 bangatîô g' ôzamb' îedu, ndô
 azwè pa jela; azw' are ni' a'fiandi,
 9 ndô azwè pa periz' igumû; azwè
 kombîzô, ndô azwè pa falô: azwè
 bolô ba gô ntye, ndô azwè pa jîli-
 10 zô; ntwanlaga njuwîni yi Jîsu g'
 ikuw' lyazyô pèkèpèkè, inlè emê-
 nlo zî Jîau kè zî ga yenlanle gw'

- 11 ikuw' iyazyò. Konde azwè yi re bo asw' are pò pa gw' Ijuwa g' òfiwanja w' Jisu pèkèpèkè, inlè, emènlo zi Jisu kè zi ga yenlanle g' òzònlì wazyò w' juwe njuwaga.
- 12 Yenlo Ijuwa si janja gw' ikuw' iyazyò, ndò emènlo gw' ikuw' iyazyò.
- 13 Iyanlì. Ndò gòre 'zwè nì' inlìnlà mèmò ny' ibekelià, ga nt' are tèndò pa, inlè, Mì a'fèkell, yenlo agambì miè; azwè kè azwè beke-
- 14 lla, yenlo kamba 'zwè; konde azw' avòrò, inlè, ayè ò róngunlì Rerè Jisu e be t'ngunlì 'zwè kè nì Jisu, alò'vìa 'zwè nì 'nlwè g'
- 15 òzyò wè. Konde isaò'n yòdu yi re g' òfiwanj' Iwanlì, inlè, Imèpinlò, gò bunla sò vo awenge viaganlò, si ga wunlì ake'v'a gw' ipendia s' Anyambìè.
- 16 Yenlo azw' agwa sike; ndò vanganl' òm' lwazyò wigala w' a-dwanla njuwaga, òm' lwazyò w' agare wì pangò òfiwonlì ntyngu
- 17 edu. Konde Injuke sazyò Inyangò si re kaò v' òfiwolingò, si dèngliza 'zwè elirìnlò z' ivenda nyakoniako viaganlò nll nt' are
- 18 ko kènliizò; gò pònlaga 'zwè aranga ya yì jenlò, ndò ya yì re y' aye-nlìzò: konde ya yì jenlò yi re v' egòmbe; ndò ya yì re y' aye-nlìzò yi re v' egòmbe zòdu.
- 5 Konde azw' avòrò, inlè, ja nagò yazyò y' ikuku yi ntye y' asazyò, azw' are nì' ilwanlò avila gòr' Anyambìè, nagò y' egòmbe zòdu g' òròwa, yì re yì nògò nì' agò.
- 2 Konde rètì gò nagò yinlo azwè sifinlì, mbelaga pòlò gò borìò nì' ilwanlò nyazyò nyì pìla g'
- 3 òròwa: j' atwa retì, inlè, azwè be dèngò borìò pa nì' aranga tele.
- 4 Konde azwè yì re gò nagò y' ikuku yinlo azwè sifinlì, konde azw' adirìnlò; aranga, 'niè, azwè bele syòrunlò, ndò, inlè, azwè bele borìò, ko eza zi juwa mènìò nì'
- 5 emènlo. Ndò ayè ò vangi 'zwè gò ntinla yinlo nì' Anyambìè, ò re pa pa 'zwè k' òtèmbe w' Inlì-
- 6 nla. Sambò azw' ar' iganda egòmbe zòdu, amia, 'niè, gò re 'zwè g' òkuwa, azw' azyele nli Rerè,
- 7 konde azwè kangania, gò ntye yinlo nì' lbekelià, aranga nì' ije-
- 8 nia; yenlo azw' ar' iganda, aronda viaganlò gò tóra avilla g' òkuwa, ko 'zwè dwanla gòre Rerè.
- 9 Yenlo janja 'zwè, inlè, azwè gòre yè ge bangwanla pa nla yè, azwè
- 10 ga wongò nle yè. Konde azwèdu azwè be bówunlì gw' eka z' ije-kèlìla zi Kraìs; ko òm' edu bongè ya y' aliendìò ndè g' òkuwa, nt' are yè denda pa, mbla ge mbe.
- 11 Sambò konde azw' avòrò Itia sa Rerè, azwè kènliizà gò pang' anlagà jivira, ndò gòr' Anyambìè azw' are miò pa: mì de'vìnlà kè, 'niè, gw' Irèfì' iyanlì kè azw'
- 12 are miò pa. Azwè pa fo suminlì' Ikuw' iyazyò gòre 'niè, ndò azwè pa 'niè wè ntinla yì re 'niè wè ko syògwa g' òfiwanj' lwazyò, ko 'niè wè dèng' igamba nyì fwìnlìza waò wì syògwa nì' eza zì jenlò,
- 13 nì' aranga nì' eza z' òrèfìia. Konde ja 'zw' atanla, gambènl' azw' atania ntinla yì Anyambìè; ge ja 'zw' adwanla nì' ògu mblambiè,
- 14 yì re g' òfiwanj' iwanlì. Konde Itonda si Kraìs si bangatia 'zwè; konde azwè tenliizà, 'niè, gò re 'niè òfìori ayuwl' g' onwanja wa waòdu, sambò waòdu w' ayuwl;
- 15 ayuwl kè g' òfiwanja wa waòdu, inlè, waò wì dwanla bo w' alwanlize nyènlè gò toudl' ikuw' iyaò-mè, ndò gòre yè ò yuwl' g' òfiwanj' Iwaò aròngwa. Yenlo avilla vènlò azw' amie du òma ga nt' ar' òzyònlì: vanganl' ikuw' amle-nlì Kraìs ga nt' ar' òzyònlì, ndò vènlò azw' amie yè yenlo nyènlè.
- 17 Yenlo jog' òm' edu adwanla gòre

- Kraia, ayè òm' òfiwonla: Išaòn ilungu y' aplaganil; vónla, y' 18 atwenl' imlonla. Ndò Išaòn yódu yi pila gòr' Anyambìè, ò re mèpia pa 'zwè nì' ayèmè vo Jisu Kraia, kè pa 'zwè k' èvìlò z' Imèpianla; 19 konde göre Kraia Anyambìè avegagi mèpianlage ntye nì' ayèmè, e tanginla waò ifwem' Išaò, are pa pa 'zwè kè igamba ny' imèpianla.
- 20 Sambò azw' ivovl' g' òzamba wì Kraia, mpanil' g' Anyambìè e kwenl' inkolo vo 'zwè: azwè kwenla 'nlwè nkolo gw' inyanga nyì Kraia, inlè, mèpianlanil' nì' 21 Anyambìè. Ayè ò re e m' lbè avangìò ndè ògara g' òfiwanj' iwazyò; inlè, azwè ga rwe nì' ògòre w' Anyambìè vo yè.
- 6 Azw' Iyanjisi ta nla yè azwè kwenla 'nlwè nkolo, inlè, awonganl' Imèpianlò s' Anyambìè vo 2 nyawè. Konde e bulia, 'nlè, Mì avòganlò 'wè gw' egòmb' evia, nla gò ntyugu y' isunginlò anlungunil' miè 'wè: vòulanil, zinlò nì' egòmb' evia; vòulanil, yinlò 3 nle ntyugu y' Isunginlò. Azwè p' ikweza gò ndag' ledu, evìlò zì minisè zì vende dwanla nìl' ntyè- 4 mbo: ndò g' òšaòu wedu azwè tuminl' ikuw' iyazyò g' iminisè s' Anyambìè, gw' Isindinla sipò- 5 lò, gw' Ijuke, gw' aguga, gw' 5 ijela, gw' imbipa, gw' intyògò, gò dungu, gw' ijanja, gw' ibè- 6 mba, gw' ipeng' esyònge; nìl' nkèrè, nì' imia, nì' isindiula, nìl' nkèngò, nì' Inilnì' Ivia, nì' Ito- 7 nda si re s' avondìò, nì' igamba ny' òrètì' nìl' ngulu y' Anyambìè; v' imianga y' ògòre g' ògò 'nlòfìè 8 nì' ònyantwè, vo Idubò nì' ipè- 8 dìò, vo elufmì evia nì' elufmì evè; g' iremiai, ge anlaga waglligill; 9 ga w' amèò, ge miò pa mblambìè; ga njuwaga, ndò vónla, azw' are
- bo; ga tevnulò pa, ko 'zw' ayò- 10 nlò; ga njenlag' ekèvā, ndò nje- 10 nlage mbia pèkèpèkè; ga lèngè, ndò mpagizag' awenge; g' ezoma fo, ndò nìvage ya yòdu.
- 11 Mongi Korinth, awanl' imazyò mi re zange göre 'nlwè, Irèfì' Iya- 12 zyò y' apendi. Mbòra yi pa para göre 'nlwè gw' Irèfì' iyazyò, ndò 13 Irèfì' iyanil' y' akongi. Winli- 13 zanzil' 'zwè kè ntaga mèmò; mì kamba nla 'nlwè g' awanl' Iyam'; vendizanzil' Irèfì' iyanil' kè.
- 14 All'vanil' nì' anлага wì re wì jivira: konde alato nde mi r' ògòre nì' òrègò, ge òzange nìl' mpiri? 15 Nì' Imèpianla nde si re Kraia nì Bellal? ge mbel nde yì r' òmò jivira nì' òmò re e jivira? Nì' ida- 16 tanla nde si re nagò y' Anyambìè nìl' Ikanla? konde azwè nle nagò yòrunla y' Anyambìè yabo; ga nì' awull' Anyambìè, inlè, M' be dwanla gò gare yaò, aganganla gò gare yaò; m' be dwani' Anyambìè yaò, waò kè wì be dwani' 17 anlag' Iwam'. Yenlo gogwanli avila göre waò, ko bangwanlanli nla waò, bulie Rerè; awatanl' eza z' Isyèkè; gambènèlè mì abonga 18 'nlwè, ko nìlè dwanle Rer' Iyanli, anlwè kè anlwè be dwani' awanl' Iyam' anlòfìe nì' antò, bulie Rerè yi ngulu yòdu.
- 7 Sambò göre 'zwè nì' impanganlò yinlò, mongi tondò, azwè ga yombunlì' ikuw' iyazyò avila gw' isyèkè sòdu s' òzyòul' nla s' Inlila, nsulizag' imèpi' sazyò gw' Itia s' Anyambìè.
- 2 Wonganli 'zwè gw' Irèfì' Iyanlì: azwè dendinl' òm' edu mbe, azwè feviz' òm' edu, azwè ny' 3 òba gòr' òm' edu. Mì pa kamb' igamba nyinlò gò pa 'nlwè ògara: konde mì are bulia pa, 'nlè, anlw' are gw' Irèfì' iyazyò gò juwa nla gò dwanla bo nla 'nlwè.

4 Igand' inyam' nyl r' ivölö göre 'niwè, ikap' isam' si re sipölö g' öfwanj' iwanli: mi ajónli n' özi-ndió, 'gw' injuke sasyö södu mi
 5 jenle mbia mpölö. Konde gw' a'ienli 'zwè gö ntye y' Masedö-
 6 nia kè, azwè dènga du ljowa, ndö azw' ayenli njuke g' özamb' i-
 7 du; gw' igala agovi, g' örèfia
 8 itia. Ndö Anyambìè ö sindia waö w' re jela pa, azindi 'zwè n'
 9 ibia si Titus; n' aranga n' ibi' isè dadìè, ndö n' özindió kè w'
 10 azindió yè g' öfwanj' iwanli, gw' awulinliè 'zwè intyangö g' öfwa-
 11 nja w' ljöngunli' sanli, nli kèy' iyanli, nli mplu yanli g' özamb'
 12 i'wam'; yenlo ayenli mè lge'va
 13 viaganlö. Konde vanganle mi ayenli'zi 'niwè ekè'va n' ezangö zam', mi nige nköndi du, vanga mi alud' mi anligi nköndi; konde mi jenia, 'niè, ezangö mè z' aye-
 14 ni'izi 'niwè ekè'va, kaö v' öfwo-
 15 lli'ngö. Ndö vèno mi jenle mbia, aranga, 'niè, aniw' ayenli'zi ekè-
 16 'va, ndö, inìè, aniw' ayenli'zi ekè-
 17 'va gw' ikalwa s' örèfia: konde aniw' ayenli'zi ekè'va ga nt' are ntöndinli y' Anyambìè, inìè a-
 18 niw' averinlö n' ezoma vo 'zwè.
 19 Konde ekè'va zi re ga nt' are ntöndinli y' Anyambìè zi pang' ika-
 20 lwa s' örèfia gw' isunginlö, ika-
 21 lwa si re s' anligö nköndi: ndö ekè'va zi ntye yinlo zi pang' iju-
 22 wa. Konde vöniani' ekè'va zinlo zi re ga nt' are ntöndinli y' Anya-
 23 mbìè z' ayenli'zi 'niwè, inaka nde s' ayanjìö zö göre 'niwè, n' itömbè ntyambo, n' egunlu, n' itia, n' ljöngunli, nli mplu, n' örevunlö! G' ösaön wedu aniw' atuminli' ikuw' iyanli, inè, aniw' azye ntyèmbö nyènlè gö ndaga
 24 mè. Yenlo vanganle mi arèndi-
 25 ni' 'niwè, mi tènda g' öfwanja w' ömo lend' ibe mè, ge g' öfwa-

nja w' ömo lendinlö ibe mè, ndö, inè, inak' isanli si naka 'niwè 'zwè si ga yenlanle göre 'niwè g'
 26 özyö w' Anyambìè. Yenlo azw'
 27 asindio: nia g' özindio wazyö azw' ayenli mbia viaganlö pölö g' öfwanja w' mbia y' ayenli nli Titus, konde inlini' iuyè ny'
 28 ayowizilo nle 'niwèdu. Konde ja mi azyögw' göre yè gö ndag' iedu g' öfwanj' iwanli, mi jenli'zö ntyonli du; ndö ga nt' agambi-
 29 nlagi 'zwè 'niwè n' örèti, yenlo kè isyögw' isazyö göre Titus s'
 30 alèngio giligili. N' örèfi' iwè w' re göre 'niwè viaganlö, gö jö-
 31 nginliè ljöginlö sanli aniwèdu, nla ga nt' awongi 'niwè yè n'
 32 itia n' itataminia. Mi jenle mbia konde g' ösaön wedu mi are n' ibekelia sijoil g' öfwanj' iwanli.

8 Ndö azwè mleza 'niwè, awarera, g' öfwanja w' imèptinlö s' Anya-
 33 mbìè si re pö p' ifandö si Masedö-
 34 nia; inè, gw' idembö ipölö si njuke ibuula s' Igev' inyaö n' agug' imaö ampölö mi re buulia p'
 35 ögwande göre waö. Konde mi takliia, 'niè, ga nt' avegagi ngulu yaö, nia viaganlö nli ngulu yaö,
 36 w' avenli waömè, mbamblaga 'zwè n' inkolo simpölö inyanga nyl dwani' alato gw' inungunia
 37 s' iyombwi: n' aranga nt' alèvi-
 38 ni' 'zwè igufiu g' öfwanja waö dadìè, ndö w' alöngè penil Rerè ikuw' iyaö, ava kè göre 'zwè vo
 39 ntöndinli y' Anyambìè. Yenlo azw' abulinli' Titua, inè, ga nt' alud' yè apakili, yenlo kè e ga m-
 40 ni'ize göre 'niwè e'vilö e'via zinlo.
 41 Ndö ga nte buula 'niwè g' ösaön wedu, gw' ibekelia, gw' igamba, gw' imia, gö mplu yödu, nla gw' itond' isanli göre 'zwè, yenlo wulanli kè gw' igamb' i'via nyinlo.
 42 Mi kamba yenlo ga nsömbiaga,

ndó gó kènliz' óglligill w' itond'
 9 isanll vo mpiu y' afitori. Konde
 anlw' avóró imèpinlò sa Rer' Iya-
 zyo Jisu Kraia, Inlè, gw' avegagie
 nll ntambli, agugi nkugaga g'
 ófiwanj' iwanli, gó pagiza 'nlwè
 10 nll' ikug' isè. Nla gó ndaga yinlo
 mi kamb' ipikili' isam': konde
 yinlo yi re kwèkwè göre 'nlwè y'
 alónge pakili, aranga gó denda
 dadie, ndó gó jivira kè, ómpuffia
 11 w' avili. Ndó venlo zulizani' ide-
 nda kè; Inlè, ga nt' avegagi 'nlwè
 mpiu gó jivira, yenlo kè ga nt'
 are nguiu yanli ga lwanie k' isu-
 12 liza. Konde ja ijivira gó pa s'
 adwania, si tondó nll' Anyambie
 nt' ar' óma niva pa, nll' aranga nt'
 13 are yoma yi zye nla yè. Aranga
 'nlè afitori wi ga lèngizò, ko 'nlwè
 14 jelizò: ndó, Inlè, ga lwanie ntaga
 mémò; Inlè, egómbe zinlo Ibutl'
 isanll si ga nunguni' agug' imaó,
 ko Ibutl' isaó nunguni' agug'
 imanli kè egómbe' ezènlè; Inlè, ga
 15 lwanie ntaga mémò; ga nt' are
 tèndó pa, Inlè, Ayè ó guminli pò-
 lò e tiganla nll' ezoma; nll' ayè ó
 guminli ófiwozoma e nak' ezoma.
 16 Ndó akeva gòr' Anyambie, ó re
 feia pa g' òrèfia wi Titus mpiu
 17 mémò g' ófiwanj' iwanli. Konde
 rèti e jivir' igamb' inyazyó; ndó
 are nll' ibela ayémè vlaganlò, yen-
 lo e kènda göre 'nlwè nll' òrèmi'
 18 iwèmbè. Azwè tòfia kè nla yè
 ófiwarerè ó re nll' eiufi evia gó
 ntyangó mbia gw' ifandó sódu;
 19 aranga yenlo dadie, ndó avinjio
 kè nll' ifandó gó pènlia 'zwè gw'
 eviiló z' ida'via sinlo, zi janjó 'zwè
 gw' Ipendia sa Rerè, nla gw' itu-
 mullia s' ijivira s' irèmi' iyazyó:
 20 mbandaminlaga, óm' edu e vende
 pa 'zwè ntyèmbo g' ófiwanja w'
 Ibutia s' igumbá nyinio nyi pò
 21 gw' ago mazyó. Konde azwè bele

dend' ósaón wi be jenlo kwèkwè,
 aranga göre Rerè dadie, ndó gw'
 22 azyó m' anlaga kè. Atófia 'zwè
 kè nla waó ófiworer' iyazyó, ó re
 'zwè dènga pa nyongo sinyenge
 nll mpiu gw' isaó imlengè, ndó
 venlo póeyó, g' ófiwanja w' ibeke-
 23 ll' sè sipólò göre 'nlwè. Jog' óm'
 edu abambia g' ófiwanja wi Titus,
 ga mió, Inlè, ayè óganganlò wam'
 nll' ómo janja nla miè göre nlwè,
 jog' óm, abambia g' ófiwanja w'
 awarer' iyazyó, ga mió, Inlè, waó
 nll' ivovi y' ifiandó, nll' Iveda nyi
 24 Kraia. Sambó rumllia waó g'
 ózyó w' ifiandó òrèti w' itond' isa-
 nli, nla w' iyógw' isazyó g' ófiwa-
 nj' iwanli.

9 Konde g' ófiwanja w' inungunla
 s' Iyombwi, zy' layolo göre miè
 2 gó tèndinia 'nlwè: Konde mi avó-
 ró ifivr' isanll, mi ayógwà kè g'
 ófiwanj' iwanli göre mongi wi
 Masedónia, Inlè, Akaia ga kekize
 amanli' ómpuffia; nll mpiu yanli
 yi re eyuga p' awenge göre waó.
 3 Ndó Iyógw' isazyó g' ófiwanj'
 iwanli gó ndaga yinlo si vende
 tw' ósaón wanyawènyawè, mi
 atófi' awarerè, Inlè, anlwè ga
 lwanie keka pa nt' awull miè:
 4 vende twa, Inlè, ja mongi wi Ma-
 sedónia w' abia nla miè, ko w'
 aluunlò 'nlwè keka pa, azwè, mi
 areta 'nlwè, azwè be jenlizò ntyo-
 5 nll gw' iguñu nyinlo. Yenlo mi
 avikili, 'nlè, r' Iyolo gó bambi'
 awarerè gó kènda gó bósyó göre
 'nlwè, agekiz' Ida'vi' sanll s' aluó
 s' apanganlò 'nlwè, ko sò dwania
 keka pa, g' ezoma zi davio, nll'
 aranga g' eza zi pò nll mbató.
 6 Ndó mi bulia, 'nlè, ayè ó nyèny'
 ófiwozoma e be tenla k' ófiwozo-
 ma; nll' ayè ó nyèny' imienge e
 7 be tenla k' imienge. Óm' edu e
 ga ve nt' are yè jivira pa g' òrè-
 mi' Iwè; aranga nll' ekéva, ge ni'

ibangatiö: konde Anyambië e
 8 tond' ömo pa ni' öreña. Ni'
 Anyambië are ngulu yi buuliz'
 imèpinlö södu göre 'nlwè; ko
 'nlwè dwani' egömbe zödu nli ya
 yödu yi re nla 'nlwè kwèkwè g'
 ösaön wedu, awunlia gw' e'villö edu
 9 e'vli: ga nt' tëndö pa, inlè, Are
 pazangaula pa, ala'vie lèngè; ögö-
 re wè wi dwani' egömbe zödu.
 10 Ni' ayè ö p' ilönda gör' önyenyisi
 ni' inya gö nyö, e be pa 'nlwè
 ilönda yi be nyènyö 'nlwè, awu-
 nlia yö, awunlia k' ilönda y' ögö-
 11 re wanli: ko 'nlwè pagizö g'
 ösaön wedu g' ögwande wödu, wi
 pang' ake'va gör' Anyambië vo
 12 'zwè. Konde inungunla sinlo si
 pa jöriz' aguga m' iyombwi dadlè,
 ndö si bunli' ake'va gör' Anya-
 13 mbië kè. Konde gö be jenla wäö
 inungunla sinlo, wi be suminli'
 Anyambië g' öfiwanja w' l'joginlö
 sanli nte niema 'nlwè ntyangö
 mbiayi Kraia, nia g' öfiwanja w'
 ögwande w' ida'vi' sanli göre wäö
 14 uia gör' anlaga wäödu. Nla gw'
 inkolo säö g' öfiwanj' iwanli wi
 jöngunla 'nlwè pölö g' öfiwanja
 w' imèpinlö sipölö s' Anyambië
 15 göre 'nlwè. Ake'va gör' Anya-
 mbië g' öfiwanja w' eza z' ala'vilo
 ndè zi re z' ayolle kambö.
 10 Ndö mië Poi mi kwenia 'nlwè
 nkolo ni' ökendezende nll nkè-
 ngo yi Kraia, mië ö r' ökendezende
 göre 'nlwè gw' azyö manli, ndö
 iganda gö re mië bangwanla pa
 2 nla 'nlwè, mi kwenia 'nlwè nkö-
 lö, lulè, gö re mië nla 'nlwè,
 alwanli' iayolo göre mië gö dwani'
 iganda önlongo wi pikillö mië gö
 sir' awèwo, wi pönlä 'zwè mpanli
 ga azwè dwanla ga nt' ar' özyönl.
 3 Konde vanganli' azw' adwanla g'
 özyönl, azwè pa nw' igovi ga nt'
 4 ar' özyönl. Ndö imlanga yi nwa
 'zwè igovi aranga y' özyönl, ndö

vo ntöndinli y' Anyambië yi re
 ngulu, vanganle gö sazy' inagö
 injöla. Azwè jiliz' imöndo södu,
 5 ni' ezom' edu elöndwi zi panda gö
 sir' imia s' Anyambië, a'våg' l'pik-
 lili' edu mbwedl gw' l'joginlö al
 6 Kraia. Azw' are keka pa kè gö
 tevunli' itwayoginlö södu, gö be
 7 dwanlizö l'joginlö sanli. Anlwè
 pönl' isaön yi re gw' azyö manli.
 Jog' öm' edu apönl' öku' wè inlè
 ayè öma wi Kraia, e ga vöpkille
 g' öku' wè kè igamba nyinlo, inlè,
 nt' are yè öma wi Kraia, yenlo re
 8 'zwè. Konde vanganle mi abö-
 lini' öku' wain' ikapa viaganlö
 kwè g' öfiwanja w' inyanga nyi
 re pö pa 'zwè nle Rerè gö nugnlia
 'nlwè, ni' aranga gö jiliza, mi
 9 ayenlizö ntyonil du: mi bulla ye-
 nlo, inlè, mi ayenlö mpanli ga mi
 10 bele tieza 'nlwè nli yangö. Konde
 abullö, inlè, Yangö yè yi re ngulu
 nli jöla; ndö mpanginli y' öku'
 wè yi re dèla, nli nkambinli yè
 11 eza yi pèdö. Öm' önlongo mè e
 ga mle, 'niè, ga nt' are 'zwè gw'
 igamba vo yangö, gö re 'zwè
 12 azye, yenlo re 'zwè kè gw' lde-
 nda gö re 'zwè nla 'nlwè. Konde
 azw' azy' iganda gö tang' ikuw'
 yazyö gekènliz' ikuw' iyazyö ni'
 awèwo wi suminli' ikuw' iyaöme:
 ndö mongi mè, gö kënliza wäö
 ikuw' iyaö ni' ikuw' iyaöme, ayè-
 këll' iku' iyaö ni' iku' iyaöme, wi
 13 zye ni' imia. Ndö azw' awölinli'
 ikuw' iyazyö ikapa viaganlö ni'
 egènlizö zazyö, ndö ga nt' ar'
 egènlizö z' e'villö zazyö zi r' Anya-
 mbië pa pa 'zwè g' egènlizö, ko
 'zwè bia kwanga göre 'nlwè.
 14 Konde azwè pa davis' ikuw' iya-
 zyo viaganlö nll nt' are kwèkwè,
 mpanli ga luyang' luyazyö nyi pa
 syi'va göre 'nlwè; konde azw'
 a'vlenli kwanga göre 'nlwè, nka-
 mbinlage ntyangö mbli yi Kraia.

- 15 Azwè pa syògwa viaganlò nì' egè-nlìzò zazyò, inlè, gw' ijanja s' affiori; ndò azw' are nì' igufiu, inlè, gò be pend' ibekell' sanli, azwè be pendlò kè viaganlò göre 'nlwè gw' egènlìzò z' èvìlò zazyò,
- 16 ko 'zwè kambinle ntyangò mbia gw' imbòra si re viaganlò nla 'ulwè, aranga gò syògwa gw' èvìlò zingauli nli ya y' aluò kekizò pa
- 17 göre 'zwè. Ndò ayè gò syòwa,
- 18 e ga zyògwe göre Rerè. Konde arang' ayè ò suminli' òku' wè e bongò, ndò ayè ò suminlìò nle Rerè.
- 11** Toto, anlwè ko sindinli' edosyu göre miè òfiwozoma: ndò
- 2 anlwè be sindinia miè. Konde mi pavinla 'nlwè nì' ivuva ny' Anyambìè: konde mi aròfii 'nlwè gòr' ònlòfii òfiori, gò pa 'nlwè göre Kraia g' izyali nyi re
- 3 nyi pa nanla nì' ònlòfii. Ndò mi tia, irèfii' iyanli yi vende fevizò nì' òsaon wedu avila g' òrèti nli nkèrè yi re göre Kraia, nt' aremizò Iv ul' avonlò ambe m' òfia-
- 4 mba. Konde jog' ayè ò bia akambinle Jisu nyènlè, yi re yi kambinlò nle 'zwè, geja 'nlw' abong' inlini' inyènlè, nyi re nyi bongò nle 'nlwè, ge ntyangò mbia nyènlè, yi re yi bongò nle 'nlwè,
- 5 anlwè sindinlè mbiambiè. Konde mi tanga, 'nlè, mi azye gò nyuffia yi ròfii vòlòmè g' òsaon wedu.
- 6 Konde, vanga mi ar' ikènge fo gò kamba, mi azyele yenlo gw' imla; ndò g' òsaon wedu göre 'nlwè azw' are tuminlia pa sò gòr' anla-ga waòdu. Ge mi alendi mbe gw' ayavuri miè òku' wam' gò pendia 'nlwè, konde mi agambinli 'nlwè
- 8 ntyangò mbia lpa fo? Mi agwèr' ifianò sinyènlè, mbongag' lpa
- 9 göre wàò gò janjinla 'nlwè; nia gw' avegagi miè göre 'nlwè awò-nlìò, mi pegag' irwanlò gòr' òma;
- konde awarèrè, gw' avienli wàò avila gò Masedònia, w' avenli miè ya y' avefò miè; nia g' òsaon wedu mi aveujavenj' òku' wam', inlè, mi alwanl' irwanlò göre 'nlwè, nia yenlo be denda miè kè.
- 10 Nte dwani' ògìligili wi Kraia göre miè, zyel' òmo be dwanliza miè do gw' isyògwa sinlo gw' imbòra
- 11 s' Akafa. Konde èè? konde mi pa tonda 'nlwè? Anyambìè avò-rò. Ndò nte dendò miè, yenlo be denda miè, ko miè tòm'b' inyanga avila göre wàò wi but' inyanga; inlè, gò ndaga yi bòlinlò wàò iku-w' iyaò ikapa, wi be dèngò vanguardè nt' are 'zwè. Konde anla-g' ònlongo mè nle ròfii y' inòka, iyanjisi y' itemiza, nkalunlag' ikuw' iyaò ga ròfii yi Kraia.
- 14 Ndò yinlo arange ndaga yi mamò; konde Satan ayèmè e kalunl' òku' wè ga enjèl y' òzange.
- 15 Arange ndaga mpòlò sambò ja iminisiè èè s' akaluni' ikuw' iyaò g' iminisiè s' ògòre; ndò ntyal yàò yi be dwanla nt' ar' ijanj' isaò.
- 16 Mi fo bulia, 'nlè, Òm' edu aye-nla, miè, inlè, mi edosyu; azya nlonlo, wonganli miè g' edosyu, ko miè syògwa kè òfiwozoma.
- 17 Òsaon wi kamba miè, mi kamba wò ga nt' are Rerè, ndò mpanli g' edosyu, gw' iganda ny' isyò-gwa sinlo. Gò re, 'nlè, awenge wi syògwa nì' òzyònlì, miè kè m' be syògwa. Konde anlwè sindinle dosyu nli mbia, vo re 'nlwè
- 20 nì' imia. Konde anlwè sindinla, jog' òm' akonda 'nlwè asyaka, jog' òm' anya 'nlwè, jog' òm' apanga 'nlwè imbwedì, jog' òm' ape-ndi' òku' wè göre 'nlwè, jog' òm'
- 21 abòla 'nlwè gw' azyò manli. Mi bnlia gò ntyonli yam', inlè, azw' avegagi dèla. Ndò gò ndag' iedu yi r' òma nì' iganda, (mi kamba g' edosyu), miè kè mi ar' iganda.

22 Waò Ihebru? miè kè. Waò awa
 wí Israèl? miè kè. Waò imba-
 23 mba sí Abraham? miè kè. Waò
 iminisé sí Kraís? (Mí kamba g'
 edoysu), miè viaganló; gw' lja-
 nja miè viaganló, gw' intyógò kè
 viaganló, gw' imbipa miè viaga-
 nló pólo, gw' ereria z' ljuwa nyo-
 24 ngo sinyenge. Nyongo ntyanli
 mi azyívíò n' Iju agóñil m' imbi-
 25 pa anlal tómbò pa mori. Nyongo
 ntyarò mi azyívíò n' impava,
 nyongo mori mi avungió add, mi
 ayili n' amátanga nyongo ntya-
 rò, mi amaní' ógwèra waro n'
 óñanda kè waro jila pa gò ntyu-
 26 òa. Nyongo sinyenge gw' ikè-
 ndò mi avegagi gw' ereria gw'
 lloví, gw' ereria góre mongi kwè-
 r' anlaga, gw' ereria góre mongi
 w' inlongo nyafimè, gw' ereria
 gòr' anlongo, gw' ereria gò nkala,
 gw' ereria gw' itòve, gw' ereria
 gò ntyuò, gw' ereria gòr' awa-
 27 rerè w' inòka. Mi are ðwanla pa
 gw' ijanj' ipòlo n' ijasa, gw' lbè-
 mba nyongo sinyenge, gò njanla
 nla gw' esyòve, gw' ipeng' esyò-
 nge nyonga sinyenge, gw' ifwi
 28 nla g' òtele kè. Nl' aranga gò
 tet' isaòn imiènlè, ósaòn wí bia-
 viaga góre miè ntyugu edu, inlè,
 añandi g' òñwanja w' ifandò sò-
 29 du. Mande re ðèla, ko mi alwa-
 nla ðèla? Mande kwezò, ko mi
 30 ayenl' òrèñia mpiu? J' atw'
 isyolo nyi syógwa, m' be syógwa
 31 n' indèlinli sam'. Anyambidè
 Rerè y' Óvauginli Jisu, ó re savi-
 nliò pa egómbe zòdu, ayè avòrò
 32 inlè mi nòka du. Gó Damaskos
 ómo lòvíò n' Aretas y' óga gò
 panginla vovo avèmbagi nkala yi
 Mongi Damaskos n' Isozyè, gò
 33 kòta miè: ndò mi azyònlíò g'
 óbaka avila gw' isyangala g' óza-
 mba w' ógómbe w' add, n' averl
 miè avila gw' ago mè.

[Mpongwe.]

15

12 R' layolo góre miè gò syógwa,
 vanga sí zye kwèkwè; ndò m'
 be bia gw' isaòn y' ayenliò miè
 n' isaòn y' aruminliò miè nle
 2 Rerè. Mi ga mi' óma wí Kraís
 amaní' igóñil ny' impuñia n'
 impuñi' inlal, óma mè (mbè g'
 ókuwa, mi' amie; mbè dubwa pa
 avila g' ókuwa, mi amie; Anya-
 mbidè avòrò,) azwenliò gw' igónló
 3 kwanga g' óròwawirarò. Nl'
 avòrò miè óma ònlongo mèwo,
 (mbè g' ókuwa, mbè dubwa pa
 avila g' ókuwa, mi amie; Anya-
 4 mbidè avòrò), inle, azwenliò gw'
 igónló gò Paradis, kè jogo aga-
 mba mi re m' agambizò, mi re
 zye kwèkwè gòr' óma gò kamba
 5 mò. M' be syógwa n' óma mè:
 ndò g' ózamb' iwafimè mi azyò-
 gwa, kaò du n' indèlinli sam'.
 6 Konde vanga mi abele syógwa,
 mi alwanl' edoysu; konde m' be
 kamb' òrèti: ndò mi agamba, mi
 vende pikillò n' óma, inlè, mi
 are viaganló nli nte jenlè miè, ge
 7 nte jogo yè avila góre miè. Ndò
 mi vende syógwa viaganló g'
 óñwanja w' lbunla s' isaòn y' aru-
 minliò, mi avenliò irèndè g' ózyò-
 nli wam' óvovi wí Satan gò syo-
 kolia miè, inlè, mi azyógwa via-
 8 ganló. G' óñwanja w' eza mè mi
 agwenli Rerè nkolo nyongo ntya-
 rò, inlè, zi ga lubwe góre miè.
 9 Nl' awulinliè miè, inlè, Inungu-
 n' isam' sí re kwèkwè góre w'è:
 konde ngulu yam' yi tumlinliò gò
 ndèlinli. Sambò m' be syógwa
 nli r'bia mpòlo viaganló gw'
 10 indèlinli sam', ko ngulu yi Kraís
 ðwanla góre miè. Yenlo mi je-
 nle mbia n' indèlinli, n' irowò,
 n' injuke, n' ikombizò, n' ljela,
 g' óñwanja wí Kraís: konde gò
 re miè ðèla, mi are jola.
 11 Ml atwenl' edoysu n' isyógwa:
 anlw' avangi miè denda yenlo;

225

- konde mi aro auminliò nie 'nlwè; konde mi aze ye gò nyuffia yi rôffi vòlòmè, vanganie mi arang' ezo-
- 12 ma. Lingilliò y' eròffi y' alendiò rèti gò gare yauli gw' laindinla sòdu, nli iemba ni' isaòni yi mamò
- 13 ni' ijanja ai ngulu. Konde g' esa-òu nde w' avangiò 'nlwè awangò viaganliò ni' ifiandò ifiori, kaò du, inlè, mièmè mi pegag' irwanliò gòre 'nlwè? nyezauli miè mbe mèyo.
- 14 Vònia, yinlo nle nyongo yintyarò yi re miè keka pa gò bia gòre 'nlwè; ndò mi pa bia gò dwanl' irwanliò gòre 'nlwè: konde mi pa bute yom' iyanli, ndò ikuw' iyanli: konde awania wi zy' inyanga nyi kenjinl' izombi igumba, ndò izombi gòr' awania.
- 15 Nla miè m' mi be periz' igumb' inyam' nli mbia mpòlò, ni' oku' wam' ta, g' òfiwanja w' aulinl' imanli. Ja mi atonda 'nlwè viaganliò, gambèni' itond' isanli gòre miè s' akonga? Ndò ga Iwanle yenlo, inlè, mi pegag' irwanliò gòre 'nlwè mèmè; ndò mi avegagi ni' avòniò, agòta 'nlwè ni'
- 17 ònlembo. Mi anyenli 'nlwè ezoma nli mongi wi re miè tòfia pa
- 18 gòre 'nlwè? Mi agambi nli Titua, inlè, e ga gènde gòre 'nlwè, aròfia k' òfiworèrè nla yè. Titua anyenli 'nlwè ezoma? azwè pa kanganla ni' òrèfia mèmò? azwè
- 19 pa jara gw' Intyòzyò mèmò? Òling' òla winlo anlwè pikilla, 'nlè, azwè fwilniza adntyongwè? Azwè kamba gòre Krajs g' òzyò w' Anyambè. Nli ya yinlo yòdu, mongi tondò, azwè kamba yò gò
- 20 nuginla 'nlwè. Konde mi tia, vendetwa gò bia miè gòre 'nlwè, inlè, mi dènga 'nlwè nte bela miè, ko miè kè mi albngò nie 'nlwè nte bela 'nlwè; vendetwa, inlè, be dwanl' anyòmanliò, fiandi,

egunlu, Ibangwania, Iberinla, I-
21 moginla, ekale, mbèlèkè; vende
twa, inlè, gò be fo bia miè, Anya-
mbèlè yam' e be jenliza miè ntyo-
nli gòre 'nlwè, ko miè denl' awe-
nge wi re w' aduò w' ajanj' ibe,
ndò wi pa nige nkòndi avila gw'
isyèkè ni' òvelanliò ni' itonginla
s' alendiò waò.

- 13 Yinlo nle nyongo yintyarò yi
bia miè gòre 'nlwè. Gw' agwa-
nla m' iyenl' imbanli g' irarò Iga-
2 mb' ledu nyi be dwanlizò. Mi
are bulla pa, mi bulla kè vèno
nt' awuli miè gw' avegagi miè
nla 'nlwè nyongo yimbanli, ye-
nlo kè vèno gò re mi azyeie; gòre
waò wi re fwema pa, nla gòre
affiori waòdu, inlè, ja mi afo bia,
3 mi alwanle nli nkèdgo; konde
anlwè but' eilngilliò, inlè, Krajs e
kamba vo miè; ò re azye dèla gò-
4 re 'nlwè, ndò are nli ngulu. Ko-
nde a'vanliò gò kroa nli ndèlinli,
ndò e dwania bo nli ngulu y'
Anyambè; azwè kè azw' are dè-
la gòre tyè, ndò azwè be dwania
bo nla yè vo ngulu y' Anyambè
5 gòre 'nlwè. Gèlagèlanl' ikuw'
iyanli, vendetwa anlw' are gw'
ibekella; gènilzanl' ikuw' iyanli-
mè. Ge anlwè pa mia g' òfiwanja
w' ikuw' iyanli, inlè, Jiau Kraja
are gò gare yauli? azya nlonlo
6 anlw' ar' inyanga fo. Ndò azwè
dèvinla, 'nlè, anlwè be mia, inlè,
7 azw' azyel' inyanga fo. Ndò azwè
kwenl' Anyambè nkolo, inlè,
anlw' alend' ibe; aranga 'nlè
azwè ga yenlò ni' inyanga, ndò
inlè anlwè ga lend' eza si re kwè-
kwè, vang' azw' adwanla g' inya-
8 nga fo. Konde azw' ayolle air'
ògilligili g' esaòni wedu, ndò kaò
9 gò kanl' ògilligili. Konde azwè
jenle mbia gò dwania 'zwè dèla,
ko 'nlwè dwania jola: igamba
nyinlo kè nyi bambiò gw' inkolo

- 10 sazyô, inlè Imèpi' sanli. Gô nti-
 nla yinlo tonda miè isaôn yinlo
 gô re mi azyele, inlè, gô re miè
 nla 'nlwè mi alwanle jola, ga ut'
 ar' inyanga, nyi re Rerè pa pa miè
 gô nuginila, ni' aranga gô jiliza.
- 11 Gô nuunia, awarera, mbiambie-
 nli. Mèpiónli; zindianl' irèfi'
 iyanli; Iwanlanli ni' orèfi' òmò;
- Iwanlanli ni' affènjè; gambèni'
 Anyambè y' itonda nla y' affè-
 12 njè adwanla nla 'nlwè. Zangwa-
 13 nlanli ni' isomba sòrunda. Iyo-
 mbwi yòdu y' abògiza 'nlwè.
 14 Imèpinlò s' Óvanginli Jisu Krai,
 ni' itonda s' Anyambè, ni' óga-
 nganlò w' Inlini' I'via, wi ga Iwa-
 nie ni' anlwèdu.

EZANGÔ ZI POL GÔRE MONGI

GALATIA.

- 1 POL, erôfîl arang' avila gôr 'anlaga, ge vo anlaga, ndô vo Jisu Krai, ni' Anyambîè ya Rerè, ô
- 2 rôngunîè avila gw' Ijuwa, miè ni' awarerè waôdu wi re nia miè,
- 3 gôr' ifiandô si Galatia: Imèplnîè gôre 'niwè ni' affîenjè avila gôr' Anyambîè ya Rerè, ni' Ôvanglîni
- 4 wazyô Jisu Krai, ô venîl ôku' wè g' ôfiwanja w' ipav' Isazyô, gô sunginia 'zwè avila gw' egômb' eÿe zatè zlnîè, ga nt' are ntondinîl y'
- 5 Anyambîè ya Rer' Iyazyô: gôre yè ga iwani' ivenda egômbè zôdu. Amèn.
- 6 Mi mama, inlè aniw' akalwi nè-ganèga yenlo avila gôre yè ô weli 'niwè v' imèplnîè si Krai, gô sô-
- 7 nge ntyangô mbia nyènlè; yi re yi zyele rèil ntyangô mbia nyè-nlè: ndô dadlè awèwo wi syokolla 'niwè, aÿele fevize ntyangô
- 8 mbia yi Krai. Ndô vanganle 'zwè, ge enjèl avila g' ôrôwa, akambîni 'niwè ntyangô mbia nyè-nlè tómbare pa mèyo y' agambî-nîl 'zwè 'niwè, e ga zavo nsavagô.
- 9 Nt' alônge buil 'zwè, yenlo fo bu-lla miè vènlô inlè, Jog' ôm' edu akambîni 'niwè ntyangô mbia nyènlè tómbare pa mèyo y' awongîô 'niwè, e ga zavô nsavagô.
- 10 Konde vènlô mi but' imèplnîè s' anlaga, mbè s' Anyambîè? ge mi buta gô tondî' anlaga? Arwe mi pe tondî' anlaga, gavo mi arange nyôngô yi Krai.
- 11 Konde mi mieza 'niwè, awarera, inlè ntyangô mbia y' agambîni
- miè, yi zyele ga nt' ar' anlaga.
- 12 Konde mi pa bongayô gôr' anlaga, ge nènjô yô, ndô v' ituminîa si
- 13 Jisu Krai. Konde aniw' are jôgo pa g' ôfiwanja wi ndwanîl yam' egômb' elônga gw' isavîni s' Iju, nt' agombizagi miè fiandô y' Anyambîè pôlô viaganlô, ayiliza-
- 14 ga yô. Nî' aviaganîl miè gw' isavîni s' Iju aviaganîl' awenge w' avegagi nia miè nkôûia mô gw' Inlongo nyam', alwanîa nîl mplu mpôlô gw' inènja s' irer' isam'.
- 15 Ndô gw' arondî Anyambîè, ô ÿangwanî miè avila gw' Iwufîu niyi ngi yam', awèlla miè v' Imè-pînlô sè, aronda go pang' ôfiwa-nîl' lè miô g' ôrèfîl' iwam', inlè, mi ga gambîniè, gôr' anlongo; mi pa bônde du môudo nî' ôzyônîl nîl
- 17 ntyîni: ge panda gô Jerusalem gôre waô w' alônge dwani rôfîl: ndô mi agèndî gô ntye yi Arabia; nî' avila vovô awinyî miè gô Damaskos.
- 18 Avila vovo Impufîl' irarô plaganîa pa avandi miè gô Jerusalem gô jenle Sefas, nî' alwanî miè nia yè Igôfîl' ny' lntyugu nîl ntyugu
- 19 ntyanîl. Ndô mi jenl' ôfîori wi rôfîl, kaô Jems y' ôfiwangwè wa
- 20 Rerè. Gw' isaôdu yi tèndinîa miè 'niwè, vônla, g' ôzyô w' Anya-
- 21 mbîè, mi nôka du. Avila vovo agèndî miè gw' Imbôra si Siria nîl
- 22 Silîsia. Ndô ôzyô wam' wi miô du gw' ifiandô si Judia si re gôre
- 23 Krai: kaô du w' ayogîô inlè, Ayè ô lônge kombîzi 'zwè vènlô

e kambinl' ibekelia mè s' alonge
 24 jilliziò ndè; nì' azumini wad
 Anyambiè g' òfiwanj' iwam'.

2 Avila vovo Igòfmi ny' impufia
 nì' impufi' inlai plagania pa avo
 pandi miè gò Jerusaìem mpo mò
 nli Barnabas; nì' awongi miè Ti-
 2 tus kè nla miè. Nl' avandi miè
 v' imleza s' Anyambiè; arakilia
 wad ntyangò mbia yi kambinlò
 miè gòr' anlongo, ndò mi arakili
 yò ntyoria nla gòre wad w' elufii,
 vende twa inlè mi pule mangò,
 ge mi aluò mi apull mangò, vo
 3 nyawè. Ndò vanganle Titus,
 òfiwo Grek, ò vegagi nla miè, e
 4 sòmbiò gò kèrò. Mi alendi yenlo
 g' òfiwanja w' awararè w' inòka
 w' ayingini ntyoria nì' avòniò,
 gò dodini' òdièngadièng' iwazyò
 wi re nla 'zwè gòre Kraiis Jisu, ko
 5 wad tugiza 'zwè. Ndò azwè j'vl-
 re tugiz' ikuw' iyazyò gòre wad,
 vanganl' igwèr' ifiori, inlè ògii-
 gili wi ntyangò mbia wi ga lwa-
 6 nie nla 'nlwè. Ndò wad w' ara-
 ngiò nì' elufii, (aranga 'nlè mi
 jeni' elufii zaò isyolo; Anyambiè
 azyè nì' òma wantuntu) ndò wad
 w' arangiò nì' elufii, wi kunda
 7 mie ezoma: ndò gw' ayenli wad
 inlè mi avenliò ntyangò mbia gò-
 re wad wi r' izyombè, nt' avenliò
 Pitèr ntyangò mbia gòre wad wi
 8 re kèrò pa, konde ayè ò nlungunli
 Pitèr gw' e'vilò z' eròfii gòre wad
 wi re kèrò pa, ayè mèmò anlangu-
 9 nii miè kè gòr' anlongò; nla gw'
 amienli wad imèpinlò s' avenliò
 miè, Jems nli Sefas nli Jan, w'
 arangiò g' affièngò gò fiandò, w'
 awelanli nla miè nii Barnabas ago
 mi ndegò, inlè azwè ga gènde gòr'
 anlongo, nla wad gòre mongi wi
 10 re kèrò pa. Dadiè w' awelagi
 'zwè gò j'onginli' ikuge; ndaga
 mèmò avegagi miè kè mplu gò
 denda.

11 Ndò gw' a'vieni Pitèr gò Anti-
 ok, mi azozi nla yè òzyò gò òzyò,
 12 konde avegagi nli ntyèmbo. Ko-
 nde anlaga w' avili gòre Jems
 wad viagaga ro, anyagagi nì' a-
 nlongo: ndò gw' a'vieni l'wad,
 azanjini' a'vanganwanla nla wad,
 nì' itia si mongi w' avegagi kèrò
 13 pa. Nì' Iju ifiori ke s' avondi nla
 yè mpondlaga; yèlo vanganle
 Barnabas kè agegunliò nì' òmbia-
 14 gwanl' iwad. Ndò gw' ayenli
 miè, inlè wi pa kanganla gòre, ga
 nt' ar' ògilligili wi ntyangò mbia,
 mi awulinli Sefas gw' azyò ma
 waòdu inlè, Ja awè, òfiwo Ju, w'
 adwanl' egolanli g' anlongo, nì'
 15 anlongo gò dwanla g' Iju? Azw'
 Iju nli njanli, nì' araug' ivavisi
 16 y' anlongo, ndò azw' avòrò, inlè
 anlaga wi pò mbèfii [nii janj' a-
 mpanga, ndò kaò nli bekelie Jisu
 Kraiis, yenlo a'vèkeli 'zwè Jisu
 Kraiis, ko 'zwè pò mbèfii nli be-
 kelie Kraiis, nì' aranga nì' ijanja
 s' ivanga: konde zyel' òmo be pò
 17 mbèfii nli janj' ampanga. Ndò ja
 'zw' abute pò mbèfii nle Kraiis, ko
 'zwè dèngò ivavisi azwè, ga-
 mbènlè Kraiis ayè òyanjisi w'
 ipava? Alwanlize yenlo. Ko-
 18 nde ja mi afo nòge, ya y' aza-
 zyiò miè, gambènlè mi apang'
 19 òku' wafiiimè òvavisi. Konde v'
 ivanga ayuwi miè gw' ivanga,
 inlè mi ga lwanle bo gòr' Anya-
 20 mbiè. Mi are banliò pa ta nli
 Kraiis gò kros; nla ja mi adwanla
 bo, aranga miè nyènlè, ndò Kraiis
 e dwanla gòre mie: nì' e'fienlo zi
 dwanlò miè vèno g' òzyòni, mi
 dwanla zò nli bekelie òfiwa w'
 Anyambiè, ò rondi miè, av' òku'
 wè mè g' òfiwanj' iwam'. Mi pa
 pang' imèpinlò s' Anyambiè òsa-
 òn wanyawenyawè; konde ja
 mbèfii yi pifa gw' ivanga, ga-

- mbènè KraIs ayuwi vo nyawè-nyawè.
- 3 Iteffiu yi mongi Galatia, mande are nèmba pa 'nlwè, anlwè yi re dõvlinlõ pe KraIs gw' antyo ma-nil kominlõ pa gò kros? Mi bele nèng' igamba nyinlõ dadlè gòre 'nlwè inlè, Anlw' alèng' Inlinla nli janj' ampanga, ge 'ni' Ijogo s'?
- 3 Ibekefia? Aniw' ar' Iteffiu yenlo? Anlwè pakilla pa n' Inlinla, vè-nlõ anlwè sulizla n' õzyonil?
- 4 Aniw' azindini' isaõn Imlange yenlo vo nyawènyawè? j' adwanla rètl vo nyawè. Ayè sambò ó pa 'nlwè Inlinla, ayanje lembe gòre 'nlwè, e denda yenlo n' ijanja s' Ivanga, mbè n' ijoginlõ s'?
- 6 Ibekefia? Ga n' a'vèkeli Abraham a'vèkeli' Anyambiè, ko sò 7 tanginlõ yè vo ògòre. Sambò mi-ani' inlè, mongi wi bekefia, waò 8 n' awanla wi Abraham. Ni Irèndo, mlagaga gw' alõnga, inlè Anyambiè e be p' anlongo mbèffì v' Ibekefia, y' agambinli Abraham ntyangò mbia egòmbe vlagaga ro, inlè, Anlongo mòdu mal be savi-nlõ gòre 'wè. Yenlo anlaga w' Ibekefia wi savinlõ ta nli Abraham ó vèkeli. Konde òntangò 10 wi bekefia ijanja s' Ivanga wi re n' ózavò: konde re tèndò pa inlè, Ózavò gòr' om' edu ó re e pa dwanla gw' isaõn yòdu yi re tèndò pa gw' ezangò z' Ivanga, gò 11 denda yò. Yi re zange kè 'nlè, zyel' òmo be pò mbèffì g' ózyò w' Anyambiè n' Ivanga: konde re tèndò pa inlè, Ógòre e be dwanla 12 n' Ibekefia. Nl' Ivanga nyl pila gw' Ibekefia; ndò nyl bulia 'nlè, Ayè ó dend' ampanga e be dwa-nlizò bo nle mò. KraIs alandunil 'zwè avila g' ózavò w' Ivanga, konde arweni' ózavò g' õfiwanj' iwazyò: konde re tèndò pa inlè, Ózavò gòr' om' edu ó banliò gw' 14 ererè: inlè ózavinlõ wi Abraham wi ga lwanle gòr' Anlongo gòre Jisu KraIs; ko 'zwè bong' òmpanganlõ w' Inlinla v' Ibekefia.
- 15 Awarera, mi kamba g' anlaga: vanganle y' adwanle njeka y' òma, ja y' ajekanlõ mblambè, zyel' òmo bundakanla yò, ge ku-nd' agamba gò yò. Ndò impanganlõ y' avanganlõ gòre Abraham n' õfiwanl' iè. Yi pa bulia 'nlè, Gòr' awanla, ga gòr' awe-ge; udò ga gòr' õfiori inlè, Gòr' 17 õfiwanl' io, ayè nle KraIs. Ndò mi bulia 'nlè, Njeka y' alõnge dwa-nlizò n' Anyambiè, y' ayõlle pangò isaõn wanyawènyawè n' Ivanga, ny' a'vianli inkama a' impuffa nlai n' agõffil m' impum' ararò plaganla pa, ko 18 òmpanganlõ dwanl' isaõn wanya-wè. Konde jogo Ijiga s' apila gw' ampanga, gambènè s' avile nyè-nlè g' òmpanganlõ: ndò Anyambiè avenli sò gòre Abraham v' 19 òmpanganlõ. Ivanga ande sambò? Ny' agundlõ g' õfiwanja w' Ipava, kaò õfiwanla mè ó vanganlõ òmpanganlõ abia; ny' alòvò kè n' ienjèl v' ógo w' 20 òvovi. Óvovi rètl arang' óvovi w' õfiori; ndò Anyambiè n' ó- 21 fiori. Sambò Ivanga nyl alr' impanganlõ y' Anyambiè? A-lwanlize yenlo: konde arwe 'nlè avenliò Ivanga nyl re ko p' effiè-nlõ, gavo ògòre w' aro pill gw' 22 Ivanga. Ndò Irèndo yi re nunja pe ya yòdu gw' Ibe, inlè òmpanganlõ wi pila gw' Ibekefia s' ave-nlõ KraIs wi ga vò waò wi bekefia.
- 23 Ibekefia vlagaga ro, azw' ave-njavenjìò gò ngulu y' Ivanga, nunjò pa gò pengini' Ibekefia s' ave-gagi gò tuminliò. Yenlo Ivanga nyl re dwanla p' ònlènjl gòre 'zwè gò бага 'zwè gòre KraIs, ko 25 'zwè pò mbèffì v' Ibekefia. Ndò

- ibekelia bla pa, azw' azye nyènlè
 26 gò ngulu, y' ònlèbujl. Konde
 anlwèdu anlw' awanla w' Anyam-
 blè, v' Ibekella si bekelia 'nlwè
 27 Krales Jisu. Konde anlwè nta-
 ngò y' avaptazlò gòre Krales,
 28 anlw' awori Krales. Zyele nyè-
 nlè òfiwo Ju ge òfiwo Grek, zyele
 nyènlè ósyaka ge òfiwontye, zye-
 le nyènlè ònlòfiie ge òfiwantò:
 konde anlwèdu anlw' òmò gòre
 29 Krales. Nla ja 'nlw' adwanle mongi
 wi Krales, gambèn' anlw'
 awanla wi Abraham, n' iyigisi
 ga nt' ar' òmpanganlò.
 4 Ndò mi bulla 'nlè òlingò wi
 dwanl' óyigisi òfiwanla, e pa ba-
 ngwanla nli nyòngò, vanganl'
 2 ayè rerè yi ya yòdu; ndò are gò
 ngulu y' ivenjavenji n' irerè agè-
 nda gw' egòmbe z' areviò ule Re-
 3 rè. Yenlo kò 'zwè, gw' avegagi
 'zwè awanla, azw' arugizlò gò
 ngulu y' intyale si ntye yinlo:
 4 ndò gw' azyi' egòmbe, Anyam-
 biè aròm' òfiwanl' iè, janlò pa
 n' òfiwantò, janlò pa kè gò ngu-
 5 lu y' ivanga, gò dandunia waò w'
 avegagi gò ngulu y' ivanga, ko
 'zwè pò inyanga ny' awanla.
 6 Nla gò re 'nlwè awanla, Anyam-
 biè are tòfiia p' Inlinla ny'
 Òfiwanl' iè gw' irèfi' iyazyò, nyl
 7 tónga inlè, Abba, Rera. Yenlo ó
 zyel' ósyaka nyènlè, ndò òfiwa-
 nla; nla ja òfiwanla, gambènè
 óyigisi vo Anyambiè.
 8 Ndò egòmbe mè gw' avegagi
 'nlwè anlwè m' Auyambiè, a-
 nlw' ayanjinl' ya yl re arang'
 9 Inyambiè gò mpanginl': ndò vè-
 nlo gò re 'nlwè mia p' Anyambiè,
 ge gò re 'nlwè miò pa n' Anyam-
 biè, ezande zi fo fwiuya 'nlwè
 gw' isaón iilele nla y' isyolo fo, gò
 bele fo tugiz' ikuw' iyanli gò yó?
 10 Anlwè penjavenj' intyugu, n'
 agwèli, nli gòmbe, n' impuffa.
 11 Mi tla g' òfiwanj' iwanli, vende
 twa inlè mi are janja pa gòre
 'nlwè vo nyawè.
 12 Kokoloanli, awarera, Iwanlanli
 ga miè, konde miè kè mi are ga
 'nlwè. Aulwè janjinla miè mbe
 13 du. Anlw' avòrò inlè mi agam-
 binl' 'nlwè ntyangò mbla gw'
 alònga g' òfiwanja wi ndèlinl' y'
 14 ózyònl': nla gw' alembiò 'ulwè
 nli ndèlinl' y' ózyònl' wam',
 anlwè pèlla ge bika miè; ndò
 anlw' awongi miè ga eujèl' y'
 Anyambiè, vanganle ga Jisu
 15 Krales. Mbi' yanli yl re gw' sa-
 mbò? Konde mi takiliag' òfiwa-
 nj' iwanli inlè, arwe ko jollò,
 anlw' aro tòkunl' antyo manli
 16 ava miè mò. Mi atwenl' òlòfa-
 lòfi wanli sambò, konde mi bu-
 17 linlia 'nlwè ógiligili? Wi tonda
 'nlwè nli mpiu ndò mpiu yaò yi
 zyele mbia; konde wi bele divi-
 nla 'nlwè, ko waòmè jòngunlò
 18 nle 'nlwè. Re mbla gò jòngunlò
 gò mbia egòmbe zòdu, n' arauga
 19 dadlè gòre miè nla 'nlwè. Awa-
 ni' iyam', mi afo jenl' isyongo y'
 ijanla g' òfiwanj' iwanli kaò ego-
 lanli zi Krales z' apangò gw' irèfi'
 20 iyanli. Mi o toude dwanla nla
 'nlwè vèno, agalunl' inyòl' nya-
 m'; konde mi are nli mpaga g'
 òfiwanj' iwanli.
 21 Wulinlanli miè, anlwè yl bele
 dwanla gò ngulu y' ivanga, anlwè
 22 pa jogo ivanga? Konde re tэндò
 pa inlè, Abraham ayanli aw'
 anlòfiie a'vanli, òfiòri n' òfiwant'
 ósyaka, n' òfiòri n' òfiwant'
 23 òfiwontye. Ndò ayè y' òfiwant'
 ósyaka ayanliò ga nt' ar' ózyò-
 nli; ndò ayè y' òfiwant' òfiwo-
 ntye ayanliò v' òmpanganlò.
 24 Isaón yinlo nkògò: konde antò
 winlo n' injeka mbanli; morl' yl
 nòmba yl Sinal, yl janl' awanl'
 25 asyaka, yinlo nla Hagar. Ndò

Hagar yinlo nie Sinal, nomba yi
 re gô Arabia, ayè e kolanlò nli
 Jerusalem y egömbe znlò: konde
 26 ayè ôyaka ni' awani' ìè ta. Ndò
 Jerusalem yi pila gw' igònlò, yi
 re yò nie ngi yazyò, yò ôfiwontye.
 27 Konde re tendò pa inlè, Yenle
 mbia, awè nkele ô re ô pa janla;
 wòginia ko tanga, awè ô pa sunl'
 layongo; konde awanla w' ôfiwa-
 nt' òrevò wi r' awenge viaganlò
 ni' awanla w' ôfiwantò ô re ni'
 28 ònlòfiè. Ndò, awarera, azw' are
 nt' avegagi Izak, awanla w'
 29 òmpanganlò. Ndò ga nt' arweni'
 egömbe mè inlè ayè ô yauliò ga
 nt' ar' ôzyònlì agombizè ô yauliò
 ga nt' ar' Inlinla, yenlo re kè
 30 venlo. Ndò irendo yi bulla sè?
 Inlè, Ròmb' ôfiwant' ònlive ni'
 ôfiwanl' ìè: konde ôfiwanla w'
 ôfiwant' ònlive ayige ni' ôfiwanla
 31 w' ôfiwant' ôfiwontye. Sambò,
 awarera, azw' arang' awanla w'
 ôfiwant' ònlive, ndò w' ôfiwant'
 ôfiwontye.

5 Kraia avangi 'nlwè dlèngadiènga
 gò dwani' awontye: iwanlanlì
 yenlo sambò, ko avo kòtònlì nli
 mpanga y' ònlive.

2 Vònia, mè Pol mi bulinla 'nlwè
 inlè, ja 'nlw' akèra, gambènè

3 Kraia anlungunle 'nlwè du. Mi
 so bulinl' òm' edu ô kèrò inlè,
 ayè ònlwanlìsì gò dend' ivanga

4 nyòdu. Anlw' abangwanlì uli
 Kraia, anlwèdu yi bute mbèfi gw'
 ivauga; anlw' apòswi avila gw'
 5 imèpinlò. Koude v' Inlinla azwè
 penginl' iguñu nyi mbèfi gw'
 6 ibekella. Koude gòre Kraia Jisu
 ikèra si dende mpongo, idwanl'
 òzombè kè si dende mpongo; ndò
 kaò ibekelia si jauja wo itonda.

7 Anlw' avegagi mpulage mangò
 mblambè; mande alegi 'nlwè
 inlè anlw' ayoginl' ògilligill?

8 Ôzyortò winlo wi pa pila gòre

9 yè ô fwella 'nlwè. Ôfiwozo-
 ma wi lèvèn wi tiviz' imunga
 10 nyòdu. Mi are ni' iguñu nyulò
 g' ôfiwanj' iwanlì gòre Rerè, inlè
 anlw' avikill' igamb' inyenlè:
 ndò ayè ô ayuga 'nlwè òm' edu e
 11 be iwanl' ôgar' iwèmbè. Ndò mè,
 awarera, ja mi pe kambini' ikèra,
 mi pe kombizò sè? J' atwa nlo-
 nlo, gambènì' lbaku nyi kros ny'
 12 atòmbiò. Toto waò wi ayuga
 'niwè wi be ayarenla.

13 Koude, awarera, anlw' awellò gò
 dwanla dièngadiènga; dadlè òdl-
 èngadièng' iwanlì w' alwanla gò
 nungunl' ôzyònlì, ndò yanjanla-
 14 nli ni' itonda. Koude ivanga
 nyòdu nyl' dendò ni' igamb' imò-
 ri, nyò inlè, Rond' ôganganlò wo
 15 g' ôku' womè. Ndò ja 'nlw' anò-
 mania anyaganla, vandaminlanlì
 aniwè vende jillanla.

16 Ndò mi bulla 'nlè, Lwanlanli ga
 nt' ar' Inlinla, gambènì' anlw'
 17 alend' itonginla s' ôzyònlì. Koude
 ôzyònlì wl tonginla nsrag' Inli-
 nla, ni' Inlinla kè nyi sir' ôzyò-
 nli; konde isaòu yinlo yi siranla;
 yenlo anlwè jollie denda nte bela
 18 'nlwè. Ndò ja 'niw' akèndlò ni'
 Inlinla, anlw' azye gò ngulu y'
 19 ivanga. Ndò Ijanja s' ôzyònlì si
 re miò pa mblambè, se sinlo inlè,
 Inanla nla winganlì, intyale s'
 20 isyèkè, itouginla, isavint' ikanla,
 avònlò m' aganga, ndòva, anyò-
 fmanlò, idòv' impaga, ifandi, egu-
 nlu, lhangwanla, ijaruanla, inè-
 21 nja s' inòka, fiandi, ibongò s' alu-
 gu, ôgazyò ni' intyale ga sinlo:
 mi bulinla 'nlwè g' ôfiwanja wa
 sò, ga nt' alònge bulinlì mè
 'ulwè, inlè waò wi dend' agamba
 ga minlo w' ayligiz' inlongo ny'
 22 Anyambè. Ndò ilònda y' Inli-
 nla nie itonda, igèva, afiènjè, lai-
 ndinl' ida, nkèngo, òmbia, ibeke-
 23 llò, ôkèndekende, isimbia s' ôku-

- wa: lntyale ga slno sl degò nl'
- 24 Ivang' ledu. Nli mongi wl Krala Jisu wl re banlia p' izyònlil yaò gò kros nl' ijòngunla nl' itonginla sa yò ta.
- 25 Ja 'zw' adwanla nl' Inlinla, azwè ga ganganle ul' Inlinla kè.
- 26 Azw' alwanl' idandò yanyawè, azw' aëndianlanll, ge jenlanle fiandl.
- 6 Awarera, vanganl' òm' akòtò nl' lfwema, anlwè, yl re ga nt' ar' Inlinla, wlnlzanl' òm' onlono mè nli mpanginli y' òkendeke-nde, mbandaminlag' ikuw' iyanll, anlwè kè anlwè vende syorìò.
- 2 Rwanlanlanl' arwanlò manli, ko dendanal' ivanga nyi Krala yenlo.
- 3 Konde jog' òm' ajenla 'nlè ayè ezòma, ge azyele, e temiz' òku'
- 4 wè mè. Ndò òm' edu e ga gènliz' e'illò zè mè, gambènli' asyògwa nl' òku' wè mè dadìè, aranga nl' òm'
- 5 òfwènlè. Konde òm' edu e be twanl' lrwanlò nyè mè.
- 6 Ndò ayè ò nènjò e ga gere nl' òmo nènjè yom' lyè v'la yòdu.
- 7 Aremizònlil; Anyambìè azyèllò: konde eza zi nyènyò nl' òma, zò
- 8 mè mè zì be tenlò ndè. Konde ayè ò nyènya g' òzyònlil wè, e be tenl' ibonla avilla g' òzyònlil; ndò ayè ò nyènya gw' Inlinla, e be tenl' effènlò z' egò mbe zòdu avilla
- 9 gw' Inlinla. Azw' ayasenll de-nde mbla: konde gò be duk' egò mbe azwè be tenla, ja 'zw' agwa
- 10 alke. Yenlo, gò re 'zwè nl' egò mbe, azwè ga lend' anlaga waòdu mbla, nla pòsyò waò wl' nagò y' lbekella.
- 11 Vònlanll, nl' Irèndo nde Impòlò yl re miè tèndinla pa 'nlwè nl'
- 12 ògo wafimè. Waò wl bele mè pe jenlò g' òzyònlil, wl sòmbia 'nlwè gò kèrò; dadìè wl vende kombizò g' òfiwanja wl kros yi
- 13 Krala Jisu. Konde vanganle waò wl kèrò wl pa penjavenj' ivanga; ndò wl bela 'nlwè gò kèrò, ko waò syògwa nl' izyònlil
- 14 yanll. Ndò alwanllze gòre miè gò syògwa, kaò du nli kros ya Rer' lyazyò Jisu Krala; gò yò ntye y' a'vanliò g' òzamb' lwam', mè kè mi a'vanliò g' òzamba wl ntye.
- 15 Konde gò kèrò arang' ezoma, gò dwanl' òzomè kè arang' ezoma,
- 16 ndò kaò ipangò ijonla. Nl' òntangò wl dwanla ga nt' ar' ivanga nyinlo, a'fènjè ml ga lwanle gòre waò, nli nkèngo, nla gòre Iaraèl y' Anyambìè.
- 17 Avila vènlò òm' edu e ga rig' azyokolla miè konde mi twanle lngllliò yl Jisu g' òku' wam'.
- 18 Awarera, Imèplnlò sa Reri yazyò Jisu Kraisl ga lwanle nl' anl'nl' lmanll. Amèn.

EZANGÔ ZI POL Y' EROMI GÔRE MONGI

EFISUS.

1 POL, erômi zi Jisu Krala vo ntôndinli y' Anyambîè, gôr' iyombwi yi re gô Eflsus, nla gôre waô wi
 2 bekelîè Kraîs Jîsu: Imèpinîò gôre 'niwè nî' afeînjè avîla gôr' Anyambîè ya Rer' iyazyô nî' avîla gôr' Ôvanginli Jîsu Kraîa.
 3 Ôzavinlò gôr' Anyambîè Rerè y' Ôvanginli wazyô Jîsu Kraîs, ô re 'zwè savinla pa nî' ôzavînlò edu w' Iulinla gw' imbôra s' ôrôwa
 4 gôre Kraîs: vanganle ga nt' avînjîò ndè 'zwè gôre Kraîs ntye yinlo lôviagô rô, inè azwè ga lwanl' iyombwi nli mpèlo fa g'
 5 ôzyô wè nî' itonda. Alinglî 'zwè ke gô dwanla gôre yè nî' inyanga ny' awanla vo Jîsu Kraîs, ga nt' avegagi ntondinli y' ôrêmî' iwè,
 6 gw' isuminîa s' imèpinîò sè ibîa, s' avenlîò ndè 'zwè gôre yè ô tonô.
 7 Gôre yè azw' are nî' ôlandunlò vo ntyinl' iyè' vanganl' inyezô s' ipava, ga nt' ar' ibunla
 8 s' ikèsyi sè, ai re yè bunlîza pa gôre 'zwè gw' imîa sôdu nî' ôkeli
 9 wôdu, are mieza pa 'zwè k' isaôn y' iyumbunlò yi ntondinli yè, ga nt' are nkenjinli yè y' agenjîò
 10 ndè gôre yè, nkenjinli mè yi be twa gô be ayîve gômbe, inlè gô datîz' isaôn yôdu gôre Kraîs, isaôn yi re g' ôrôwa, nî' isaôn yi re gô
 11 ntye. Gôre yè kè azw' atwenl' iyigîsî, konde azw' avegagi dinglîlò pa ga nt' are nkenjinli yè ô janj' isaôn yôdu ga nt' are ntondi-
 12 nli y' ôrêmî' iwè; gô ntînla 'nîè

azwè y' alônge bekelî Kraîs, azwè ga lwanle gw' isuminîa s' ivend'
 13 inyè. Anlwè kè, anlwè jôgo p' igamba ny' ôrètl, vanganle ntyangô mbîa y' ôzunginlò wanlî, avekelîè kè, anlw' alinglîlò nî' Inlî-
 14 nî' Ivia ny' ômpanganlò, nyl re gôre 'zwè mbei nônga y' îjig' isazyô, agènda gw' egômbe zi be dandunlò mongl w' Anyambîè, gw' isuminîa s' ivend' inyè.
 15 Gô ntînla yinlo miè kè, vo re miè jôgo pa g' ôfiwanja w' ibekelî' sanlî gôre Rerè Jîsu nla g' ôfiwanja w' itond' isanlî gôr' iyombwi yôdu, mi pa tîga gô p' ake-
 16 va g' ôfiwanj' iwanlî, ntetaga
 17 'niwè gw' inkolo sam'; inè Anyambîè y' Ôvanginli wazyô Jîsu Kraîs, Rerè y' Ivenda, e ga ve 'niwè inlînla ny' imîa nla ny' itumîulla gô kôtîza g' ôfiwanj' iwè;
 18 ko antyo m' irêmî' iyanlî dwanla nungunlò pa, ko 'niwè mià nt' ar' igumîu nyl mbeli yè, nli nt' ar' ibunla s' ivenda ny' îjig' isè, gôr'
 19 iyombwi, nli nt' ar' ipend' ipôlò ai nguû yè gôre 'zwè yi bekelîa, ga nt' ar' îjanja sî njollinli yi ngulu yè, s' ayanjîò ndè gôre Kraîs gw' arôngunlîè yè avîla gw' îju-
 20 wa, alwanlîzè tu g' ôgo wè ônlò-
 21 mîè gw' alwanlîò m' ôrôwa, gw' îgônîò bô viaganlò nî' ipanginla sôdu, nî' inyanga, nli ngulu, nî' iveuda, nî' in' îedu nyl tetô, aranga gô ntye yinlo dadîè, ndô kè
 22 gô ntye yi bîa. Nî' awellè isaôn

- yödu g' ödölöngö w' intyözyö sè, alövlè gö dwanl' ewöujö z' isaön
- 23 yödu gö fiandö, yö ni' öku' wè, jönlilö pa nle yè ö jönlle ya yödu gö mbör' iedu.
- 2 Anlw' avegagi juwa pa g' öfiwa-2 nja w' ipava ni' ibe sanli, s' aiwanlagö 'niwè gw' alönga ga nt' are ntyale yl ntye yinio, ga nt' ar' övänginli w' inyanga ny' ömpunga; inilnla nyi janja vènlö gw' Irèma y' awanla w' Itwayoginlö. Azwèdu azw' alwanlagi göre wäö kè nli mori gw' Itonginla s' ikuw' iyazyö, ndendage ntöndinli y' özyönil nla y' örèma, azw' avegagi k' awanla w' eguniu nli nja-4 nli egolanli g' affiori. Ndö Anyambè, ö re nkèngö mpölö, v' lto-5 nd' isè sipölö s' arondè 'zwè, vanganle gw' avegagi 'zwè juwa pa v' ipav' isazyö, alwanlizi 'zwè bo ta nli Krai (anlw' asunginlö 6 ni' imèpinlö, aröngunla 'zwè ta nla yè, alwanliza 'zwè tu nla yè gw' imböra s' öröwa, göre Krai 7 Jisu: inlè, gö gömbe yi bia ko yè tuminli' lbuula s' imèpinlö sè vo ukèngö yè göre 'zwè göre Krai 8 Jisu. Konde anlw' asunginlö ni' imèpinlö v' ibekelia; nli ndaga mè yi püa gör' anlwèdè: yö ni' eza zi pö ni' Anyambè mpagaga: 9 aranga kè ni' ljanja, öm' edu e 10 vende syögwa. Konde azwè ljan- nj' isè, s' ayanjlö ndè göre Krai Jisu gö vilö via, y' agenjlö ni' Anyambè gw' alönga göre 'zwè gö dwanla gö yö.
- 11 Yenlo yönginlianli, anlwè y' avegag' anlongo gö njanli, aweliö nie wäö wl re kèrö pa ni' ago g' 12 özyönlil, inlè, Izombè; yönginli- an' inlè egömbe mè anlwè pega- ga nli Krai, anlw' avegag' awo- ga gw' inlongo nyi Israbi, ni' agènda gw' injeka s' ömpanga- nlö, ndwanlaga iguffu fo ni'
- 13 Anyambè fo gö ntye. Ndö vè- nlo göre Krai Jisu anlwè y' ave- gagi bö anlw' atwenil pièrè vo 14 ntyinla yi Krai. Konde ayè ni' affènjè mazyö, ö vangi yö vanli 15 effiori, azazy' ögömbe wagare; g' özyöuli wè are tömba pa kè ndö- va, vangaui' Ivanga nyi re ni' 16 isömbia; ko yè panga wäö a'vanli öm' öfiwonla öffiori g' öku' wè- mè, mpangag' affèujè, amèpla- nla wäö a'vanli ni' Anyambè g' öku' öffiori vo kros, njönlage ndö- 17 va nla yö. Ni' avlentiè agambi- nla 'niwè yl re bö, nla wäö wl 18 re pièrè, affènjè. Konde vo yè azw' anlongo ambanli azw' are ni' iyinginlö göre Rerè ni' Inil- 19 ni' Ifiori. Sambö vènlö anlw' azyele nyènlè agènda ge awoga, ndö anlw' atweni' aiwanli ni' 20 iyombwi, anlwè ni' egondo z' Anyambè; anlw' are nögö pa gw' izanga nyi röffi ni' ivogisi, Krai Jisu ayèdè idö ivölö nyi 21 ntulungu; nli nögluli yödu, jö- ngö pa ta nle yè, yl penda du mpendaga gö nagö yöruna göre 22 Rerè; göre yè kè auiw' are nögö pa ta ilwanlö ny' Anyambè gw' Inlinia.
- 3 Gö ntinla yinlo miè Poi, mbwe- di yi Krai g' öfiwanj' iwanli 2 anlw' anlongo,—j' adwanl', inlè anlw' are jögo pa g' öfiwanja w' igamba ny' imèpinlö s' Anya- mbè nyi re pö pa miè g' öfiwa- nj' iwanli; inlè mi amlezio ni' 3 itumulia s' Anyambè ösaön w' iyumbunlö, nt' arèndinli miè 4 'niwè ni' agamb' amèwo; gö ta- ngunla 'niwè mò, anlwè ko mi' ikötiz' isam' gw' isaön y' iyumbu- nlö yi Krai; yl re yi miezö awa w' anlaga gw' ampöfi' alönga, ga 5 nt' are yö miezö pa ni' Inlinia egömbe zinlo göre röffi yè yo- 6 mbwi ni' ivogisi; inlè, anlongo

m' atweni' iyigisi ta ni' Iju, ni' öku' ömò nla waò, ni' iwongisi nla waò y' ömpanganilo wi re göre Kraisi Jisu vo ntyangò mbia, 7 ml avangiò minisè yi ntyangò mbia mè, ga nt' are mpenli y' imèpinilo s' Anyambiè s' avenlilo miè ga nt' are njanjinli yi ngulu 8 yè. Göre miè, öfiwangò mè gòr' iyombwi yòdu, avenlilo imèpinilo alilo, gò kambini' anlongo ibunla s' ambia ml Kraisi si re s' ayona 9 lle mlò, ayenliz' anlaga nt' ar' igamba ny' iyumbunilo ny' ayunbunilo avila gw' egömbe zòdu gòr' Anyambiè ö vangl ya yòdu; 10 ko mbunlinli y' imla s' Anyambiè miezò vènlò gòr' ampenda ni' anyanga gw' imbòra s' öròwa 11 vo fiandò, ga nt' are nkeujinli yè y' egömbe zòdu y' agenjitò ndè göre Kraisi Jisu y' Övanginli wa- 12 zyò: göre yè azw' are ni' iganda ul' iyinginilo itia fa v' ibekell' sa- 13 zyò göre yè. Yenlo ml bel' igamba nyinlo göre 'niwè, inlè, alèlanli g' öfiwanja w' injuke al jènlò miè g' öfiwanj' iwanli, sò ul' ivend' inyauli.

14 Gò utinla yinlo dövinla miè Re- 15 rè akotolo, ö re waòdu wi re g' öròwa nla gò ntye wl re bètò ana 16 avila göre yè, inlè e ga ve 'niwè, ga nt' ar' ibunla s' ivend' inyè, ko 'niwè jollizò nli ngulu gò gare 17 yanli v' Inlinli inyè. Kraisi kè e ga lwanie g' irèmi' iyanli v' ibekella; aniwè jola pa, döviò pa gw' 18 itonda, ko 'niwè jolie kötiza ni' iyombwi yòdu nt' ar' ömpuzyu ni' elavinli ni' elöndwinli ni' 19 Öronga, amia k' itonda al Kraisi piagani' imia södu, ko 'niwè jönlilo ni' ibunla s' Anyambiè södu. 20 Göre yè ö re nil ngulu yi denda viaganiò nli nte bambia 'zwè ge pikilla, ga nt' are ngulu yi janja 21 göre 'zwè, göre yè ga lwanli' ive-

nda gò fiandò nla göre Jlan Kraisi agènda gw' ampöfia mòdu gò konlako. Amèn.

4 Sambò miè, mbwedi ya Rerè, mi kwenla 'niwè nkolo inlè, lwanlanli awaawo ni' iswellò s' aweliò 'niwè, ni' ödwerè w' örèfia wòdu, ni' ökendekende, ni' isindini' ida, zindianlanli ni' itonda. 5 Gènlizanli gò penjavenj' öku' ömò w' Inlinla ni' Ögöro w' 6 amèujè. R' öku' öfiöri, ni' Inlinli' ifiöri, vanganle ga nt' aweliò 'niwè gw' igumu ifiöri nyi mbe- 7 li yanli; r' Övanginli öfiöri, ibekeli' ifiöri, ni' ibaptalz' ifiöri, 8 r' Anyambiè mori Rerè ya waòdu, ö re gw' igönlo nyi ya yòdu, nla gò ya yòdu kwanga nla kwanga.

7 Ndò öm' edu göre 'zwè avenlilo imèpinilo sa nt' ar' egènitizò zi 8 sipenli yi Kraisi. Yenlo bulè, 'nlè, Gw' avandid gw' igönlo, agèndi ni' Imbwedi, av' anlaga ya 9 yi mpagaga. Ndò igamba nyinlo inlè, Avandi, nyi re sè kaò du inlè azumlinli kè gw' imbòra si 10 ntye? Ayè mèmò ö zumlinli nle yè ö vandl gw' igönlo viaganiò ni' iròwa yòdu, kè yè jönlle ya 11 yòdu. Ni' alöviè awèwo, römi; affiöri, ivogisi; affiöri, igambinli; 12 affiöri, ivenjavenji ni' inlènji; gò mèplz' iyombwi, gò nunguni' evilo zi minisè, nla gò nugninli' 13 ökuwa wi Kraisi: kaò azwèdu du azw' atwa öku' ömò gw' ibekella, nla gw' imla s' Öfiwa w' Anyambiè, azyiwa gw' igöna ny' öma, vangani' egènitizò z' igöna nyi 14 Kraisi: ko 'zw' avo dwan' awanla, mbölanganiagò arwanlagò vonlo nla vonlo ni' ömpung' ledu w' inènja' v' avönlo m' anlaga, ni' itemiza al fwemiza waò anlaga; ndò nkambag' ögilligill gw' 15 itonda, azwè ga vömie gw' isaön

- yôdu gôre yè, ô r' ewônjô, vanga-
 nie Kraiss; vo yè ôkuwa wôdu wi
 16 datizô ayôngô ta mbiambiè v'
 luungunla si ntyongakanlô edu,
 ev' iedu njanjaga ga nt' ar' egè-
 ulizô za zô, ko ôkuwa penda gw'
 Isanuginla gw' itonda.
- 17 Igamba nyinlo nyl bullô mè,
 arakilla gôre Rerè, inlè, alwanla-
 nll nyènlè ga nte dwanl' anlongo,
 18 gw' edosyu z' irèfî' iyaô, wi re nll
 wônjô yaô mpîri, waô k' awoga
 gw' emènlo z' Anyambiè v' itèfîu
 yl re nla waô, vo njolnll y' irefî'
 19 iyaô. Mongl sinlo, gô re wi zye
 nll irèfîa yl pikilla nyènlè, wl re
 pa p' ikuw' iyaô gw' itonginla gô
 dend' isyèkè sôdu nll ôgasyô.
- 20 Ndô anlw' azye nênga pe Kraiss
 21 yenlo; ja rêtl anlw' ayogîô yè,
 anlènjô gôre yè, nt' ar' ôgllglll
 22 gôre Jîsu: inlè, g' ôfîwanja wi
 ndwanll yanll nônga, anlwè ga
 rômb' ômo lungu wl re feva pa
 23 nll itonginla s' itemiza; ko 'nlwè
 kalw' awonla gô mpanginll y'
 24 Irèfî' iyanll, awor' ôm' ôfîwonla
 wl re pangô pa g' Anyambiè, nll
 ôgôre nll nkèrè yagllglll.
- 25 Sambô, walani' Inôka, ko ka-
 mbaul' ôgllglll ôm' edu nll ôga-
 nganlô wè: konde azwè nle va
 26 azwè nll' azwè. Vèndanll, ndô
 ayanjînl' ibe: egunlu zo z' azyîva
 27 kwanga gô be pôswe nkômbe: A-
 28 vanll kè Satan mbôra. Ayè ô ju-
 fa e ga rig' avo jufe: ndô e ga ro
 janje, ndendage mbia nll' ago mè-
 mè, ko yè dwanla nll' eza zi re yè
 29 ko p' ômo re nll' aguga. Igamb'
 i'v' iedu uy' agogwa avila gw'
 agwanll manll, ndô Igamb' i'v'ia
 nyl r' isyolo gô nuginla, ko nyô
 30 mèpia waô wl jogo. Ayenlizanl'
 Inllnl' I'v'ia ny' Anyambiè ekèva,
 nyl re dingilla pa 'nlwè gô ntyu-
 31 gu y' ôlanduulô. Isaôn yl nônll
 yôdu, nll' egunlu, nll' ibenda, nll'
- anyômanlô, nll' imog' ibe, si ga
 rômbô avila gôre 'nlwè, nll' fia-
 32 mbi yôdu. Lwanianll nkèngo
 anlwè nll' anlwè, nll' Irèfîa y'
 ipôginla, nyezananll ga nt' ar'
 Anyambiè nyeza pa 'nlwè kè gôre
 Kraiss.
- 5 Sambô veranl' Anyambiè, g'
 2 awanla wi tondô, ko dwanianll
 gw' itonda, ga nt' arondi Kraiss
 kè aronda 'nlwè, av' ôku' wèmè
 g' ôfîwanj' iwanll, ntyagô yl nka-
 ngô mbia yl jîrô gôr' Anyambiè.
- 8 Ndô Ibelanla, nll' intyale s' isyèkè
 sôdu, ge ôgasyô w' anliya, w' are-
 tô nla 'nlwè, ga nte simanlô nll'
 4 Iyombwi; ge agamba ml ntyoull,
 8 ga elombe z' edosyu, ge ibôl' itu
 si re si zyele kwèkwè: ndô ro
 5 penl' akeva. Konde anlw' avôrô
 Igamba nyinlo inlè, zyl' ebelanll,
 ge ôma w' isyèkè, ge ôma w' ôga-
 syô w' anliya, ayè mèmô ôzavinll
 w' ikanla, ô re nll' Ijiga gw' inlo-
 ngo nyl Kraiss nll' Anyambiè.
- 6 Aremizônll nll' ôm' edu nll' aga-
 mba m' edosyu: konde g' ôfîwa-
 nja w' isaôn yinlo bl' egunlu z'
 Anyambiè gôr' awanla w' itwa-
 7 yoginlô. Sambô alwanlanl' iwo-
 8 ngisl nla waô; konde anlw' ave-
 gagi mpîri nll morl, ndô vènlô
 anlw' atwenl' ôzange gôre Rerè:
 ganganianll g' awanla w' ôzange.
- 9 Konde Ilônla y' ôzange yl re g'
 ômbia wôdu nll' ôgôre wôdu nll'
 10 ôgllglll wôdu. Gèlagèlanl' isaôn
 11 wi tondle Rerè; ko ayindanll nll'
 ijanja si mpîri si re si janl' Ilônla
 12 du, ndô ro tevunienll sô; konde
 re ntyonll vanganle gô tet' isaôn
 13 yl dendô waô ntyorla. Ndô isaôn
 yôdu yl tevunilô yl mlezô nll' ôza-
 nge: konde ezom' edu zl mlezô zô
 14 ôzange. Yenlo bullè, 'nlè, Nio-
 ngwa, awè ô panla, ko tângwa
 avila gw' Ijuwa, gambènè Kraiss
 e be jenzizo.

- 15 Gelimanli sambò nte kanganla 'nlwè, aranga ga dosyu, ndò g'
- 16 anlaga w' lmla, ndandunlag' egò-
mbe, konde intyugu si re slmbe.
- 17 Gò ntlnla ylnlo alwanlanl' lteffiu,
ndò gòtızanlı nt' are ntòndlnl ya
- 18 Rerè. Awongònl nli' l'vè, nyl pa-
ng' anlag' lteffiu, ndò lwanlanli
- 19 ralie nli' Inlnla; ko kambanla-
nll nli' l'jembò nli vanda nli' ame-
nga m' Inlnla, ayemlnl' Anya-
mbiè l'jembò albla gw' l'reffu' iya-
nll. Vanll Anyambiè ya Rerè
- 20 akefa egòmbe zòdu g' òffwanja
w' l'isàn yòdu gw' ina ny' Òva-
nglnll wazyò Jiau Krals; ko tugl-
zanlanll gw' l'tia si Krals.
- 22 Antò, yoglnlònl'lanlòffiesanllmè,
23 ga nte joglnlò 'nlwè Rerè. Konde
ònlòffie nli' ewònjò z' òffwantò, ga
nt' are Krals kè ewònjò z' fiandò,
- 24 ayèmè kè òzunge w' òkuwa. Ndò
ga nte joglnlò fiandò ayoglnlò
Kral, yenlo k' antò wl ga yogl-
nìò anlòffie saò g' òsaòu wedu.
- 25 Anlòffie, rondanl' antò wanll, ga
nt' arondl Krala kè aronde fiandò,
av' òku' wè g' òffwanja wa yò;
- 26 ko yè dwanllza yò òrunda, ayò-
mbunlla yò nli' l'jòvunla s' anlìngò
- 27 v' l'gamba, alòv'ia yò gòrè yèmè
fiandò njombwl, yl re yl zye nli'
l'òke ge njèkl ge ezom' edu ònlò-
ngo winlo; ndò yl ga lwanl' òru-
nda nll mpèlo fo. Vanganle
- 28 yenlo anlòffie wl ga rond' antò
waò g' l'kuw' l'yaòmè. Ayè ò tò-
nd' òffwant' we e tond' òku'
29 wèmè. Konde zyel' òmo re bika
p' òzyònl nll wèmè nll mori;
ndò e penjavenja wò avòffila
wò, vanganle ga nte penja-
venje Krals avenjavenje fia-
30 ndò; konde azwè nle wa y' òku'
31 wè. Gò ntlnla ylnlo ònlòffie e ga
rige rer' l'yè nll ngl yè, azyayònga
gòr' òffwant' wè; ko wašanll
- 32 dwanl' òzyònl òmò. Wlnlo òsa-
- òu òmpòlò w' l'yumbunlò: ndò
ml kamba g' òffwanja wl Krals
33 nll fiandò. Ndò òm' edu gòre
'nlwè e ga rond' òffwant' wè ga
òku' wèmè; nli' òffwantò e ga vl-
mbl' ònlòffie wè.
- 6 Awanla, yoglnlònl' izombi yanli
gòre Rerè: konde ylnlo nle ndaga
2 mbia. Lube rer' l'yo nll ngl yo,
wò nli' òzòmbi' òlònga wl re nli'
3 òmpanganlò, ko 'wè dwanla mbi-
ambiè, alwanl' òllng' òla gò ntye.
- 4 Nl' anlwè, l'raera kè, avèndlanl'
awanal' yanll: ndò vòfflanll waò
g' òrevunlò nli' inènja sa Rerè.
- 5 Inlive, yoglnlònl' l'rer' l'isanll ga
nt' ar' òzyònl, nli' l'tia nli' l'tata-
fflnla, nli' òrèffia wantuntu, ga
- 6 nte joglnlò 'nlwè Krals; aranga
nll njanjlull y' antyo, gò tondl'
anlaga; ndò g' l'nyòngò si Krals,
ndendage ntòndlnll y' Anyambiè
- 7 nli' òrèffia; njanjaga nll mbia ga
gòre Rerè, nli' aranga ga gòr' anla-
8 ga: konde anlw' avòrò, lnlè nda-
ga mbl' edu yl dendò nli' òma, yò
mèmò yl be bongò ndè gòre Rerè,
atw' òsyaka mbia atw' òffwontye
- 9 mbia. Nl' anlwè l'raera, lèndanll
waò ntaga mèmò, ko tlganll tieza:
konde anlw' avòrò lnlè Rer' l'yaò
nll yanll are g' òròwa, ò re azye
nli' òma wantuntu.
- 10 Gò nuunla, yolanll gòre Rerè,
nla gò ngulu yl njollnll yè.
- 11 Woranl' l'mianga y' l'govl yòdu y'
Anyambiè, ko 'nlwè jolla kuma-
nla gw' avònlò ambe ml Satan.
- 12 Konde azwè pa demb' òpa nli'
òzyònl nll ntylula, ndò nli' ampe-
nda, nli' anyanga, vanganle nli' l'iva-
nglnll yl mpirl yl ntye ylnlo, nli'
l'mbèll s' anl'lnl' ambe gw' l'mbòr'
- 13 indòndwl. Gò ntlnla ylnlo wo-
nganl' l'mianga y' l'govl yòdu y'
Anyambiè, ko 'nlwè jolla slndlnla
gò ntyugu mbe, agumanla gòre,
14 anlwè kefa p' l'isàn yòdu. Gu-

- manlanli sambò, in' iyanli kòrò
 15 pa ni' ògilligili, ni' Intònlò sanli pugò
 intyòzyò sanli kè borlò pa ni
 mpu yi ntyangò mbia y' affènjà; 20 inlè, miè òvovi, kòrò pa ni' izu-
 ngakanlò g' òfiwanja wi ntyangò
 16 gw' igòlò nyi ya yinlo yòdu wo- 21 Nòò gò panga 'niwè mla g'
 nganli kè nguŕa y' ibekelia, nie òfiwanj' iwam', nte denda miè,
 yò anlwè be joie nim' agonga m' Tikikus, òfiworerè wi tondò nli
 17 ògònlì mòdu m' òmo mbe. Wo- minisè yi re ko bekelìò gòre Rerè,
 ngauli k' ipake ny' òfiwanga ny' e be mieza 'niwè isaòn yòdu.
 isunginla, ni' òkwara w' Inlinla, 22 Mi atòmìè gòre 'niwè gò ntinla
 wò ni' igamba ny' Anyambiè. yinlo, gò mieza 'niwè nt' are
 18 Gambinlanli egòmbe zòdu ni' 'zwè, nia gò sindi' irèfi' iya-
 inkolo sòdu ni' ibambia sòdu gw' nli.
 Inlinla, vèmbaganli gò sò kè ni' 23 Affènjà mli ga lwanle gòr' awa-
 isyolinla sòdu ni' inkolo g' òfiwa- rerè, ni' itonda ni' ibekelia ta,
 19 nja w' iyombwi yòdu, nia g' avila gòr' Anyambiè ya Rerè ni'
 òfiwanj' iwam' kè inlè mi ga vò 24 Óvanginli wazyò Jisu Krais. I-
 igamba, ko miè nungunl' ògwani' mèpinlò si ga lwanle nia waòdu
 lwam' ni' iganda gò miez' isaòn wi tond' Óvanginli wazyò Jisu
 y' iyumbunlò yi ntyangò mbia, Krais ni' òrèti.

EZANGO ZI POL Y' EROMI GÔRE MONGI

FILIPAI.

1 POL nli Timothe, inyôngô si
Krais Jisu, gor' iyombwi yôdu
gôre Krais Jisu wi re gô Filipal,
nia gôr' lvenjavenji uli mongi
2 janjania: Imèpinlô gôre 'nlwè ni'
afiènùjè avila gôr' Anyambè ya
Rer' iyazyô ul' Ôvanginli Jisu
Krais.
3 Mi p' Anyambè yam' akeŵa
egômb' ledu zi jônginlia miè
4 'nlwè, egômbè zôdu gw' inkolo
sam' sôdu g' ôfiwanj' iwanli mi
5 kambinla nli mbia, g' ôfiwanja
w' idiŵa si diŵa 'nlwè nli ntyan-
gô mbia avila gô ntyugu nônga
6 aŵia vênlo; konde mi are ni' abe-
ko, inlè, ayè ô re pakilia p' eŵilô
evia gôre 'nlwè e be suliza zô
kwanga gô ntyugu yi Jisu Krais:
7 re kwèkwè kè gôre miè gô pikilia
yenlo g' ôfiwanj' iwanli aniwèdu,
konde mi are ni' anlwè g' ôrèŵi'
lwam', konde, gw' lntyôgô sam'
nia gw' ikanla si ntyangô mbia
nla gw' idwanliza sa yô, aniwèdu
anlw' ar' lwongis uli miè gw'
8 Imèpinlô. Konde Anyambè ni'
ôyenli wam', nte jônjunia miè
'nlwè nli nkèngô mbia yi Krais
9 Jisu. Mi kweni' inkolo kè 'nlè,
itond' isanli al ga wumle mbunia-
ga viaganlô gw' imia ni' ikôtiza
10 sôdu; ko 'nlwè jollè jèkèll' isaôn
y' impaga, alwanla ipondia fo nli
ntyèmbô fo kwanga gô ntyugu yi
11 Krais; ralie ni' ilônda y' ôgôre,
yi re vo Jisu Krais gw' ipendia
ni' laumulia s' Anyambè.
12 Ndô, awarera, mi bela 'niwè gô

13 mia inlè, isaôn yi re twa pa gôre
miè, yi re dwanla pa pôsyô gô
nuginlie ntyangô mbia; yenlo
14 igôrô yam' g' ôfiwanja wi Krais
y' atweuili gô miô gô nagô y' iso-
zyè nla gôr' affiori waôdu; nla
gôr' awarerè gôre Krais, awenge
wi re twa pa ul' iganda viaganlô
v' igôrô yam', gô kamb' igamba
ny' Anyambè itia fo.
15 Awèwo rèti wi kambinie Krais
nli fiandl nli mbèlèkè; ndô awè-
16 wo kè ni' lrèŵi' imbia: winlo ni'
itônda, konde w' avôrô inlè mi
are dôŵilô pa gô kaulè ntyangô
17 mbia: ndô mongl mèsô wi ka-
mbinie Krais vo anyômanlô, ara-
nga ni' ôrèti, mpikililaga gô ku-
18 nde njuke gw' lntyôgô sam'. Sa-
mbô ande? mponlo edu, ge ni'
ipondia ge ni' ôrèti, Krais e ka-
mbinlô; ula gô ndaga mè jenia
19 mè mbia, eŵi, m' be jenia yô mbia
kè. Konde mi avôrô, inlè isaôn
winlo wi be twa gw' launginlô
20 sam', v' inkolo sanli ni' inungu-
ula s' Inilnla nyl Jisu Krais, ga
nte deŵinla miè alôvi' lguŵiu,
inlè mi ayenlizô ntyonli g' isaôn
wedu, ndô inlè, ni' iganda nyôdu
ga nt' avagagi egômbè zôdu, ya-
nio kè vênlo, Krais e be pendizô
21 g' ôku' wam', ni' eŵiènlo mbia,
ni' ljuwa mbia. Konde gôre miè
22 gô dwanla bo nle Krais, nia gô
juwa ni' luyenla. Ndô ja gô
dwanla g' ôzyônli, y' abaga miè
ilônda y' eŵilô, gambènlè mî
23 amle nte be pinja miè. Ndô mi

are kôtô pa ni' agamb' ambanli,
 ni jöngunla gö këndaga alwanla
 ni Krai; yi re mbia viaganlö
 24 pölö; ndö gö dwanla g' özyönl
 r' isyolo göre 'niwè vlaganlö.
 25 Nla göre miè ni' abeko mlulo,
 ni avörö inlè m' be tiganla, alwa-
 nla nla 'niwèdu, gö nuginla
 'niwè ayenliza 'niwè igeva ny'
 26 lbekelia; ko isyögw' lsanli göre
 Krai Jisu bunla g' öfiwanj' lwa-
 m' v' idwanll al be fo dwanlö miè
 27 göre 'niwè. Dadlè lwanlanll
 awaawo nli ntyangö mbia yi
 Krai; inlè, ja mi abla ayenla
 'niwè ge mi avia, mi ga yogo g'
 öfiwanj' iwanll inlè anlwè ku-
 manla jolajola ni' inliin' imö, ni'
 örëfia mö nwagaga g' öfiwanja
 w' övekeliö wi ntyangö mbia; ko
 28 ariezönl g' ösaön wedu ni' llöva-
 lövi yanll; ndaga mè yi re göre
 waö elingillö z' lllizö, ndö göre
 'zwè z' isunginlö si pila gör'
 29 Anyambè; konde re pö pa 'niwè
 g' özamba wi Krai, aranga gö
 bekele dadlè, udö gö sindlnla kè
 30 g' öfiwanj' lwè; ndwanlaga ni'
 lgovl mëmö ny' ayenllö 'niwè
 nla miè, nyi jogo 'niwè kè vënlo
 'niè nyi re nla miè.
 2 Sambö j' adwanl' özindlö göre
 Krai, j' adwanl' isandla s' lto-
 nda, j' adwanl' öganganlö w'
 Inllnla, j' adwanle nkèngö ni'
 2 lpöginla; lendanl' igev' inyam',
 inlè, vikilianll ntaga mëmö; lwa-
 nlanll ni' ltonda mëmö, ni' örëm'
 3 ömó' nli mpivinll mö. Alenda-
 nli mpongo edu ni' anyöfianlö
 ni' ekale, ndö ni ökendekendi w'
 örëfia öm' edu njenlag' affiorl
 4 avia viaganlö ni' öku' wèmè; öm'
 edu göre 'niwè avölde ya yèmè
 dadlè, ndö öm' edu e ga vönle ya
 5 y' affiorl kè. Lwanlanll nli mpi-
 vinll mè, y' avegagl göre Krai
 6 Jisu: ö re vanganl' avegagl ni'

edidl z' Anyambè, e pa jenl'
 Inyanga nyi dwanlag' Anyambè
 7 eza zi kôtô ngwasyi, ndö ayavuri
 öku' wè, awong' edidi zi nyöngö,
 8 arwa ni' egolanll z' anlaga; nla
 gw' alènglö yè nll mböndtli y'
 öma, azyönl öku' wè arugiza wö
 kwanga gw' ijuwa, vanganl' lju-
 9 wa gö kros. Gö ntinla mè kè
 Anyambè are yè pendia pa pölö,
 avè ina mè nyi re viaganlö ni'
 10 ana mödu; ko waödu wi re g'
 öröwa nla gö ntye nla g' ödölöngö
 wi ntye döy' akotolo gw' ina nyl
 11 Jisu, ni' önlèfi' ledu mëma 'niè
 Jiau Krai ni' Övanginll, gw' lpe-
 ndla s' Anyambè ya Rerè.
 12 Yenlo, anlwè yi tondü miè, ga
 nt' ayoginlö 'niwè egömbe zödu,
 aranga gw' avegagl miè nla 'niwè
 dadlè, ndö vënlo viaganlö vo re
 mi azele, yanjanl' isunginlö sa-
 13 nll ni' lla ni' itatafllnla; konde
 nle Anyambè ö janja gw' irëfi'
 iyanll avanga 'niwè gö jivra nla
 gö denda, ga nt' are ntöndinll yè.
 14 Lendanl' isaön yödu ölagalagö fo
 15 ni' ldoö' impaga fo; ko 'niwè
 dwanle ntyëmbo fo ni' ifwema fo,
 awanla w' Anyambè mpèlo fo gö
 göre y' lvöfia ny' arègö nyl re fe-
 va pa, göre mongl mè anlwè ba-
 16 mba g' özange gö ntyè, ntömbi-
 nliag' lgamba ny' efiènlö; ko
 miè dwanla nli utinla yi eyögwa
 gö ntyugu yi Krai, inlè mi duö
 mi apull mangö vo nyawè ge ja-
 17 nja vo nyawè. Ndö, vanganle
 mi ajlrö gö ntyagö y' lbekell'
 sanll, mi jenle mbia, ni' igeva ni'
 18 anlwedu: egolanll mëmö k' a-
 niwè, yenlanll mbia ni' igeva nla
 miè.
 19 Ndö mi are ni' lguftu göre Rerè
 Jisu gö sunge töfme Timothe göre
 'niwè, ko miè sindlö gö be mla
 20 miè g' öfiwanj' iwanll. Konde
 mi aze ni' ömofiwènlè ö re nla

- miè òrèfia mò, ò be nake ya ya-
 21 ni rèti. Konde waòdu wi bute
 ya yaòme, aranga ya yi Jisu
 22 Krai. Ndò aniw' avòrò yè mbi-
 amble, inlè, ayanji nia miè gò kè-
 ndie ntyangò mbia g' ònwania
 23 nia rer' iya. Sambò mi deñinla
 gò tòfiè göre 'niwè pele, gò be
 mia miè nte be twa göre miè:
 24 ndò mi are ni' abeko göre Rerè,
 inlè mièmè m' be bia göre 'niwè
 25 kwè. Ndò mi atangi, 'niè r' i-
 syolo gò tòfia göre 'niwè Epafro-
 ditus, òfiworè òmbilò nli sozyè
 nia miè, ò ròfiò 'niwè nli yoma
 26 y' avegagi miè ni' isyolo; konde
 avelagi gò jenla 'niwè, ayenle
 njuke g' òrèfia, konde aniw' ayo-
 27 giò, inlè aluò nia sijogo: konde
 rèti avegagi ni' ijogo pièrè ni' iju-
 wa: ndò Anyambiè avòginiè; ni'
 arang' ayè dadlè, ndò miè kè, mi
 vende dwania ni' ekèva gw' ekè-
 28 va. Sambò mi abelli viagianò gò
 tòfiè, ko 'niwè jenle mbia gò je-
 nia 'niwè yè, ni' ekèva' izam'
 29 dwani' ezangò kwe. Wonganiè
 sambò göre Rerè ni' igeva nyò-
 du; ko dubani' arlaga ònlongo
 30 mè: konde aro juwi g' òfiwanja
 w' eñiio zi Krai, e nak' effènio
 zè mè gò suliz' eza z' ariganii gw'
 inunguni' isanii göre miè.
- 3** Gò nuunia, awarer' iyam', yenla-
 nli mbia göre Rerè. Gò tëndinla
 'niwè agamba mè mò, zyele njuke
 göre miè, nla göre 'niwè re mbia.
- 2 Gellmanii gw' imbwa, gellmanii
 gòr' iyanjisi y' ibe, gellmanii gò-
 3 re waò wi bonj' ikuw' lysò: ko-
 nde azwè nle mongi wi re kèrò
 pa, azwè yi savinia v' Inlinla ny'
 Anyambiè, azyògwa nli Krai
 Jisu, kò 'zw' alwanla ni' abeko
 4 g' òzyòni: ndò mièmè miè ko
 dwania ni' abeko vanganle g'
 òzyòni: jog' òm' òfiwèniè e je-
 niò inlè are ni' inyanga nyi beke-
- 5 li' òzyòni, miè viagianò: mi age-
 riò ntyugu ònèni, miè òfiwa wi
 Israel, òfiwa wi mbuve yi Bènja-
 min, òfiwo Hebruhebrue; g' òza-
 6 mba w' ivanga, miè Farisi; gò
 teva ni' avegagi miè mpiu, ni'
 agombizagi fiandò; g' òzamba w'
 ògöre wi pila gw' ivanga, mi ave-
 7 gagi du ntyèmbo fo. Ndò ya yò-
 du y' avegag' inyenla göre miè,
 yò mè mò yi re miè tanga pa sipe-
 8 rò g' òfiwanja wi Krai. Rèti,
 vangani' isaon yòdu mi jenla yò
 siperò g' òfiwanja w' òmbia w'
 imia si Krai Jisu y' Òvanganli
 wam': g' òfiwanj' iwè mi aperlò
 nli ya yòdu, ayenla yò g' ati' ko
 9 miè nyenie Krai, alèngò göre yè,
 aranga ni' ògöre wañimè, wi pi-
 la gw' ivanga, ndò ni' ògöre wi
 pila gw' ibekeile Krai, vangani'
 ògöre wi pila gòr' Anyambiè v'
 10 ibekeila: ko miè miyè, amia kè
 ngulu y' itòngw' isè, ni' alato nla
 yè gw' azyingò mè, agolaniò ni'.
 11 Ijuw' isè; vendetwa nli mponlo
 edu miè ko syiwa gw' itònguniò
 12 avila gw' ijuwa. Aranga 'niè mi
 akòti, ge mi are twa pa ni' imè-
 pa: ndò mi kombiza, vendetwa
 miè ko syiwa gò kòta sò gò re
 'niè mi are kòtò pa nie Krai Jisu
 13 kè gò ntula mè. Awarera, mi
 pa tanga g' òzamb' iwam' inlè
 mi akòti: ndò ezom' effiòrì zò de-
 ndò miè, ndeñanlag' isaon yi re
 gò nyufia, alañinlag' isaon yi re
 14 gò bòsyò, mi kombize mbòra yi
 suka ni' òiembianiò gò bong' ipa
 si mbela y' igònlò y' Anyambiè
 15 göre Krai Jisu. Azwè sambò,
 ntangò yi re mèpa pa; azwè ga
 lwanie ni' ipikiia sinio: nia ja
 'niw' apikili' igamb' inyèniè gò
 ndag' iedu, Anyambiè e be mieza
 'niwè kè g' òfiwanja wi ndaga
 16 mè: dadlè, g' òsaon wedu wi re
 'zwè syiwa pa, szwè ga ganganie

- 17 ta gô wô. Awarera, vèranli miè, ko pônlanli waô wi dwanla ga nt' ar' egolanli z' re 'nlwè jenla
- 18 pa gôre 'zwè. Konde ònlongo wi dwanl' awenge, mi awullnll 'nlwè nyongo snyenge, awullnlla 'nlwè vèno vangaule ndenlaga, inlè waô ilòvalòvì yi kroa yi Krala:
- 19 ntyai yaô nli' iljilzò, Anyambiè yaô nli' iwumiu, wi ayògwa nli ntyonli yaô, anake ya yi ntye ylnlo. Konde inlongo nyazyò nyi re g' òrôwa; azwè pônla k' Ózunge, Rerè Jisú Krala, gò bla avila
- 20 gògò: ò be kaluni' Ikuw' iyazyò imbe, ko yò dwanla nli' egolanli z' òku' wè w' ònjèlènjàlè, ga nt' are ngulu yi re nla yè gò tugize ya yòdu gôre yèmè.
- 4 Yenlo, awarera wi tondò ayòngunlò nle miè pòlò, igèv' Inyam', nli kòròw' iyam', gumanlanli jolajola gôre Rerè, anlwè yi tondò miè.
- 2 Mi kwenle Yuodia nli Sintike nkolo, inlè, wi ga vikille ntaga
- 3 mèmo gôre Rerè. Mi kwenlo kè nkolo, awè òmbilò nla miè wagi-lligill, inlè nlungunl' antò mèwo w' ayanjl nla miè gò ntyangò mbla, nli Klèmènt kè, nli ašiori imbilò nla miè, wi re nli' an' lmaò gw' ezangò z' ešienlo.
- 4 Yeulanli mbla gôre Rerè egò-mbe zòdu: mi fo bulla 'nlè, Yenlanli mbla. Nkèngò yanli yi ga miò nli' anlaga waòdu. Rere
- 6 are pièrè. Alwanlanl' ašianli g' òsaón wedu; ndò gw' isaón yòdu mlezanl' Anyambiè lbel' isanli nli kamblna nli kwenl' inkolo
- 7 nli p' akeva ta. Nli' ašienjè m' Anyambiè, mi plaganl' ikòtiza sòdu, mi be penjaveuj' irèm' iyanli nli' ipikilll' sanli gôre Krala Jisú.
- 8 Gò nuunla, awarera, òsaón wedu wi re rètl, òsaón wedu wi re nli' òlubò, òsaón wedu wi re gôre, òsaón wedu wi re pupu, òsaón wedu wi tondò, òsaón wedu wi re nli' elumil ešia; j' adwanl' òmbia, nla j' adwanl' laumlnlla, vikillanl'
- 9 isaón ylnlo. Isaón yi re 'nlwè nènga pa, yi re 'nlwè bongpa, yi re 'nlwè jogo pa, yi re 'nlwè jenla pa gôre miè, lendauli yò: gambè-ni' Anyambiè y' ašienjè adwanla nla 'nlwè. Ndò mi jenle mbla mpòlò gôre Rerè, inlè vèno gò nuunla anlw' afo feyi lpkilla g' òšivanj' lwam'; anlw' avikillagi rètl, ndò anlw' azillinò nli mponlo. Aranga 'nlè mi kamba g' òšivanja w' aguga: konde mi anèngl, gò dwanla duèrè nli ya yi
- 12 re nla miè. Mi avòrò gò dwanl' elèngè, mi avòrò kè gò bunllò: g' òsaón wedu nla gw' isaón yòdu mi amènl nli' ijóra nli njanla, mi
- 13 amènl nli' ibunia nli' aguga. Miè ko jolla isaón yòdu vo yè ò jolla
- 14 miè. Vanga nlonlo anlw' ašendi mbtambla, gw' antungunli 'nlwè
- 15 miè gw' azyingò mam'. Anlwè mè kè anlw' avòrò, anlwè mongl F'ilipai, inlè gw' ipakilla si ntyangò mbla, gw' ašienli miè avila gò Masedonia, pegage šiandò y' ališvi nla miè mpagaga awongaga,
- 16 kaò anlwè dadlè; konde vanganle gò Thèsalonika anlw' arwanlizi nyongo mori nla yi mbanli gò
- 17 nungunla miè. Aranga 'nlè mi jòngunl' eza zi mpagaga; ndò mi jòngunl' ilònda yi be bunla gò
- 18 ntangò yanli. Ndò mi are nli ya yòdu, awunllò: mi ašjri, konde mi abongi gòr' Epafroditus ya y' arwanlizo 'nlwè, nkangò mbla, ntyagò yi tondò nli' Anyambiè
- 19 awongò nle yè nli' mbia. Nli' Anyambiè yam' e be p' anlwè asyolo manli mòdu ga nt' ar' ibunia s' ivand' inyè gôre Krala Jisú.
- 20 Nla gòr' Anyambiè ya Rer' iya-

zyó ga lwanl' ivenda gò konlako. Amèn. 21 Wógizanli miè iyombwi yódu gòr' Krai Jisu. Awarerè wi re 22 nla miè wi bógiza 'niwè. Iyo-	mbwi yódu yi bógiza 'niwè, ndò póeyó waó wi nagó yi Sezar. 23 Imèpinò s' Óvanganli wazyó Jisu Krai si ga lwanle ni' anlini' imanli.

EZANGO ZI POL Y' EROMI GÔRE MONGI
KOLOSI.

- 1 POL, erômi zi KraIs Jiau vo ntondini y' Anyambiè, ni Timothe
- 2 y' ôfiworerè, gôr' iyombwi ni' awarerè wi re ko bekeIiò gôre KraIs wi re gô Kolosi: Imèpinlò gôre 'niwè ni' aifiènjà avila gôr' Anyambiè ya Rer' iyazyò.
- 3 Azwè p' Anyambiè Rere y' Ôvanginli wazyò Jisu KraIs akeva, nkambinlaga g' ôfiwanj' iwanli
- 4 pekèpekè, konde azw' are jogo pa g' ôfiwanja w' ibekeli' sanli gôre KraIs Jisu, ni' itond' isanli gôr'
- 5 iyombwi yòdu, g' ôfiwanja w' iguffin nyl re kenjinlò pa 'niwè g' ôrôwa, ny' alòngi jogiò 'niwè gw' igamba ny' ôrèli nyl ntyangò
- 6 mbia, yi re bia pa gôre 'niwè; ga nt' are yò bia pa gô ntye yòdu njanlag' ilònda ni mpendaga, ga nte denda yò gôre 'niwè kè, avila gô ntyugu y' ayogiò 'niwè amia imèpinlò s' Anyambiè ga nt' ar'
- 7 ôgiligili; vanganle ga nt' anèngi 'niwè gôr' Epafraa ômbilò nia 'zwè wi tonò, nli minlè yi KraIs yi re ko bekeIiò g' ôfiwanj'
- 8 iwazyò, ô mîzèl 'zwè k' itond' isanli gôr' Inlinia.
- 9 Gô ntinla yinlo azwè ke, avila gô ntyugu y' ayogiò 'zwè yò, azwè tiga du gô kambinla nia gô kweni' inkolo g' ôfiwanj' iwanli, inlè aniwè ga yonlò ni' imia si ntondini yè gw' imia sòdu ni' ikòtiza sòdu si pila gw' Inlinia,
- 10 ko 'niwè dwanla swaswo nt' are ko tonde Rerè, njanlag' ilònda gw' èvilò edu evia, avendia gw'
- 11 imia s' Anyambiè; ko 'niwè joliò nli ngulu yòdu, ga nt' are ngulu y' ivend' inyè, aiwanla ni' isolinia ni' isindini' ida sòdu njanlag'
- 12 igeva; mpagage Rerè akeva, ô re kekiza pa 'zwè gô dwani' iwongi-
- 13 si y' ijiga s' iyombwi g' ôzange; ô ròmbl' 'zwè gô ngulu yi mpiri, agalunia 'zwè g' inlongo ny'
- 14 ôfiwanl' lè wi tonò ndè; gôre yè azw' are ni' ôlandunlò, vanganl'
- 15 inyeza s' ipava. Ayè kè ni' edidi z' Anyambiè ô re ayenlizò, njalè
- 16 y' elîva zòdu; konde gôre yè ya yòdu y' avangiò, ya yi re g' ôrôwa nli ya yi re gô ntye, ya yi jenlò nli ya yi re y' ayenlizò, atwe ka mbia g' ipanginla, atw' ampenda g' anyanga, ya yòdu yi re
- 17 pangò pa vo yè, nia gôre yè; ayè kè alòngi nli ya yòdu, nli ya yòdu
- 18 yi dwanlizò nle yè. Ayè ni' ewònjò z' ôkuwa, inlè, fiandò: ayè kè ni' ipakilla, ôlònga gô janlò avila gw' ijuwa; gô ntinla 'niè gw' isaòu yòdu e ga lwanl'
- 19 ôlònga. Konde ayenliò mbia gôre Rerè, inlè njònlini yòdu yi ga lwanle gôre yè. Ayenli mbia kè gô mèpianle ya yòdu nia yèmè vo yè, ayè panga p' aifiènjà vo ntyinla yi kroel yè; atwe ya yi re gô
- 21 ntye, ge ya yi re g' ôrôwa. Ni' aniwè, y' avegag' egòmb' elònga awoga ni' liòvalòvi gw' irèm' iyanli g' ôfiwanja w' ijanj' isanli s'
- 22 ibe, venlo are 'niwè mèpianla pa g' ôkuwa w' ôzyonli wè v' ijuwa, gô dôfia 'niwè iyombwi

mpèlo fo nli ntyèmbo fo g' özyò wè: ja 'niw' adwanla g' övèkelio, dõvìo pa ayolizò kè, ko 'niw' aròmbò gw' igumu nyl ntyangò mbia y' ayogio 'niwè, y' agambinliò gw' eli'va zòdu g' ödòlòngò w' öròwa; y' arwenil miè Pol kè minisè.

24 Ndò vèno mi jeni' injuke sam' g' öfiwanj' iwanil mbia, amèulliza g' özyònlì wam' mbèl y' ariganli y' azyingò mi Kraia g' öfiwanja

25 w' öku' wè, wo nie fiandò; y' arwenil miè minisè, ga nt' ar' inyanga ny' Anyambìè ny' ave-nliò miè g' öfiwanj' iwanil, gò mizea 'niwè igamba ny' Anya-mbiè mbiambiè, vangani' ösaón w' iyumbunliò w' avegagi jumbunliò pa avila gò gòmbe lóngà nla gw' ampòfia mòdu: ndò vèno

27 w' amiezio iyombwi yè; gòre wad Anyambìè arondì gò mizea nt' ar' ibunla s' ivenda s' ösaón w' iyumbunliò winlo gòr' anlongo, wò nie Kraia gw' irèfì' yanli, igumiu

28 ny' ivenda. Ö kambinliò 'zwè, ntevonlag' òm' edu anlèn jag' òm' edu gw' imia södu, ko 'zwè dõvìo

29 òm' edu mèpa pa gòre Kraia; gò ntinla yinlo janja miè kè, nkènlizaga ga nt' are ngulu yè, ö janja gòre miè nli ngulu.

2 Konde mi bela 'niwè gò mia nte nwa miè pòlo gw' ikambinla g' öfiwanj' iwanil nli mongi wi Lao-disia, nla waòdu ntangò yi re yi pa jeni' özyò wam' g' özyònlì; 2 inlè irèfì' iyaò yi ga zindio, ko wad jòngò ta gw' itonda, awunli' imia, gò kòtiz' ösaón w' iyumbunliò w' Anyambìè, vanganiè Kraia,

3 ö re nli' ibunla s' imia nia s' ikòti-

4 za södu jumbunliò pa gòre yè. Mi kamba yenlo, anlwè vende temizò ni' òm' edu nli' agamba m' ònè-

5 mbo. Konde vanganiè mi azyè nla 'niwè g' özyònlì, mi are nla

'niwè gw' inlinla, njenlaga nli mbia ndwanil yanli mbia y' affè-njè, nli njolinli y' ibekeli' sanli gòre Kraia.

6 Sanibò ga nt' awonginli 'niwè Kraia Jlau y' Övanginli, yenlo

7 lwanianil gòre yè, dõvìo pa nli nagò pa gòre yè, ayolizò nli' ibekelia, nt' anlèn jagò 'niwè, mbunlaga nli' ake'va.

8 Gelimanil, anlwè vende kwerò nli' òm' edu v' imia a' anlaga nli' Itemiza sanyawè, ga nt' ar' inè-nja s' anlaga, ga nt' ar' intyale si ntye yinlo, nli' aranga ga nt' are

9 Kraia. Konde g' öku' wè dwaniè mpanginli yaro y' Anyambìè.

10 Nia gòre yè anlw' are jónliò pa, vanganiè gòre yè ö r' ewònjò z' ipanginla södu nli' inyanga nyò-

11 du. Gòre yè kè agèriò 'niwè nli' ikèra si re si pa dendò nli' ago, gw' isyòrunia s' ökuwa w' özyò-

12 nli, gw' ikèra si Kraia; aniwè bè-nliò pa nia yè gw' ibaptalzo, gò sö anlw' are tòngunliò pa kè nla yè v' ibekelia si bekelia 'niwè njanjinli y' Anyambìè, ö róngunliè

13 avila gw' ijuwa. Aniwè, y' avegagi juwa pa g' öfiwanja w' ipav' isanli nli' özyombè w' ikuw' iyanli, Anyambìè alwanliè 'niwè bo nla yè, ayè nyeza pa 'zwè ipa-

14 v' isazyò södu; nli' azizìè irèndo y' isòmbia y' aziri 'zwè, azoziza 'zwè: aròmba yò, nkominlaga yò

15 gò kros; are kwèra p' ampènda nli' anyanga, arumlinla mò, nsyò-gwaga nla mò vo kros.

16 Sambò ayivir' òm' edu jekelia 'niwè g' öfiwanja w' inya, nli' ijonga, nla g' öfiwanja wi ntyugu yi ntyagò ge y' ögwèll öfiwonla

17 ge intyugu sörunda: ya mèyo yi r' iviri ny' isaón yi re gò bia; ndò

18 ökuwa wi nivò nie Kraia. Ayiviranli' òm' edu bonginla 'niwè ipa sanli ntòndage gò tugiz'. öku'

- wèmè azavinlag' ienjèl, ndwanla-ga gw' isaðu yi re yè jeulia pa, nsyógwaga ntinia fo ni' ipikiila
- 19 s' ózyónil wè, ndó e pa kót' ewónjò ngwasýi, inè Krai, vo yè ókuwa wòdu, nungunió pa ayóngó ta ni' intyongakanió ni' iganjí, wi pófia ni' ipómíó s' Anyambíè.
- 20 Ja 'niw' ayuwi nli Krai gw' intyale si ntye s' azómbíó, aniwè pe tugiz' ikuw' iyanil gó sò sè, mpanil ga anwè pe dwania gw'
- 21 isaón yi ntye? inè agóta, alemba, ge bwata, ga nt' ar' isómbia ni' inènja s' anlaga, ndó isaón mýo yódu yi maule manlga.
- 22 Intyale mè si re rèti ni' egolanil z' imla, konde nli ntondinl yaómè wi savinla, arugiz' ikuw' iyaó, ayenliz' ikuw' iyaó njuke; ndó si pa nungunia du gó air' itonginla s' ózyónil.
- 3 Sambó, ja 'niw' are tóngunió pa nli Krai, wutanli ya yi re gw' igóníó, mbóra yi re Krai tu g' ógo 'nlómíè w' Anyambíè. Nlakani ya yi re gw' igóníó, aranga
- 3 yi re gó ntye yinlo. Konde aniwè ajuwi, ni' eméulo zani zi re jumbunió pa nli Krai gór'
- 4 Anyambíè. Gó be bówunil Krai, eménio zazyó, vovo aniwè kè aniwè be bówunlia nla ayè gw' ivenda.
- 5 Yóniani sambó v' iyanli yi re gó ntye; inè, ibelania, intyale s' isyèkè, itonginla, ibela sibe, ni' ógaayó w' anliwa, wó ni' isavinl'
- 6 ikania; konde g' ófwanja w' agamba minlo bi' egunlu z' Anyambíè gór' awanla w' itwayoginió;
- 7 aniwè kè anlw' aganganlagi nla waó nli mori, gw' alwanlagi
- 8 'niwè gw' isaón mèyonio. Ndó venlo walanli k' isaón yinlo yódu; inè egunlu, ngambi, fiandi, imoginla, agamba mi ntyonli avi-
- 9 la gw' agwanl' imanli: anóklianiauli; konde anlw' azyóruni'
- 10 ómo lungu ni' ijanj' isò, awor' óm' ófwonis, ó pangó ófwonla gw' imia ga nt' ar' edidi z' ómo
- 11 vangíè. Venlo zyel' eza zi fwelió 'niè ófwo Grek ge ófwo Ju, zyel' ikèra ge ózombe, zyel' óma w' iga, ge ófwo Sithia, zyel' ósya-ka, g' ófiwontye: ndó Krai ayè nle ya yódu, nla góre waódu.
- 12 Sambó ga waó wi re piójó pa ni' Anyambíè, iyombwi nla waó wi tondó, woranli órémia w' ipóginla, nkéngo, isyónlia s' ókuwa, ókendekende, isindini' ida.
- 13 Zindianlanli, ko nyezaniansi, jog' óm' edu are nli ndaga ni' óma; ga nt' anyezi Rerè kè anyeza 'niwè, lendanli 'niwè
- 14 kè yenlo. Nla gw' igóníó ny' isaón yinlo yódu woranl' itonda,
- 15 sò ni' ógóró w' imépa. Ni' amé-njè mi Krai mi ga vanginle gw' irém' iyanil, gó mó kè awelia 'niwè, gó dwanl' óku' ómó; ko
- 16 dwanlianli kè ni' akeva. Igamba nyi Krai nyi ga iwanle gw' irém' iyanil inyèngenyèngé gw' imia sódu; nènjanlaga nli ntevanlaga ni' ijembó nli vanda ni' aménga m' Inlinia, njembinlag' Anyambíè gw' irém' iyanli v'
- 17 Inlinia. Ni' ezom' edu zi dendó 'niwè, gw' igamba ge gw' eviló, lendanli zó gw' ina ny' Óvanginli Jisu, mpagag' akeva gór' Anyambíè ya Rerè vo yè.
- 18 Antó, rugizani' ikuw' iyanli gór' anlófíè sanlimè, ga nt' are awa-
- 19 swo góre Rerè. Anlófíè, ronda-nl' antó wanli, ko alwanlianli nólil
- 20 góre waó. Awanla, yoginlóul' izombi yanli gw' isaón yódu, konde igamba nyinlo nyi tondie Rerè.
- 21 Irera, avéndiani' awanl' ianli, wi
- 22 vende jasa. Inlive, yoginlóni' irer' isanli ga nt' ar' ózyónil gw'

- isaón yódu; aranga nli njanjini
y' antyo, ga waó wi tondi' anlaga,
ndó nli' órèti w' órèfia, ntiagage
- 23 Rerè: ezom' edu zi dendó 'niwè,
yanjanli nli' órèfia, ga góre Rerè,
24 nli' aranga gór' anlaga; konde
anlw' avóró, iulé anlwè be bong'
ípa avila góre Rerè, vangani' iji-
ga: anlwè janjini' Óvanginli
- 25 Krai. Konde ayè ó janj' ibe e
be pó nt' ar' ibe sí re yè janja pa:
zyele k' óma wantuntu.
- 4 Irera, vani' inyongó aanli nt' are
góre nli kwèkwè; konde anlw'
avóró, inlé anlw' are nli Rerè g'
órówa.
- 2 Zollianli gw' lkambinla, ko bè-
mbanli gó sò nli' ip' akeva; egola-
nli mèmó gambinlanli kè g'
ófiwanj' iwazyó, inlé Anyambè
e ga nungunle 'zwè igugi gw'
igamba, gó kamb' isaón y' iyu-
mbunló yi Krai, yi re miè gó
- 4 ntyógó; ko miè bówunila yó, nt'
are kwèkwè góre miè gó kamba.
- 5 Ganganlanli nli' ókell góre waó
wi re gw' igala, ndanduulag' egó-
mbe. Elombe zani zi ga lwanle
pèkèpèkè nt' ar' Inliula, sógó pa
nli' ezanga, ko 'niwè mia nt are
'niwè gó fwinliz' óm' edu.
- 7 Tikikus y' ófiworerè wi tondó,
minisè yi re ko bekelíó, nli' ómbiló
nla miè góre Rerè, e be mieza
'niwè isaón yódu g' ófiwanj' iwa-
- 8 m': ó re miè tófia pa góre 'niwè
gó ntiula mè, ko 'niwè mia nt'
are nla 'zwè, ko yè aindi' írèfi'
- 9 iyanli kè; ayè nli' Ónesimus y'
ófiworerè, o re ko bekelíó arondó
- kè, ó vill góre 'niwè kè. Waó wi
be mieza 'niwè isaón yódu ya gu-
nlu.
- 10 Aristarkua mbwèdi nla miè abó-
giza 'niwè, nli Markus kè, ófiwo-
ngwè wi Barnabas; anlw' avenlió
ózómbió g' ófiwanj' iwè, inlé, j'
abófiwa góre 'niwè, wonganliè,
- 11 nli Jisus kè, ó fweiló inlé Justus,
abógiza 'niwè, winlo wi re gó
nkumba yi mongi wi re kèró pa:
mongi sínto dadíè nli' imbiló nla
miè gw' eviló z' inlongo ny'
Anyambè, waó kè wi re sindia
- 12 pa miè. Epafra, ó vill góre
'niwè, nyóngó yi Krai Jiau, abó-
giza 'niwè, nkwenlag' inkólo pólo
g' ófiwanj' iwanli pèkèpèkè, iulé
anlwè, ga lwanle mèpa pa nli
nènjlió pa kè mbiambiè gó ntondi-
- 13 nli yódu y' Anyambè. Konde
mi takilla g' ófiwanj' iwè, inlé are
nli' aifiandi ampóló g' ófiwanj'
iwanli, nla g' ófiwanja wi mongi
wi Laodisia, nla g' ófiwanja wi
- 14 mongi wi Hierapolis. Luk, y'
óganga ó tondó, abógiza 'niwè,
15 nli Demas kè. Wógizani' awa-
rerè wi re gó Laodisia, nli Ni-
mfas, nli fiandó yi re gó nag' wè.
- 16 Nia gó be duó ezangó zinió z' ata-
ngunló góre 'niwè, zi ga rangunló
kè gó fiandó yi Laodisia; ko
'niwè tangunia kè mèzo zi píla gó
- 17 Laodisia. Wulinlianli' Arkípús
inlé, Vandaminli' eviló zi re 'wè
bonga góre Rerè, ko suliza zó.
- 18 Miè Pol mi bógiza 'niwè nli' ógo
wafiimè. Yónginlianli' Intyógó
sam'. Imèpinló góre 'niwè.

EZANGÔ ELÔNGA ZI POL Y' ERÔMI GÔRE MONGI THESALONIKA.

1 POL, nli Silvanus, nli Timothe, gô fiandô yi mongi wi Thésalónika yi re gôr' Anyambîè ya Rerè nia gôr' Ôvanginli Jisu Krai: Imèpinlò gôre 'nlwè ni' affiè-njè.

2 Azwè p'Anyambîè akeŋa egômbe zôdu g' ôfiwanj' iwanli aniwèdu, ntetaga 'nlwè gw' inkolo sazyò;

3 gô jôuginlia 'zwè pèkèpèkè eŋilò zanli z' ibekelia ni' ijanj' isanli s' itonda ni' isindini' isanli s' igufiu gôr' Ôvanginli wazyò Jiau Krai, g' ôzyò w' Anyambîè ya Rer'

4 iyazyò. Konde, awarera, aniwè yi tondò ni' Anyambîè, azw' avô-rò ipinjò sauli, konde ntyangò yazyò mbia yi pa bla gôre 'nlwè gw' igamiba dadîè, ndò gô ngulu kè, nia gw' Inlini' Iŋia, nia gw' ibekelia alpôlò; vanganie nte mia 'nlwè ônlongo w' anlaga w' avegagi 'zwè gôre 'nlwè g' ôfiwanj'

6 iwanli. Ni' avèri 'nlwè 'zwè, nli Rerè, awong' igamba gô njuke mpôlò, awonga nyò nli mbia y'

7 Inlini' Iŋia; Yenlo aniw' arweni' Irevi gôre waôdu wi bekelia

8 gô Masedônia ni' Akaja. Konde avila gôre 'nlwè igamba nya Rerè nyi re tônga pa, aranga gô Masedônia ni' Akaja dadîè, ndò gô mbôr' jedu ibekeli' sanli si re 'nlwè bekelia p' Anyambîè s' aja-gayagi; yenlo azw' azye ni' isyolo

9 nyi buli' igamba. Konde waômè wi takilia g' ôfiwanj' iwazyò nt' ayinglinl 'zwè gôre 'nlwè; nli nt' agalwi 'nlwè gôr' Anyambîè avila

gw' ikanla, gô janjinl' Anyambîè yabo nia yagiligili; nla gô pengi-nl' Ôfiwanl' iyè avila g' ôrôwa, ô rôngunliò ndè avila gw' Ijuwa, inlè Jisu, ô sunginla 'zwè avila gw' eguniu zi bia.

2 Konde anlw' avôrò aniwèmè, awarera, nt' ayinglinl 'zwè gôre 'nlwè, inlè yi pegaga vo nyawè:

2 ndò gw' aluò 'zwè azw' ajenll njuke, ayenllzò azyingò gô Filt-pai, ga nte mia 'nlwè, azw' arweni' Iganda gôr' Anyambîè yazyò gô kambinla 'nlwè ntyangò mbia y' Anyambîè gw' igov' ivôlò.

3 Konde inènj' isazyò si pa pila gw' Iŋwema, ge gw' Intyale s' isyèkè, ge dwanla sô gw' avônîò ambe:

4 ndò ga nt' are 'zwè pinjò pa ni' Anyambîè gô jeginîò ntyangò mbia, yenlo kamba 'zwè; aranga ntondiag' anlaga, ndò Anyambîè

5 ô kènliz' irèmi' iyazyò. Konde azwè pa dèngò nkambag' agamba m' ônièmbo nli mori, nte mia 'nlwè, ge m' ipondla gô diŋinl' ôgasyò w' anliva, Anyambîè ni'

6 ôyenll; azwè buta k' ôlubò gôr' anlaga, avila gôre 'nlwè, ge affi-ri; azw' avegagi ngulu yi dwanla dira gôre 'nlwè, ga rômi yi Krai,

7 ndò azw' are dwanla pa nli nkè-ngo gô gare yanli ga nte penjave-nje ngwè avenjavenj' awani' iyè-mè; yenlo kè, gô re 'nlè azwè nlaki 'nlwè pôlò, azw' aro tondi gô pa 'nlwè, arange ntyangò mbia dadîè, ndò fiènlò yazyò kè, ko-nde azw' arondi 'nlwè pôlò. Ko-

nde anlwè jônginlia, awarera, nt' ayanjl 'zwè ayeule njuke: njanjag' ômfanda n' ôgwëra, inlè azw' alwanl' irwanlò gôr' òm' edu gôre 'nlwè, yenlo agambinli 'zwè 'niwè ntyangò mbia y' A-nyambìè. Anlwè n' iyenli, n' Anyambìè kè, nt' alwanlagi 'zwè nli ukèrè n' ôgôre nll ntyembo fo gôre 'nlwè yi bekellia. Anlw' avôrò kè nt' avegagi 'zwè gôr' òm' edu gôre 'nlwè, egolanli garèrè n' awanl' iyèmbè, ntevanlaga 'nlwè, nsindlaga 'nlwè, nll ntlakilaga, gò ntlina 'nlè anlwè ga lwanle nt' are kwèkwè gôr' Anyambìè, ò re 'niwè fwelia pa gw' inlongo nyèmè nja gw' iveud' inyèmè.

13 Nia gò ntlina yinlo pa 'zwè Anyambìè akeŵa pèkèpèkè kè, inlè, gw' avenlò 'nlwè Igònda nle 'zwè, vanganl' igamba ny' Anyambìè, anlw' awongl nyò aranga g' igamba ny' anlaga, ndò ga nt' are nyò rètl, Igamba ny' Anyambìè, nyl janja gw' irèfmi' iyanli

14 anlwè yi bekellia. Konde, awarera, anlw' are pèra p' lfiandòs' Anyambìè si re gò Judia gôre Kraia Jiau: konde anlw' azindini' isaon mèdò gôre mongl w' inlongo nyanlímè, y' azindinlagò waò kè

15 gôr' Iju. Iju mè w' ayònl' Ôvanginli Jiau n' ivogisi, agombiza 'zwè kè, w' tondl' Anyambìè, waò

16 k' llòŵalòŵi y' anlaga waòdu; w' alegl 'zwè kambini' anlongo inlè w' ga zunginlò; ko waò jònl' lbe saò ralle egòmbe zòdu: ndò egunlu zi re bia pa gôre waò kwanga nla kwanga.

17 Ndò azwè, awarera, bangwanla pa nla 'niwè v' ôfwolingò, n' òkuwa dadiè, aranga n' òrèfia, azw' agènlizi pòlò viaganlò gò jeni' azyò manli n' ljàngunia sipò-

18. lò: konde. azw' aŵeli bienli gôre

'niwè, vanganle mè Pol, nyongo mori nla yimbanli; ndò Satan alegl 'zwè. Konde iguffiu nazyò, n' lgeŵ' inyazyò, nll kòròwa y' lsayògw' sazyò. ande? Arang' anlwè, g' ôzyò w' Ôvanginli zazyò

20 Jiau gw' ibi' sè? Konde anlwè n' ivend' lnyazyò n' lgeŵ' lnyazyò kè.

3 Yenlo gw' avegagl 'zwè azw' ayolle fo sindinla nyènlè, azw' ayiviri gò tiganla gò Atheue azw' 2 anka; n' aròfmi 'zwè Timothe, ònworer' iyazyò nll minisè y' Anyambìè gò ntyangò mbia yi Kraia, gò joliza 'nlwè, anuginlia 'niwè g' ôŵwanja w' lbekelel' sanli;

3 gò ntlina 'nlè azyugazyug' òma n' injuke einlo; konde anlwè mè anlw' avôrò inlè azw' alòŵlò g' 4 òsaòu winlo. Konde rètl, gw' avegagl 'zwè nla 'nlwè, azw' awulinli 'nlwè egòmbe ŵlagaga ro lulè, azwè be jeni' injuke; vanganle nt' are twa pa, nte mia 'niwè 5 kè. Yenlo, konde mi avegagl n' aŵandi g' ôŵwanj' lwanli, mi aròfmi gò mi' lbekelel' sanli, vende twa inlè ôzyoriel asyori 'niwè, ko 6 eŵllo zazyò twa vo nyawè. Ndò vènlò gw' abla Timothe gôre 'zwè avila gôre 'niwè, amieza 'zwè ntyangò mbia y' lbekelel' sanli n' itond' isanli, nla, inlè anlwè jònginlia 'zwè nli mbia egòmbe zòdu, mbelaga gò jenia 'zwè, vanganle nte bela 'zwè gò jenia 'niwè;

7 yenlo awarera, azw' azindlò g' ôŵwanj' lwanli v' lbekelel' sanli gw' ljei' lsaazyò sòdu nla gò njuke 8 zazyò yòdu. Konde vènlò ja 'niw' akumanla jolajola, gôre 9 Rerè, gambèni' azw' atòla. Konde azwè ko fwilniz' Anyambìè akeŵa sè g' ôŵwanj' lwanli, gw' lgeŵa nyòdu nyl jeniò 'zwè g' ôŵwanj' lwanli g' ôzyò w' Anyambìè 10. yazyò? ukwenlag' inkolo pòlò

- ögwëra ni' öfñanda gö jeni' azyö
manli, azulliz' eza z' atiganli gö
möpl' ibekell' sanli.
- 11 Ndö Anyambìè ya Rer' iyazyö
ayèmè, ni' Övanginli wazyö Jisu,
e ga nyonyunle mponlo yazyö gö
- 12 bia göre 'nlwè. Ni' Övanginli e
ga vendle awunlia 'nlwè gw' lton-
nda ei tondanlö 'nlwè, nla si ton-
nda 'nlwè waödu, vanganle nte ton-
nda 'zwè 'nlwè; gö nfinla 'nlè e
ga lwanliz' irèff' iyanli ntyèmbo
fo g' ögöre g' özyö w' Anyambìè
ya Rer' iyazyö, gw' lbia s' Öva-
nginli wazyö Jisu Krals ni' lyo-
mbwi yè yödu nla yè.
- 4 Gö nuunla, awarera, mi kwenla
'nlwè nkolo arevunla 'nlwè gw'
ina ny' Övanginli Jisu, inlè, gö
re 'nlwè bongpa pa göre 'zwè nt'
are 'nlwè gö kanganla nla gö
tondi' Anyambìè, vanganle nte
denda 'nlwè; wunlauli vovo
- 2 mbunlaga nil mbunlaga. Konde
anlw' avörö isömbia s' avenli
- 3 'zwè 'nlwè vo Rer' Jisu. Konde
yinjlo nle ntöndinli y' Anyambìè,
vanganli' Imèpl' sanli, inlè övèla-
- 4 nlö w' alwanla göre 'nlwè; ko
öm' edu göre 'nlwè mia gö penja-
venj' öku' wè gö nkèrè ni' ölubö,
- 5 ni' aranga gö mbellinli y' Itongi-
nla, ga nte dend' anlongo mi re
- 6 mi pa mi' Anyambìè. Öm' edu
avit' öfworer' iyè, ge dendinlè
mbe gö ndaga: konde Övanginli
e be fwinnize ngoko g' öfwanja
w' lsaön mëyo yödu, ga nt' alö-
nge bull 'zwè arakilia 'nlwè.
- 7 Konde Anyambìè e fwella 'zwè
gw' Intyale s' lsyèkè, ndö gw'
- 8 imèpa. Ayè sambö ö blka, e pa
blk' öma, ndö kaö du Anyambìè,
ö pa 'nlwè k' lulinl' inyè lvia.
- 9 Ndö g' öfwanja w' ltonda s'
awarerè anlw' azye ni' lsyolo nyl
tèndinlö: konde anlwèmè anlw'
are nënjö pa ni' Anyambìè gö
- 10 tondanla; konde anlwè denda ye-
nlo kè gör' awarerè waödu wi re
gö Masedonia yödu. Ndö azwè
kwenla 'nlwè nkolo, awarera, inlè
vendianl' itond' laanli mpendia-
- 11 ga; ko kënlizanli gö dwanla
dwerè, avandaminle vllö yanlimè,
ayanja ni' ago manlimè, vanganle
- 12 nt' azömbi 'zwè 'nlwè; ko 'nlwè
dwanla ga nt' ar' ögöre göre waö
wi re gw' igala, ko 'nlwè awönllö
ezoma.
- 13 Ndö, awarera, azwè pa bela
'nlwè gö dw' amla g' öfwanj'
lwaö wi re nanla p' antyovinlo;
anlwè vende dwanla ni' ekèva,
vanganle g' affiori, wi re wi zye
- 14 ni' iguffiu. Konde ja 'zw' abeke-
lla 'nlè Jisu ayuwi ovo töngwa
kè, vanganle yenlo kè waö wi re
nanla pa göre Jisu Anyambìè be
- 15 бага waö nla yè. Konde azwè
bulinlia 'nlwè ösaön winlo v' lga-
mba nya Rerè, inlè azwè yi re bo,
arigania kwanga gw' lbia sa Rerè,
azw' alöngè nla waö wi re nanla
- 16 pa. Konde Övanginli ayèmè e be
sumlinl' avilla g' öröwa nil mbö-
ginla, ni' lnyöl nyl enjèl mpölö-
mè, ni' örombo w' Anyambìè:
nla waö wi re juwa pa göre Krals
- 17 wi be döngè töngwa: vovo azwè
yi re bo, ariganla, azwè be awö
mpo mö nla waö gö vindli, gö da-
tanla nil Rerè gw' igönlö: nla
yenlo be dwanla 'zwè gö konla-
- 18 ko nil Rerè. Sambö zindianlanli
ni' agamba minlo.
- 5 Ndö g' öfwanja wi gömbe ni'
intyugu, awarera, anlw' azy'
2 lsyolo nyl tèndinlö. Konde
anlwèmè anlw' avörö mbiambìè
inlè ntyugu ya Rerè yi bla g' öfe
- 3 ögwëra. Gö bulia waö inlè, Affiè-
njè ni' ömbiambìè, vovo be du-
mbö waö ni' öjili ndumbaga g'
lisyongo gör' öfwantö ö re ni'
- 4 inyeffie; ko w' awanga du. Ndö

- anlwè, awarera, anlw' azye gò
mpiri, gò bienlò nle ntyugu mè
5 g' òfe: konde anlwèdu anlw'
awania w' ózange, n' awania w'
òffianda: azw' aranga w' ógwèra,
6 ge wi mpiri. Sambò azw' anlanla
ga nte dend' affiori, ndò azwè ga
vèmbage, alwania n' óziffia.
7 Konde waò wl naula wl nani'
ógwèra; nla waò wl bongò n'
8 alugu wl bongò ógwèra. Ndò
azwè y' òffianda, azwè ga lwanle
n' óziffia, awor' lbekelia n' ito-
nda g' ófiwanga wi divini' óku-
wa; ula g' lpaki nyl divini' ewò-
9 njò, iguffiu ny' lsunginlò. Konde
Anyambìè e d'òfia 'zwè gw' egu-
niu, ndò gò niv' isunginlò vo Rer'
10 lyazyò Jisu Kraia, ó yuwl g'
òfiwanj' lwazyò, Inlè, azwè bala
ge gw' antyovinlo, azwè ga lwa-
nie ta nla ye. Yenlo zindianla-
nli, ko nuglaulanli, ga nte denda
'nlwè kè.
12 Ndò azwè kwenla 'nlwè nkolo,
awarera, gò mia waò wi janja gò-
re 'nlwè, avanginla 'nlwè gòre
13 Rerè, anlènja 'nlwè; ko 'nlwè
duba waò pólómè gw' itonda g'
òfiwanja w' èvillò zaò. Lwanla-
nli n' affiènjà anlwè n' anlwè.
14 Azwè kwenla 'nlwè nkolo, awa-
rera, Inlè, revunianli waò wl re
- wi pa kanganla gòre, zindianli
waò wi r' irèffi' llèlè, zimbianli
waò wl re dèla, ko dwanlanli n'
15 isindinla gòre waòdu. Vandami-
nlanl' Inlè òm' edu awinlilz' òffi-
ori mbe vo mbe; ndò gombizanli
mbia egómbe zòdu, anlwè n'
anlwè, nla gòr' anlaga waòdu.
16 Yenlanli mbia pèkèpèkè. Ga-
mbinlanli sijasa fo. Gw' isaòu
yòdu vanl' akefa; konde yinlo
nle ntondinli y' Anyambìè gòre
19 'nlwè gòre Kraia Jisu. Anlma-
20 n' Inlila. Avèdianl' lpoga.
21 Gènlizanl' isaòu yòdu, gòtanl'
22 òmbia ngwaayi. Vangwanlanli
nli mpanginli edu y' ibe.
23 Nl' Anyambìè y' affiènjà ayèmè
e ga zulliz' Imèpi' sanli; ko anli-
n' lmanli n' Irèffi' lyanli n'
lkuw' lyanli yòdu penjavenjò
ntyèmbo fo, kwanga gw' lbia s'
24 Óvanginli Jisu Kraia. Ayè ó
fwella 'nlwè are n' lnyanga nyi
bekeliò, ayè be denda yenlo kè.
25 Awarera, gambinlanli g' òfiwa-
26 nj' lwazyò. Zangwanlanli awa-
rerè waòdu n' isomba sòrunda.
27 Mi sòmbia 'nlwè v' Óvanginli,
Inlè ezangò zinio zi ga rangunlò
gòr' awarerè waòdu.
28 Imèpinlò s' Óvanginli wazyò Ji-
su Kraia si ga lwanle nla 'nlwè.

EZANGÓ ZI VĀNLI ZI POL GORE MONGI
THESSALONIKA.

1 POL, nil Silvanus, nil Timothe, gò fiandò yi mongi wi Thesalonika, yi re gòr' Anyambìè ya Rer' iyazyò nla gòr' Óvanginli Jisau

2 Kraia: Imèpinlò gòre 'nlwè nì' aššènjè avila gòr' Anyambìè ya Rerè nì' Óvanginli Jisau Kraia.

3 Azwè ga v' Anyambìè akeŵa egòmbe zòdu g' óššwanj' iwanli, awarera, ga nì' are kwèkwè, kondenlè ibekeli' sanli ei penda du mpendaga, nì' ltond' isanli ei tondanlò 'nlwè anlwèdu ei bunia mbunlaga; yenlo azwèmbè azwè ayògwa nla 'nlwè gw' ifiandò s' Anyambìè g' óššwanja w' isindlui' isanli nì' ibekeli' sanli gw' ikombizò sanli sòdu nla gw' injuke ei jenlò 'nlwè; sò ešngiilò z' ijèkèlila s' ógòre s' Anyambìè; gò ntinia 'nlè anlwè ga lèngò nì' inyanga ny' inlongo ny' Anyambìè, g' óššwanja wa nyò

6 nyi jenlò 'nlwè njuke. Konde nle ndaga y' ógòre gòr' Anyambìè gò fwinlize njuke gòre waò

7 wi jenliza 'nlwè njuke, nia gò fwinliza 'nlwè yi jenlizò njuke ijowa ta nla 'zwè, gw' lbòwunlia s' Óvanginli Jisau avila g' óròwa nì' ienjèl' ei ngulu yè g' ógònlì

8 wi bafinlia, fwinlizega ngoko gòre waò wi pa mi' Anyambìè; nla gòre waò wi pa joginlò ntyangò mbia y' Óvanginli wazyò Jisau. Mongi mè wi be dèng' órevunlò, vangani' ijiliza s' egòmbe zòdu bò avila g' ózyò wa Rerè nì'

10 avila gw' ivenda nyi ngulu yè, gò be biè gò pendlò nì' iyombwl yè,

nia gò mamò gò ntyugu mè nle waòdu wi bekelia; konde atakwè mazyò gòre 'nlwè m' aŵekeliò.

11 Gò ntinia yinlo kambinia 'zwè k' egòmbe zòdu g' óššwanj' iwanli, inlè Anyambìè wazyò e ge yenle 'nlwè nì' Inyanga ny' ifwelio sanli, azuliza nli ngulu ntondinli yanli yòdu mbia nì' ešlò edu z'

12 ibekelia; ko ina ny' Óvanginli wazyò Jisau pendlò gòre 'nlwè, nia 'nlwè gòre yè, ga nt' ar' Imèpinlò s' Anyambìè wazyò nì' Óvanginli Jisau Kraia.

2 Ndò, awarera, g' óššwanja w' mbia s' Óvanginli wazyò Jisau Kraia, nì' idatani' laazyò gòre yè azwè

2 kwenla 'nlwè nkoio inlè, azunge ayugònlì gw' irèš' iyanli, ge ayokollònlì, nì' ininlia, ge nì' igamba, ge nì' ezangò zi buliò inlè z' apia gòre 'zwè, inlè ntyugu ya

3 Rerè y' atwenli. Aremizònlì du nì' óm' edu: konde ntyugu mè y' aŵie, kaò ipòsawa mè s' adònga, nì' óma mè w' ibe, óššwanlia w'

4 óyilizò, abòwunlia, ólòŵalòŵi ó pendlò óku' wè gò sir' ezom' edu zi fweliò, inlè Anyambìè ge savi-nlò; ko yè dwania tu gò nagò y' Anyambìè, aruminiò óku' wè inlè

5 ayè Anyambìè. Anlwè pa jònginlia inlè, mi awulinli 'nlwè isaòn yinlo gw' avegagi miè nia 'nlwè?

6 Nla venlo aniw' avòrò óza z' simbia, ko óma mè bòwunlia gw'

7 egòmbe zèmbè. Konde ósaòn w' iyumbunlò w' ipawa w' atwe gò janja: dadè ayè ó simbia e be ei-

8 mbia, kaò atòmbò. Vovo be bò-

wunlia òmbe mèwo, ò be jllizò nle Rerè nì' òfiwei w' ògwanl' iwè, avangò eza zanyawè nì' ònjè-
 9 lènjèdè w' lbi' èd. Ibia s' òma mè si re ga njanjinl' yi Satan nì' ngulu nll lemba nì' ayombo ni
 10 mamò m' inòka, nì' itemiza sòdu sibe gòre waò wi jllizò; konde wi bong' itonda s' òrèti, ko waò su-
 11 nginlò. Nia gò ntinia yinlo Anyambliè e tòfia waò njanjinl' y' itemiza, ko waò bekeil' inòka; ko
 12 waòdu p' ògara, waò wi re wi bekeil' òrèti, ndò wì jeni' lbe mbia.
 13 Ndo re kwèkwè gòre 'zwè gò p' Anyambliè akefa egòmbe zòdu g' òfiwanj' iwanli, awarera, anlwè yi tondò nle Rerè, konde Anyambliè avinji 'nlwè avila gw' lpa-
 14 killa gw' isunginlò v' imèpia s' Inlinia nì' ljlira s' ògiligili: gò èd aweliè 'nlwè vo ntyangò zazyò mbia, gò dèng' ivenda ny' Òva-
 15 nginl' wazyò Jisu Kraia. Sambò, awarera, gumanlanl' jolajola, ko kòtanll ngwasyi inènja s' anlè-
 16 njlò niwè, ntyo nì' igamba, ntyo nì' ezangò zazyò.
 16 Òvanganli wazyò Jisu Kraia ayèdè, nì' Anyambliè ya Rer' iya-
 17 zzyò, ò rondi 'zwè ava 'zwè òzindidò wakonlako nì' iguffu i'via v'
 17 imèpinlò, e ga zindi' irèffi' iyanli, ayoliza 'nlwè gw' èvilò edu èvia nla gw' igamb' ledu i'via.
 3 Gò nuunla, awarera, gwenlanl' Anyambliè nkolo g' òfiwanj' iwa-
 2 zzyò, inlè igamba nya Rerè nyl ga gènde nll mangò avendiò, ga nt'
 2 are nyò kè gòre 'nlwè; ko 'zwè sunginlò avila gòre òdayu nì' a-
 3 nlag' a'è; konda ibekellia si zye nia waòdu. Ndò Rerè, ò re kò
 3 bekeilò, e be joliza 'nlwè, avenja-
 4 venja 'nlwè avila gòr' òmbe. Ndò azw' are nì' iguffu nyinlo gòre
 Rere g' òfiwanj' iwanli, inlè a-
 4 nlwè dend' isaón yi sòmbiò 'zwè,

nia inlè aniwè be denda yò kè.
 5 Ndò Rerè e ga gèndi' irèffi' iyanli gw' itonda s' Anyambliè, nla gw' isindinla si Kraia
 6 Ndò azwè sòmbia 'nlwè, awarera, gw' ina ny' Òvanganli wazyò Jisu Kraia, gò bangwanla nì' òfiworer' ledu ò kanganla règo, nì' aranga ga nt' ar' inènja s' awonglò 'nlwè avila gòre 'zwè,
 7 Konde aniwèdè anlw' avòrò nt' are kwèkwè gòre 'nlwè gò pèra 'zwè: konde azwè pa janj' isaón
 8 yarègo gòre 'nlwè; ge ny' inya s' òm' edu ipà fo, ndò azw' ayanjagi pòlò òfianda nì' ògwèra, inlè azw' alwanl' irwanlò gòr' òm' edu gòre
 9 'nlwè: aranga 'nlè azw' azye nì' inyanga, ndò gò dòfinla 'nlwè lkuw' iyazyò èlingililò, ko 'nlwè
 10 pèra 'zwè. Koude vangaule gw' avegagi 'zwè nia 'nlwè, azw' azò-
 11 mbi 'nlwè inlè, Jog' òm' edu ayi-
 12 vire janja, gambènl' anya. Koude azwè jògo, inlè r' awèwo wi kanganla gòre 'nlwè règo, wi janja du èvilò, ndò wi re sèrèngila
 12 gw' isaón yaffori. Ndò waò wi re yenio azwè sòmbia agwenla waò nkolo kè gòr' Òvanganli Jisu Kraia inlè, wi ga yanje nì' òke-
 13 ndekende, any' iny' isaòmè. Ndò aniwè, awarera, ayasanli dende
 14 mbia. Jog' òm' edu ayoginlò lga-
 15 mb' inyazyò v' ezangò zinlo, lingi-
 16 lianl' òma mè, ko all'vanli nla yè, gò ntinia 'nlè e ga yenle ntyonli.
 15 Ndò avòntianliè g' òlòvalòvi, ndò revunlanliè g' òfiworerè.
 16 Rerè y' affènjè ayèdè e ga ve 'nlwè affènjè egòmbe zòdu gò mpenli edu. Rerè e ga iwanle nia 'nlwèdu.
 17 Mbògizi yi Pol' nì' ògo waffimè, yò èlingililò gw' ezangò edu: ye-
 18 nio tènna miè. Imèpinlò s' Òvanganli wazyò Jisu Kraia si ga iwanle nla 'nlwèdu.

EZANGÔ ELÔNGA ZI POL Y' ERÔMI GÔRE
TIMOTHE.

- 1 POL, erômi zi Kraia Jisû ga nt' ar' ôzômbîô w' Anyambîê y' Ôzunge wazyô, nli Kraia Jisû y' igu-
2 fîu nyazyô; gôre Timothe, ôfiwa-
ni' iyafîimê gw' ibekelia: gôre
'wê ga lwanî' imêpinîô, ikèsyi,
ni' afîênjê, avila gôr' Anya-
mbîê ya Rerê nli Kraia Jisû y'
Ôvanginli wazyô.
- 3 Yônginliá nt' agwenli miê 'wê
nkolo gô tiganla gô Efiusa, gw'
agêndi miê gô Masedonia, gô sô-
mbi' awêwo inîê w' anlênj' aga-
4 mb' amênlê, ge p' irêffî' iyaô gw'
inkanolô nla gw' agamba g' ôfiwa-
nja w' ampôfia ml re ml zye nli
ntyai, ml pang' impaga, viaganlô
ni' inuginliá s' evîlô z' Anyambîê
5 gw' ibekelia. Ndô ntinla y' ôzô-
mbîô nle itonda si pîla g' ôrêfia
wi nkêrê wl re ntyêmbô fo, nla
gw' ibekelia si re si pa pondlô.
- 6 Awêwo wl re kegwa pa gw' isaôn
yînlo agaiwa gw' agamba ma-
7 nyawê; wi bele dwanî' inlênji y'
ampanga, ndô wl pa kôtiz' isaôn
yi bulîô waô, ge g' ôfiwanja w'
8 isaôn yi bukuniô waô. Ndô azw'
avôrb, inlê ivanga nyl r' i'vîa, jog'
ôm' anênja g' ôfiwanja wa nyô ga
9 nt' are kwêkwê, amia kê 'ulê,
ivanga nyl pa pangô ntinla y'
ôma w' ôgôre, ndô g' ôfiwanja w'
ivavîsi nli mongi wi zye ni' ijugi-
nîô, g' ôfiwanj' iwaô wl re wl
dub' Anyambîê ni' iyanjîsi y' ibe,
g' ôfiwanj' iwaô wl re feva pa nli
mongi wi tang' irangô, iyônîlisi y'
irerê nla y' lugwê, ni' iyônîlisi y'
- 10 analaga, nla g' ôfiwanja wl vôve-
vôve, ni' inlanlisi y' anlôfîe, nli
mongi wi ju' analaga, ni' inlôki,
nli mongi wl tang' irangô y' inô-
ka, nla j' adwanî' igamb' inyênlê
nyl re nyl zye swaswo ni' inênj'
11 ibla; ga nt' are ntyangô mbia y'
ivenda ny' Anyambîê yi savinlô,
ntyangô mbia y' ayeginlîô miê.
- 12 Ml pè ake'va, ô venli miê ngulu,
vanganle Kraia Jisû y' Ôvanginli
wazyô, konde anyeni miê ni'
inyanga nyl bekelîô, alô'vîa miê
13 gw' evîlô zê; vanganle ml avega-
gi gw' alônga ôvêdisi, ni' ômo
gombiz' evîlô' azira zô: ndô ml
alêng' ikèsyi, konde ml alendi
14 yenlo imia fo ni' Itwa'vêkelia; ni'
imêpinîô s' Ôvanginli wazyô s'
awunî pôlô ni' ibekelia ni' itonda
15 kê si re gôre Kraia Jisû. Nyô ni'
igamba nyl re ko bekelîô, nyô kê
nyl re ni' inyanga nyl bongô ni'
ôm' edu, inîê Kraia Jisû avienli
gô ntye yînlo go sunginî' anlag'
a'vê; gôre waô miê ni' ewônjô.
- 16 Ndô ml avôginlîô gô ntinla 'nîê,
gôre miê ewônjô z' anlag' a'vê Jisû
Kraia ko tuminli' isindinli' isê ida
sôdu, elingilîô gôre waô wl be be-
kelîê alêng' efîênlô z' egômbe
17 zôdu. Gôr' ôga wakonlako, ô re
ayuwîze, ayenlîzô kê, Anyambîê
yômô, ga lwanî' ôlubô ni' ivenda
gô konlako. Amên.
- 18 Ôzômbîô winlo wô tigô miê gôre
'wê, ôfiwanî' iyanî' Timothe, ga
nt' ar' ipoga s' alônge pôglô g'
ôfiwanj' iwo, ko 'wê nwanla vo

19 sô Igov' i'via; ndwanlaga ni' ibekelia ni' òrèmia wi re ntyèmbo fo; awèwo wi re tiga p' agamba minlo, ko waò jila g' òzamba w' ibekelia. Gôre mongi mè nie Himeneas nli Alèxander; wi re mlè pa pe Satan gò nènjò gò dw' avèdla.

2 Sambò mi bela gw' alônga inlè, ga lwanl' ikambinla, ni' ikwenl' inkolo, ni' ibambia, ni' akefa mi ga vò Anyambìè, g' òfiwanja w' aulaga waòdu; g' òfiwanja w' aganla waòdu wi re ni' anyanga; ko 'zwè dènge ndwanli y' afiènjè ni' òdwèrè g' òmbia wòdu ni' òzifia wòdu. Yinlo nie ndaga mbia yi tonò g' antyo m' Anyambìè y' Òzunge wazyò; ò bela 'niè aulaga waòdu wi ga zunginlò, aìng' imia s' ògiligill.

5 Konde r' Anyambìè mori, ni' òvo-vi k' òfiiori, ntyo Anyambìè ni' òaulaga, ònia, Kraiis Jiau, ò venli òku' wè mè òlandunlò w' aulaga waòdu; atakwè mè mi ga rakiliò gò gòmbe ya mò; gò mò kè alò-viò miè òkamibi ni' eròfi, mi kamb' òrèti, mi nòka du, mi alò-viò gò nènj' aulongo ibekelia ni' òrèti.

8 Sambò mi bela 'niè anlòfiè wi ga gambinle mbòr' ledu, ntòmbinlag' ago mi nkèrè, egunlu fo nli mpaga fo kè. Egolanni mè mò k' autò, wi ga mèpiz' ikuw' iyaò ni' ambora ni' simanla, nli ntyonl' ni' òzifia; aranga ni' asara, nli sylka yatenlatenla ge adò ambia ge nkè-mbo yi njónli mpòlò; ndò ni' ljanj' ibia, ambora ni' simanla ni' autò wi mèma gò janjinl' Anyambìè. Òfiwantò e ga nènge ni' òdo ni' l'joginlò sòdu. Ndò mi jévir' òfiwantò gò nènja, ge gò panginl' ònlòfiè, ndò e ga lwanle do. Konde Adam alônge pangìò, 14 avila vova Ev; nli Adam e pa

temizò, ndò òfiwantò ayè temizò pa are pòswa pa gw' ipava. Ndò e ba aunginlò nli janl' awania, jogo adwanla gw' ibekelia ni' itouda nli nkèrè ta ni' òzifia.

3 Nynlo igamba ny' òrèti inlè, Jog' òm' ajòngunl' inyanga nyi minisè, e jòngunl' evillò evia. Sambò minisè e ga lwanle ntyèmbo fo, ònlòfiè w' òfiwant' òfiiori, nli ngulu yi simbi' òku' wè mè, òma w' òkeli, nli mpanginl' mbla, òyògò gòr' agènda, ni' avònlò mi nènja; arang' eyonga, ge òma wi mbèlèkè; ndò e ga lwanle nkèngò, arang' òma w' anyòmanlò, ge ntondi y' anliva; e ga lwanl' òma wi panginle nag' wè mblambliè, avang' awanl' iyè gò joginlò ni' òzifia wòdu; Ndò jog' òma amle gò panginle nag' wè mè mblambliè, aye ko bandaminle fiandò y' Anyambìè sè? Alwanla k' òfiwoula, e vende jònlò ni' ekale avòswa g' ògara wi Satan. E ga lwanle kè ni' elufil evia gòre waò wi re gw' igala; e vende pèdiò agòtò nie mòndò yi Satan. Egolanni mè mò mongi kera wi ga lwanle zifia, arang' aulaga w' inlèfi' imbanl' arang' intondi s' ivè, arang' agasyò m' anliva mi ntye; mpenjavenjag' òsaòn w' iyumbunlò w' ibekelia g' òrèmia wi nkèrè. Mongi sinlo kè wi ga lóngè kènlizò; vovo vanga w' abong' evillò z' lkera, jogo w' adèngò ntyèmbo fo. Egolanni mè mò k' autò wi ga lwanle zifia, arang' ivèrinl' nli ngulu yi simbi' ikuw' iyaò, aulaga wi re ko bekelio gw' isaòn yòdu. Mongi kera wi ga lwanl' òm' edu ni' òfiwant' òmò, mpanginlag' awanl' iyaò ni' inagò saò mblambliè.

13 Konde waò wi re janja pa mblambliè gw' evillò z' lkera wi dènginl' ikuw' iyaò inyang' i'via, ni'

- igand' ivóló gw' ibekelia si re góre Kraia Jiau.
- 14 Mi tëndinlo isaón yinlo, ndevliniaga gò eunge bia góre 'wè; 15 ndó ja ml adinga, ko 'wè mla nt' are kwèkwè gò dwania gò nagó y' Anyambiè, yi re yò nle fiandó y' Anyambiè yabo, inyèngo nli 16 ntinla y' órèti. Nia rèti mpaga fo gw' èviló z' Anyambiè r' ósaón ómpóló w' iyumbunló; inlè, ayè ó wòwunió g' ózyónli, alwanilzó ógóre gw' inlinla, ayenlió nli' ie-njèl, agambinió anlongo, a'vèkelio gò ntye, awongiò gw' igónló gw' ivenda.
- 4 Ndó Inlinia nyi bulla zange inlè, gw' intyugu ei bia awèwo wl be fal' ibekelia, ko waó pòganlló anlinia mi fwemiza nli' inènja a' 2 anllol' ambe, v' ómbisgwania w' anlaga wl kamb' inòka, wl re nli lingilió y' ibe gw' irèfi' iyaó mpanli ga vezyó yi re pezyó pa 3 nli' ófiwanga wl mpiu. Wi deg' ljómbania, azómbia gò tige nye vèrè, y' avangiò nli' Anyambiè gò bongó nli' akeva nle waó wi beke- 4 lia ami' ógiligili. Konde ezom' edu z' avangiò nli' Anyambiè zi r' e'via, zyele k' ezoma zi re gò bikó, 5 ja z' abongó nli' akeva: konde zi mèpló v' igamba ny' Anyambiè 6 nli' ikambinla. Jogo ó ajónginli' awarerè isaón yinlo, ó be dwanie minisè mbia yi Jisu Kraie, pómlió pa nli' agamba m' ibekelia, nla m' inènj' ibia mi re 'wè mènla pa 7 nli' sònga. Ndó wal' inkanló a' edosyu nia sawawè. Mènli' óku' 8 wo gw' ljanjini' Anyambiè: konde ljanja a' ókuwa si zye nli' isyolo ivóló; ndó ljanjini' Anyambiè si re nli' isyolo gw' inkóva sódu, konde si re nli' ómpanganló w' emènlo zatè zinlo, 9 nla mèzo zi bia. Igamba mè nyi re giligili, nyi re nli' inyanga
- kè nyi bongó nli' anlaga waódu. 10 Konde gò ntinla yinlo yò janjó 'zwè anwa, konde azwè devlini' Anyambiè yabo igumú, ayè ó r' Ózunge w' anlaga waódu, pòsyó 11 waó wi bekelia. Zómbia ko nlenj' 12 isaón yinlo. Óm' edu avèdi' erumbe zo; ndó lwani' awè órevi wi mongi wi bekelia, gw' Igamba, gò ndwanli, gw' itonda, gw' ibe- 13 kelia, nla gò nkèrè. Kaó ml abia, lwanla gw' itangunla, gw' itevu- 14 nla, nla gw' inènja. Alevanl' eza zi re nla 'wè, z' avenlió 'wè v' ipoga, nli' italia s' ago m' anlero. V- 15 ndaminl' isaón yinlo, ko dwanla du gò yó; ko waódu jenla 'nlè 16 ó kènde mèpaga. Vandaminl' óku' wo, nli' Inènj' iso. Gongwa gw' isaón yinlo; konde ja ó ade- 17 nda yenlo, ó be sunginl' óku' womè nla waó wi jogo kè.
- 5 Azèmb' ónlero ntyèmbó, ndó gwenlè nkolo ga rerè; nli' awanjo 2 g' awarerè; antó anlero ga singwè, nli' antó arumbe g' awarerè 3 antó, gò nkèrè yódu. Lub' antó 4 wi tigó wi re junló pa rèti. Ndó ja ófiwantó wl tigó are nli' awania ge awa w' awani' è, winlo wi ga lónge nènge go dend' ómbia w' Anyambiè gò nagó yaómè, awinliz' izomb' iyaó nt' are kwèkwè: konde ndaga yinlo yi tondó gw' 5 antyo m' Anyambiè. Ayè ó r' ófiwantó wl tigó rèti, ayunló, are nli' igumú nyè gòr' Anyambiè, alwanla gw' ikambinla nli' ikweni' inkolo ófianda nli' ógwèra. 6 Ndó ayè ó kombiz' igeva are juwa 7 pa vangani' e pare bo. Zómbi' anlaga isaón yinlo, ko waó dwanle ntyèmbó fo. Ndó jog' óm' edu e pa penjaveuje mongi yè- 8 mè, nla pòeyó mongi wl nag' wè- mè, gambenl' adani' ibekelia, are k' ómbe vianganló nli' óma ó' re e 9 pa jivira. Óm' edu arèndó gw'

ezangô g' ôfiwantô wi tigô, kaô du atweni' agôfni m' impufni' ôrô-wa, ô yômbagi k' ônlôfme ômô
 10 dadîè, ô re ni' elufni' evia gô vîlô vîa, ô re pôfîa pa' awanla, aiwa-ni' ôyôgô gôr' agenda, ayôvuni' intyôzyô s' iyômbwi, anlungunla waô w' avegagi jela pa, azôngag'
 11 evîlô edu evîa. Ndô awong' antô arumbe wi tigô: konde waô bika pe Krala v' itongini' isaô, gambê-nlê w' abele jômba; ko waô dwa-nla ni' ôgara, konde w' afal' ibe-
 12 keli' saô idônga. Nîa viaganlô mèvo wi nènga gô dwani' ômôsyâ, ntêlarêlaga gw' inagô; ni' arang' ômôsyâ dadîè, ndô wi dwaniê sêrêngila kè nli pôkwê, nkambag' isaôn yl re yl zye kwêkwê.
 14 Sambô mi bela 'nlê antô arumbe wi tigô wi ga yômbe, ayani' awanla, avangini' inagô, ko w' av'
 15 ôlôvalôvî mbôra yl pèdia: konde vanganle venlo awêwo wi re jêrua pa gô sônge Satan. Ja ôfiwantô
 16 edu ô bekella are ni' antô wi tigô, e ga nlungunle waô, ko w' alwan-ni' irwanlô gô fiandô; ko fiandô nungunla waô wi r' antô wi tigô rêti.
 17 Anlero wi panginla mbiambiê wi ga yenlo ni' inyanga nyl dubô viaganlô, pôsyô waô wi janja gw'
 18 igamba nla gw' inênja. Konde irêndo yl bulla 'nlê, Agôr' ôgwana la wi nyare yl têv' ôresî. Nîa inlê, Ômbllô are ni' inyanga ny'
 19 ip' îeê. Avôganilô igamba nyl aoziz' ôniéro, kaô adwani' iyenli 20 imbanli g' irarô. Waô wi janj' ibe revunia waô gw' azyô m' anlaga waôdu, ko affori dwania
 21 ni' itia. Mi sômbio g' ôzyô w' Anyambiê, nli Krala Jîau, ni' le-njêi' al re pinjô pa, inlê, venjave-nj' isaôn yinlo ôma wantuntu fo, ko alende mpongo edu nkanlage
 22 ndegô. Arali' ôm' edn ago nèga-

nêga, ge di'va ni' ibe singanli:
 28 venjavenj' ôku' wo nkêrê. Avo jong' anlingô dadîè, ndô wonga k' ivê ôfiwozoma g' ôfiwonja w' iwufni nyo ni' inkazyâ si jenlô
 24 ndo ainyenge. Ibe s' anlag' awêwo si re gô bwi, nkêndaga gô bô-ayô gw' îjêkèlia; ni' ibes' affori
 25 si sônga nli nyufîa. Egolani mêmô kè r' îjanj' îbia si re gô bwi; ni' îjanj' îbia si zye yenlo s' ayolle jumbuniô.
 6 Waô ntangô yl re nivô pa wi ga yenl' irer' isaômê ni' inyanga ny' ôlubô wôdu, inlê ina ny' Anyambiê ni' inênja si Krala s' avèdiô.
 2 Nîa waô wi re ni' irerê si bekella, w' avèdia waô, konde waô awarêrê; ndô wi ga ro janjinle waô, konde waô wi janjinlô yenlo wi bekella arondô. Nlênja ko sômbi' isaôn yinlo.
 3 Jog' ôm' edu anênj' agamb' affiè-nlê, ko ayivir' agamb' aumbia, vanganl' agamba m' Ôvanginli wazyô Jîsu Krala, ni' inênja si re awaswo ni' evîlô z' Anyambiê,
 4 gambênl' ar' ekale, ko amle mpongo; ndô e tanla g' ôfiwanja w' ikotê ni' îlungakanla s' agamba, si janle fiandi, anyômanlô, îrowô,
 5 îpikil' ibe, ni' impaga sa nyawê si dôvô ni' anlaga wi re fevizô p' igu awônli' ôgiifigili, wi pikilla 'nlê îjanjini' Anyambiê nle mponlo yl dêng' ôba. Ndô îjanjini' Anyambiê ni' ôdwêrê ta si re ni'
 6 ôb' ômpôlô: konde azwê bag' ezoma gô ntye yinlo, yenlo kè azw' ayolle twani' ezoma gô be kogwa
 8 'zwê; ndô vo re 'zwê ni' inya nli ya yl borô, yinlo yl be dwania
 9 kwêkwê gôre 'zwê. Ndô waô wi bele paga wi pôswa gw' layorîô, nla gô mândô, nla gw' itongini' îjenge s' edosyu, si jenliz' anilni' îmaô nkazyâ alominlia waô gw' îjiliza nla gw' elôngô z' ôgônli.

- 10 Konde itonda a' anitva sô ni' ôramba w' anlongo m' ibe môdu: ni' awêwo njôngunlaga mô wi re kegwa pa gw' ibekella, arum' ikuw' iyaômè pokoso ni' inkazya sinyenge.
- 11 Ndô awè, ôma w' Anyambiè, wang' isaôn yinlo; ko kombiz' ôgôre, isavini' Anyambiè, ibekella, itonda, isindinia, ôkendekende.
- 12 Nw' igov' iŷia ny' ibekella, gôt' emênlo z' egômbe zôdu ngwasyi, gô zô awellô 'wè, amêm' imêm' ibia gw' azyô m' iyani'
- 13 Imienge. Mî sômblo g' ôzyô w' Anyambiè, ô dwanilze ya yôdu bo, nia g' ôzyô wi Kraiz Jisu, ô mêm' imêm' ibia g' ôzyô wi Pontius Pilat; inlè venjavenj' awè ôzômblo, mpèlo fo, nli ntyèumbo fo, kwanga gw' ibôwunlia s' Ôvanginli wazyô Jisu Kraiz: si be tuminliô gô gômbe yèmè nle yè, ô re ayè dadiè ni' Ôvanginli wi savinliô, Ôga w' aga, nli Rerè y'
- 16 Irerè; ô re dadiè ni' itwayuwa, ndwanlaga g' ôzange wi re w' awôfwô; ô re e pa jenlô ni' ôma, ge jolke jeniô: gôre yè ga lwani' ôiubô ni' Inyanga gô konlako. Amèn.
- 17 Zômbia waô wi re paga pa gô ntye yatè yinlo, inlè w' alwani' ekale, ge devini' igumba nyl re ny' alinge iguffiu, ndô wi ga le-vini' Anyambiè iguffiu, ô pa 'zwè ya yôdu ni' ibunlaga jeniiza 'zwè
- 18 mbia. Zômbia waô, inlè wi ga yanje mbia, avagizô nle ŷilô ŷia; wi ga lwani' ôgwande ni'
- 19 ilunda; wi ga gekiz' ikuw' iyaô azang' ambia gw' egômbe zi bia, ko waô kôt' emênlo zarèti ngwasyi.
- 20 Timothe, venjavenj' igamba ny' ayeginliô 'wè; rëndia agamb' ambe manyawè ni' isira s' imia
- 21 a' inôka; si r' awêwo mêma pa, ko waô fema avlia gw' ibekella. Imèpinliô gôre 'wè.

EZANGÔ ZI VĀNLI ZI POL Y' ERŌMI GŌRE TIMOTHE.

- 1 Pol, erŏmĭl zi Jĭsu Kraĭs vo ntŏndĭnĭl y' Anyambĭè, ga nt' ar' òmpanganĭò w' efiènio zi re gŏre
- 2 Kraĭs Jĭsu, gŏre Timothe y' òfiwanĭl' iyam' wĭ tondò: Imèpinĭò nĭl nkèngŏ nĭ' aŭiènjè avĭla gŏr' Anyambĭè ya Rerè nĭl Kraĭs Jĭsu y' Ōvangĭnĭl wazyò.
- 3 Mĭ p' Anyambĭè akeva, ò janĭnĭò mĭè nĭ' òrèŭia wĭ nkèrè, nt' alendsg' Irer' isam' kè, konde ògwèra nĭ' òŭianda mĭ jŏngĭnĭllo
- 4 pèkèpèkè gw' ĩnkolo sam'; nĭla gŏ jŏngĭnĭla mĭè antyonĭl mo mĭ beĭe pŏlò gŏ jenlo ko mĭè jŏnĭlò
- 5 nĭ' ĩgeva. Konde mĭ jŏngĭnĭla ĩbekela sĭ re s' avondĭò sĭ re gŏre 'wè; s' alŏnge dwanĭl gŏre ngĭ yo mpŏlò Lŏis, nĭla gŏre ngĭ yo Yūnĭs; mĭ are nĭ' abeko ĩnè sĭ re
- 6 gŏre 'wè kè. Gŏ ntĭnĭa yĭnio yŏngĭnĭla gŏ nongunĭl' eza z' avenĭlò 'wè nĭ' Anyambĭè, z' awongĭò ndo v' ĩtalia s' ago mam'.
- 7 Konde Anyambĭè e pa 'zwè ĩnĭnĭa ny' ĩtia; ndò nyĭ ngulu nĭla
- 8 ny' ĩtonda nĭa ny' òkell. Sambò ayenĭ' atakwè ma Rer' ĩyazyò, ge mĭè mbwedĭl yè ntyonĭl: ndò zĭndĭnĭle njuke ta nĭl ntyangŏ mbĭa, ga nt' are ngulu y' Anyambĭè;
- 9 ò re sungĭnĭla pa 'zwè, awelia 'zwè nĭl mbela yŏrunda, aranga nt' ar' ĩjanĭ' ĩsazyò, ndò ga nt' are nkenĭnĭl yèmè nĭ' ĩmèpinĭò, s' avenĭlò 'zwè gŏre Kraĭs Jĭsu ntye lŏviagŏ ro, ndò vènio s' amĭezĭò v' ĩbŏwunĭla s' Ōzunge wazyò Kraĭs Jĭsu, ò re tŏmba p' ĩju-
- 11 wa, awŏwunĭl' efiènio nĭ' ĩtwa-wŏnĭa vo ntyangŏ mbĭa; gŏ yŏ mĭ alŏvĭò òkambi, nĭ' erŏmĭl, nĭ'
- 12 ònĭènjĭ. Gŏ ntĭnĭa mè mĭ ĩndĭnĭl' ĩsaŏn yĭnio: ndò mĭ jenle ntyonĭl du; konde mĭ avŏrŏ òmo re mĭè bekelĭa pa, mĭ are kè nĭ' abeko ĩnè are nĭl ngulu yĭ penjavenĭ' eza zĭ re mĭè pè pa kwanga
- 13 gŏ ntyugu mè. Venjavenĭa, gw' ĩbekelĭa nĭ' ĩtonda sĭ re gŏre Kraĭs Jĭsu, egènlĭzŏ mè z' agamb' amĭbĭa z' awongĭò ndo avĭla gŏre
- 14 mĭè. Eza mè eĭĭa z' avenĭlò 'wè venjavenĭa zŏ v' ĩnĭnĭl' ĩĭĭa' nyĭ dwanĭla gŏre 'zwè.
- 15 Ō vŏrŏ ĩnè waŏdu wĭ re gŏ Asia wĭ re dubwa pa gŏre mĭè; gŏre waŏ nle Fĭjĭelus nĭl Hermojen.
- 16 Rerè e ga vŏgĭnĭle nagŏ y' Ōndĭsiforus: konde ayowĭzĭl mĭè ntyongŏ sĭnyenge, ko yè ayenle ntyŏ-
- 17 gŏ yam' ntyonĭl; ndò, gw' avegagĭè gŏ Rŏma, awutĭ mĭè pŏlò
- 18 mbutaga, kè dènga mĭè kè. Rerè e ga vè gŏ dèng' ĩkèsyĭ avĭla gŏre Rerè gŏ ntyugu mĭ; ò vŏrŏ mĭlambĭè kè nt' ayanĭnĭlè mĭè gw' ĩsaŏn ĩmĭenge gŏ Efesus.
- 2 Sambò, awè òn' wamĭ, yolare gw' ĩmèpinĭò sĭ re gŏre Kraĭs Jĭsu. Nĭ' ĩsaŏn yĭ re 'wè jŏgo pa gŏre mĭè gw' azyò m' ĩyenĭ' ĩmĭeuge, va yŏ anĭaga wĭ re ko bekelĭò, wĭ be jolle nènĭ' aŭĭrĭ kè.
- 3 Zĭndĭnĭle njuke nĭa mĭè, ga sozyè
- 4 mbĭa yĭ Kraĭs Jĭsu. Ōmo kè dwanĭle sozyè e taganĭa nĭ' ĩsaŏn y' efiènio zĭnio; ĩnè e ga rondĭè

5 ó vinjié gò dwanle sozyè. Nla jog' òm' adembianla kè, awónliò kòròwa, kaò òr adembianla ga nt' ar' ampanga m' òlembianlò.

6 Ómbilò wi janja e ga lóngè ny' 7 ilònda yi ntyaga. Vikilia nte kamba miè; konde Rerè e be po 8 ikòtiza gw' isaón yòdu. Yònglinie Jiau Krai, tòngwa pa avila gw' ijuwa, ó yaniò gò mbuñe yi David, ga nt' are ntyangò yami 9 mbia: gò ntyangò mbia mè kè mi sindinle njuke kwanga gò ntyògò, g' òmo mbe; ndò igamba ny' Anyambiè nyi zyele gò ntyògò.

10 Yeulo mi sindinl' isaón yòdu g' òñwanja wi mongl' wi re pinjò pa, inlè wi ga lèng' lsunglinò si re gòre Krai Jiau ni' ivenda ny' 11 egòmbe zòdu. Nyinlo ni' igamba nyagligili inlè, Ja 'zw' ayuwi nla yè, azwè be dwanla bo nla yè 12 kè: ja 'zw' asindinia, gambèni' azw' apanginia nla yè: ja 'zw' 13 adandè, e be danda 'zwè kè: ja 'zw' alwanl' anлага wi re ko bekelio, e pe dwani' inyanga nyi bekelio; konde ayolie ayalande.

14 Yònglini anlag' isaón yinlo, ko sòmbia waò g' ózyò w' Auyambiè, inlè w' alòñanl' impaga g' òñwanja w' agamba vo nyawè-nyawè, gw' ijiliza si mongl' jogo.

15 Gènliza gò dòvi' óku' wo ni' itondò gòr' Anyambiè, òmbilò wi re w' ayenle ntyonli, utenlag' igamba ny' ógiligili gòre. Ndò rëndi' agamb' ambe manyawè: konde waò wi kombiza mò wi kènda du nkèndaga gw' ibe viaganlò, 17 ni' igamb' inyaò nyi be nya g' òlòsò wi bonla: gòre mongl' mè nle Himene nli Filletus, wi re fema pa g' òñwanja w' ógiligili, mbullaga 'nlè òròngunliò w' apiaganli, ko waò jiliz' ibekelia s' 19 awèwò. Vanganlonlo ntinla njole yi r' Anyambiè dòvía pa yi kuma-

nla, yi re kè ni' itènda sinlo inlè, Rerè avòrò anlag' iwè: nla inlè, Óm' edu ò mèm' ina nyi Krai, e 20 ga lubwe avila gw' ijanj' ibe. Gò nagò mpòlò re vagò aranga yi ayika yateniatenla nla yapupu dadie, ndò yi rere nia y' iwónliò, kè; yèwo yi re g' òlubò, nla yèwo 21 gw' ipèdiò. Sambò jog' òm' ajo-mbunil' óku' wè avila gw' agamba minlo, gambèni' adwanl' evagò z' òlubò, mèpa pa, evía gò janjò ni' òmo niva zò, kekizò pa kè gw' 22 evilò edu evía. Ndò wang' itonginia s' awanjo, ko kombiz' ógòre, ibekelia, itonda, ni' afiè-njè, nla waò wi tònginie Rerè ni' 23 irèñia yl nkèrè. Ndò wal' ikotè s' edosyu ni' itèñu, konde ó vòrò 24 inlè si janl' anyòñianlò. Nyòngò ya Rerè e ga rig' ayòmanle, ndò e ga Iwanle nli ukèngò gòr' anлага waòdu, ni' avónliò mi nènja, ni' 25 isindinia, ni' òkèndekende ntevu-nlaga waò wi sir' igamba; vende twa inlè Anyambiè be pa waò Ikalwa s' òrèñia, ko waò mi' ógiligili, aròmb' ikuw' iyaò avila gò 26 mòndò yl Satan, waò wi re kòtò pa nte yè gò dende ntòndinli yè.

3 Ndò miar' igamba nyinlo, inlè gw' intyugu sinuunla be bi' egò- 2 mbe zi njuke. Konde anлага wi be dwani' intond' s' ikuw' iyaò-mè, intondi s' anliwa, idandò, ekale, irowisi, ijoginlò fo gòr' izombe, abodie, ivèdisi y' Anya- 3 mbiè, itonda fo gòr' awanl' iyaò-mè, asinda, ivèrinli, w' amie simbl' ikuw' iyaò, ivèdisi, inlu- 4 mbial yi mbia, igondisi, wònjò yole, anлага w' ekale, mongl' wi tond' ambia m' ókuwa viaganlò 5 ni' Anyambiè; anлага wi re ni' egolanli z' isavinia s' Anyambiè, ndò wi dande ngulu ya sò: ròmb' óku' wo gòr' anlag' ònlongo mè.

- 6 Konde göre mongi mè nle waò wí jingínlá gw' ínagò ní' avóniò, agòt' antò w' ítemu aímbedí wí re dírinlò p' íbe, agèndiò ní' antò-
 7 ngo m' ítongínlá affíenge, wí re egómbe zòdu nèngaga, ndò wí jolíe kènda gw' ímia s' ògíllíllí.
 8 Níá ga nt' ayolíní Jánés ní Jámbrés ayolíníe Mòsès, yenlò kè mongí sínlò wí jolíní' ògíllíllí; anlága wí re ní' ígu bonlá pá, fevá
 9 pá kè g' òzámá w' íbekéllá. Ndò w' avíagáníe mènò: kónde edo-
 syu zàò zí be jenlò zangé ní' anlága waòdu, ga nt' ávevág' ízàò.
 10 Ndò ó re syuríá p' ínènj' ísam', níí ndwaníí yám', níí nkenjíuíí yám', ní' íbekéll' sam' ní' òke-
 ndekende wám', ní' ítond' ísam',
 11 ní' íáíndíní' ísam', ní' íkómbízò sam', ní' ázyíngò máam'; ó vòrò ísá-
 òn y' árweníí gòrè míè gò Antíok, gò Íkòntúm, níá gò Lístrá; ó vòrò íkómbízò s' ázíníndínlò míè: ní' avíá gò sò sòdu Rerè ázúngíníí míè.
 12 Níá waòdu wí dwanlá gòrè Krais Jísu ga nt' are kwèkwè wí be kómbízò. Ndò anlag' ávè ní' íremísí wí be kènda du gw' íbe nkèndága, ntemízág' affíorí, kò
 14 waòmè temízò kè. Ndò íwaní' awè gw' ísáòn yí re 'wè nèngá pá ámlá mblámblè, kónde ó vòrò
 15 waò wí re 'wè nènjá pá; ó vòrò kè 'níè avíá gw' erumbe ó míeni' írèndo yòrundá yí re kò pángò í-
 mlá gw' ísúngíníò v' íbekéllá sí re gòrè Krais Jísu. Írèndo yòdu y' ávenlíò ní' ípúngíníá s' Anyámblè, yò kè yí r' ísyolò gò nènjá, gò sèmbá, gò tevunlá, gò pófííá
 17 g' ògòrè: kò ómá w' Anyámblè dwanlé mèná pá, kékízò pá kè gw' evííò edu evíá.
 4 Mí sòmbíò g' ózyò w' Anyámblè, níí Krais Jísu, ó be jékèllá anlága wábo níá wí re júwá pá, íniè, njò-
 ngíníílag' íb' ísè ní' íníngò nýè,
 2 gambíní' ígámá; íwanlá gò nýò níí mplú gw' egóm'b' evíá, ní' egómbe fò kè; revunlá, zèmbá, áuugíníá, ní' ísáíndínlá ní' ínènjá
 3 sòdu. Kónde egómbe zí be blá zí re w' ayívíre jògò ínènj' íbíá; ndò, gò re waò ní' aròl mí bel' agám'b' affíonlá, wí be kénjíní' íkuw' íyáò ínlènjí yí re gá nt' ar'
 4 ítongíní' ísáò: kò waò kegúníí' aròl máò avíá g' ògíllíllí, agè
 5 kómbíz' ínkánlò. Ndò íwaní' awè zímá gw' ísáòn yòdu, zíníndíne njúke, gambíníe ntyángò mblá,
 6 zúlíz' evííò zò zí míníè. Kónde míè mí atweníí gò jíró gá ntyágò, ní' egómbe z' ògèndo
 7 wám' z' ásyíví. Mí are nwa p' ígov' ívía, mí amènlíz' òlemblá-
 nílò wám', mí apénjávénj' íbeke-
 8 líá. Avíá vénlò mí pengíníò níe kòròwá y' ògòrè, yí be pò míè gò ntyugú mè ní' Óvángíníí, Óyékèll' w' ògòrè: ní' arángá gòrè míè dá-
 díè, ndò gòrè waòdu kè wí tond' íbònwuníí sè
 9 Gènlízá gò sunge bíá gòrè míè;
 10 kónde Demás áfálí míè, arónde ntye yatè yínlò; are kènda pá gò Thésaloníká; Krèssèns kè are kè-
 ndá pá gò Galatía, níí Títus gò
 11 Dalmatía. Lúk dádíè are níá míè. Wóngé MArk kò bíá níá yè; kónde e be nungunlá míè gw'
 12 evííò zí míníè. Mí atómíí Tíkí-
 13 kús gò Efesus. Órògòsámá w' arígíò míè gò Tróás gòrè Karpús, gò be bíò kò twáníá wò, níí yángò kè, ndò pòsyò yángò yí bándá.
 14 Alèxánder y' òguvágúvú wí nkò-
 nga aléndíníí míè mbe mpòlò: Rerè e be fwínízè gá nt' ar' íjanj'
 15 ísè. Awè kè géllímá gòrè yè; kó-
 nde ázir' agám'b' ímázyò pòlò.
 16 Gw' áíònge kám'b' òzòzò wám' pegág' ómò gánlí míè, ndò waòdu w' áwálí míè: y' arángíníò waò.
 17 Ndò Rerè ágánlí míè, ayólízá

- miè; ko igamba kambô bukn vo miè, ko anlongo môdu jogo: azu-
nginlîô miè kè avila g' ôgwanla
18 wi ilon. Rerè e be penjavenja
miè avila gw' e'vîlîô edu e'vê, azu-
nginla miè gw' inlongn nyè ny'
ôrôwa: gôre yè ga lwanl' ivenda
gô konlako. Amèn.
- 19 Wôgisa miè Priska ni' Akwila,
20 ni nagô y' Ônsèsifôrus. Erastus
ariganlî gô Korinth: ndô Trôfi-
mus ayè riglîô miè ni' ijogo gô
21 Milletus. Gènliza gô bia egômbè
z' ifwi viagaga ro. Ubulus abô-
gizo, ni Pyudens kè, ni Linus,
ni Klodius, ni' awarerè waôdu.
22 Rerè e ga lwanlè ni' inlinl' inyo.
Imèpinîô gôre 'wè.

EZANGÔ ZI POL GÔRE

TITUS.

- 1 Pol, nyôngô y' Anyambè, nì erôfîl yi Jlsu KraIs, ga nt' ar' lbd-
kelia sî mongi wi re pingô pa nì
Anyambè, nì lmla a' ôgillgill
wi rega nt' are ntondinli y' Anya-
mbè, gw' lguñiu ny' efiènio z'
egômbè zôdu, z' avanganlîô nì
Anyambè, yi re y' anlôkize, ntye
3 yinlôlôvlagô ro; ndô egômbè ayi-
va pa are bôwunlia p' igamb'
inyè gô ntyangô, yi re yè jeginla
pa miè, ga nt' ar' ôzômbiô w'
Anyambè y' Ôzunge wazyô;
4 gôre Titus y' ôñwanl' lyam' wa-
gillgill ga nt' ar' ibekell' sazyô
mêmô: Imèpinlô nì afiènjè avila
gôr' Anyambè ya Rerè nli KraIs
Jlsu y' Ôzunge wazyô.
5 Gô ntinla yinlô arigl miè 'wè gô
Kret inlè, ko 'wè kenj' isaôn y'
ariganil gô kenjô, alôvî anlero gô
nkal' iedû, ga nt' azômbi miè 'wè;
6 j' adwanl' ômo re ntyèmbo fo,
ônlôfîe w' ôñwanl' ôñfiori, ô re nì
awanla wi bekelia, ô ra e pa tetô
7 nì lntyal' imbe nì ipava. Konde
ôvenjavenji e ga lwanle ntyèmbo
fo, ga nyôngô y' Anyambè; ara-
ng' ômô r' ewônjô eyole, ge ômo
sunge benda, g' cyonga, ge ôma
w' lgovî, ge ôma w' ôgasyô w'
8 anliva; ndô e ga lwanle nì ôgwân-
de, ntondi y' isaôn imbia, ôzîfîa,
ôgôre, nkèrè, ômo almbi' ôku'
9 'wè; nkôtag' igamba nyaglligill
ngwasyi nt' anènjîô yè, ko yè
dwanla nli nguû y' nugituli'
anlaga nì inènj' ibia, azyuria wâ
wl dôv' Impaga.
10 Konde r' awenge wl r' ijoginlô
- fo, igambial y' agamba manyawè
nì iremisi, pôsyô gôre wâ wi re
11 kèrô pa, wi re agwanl' imao nli
ga nlunjô; wi kegunlla inagô
saro, nènjag' isaôn yi re yi zye
kwèkwè gô nènjô, g' ôñwanja w'
12 anliva mi ntyonli. Ôñfiori gôre
wâ, ôvogisi wâômè, are bulla pa,
'nlè, Mongi wi Kret wâ inlôki
egômbè zôdu, inyama almbè,
13 ambuñiu magera. Igamba mè
nyl re rêli. Gô ntinla yinlô zè-
mba wâ nsèmbinli njole, ko wâ
14 dwanla jolajola gw' ibekelia, ko
w' ayoginlô lkanlô s' Iju, nì
isômbia s' anlaga wi kegwa avila
15 g' ôgilligili. Gôre wâ wi re nkè-
rè ya yôdu yi re nkèrè: ndô gôre
wâ wi re feva pa ko w' ayivira
zyel' ezoma zi re nkèrè; ndô va-
nganl' lgu yaô nì irèñ' lyaô yi re
16 feva pa. Wi bulla 'nlè azw'
avôrô Anyambè; ndô wi dandè
nì ljanj' isaô, wi re du boula pa,
ljoginlô fo, nla gw' eñilô edu eñia
ngulu fo.
2 Ndô gamb' awè isaôn yi kekanla
2 nì inènj' ibia: inlè, anlero wi
ga zimbe ikuw' lyaô, alwanla
zîfîa, nì ôgu mbiambè, jolajola
gw' ibekelia, gw' ltonda, nla gw'
3 isindinla. Egolani mêmô k'
antô anlero wi ga lwanle nli mpa-
nginli yi kekanla nì isaôn yôru-
nda, arang' l'vèrinli ge aayaka w'
4 imbia; ko wâ nènj' antô arumbe
gô tond' anlôfîe saômè, nì awanl'
5 lyaômè, alwanla zîfîa, nli nkèrè,
nibandamlulag' inagô saômè,

nkèngò, ni' ijoginlò gòr' anlòfite
 saòmè, ko igamba ny' Anyambiè
 6 ny' avèdiò. Zòmbi' awanjo kè gò
 7 dwanla zifia: gw' isaón yòdu
 ntuminlag' òku' womè egènlizò
 z' ljanj' ibia; gw' inènja rumi-
 nia agamba mi nkèrè ni' òzifia,
 8 ni' agamb' ambla, mi re m' ayolie
 sèmbò; inlè ayè ò sira e ga yenie
 ntyonli, konde azye ni' lgamb'
 lve nyi kamba g' òfiwanj' iwazyò.
 9 Zòmbi' lnyòugò, inlè wi ga yogi-
 nìò irer' lsaòmè, arondia wàò gw'
 lsaón yòdu, ko w' awinliz' lga-
 10 mba; aranga njufaga, ndò ndwa-
 nlag' anlaga wi re ko bekelìò g'
 òsaón wedu; ko wàò simania ni'
 lnènja s' Anyambiè y' Ózunge
 11 wazyò gw' lsaón yòdu. Konde
 lmèpinlò s' Anyambiè si re bòwu-
 nia pa, al bag' lsaunginlò gòr'
 12 anlaga wàòdu, nènjaga 'zwè inlè,
 azwè ga wal' lallini' Auyambiè
 ni' ltonginia si ntye, alwanla ni'
 òzifia ni' ògòre ni' l'joginlò gòr'
 Anyambiè gò ntye yatè yinìò;
 13 mpònlag' l'gufu òfia mènyo, va-
 ngani' lbòwunia s' lvenda ny'
 Auyambiè mpòlò ni' Ózunge wa-
 14 zyzò Jiau Krai; ò veni' òku' wè-
 mè g' òfiwanj' iwazyò, gò dandu-
 nia 'zwè avila gw' ipava sòdu,
 amèpi' anlaga gò dwanl' iwè mè,
 wi re mptu gw' ljanj' ibia.
 15 Gamb' lsaón yinlo ko tevunia
 azèmba ni' luyanga nyòdu. Ayi-
 vlr' òm' edu pèdiò.
 3 Yònginlaga wàò gò tugiz' lkuw'
 lyaò gòr' ampenda, ni' anyanga,
 alwanla ni' l'joginlò, nia gò dwa-
 nla keka pa gw' èvilò edu èvia;
 2 w' avèrinl' òm' edu, w' alwanla
 kè ni' mbèlèkè, ndò wi ga lwanle
 nkèngò, ntuminliag' òkèndekè-
 nde wòdu gòr' anlaga wàòdu.
 3 Konde azw' avegag' lteffu ni
 mori, l'joginlò fo, temizò pa, nja-
 njiulag' anlango m' ltonginia ni'

ambia mi ntye, ndwanlaga gw'
 egunio ni' fiandi, blkò pa, ni
 4 mbikanlaga kè. Ndò gw' a-
 wòwunli nkèngò y' Anyambiè
 y' Ózunge wazyò, ni' itond' isè
 5 gòr' anlaga, azuuginli 'zwè, ara-
 nga g' òfiwanja w' ljanja s' ògòre
 s' ayanjiò 'zwè, ndò ga nt' are
 nkèngò yè azunginli 'zwè, v' l'jò-
 6 vunla s' ljanlò ljonla ni' lpa-
 ngò ljonla si pangò Inlini' I-
 òfia, ny' ayiriò ndè gòre 'zwè ni'
 ibunla, vo Jiau Krai s' Ózunge
 7 wazyò; gò ntinia 'nlè, azwè pò pe
 mbèfi w' lmèpinlò sè, azwè ga
 lwanl' iyigisi y' l'gufu ny' èfiè-
 8 nio zakonlako. Igamba nyinlo
 nyl re gilgili, nia g' òfiwanja w'
 lsaón yinlo mi bela 'nlè ò ga wu-
 kunle buku, gò ntinia 'nlè wàò
 wi re bekelia p' Anyambiè wi ga
 v' lkuw' lyaò gw' ljanj' ibia. lsa-
 9 òn yinlo yi r' imbia yi re kè ni'
 l'lyolo gòr' anlaga. Ndò v'angwa-
 nia ni' lkote s' edosyu, ni' aga-
 mba g' òfiwanja w' ampòfia, ni'
 anyòmanlò ni' impaga g' òfiwa-
 nja w' lvauga; konde isaón yinlo
 yi r' l'lyolo fo ni' agamba ma nya-
 10 wè. J' adwanl' òmo sòng' inènj'
 ljenlè, ayè tevunlò pa nyongo
 nònga nia yimbanli, v'angwania
 11 nia yè; konde òm' ònlongo mè
 are joliza p' òrèfi' iwe, e fema-
 wema, av' òku' wè mè ògara.
 12 Gò be tòfia miè Artemas ge Ti-
 kikus gòre 'wè, niègize bla gòre
 miè gò Nikopolis; konde mi ake-
 nji gò dwanla gògò egòmbe z'
 13 lfwl. Nlungunle Zenas agambwè
 ni' l'Apòs g' ògèndò wàò mbia-
 14 mbiè, ko w' awut' ezoma. Mongi
 yazyò wi ga niènge kè gò janje
 vilò òfia gò ya yi r' l'lyolo, ko w'
 alwanl' ilònda fo.
 15 Wàòdu wi re nia miè w' abògizo.
 Wògiza miè wàò wi tonda 'zwè
 gw' l'bekelia. Imèpinlò gòre 'wè.

EZANGÔ ZI POL GÔRE FILEMON.

- 1 POL, mbwedi g' ôfiwanja wi
Krales Jisu, nll Timothe y' ôfiwo-
rerè, gôre Filemon, ômo tondô nl'
- 2 ômbilô nla 'zwè, nla gôr' ôfiwo-
rer' iyazyô ôfiwantô Apia, nll
3 Arkipus yi sozyè nla 'zwè, nla gô
fiandô yi re gô nag' wo: Imèpli-
niô gôre 'nlwè nll' afiènjè avila
gôr' Anyambè ya Rer' iyazyô nll'
Ôvanginli Jisu Krales.
- 4 Mi p' Anyambè yam' akefa
egômbe zôdu, njônginlago gw'
5 inkolo sam', konde mi are jogo
pa g' ôfiwanja w' itond' iso gôr'
lyombwi yôdu, nll' ibekelia ai re
6 'wè gôr' Ôvanginli Jisu. Mi ba-
mbia 'ulè idifa ai diwô ndo gw'
ibekelia, si ga yanje gô pange
miô ezom' edu efla zi re gôre
7 'zwè, gw' ipendia si Krales. Kon-
de mi avegagi nll' igeÿ' ivôlô nll'
ôzindiô ômpôlô gw' itond' iso,
konde vo 'wè, ôfiworera, irèfia
y' iyombwi yi re dènga p' Ijo-
wa.
- 8 Yenlo, vanga mi adwanla nll'
iganda nyôdu gôre Krales gô sô-
9 mbio ôsaôn wi re kwèkwè, ndô
g' onwanja w' itonda, mi tonda
viaganlô gô kwenlo nkolo, gô re
miè nt' are miè Pol yi mbôlô, nla
vèno mbwedi g' ôfiwanja wi
10 Krales Jisu kè. Mi kwenlo nkolo
g' ôfiwanja w' ôfiwanl' iyam'
Ônèsimus, ô yanliô miè gô ntyô-
11 gô yam', ô vegagi nll' mori ôma
w' isyolo fo gôre 'wè, ndô vèno
atwenl' isyôlô gôre 'wè nla gôre
12 miè: mi atôfiè gôre 'wè, ayè ô
13 re ga ôrèfi' iwam'. Mi ato si-
- mbiè gunlu nla miè, ko yè janji-
nla miè gw' inyang' inyo gô
ntyôgô yam' g' ôfiwanja wi ntya-
14 ngô mbia: ndô mi alende mpo-
ngo kaô mi amie ntondinli yo;
inlè nkèngô yo y' alwanle mpa-
nli ga mbangatiagô, ndô nll' ôrè-
15 fia. Konde vendetwa gô ntinla
ylulo aÿangwanli nla 'wè v'
ôfiwolingô, inlè ô ga lwanle nla
16 yè pèkèpèkè; aranga nyèniè ga
nyôngô, ndô viaganlô nll' nyô-
ngô, vanganle g' ôfiworerè wi to-
ndô, gôre miè rèti, ndô ko pôrô
gôre 'wè, g' ôzyôuli nla gôre Re-
17 rè. Sambô jogo w' apônia miè
18 ga ndegô, wongè ga mièmbè. Ndô
j' are 'wè dendinia pe mbe, ge
anwanlo ezoma, wela zô gô nta-
19 ngô yam'. Miè Pol mi tènda nll'
ôgo wafilmè, inlè, m' be po zô:
mi awulle nte nwanlo miè ôku'
20 womè. Ifi, ôfiworera, mi ga ye-
nle mbia gôre Rerè g' ôfiwanj'
iwo: zindi' ôrèfi' lwam' gôre
21 Krales. Gô re miè nll' abeko gw'
Ijoginlô so mi tèndinlo, mlagag'
inlè ô be denda vanganle viaga-
22 niô nll' nte bulla miè. Ndô egô-
mbe mèmô gekiza miè eziga kè:
konde mi are nll' igufiu inlè m'
be pô gôre 'nlwè v' inkolo sanli.
- 23 Epafras, yi mbwedi nla miè gô-
24 re Krales Jisu, abôgizo; yenlo kè
Mark, nll' Aristarkus, nll' Demas,
nll' Luk, imbilô nla miè, w' abô-
gizo.
- 25 Imèpiniô sa Rer' iyazyô Jisu
Krales si ga lwanle nll' inlinl'
inyo. Amèn.

I H E B R U .

1 Anyambî, y' agambagi nli rerê egomb' elônga nyongo sinyenge nli' Imponlo sinyenge v' Ivogisi,
 2 gw' intyugu sinlo sinuunia are kamba pa nia 'zwê v' Ôfiwanl' id, ô re yê dôvîa pa ôyigil wi ya yô-
 3 du, vo yê ke avangi ntye; ayê ô r' ônjêlênjêlê w' lwend' inyê, nli' edldi zi mpanginli yê, ô simble ya yôdu kê nli' igamba nyi ngulu yê, gw' aluô yê apang' ôyombunlô w' lbe, alwanli tu g' ôgo 'nlô-
 4 mîê w' ivenda gw' igônlo; are twa pa kê nli' inyanga viaganiô nli' ienjêl, nt' are yê jîga p' ina
 5 l'vîa viaganiô nla waô. Konde are bulinîla pa mande gôr' ienjêl' lnlê, Aw' ôfiwanl' iyam' ônlôffiê, nîênlo winio mi are 'wê janîa pa?
 6 nla, lnlê, M' be dwanle rerê gôre yê, nla yê be dwanl' ôfiwanl'
 6 iyam'? Nla gw' avo jinginiê njalie nlôffiê gô ntye awull, 'nlê, Ienjêl' s' Anyambîê sôdu si ga za-
 7 vinlê. Nla g' ôfiwanja w' ienjêl e bulla, 'nlê, E pang' ienjêl sê impunga nli' lnyôngô sê lbaâinîa
 8 s' ôgônli. Ndô g' ôfiwanja w' Ônwô 'nlôffiê e bulla, 'nlê, Ek' lzo, Anyambî, zi re gô konlako; nkogu y' ôgôre nle nkogu y' lpa-
 9 nginl' iso. Ô re tonda p' ôgôre, avik' lbe; yenlo Anyambî, Anyambî yo, are 'wê sagia p' aga-
 10 li m' lgeva viaganiô nli' affiori. E fo bulla kê, 'nlê, Aw' Ôvanginli, gw' ipakilla ô lôvî ntye, nli' ôrô-
 11 wa nle ljanja s' ago mo; ya yinlo yi be jîla; ndô ô be kongwa: yô-

du kê yi be twe lungu ga ngoi;
 12 ô be pura yô rwe ga ngoi, ko yô kalunliô: ndô awê ô par' egoianli mêmô, nli' impuffi lyo y' azukize
 13 du. Ndô are bulinîla pa mande gôr' ienjêl' nli mori, lnlê, Lwa' tu awê g' ôgo wam' ônlôffiê, kaô mi apang' iîôvalôvî yo iyarinlô ny'
 14 agôlo mo? Ienjêl sôdu arang' aninla mi janjinla, mi tôffiô gô janjinla waô wi be jîg' lsunginlô?
 2 Gô ntinla yinlo azwê ga vikill' lsaôn y' ayogilô mblambî viaga-
 2 nlô, azwê vende peria yô. Konde jog' igamba ny' agambîô nli' le-
 njêl' ny' avegagi jolajola, nli' lpav' ledu nli' ltwayoginlô sôdu s' alêng' ôrevunlô w' avegagi kwê-
 3 kwê; gambênl' azw' apera sê, j' azw' apêdi' isunginlô sipôlo si-
 nlo? s' avakill kambô nle Rerê, ko sô dwanlizô gôre 'zwê nle waô
 4 w' ayogilô; Anyambîê kê araklii mpo mô nla waô, nli lemba nli' lsaôn yi mamô, nli' anlongo mi lemba affîngê, nli' idavia s' Inli-
 ni' l'vîa, ga nt' avegagi ntondinli
 5 yê. Konde e pa fela gô ngulu y' ienjêl ntye yi re gô bla, yi kambô
 6 'zwê. Ndô ôm' are takilla pa gô mbôra, lnlê, Ôma ezande, zi re 'wê ko jônginliê? Ge ôfiwa w'
 7 ôma, ko 'wê balê? W' azyônliê kwê nli' ienjêl; w' awônliê kôrô-
 wa y' ivenda nli' ôlubô, alôvîê
 8 ewônjô z' ljanja s' ago mo; ô re ya yôdu fela pa g' ôdôlôngô w' intyôzyô sê. Sambô gw' awellê ya yôdu gô ngulu yê, e tig' ezom'

- edu zi re zi zye gô ngulu yè. Ndô
 9 Vênlo azwè jenle ya yôdu felô pa
 gô ngulu yè; ndô Jisu ô zyônîlô
 kwè nî' ienjêl g' ôfiwanja w' isin-
 ndinl' ijuwa, azwè jenlê borîô pa
 kôrôwa y' lventa nî' ôlubô, ko yè
 demb' ijuwa g' ôfiwanja w' ôm'
 edu v' imèpinlô a' Anyambiè.
- 10 Konde avegagi kwèkwè vo yè, ô
 vanginlô ya yôdu, ô vangî ya
 yôdu kè, gw' aluô yè abag' awa-
 nî' awenge gw' lventa, gô kekiz'
 ôventisi w' launginl' isaô v' laindl-
 nî' azyingô. Konde ayè ô mèpiza
 nla wâô wi mèpizô wâôdu wi pîla
 gôr' ôffiori : gô ntinla mè e pa je-
 nle ntyonli gô fella wâô, inlè,
 12 awarerè; konde e bulla, 'nlè, M' be
 takill' awarer' iyam' in' inyo, gô
 gare yi fiandô be jemba miè lau-
 minli' so. Nla, inlè, M' be beke-
 liè. Nli mbôra nyènè kè, 'nlè,
 Vônla, miè nî' awanla wi r' A-
 nyambiè pa pa miè. Sambô gô r'
 awanla nî' ôzyôull nli ntyinla,
 ayèmè kè awongî mpauginli mè-
 mô; lulè, v' ijuw' isè e ga rômbe
 ngulu y' ôma mè ô re nli ngulu
 15 y' ijuwa ayè nle Satan; ko yè
 panga wâô dièngadiènga wâôdu
 w' avegagi èfiènlô zâô zôdu tugô
 16 pa v' ltiâ s' ijuwa. Konde rèti e
 nungunla du lenjèl, ndô e nungu-
 nî' awanla wi Abraham. Yenlo
 avegagi kwèkwè vo yè gô pangô
 egolanli g' awarer' iyè gw' isaôn
 yôdu, ko yè dwanle minisè mpôlô
 yi nkèngo, yi re ko bekelîô gw'
 isaôn y' Anyambiè gô pang' ôra-
 18 vinlô w' îbe s' antiaga. Konde
 aye ayorlô pa g' ôsaôn w' azindl-
 nîlô ndè, are ngulu yi nunguula
 wâô wi ayorîô.
- 3 Gô ntinla yinlo, awarer' ayo-
 mbwl, iwongisî yi mbela y' ôrô-
 wa, vikillanli erôfîni nli minisè
 mpôlô y' imèm' isazyô, inlè, Jîau;
 2 ô vegagi ômo re ko bekelîô gôre
 yè ô lôvîè, ga nt' avegagi Mosès
 3 kè gô nag' wè yôdu. Konde ayè
 ayenlîô nî' inyanga ny' lventa
 viaganlô nli Mosès, nt' are yè ô
 nôge nagô nî' inyanga ny' ôlubô
 4 viaganlô nli nagô. Konde nag'
 wedu yi nôgô nî' ôma; ndô ayè ô
 vange ya yôdu nî' Anyambiè.
 5 Mosès avegagi ômo re ko bekelîô
 kè gô nagô yôdu y' Anyambiè ga
 nyôngô, atakwè m' isaôn mèyo y'
 6 avegagi gô kambô; ndô Kraîs
 avegagi gô nag' wè ga ôfiwonlô-
 fîè; nli nagô mè nle 'zwè, ja
 'zw' akôt' igand' inyazyô nî' layô-
 gwa s' iguiffu nyazyô, ngwasyi
 7 kwanga gô ntyai. Yenlo, ga nte
 bull' Inlini' Ivia inlè, Nlèno wi-
 8 nlo ja 'nlw' ajog' inyôl nyè, ayo-
 lizanl' irèfî' iyanli, ga gw' îbe-
 ndla, gô ntyugu y' idemba gw'
 9 itôve, gw' alemblô mlè nî' irer'
 isanli, ko wâô kènliza miè, aye-
 nî' ljanj' isam' agôfîni m' Impufî'
 10 anal. Gô ntinla mè avendi miè
 nî' lvôfîna mènnyonlo, awulla, 'nlè,
 wi femawema gw' irèfî' lyaô pè-
 kèpèkè, ko w' ami' imponlo
 11 sam'; yenlo mi arang' ôrangô
 gw' egunlu zam', inlè, w' ayingi-
 12 nle gw' ijow' isam'. Vandafîni-
 nlanli, awarera, vende dwani'
 ôma gôre 'niwè nî' ôrèfî' ômbe
 w' ltwayivira, kè dubwa avila
 13 gôr' Anyambiè yabo. Ndô revu-
 anlanli utyugu edu, gô par' ôfîa-
 nda; vende dwani' ôma gôre
 'niwè wi jolizô ôrèfîna nî' itemiza
 14 s' îbe. Konde ja 'zw' akôt' ipa-
 killa s' ibekeli' sazyô ngwasyi
 kwanga gô ntyai, gambè azw'
 15 atw' iwongisî yi Kraîs: gô bullô,
 inlè, Nlèno winlo ja 'nlw' ajog'
 inyôl nyè, ayolizanl' irèfî' lya-
 16 nli, ga gw' îbendia. Konde wa-
 mande gw' ayogiô wâô, w' ave-
 ndizè? aranga wâôdu w' agogwi
 17 avila gô Ejipt nli Mosès? Nla

- wamande w' avendinlô ndè agô-
mî m' impumî' aniaî? aranga
waô w' avavi, ko beude yaô pô-
18 awa gw' itôve? Wamande kè
w' aranginlô ndè ôrangô inlè w'
ayinginle gw' ijow' isè, kaô waô
19 w' avegagi nî' itwayoginlô? A-
zwè jenla kè 'nlè wî jolle jinginla
g' ôfwanja w' itwayivira.
- 4 Sambô ômpanganlô tiginlô pa
'zwè gô jinginla gw' ijow' isè,
azwè ga rienlî vende dwani' ôma
gôre 'ulwè ô jenlô 'nlè apênla.
- 2 Konde azwè kè azw' are kambî-
nîlô pa ntyangô mbia, vanganle
ga waô; ndô lgamba ny' agambîlô
nyî nungunla waô mpongo, ko-
nde nyî dèng' lbekella gôre waô
3 w' ayogîlô. Konde azwè yî re
bekella pa, azwè jinginla gw' ijo-
wa; ga nt' are yè bulla pa inlè,
nt' arangi miè ôrangô gw' egunlu
zam', inlè, w' ayinginle gw' ijow'
isam': vanganle vilô yè y' aluô
y' amanli avila gw' idôvilô al
4 ntye. Konde are bulla pa gô
mbôra g' ôfwanja wî ntyugu ôrô-
gènlô inlè, Nî' ayowî Anyambiè
gô ntyugu y' ôrogènlô avila gw'
5 ijanj' isè sôdu; nla gô mbôra yî-
nîlô kè e fo bulla, 'nlè' W' ayî-
6 nginle gw' ijow' isam'. Sambô
konde atiganîl gôr' anlaga gô jî-
nginla gô sô, nla waô w' alôuge
kambînlô ntyangô mbia wî pa jî-
nginla g' ôfwanja w' itwayivira,
7 e fo tete ntyugu yantuntu, inlè,
Nlènlo wlnlo, gô bullè vo David,
ôling' ôla piaganla pa, nt' aluô
abulî, inlè, Nlènlo wlnlo ja
'nlw' ajog' inyôl nyè, ayôlîzani'
8 irèfî' iyanli. Konde arwe 'nlè
Joeyua avenlî waô ijowa, gavo e
to kamba g' ôfwanja wî ntyugu
9 nyènlè viaganlô. Sambô mongî
w' Anyambiè w' atiginlô aljowa.
10 Konde ayè ô re jinginla pa gw'
ijow' isè, ajowî avila gw' ijanj'
- isè, nt' ayow' Anyambiè avila
11 gw' isè. Sambô azwè ga gènlize
gô jinginla gw' ijowa mèsô, ve-
nde pôaw' ôma gô mpanîl mèmô
12 y' itwayivira. Konde lgamba
ny' Anyambiè nyî re bo, nî ngu-
lu yî janja, nyî re kè twa vîlaga-
nîlô nî' ôkwara wî tenla nkôva
mbanî, ntumaga kwanga gw'
ikera s' effènlo nî' inlinla, nî'
intyongakanlô nîl ntyombè; nyô
kè nyî re ngulu yî mî' ipikîlîa
13 nî' ikenja s' ôrôfîa. Zyel' ezoma
kè jumbunlô pa g' ôzyô wè: ndô
yoma yôdu yî re tele, nungunlô
pa kè zange gw' antyo m' ôma
mè ô be bambia 'zwè ntangô.
- 14 Sambô gô 're 'zwè nîl minisè
mpôlô, ô re jinginla pa ball g'
ôrôwa, inlè Jîsu y' ôfîwa w'
Anyambiè, azwè ga gôtenî' imè-
15 m' isazyô ngwasyî. Konde azwè
azyè nîl minisè mpôlô ô re ayollè
pôginî' idèllnîl sazyô; ndô ave-
gsgi syoriô pa gw' isaôn yôdu nt'
16 are 'zwè, ndô e janj' ibe. Sambô
azwè ga vîlage nî' iganda gw' eka
z' imèpinlô, ko 'zwè dènge nkè-
ngo, nî' imèpinlô sî nungunla
'zwè gô gômbe yî re 'zwè nî'
isyolo.
- 5 Konde minisè mpôlô edu, plnjô
pa avila gôr' anlaga, e dôvilô g'
ôfwanja w' anlaga gw' isaôn y'
Anyambiè, gô p' idôvilâ ayîr'
2 intyagô g' ôfwanja w' ibe. Are
ngulu yî pôginla waô wî r' imia
fo kè nla wî femawema, konde
ayèmè are kômbinlô pa nîl ndè-
3 linlî; nla gô ntînlâ yînlô are nî'
isyolo nyî jîr' intyagô g' ôfwanja
w' ibe, aranga g' ôfwanja w'
anlaga dadîè, ndô g' ôfwanja w'
4 ôku' wèmè kè. Ôma kè awong'
lnyanga nyînlô g' ôkuwèmè, kaô
e fwellô nî' Anyambiè, ga nt' ave-
gagl Aron. Yenlo kè, Kraîs e pe-
5 ndî' ôku' wèmè gô twe minisè

- mpóló ayèmè, ndó ayè ó wulinlè, 'nìè, Aw' òfiwaní' iyam', nìèno wlinlò ajanla miè 'wè, ayè avendìè.
- 6 Ga nte bullè gò mbóra nyènlè kè 'nìè, Awè minisè yapèkèpèkè gò
- 7 mpànginli yi Mèlkizedèk. Ayè kè gw' Intyugu s' avegagìè g' ózyónli, agambinli agwenlè nkolo ó vegagi nli ngulu yi sunginlè avlla gw' Ijuwa, vanganle nì' Itóngá sipóló nì' autyonli, nì' aylviríó yè nì' Anyambiè, konde
- 8 avlimbiè; ndó vanganlè ayè òfiwanla, anlèng' ijoginlò nì' Isaón y' 9 azindinlò ndè; ayè kekizò pa yenlo, arweni' óvanganli w' Iaugnina sakonlako góre waódu wi
- 10 joginlò yè; aýðtió kè nì' Anyambiè, inlè, minisè mpóló gò mpa-
- 11 nginli yi Mèlkizedèk. G' òfiwanj' Iwè azw' are nì' igamb' inyenge nyi bulla, nyl re kè jola gò bengunlò, konde anlw' atwenli
- 12 dra gò jogo. Konde egómbe ayl-
 13 ɔa pa zi re 'niwè nì' inyanga nyi dwanl' Inlènj, anlw' are nì' leyolo nyi dèng' óma gò fe nènja 'niwè agamb' alónge m' ipakilla s' inènja s' Anyambiè; anlw' atwenli nì' leyolo ny' ambènlíngò, nì'
- 13 aranga ny' iny' ijole. Konde ayè ó jong' ambènlíngò e pa mènla nì' Igamba ny' ógóre, konde e
- 14 pare kelkel. Ndó iny' ijole si re gór' anlaganlagìè, waó wi re nì' Irefi' Iyaó mènla pa nì' Isindinla gò mie mbia nli mbe.
- 6 Yenlo azwè ga rig' Ipakilla s' inènja si Kraís, gò 'zwè kombiz' isulizò; aranga ndóviaga nyongo nyènlè Izanga ny' ikalwa avila gw' Ijanja si re juwa pa, nla ny' 2 Ibekefia gòr' Anyambiè, nla ny' inènja s' Ibaptaliza, nì' italla s' ago, nì' Itóngunlió si r' óngi wi re juwa pa, nì' Ijèkèlla sakonlako.
- 8 Nla yenlo be denda 'zwè, j' 4 Anyambiè ajlvra. Konde waó
- wi re jenlizò pa nli mori alemb' Idayia s' óròwa, alwanl' Iwongiei
- 5 y' Inlinl' Iyila, alemb' Igamb' iyila ny' Anyambiè, nì' Ingulu si ntye yi bia, ko waó pòsawa, w' ayolie fo pangó awonla ko waó kalwa; konde wi fo banli' Ófiwa w' Anyambiè gò kroa gw' Ikuw' Iyaómè, ayenlizè ntyonli gò bwi.
- 7 Konde ntye yi jong' Iulingó si biaviaga gò yó, ayanl' ówong' ómbia góre waó wì janja yó, yi re nì' ózavinlò avlla gòr' Anyambiè:
- 8 ndó mèyo yi janl' arèndè nì' Ifalifa, yi r' Iyolo fo, yi re kè pìèrè nì' ózavó; nli ntyal ya yó nle gò pezyó.
- 9 Ndó, mongi tondó, azwè pónl' Isaón imbia viaganlò g' òfiwanj' Iwanli, nì' Isaón yi kènda ta nì' Iauginlò, vangaal' azw' akamba
- 10 yenlo. Konde Anyambiè arang' ómbe gò de'vani' Ijanl' Isanli nì' itonda si re 'niwè tumlinla pa gw' in' Inyè' gw' alnungunli 'niwè iyombwi, avo nungunla waó kè.
- 11 Azwè bela kè, 'nìè óm' edu góre 'niwè e ga ruminlè mpiu mèmó gw' Iauliza s' Igufúu kwanga gò
- 12 ntyal: ko nlw' alwanl' agera, ndó Iwanlanl' Iverisli yi mongi wi re jiga p' Impanganlò v' Ibekefia nì' Isindinla.
- 13 Konde gw' avanganl' Anyambiè avanganla nli Abraham, gò re 'nìè ayolie tang' óm' ompóló viaganlò nì' ayèmè, arang' óku' wè
- 14 órangó, inlè, Rèti gw' Isavinla m' be savinlo, nla gw' Ibulniza m' be
- 15 bunlizo. Nla yenlo, ayè stúdinla
- 16 pa, alèng' ómpanganlò. Konde rèti anlaga wì tang' eza mè zi re viaganlò órangó: nla gw' Impag' Isaó sódu órangó wì ówanliz' Iga-
- 17 mba. Yenlo Anyambiè, mbelaga gò tumlinli' Iyigfal y' ómpanganlò zange viaganlò nì' are nkenjinli yè y' ayolie kalwi, alwanliz' Iga-

- 18 mba gôre waô ni' ôrangô: gô nti-
nla 'nlè v' isaôn imbanli yi re y'
agalwize, gô yô kè Anyambiè ayo-
lie nôke, azwè ga lwanie ni'
ôzindio ôyole, azwè yi re fanga pa
gw' lzyombunlô agôt' iguffiu nyl
re dôviniô pa 'zwè ngwasyi.
- 19 Iguffiu mèn nyl re gôre 'zwè ga
nyilô y' lulinla, nyô kè ny' azal-
ize, nyl re k' iyole, njingnlaga
boli gô mbôra yagare y' ônlamb'
ôzyambe; mbôra yi re Jisû Ige-
ndi nyazyô jinginia pa g' ôfiwanj'
iwazyô, ô re twa pe minisè mpôlô
y' egômbe zôdu gô mpanginli yi
Mèlkizedèk.
- 7 Konde Mèlkizedèk winlo, y' ôga
wi Salèm, minisè y' Anyambiè
y' igôulômè, ô latanli nil Abra-
ham gw' awinyè avila gw' ijiliza
2 a' aga', azavinlè, ô venlô nie Abra-
ham effiori gw' igômi gô ya yôdu;
in' inyè nyl pivia 'nlè ôga w'
ôgore, avila vovo kè ôga wi Sa-
lèm, wi pivia 'nlè ôga w' affènjè;
3 ô re rerè fo, ngwè fo, njanli fo,
azyè kè ni' lpakilia s' intyugu ge
ntyai y' effènio, ndô are pangô
p' egolanli ga Ôfiwa w' Anya-
mbiè, e dwanie minisè egômbe
zôdu.
- 4 Ndô vivlarenli nt' avegag' ôma
mè ômpôlô, ô venlô nie rerè nô-
nga Abraham effiori gw' igômi
avila gw' ifianlô. Rêti waô gôr'
5 awanla wi Levi wi bong' inyanga
ny' minisè wi re ni' ôzômbiô gô
bong' avila gôr' anlaga effiori gw'
igôfii gô ya yôdu ga nt' ar' iva-
nga, inlè, avila gôr' awarer' iyaô,
vauganie w' apila g' ôna wi
6 Abraham; ndô ayè ô re njanli yè
yi pa tangô avila gôre waô awo-
ngi gôre Abraham effiori gw' igô-
fii gô yom' iyè, azavinlè ô vegagi
7 ni' impanganio. Ndô mpsaga du
fo ôfiwangô e saviniô ni' ômpôlô.
8 Nla venlo anlaga wi juwa njuwa-
- ga wi bong' effiori gw' igôfii;
ndô vovo ôma, ô buliô inlè e pare
9 bo. Yenlo, ôma ko bulia 'nlè, vo
Abraham vanganle Levi, ô bong'
effiori gw' igôfii, are pa p' effiori
10 gw' igôfii; konde e pare g' ôna
wa rer' iyè, gw' alatani Mèlkize-
dèk nla yè.
- 11 Arwe 'nlè anlaga ko mèpa ni'
iminisè gô mpanginli yi Levi
(konde gw' egômbe zaô ivanga
ny' avenlô anlaga), layolo ande
gôre minisè nyènlè gô nongwa
gô mpanginli yi Mèlkizedèk, ni'
aranga gô mpanginli yi Aron?
- 12 Konde mpanginli yi minisè kalu-
nlô pa, atwenli k' ikalwa s' iva-
13 nga nt' ar' isyolo. Konde ayè ô
kambô isaôn yinlô ayè ôfiwa wi
mbuÿe nyènlè, yi re yi zye ni'
ôma ô re janja pa gô mbôra yi
14 ntyagô. Konde re zange, inlè,
Rer' iyazyô avili gô mbuÿe yi
Juda; ndô mbuÿe mè Môsès e pa
teta yô gw' evilô zi minisè. Ni'
15 igamba nyi buliô 'zwè nyi re za-
nge vlaganlô, j' anongwè minisè
nyènlè gô mpanginli yi Mèlkize-
16 dèk, ô iôviô, aranga ga nt' are
ivanga ny' ôzômbiô w' ôzyônli,
ndô ga nt' are ngulu y' effènio
17 zapèkèpèkè. Konde yi takliô g'
ôfiwanj' iwè, inlè, Awè nle mini-
sè yakonlako gô mpanginli yi
18 Mèlkizedèk. Konde ivanga ny'
anlônge dwanli nyi re tômbô pa
konde ny' avegagi dèia ni' isyolo
19 fo. (Konde ivanga nyl pa mèpiz'
ezoma), ko bia gw' inyanga nya
nyô iguffiu lvia vlaganlô, vo nyô
syusya 'zwè pièrè ni' Anyambiè.
20 Ni' igamba mè nyl pa twa ôrangô
21 fo; konde rêti awa wi Levi wi re
twa p' iminisè ôrangô fo; ndô
Jisû ni' ôrangô vo yè ô bulia g'
ôfiwanj' iwè, inlè, Jihôva are ta-
nga p' ôrangô e be niga kè nkô-
ndi, inlè, Awè nle minisè yako-

22 niako; yenlo Jiesu are twa pe pu-
 23 nu yi njeka mbia viaganlò. Nli
 mongi mèso wi re twa p' iminisè
 sinyenja, konde wl jollè kongwa
 24 g' òñwanja w' ijuwa. Ndò winlo,
 gò re 'nìè è dwania pèkèpèkè,
 are nì' inyanga nyi minisè nyi re
 25 nyi kalwa du. Yenlo are nli
 ngulu kè yi sunginla kwanga wa-
 òdu wi syuaya gòr' Anyambiè vo
 yè, konde are egòmbe zòdu bo gò
 kanla waò.

26 Konde azw' are nì' isyolo nyi mi-
 nisè mpòlò ònlongo mè, ò re nkè-
 rè, ibe fo, mpèlò fo, bangwanla pa
 nì' anlag' aye, ò re pandiò pa kè,
 27 gw' igònlò viaganlò nì' òròwa; ò
 re azye nì' isyolo, g' iminis' ifiò-
 ri, gò jir' intyagò ntyugu edu,
 gw' alònga g' òñwanja w' ibe sè-
 mè, nì' avila vovo g' òñwanja w'
 ibe s' anlaga: konde alèndi yenlo
 nyongo mori v' egòmbe zòdu gw'
 28 ayiriè òku' wèmè. Konde ivanga
 nyi dòvì' anlaga iminis' mpòlò,
 wi re nì' indèlinli; ndò igamba
 ny' òrangò, nyi sòng' ivanga, ny'
 alòvì Òñwanla, ò re mèpa pa gw'
 egòmbe zòdu.

8 Ntinia y' isaòn y' akambò vènlò
 ye yinlo inìè, azw' are nli minisè
 mpòlò ònlongo winlo, ò re dwa-
 nla pa tu g' ògò 'nìòmè w' eka z'
 2 òma w' igònlò mè g' òròwa, mi-
 nisè yi nagò y' òruna, nla yi na-
 go y' ikuku, y' alòvìò nìè Rerè,
 3 arang' anlaga. Konde minisè
 mpòlò edu e dòvìò gò jir' intyagò
 s' inya nla si ntyinla: yenlo r'
 isyolo gòre winlo ke gò dwania
 4 nì' eza zi jirò. Arwe 'nìè are gò
 ntye, gavo alwanize minisè, ko-
 nde r' iminisè si jir' intyagò ga nt'
 5 ar' ivanga; wi re wi sòng' egolanii
 nì' iviri ny' isaòn y' òròwa, ga nt'
 avenliò Mòsès avenli' òkeli nì'
 Anyambiè gw' alukiè gò kekize
 nagò y' ikuku: konde awull' inlè,

Vandaminla, ko pange ya yòdu
 ga nt' ar' egolanii z' arevìò 'wè
 6 gò nòmba. Ndò vènlò are dènga
 p' èvìlò èvìla viaganlò, ga nt' are
 yè òvovi wl njeka mbia viaganlò,
 jèkanlò pa gw' impanganlò imbia
 7 viaganlò. Konde arwe 'nìè nje-
 ka nònga y' avegagi ntyèmbo fo,
 gavonlo awutò mbòra gò njeka yi-
 8 mbanli. Konde naèmbaga waò,
 e bulia, 'nìè, Vòlanli, intyugu si
 bia, bulie Rerè, al be jèkanlò mè
 njeka nyonla nli nagò yi Israèl
 9 nli nagò yi Juda; aranga ga nt'
 avegagi njeka y' ayèkanliò mè
 nì' lrer' isaò gò ntyugu y' agòti
 mè waò g' ògò gò kogunla waò
 avila gò ntye yi Ejipt; konde wi
 pa kongwa gò njek' iyam', ko mi
 10 anlaka waò, bulie Rerè. Konde
 yinlo nle njeka yi be jèkanlò mè
 nli nagò yi Israèl Intyugu mèso
 viaganlò, bulie Rerè; inlè, m' be
 fel' ampang' imam' gw' igu yaò,
 arènda mè gw' lreffi' iyao; m' be
 dwani' Anyambiè yaò, ko waò
 11 dwani' anlag' iwam'. Ko w' avo
 nènj' òm' edu òm' iwè, nì' òm'
 edu òñworer' iyè, inlè, Miare Re-
 rè: konde waòdu wl be mia mè,
 avila gòr' òñwangò agènd' òmpò-
 12 lò gòre waò. Konde m' be pògi-
 ni' ibe saò, nì' ipav' isaò m' be
 13 fo jònginlia so nyènlè. Gò bulie
 'nìè, Njeka nyonla, e pange nje-
 ka nònga nungu; ndò eza zi tw'
 elungu, alòmbinia, zi re pièrè nli
 manla.

9 Njeka nònga y' avegagi kè nì' isò-
 mbia s' isavinla, nli nagò y' òru-
 2 nda yi ntye. Konde nagò y' iku-
 ku y' anlògìò; gò yò mbòra nònga
 y' avegagi nì' òñwanga w' òjò, nli
 tavuru, nli mpèmba yi tuminliò;
 mèyo yi fweliò, inlè, Mbòra yò-
 3 runda. Nì' ònlamb' òzyambe wl
 mbanli viaganlò, vovo avegagi
 mbòra yi fweliò, inlè Òruna mè;

4. gógó avegagi mbóra yi nkangó yi ayika yatenlatenia, ni' egara zi njeka, pugó pa nli ayika yatenlatenia; gó zó avegagi evagó zi ayika yatenlatenia zi mana, nli mpáya yi Aron y' awal' íròndó, ni' adó mi njeka. Nla gw' igó-
 5. nió nya zó avegag' ikèrubim s' ónjòdènjèdè ndifiniage mbóra y' óravinió; ndó vèno azw' ayolie kamb' isaón yinlo yódu mori mori. Ni' isaón yinlo kekizó pa yenlo, iminisè si jingina pèkèpèkè gó nontye nónga, ndendag' intyale s' isaviniá; ndó gó nontye yimibanli ayinginlag' iminisè mpólo dadìè, nyongo mori g' ómpufiá, ni' ayè kè ayolie kaó nli ntyinla, y' ayirió ndè g' ófiwanja w' oku' wèmé, nla g' ófiwanja w' ifwema
 8. s' anlaga. Inlini' Ívía ny' arevagi yenlo, inlè, mponlo yi jinginiá gó mbóra y' óruna yi dád y' anungunló, gw' avegagi nagó y'
 9. ikuku yi pare. Igamba mè ni' eliugilió gw' egómbe zinlo; konde vovo w' aveni' idávía ayirag' intyagó si re s' ayolie mèpi' óma
 10. ó saviniá yenlo g' órdíma. Si re kaó intyale s' ózyónli, anlongo m' inya ni' ijouga ni' ijóvunla, si sómbió kaó agénda gw' egómbe zi be kumanlió isaón yódu. Ndó
 11. Kraia bia pa, minisè mpólo y' isaón imbia yi re gó bia, aviaganí gó nagó y' ikuku mbia viaganí nli mèpa pa viaganio, yi re yi pangó ni' ago, inlè, aranga yi ntye yinlo, ayinginiá gó mbóra y' óruna mè nyongo mori v' egómbe zódu, aranga nli ntyinla y' imbónli ni' inyare, ndó nli ntyini' iyèmé, afèng' ólandunió
 13. wakonlako. Konde vóndó ntyinla y' imbónli ni' inyare inlómé, ni' ómbu wi nyare nyantó nyèngó pa góre waó wi re feva pa, yi mèpia waó gw' ijombunila s'
 14. ózyónli: ko pòró ntyinla yi Kraia, ó yir' óku' wè v' Inlinia nyakonlako mpélo fo gó' Anyambìè, yi be jombunli' Irèfi' iyanli avila gw' ljanja si re juwa pa, ko 'nlwè
 15. janjini' Anyambìè yabo? Nla gó ntyinla yinlo ayè ni' óvovi wi njeka nyonia, inlè ayè juwa pa gó dandunl' lvavli' yi njeka nónga, waó wi re fwèlò pa wí ga lèng' ómpangamló w' ijiga sakonlako.
 16. Konde gó dwani' ezangó z' ijiga, vovo ga lwanl' ijuwa s' ómo vavó ngi zó. Konde ezangó z' ijiga zi r' isyolo óma juwa pa: ndó zi zye ni' isyolo du ólingó wi par' ómo
 18. vangí zó bo. Gó utinla yinlo vanganle njeka nónga yi pa jekaníó ntyinla fo. Konde gw' alud' isómbia sódu s' akambió nle Móses gó' anlaga waódu nt' avegag' ivanga, awongi ntyinla y' inyare ula y' imbónli, ni' aningó ni' imia y' adomé yatenlatenia nli hisop, anyèny' ezangó mè, ni'
 20. anlaga waódu, awulla 'nlè, Yinlo nle ntyinla yi njeka y' azómbió
 21. ni' Anyambìè góre 'nlwè. Ego-lanli mèmé kè anyèny' nagó y' ikuku nli vagó yódu yi nagó nli
 22. ntyinla. Nla ga nt' ar' ivanga, plèrè nli ya yódu yi jombunlió nli ntyinla, ni' ipóviza si ntyinla fo zyal' inyeza s' lbe.
 23. Sambó avegag' isyolo inlè golanli y' isaón yi re g' óròwa yi ga yombunlió yenlo; ndó ya y' óròwa yómè ni' Intyagó simbia viaganíó nla sinio. Ndó Kraia, aylingini, aranga gó mbóra y' óruna yi pangó ni' ago, yi r' egolanli zi mbóra y' óruna yagiligili; ndó g' óròwa wómè, gó bóvunlia vèno g' ózyó w' Anyambìè g' ófiwanj'
 25. iwazyó. Arang' inlè e ga yirayir' óku' wèmé, ga ute jinginle minlèè mpólo gó mbóra y' óruna ómpufi' ledu nli ntyinla yingaga

26 nli; arwe yenlo, gavonlo ajuwi nyongo ainyenge ntye ga pangò: ndò vènio gw' isula al gòmbe awowunli nyongo mori gò tòmbe'

27 Ibe ni' Ijir' òku' wèmè. Nla ga nt' are kenjò pa, gòr' aulaga gò juwa nyongo mori, ni' avila vovo

28 Ijèkèlía; yenio, kè Kraia, ayè jirò pa nyongo mori gò twani' Ibe sawènge, e be fo bówunlia nyongo yimbanil góre waò wí penginiè gò sunginia waò, ndò Ibe fo si tavinlò ndè.

10 Konde ivanga, gò re 'nìè nyi re ni' Iviril nyi ya Vía yi re gò bia, ni' arang' etindi yi ya mè rèti, Intyagò mèsònio mèndò al Jiragò waò pèkèpèkè òmpuffi' Ièdu, s'

2 ayolle mèpia waò wí bia. Azya nlonio s' arigizi jirò, koude waò wí savlnaj' yenlo, waò Jombunilò pa, w' avo syuriò ni' Ibe gw'

3 Irèmi' Iyaò? Ndò gw' Intyagò ainlo r' Ijònginlia s' Ibe òmpuffi'

4 Ièdu. Konde ayolle: dwanl' inlè ntyinla y' Iayar' Inlòmie ni'

5 Imbònlì ko tòmbe' Ibe. Yenlo gw' avienli Kraia gò ntye, awull' 'niè, Intyagò ni' idaVía ò pa bela sò, ndò ò re kekiza pa miè òkuwa;

6 Intyagò si pezyò nla al jirò g' òfiwanja w' Ibe ò jenla sò mbia.

7 Vovo awull' mè, inlè, Vònia, mi bia gò dende ntòndinli yo, Anyambè, gò mpuragò y' ezangò re

8 tэндò pa g' òfiwanj' Iwam'. Ayè bulia pa yenlò, inlè, Intyagò ni' idaVía ni' Intyagò si pezyò nla al jirò g' òfiwanja w' Ibe ò pa bela sò, ge jenla sò mbia, inlè, mèso al

9 jirò ga nt' ar' Ivanga, vovo awullè 'niè, Vònia, mi bia gò dende ntòndinli yo. E tòmbe' ezom' elònga

10 ko yè dwanliza zivani. Vo nke-njinli mè azw' are Jombunilò pa v' Ijira s' òkuwa wí Kraia nyongo

11 mori v' egòmbe zòdu. Nli minisè edu e kumanla ntyugu edu gò

dend' eVilò zè njiraga nyongo ainyenge Intyagò mèndò, si re s'

12 ayolle tòmbe' Ibe: ndò Kraia, ayè jira pe ntyagò mori g' òfiwanja w' Ibe v' egòmbe zòdu, alwanli tu g' ògo 'nìòmìè w' Anyambè.

13 Avila vovo e penginia, kaò IloVá-lòVé yè y' adòVilò Iyariniò ny'

14 agólò mè. Konde ni' Ijire ntyagò mè are mèpia pa waò wí re Jombwa pa v' egòmbe zòdu. Ni'

15 Inlini' Ivia nyi takilla 'zwè ndaga mè: konde ayè bulia pa 'niè,

16 Yinlo nie njeka yi be jeka miè nla waò Intyugu mèso viaganlò, bulle Rerè; inlè, M' be fei' ampang' Imam' gw' Irèmi' Iyaò, nla gw' Igu yaò kè m' be tènda mò;

17 vovo buliè 'niè, Ni' Ibe sàò ni' Ipar' isaò mi ayònginliè sò nyè-nlè. Ndò gò nyezò ainlo, zyele ntyagò yi fo jirò nyèniè g' òfiwanja

19 nj' w' Ibe. Sambò, awarera, gò re 'zwè ni' Iganla gò Jinginla gò mbdra y' òruna vo ntyinla yi

20 Jisu, nli mponio nyonla nla yabo y' avanginlò ndè 'zwè, yi Jinginla boli g' òniamb' òzyambi, inlè

21 òzyònlì wè; nla gò re 'zwè nli minisè mpólò yi r' ewònjò zi nagò

22 y' Anyambè; azwè ga zyusye pièrè ni' Irèmi' yarèti ni' Ibekeilia Ijole, Irèmi' Iyazyò nyèuyò pa gò tòmbe' ògara w' Ibe, ni' Ikuw' Iyazyò Jòvunlò pa ni' anlingò mapu-

23 pu. Azwè ga gòt' Iguñiu nyi mèndò 'zwè ngwaayi, ko ny' azyugazyuga; konde ayè ò re pangania pa are ni' Inyanga nyi bekelilò.

24 Azwè ga vikilianienli kè gò nuglanla gw' Itonda nla gò Vilò Vía.

25 Azw' awalani' Idatanla ta, ga nte dend' awèwo, ndò azwè ga nuglianienli; nla pòsyò, gò jenla 'zwè, inlè ntyugu yi ayusya pièrè.

26 Konde ja 'zw' apava nli nkanda, azwè dènga p' imia s' òrèti, zyele nyèniè ntyagò yi jirò g' òfiwanja

27 w' ibe, ndò kaò ipónla s' ereria s' ljàkèlia, nli ngambi g' ògònlí yí
 28 be mèní' ilòvalòvì. Ayè ò re pava p' ivanga nyl Mòsès e Juwa ipòginla fo to dwani' iyení' imba-
 29 nil g' iraro: ndò vikillianll, nli òrevuni' òmpòlò ndè viaganlò, be tevunlò yè, ò re jara p' Òfiwa w' Anyambiè nli' agólò, arange ntyi-
 nia yí njeka y' ayombunlò yè, eza za nyawè, ko yè pèdì' Inlinia ny' imèpinlò?
 30 Konde azw' avòrò yè ò re bulla pa, inlè, Ngoko iyam', mlèmè m' be fwintiza. Nla inlè, Rerè e be jèkèlì' anlag' iwè. R' Igamma ny' ereria gò pòswa gw' ago
 31 w' Anyambiè yabo. Ndò vikill-arenli intyugu inònga, gw' azindinli 'nìwè, anlwè jenlìzò pa, azindinli' igovi lwòlò ny' azyingò;
 32 gw' egòmbè, gw' avanglò 'nìwè eza zì mamò nli' ipèdiò nli' azyingò; gw' egòmbè kè, gw' arwenli 'nìwè iwonglèi nla waò w' alendi-
 33 nlò yenlo. Konde anlw' avòginli waò w' avegagi gò ntyògò, azindinla kè lkwerò s' Igumbi' inyanli nli mbia, mlagag' inlè anlw' are nli' Igumba nyl r' l'vía viaganlo
 34 nla nyl dinga kè. Sambò awalaní' Iganí' inyanli, konde nyl re nli' òb' òmpòlò. Konde anlw' are nli' isyolo ny' isindinla, inlè, anlwè janja pe ntòndinli y' Anyambiè, anlwè ga lèng' òmpanganlò.
 35 Konde atigani' òfwollngò wakwè, ayè ò bia e be bla, e be dinga kè. Òm' iwam' w' ògòre e be dwania v' ibekelia: nla j' afwinya nli nyufia, òrèfí' iwam' w' ayenle yè mbia nyènlè. Ndò azw' azyè gòre waò wí fwinya nli nyufia gw' ijilìzò; ndò gòre waò wí re nli' ibekelia gw' leunginla a' anlini' imað.
 11 Ibekelia nli' iguñu iyole g' ò-
 fwanja w' isaón yldevinlò 'zwè,

atakwè m' isaón yí re yí pa jenlò.
 2 V' ibekeli' 'saò anlag' alònga w'
 3 alèng' eluñni e'vía. V' ibekelia kòtiza 'zwè, inlè, el'vía z' avanglò nli' Igamba ny' Anyambiè; yenlo ya yí jenlò yí pangò nli yoma yí
 4 re ko jenlò. V' ibekelia Abèl ayirini' Anyambiè ntyagò mbia viaganlò nli Ken, g' òfiwanja wa yò kè azumlinlò inlè, ar' ògòre, Anyambiè ntakillaga g' òfiwanja w' l'da'vì' sè: nla v' ibekelia mè vanganí' ayè Juwa pa ge e pe kamba. V' ibekelia awonglò Enok ko yè ayenli' Ijuwa; yenlo e dè-ugò du, konde Anyambiè awonglè: konde ayè wongagò ro alèng' atakwè mlulo, inlè, e tondí'
 5 Anyambiè: nli' ibekelia fo òm' ayolie tondle yè: konde ayè ò bia gòr' Anyambiè e ga vèkelle 'nìè Anyambiè, are, nla inlè e be da-
 6 v'ia waò wí butè. V' ibekelia Nòa, mlezò pa nli' Anyambiè g' òfiwanja w' isaón yí re yí pa twa gò jenlò, arienli, agekiz' òwata-nga gw' leunginla si nag' wè; yenlo avenli ntye ògara, arw' òyigal w' ògòre w' ibekelia. V' ibekelia Abraham gw' awelò yè, ayiviri gò tóra agènda gò mbòra y' avegagiè gò bonga g' ijiga; nli' aroriè, ge amle mbòra yí kèndò
 7 ndè. V' ibekelia alwaul' ògènda gò ntye y' òmpanganlò, ga gò ntye yingani' ndwanlaga gw' gw' inagò s' akuku, ayè nli Izak nli Jakob, irigò nla yè y' òmpanganlò mèmò. Konde avònlagi nkala yí re dòvìò pa, yí re ònlògi-
 8 si nli' òvagni w' òfiwanja w' Anyambiè. V' ibekelia vanganle Sara ayèmè alèngi ngulu yí pundiga, egòmbè zè plaganla pa, konde arangè ò vanganli, nli' inyanga
 9 nyl bekeliò. Yenlo avill gòr' ò-
 ffori, nli' ayè mpanli ga Juwa pa, avil' awanla g' igègnli y' òròwa

- vo ntangó, nla g' ózyègè wi ntyu-
va, ntangó du fo.
- 13 Anlaga winlo waódu w' ayuwi
gw' ibekelia, ge w' aleng' isaón y'
avanganlió, udó w' ayenli yó bó
ayenlè mbia, mémag' inlè waó
- 14 awoga n' agènda gó ntye. Konde
waó wi kamb' isaón ónlongó win-
lo wi teva 'nlè wi bute ntye yi
- 15 be dwani' Iyaómè. Arwe 'nlè w'
anlaki ntye mè y' arórió waó, w'
aro dènge mponlo yi fwluya.
- 16 Ndó vèno wi jóngunie ntye mbia
viaganlió, inlè, órúwa: yeulo A-
nyambiè e jenle ntyonli gó fwe-
lió inlè Anyambiè yaó: konde are
waó kekiza pe nkala.
- 17 V' ibekelia Abraham, gw' agè-
nizíó yè, ayiri Izak ntyagó: ye-
nlo ayè ó luó adèng' impanganlió
nli mbia, avegagi njrag' ikik'
- 18 inyè inlómé ntyagó; vanganl' ó-
fiwanl' id ó wulló, inlè, Góre Izak
- 19 be dwani' awani' iwo: konde avi-
kill 'nlè Anyambiè are nli ngulu
yi tóngunlia, vanganl' avila gw'
ijuwa; n' avo dènglè yè mpanli
- 20 ga avila gw' ijuwa. V' ibekelia
Izak azavinli Jakob nil Iso, va-
nganlè g' ófiwanja w' isaón y'
- 21 avegagi gó bia. V' ibekelia Jakob,
gw' alukid' gó juwa, azavinl' awa-
ni' a'vauli wi Joséf; azuminl'
Anyambiè, nsimbiag' óku' wè gó
- 22 nkogu yè. V' ibekelia Joséf, gw'
arwenliè pièrè gó juwa, agambi g'
ófiwanja w' idubwa a' awa wi
Israèl avila gó Ejipt, av' ózómbió
- 23 g' ófiwanja wi p' iyè. V' ibekelia
Móses, ayè janlió pa, ayumbunlió
ni' izombi yè agwèli araró, konde
w' ayenl', inlè, ayè ekeikel e'via;
- 24 ko w' ari' ózómbió w' óga. V'
ibekelia Móses, ayè twa p' óma, e
jivire fwelió, inlè, ófiwanla w'
- 25 ófiwo fiwantó wi Farad; ntondaga
gó jenlizó mbe nli mongl' w'
Anyambiè, viaganlió nla gó dèng'
- 26 ambia m' ibe v' ófiwolingó; ko-
nde ayenl' ipèdió g' ófiwanja wi
Krafs anliv' ambia viaganlió n'
agumba mi Ejipt módu: konde
avikillagi nte, be pó yè n' Anya-
mbiè. V' ibekelia alubwi gó Eji-
pt, e tia du egunlu z' óga: konde
azindinli, mpanli ga njenlagè ó
- 27 re ayenlizó. V' ibekelia avenja-
venji ntyagó y' ónioganlió, n'
inyènge ntyinia, ko yè ó yilliz'
- 28 injalie awata waó. V' ibekelia
avokosi waó mbenie mbonde ego-
lanli ga gó ntye yakaka: ndó
gw' agènlizi mongl' wi Ejipt gó
- 29 denda yenlo, w' alofinli. V'
ibekelia avósw' ikómbe a' adó
ai Jerikó, só pingwavingwó pa
- 30 ntyugu órogènló. V' ibekelia
Rahab y' evóve, ayè jinginia p'
ilodinli n' affènjè, e jilizo nla
waó w' avegagi n' itwayoginió.
- 31 NI' ande mori zi be bulió mè?
konde egómbe zi be pera mè ja
ni akamba g' ófiwanja wi Gede-
ou, nli Barak, nli Samson, nli
Jaftha, David kè nli Samuèl n'
- 32 Ivogisi: wi re v' ibekeli' saó w'
agev' anlongo, w' ayanj' ógóre,
w' alèng' impanganlió, w' anlu-
nj' agwanla m' ilon. W' anlime
ngulu y' ógónli, w' averi avila g'
ókwara, w' ayollizíó avila gw'
idèla, w' arwenli ngulu gw' igo-
vi, w' awangiz' imbèli a' anlongo
- 33 affiori. Antó w' avo dèngi bende
yaó bo v' itóngunlió: ni' affiori
w' ayenlizíó azyingó, wi jivire
dandunlió, inlè wi ga leng' itó-
- 34 ngunlió sibia viaganlió. Ni' affio-
ri w' alembió ni' isyèliló nli layi-
wó, nli igóró ni' intyógó kè: w'
avungió adó, w' arenlió nkwi nli
gwasa, w' alembió, w' ayónlió ni'
ikwara, w' agèndagèndagi bora
pe banda y' adombe nla y' imbó-
nli; w' avegagi jela pa, w' aye-
nizíó azyingó kè, alendinlió mbe.

- 38 Ntye yinlo yi pegaga ni' inyanga ny' anлага mè; w' awólanganlagi gw' itóve nla gw' inómba nla gw' ibulungu ni' impógónli yi ntye. Mongi sinlo waódu, w' azuminió g' ófiwanja w' ibekeili' saó, ndó wi dènga du ósaón w'
- 40 avanganlió, konde Anyambié agenjinli 'zwè ósaón ómbia viaganlió, gó ntinla 'nié mongi mè w' azukiz' imèpa kaó nla 'zwè.
- 12** Sambó, gó re 'zwè kómbinlió pa nli nkumba mpóio yinlo y' lyeñli, azwè kè azwè ga wal' lr-anlió edu, ni' ibe ai tagaraga 'zwè, ko 'zwè pule mangó ni' isindinia g' alèmbianlió wi re dóvinlió pa
- 2 'zwè, mpónlage Jisau ewónjó nla yè ó suliz' lbekeili' sazyó, ó zindinli kros, mpèdiage ntyonli, v' igeva ny' alóvinlió yè, are kè dwanla pa tu g' ógo 'niófié w'
- 3 eka z' Anyambié. Viviarenli yè ó zindinli' isira ónlongo winlo a' azirió yè ni' anlag' afe, anlwe vende jasa, agwa sike gw' lr-
- 4 m' iyanli. Anlwè pa sir' lbe kwanga gó póvizó ntyinla. A-
- 5 nliw' are devania pa kè órevunlió, wi kamba nla 'nlwè g' awanla, inlé, Óñ' wamí, avèdi' órevunlió wa Rerè, ge kw' óge gó
- 6 sèmbó 'wè nie yè. Konde ayè ó tonde nla Rerè ayè be tevunlió ndè, kè sylw' ófiwanli' iedu wi
- 7 bongó ndè. Zindiniani' órevunlió; Anyambié e dendinia 'nlwè g' awanla; konde ófiwanli' wi ó
- 8 re arevunlió nie rer' iyè? Ndó ja 'nlw' adwanli' órevunlió fo, wi dènga ni' awanla waódu, gambèni' anlw' awanla wa sinkonge, ni'
- 9 arang' awanlawani' iè. Viaganlió ni' igamba mè, azw' avegagi ni' lrer' isazyó ga nt' ar' ózyónli, a' arevunlagi 'zwè, ko 'zwè bimbila waó: azw' arugiz' ikuw' iyazyó góre Rerè y' aninla viaganlió, ko
- 10 'zwè tóla? Konde waó rèti w' arevunlagi 'zwè v' Intyugu sa-kwè nt' ayenli waó kwèkwè; ndó ayè gó mbi' yazyó, inlé, azwè ga lwanli' iwongiel yi nkèr' iyè.
- 11 Zyel' órevunlió wi jenlió mbia gw' egómbe zatè, ndó kaó mbe: ndó avilla vovo wi janli' ilónda y' affè-njè góre waó wi re sindinia pa wó, vangani' ilónda y' ógóre.
- 12 Sambó yoliani' ago mi re pogwa
- 13 pa, ni' ampuv' alèle; ko panginiani' agólió manli imponio sagóre, inlé, niéma y' ayèrua, ndó yi ga ro jingó.
- 14 Gombizani' affènjè ni' anлага waódu, ni' imèpa, si re ja si zyele, zyei' ómo be jenle Rerè. Vandaminiani' vende dwani' ómo pèni' imèpinlió s' Anyambié; vende dwani' oramba wi nónli wi feya azyokolia 'nlwè, ko awenge
- 16 fevizó vo wó; vende dwani' evòve, ge óvèdisi w' Anyambié, ga Iso, ó gól' inyang' inyé ny' ónle-
- 17 ro ni' iny' imó. Konde anliw' avóró, inlé, avilla vovo gw' afe-lié gó jig' ózavinlió, awalió; konde e dènga du mbóra yi nige nkóndi vangani' awuti ni' antyoni mbutags.
- 18 Konde anlw' azyè bia pa gó nómba yi re ko bwató, y' a'fienli ni' ógónli' nla gó vindi yaviovio,
- 19 nla gó mpiri, ni' ógufa, nla gw' itónga s' órombo, ni' inyóli ny' agamba; nyi re waó w' ayogió nyó w' agwenle nkólo, inlé avo kundó igamba góre waó nyenlié:
- 20 konde wi jollie sindinie ndaga y' azómblió, inlé, Ja vangane nyama y' abwate nómba yi ga vungó
- 21 add. Ni' ósaón w' avegag' ereri' evólió gó jenlió, yenli Móses awul' inlé, mi tia ntiénli mbe aratafiinla. Ndó anlw' are bia pa gó
- 22 nómba yi Sion, nla gó nkala y' Anyambié, yabo, Jerusalem y'

- 23 öröwa, nla gw' imbèllì s' ienjèl sì re ntangò fò, nla g' òlatani' òmpòlò nli fiandò y' injalè sì re nli' au' imaò tendò pa g' öröwa, nla gòr' Anyambiè y' Òyèkèlì wa waòdu, nla gw' anilna m' anлага wagóre
- 24 mèpa pa, nla gòre Jisu òvovi wì njeka nyonla, nla gò ntyinla yì nyènyò yì kamb' isaòn imbia vla-
- 25 ganlò nli ntyinla yì Abèl. Vandaninlanli ko avìkanli yè yì kamba; konde vòndò mongì mè w' aviklè ò gambì nla waò gò ntye, wì òge ngulu yì pera du, ko pòrò 'zwè, ja 'zw' akegwa avila góre yè ò kamba avila g' öröwa.
- 26 Inyòl nyè ny' azyugi ntye egómbe mè: ndò vènio are panganla pa, 'nlè, Nyongo nyènlè mli azyuge ntye yinlo dadilè, ndò öröwa kè.
- 27 Nì' igamba nyinlo, inlè, Nyongo nyènlè, nyl pìvia 'nlè itómbò sì ya mè yì syugò, ga ya yì re pangò pa, ko ya mèyo yì pa syugò tiga-
- 28 nla. Yenlo konde azwè dèng' inlongo nyl re ny' azyugizò, azwè ga lwanle nli' akeva, ko 'zwè p' Anyambiè isaavinla sì be tondò ndè nli' ibimbì nli' itia: konde Anyambiè yazyo nli' ògònlì wì jiliza njilizaga.
- 13** Gongwanli gw' itonda s' awa-
 2 rerè. Alefanlanli gò dwanla nli' òlunda gòr' agènda: konde wo wò anлага wì re jinginla p'
- 3 ienjèl ko w' amia. Yònginlanli waò wì re gw' intyògò, mpanli ga kòrò pa nla waò; nla waò wì jènlizò mbe kè, konde anlwè mè
- 4 anlwè pare g' òkuwa. Ijòmbanla sì ga lwanle nli' idubò gòr' anлага waòdu, ko òdò w' awevizo: konde vòvevòve nla waò wì nanla nla winganli Anyambiè be jèkè-
- 5 nla waò. Lwanlanli ògaayò w' auliva fò; ko dwanlanli duèrè nli ya yì re nla 'nlwè: konde ayèmè are bulia pa, inlè, Mì arigize 'wè
- 6 du, ge falo. Yenlo azwè ko bulia nli' iganda, inlè, Rerè nli' ònlu-
 ngunli wam'; mi arie du: òfiwo-
- 7 nlaga ko dènda miè ande? Yò-
 uginlanli' inlènjì yanli, y' aga-
 mbini' 'nlwè agamba m' Anya-
 mbiè; vivia renli ntyal y' indwa-
- 8 nli saò, pèranli' ibekeli' saò. Jisu
 Kraia ar' egolanli mò jaò nla nle-
 nlo nli' agènda gw' egómbe aòdu.
- 9 Arwanlòul nli' anlongo m' inènjì
 ijoni: konde re mbia inlè òrèfia
 wì ga lwanlizò nli' imèpinlò, nli'
 aranga nli' inya, sì re sì nungunla
 waò mpongo du w' avandaninla-
- 10 gisò. Azw' are nli mbòra yì
 ntyagò, yì re waò wì janjinle
 nagò y' ikuku wì zye nli' inyanga
- 11 nyl nya vovo. Konde inyama
 mèsonlo, sì re nli ntyinli' iyàò
 twanliò pa gò mbòra yì òrunða
 nli miutè mpòlò g' òfiwanja w'
 ibe, bende ya so yì pezyò gw'
- 12 igala ny' òlakò. Yenlo Jisu kè,
 gò ntiina 'nlè e ga mèpi' anлага
 vo ntyinli' iyèmè, azindinli' ijuwa
- 13 gw' igala nyl nkala. Sambò
 azwè ga gogwe g' òlakò agènda
 góre yè, nsindinlag' ipèdiò sè.
- 14 Konde azw' azyè vènio nli nkala
 yì dinga, ndò azwè buta yò yì re
- 15 gò bia. Vo yè azwè ga yirinli'
 Anyambiè ntyagò y' isuminlia
 egómbe zòdu, yò inlè ifònda y'
 inlumbu yazyo yì mèm' in' inyè.
- 16 Ndò alefanlanli' idende mbia nli'
 ida'ia: konde Anyambiè e tond'
- 17 intyagò ònlongo mè. Yòginlònlì
 waò wì panginla 'nlwè, ko tugi-
 zani' ikaw' iyanli góre waò:
- konde wì bandaminli' anlinli' ima-
 nli, ga waò wì be bambiò ntangò;
 inlè gò be bambiò waò ntangò mè
 wì ga lwanle nli' igeva, nli' aranga
 nli' ekèva: konde ekèv' isaò zì
- 18 zye nli' òba góre 'nlwè. Gambi-
 nlanli g' òfiwanj' iwazyò: konde
 azwè pikilla 'nlè azw' are nli'

- 19 Irèñi' imbia, mbelaga gò dwanla ni' ògòre gw' isaón yòdu. Mi kwenla 'niwè nkolo pòlò viaganiò gò denda yenlo, gò ntinla 'niè mi ga zunge fwiniizò gòre 'niwè viaganiò.
- 20 Anyambiè y' aḿñèjè, y' aròngu-nil Óvanginli wazyò Jisu y' Óvenjavenji òmpòlò w' adombè avila gw' ljuwa vo ntyinla yi njeka ya-
- 21 konlako, e ga mèpi' 'niwè gw' eḿliò edu eḿla gò dende ntòndinli yè, njanjaga gòre 'zwè eza zi ioudò gw' antyo mè, vo Jisu
- Krais; gòre yè ga lwanl' ivenda agènda gò konlako. Amen.
- 22 Ndò mi kwenla 'niwè nkolo, awarera, inlè, zindinlanl' lgamba ny' òrevuniò: konde mi are tèndinla pa 'niwè ni' agamba aḿñèwo.
- 23 Mlagani' inlè òḿworer' iyazyò Timothe atigò diènga; j' asunge bia, m' bejenia 'niwè nia yè.
- 24 Wòglzanli mongl wi panginla 'niwè waòdu, ni' iyòmbwi yòdu. Mongl wi Itali w' abògiza 'niwè.
- 25 Imèpinlò si ga lwanle ni' aniwèdu. Amèn.

EZANGÔ ZI JEMS.

- 1 JEMS, nyôngô y' Anyambîè nla y' Ôvanginli Jisu Kraîs, gôr' igôfîi ny' imbuve ni' imbuve mbanli si re pazanganla pa, ibôgiza.
- 2 Awarera, ranganli yô ndaga y' igeva nyôdu ja 'nlw' apôawa gw'
- 3 idembô sîjenge; miagaga 'niè, ikênlizô s' ibekell' sanli si janj'
- 4 isindinla. Ni' isindinla si ga zulliz' evîlô zè, ko 'nlwè dwania mèpa pa kwanga, ko 'niwè avè-nl' ezoma.
- 5 Ndô jog' ôm' edu gôre 'niwè asillnô ni' imia, e ga vambîè gôr' Anyambîè, ô da'vî' aniaga waôdu ni' ôgwande ko azèmba waô; si be pô yè. Ndô e ga vambîè ni' ibekelia, mpaga fo: konde ayè ô dôve mpaga are g' ôkeva wi ntyuva wi bôld avindlô ni' ômpunga.
- 7 Konde ôma mè avikilia 'niè e be 8 dèng' ezoma avila gôre Rerè; ayè ôma w' ipikil' ibanli' kè kalwalgalwa gw' imponlo zè sôdu.
- 9 Ôfiworerè w' inyang' inyangô e 10 ga zyôgwè gw' ipendîô sè: ni' ôma wi ntambi, gw' isyônliô sè: konde e be piagiania g' ipunjinla 11 s' aſianli. Konde nkômbe yi tongwa ni' ômpunga wi mpiu wi bia, ko yô jômiz' aſianli; ni' ipunjinla sa mô si pèra: yenlo kè be piagianl' ôma wi ntambi gw' imponlo sè.
- 12 Ôzavinlô gôr' ôma mè ô sindinl' idembô: konde ayè kênlizô pa, e be pô kôrôwa y' effiènio, y' avanganliô nie Rerè gôre waô wi to-
- 13 ndè. Awull' ôma j' asyoriô inlè, Ml asyoriô ni' Anyambîè: konde Anyambîè ayolle syoriô ni' ibe.
- 14 ni' ayèmè e syori' ôm' edu. Ndô ôm' edu e syoriô, gô durinlô yè
- 15 azyoriô ni' itonginl' isèmè. Ni' itonginia, pundiga pa, si janl' ibe: ni' ibe, gô sula sô, si bag'
- 16 ljuwa. Aremlizônli, awarera wi 17 tondô mlè. Ida'vî' edu ibla ni' ôsaôn wedu ômbia wi plia gw' igônlo, nsuminlag' avila gôre Rerè y' izange, ô re azye ni' ikalwalgalwa, ge ivlri ny' ikalwa.
- 18 Nli ntondinli yèmè ayanli 'zwe v' igamba ny' ôrèti, gô ntinia 'niè azwè ga iwanle mpanli g' ilônd' ilônga gô ya y' avangiô ndè.
- 19 Awarer' iyam' wi tondô mlè, mi-anl' igamba nyinlo. Ndô ôm' edu e ga iwanle nèga gô jogo, dira gô
- 20 kamba, dira gô benda: konde egunlu z' aniaga zi janj' ôgôre 21 w' Anyambîè. Sambô walanl' isyèkè sôdu ni' ibunla si fiandl', ko bongani ni' ôkèndekende igamba nyi re bènlo pa gôre 'niwè, nyi re ko suenginl' aulinl' imanli.
- 22 Ndô iwanlanl' iyanjisî y' igamba, ni' arang' iyogisî dadiè, ntemi-
- 23 zag' ikuw' iyanlimè. Konde jog' ôm' adwani' ôyogisî w' igamba, ni' arang' ôyanjisî, are g' ômo
- 24 pônî ôzyô wèmmè gw' eyenlô: konde e pônî ôku' wèmmè, agènda-ga, kè sunge de'vani' ônlongo w'
- 25 ôma w' avegagô ndè. Ndô ayè ô pônla gw' ivaug' i'via nyadièngadlènga, ko yè sindinla gô nyô,

- alwanl' arang' òyogiel wi deŋa-
nia, ndò òyanjiel w' eŋliò, òma
mè e be savinlò gw' ljanj' lae.
- 26 Jog' òm' apikilla 'niè ayè òma w'
Anyambiè, gò re e pa aimbli' ònlè-
mè wè ndò e temiz' òrèfì' lwè,
isavinla s' òma mè al re sanyawè.
- 27 Isavinla el nkèrè el re du mpèlo
fo g' òzyò w' Anyambiè ya Rer'
iyazyò se alno Inlè, gòr' òma gò
bal' awa wi tigò nì' antò wi tigò
gw' Injuka aad, nla gò penjavenj'
òku' wè mpèlo fo gò ntye.
- 2 Awarer' iyam', alwanlanil nì'
ibekelia s' Òvanginil wazyò w'
Ivenda Jiau Krala, alwanla nì'
2 anlaga wantuntu kè. Konde j'
abia òma gò mbòra yi datanlò
'nlwè ò re nì' òfiorò wi ayika
yatenlatenia, nì' lngol simbia, kè
jlinginla k' òguge nì' lngol simbe;
- 3 ko 'nlwè dubè ò re bora p' iwor'
iŋia, awulia 'nlè, Lwanla tu vè-
nlo gò mbòra mbia; ko 'nlwè bu-
linil' òkuge Inlè, Gumanla mèvo,
ge lwa tu vèno gw' iyarinlò nya-
4 m'; ja 'nlw' adenda yenlo, anlwè
pa pang' ibaugwanla, arw' iyèkè-
5 li y' ipkil' lbe? Vòganlìònlì,
awarer' iam' wi tondò miè; A-
nyambiè e pa pluja waò wi r'
lkuge gò ntye gò dwanle nlaŋil
gw' ibekelia, nì' iyigisi y' Inlo-
ngo ny' avanganlò yè gòre waò
6 wi tondò? Ndò anlw' are pèdia
p' lkuge. Nlaŋil yi pa pitakanla
'nlwè, alura 'nlwè gò ka y' ijèkè-
7 lia? Wi pa pèdi' in' iŋia menyo
8 ny' aweliò 'nlwè? Ndò ja 'nlw'
adend' ivang' iŋia, ga nt' ar' Irè-
ndo Inlè, Rond' ònganganlò wo ga
òku' womè, gambènì' anlw' ade-
9 nda mbiambiè; ndò ja 'nlw'
adwanla nì' anlaga wantuntu, ga-
mbènì' aniw' ajanj' lbe, azyuriò
10 nì' ivanga g' ivavisì. Konde ayè
ò penjavenj' ivanga uyòdu, ko yè
fema gò ndaga mori dadìè, atwe-
- 11 nì' ògara wa nyòdu. Konde ayè
ò wull 'nlè, Anlaula nla winga-
nii, awuli kè 'nlè, Ayòula. Sa-
mbò jogo ò anlania nla winganli,
ndò ò ajonla, ò atweni' òvavisi w'
12 ivanga. Gambanli kò dendanli
g' anlaga wi be jèkèlìò nì' ivanga
13 nyadièngadiènga. Konde ayè be
dèng' ijèkèlia ipòginla fo ò re e
pa tuminli' ipòginla: nì' ipòginla
ai bòl' ikapa gw' ijèkèlia.
- 14 R' layolo ande, awarer' iam',
jog' òm' abulia 'nlè are nì' ibeke-
lia, ndò azya nì' ljanja? Ibekelia
15 mè sò ko auginlè? Jog' òfiwo-
rerè ònlòfime ge òfiwantò are tele,
16 awònlìò inya el ntyugu edu, k'
òma gòre 'nlwè bulinla waò Inlè,
Gèndaganil mbiambiè, yogonl'
ògònlì ko jòranli; ko 'nlw' ava
waò ya yi re nì' layolo g' òkuwa;
17 r' isayolo ande? Yenlo re k' ibe-
kèlia, ja s' adwanl' ljanja fo, ai re
18 juwa pa sò' dadìè. Ndò òma be
bulla 'nlè, Ò re nì' ibekelia, mi
are nì' ljanja; ruminlia miè ibe-
kèli' so ljanja fo, mi be tuminliò
19 ibekèli' sam nì' ljanj' isam'. Ò
bekelia 'nlè r' Anyambiè mori
dadìè; ò denda mbiambiè: anli-
nì' ambe kè mi bekèlia yenlo,
20 arataŋinla. Ò pa bele mla, awè
òtèfmu, Inlè ibekelia ljanja fo al re
21 juwa pa? Abraham rer' iyazyò
e pa pò mbèfì nì' ljanja, konde
ayiri Izak òŋwanl' iyè gò mbòra
22 yi ntyagò? Ò jènia 'nlè ibekelia
s' alwanlì ta nì' ljanj' isè, nì' ibe-
23 kèlia s' amèplò nì' ljanja; nì' Irè-
ndo y' arwenlì rèti yi bulla 'nlè,
Aŋekell Abraham aŋekèli' Anya-
mbiè, nì' ibekèli' aè s' arauginlìò
yè v' ògòre; nì' awellò yè Inlè,
24 ndegò y' Anyambiè. Anlwè je-
nla 'nlè òma e dènge mbèfì nì'
ljanja, nì' aranga nì' ibekelia da-
25 dè. Egolanil mèmò kè Rahab
y' evòvevòve e pa danga mbèfì

ni' ljanja, gw' ayinginliè igendi, agogunlia waò ni imponlo nyè-
 26 niè? Konde ga nt' ar' òkuwa
 Inlinia fo wi re juwa pa, yenlo kè.
 Ibekella ljanja fo si re juwa pa
 kè.

3 Alwanl' awenge gòre 'niwè wi
 bong' Inyanga ny' Inlènji, awa-
 rer' lam', konde azwè yi nènja
 azwè be dèng' ijèkèlia sijole via-
 2 ganlò. Konde gw' isaòn lmlenge
 azwèdu azwè fema. Jog' òm'
 aweña ni' igamba, òma mè are
 mèpa pa, nli nguui kè yi simbi'
 3 òkuwa wòdu. Ja 'zw' afel' imia-
 nga gw' agwanlia m' Inkavala, gò
 pangà sò jaginiò 'zwè, azwè kegu-
 4 nlia k' ikuw' iyaò yòdu. Vónla-
 nli k' añaatanga, vanga m' adwa-
 ni' ampòlò yenlo, agèndiò ni'
 impung' lyole, ndò mi keguniò
 ni' evèp' ezangò, nkòv' iedu yi
 5 belò ni' òmo kòta zò. Yanlo re
 k' ònlèfè èv' ezaugò, awòl' ika-
 pa gw' isaòn impòlò. Vónlanli
 nt' ar' ikòni' Ipòlò si bakò ni'
 6 ògòniò òfiwangò! Ni' ònlèfè ni'
 ògòniò: ntye y' ibe gò v' Iyazyò
 ni' ònlèfè, wi fevlz' òkuwa wò-
 du, añak' ògòniò gò ndwanli yò-
 du y' òma, wò kè wi bakò ni'
 7 elòngò z' ògòniò. Konde ònlo-
 ngo edu w' Inyama ni' Inyonli,
 nli ya yi dandalanda nli ya yi re
 gò utyuva, yi mènizò, yi re mè-
 8 niò pa kè ni' anlaga: ndò ònlèfè
 zyel' òmo re ko mèniza wò; wi
 r' ez' èvè zi re z' ayollè simbiò,
 9 ralia ni' ekèmbè zi jónla. Nla
 wò savinia 'zwè Anyambiè ya
 Rerè; nla wò kè sava 'zwè anla-
 ga, wi re pangò pa ni' egolanli z'
 10 Anyambiè: avila gò ògwanlia mè-
 mò kogw' òzaviniò ni' òzavò.
 Awarer' lam', isaòn yinlo y'
 11 alwanliza yenlo. Ògel wi kogun-
 lia gò mbòra mèmò anlingò ni'
 12 ònligi nla mi nòni? Awarera,

erere z' ifig zò ko jani' liònda y'
 lollv, ge ògoll liònda yi fig? ye-
 nlo kè avila gò mbòra yi kogw'
 anlingò mi nyanga ayollè kogwa
 kè magel.

13 Mande are ni' Imia ni' Ikòtiza
 gòre 'niwè? Ega ruminli' ljanj'
 ièd nli ndwanli mbia ni' òkènde-
 14 kende w' Imia. Ndò ja 'nlw'
 adwanlia nli fiandi yi nòni ni'
 anyòmanliò gw' Irèmi' iyanli, a-
 zyògwanli ko anlòkinlani' òrèti.

15 Imia mèso si pa pil' avila gw'
 Igonlò, ndò sò si ntye, s' òkuwa,
 16 si Satan. Konde mbòra yi re fia-
 ndli ni' anyòmanliò, vovo pangò
 imbunga ni' Igamb' iedu I've.
 17 Ndò Imia si pila gw' Igonlò si re
 gw' alònga nkèrè, avila vovo
 añañjè, nkèngò, si sunge nyeza,
 si re ni' ikèsiyl ni' Ilònd' Imbia
 ralie, Ikalwagalwa fo, ni' òmbia-
 18 gwanlia fo. Ni' òlònda w' ògòre
 wi nyènyò ni' añañjè gòre waò
 wi pang' añañjè.

4 Agovi mi pila gwì, ni' anyòma-
 niò mi pila gwì gòre 'niwè? mi pa
 pila gw' itongini' isanli si nwa gò
 2 yi yanli? Anlwè tonginia, ko
 niwè alènga: anlwè jónla, ayenle
 fiandi, ndò anlwè jollè dènga:
 anlwè nw' igovi; anlwè pa dè-
 nga, konde anlwè pa bambia.
 3 Anlwè bambia, ko 'niw' alènga,
 konde anlwè bambia ni' Ibe, gò
 4 periza gw' itongini' isanli. A-
 nlwè vòvevòve, anlwè pa mia
 'niè ndegò yi ntye nle ndòva gòr'
 Anyambiè? Ayè sambò ò bele
 dwanle ndegò yi ntye e pang' òku'
 5 wè òlòvaìòvì w' Anyambiè. Ge
 pikilia 'niwè Inlè Irèndo yi ka-
 mba vo nyawè? Inlinia uyi dwa-
 nia gòre 'zwè nyi jòngunia kwa-
 6 nga gò jenle fiandi? Ndò e p'
 Imèpiniò viaganliò. Yanlo buli'
 Irèndo Inlè, Anyambiè e air' Ida-
 ndò, ndò e p' Imèpiniò gòr' ike-

- 7 ndekende. Rugizani' lknw' iya-
nli sambò gòr' Anyambiè; ndò
nwanli nli Satan, gambènè e be
8 fanga avilla gòre 'nlwè. Zyuaya-
nli gòr' Anyambiè, gambènli'
asyusya gòre 'nlwè. Yòvunlani'
ago manli, aniw' aŵe; ni' anlwè
y' ipikili' ibanli, Yombunliani'
9 irèŵi' iyanli. Yenlanli njuke, ko
denlanli ni' antyonli: akè manli
mi ga galw' edingò, ni' Igeŵ'
10 iyanli ekèŵa. Zyònilani' ikuw'
iyanli gòr' Anyambiè, gambènli'
apendiza 'nlwè.
- 11 Aŵerianlanli, awerera. Ayè ò
kambe mbe g' òŵwanja w' òŵwo-
rerè, ge jèkèli' òŵworer' iyè, e
kambe mbe g' òŵwanja w' ivanga,
ayèkèli k' ivanga: ndò ja w'
ajèkèli' ivanga, gambènli' aŵè
arang' òyanjisi w' ivanga, ndò
12 òyèkèli. Òffiori ni' òvenliel w'
ivanga ni' òyèkèli, ò re nli ngulu
yi sungina nla yi jiliza: ndò
aŵè mande ò jèkèli' òganganlò
wo?
- 13 Ni' anlwè yi bulia 'nlè, Nlènlo
ge mènè azwè be kènda gò nkala
mèyo, alwanla vovo òmpuffia,
14 agòla, alènga k' òba: ndò anlwè
pa mia nte be twa mènè. Èŵiè-
nlo zanli ande? Konde anlwè ni'
òmbutòwa, wi bòwunlia v' òŵwo-
lingò, gambènè wi ninla. Ndò
15 anlwè ga ro bulie 'nlè, Ja Rerè
atonda, azwè be dwanla bo, ale-
nda yenlo nla yenlo. Ndò venlo
16 anlwè ayògwa gw' ekali zanli:
leyògwa ònlongo mè sòdu si r'
17 ibe. Sambò ayè ò mia gò dende
mbia, ko yè alenda yò, gòre yè r'
ibe.
- 5 Ni' anlwè nlaŵi' lenlanli ko
tònganli g' òŵwanja w' azyingò
2 manli ni' bia gòre 'nlwè. Igumb'
iyanli ny' abonli, ni' ingoi sanli
3 a' anyenliò ni' intyèlèlè. Syik'
iyanli yatenlatenla nlayapupu y'
- akòti nyanga; nli nyanga ya yò
yi be dwanli atakwè mi alra
'nlwè, ko yò ny' izyònil yanli g'
ògònil. Anlw' are kenja p' lgu-
4 mba gw' intyugu alnuunia. Vò-
nlanli, ipa si mongi janja wi re
tenla p' intyag' isanli, si re 'nlwè
aimbia pa ni' ipita, al tònga: ni'
lètònga si mongi wi re tenla p'
iny' isanli si re jingina pa gw'
5 aròl ma Rerè yi Sabeoth. Anlw'
are dwanla pa gw' ambia mi ntye,
alèng' igeŵ' inyanli; anlw' are
jòriza p' irèŵi' iyanli gò ntyugu
6 y' ijòula. Anlw' are pa p'
ògòre ògara, ayòniè; e pa dega
'nlwè.
- 7 Zindintanli sambò, awarera,
kwanga gw' ibòwunlia sa Rerè.
Vòlanli, òmbliò wi ntyaga e pe-
ugini' ilònd' Imbia yi ntye, alwa-
nla ni' isindinla, kaò y' adènga
8 ningò nònga nla yinuunia. Lwa-
nlanli 'niwè kè ni' isindinla; yo-
liani' irèŵi' iyanli: konde ibia sa
9 Rerè e' atwenli pièrè. Alagala-
ganli anlwè nla 'niwè, awarera,
anlwè vende p' ògara: vònia,
òyèkèli e kumanla g' òmpòmba-
10 nla. Awarera, wonganli' ivogisi
y' agambi gw' lna nya Rerè g'
irevi nt' are gò sindinlò azyingò.
- 11 Vòula, azwè teta waò wi re sindi-
nla pa ni' òzavinlò: anlw' are
jogo pa g' òŵwanja w' isindinla si
Job, ayenle ntyai ya Rerè gòre yè,
inlè Rerè are ni' ipòginla ni'
ikèsyi ralie.
- 12 Ndò viaganlò ni' isaòu yòdu,
awarera, aranganli du òrangò, nlò
g' òròwa, nlo gò ntye, ge ni' òra-
ug' òŵwènèlè edu: ndò lñ yanli yi
ga lwanie lñ, nli nyawè yanli,
nyawè; anlwè vende pòŵa g'
ògara.
- 13 R' òma gòre 'nlwè ò jenle nka-
zya? e ga gambinle. R' òmo
jenl' Igeŵa? e ga yemb' isuminlia.

- 14 R' òma gòre 'nlwè ò jogo nkanli? e ga well' anlero wi fiandò, ko waò kambinla g' òfiwanj' iwè, azagè ni' agali gw' ina nya Rerè:
- 15 ni' ikamblula s' ibekeia si be tólizè ò jogo, ni Rerè e be kumanliè; nla ja aduò ajanj' ibe, si be nyezò yè. Sambò mðmanlanl' ifwem' Isanli, ko kambintanli g' òfiwanja w' affiori, ko 'nlwè jingò. Ikambinla s' òma w' ògòre si janja pòlò. Elias avegag' òma ni mpanginii ga 'zwè, ni' agambli-
- niè ni ngulu inlè anlonge ningò; ni ningò yi pa nogagò ntye v' impum' irarò ni' agwèli òròwa.
- 18 Ni' avo kambliè; ni' òròwa w' avenli ningò, ni ntye y' ayani' llònd' iyè.
- 19 Awerera, jog' òma gòre 'nlwè akegwa avia g' òrèti, k' òffiori fwi-
- 20 nlizè; e ga mle 'nlè, ayè ò fwi-nliz' òmo mbe avia gw' ifwema si mponlo yè e be sunginl' inlinla avia gw' ijuwa, avug' ibe si-jenge.

EZANGÔ ELÔNGA ZI PITÈR.

- 1 **PITÈR**, erôfîl zi Jîsu Kraîs, gôr' Iju agênda wî re pazanganla pa gô Pontus, Galatia, Kapadôcia, 10 aullinl' imanlî. G' ôfiwanja w' Isunginla mê ivogial y' agambî g' ôfiwanja w' imêpinlô sinlo a' avegagi gô bla gôre 'nlwê, w' awu-
- 2 Asia, nîl Bitilinla, waô wî re pi- tagl' agêlagêla pôlô: mbelaga gô njo pa ga nt' alud' Anyambiê ya Rerê amienl' isaôn yôdu, gô dwa- 11 mla egômbe ye ônlôngô w' Intyugu w' alingilîlô nîl' Inlinla nyi Kraîs ny' avegagi gôre waô, gw' arakill' nyô egômbe viagaga ro azyingô mî Kraîs, nîl' ivenda nyî
- 3 Ozavinlô gôr' Anyambiê Rerê y' 12 be sônga vovo. Ny' aruminliô ôvanganlîl wazyô Jîsu Kraîs, ô vo janlî 'zwê ga nt' are nkêngo yê mpôlô, ko 'zwê dwanla nîl' iguîin nyabo v' itôngwa sî Jîsu Kraîs 13 Gô ntînla yinlo gôranl' ina y' ign yanlî, gelîmanlî ko devinlanlî kaô imêpinlô mêso sî be bagô gôre 'nlwê gw' ituminlîlô sî Jîsu
- 4 avila gw' ijuwa, alêug' ijlga sî re a' awonlize, a' awevlize, a' avullize, sî penjavenjô g' ôrôwa gôre 'nlwê, 14 Kraîs. G' awania w' ijinlîlô, agolanlanl' ikuw' iyanlî gw' ito- nginl' isanlî idônga a' avegagi nla 'nlwê gw' avegagi 'nlwê imla fo:
- 5 anlwê yî bandaminlô nîl' ngulu y' Anyambiê v' ibekellia gô dêng' 15 ndô ga nt' are yê ô well' 'nlwê ôrun- da, lwanlanlî 'nlwê kê ôru-
- 6 ndaga mê jenla 'nlwê lgeô' ivôlô kê, vanganle vênlo v' ôfiwolingô, j' adwanl' isyolo, anlw' ejenlîzô 16 nda gô ndwanlî yanlî yôdu; kon- de re têndô pa lûbê, lwanlanlî ôrun- da; konde mî ar' ôrun- da.
- 7 ekêôva v' idembô sijenge, inlê ikê- nîlîzô s' lbekeîl' sanlî, sî re nîl' njônîl' viaganlô nîl' ayika yatenla- teula yî plagania, vanga y' akê- nîlîzô nîl' ôgônîlî, sî ga lêngô gw' i- suminlîa nîl' ivenda nîl' ôlubô gw' 17 Nla ja 'nlw' afwellê lûbê, Rera, ô re azye nîl' ôma wantuntu ndô e jêkêlia ga nt' ar' ijanja a' ôm' edu, viaganlanlî' egômbe zî re 'nlwê
- 8 ituminlîlô sî Jîsu Kraîs: ô re vanga- nîl' anlwê pa jeulê, anlwê tondê; ô re vanganle vênlo anlwê pa je- ulê, anlwê bekeîlê, ko 'nlwê jenle mbia mpôlô nîl' lgeôva nyî re ny' 18 agênda gô ntye nîl' itia: konde anlw' avôrô inlê, anlw' alandunlô avila gô ndwanlî y' ôtefîu y' a-
- 9 agambîzô, ralle nîl' ivenda: konde anlwê pô eza zî re ntînla y' lbe- kell' sanlî, vanganl' isunginla s'

- wongio 'nlwè avila gôr' Irer' isanli, aranga nli ya yi bonla, syika
 19 yapupu ge yatenlatenia, ndò nli ntylnla yi njónli ga y' òñwido-
 mbè wi re mpèlo fo n' ibòke fo, vanganle yi Krala: ò luò amienliò
 rèti ntye yinlo lóvlagò ro, ndò arumliò gw' isula si gòmbe g'
 20 òñwanj' iwanli, anlwè yi bekeli' Anyambiè vo yè, vanganl' Anyambiè y' aròngunliè avila gw' iju-
 wa, avendizè: gò ntylna 'nlè, ibekeli' sanli nli igufiu nyanli ga lwanle gôr' Anyambiè.
 22 Gò re 'nlwè jombunlia p' anllnli' imanli gw' ijoginliò sanli s' òrèti gò tond' awarèrè nli' Itonda si r' ipondia fo, rondanlianli pòlo gw'
 23 lrèfí' iyanli. Konde anlw' afo janliò, aranga nli' Ilònda yi bonla mbonlaga, ndò nli' Ilònda yi re y' awonlize, nli' igamba ny' Anyambiè, nyl re bo, nyl be dwanla kè ndwanlaga. Kondenlè, Izyònlì yòdu yi re g' afitanli, nli' Iwendà nya yò g' ipunjinia s' afitanli. Afitanli mi jòfia, nli' ipunjinia sa mò si pòwa: ndò igamba nya Rerè nyl be dwanla gò konlako. Nylno kè igamba nyl ntyangò mbia ny' agambliò 'nlwè.
 2 Sambò walanl' ibe sòdu, nli' Ite- miza, nli' òmbilagwanla, nli' fiandi, 2 nli' Imoginla sòdu, ko jòngunlanl' ambenlingò m' igamba mi r' Ite- miza fo, ga kelkel y' ajanlò vo tè, ko 'nlwè pòfia vo mò gw' isungl- nliò; ja 'nlw' are demba pa Inlè
 3 Rerè ar' òmbia. Gòre yè bia
 4 'nlwè, ga gw' idò nyabo, bikò pa rèti nli' anlaga, ndò pinjò pa nli'
 5 Anyambiè, idò nyl njónli, ko 'nlwè kè nògò g' adò mabo, arwe nagò yinlinla, alwanl' iminlè s' arunda gò jir' intyagò einlinla, si tondò nli' Anyambiè vo Jieu
 6 Krala. Konde re tondò pa gw' irèndo inlè, Vònda, mi dòvia gò

- Slon idò ivòlò nyl ntulungu, pi- njò pa, nla nyl njónli: ayè ò be-
 7 kella nyò ayenlizò ntyonli. Gòre 'nlwè sambò yi bekella are nli njónli: ndò gòre wad wi pa beke-
 8 lla, idò ny' avikiò nli' inlòglat, ny' atwenl' ewònjò zi ntulungu; nli' idò nyl pòfi' abaku, nli' idò ny' i-
 9 kweza; konde w' agwezò nli' igam-
 10 mba, konde w' avegag' ijoginliò fo: gò ndaga mè kè alòvìò wad. Ndò
 11 anlwè nli' inlongo pinjò pa, aga nli' iminlè ta, inlongo ny' òru-
 12 nda, anlaga nivò pa nli' Anyam-
 13 biè, ko 'nlwè tuminli' òmbia w' òma mè ò re 'nlwè fwelia pa avila
 14 gò mpiri gò dwanla g' òzange wè
 15 wi mamò: anlwè yi re egòmb' elònga anlwè pegag' iulongo, ndò
 16 vèno anlwè nle mongi w' Anyam-
 17 biè: anlwè yi re anlwè duò dè-
 18 nga p' ipòginla, ndò vèno anlw' adèng' ipòginla.
 19 Mongi tondò, mi kwenla 'nlwè
 20 nkolo g' agènda nli' mongi jakilia
 21 inlè, venjavenjanl' ikuw' iyanli
 22 avila gw' Itoginla s' òzyònlì, si
 23 nwa nli' Inlinla. Ndwanli yanli
 24 yi ga iwanle kwèkwè gò gare y'
 25 anlongo; Inlè, wad wi bèrinlia
 26 'niwè g' iyanjial y' Ibe, gò jenla
 27 wad Ijanj' isanli ibia, wi ga ve-
 28 ndl' Anyambiè gò ntyugu yi biè
 29 gò bala wad.
 30 Rugizanal' Ikuw' iyanli g' òzò-
 31 mbliò edu w' anlaga gw' inyanga
 32 nya Rerè; gôr' òga, ga gôr' òmo
 33 re gw' ewòujò; nla gôr' Ivangi-
 34 nli, ga gòre wad wi tòfiò ndè gò
 35 tevunl' iyanjial y' ibe nla gò su-
 36 minlia wad wi Janj' ibia. Konde
 37 yinlo nle ntòndinli y' Anyambiè,
 38 anlwè ga lwanlize doesy yi r'
 39 imla fo do nli' Ijanj' ibia: g' awo-
 40 ntye, ndò alwanlanli nli' awoutye
 41 wanli gò pug' ibe, ndò lwanlanli
 42 g' inyòngò s' Anyambiè. Luba-
 43 nl' anlaga waòdu. Rondanl' awa-

rerè. Rianl' Anyambiè. Luba-
 18 nli' oga. Inyóngò, rugónll nli'
 lrer' isanli nli' Itia sòdu; aranga
 góre waò r' a'via nll nkèngò da-
 19 dijò, ndò gòr' ayole kè. Konde
 jog' òmo re ntyèmbo fo aslndinle
 njuke ntinla y' Anyambiè, mèyu
 20 ndaga yl tondò. Konde isumi-
 nllia nde, ja 'nlw' abólò gò janja
 'nlwè ibe, ko 'nlwè sindinla? ndò
 ja 'nlw' ajenle njuke gò deuda
 'nlwè mbia, ko 'nlwè sindinla,
 ndaga mè yò tondò nli' Anya-
 21 mbiè. Nla rètl g' òsaon wllno
 awellò 'nlwè: konde Krales kè
 aslndinll g' òñwanj' iwanll, ar-
 ginla 'nlwè egolanll, inlè anlwè
 22 ga zònga gw' intyòzyò sè: ò re, e
 dend' ibe, nli' itemizò si dèngò g'
 23 ògwani' iwè: ò re, gw' arowlò yè,
 e fwánlliz' òrowò; gw' ayenllè
 azyingò, e tieza du; ndò arig'
 òku' wè góre yè ò jèkèlla ga nt'
 24 ar' ògóre: ò re ayè mè arwanl' ibe
 sazyò g' òku' wè mè gw' erere, gò
 ntinla 'nlè, azwè juwa pa gw'
 lbe, azwè ga lwanle bo g' ògóre;
 25 v' lmbip' isè ayingìò 'nlwè. Ko-
 nde anlw' avegagi g' adombè pe-
 ra pa; ndò wèno anlw' afwinyl
 gòr' òvenjavenji wi bandaminl'
 anlinl' imanll.

3 Egolanli mè mò, anlw' antò, lwa-
 nianll nli' Ijoginiò gòr' anlòfme sa-
 ullmè; inlè, j' awèwo w' ayogi-
 nlò igamba, wi ga luriniò igamba
 fo nll ndwanll mbia y' antò waò,
 2 gò jenla waò ndwanll yanll yi
 3 nkèrè nli' itia. Nkèmbo yanll y'
 alwanla y' igala, inògini' itwe,
 ull ya yl eyika yatenlatenla, nli'
 4 ambora; ndò yl ga lwanle mpa-
 nginll y' òrèfma, nkèmbo y' Inli-
 nla y' òkèndekende nli' òdwèrè
 yl re y' awonlize, yl re njónll
 mpólò gw' antyo m' Anyambiè.
 5 Konde nli' egolanli zinlo kè egò-
 mb' elònga antò w' òrunða, w'

alòvini' Anyambiè Iguñu, w'
 amèplz' ikuw' lyaò, ntugizag'
 ikuw' lyaò gòr' anlòfme saòmè:
 6 nt' ayoginiò Sara ayoginiò Abra-
 ham, awellagè inlè rera: awanl'
 lwè nle 'nlwè kè, ja 'nlw' aenda
 mblambè, ko 'niw' azyugò nli'
 Itia.

7 Egolanll mè mò k' anlw' anlò-
 fme, lwanianli nla waò nli' lmla,
 av' òlubò gòr' antò, ga vagò lèie,
 nli' iyigisi nla 'nlwè y' imèpinlò
 a' èffèno; gò ntinla 'nlè ikambi-
 nli' isanll s' azimbìò.

8 Gò nuunla, lwanianli nli' òrèfmi'
 òmò, mpògianlaga nll ntòndanla-
 ga g' awarèrè, nli' mpanginll yi
 9 nkèngò nli' òkèndekende. Awl-
 nllizanli mbe vo mbe, ge òrowò v'
 òrowò; ndò ro savinleull: konde
 gò ndaga mè awellò 'nlwè, inlè
 10 anlwè ga ylg' òzavinlò. Konde,
 Ayè ò bele tond' èffèno, ayenl'
 Intyugu slmbia, e ga zimbil' ònlè-
 mè wè gw' lbe, nli' inlumbu yè
 11 inlè, y' agamb' itemiza: E ga ge-
 gwe avila gw' lbe, alende mbia;
 e ga wut' a'ffènjè, agombiza mò.

12 Konde antyo ma Rerè ml re gòr'
 agóre, nli' aròl mè ml re zange
 gw' Inkolo saò: ndò òzyò wa Re-
 rè wl re góre waò wl janj' lbe gò
 13 sira waò. Nla mande be syokollia
 'nlwè, ja 'nlw' adwanle mpiu gw'
 14 isaon imbia? Ndò, ja 'nlw' aje-
 nle njuke g' òñwanja wa' ògóre,
 òzavinlò góre 'nlwè: arlanll k'
 ereri' zaò, ge dwanla nli' a'fandl.

15 Lwanllizanli Krales gw' irèfmi' lya-
 nll òrunða g' Òvanginll: ko dwa-
 nianll keka pa gò jivir' òm' edu ò
 bambia 'nlwè ntinla y' ibekèllia
 sl re góre 'nlwè, ndò nli' òkènde-
 16 kende nli' Itia: ndwanlaga nli'
 òrèfma ntyèmbo fo; inlè, gw' lsa-
 on yi bèrinliò 'nlwè, wl ga yenli-
 zò ntyonll wi pèdle ndwanli ya-
 17 nll mbia góre Krales. Konde ja

- ntondinli y' Anyambiè y' adwan-
 nia yenlo, re mbia göre 'nlwè gö
 sindinle njuke g' öfwanja w' ija-
 nj' ibia, viagianò nla gö sindinla
 18 g' öfwanja w' ijanj' ibe. Konde
 Kraiis kè azindinli nyongo mori
 g' öfwanja w' ibe, öma w' ögöre
 g' öfwanja w' arègö, gö бага
 'zwè gör' Anyambiè; avegagi jö-
 niö pa g' özyönlil, ndö dwanlizö
 19 pa bo gw' inlinia; gö nyö kè agè-
 ndi agambini' anlinia mi re gö
 20 ntyögö, m' avegagi egömb' elö-
 nga ijoginiö fo, gw' avenginlag'
 Anyambiè azindinli' öling' öia
 gw' intyugu si Nöa, gw' agekizö
 öwatanga, gö wö awèwo, inè
 anlag' ènlènlai, w' azunginlö vo
 21 anlingö. Ndö egolanli z' anlingö
 mè ni' ibaptalizö, si re arang' itö-
 mba s' isyèkè s' özyönlil, ndö iji-
 vira s' örèm' ömbia gör' Anya-
 mbiè; yenlo venio mi sunginia
 'nlwè v' itöngwa si Jisu Kraiis;
 22 ö re kenda pa g' öröwa, aiwanla
 tu g' ögo 'niöfömlè w' Anyambiè,
 ienjèl ni' anyanga ni' ampenda
 tugizö pa göre yè.
- 4 Yenlo göre Kraiis sindinla pe
 njuke g' özyönlil, gekizani' ikuw'
 iyanli ni' ipikilia sinlo mèmö
 inè, ayè ö re sindinla pe njuke g'
 2 özyönlil are tiga p' ibe; ko yè
 aiwanla nyènlè ölingö wi tigania
 göre yè g' özyönlil gw' itonginia s'
 anlaga, ndö gö ntondinli y' Anya-
 mbiè. Konde egömbe zi re pla-
 ganla pa zi re kwèkwè gö re 'zwè
 denda pe ntondinli y' anlongo,
 aiwanla gw' inania nla winganli,
 itonginia, ibongö s' ivè, ögasyö w'
 inya ni' ijonga, ni' isavinla s' ika-
 4 nla si bikö. Venlo wi mama ko-
 nde anlwè pa kenda nia waö nil
 mangö g' ögasyö mèmö, nkamba-
 5 ga 'nlwè mbe. Wi be bambiö
 ntangö nie yè ö re keka pa gö
 jèkèlia anlaga wabo nla wi re ju-
- 6 wa pa. Konde gö ntinla yinlo
 ntyangö mbia y' egambiniö va-
 nganle göre waö wi re juwa pa,
 inè wi ga yèkèllö ga nt' ar' anla-
 ga g' özamba w' özyönlil ko waö
 dwanla bo ga nt' ar' Anyambiè g'
 özamba w' inlinia.
- 7 Ntyai y' isaön yödu y' atwenli
 plèrè: lwanianli ni' imia, ko bè-
 8 mbanli gw' ikambinia. Viagianö
 ni' isaön yödu lwanlanli mplu
 gw' itondania; konde itonda si
 9 pug' ibe sijenge. Lwanlanli ni'
 ögwande aniwè nla 'nlwè idagala-
 10 ga fo: ga nt' ar' öm' edu da'viö pa,
 la'vianianli yenlo aniwè nla
 'nlwè, g' inyöngö s' mbia s' lbunla
 11 s' imèpinlö s' Anyambiè. Jog'
 öm' akamba, e ga gambe ga nt'
 ar' agamba m' Anyambiè; jog'
 öm' ajanjinla, e ga yanjinle ga nt'
 are ngulu yi pö yè ni' Anyambiè:
 inè gw' isaön yödu Anyambiè e
 ga vendizö w' Jisu Kraiis, ö re
 ivenda ni' ipanginia isè egömbe
 zödu. Amèn.
- 12 Mongi tondö, affiamanli g' öfwanja
 w' idembö egolanli g' ögönlil,
 si be bia göre 'nlwè gö kènliza
 'nlwè, mpanil ga ösaön wi mamö
 13 w' abteni' anlwè: ndö gö re
 'nlwè iwongisi y' azyingö mi
 Kraiis, yenianli mbia; inè gö be
 böwunli' ivend' inyè kè anlwè ga
 14 yenle mbia ni' lge'v' ivölö. Ja
 'nlw' atowö g' öfwanja w' ina
 nyi Kraiis, özavinlö göre 'nlwè;
 konde Inlinia ny' ivenda nla ny'
 Anyambiè nyi dwanla göre
 15 'nlwè. Ndö ayenliz' öma göre
 'nlwè ayenlizö njuke g' öyönlilai,
 ge g' öfe, ge g' öyanjisil w' ibe, ge
 g' epökèw gw' indaga s' affiori:
 16 ndö jog' öm' ajenle njuke konde
 ayè krisyon, e ga rig' ayenle ntyo-
 nli; ndö e ga zuminil' Anyambiè
 17 g' öfwanja w' ina mè. Konde
 egömbe z' atwenli z' r' ijèkèlia gö

- pakilla gò nagò y' Anyambè: nla ja a' adònge pakilla gòre 'zwè, ntyal yi mongi wi re wi joginlò ntyangò mbia be dwanla sè?
- 18 Nla ja agòre w' asile suuginlò, a'vè ni' arègo wi be bowunla gwí?
- 19 Yenlo waò wi jenle njuke ga nt' are ntondinli y' Anyambè, wi ga rig' anllnl' imað gòr' Óvangi wi re ko bekellò, ndwanlaga gw' ljanj' ibia.
- 5 MI kweni' anlero wi re gòre 'nlwè nkolo, mi ònlero nla waò, ni' òyeni' w' azyingò mi Kraia, ni' òwongial kè gw' ivenda nyi be 2 tuminlò Inlè: Venjavenjanl' òlemba w' Anyambè wi re gòre 'nlwè, a'vandaminla wò, aranga mbangatiagò, ndò ni' itonda; aranga ni' ógaayò w' anliva, ndò ni' 3 òrefia w' ijivira; aranga mpanginlaga waò wi re pò pa gw' ago manli, ndò lwanianl' irevi y' òle- 4 mba. Nla gò be bòwunli' òvenjavenji òmpòlò w' adombè, anlwè be pò kòròwa y' ivenda yi re y' avu- 5 lize. Egolani mèmò, anlw' arumbe, yoginlanl' anlèro. NI' anlwèdu, woranl' òkendekende, gò janjanla: konde Anyambè e sir' òdandò, ndò e p' lkendeke- 6 nde imèpinlò. Zyónllanl' lkuw'
- Iyanli sambò g' ògo w' Anyambè wi ngulu, ko yè pendia 'nlwè gw' 7 egòmb' e'via. Wolanl' a'fianli manli mòdu gòre yè, konde e 8 naka 'nlwè. Lwanianli zifia, ko bèmbanli: òlò'valò'vi wanli Satan, ga llou yi kungula, e tèka, mbu- 9 taga ò be nyò ndè. Nwanli nla yè nkumanlaga jolajola gw' ibekella, mlagaga 'nlè awarer' iyanli wi re gò ntye wi re njenlag' injuke mèmò. NI' Anyambè y' imèpinlò 10 sòdu, ò re fwelia pa 'nlwè gw' ivend' lnyè nyakonlako gòre Kraia, 'nlwè sindinla p' injuke v' òñwolingò, ayèmè e be mèpiza 'nlwè, alò'via 'nlwè, ayolla 'nlwè. 11 Gòre yè ga lwanl' ipanginla gò konlako. Amèn. 12 NI' Silvanus, òñworer' iyazyò wi re ko bekellò, ga nte tanga mlè, mi are tèndinla pa 'nlwè ni' agamba makwè, gò nuginlla 'nlwè. arakilla 'nlè ainlo ni' imèpinlò 13 sarèti s' Anyambè: gumanlanli gò sò. Nandò yi re gò Babilon, pinjò pa ta nla 'nlwè, y' abògiza 'nlwè; nla yenlo kè dende Markus òñwanl' iyam'. Zangwanlanli ni' leomba s' itonda. 14 A'fienjè mi ga lwanle gòre 'nlwèdu wi re gòre Kraia.

[Mpongwa.]

EZANGÓ ZIŪANLI ZI, PITÈR.

- 1 SIMON PITÈR, nyóngó nì' eróñil
zi Jisu Krajs, góre wao wi re dè-
nga p' ibekelia si njónli mèmò
nla 'zwè g' ògóre w' Anyambè y'
- 2 Ózunge wazyò Jisu Krajs: Imè-
pinló góre 'nlwè nì' affènjè mi
ga wunllò gw' imia s' Anyambè
nla si Jisu y' Óvanginli wazyo.
- 3 Konde ngulu yè y' Anyambè yi
re pa pa 'zwè ya yódu yi kekanla
nì' emènlo nì' isavinl' lbia, v'
lmla s' òma mè ò re fwelia pa
'zwè nì' ivend' inyè nì' òmbi' wè;
- 4 ava 'zwè k' impanganló impólò
mè nla yi njónli; inlè vo yò a-
nlwè ga lwanl' iwongiel yi mpa-
nginli y' Anyambè, anlwè tò-
mba k' lkuw' iyanli avila gw'
layèkè si re gò ntye v' itonginla.
- 5 Nla gò ntinla yinlo mèmò gènl-
zanlì nll ngulu yódu gò kunda
gw' ibekeli' sanli òmbia; nla g'
6 òmbia imia; nla gw' imia ismbia
s' òkuwa; nla gw' ismbia s' òku-
wa isindinla; nla gw' isindinla
7 isavinl' lbia; nla gw' isavinl' lbia
itonda s' awarèrè; nla gw' itonda
8 s' awarèrè itonda. Konde ja isaón
yinlo y' adwanla góre 'nlwè awu-
nla, yi be panga 'nlwè inlè, anlw'
alwanl' òmòeya ge nkeli gw' imia
- 9 sa, 'Rer' iyazyò Jisu Krajs. Ndò
ayè ò re azye nì' isaón yinlo ar'
lwómbe, e jenla kaò plèrè, are
devanla pa kè iyombunliò s' ibe
- 10 sè lónga. Yenlo, awarera, gè-
nlizanli nll ngulu viaganló gò
dwanllz' lfwèllò sanli nì' lplnjò
sanll: konde ja 'nlw' adend' isaón
- 11 yinlo, gambènè anlw' avóñò du
nì' ibakn: konde yenlo ijinginia
sipólò si be pò 'nlwè gw' inlongo
nyakonliako ny' Óvanginli nì' Ó-
zunge wazyò Jisu Krajs.
- 12 Gò ntinla yinlo mi be dwanla
keka pa egómbe zódu gò jón-
glinla 'nlwè isaón yinlo, vanganl'
anlw' avòrò yò, alwanllzò g' òròti
13 wi re góre 'nlwè. Mi tanga kè
'nlè-re kwèkwè góre mlè, òlingò
wi re mlè gò nagò y' ikuku yinlo,
gò syuga 'nlwè nll jónginla 'nlwè
- 14 isaón yinlo; konde mi avòrò inlè,
isyòrunló si nagò y' ikuku yam'
si bia nèganèga vanganle ga nt'
arevìò mlè nll Rer' iyazyò Jisu
15 Krajs. Ndò m' be kènliza 'nlè,
mè juwa pa, anlwè be jollè jò-
nginli' isaón yinlo pèkèpèkè.
- 16 Konde azwè pa sòug' lñkanló s'
avangiò nì' avónlò, gw' amlezi
'zwè 'nlwè ngulu nì' lbia s' Óva-
nginli wazyò Jisu Krajs, ndò
azw' avegag' iyenil y' ivend'
- 17 inyè. Konde avenliò nì' Anya-
mbè ya Rerè òlúbò nì' ivenda,
gw' l'vieni' inyòl mè góre yè avila
g' ònjèlènjlè òmpólò inlè, Winlo
nì' Ónwanl' iyam' wi tondò wi
- 18 jenlò mlè mbia. Nì' azwèmè
azw' ayogió inyòl mè avilla g'
òròwa, gw' avegagi 'zwè nla yè
19 gò nómbe yòrunða. Azw' are kè
nì' igamba ny' ipoga nyl re nì'
inyanga nyl bekelìò viaganló:
anlwè denda mblambè gò banda-
minla nyò, ga lamp yi bamba gò
mbóra yi mpiri, kaò òwenja w'

- ajenja, ni' ògègènlè w' ibanga wi
 20 tongwa gw' irèfí' iyanil : mlagaga
 gw' alónnga igamba nyinlo,
 inlè ipoga s' irèndò si píla gò mpi-
 21 vinli y' òma. Konde ipoga si pa
 bia nli mori nli ntòndinli y' òma :
 ndò anlaga w' agambí gw' inya-
 nga ny' Anyambìè, nt' agèndlò
 waò ni' Inlil' I'via.
- 2 Ndò anlongw' ivogisí y' inòka
 kè gòr' anlaga, ga nte be dwanla
 gòrè 'nlwè inènjí y' inòka, yi be
 bag' inènj' íjonla s' íjiliza ntyoria,
 ndandaga vanganle Rerè y' agòl'
 waò, ko waò dèngiz' ikuw' iyaò
 2 íjiliza saubganèga. Ni' awènge
 wi be sòng' intyale s' isyèkè saò,
 nla g' òfiwanj' iwaò mponlo y'
 3 òrèl' yi be kambò mbe. Nla v'
 ógasyò w' igumba wi be kòla
 'niwè g' anliva ni' agamb' imaò
 m' ipondia : wi re ógar' iwaò pò
 pa avil' egòmb' elónnga wi pengi-
 nla du, ni' íjilizè saò si nanla du
 4 antyovinio. Konde j' Anyambìè
 e pa pòginl' tenjèl gw' ayanji waò
 ibe, ndò awalí waò gw' elóngò z'
 ógònlí, awela waò gw' ibela si
 mpíri, gò penjavenjò gw' íjèkèlía ;
 5 e pa pòginla kè ntye y' egòmb'
 elónnga, ndò azunginli Nòka óka-
 mti w' ógòrè ayè ni' awènl' òro-
 gènlò, gw' avagìè íjambunla s'
 anlingò gò ntye y' anlag' a'vè ;
 6 avenil k' inkala si Sodoma nli
 Gomora ógara w' íjilizè, agalunla
 sò òmbu, alwanilza sò elinglilò
 7 gòrè waò wi be dwani' a'vè ; ni'
 azunginlè Lot, òma w' ógòrè, ó
 yenzilìò ekè'va nli ndwanli y'
 8 isyèkè y' anlag' a'vè : konde òma
 w' ógòrè mèwonia, ndwanlaga
 gòrè waò, njenlaga nli njogogo,
 ayenliz' òrèm' iwè w' ógòrè nka-
 zya ntyugu edu g' òfiwanja w'
 9 íjanj' isaò sibe : Rerè avòrò gò tòm-
 b' agòrè avila gw' idembò, nla
 gò pig' arègo gò tevuniò go ntyu-
 10 gu y' íjèkèlía ; ndò pòsyò waò wi
 kanganla ga nt' ar' ózyònlí gw'
 itonginla s' isyèkè, avèdi' inya-
 nga. Wi r' itla fo, nli wónjò
 yole, wi pa fanga gò pèdi' anya-
 11 nga : ndò tenjèl, vanga s' adwani'
 impòlò nli ngulu viaganlò, wi pa
 bag' ózozyò w' òrowò gòrè waò g'
 12 ózyò wa Rerè. Ndò mongi sinlo,
 ga sinyama si r' ipikilia fo, janlò
 pa gò kòtò ayilizò, wi pèdia gw'
 isaònl yí re w' amle, wi be jilizò
 13 via gw' iboni' isaò, alènge mbe
 ipa s' íjanj' ibe saò. Wí sònga k'
 ambia vanganl' òfianda, waò ni'
 abòke ni' impèlo, wi jenle mbia
 gw' itemiz' isaò gò nya waò nla
 14 'nlwè ; wi re ni' antyo maò ralie
 ni' evòve, waò kè wi jolìe tig' ibe,
 nsoriaga waò wi r' irèfí' ilèle, wi
 re ni' irèfí' iyaò pò pa g' ógasyò
 w' anliva ; waò k' awanla wi savò
 15 nsavagò ; w' arigi mponlo, age-
 gwa nsòngage mponlo yí Balam
 òfiwanla yí Beor, ó roud' ipa s'
 16 íjanj' ibe ; ndò azèmbìò g' òfiwa-
 nja w' ipa'v' isè : buru y' ífiamaíu
 y' agambí ni' inyoi ny' òma aleg'
 17 òtefiu w' òvogisí. Mongi sinlo
 ni' íkel si r' anlingò fo, vindi yí
 pèvizò ni' óguia ; wi re piginlò pa
 18 kè mpíri yadowadowa. Konde,
 gò kamba waò agamb' ampòlò m'
 ekale, wi syoria ni' itonginla s'
 ózyònlí ni' isyèkè, waò wi re ntòm-
 mbag' ikuw' iyaò gò nknmba yí
 mongi yí dwanla gw' ífema ;
 19 wí panganla nla waò ndwanli y'
 òdlèngadiènga, ndò waòmè wi r'
 asyaka y' ífeva ; konde òm' edu e
 dwani' ósyaka w' eza mè zì kevè.
 20 Konde, waò tòmba p' ikuw' iyaò
 gw' isyèkè si re gò ntye v' imia s'
 Óvanganli ni' Ózunge Jisu Krala,
 jogo w' afo tagò nle sò agevò,
 ndwanli yaò nuunia y' atwenli
 21 mbe viaganlò nli nònga. Konde
 aro dwani mbia gòrè waò gò dw'

amie mponlo y' ògòre, vianganò nla gò kegwa avila g' òzòmbiò wòruna w' avenliò wao, wao 22 mia pa wò. Atwenll gòre wao ga nt' are nkògò yarèti inè, Mbwa y' afo fwinyi gw' aròve mè, ni ngòa nyanò jòvuniò pa gò fo sambakala g' òmbonia.

3 Vèno, mongi tondò, zinlo ni' ezangò zifvanli zì tèndinla mè 'nlwè; nla gò yò v'vanli mi ayug' r'èf'f' iyanll imbia nll jòngi- 2 nlia 'nlwè; inè aniwè ga yòngi- nlie agamba m' agambìò gw' alònga ni' ivogisi yòruna, ni' isòmbia s' Óvanginli ni' Ózunge 3 vo r'òf'li yanli: miagaga gw' alònga igamba nyinlo, inè gw' intyugu sinuunla be bi' ivèdial, yi kanganla ga nt' ar' itonginli' 4 isaò, awulia 'nlè, Ómpanganìò w' ibi' isè wì re gwì? konde, lrerè si ga yuwe, isaòn yòdu yi pedwanla nt' avegagi yò avila gw' ipakiila 5 s' ipangò si ntye. Konde wi tonde devanl' igamba nyinlo inè, avil' egòmb' elònga avegag' òrò- wa, nll ntye y' avegagi nkuma- nla ga avila gw' anlingò nla gw' anlingò, v' igamba; ny' Anya- 6 mbè; nll ntye y' avegagi egòmbe mè y' ayambunllò ni' anlingò 7 mèmo, ayila: ndò ni' igamba mè- mò òròwa nll ntye y' egòmbe zinlo yi re penjavenjò pa gò pia ni' ògònli, pigò pa gò ntyugu y' ijèkèlla ni' ijillizò s' anlag' a'vè. 8 Ndò, mongi tondò, alevanlanl' igamba nyinliò inè, gòre Rerè ntyugu mori yi re ga ntosèn y' impufia, nll ntosèn y' impufia ga 9 ntyugu mori. Rerè e pa tig' egò- mbe zì sults' ómpanganìò wè pia- ganla, ga nte pikill' awèwo; ndò are ni' isindinl' ida gòre 'nlwè, e

pa bela 'nlè anlaga wi ga vere, ndò inè waòdu wi ga v'le gw' ika- 10 iwa. Ndò ntyugu ya Rerè yi be bia g' òfe; gò yò be plaganl' òrò- wa nll nyongole mpòlò, nll ya yò- du yi be janginliò nll mpiu mpò- lò, ntye kè ni' ljanja si re gò yò yi 11 be pezyò. Sambò gò re 'nlè isaòn yinlo yòdu yi be janginliò yenio, anlwè ga lwanl' anlag' ònlongo ndegò ndwanli yòruna ni' isavi- 12 ni' lbia, mpònlaga nll nègizag' ibia si ntyugu y' Anyambiè, gò be jil' òròwa mbañilulaga ni' ògò- nli, nll ya yòdu yi be janginliò nll 13 mpiu mpòlò? Ndò, ga nt' ar' ómpanganìò wè, azwè devinl' òròw' òfwònlà nll ntye nyonla, gò yò be dwanl' ògòre.

14 Yenlo, mongi tondò, gòre 'nlè anlwè pònl' isaòn yinlo, gènlza- nll gò dèngò nie yè ni' amjenjè, ibòke fo nll ntyèmbo fo gw' antyo 15 mè. Banganll kè 'nlè isinditula sa Rerè ni' isunginliò; vanganle nt' arèndinli Pol, òfworer' iyazyò wi tondò, arèndinla 'nlwè, ga nt' 16 ar' imia si re pò pa yè; ga nt' are yè tènda pa kè gò yangò yè yòdu, nkambaga gò yò g' òfiwanja w' isaòn yinlo; gò yò kè r' isaòn yi re jola gò kòtizò, yi pizò wao wi r' imia fo ni' ekale gw' ijillizò saò, ga nte dende wao kè ni' lrèndo 17 ifiori. Anlwè sambò, mongi to- ndò, anlwè mia p' isaòn yinlo egòmbe v'lagaga ro, v'andaminla- nll anlwè vende kèndiò ni' ifema s' aulag' a'vè, ko 'nlwè pòswa avila gò ndwanli yanli njole. 18 Ndò vòfianli gw' imèpinliò nla gw' imia s' Óvanginli ni' Ózunge wazyò Jisu Krala. Gòre yè ga lwanl' ivenda vèno ni' egòmbe yòdu. Amèn.

EZANGÓ ELÔNGA ZI

JAN.

- 1 Mèzo z' avill gw' ipakilla, zi re 'zwè jogo pa, zi re 'zwè jenla pa n'l' antyo mazyò, z' avònlò 'zwè, zi r' ago mazyò kòta pa z' Igamba
- 2 ny' effèulo, zò takillò 'zwè: n'l' effèulo z' awòwunliò, ayenliò nle 'zwè, ko 'zwè dwanl' iyenli, arakilla 'nlwè effèulo zakonlako, z' avegagi nll Rerè, awòwunliò gòre
- 3 'zwè; eza zi re 'zwè jenla pa ayo-go zò takillò 'zwè gòre 'nlwè, Inlè anlwè kè anlwè ga lwani' alato nla 'zwè: nla rèti, alato mazyò ml re nli Rerè, n'l' Ôñwani' iyè
- 4 Jisu Kraia. Azwè tënd' isaòn yinlo, Inlè mbi' yazyò yi yònlle.
- 5 N'l' Igamba nyl re 'zwè jogo pa gòre yè, arakilla 'nlwè nye nyl-nlo Inlè, Anyambè n'l' Ózange, 6 nla gòre yè zyele mpiri du. Ja 'zw' abulia 'nlè azw' ar' alato nla yè, aganganla gò mpiri, azwè nò-
- 7 ka, ko 'zw' alend' òrèti: ndò ja 'zw' akanganla g' Ózange, ga nt' are yè g' Ózange, azw' are n'l' alato òmòri n'l' òmòri, nll ntyinla yi Jisu y' Ôñwani' iyè yi jombunlla
- 8 'zwè avilla gw' lbe sòdu. Ja 'zw' abulia 'nlè azw' aze n'l' lbe, azwè tèmiz' ikuw' lyazyò, n'l' òrèti wl zyele gòre 'zwè. Ja 'zw' amèm' lbe sazyò, ar' Inyanga nyl bekeilò n'l' ògòre kè gò nyeza 'zwè lbe sazyò, ayombunlla 'zwè avilla gw'
- 10 lfwema sòdu. Ja 'zw' abulia 'nlè azwè pa dend' lbe, azwè pange ònlòki, n'l' Igamb' lnyè nyl ayele gòre 'zwè.
- 2 Awani' iyam', isaòn yinlo tëndinla mlè 'nlwè, ko 'nlw' ayanj' lbe. Nla jog' òm' ajanj' lbe, azw' are n'l' òganlial gòre Rerè, Jisu
- 2 Kraia y' ògòre: ayè n'l' òravlinò gw' lbe sazyò; n'l' aranga gw' lsazyò dadidè, ndò kè gw' lbe al ntye yòdu. N'l' Igamba nyl-nle
- 3 mia 'zwè Inlè, azw' avòrò yè, Inlè ja' zw' apenjavenj' ampang' Imè.
- 4 Ayè ò bulia 'nlè, ml avòrò yè, ko y' avenjavenj' ampang' Imè, ayè ònlòki, n'l' òrèti wl zyele gòre yè:
- 5 ndò ayè ò penjavenj' Igamb' lnyè, gòre yè Itonda s' Anyambè al re mèpa pa gillgill. N'l' Igamba nyl-nlo mia 'zwè Inlè, azwè are
- 6 gòre yè: ayè ò bulia 'nlè e dwanla gòre yè e ga ganganl' ayèmè vanganle ga nt' aganganlagiè.
- 7 Mongi tondò, ml pa tëndinla 'nlwè ivang' lnyonla, ndò ivang' ilungu nyl re dwania pa nla 'nlwè avilla gw' ipakilla: lvang' ilungu n'l' Igamba ny' ayogitò
- 8 'nlwè. Ndò ml tëndinla 'nlwè ivang' lnyonla, òsaòn wl re rè: i gòre yè nla gòre 'nlwè; konde mpiri yi piaganla, n'l' Ózange
- 9 wòrèti w' atwenll gò bamba. Ayè ò bulia 'nlè are g' Ózange, kè num' òfworer' iyè, a pare gò mpiri
- 10 ri kwanga nla nièno. Ayè ò tond' òfworer' iyè e dwanla g' Ózange, nla gòre yè zyele ndaga y'
- 11 lkweza. Ndò ayè ò bik' òfworer' iyè are gò mpiri, aganganla gò mpiri, e mia ke nkòva yi kè-ndò ndè, konde mpiri y' anlilm' antyo mè.
- 12 Ml tëndinla 'nlwè, yawanla, konde lbe sanll s' anyezò 'nlwè v'

13 inyanga ny' in' Inyè. Mi tëndinla 'niwè irerè, konde aniw' avòrò yè ò vegagi avila gw' ipakilla. Mi tëndinla 'niwè, awanjo, konde aniw' are keva p' òmbe. Mi atëndinla 'niwè, yawanla, konde

14 aniw' avòrò Rerè. Mi atëndinla 'niwè, irerè, konde aniw' are miè pa ò vegagi avila gw' ipakilla. Mi atëndinla 'niwè, awanjo, konde aniw' are ni ngulu, ni' igamba ny' Anyambè nyi dwanla gòre 'niwè, aniw' are keva pa k'

15 òmbe. Arondani ntye yinlo, ge isaon yi re gò ntye. Jog' òm' edn atunde ntye, itonda sa Rerè si

16 zyele gòre yè. Konde yòdu yi re gò ntye, itonginla s' òyònlì, ni' itonginla s' antyo, ni' ekale z' efiènlò, yi pa pila gòre Rerè, ndò

17 gò ntye yinlo. Nli ntye yi piaganla, ni' itonginla sa yò: ndò ayè ò dende ntòndinli y' Anyambè e dwanla gò konlako. Yawanla, nyinlo ni' igwèra nyi nunna: ni' nt' are 'niwè jogo pa inlè ayè ò sire Krai e bia, vanganle vènlò re nongwa pa izirisi yi Krai imlengè; ni' igamba mè mla 'zwè inlè nyinlo ni' igwèra

19 nyinuunia. W' agogwi avila gòre 'zwè, ndò wi pegag' iwazyò; konde arwe 'nlè waò iwazyò, gavnlo w' aro dwanli nla 'zwè: ndò w' agogwi, ko waò jenlò inlè, waò arang' iwazyò waòdu. Ni' aniw' are ni' isagiò avila gòr' Òma w' òrunla, amla isaon yòdu.

21 Mi pa tëndinla 'niwè konde aniwè pa mi' ògillglli, ndò konde aniw' avòrò wò, nla zyel' inòka si pila g' òrèti. Ònlòki mande kaò ayè ò danda inlè Jiau nle Krai? Ayè òzirisi wi Krai, ò

23 dande Rerè ni' Òfiwanla. Ayè ò dand' Òfiwanla, ayè mèmmò aze nli Rerè: ayè ò mèmm' Òfiwanla

24 are nli Rerè kè. Eza zi re 'niwè

jogo pa avila gw' ipakilla, si ga iwanle gòre 'niwè. Ja eza zi re 'niwè jogo pa avila gw' ipakilla z' adwaula gòre 'niwè, aniwè kè aniwè be dwanla gòr' Òfiwanla,

25 nla gòre Rerè. Ni' òmpanganlò w' avanganliò ndè 'zwè nle winlo, inlè efiènlò z' egòmbe zòdu.

26 Isaon yinlo mi are tëndinla pa 'niwè yò g' òfiwanja wi mongi

27 wi kegunla 'niwè. Ndò aniwè, isagiò s' azagiò ndè 'niwè ai dwanla gòre 'niwè, aniw' azyele k' isyolo nyl nènjò ni' òma; ndò ga ute nènjò 'niwè ni' isagiò mè g' òfiwanja w' isaon yòdu, sò kè ai re rèti, ni' arang' inòka, vanganle ga yò anènjlò 'niwè nle sò,

28 lwanianli gòre yè. Nla vènlò, yawanla, lwanlanli gòre yè; inlè, gò be bòwunliè, azwè gw' iwanle ni' iganda, ko 'awè ayele ntyonli g' òyò wè gw' ibi' sè. Ja 'niw' amla 'nlè ar' ògòre, aniw' avòrò inlè, òm' edu kè ò dand' ògòre ajanlò nle yè.

3 Vònlani' ònlongo w' itonda wi re Rerè tonda pa 'zwè, inlè azwè to fwellò inlè, awanla w' Anyambè: nla yenlo re 'zwè. V' igamba nyinlo ntye yi mèa 'zwè,

2 konde yi mè du. Mongi tondò, vènlò azw' awanla w' Anyambè, nli nta be dwanla 'zwè yi pa tuminliò; ndò azw' avòrò inlè, j' abuwunla, azwè be dwanla ga yè; konde azwè be jenlè ga nt' are

3 yè. Ni' òm' edu ò re ni' igufutu nyinlo gòre yè e jombunli' òkuw' wèmè, vanganle ga nt' are yè nkèrè. Òm' edu ò janj' ibe e pa va k' ivanga: konde ibe sò ni'

5 ipava s' ivanga. Aniw' avòrò kè 'nlè, awòwunliò gò tòm' ibe; 6 nla gòre yè zyel' ibe du. Òm' edu ò dwanla gòre yè e janj' ibe: ayè ò janjag' ibe e pa jenlè, ge

7 miè. Awani' iyam', aremisaonli

- ni' om' edu: ayè ò janjag' ògòrè ar' ògòrè, vanganle ga nt' are yè
- 8 ògòrè: ayè ò janjag' ibe ayè òma wi Satan; konde Satan ayanjag' ibe avila gw' ipakilla. Gó ntinla yinlo awòwunilò Òfiwa w' Anyambìè, Inlè gò jillz' ijanja si Satan.
- 9 Om' edu ò re janlò pa ni' Anyambìè e pa janj' ibe, konde ilònda y' Anyambìè yi dwanla gòrè yè: yènlò e jolle janj' ibe, konde are
- 10 janlò pa ni' Anyambìè. Ni' igamba nyinlo awanla w' Anyambìè wi mlò, ni' awanla wi Satan: Inlè òm' edu ò re e pa dend' ògòrè ayè arang' òma w' Anyambìè, ge ayè
- 11 ò re e pa tond' òfiworer' iyè. Konde nyinlo ni' igamba ny' ayogió 'nlwè avila gw' ipakilla, Inlè
- 12 azwè ga rondanlenli. Azw' alwanla ga Ken ò vegagi òma wi Satan, ayòni' òfiwongiè. Ni' eza nde s' ayònlè yè? Konde ijanj' isè s' avegagi sibe, nla s' òfiwongiè sibla.
- 13 Affiamanli, awarera, ja ntye y'
- 14 anumba 'nlwè. Azw' avòrò Inlè, azw' are piaganla pa avila gw' ijuwa agènda gw' emènio, konde azwè tond' awarerè. Ayè ò re e pa tonda se dwanla gw' ijuwa.
- 15 Om' edu ò bik' òfiworer' iyè ayè òyònlisi: anlw' avòrò kè 'nlè zyel' òyònlisi ò re ni' emènio zakonlako zi dwanla gòrè yè. Ni' igamba nyinlo mi' azwè itonda, konde alimbini' emènio zè g' òfiwanj' iwazyò: azwè kè azwè ga limbinle fiènio yazyò g' òfiwanja w' awarerè. Ndò ayè ò re ni' igumba nyi ntye yinlo, kè jenl' òfiworer' iyè gw' ijela, anunj' òrèfi' l'wè w' ipòginla gòrè yè, itonda s' Anyambìè si dwanla gòrè yè? Awani' iyam', azwè ga rig' aronda ni' igamba, ni' ònlèfiè dadiè; ndò
- 19 ni' idenda ni' òrèti. Gó ndaga mè be mia 'zwè Inlè azw' are g' òrèti, ko 'zwè dwanliz' irèfi' iya-
- 20 zyò g' òzyò wè, konde ja irèfi' iyazyò y' apa 'zwè ògara; Anyambìè are viaganlò ni' irèfi' iya-
- 21 zyò, ani' isadn yòdu. Mongi tondò, ja irèfi' iyazyò y' ava 'zwè ògara, gambèni' azw' are ni' iganda gòr Anyambìè; ni' ezom' edu zi bambiò 'zwè, azwè dènga gòrè yè, konde azwè penjavenj' ampang' imè, alend' isadn yi tondò gw' antyo mè. Ni' ivang' inyè nye nyinlo, Inlè azwè ga vekelie ina nyi. Òfiwanl' iyè Jisu Krales, arondania, ga nt' azòmbiè
- 24 'zwè. Nla yè ò penjavenj' ampang' imè e dwanla gòrè yè, nla yè gòrè yè. Ni' igamba nyinlo mia 'zwè kè 'nlè e dwanla gòrè 'zwè, Inlè ni' Inlinl' inyè nyl re yè pa pa 'zwè.
- 4 Mongi tondò, aVekelianl' anlinl' imòdu, ndò gènlizani' anlinla, vendetwa mò m' Anyambìè: konde Ivogisi l' inòka Imienge yi re
- 2 bia pa gò ntye. Ni' igamba nyinlo mia 'nlwè Inlinla ny' Anyambìè: Inlè Inlinl' iedu nyi mèma 'nlè Jisu Krales are bia pa g' òzyò-
- 3 nli nyò ny' Anyambìè: ni' Inlinl' iedu nyi re nyi pa mèma Jisu nyò aranga ny' Anyambìè: nyinlo ni' Inlinla mè nyi sire Krales, nyi re 'nlwè jogo pa Inlè nyl bia; nla vanganle vènio nyi re gò
- 4 ntye. Anlwè w' Anyambìè, awani' iyam', aulw' are keva pa waò kè: konde ayè ò re gòrè 'nlwè are viaganlò nla yè ò re gò
- 5 ntye. Waò wi ntye: yènlò kamba waò ga nt' are ntye, ko ntye
- 6 joginlò waò. Azwè w' Anyambìè: ayè ò mi' Anyambìè e joginlò 'zwè; ayè ò re azye w' Anyambìè e joginlò zwè. Ni' igamba mè mia 'zwè Inlinla ny' òrèti ni' Inlinla ny' ifema.
- 7 Mongi tondò, azwè ga rondanle-

nli: konde ltonda si pila gôr' Anyambîè; nli' òm' edu ò tonda ajanlò nli' Anyambîè, ami' Anyambîè. Ayè ò re e pa tonda e pa mi' Anyambîè; konde Anyambîè nli' 8 ltonda. Gò ndaga yinlo arumlinlò 9 ltonda s' Anyambîè gòre 'zwè, inlè Anyambîè are tòfia p' Òfiwani' iyè wlkika gò ntye, inlè azwè ga lwanle nli' efiènlò vo yè. 10 ltonda se sinlo, aranga 'nlè, azwè arond' Anyambîè, ndò inlè, arondl' 'zwè, aròm' Òfiwani' iyè gò 11 dw' òravinlò gw' lbe sazyò. Mongl tondò, j' Anyambîè arondi 'zwè yenlo, azwè kè azwè ga r-ndanlenli. Zyel' òmo re jenla p' Anyambîè nli mori: ja 'zw' atondanla, Anyambîè e dwanla gòre 'zwè, nli' ltond' isè al re mèpa pa 13 gòre 'zwè: nli' igamba nyinlo mia 'zwè inlè, azwè dwanla gòre yè, nla yè gòre 'zwè, konde are pa pa 14 'zwè Inlinl' inyè. Azw' are jenla pa kè arakilla inlè, Rerè are tòfia p' Ònwanla gò dwanl' Òzunge wi ntyè. Òm' edu òbe mèma 'nlè Jisu nle Òfiwa' w' Anyambîè, Anyambîè dwanla nla yè, nla yè gòre 16 Anyambîè. Azw' are mia pa avekella kè ltonda si re nli' Anyambîè gòre 'zwè. Anyambîè nli' ltonda; nli' ayè ò dwanla gw' ltonda e dwanla nli' Anyambîè, 17 nli' Anyambîè gòre yè. Gw' igamba nyinlo r' itond' isazyò mèpa pa, ko 'zwè dwanla nli' lganda gò ntyugu y' lèkèlla; konde ga nt' are yè, yenlo re 'zwè gò ntye 18 yinlo. Zyel' itia gw' ltonda: ndò ltonda si re mèpa pa si tòmb' itia, konde itia si re nli' òrevunlò; nla yè ò tia azye mèpa pa gw' ltonda. 19 Azwè tonda, konde ayè lóngè 20 tondi 'zwè. Jog' òm' abulla 'nlè, mi tond' Anyambîè, kè numb' òfiworer' iyè, ayè ònlòki: konde ayè ò re e tond' òfiworer' iyè ò re

yè jenla pa, ayè ko tond' Anyambîè sè ò re pa jenlè? Azw' are dènga pa k' ivanga nyinlò gòre yè, inlè ayè ò tond' Anyambîè e ga ronde k' òfiworer' iyè yè. 5 Òm' edu ò bekelia 'nlè Jisu nle Krafa are janlò pa nli' Anyambîè: nla yè ò tondè ò janla e tondè kè 2 ò janlò ndè. Nli' igamba nyinlo mia 'zwè inlè, azwè tond' awanla w' Anyambîè, ja 'zw' atond' Anyambîè, avenjavenj' ampang' 8 imè. Konde sinlo nli' ltonda s' Anyambîè, inlè gòre 'zwè gò penjavenj' ampang' imè: nli' ampang' imè mi zyele jola. 4 Konde ezom' edu zi janlò nli' Anyambîè zi keve ntye: nli' Ikeva si keve ntye se sinlo, inlè ibe- 5 kell' sazyò. Nla 'yè ò keve ntye mande, kaò ayè ò bekelia 'nlè Jisu nli' Òfiwa w' Anyambîè? 6 Winlo nle yè ò fiènlì nli' anlingò nli ntyinla, vanganie Jisu Krafa; aranga nli' anlingò dadè, ndò ò' 7 aullngò nli ntyinla. Nli' Inlinla kè nyi takilla, konde Inlinla nyò 8 nli' òrèli. Konde r' ararò wi takilla, Inlinla, nli' anlingò, nli ntyinla: nla yinlo lrarò yi kwe- 9 zanganla òmò. Ja 'zw' abong' atakwè m' anlaga, atakwè m' Anyambîè mi re viaganlò: konde atakwè m' Anyambîè me minlo, mi re yè takilla pa g' 10 òfiwanja w' òfiwani' iyè. Ayè ò bekelì Ònwa w' Anyambîè are nli' atakwè g' òkuw' wèmdè: ayè ò re e pa bekelì Anyambîè are pangè p' ònlòki; konde e pa bekelì igamba nyi r' Anyambîè takilla pa g' òfiwanja w' Ònwanl' 11 iyè. Nli' atakwè me minlo, inlè Anyambîè are pa pa 'zwè efiènlò zakonlako, nli' efiènlò mè zi re 12 gòr' Òfiwani' iyè. Ayè ò re nli' Ònwanla are nli' efiènlò; ayè ò re

- azyé ni' Ófiwanla w' Anyambiè | 17 mbinle g' ófiwanja wa sò. Ipava
azyé ni' effièniò.
- 13 Mi are tìndinla pa 'niwè isaón | 17 mbinle g' ófiwanja wa sò. Ipava
yíniò, ko 'niwè míá 'niè anlw' | sòdu ni' íbe : r' íbe kè si re si zyele
are ni' effièniò zakonlako, vanga- | gw' íjuwa.
- ni' anlwè yi bekeli' ina ny' | 18 Azw' avòró inlè, òm' edu ó re
14 Ófiwa w' Anyambiè. Míniò ni' | janlò pa ni' Anyambiè e janjag'
abeko mi re nla 'zwè góre yè, | íbe; ndó ayè ó rè janlò pa ni'
14 Ófiwa w' Anyambiè. Míniò ni' | Anyambiè e pig' ókuw' wèmbè, ni'
abeko mi re nla 'zwè góre yè, | 19 òm' ombe e bwatè du. Azw' avò-
inlè, ja 'zw' abambi' ezoma ga nt' | rò inlè, azwè w' Anyambiè, ni'
are ntòndinli yè, e pòganliò 'zwè : | ntye yòdu yi dwanla gò ngulu y'
15 nla ja 'zw' amia 'niè e pòganliò | 20 òmò' mbe. Azw' avòró kè 'niè
'zwè, ezom' edu zi bambiò 'zwè, | Ófiwa w' Anyambiè abienli, ava
azw' avòró inlè, azw' are nli ya yi | 'zwè ikòtíza, ko 'zwè miè ó r' ógi-
16 re 'zwè bambia pa góre yè. Jog' | liglilí, azwè are góre yè kè ó r' ógi-
òm' ajeni' ófiworer' iyè e janj' íbe | liglilí, vanganle gòr' Ónwani' iyè
sí re si zyele gw' íjuwa, e ga va- | Jisu Kraís. Yíniò ni' Anya-
mbiè, ni' Anyambiè e be pè effiè- | mbiè y' òreti, ni' effièniò zaka-
niò góre waò wí janj' íbe sí re sí | nlako. Awani' íyam', venjave-
zyele gw' íjuwa. R' íbe sí re gw' | njani' íkuw' íyanli avila gw' íka-
íjuwa : mi pa bulla 'niè e ga ga- | nla.

EZANGÓ ZIVANLI ZI JAN.

---

1 ONLÉRO gôr' ôfiwantó wi re pinjô pa nî' awanl' iyè wi tondó mèlè g' òrèti; nî' aranga mèlè dadiè, ndò waòdu wi mi' ògiligili; 2 g' ôfiwanja w' òrèti wi dwanla góre 'zwe, wi be dwanla nla 'zwe 3 kè pèkèpèkè: Imèpinlò, nkèngò, nî' afdènjà, mi be dwanla góre 'zwe, avila gôr' Anyambìè ya Rerè, nî' avila góre Jisu Kraia, Ôfiwanla wa Rerè, g' òrèti nla gw' 4 itonda. Mî jeule mbia mpólò konde mi are dènga pa gôr' awanl' iyo awèwo wi kanganla g' òrèti, vanganle ga nt' azòmbiò 'zwe nle 5 Rerè. Nia vènlò, ôfiwantó, mî bel' igamba nyinlò, aranga mpánlî ga mî atèndinlò ivang' inyónla, ndò mènyo ny' avegagi nla 6 'zwe avila gw' ipakillia, inlè azwè 7 ga rondanlenli. Nî' itonda se sinlò, inlè azwè ga ganganle nt' ar' isòmbi' sè. Nyinlò nî' i vaaga, vanganle nt' ayogió 'nlwè avila gw' ipakillia, inlè anlwè ga ganga-	7 nle gò nyò. Konde iremlsi imienge yl're kènda pa gò ntye, waò wi pa mèma 'nlè Jisu Kraia are bia pa g' òzyònlî. Ayè ò re yenlò nî' òremisi nî' òmo alre Kraia. 8 Vandamfianl' ikuw' iyanlî, inlè anlw' averize ya yl're 'nlwè janja pa, ndò anlwè ga lèng' ipa sòdu. 9 Ôm' edu ò kènda nli bôayò ko alwanla gw' inènja si Kraia, azye nî' Anyambìè: ndò ayè ò dwanla gw' inènja mè, ayè mèmiò are nli Rerè nî' Ôfiwanla ta. 10 Jog' abl' òma góre 'wè, ko avag' inènja sinlò, awongè gò nag' 11 wo, ge savinlè: konde ayè ò savinlè ar' òwonglî w' ljanj' iè sibe. 12 Góre mèlè nî' isaònlî imienge yl' tèndinlò, mî alende nî' ezangó nli mpîra: konde mî devinla gò bia góre 'wè, agamba nla 'wè òzyò g' 13 òzyò, ko lgev' inyo jònlîò. Awanla w' ôfiwongio ôfiwantó ò re pinjô pa w' abògizo.

EZANGÔ ZIRARÔ ZI

J A N .

1 ONLÈRO gôre Galus ô tondô, ô 2 tondô miè g' ôrèti. Awè yl tondô miè, mi jôngunla 'niè gw' isaôn yôdu ô ga gende mblambè alwa- nla kè mblambè, vanganle nte kènd' inlini' inyo mblambè. 3 Konde mi ayenli mbia mpôlô, gw' avienl' awarerè arakilla g' ôfiwanja w' arèti wo, vanganle 4 nte kanganlo g' ôgillgili. Mi azye ni' igev' ivôlô viaganlô nla nyl- nlo, inlè gô jogo inlè awanl' iyam' wi kanganla g' ôrèti. 5 Awè yl tondô, ô janj' efillô zi re ko bekillô gw' isaôn yôdu yi de- ndô ndo gôr' awarerè vanganle 6 waô w' anlongo affiori; winlo wi re takilla pa g' ôfiwanja w' itond' iso gô fiandô. Ô be denda mbla- mbiè gô nungunla waô g' ôgèndo waô ni' are ko dwanla kwèkwè 7 ni' Anyambiè: konde w' agènda- gi g' ôfiwanja w' iu' inyè, wi 8 bong' ezoma kè gôr' anlongo. Sa- mbô azwè ga wong' anlaga ônlô- ngo mè nli mbia, ko 'zwè dwani'	9 imbilô ta ni' ôrèti. Mi arèndinli fiandô agamb' affièwo: ndô Dio- trefus, ô tonde dwani' ewônjô gô- 10 re waô, e pa bong' 'zwè. Sambô, ja mi abla, m' be jônginla isaôn yl janjô ndè, nkambaga g' ôfiwa- nj' iwazyô agamb' ambe manya- wè: azye duèrè kè vovo, ndô e pa bong' awarerè ayèndè, alega waô kè w' aro bongl' waô, arômba waô 11 gô fiandô. Awè yl tondô, avèr' ez' eÿe ndô eza zi r' eÿia. Ayè ô janje mbia ayè w' Anyambiè: ayè ô janj' ibe e pa jenl' Anya- 12 mbiè. Demetrius are ni' isumi- nilô s' anlaga waôdu, nla s' ôrèti kè: ni' azwè kè azwè takilla g' ôfiwanj' iwè; ô vôrô kè 'niè ata- kwè mazyô mi re rèti. 13 Mi avegagi ni' isaôn imiengé gô tèndinlo, ndô mi pa bele tènda yô nli mpira nli ntôngô yl tèndi- 14 nla: ndô mi devinla gô sunge je- nlo, ko 'zwè kamba ôzyô g' ôzyô. Affiènjè gôre 'wè. Indegô s' abô- gizo. Wôgiz' indegô ni' ana.

EZANGÔ ZI JUD.

- 1 JUD, nyôngô yi Jisau Kraia, ni' ôfiworerè wi Jema, gôre waô wi re fweliô pa, wi tondô gôr' Anyambliè ya Rerè, avenjavenjô gôre
- 2 Jisau Kraia: Nkèngô gôre 'niwè ni' afitènje ni' itonda si ga wunie.
- 3 Mongi tondô, gw' aveli mè pôlô gô tândinia 'niwè g' ôfiwanja w' isunginla ai re gôre 'zwèdu, mi ajeni' isyolo gô tândinla 'niwè nuginliaga 'niwè gô nwa pôlô g' ôfiwanja w' ibekelia a' avenliô
- 4 iyombwi nyongo mô. Konde r' anlag' awèwo jinginla pa ni' avônlô, vanganle waô w' alôvîô egômb' elônga g' ôgara winlo, anlag' a'we, wi kaluni' imèpnîô s' Anyambliè gw' isyèkè, aliandè ô re dadlè Rer' iyazyô ni' Ôvanginli Jisau Kraia.
- 5 Venlo mi bele jônginlia 'niwè, vanganl' aniw' avôr' isaôn yinlo yôdu mblambiè, inlè Rerè, ayè aunginla p' aulaga avila gô ntye yi Ejipt, avila vovo ayilizi waô
- 6 wi re wi bekelia. Ni' ienjèl a' avegagi si pa penjavenj' anyang' imaômè, ndôa' arig' ilwanlô nyaô, Rerè are penjavenja pa sô gô mpi-ri gw' igôrô yapèkèpèkè agènda gw' ijèkèlia si ntyugu mpôlô.
- 7 Vanganle ga Sodom nli Gomora, ni' ink' impôlô a' avegagi vingô-vingô, waô pa p' ikuw' iyaô g' ôvelanlô, azông' ôzyônli ôfiwènlè, wi re dôvîô pa elingiliô, njeniag' azyingô m' ôgônli wapèkèpèkè.
- 8 Ndô egolanli mèmô mongi ainlo kè ni' ipikilli' saô sanyawè wi fe-
- viz' ôzyônli, avèdi inyanga ni' 9 ampenda. Ndô Maikèl enjèl' nupôlômè, gw' anwenliè nli Satan azungakania nla yè ôkuwa wi Môsès, arienli gô sozizè ni' arowô, ndô awuli 'niè, Rerè e ga zè-
- 10 mbo. Ndô mongi sinlo wi pèdi' isaôn yi re wi pa mia: ni' isaôn yi miô waô nli njanli, g' inyama ai zye ni' ôgu, gw' isaôn mè wi
- 11 feviz' ikuw' iyaô. Azyile gôre waôl konde wi re kènda pa gô mponio yi Ken, avule mangô ni' ôgasyô gw' ifwema si Balam g' ôfiwanja w' ipa, ayilizô gw' ipa-
- 12 va si Kora. Winlo ni' abôke gw' iutyagô sanli a' itonda gô nya waô nla 'niwè, ivenjavenji yi nyez' ikuw' iyaômè itia fo; vindî yi r' anlingô fo, mpèvizagô ni' impunga; rere yi r' ilônda fo, ju-
- 13 wa pa nyongo mbanli, tôdunlô pa ni' iramba; ikev' ivendi yi ntyu-va, njirag' ampunli mi ntyonli yaômè; igègèni yi peravera, gô-
- 14 re waô re pigô pa mpi-ri yadowa- nja wi mongi ainlo avogi Enok kè, ôma wôrogènlô avila gôre Adam, awulia 'niè, Vônlanli, Rerè e bia ni' igôfî ni' Intosèn a'
- 15 iyombwi yè, gô dend' ijèkèlia gô-re waôdu, azyuri' anlag' a'we wa-ôdu, g' ôfiwanja w' ijanj' isaô sô-du sibe si re waô janja pa, nla g' ôfiwanja w' agamb' ayole môdu mi r' anlag' a'we kamba pa gô
- 16 sirè. Winlo nle waô wi fufuavu-ma, alagalaga, wi dwanla ga nt'

- ar' Itongini' isaômè, agwan' imaò nkambag' agamb' ampòlò m' ekale, waò kè wi dwanla ni' anla-ga wantuntu g' òfiwanja w' inyenla.
- 17 Ndò aniwè, mongi tondò, yònginlani' agamba m' alònge kambìò nìl ròmìl y' Óvanginìl wazyò Jìsu
- 18 Kraia; nt' awnlinìl waò 'niwè inè, gw' intyugu sinuunia be bi' ivèdìsì, yi kanganla ga nt' ar' itongini' isaômè si bendi' Anya-
- 19 mblè. Winlo nle waò wi pang' ibangwanla, wi sònga kaò lbeia s' òkuwa, wi zyele kè ni' Inlinla.
- 20 Ndò aniwè yi tondò, nìlógiani' lkuw' iyanlì gw' lbekell' sanlì s' òrun-da mè, ukambinlaga gw'
- 21 Inlinl' Ivia, ko penjavenjani' lkuw' iyanlì gw' Itonda s' Anya-
- 22 mblè, mpònlage nkèngo y' Óva-
nginìl wazyò Jìsu Kraia gw' effè-
nlo zakoniako. Nla gòr' awèwo
23 wi re ni' impaga iwanianlì nli
nkèngo; ni' affìori zunginlanlì
waò, nswagaga waò avila g' ògò-
nli; ni' affìori vòginlanlì waò ni'
Itia, mbikaga vanganlì ingòl saò
fevizò pa ni' òzyònlì.
- 24 Vènlo gòre yè ò re nll ngulu yi
bandaminla 'niwè avila gw' ipò-
swa, alòvia 'niwè g' òzyò w' ive-
nd' inyè mpèlo fo ni' igev' ivòlò,
25 gòre yè ò re dadlè Anyambè y'
Ózunge wazyò, ga lwanle vo Jìsu
Kraia y' Óvanginìl wazyò, ive-
nda, ni' inyanga, ni' ipanginla,
nli ngulu, egòmbè vakillaga ro,
nla vènlo, ni' agènda gò konlako.
Amèn.

ITUMINLIA SI JAN.

1 ITUMINLIA si Jisu Kraia, s' ave-
niliò yè ni' Anyambiè gò tev'
inyóngò sè isaón yi be sunge twa :
ni' aróñiè amieza yò nli enjèl yè
2 gòre nyóngò yè Jan. Ni' arakili
Jan igamba ny' Anyambiè, ni'
atakwè mi Jisu Kraia, vanganl'
3 isaóu yódu y' ayenliò ndè. Óza-
vinliò gòre yè ó tangunia, nla gòre
waó wi jog' agamba m' Ipoga,
avenjavenj' agamba mi re tëndó
pa gò sò: konde egómbe z' atwe
pièrè.
4 Jan gòr' ifiandò òrogèniò ai re
gò Asia: Imèpliniò gòre 'nlwè ni'
afiènjè, avila gòre yè ó re avega-
gi ó re kè gò bia; ni' avila gòr'
anlini' òrogèniò mi re g' ózyò w'
5 ek' izè; ni' avila gòre Jisu Kraia,
óyenli wi re ko bekelìò, njalie yi
mongi wi re juwa pa, ni' Óva-
nginli w' aga wi ntye. Gòre yè
ó tonda 'zwè, avurunia 'zwè avila
gw' lbe sazyò nli utyini' iyè;
6 avanga 'zwè inlongo ny' iminiè
gòr' Anyambiè ya Rer' iyè; gòre
yè ga lwanl' ivenda ni' ipanginia
7 gò konlako. Amèn. Vòula, e
bia nli vindi; ni' intyo edu nyi
be jenlè, nla waó w' arumiè wi be
jenlè; ni' imbu'ye si ntye sódu si
be denla g' ókwanj' iwè. Vanga-
ni' yeno. Amèn.
8 Miè ni' Alfa ni' Ómega, bulle
Rerè Anyambiè, yi re y' avegagi
nla yi be dwania kè, Anyambiè
9 yi ngulu yódu. Miè Jan, y'
ófworer' iyanli ni' ówongisi nla
'nlwè gw' injuke nla gw' inlongo
nla gw' isindinla si re gòre Jisu,

mi avegagi gò nenge yi fwellò,
inlè, Patmos, g' ókwanja w' lga-
mba ny' Anyambiè ni' atakwè
10 mi Jisu. Mi avegagi gw' Inllinla
gò ntyugu ya Rerè, ni' ayogìò
miè gò nyum' iyam' inyó' ivóió,
11 ga ny' órombo, inlè, Isaón yi je-
niò ndo, rènda yò gw' ezangò,
arwanliza zò gw' ifiandò òrogè-
niò; gò Efesus, nla gò Smerna,
nla gò Pergamus, nla gò Thiati-
ra, nla gò Sardis, nla gò Filadè-
12 lfa, nla gò Laodisla. Awizi miè
gò jeni' inyó' ny' agambi nla
miè. Nia gw' awizi miè mi aye-
ni' ilampi òrogèniò si ayika yate-
13 nlatenla; nla gò garegare y' iia-
mpl ayenli miè òma ni' egolanli
z' ófwonlaga, borìò pe ngoi mpò-
lò kwanga gw' intyózyò, ni' ótu-
mba wi eyika yatenlatenla diriò
14 pa gò ntóniò yè. Ni' ewónjò zè
ni' itwe sè s' avegagi pupu g'
imia yapupu, ula g' ókondo; ni'
antyo mè m' avegagi g' ibaminià
15 s' ógónli; intyózyò sè s' avegagi
ga nyèniè njombwi, mpanli ga
y' amèplizò gw' inlu; ni' inyó'
nyè ga nyongole iy' anilingò afiè-
16 ngè. Ni' avegagiè ni' igègèniò
òrogèniò g' ógò 'nlóñiè: ni' avi-
la g' ógwanl' iwè agogwi ókwar'
óruenli wi re tua nkó'ya mbanli:
ni' ózyò wè w' avegagi ga nkó-
mbe gò bamba yò nli ngulu.
17 Gw' ayenli miè yè, mi avóswi
gw' agóìò mè g' ebende. Ni' ara-
liè ógò 'ulóñiè gòre miè, awulia,
'niè, Aria; miè ni' ólóngà ni'
18 ónuunla, ni' óma wabo; mi ave-

- gagi juwa pa, nla vónla, mi are bo gò konlako, mi are kè nì' faya-pe e' ijuwa nì' Ìlombò. Renda sambò isaón y' ayenlò 'wè, nì' isaón yi re, nì' isaón yi be twa gò
- 19 bósáyò; iyumbunlò ny' igègèni òrògèniò y' ajeniò 'wè g' ógo wam' ònlófiè, nì' Ìlampi sí ayika yatenlatenla òrògèniò. Igègèni òrògèniò nì' Ìenjèl a' Ìfiandò òrògèniò: nì' Ìlampi òrògèniò nì' Ìfiandò òrògèniò.
- 2 Góre enjèl yi fiandò yi Efesus rènda: Isaón yinlo yi bullò ndè ò kót' igègèni òrògèniò g' ógo wè ònlófiè, ò kanganla gò garegare y' Ìlampi sí ayika yatenlatenla
- 2 òrògèniò, Ìnè: Mì avórò Ìjanj' iso, nì' evilò zo nì' Ìsindini' iso, nla Ìnè ò jolla Ìsindini' anlag' a'vè, ndò ò re kènliza pa waò wi bulla 'nè waò rófíli, ge w' azya,
- 8 alènga waò Ìniòki; mì avórò kè 'nè ò re nì' Ìsolinla; ò re Ìsindinla pa g' Òfiwanj' w' Ìn' Ìnyam'
- 4 ko w' ayasa. Ndò mì are nì ndaga yinlo nla 'wè, Ìnè, ò re tiga p' Ìtond' iso idóna. Yónginla sambò nì' are 'wè pòswa pa, ko nige nkòndi, ayanj' Ìjanj' idóna; azya nionlo m' be bia góre 'wè, arómbe Ìlampi yo avila gò mbóra ya yò, kaò w' akalwa.
- 6 Ndò ndaga yinlo yi re nla 'wè, Ìnè, ò bik' Ìjanja e' Ìnikolaiton,
- 7 sí bik' mìè kè. Ayè ò re nì' aròl, e ga yogo nte bull' Ìnlinla gòr' Ìfiandò. Góre yè ò keva, be pò mìè gò ny' erere z' effèniò, zi re gò ntyaga y' Anyambiè.
- 8 Nla góre enjèl yi fiandò yi Smerua rènda; Isaón yinlo yi bullò nì' òlóna nì' Ònuunla, ò vegagi
- 9 juwa pa, ndò are bo: Ìnè, Mì avórò azyingò mo, nì' agug' imo (ndò ò re paga pa), nì' òrowó wi mongi bulla, 'nè, waò Ìju, ga w' azya, ndò waò nle fiandò yi
- 10 Satan. Ari' isaón yi be Ìsindiniò ndo: vónla, Satan e be fel' awèwo góre 'niwè gò ntyógò, ko 'niudè dembò; aniwè be dwanla kè nì' azyingò igófiil ny' Ìntyugu. Lwanl' òma wi bèkeliò kwanga gw' ijuwa, gambèniè m' be
- 11 pò kòròwa y' effèniò. Ayè ò re nì' òròl, e ga yogo nte bull' Ìnlinla gòr' Ìfiandò. Ayè ò keva ayenlizò nkazya nì' ijuwa sibanli.
- 12 Nla góre enjèl yi fiandò yi Pergamus rènda; Isaón yinlo yi bullò ndè ò re nì' òkwar' òruenli wi re tua nkòva mbanli, Ìnè: Mì avórò, mbóra yi dwanlò ndo, vanganle mbóra yi re Satan dò'fia p' ek' Ìzè: nla, Ìnè, ò kót' Ìn' Ìnyam' ngwasyi, ko w' aland' Ìbekeli' sam', vanganle gw' Ìntyugu sí Antipas, oyenli wam' wi re ko bekeilò, ò yònlò góre 'niwè, mbóra yi dwanle
- 14 Satan. Ndò mì are nì' isaón yakwè nla 'wè, konde ò re nì' awèwo vovo wi kót' Ìnènja sí Balam, ò nlenj' Balak gò pòmiz' awa wi Ìsraèl Ìbaku, ko waò nye ya y' ayirilò gw' akanla, avèng'
- 15 antò winganli. Egolanli mèmò aniw' are kè nì' awèwo wi kót'
- 16 Ìnènja e' Ìnikolaiton. Galwa sambò; azya nionlo m' be bia góre 'wè nèganèga, anwa nla waò nì'
- 17 òkwaru w' ògwan' iwam'. Ayè ò re nì' aròl, e ga yogo nte bull' Ìnlinla gòr' Ìfiandò. Góre yè ò keva, be pò mìè mana yi re jumbuilò pa, avè kè idò nyapupu, nla gò nyò Ìn' Ìnyonla tэндò pa, nyi re nyi mìò nì' òma kaò ayè ò dènga nyò.
- 18 Nla góre enjèl yi fiandò yi Thiatira rènda; Isaón yinlo yò bullò nì' Òfiwa w' Anyambiè, ò re nì' antyo mè g' ògònlì wi bafinla, nì' Ìntyózyò sè ga nyèniè

- 19 njombwi, inlè: Mi avòrò ijanj' iso, ni' itond' iso ni' ibèkèli' so ni' njanjinli yo ni' isindini' iso, nla, inlè ijanj' iso sinuunla si re
- 20 viaganlò ni' lðbnga. Ndò mi are ni' ndaga yinlo nla 'wè, inlè, ò sindini' òfiwantò mèwonla Jèzabèl, ò fweli' òku' wè, inlè, òvogisi; ko yè nènja aremiz' inyòngò sam' gò nanla nla winganli, anye ya y'
- 21 ayiriò gw' lkanla. Ni' avenli miè yè egòmbe zi kalwa; ndò e jivire
- 22 kalwa avila g' òfwèlanlò wè. Vónla, m' be falè g' òdò, nla waò wi nanla nla yè gw' azyingò ampòlò, kaò w' akalwa avila gw' ijanj'
- 23 isaò. Ni' awanl' lè m' be jónla waò ni' ijuwa; ni' ifiandò sòdu si be mia, inlè, miè nle yè ò kèlagèl' ina ni' irèfúa: m' be p' òm' edu gòre 'nlwè kè ga nt' ar' ljanj' isè.
- 24 Ndò anlwè mongi mori wi re go Thiatira, waò wi re wi zye ni' inènja sínlo, wi re wi mia du isa-òni y' òronga wi Satan, nte bulia waò; mi bullinia 'nlwè, inlè, m' be twanliza 'nlwè irwanlò nyè-nlè. Ndò eza zi re nla 'nlwè, gò-
- 25 tanli zò ngwasyi, kaò mi abla. Ni' ayè ò keva, avenjavenj' ljanj' i-sam' kwanga gò ntyal, gòre yè be
- 27 pò miè inyanga gòr' anlongo: ko yè panginia waò ni' nkogu y' òfiwanga, ga nte jónlò intyuanla sam-bónlò simbel; ga nt' are miè pò
- 28 pa kè nle Rer' iyam': m' be pè kè egègèni w' ibanga. Ayè ò re ni' òròl, e ga yogo nte buli' Inilnia gw' ifiandò.
- 3 Nla gòre enjèl yi fiandò yi Sardis rènda; Isaòni yinlo yò bullò ndè ò re ni' anlini' òrogèniò m' Anyambè, ni' igègèni òrogèniò, inlè: Mi avòrò ijanj' iso, inlè, ò re ni' ina inlè ò re bo, ndò ò re juwa
- 2 pa. Vembaga, ko joll' isaòni yi tiganla, yi re pièrè gò juwa: konde mi pa jenl' ijanj' iso kwèkwè g'
- 3 òzyò w' Anyambè yam'. Yònginia sambò nt' are 'wè bonga pa ayogo; ko penjavenja yò, agalwa. Jogo w' avèmba, m' be bla g' òfe, ko w' ami' igwèra nyl be
- 4 bla miè gòre 'wè. Ndò ò re ni' ana afièwo gò Sardis mi re mi feviz' ingol saò; wi be kanganla nla miè bora p' ingol sapupu; konde
- 5 wi re ni' inyanga. Ayè ò keva e be borlò yenlo ni' iwora nyapupu; miè kè mi azazy' in' inyè avila gw' ezangò z' effèniò, ndò m' be mèm' in' inyè g' òzyò wa Rer' iyam', nla gw' azyò m' ie-
- 6 njèl' aè. Ayè ò re ni' òròl, e ga yogo nte bulia Ininia gw' ifiandò.
- 7 Nla gòre enjèl yi fiandò yi Filadèlfia rènda; Isaòni yinlo yò bullò nle yè ò r' òrunda, ò re rèti, ayè ò re ni' isyape si David, ò nungunla, ko anunj' òma, ò nunja, ko
- 8 anunguni' òma inlè: Mi avòrò ijanj' iso: vónla, ni' are nungunla pa g' òzyò wo iguge nyabwi, nyl re zyèl' òma ko nunja nyò; mi avòrò kè, 'nlè, ò re ni' òfiwo ngulu, ò re penjavenja pa k' igamb' inyam', ko w' aland' in'
- 9 inyam'. Vónla, m' be pò waò wi fiandò yl Satan, wi bulia, 'nlè, waò Iju, ge w' azya, ndò wi nòka; vónla, m' be panga waò bla azavinla gw' agólò mò, kò waò mia
- 10 'nlè ni' are 'wè tonda pa. Konde ò re penjavenja p' igamba ny' isindini' isam', miè kè m' be penjavenjo gw' igwèra ny' idembò, nyl
- 11 bia gò ntye yòdu, gò kènliza waò wi dwania gò ntye. M' be sunge bia: gòt' eza zi re nla 'wè ngwasyi, ko kòròw' iyo y' awougò ni'
- 12 òma. Ayè ò keva, m' be pangè inyèngò gò nagó y' òrunda y' Anyambè yam', ko yè avo kogwa, vovo nyènlè: m' be tènda gòre yè ina ny' Anyambè yam',

- ni' ina nyl nka' mpóló y' Anyambié yam', yó nle Jerusalem nyonla, yi suminla avilla gôr' Anyambié yam' g' órôwa; m' be tända kè göre yè In' Inyam' Inyonla.
- 13 Ayè ó re ni' óról, e' ga yogo nte bulla Inlinla gôr' ífándó.
- 14 Nla göre enjèl yi fiandó yi Laodlala rëndá; Isaón yinlo yi bulió nll Amèn, óyenli w' íbekelió ni' órèti, ípakilla a' Ípangó' a' Anyambié, inlè; Mi avóró íjanj' isa, inlè ó zyele nkel ge mpiu: mi o tondo dwanle nkel ge mpiu.
- 16 Yenlo konde ó r' óutlntí, ni' aranga mpiu ge nkel, m' be pullo
- 17 avila g' ógwani' íwam'. Konde ó bulla, 'nlè, ml apagi, arwa ni' ígumb' Inyenge, ko ml azilinió ni' ezoma; ko w' amia 'nlè awè óma w' azyingó ni' Injuka, ókugl
- 18 kè ni' ípoku ni' ótele: yenlo mi tevunio, inlè, góla nla miè ayika yatenlatenla mèpizó pa ni' ógónli, ko 'wè bófiwa; ni' ingol sapupu ko bori' óku' wo, inlè ntyonli y' ótele wo y' awówunlia; nll fiangó y' antyo gó kil' antyo mo, ko
- 19 'wè jenla. Ntangó yl tondó miè, yó sèmbó mie arevunla: Iwanla
- 20 mpiu sambó, ko kalwa. Vónia, ml kumanla gw' íguge alóka: jog' óm' edu ajogo Inyól nyam' anlungunl' íguge, m' be jinginja göre yè, anya nla yè, nla yè nla
- 21 miè. Góre yè ó keva, bè pó miè gó dwanla tu nla miè gw' ek' ízam', nt' agevl miè kè, alwanla tu nll Rer' íyam' gw' ek' ízè.
- 22 Ayè ó re ni' óról, e' ga yogo nte bulla Inlinla gôr' ífándó.
- 4 Isaón yinlo viaganló vónia, ml ayenl' íguge nungunló pa g' órôwa, ni' inyó' ílóna ny' ayogió miè egolanli g' órombo nkambaga nla inlè, awulia 'nlè, Vanda gunlu, ko ml tumlulo isaón yi re gó 2 twa'. Avila vovo nèganèga ml

[Mpongwa.]

- arwenll gw' inlinla: nla vónia, avegag' eka dóvlió pa g' órôwa,
- 3 ni' óma tu gw' eka mè. Nla yè ó Iwanli tu ayenlanli g' ídó nyl jaspè nll nyl sardius: avegagi kè mbumba vingóvingó eka, egolanli
- 4 ga ídó ívía nyl èmèrod. Nla vingóvlogó eka mè avegagi ka agófil ambanli nll ka nla: nla gó ka mè aiwanli tu agófil m' anlero ambanli ni' anlero anlai, borió pa ni' ingol sapupu; nla gó wónjé yaó íkórôwa sí sylka yatenlatenla. Ni' avila gw' eka agogwi anomingwèmbóló ni' amól ni' Injalitôwa. Avegagi k' ílampi órogènló mbafinlaga awaswo ni' eka, sò ni' anlini' órogènló m' Anyambié. Swaswo ni' eka, avegagi ntyuŵa y' elas egolanli ga kristal; nla gó garegare y' eka, nla vingóvingó eka, avegagi ya yabo nlaí ralle ni' antyó gó
- 7 bósyó nla gó nyuffia. Elóna z' avegag' egolanli ga llon, nla zivánli egolanli g' ófiwo nyare, nla zírará z' avegagi ni' ózyó egolanli g' óma, nla zinlai z' avegag' egolanli ga ngwanyonli yi dógwa.
- 8 Nll ya mèyo nlaí, óm' edu ni' ampav' órôwa, y' avegagi ni' antyo ralle vingóvingó nla gó gare y' ampava: yó kè yl zye ni' íjowa ófianda ni' ógwèra, kaó mbullaga, 'nlè Órunða, órunða, órunða, nle Rerè Anyambié, yi ngulu yódu, y' avegagi, yi re, nla
- 9 yi be dwanla. Nla gw' azavinli ya yabo nlaí ava ívenda ni' ólubó ni' akeva göre yè ó dwanla tu gw' eka, ó dwanla gó konlako, vovo avóswi anlero agófil ambanli ni' anlero anlai avóswa gó ntye g' ózyó wè ó re tu gw' eka, azavinlè ó dwanla gó konlako, awal' íkórôw' isaó kè gó ntye swaswo ni' eka, awulia, 'nlè, Ó re ni' Inyanga, Óvangelinli wazyó ni' Anya-

- mbiè yazyò, gò pò Ivenda nì' òlubbò nì' Inyanga: konde ò vang' isaón yòdu, nla vo ntòndinli yo arwenli yò, avangìò yò kà.
- 5 Nì' ayenli miè g' ògò 'nlòfmiè w' òmo vegagl tu gw' eka ezangò tэндò pa gò gare nla gw' igala, nunjò pa nli lingillò òrogènlò.
- 2 Nì' ayenli miè enjèl yi ngulu e tóngà nì' inyò' ivòlò, inlè, Mande re nì' inyanga nyl nu-
- 3 ngunl' ezangò, aròmbè lingillò ya zò? nla g' òròwa nla gò ntye nla g' òdòlóngò wì ntye pegag' òma nli ngulu yi nungunl'
- 4 ezangò, ge pónla zò. Nì' alenli miè pólò, konde dèng' òma nì' Inyanga nyl nungunl' ezangò, ge
- 5 pónla zò. Nì' awulinlìò miè nì' òffiori gòr' anlero, inlè, Alenla: vónla, Ilon yi mbuñe yi Juda, y' òramba wì David, are dènga pe ngulu yi nungunl' ezangò, arò-
- 6 mbe lingillò òrogènlò ya zò. Nì' ayenli miè gò garegare y' eka nla yi ya yabo nlaì, nla gò garegare y' anlero, ayenl' òffwidombe kumanla pa, egolanli ga w' alud' w' ajónlìò; nì' òffwidombe w' avegagi nì' imengò òrogènlò, nì' antyo òrogènlò, mò nì' anlinl' òrogènlò m' Anyambiè, mi tòfio gò, ntye
- 7 yòdu. Nì' avienlìè, awong' ezangò avlla g' ògò 'nlòfmiè w' òma ò
- 8 vegagl tu gw' eka. Nì' ayè bonga p' ezangò, ya yabo nlaì nì' agòfmi m' anlero ambanli nì' anlero anlaì w' avòswi gò ntye g' òzyò w' òffwidombe, òm' edu nli siombi, nli va yi syika yatenlatenla ralle nì' aka mi nkangò, mò nì'
- 9 ikambinla a' lyombwì. Nì' ayembi waò òwemb' òffwonla, awulia, 'nlè, Ò re nì' inyanga nyl bong' ezangò, anungunlè lingillò ya zò: konde ò yònlìò, alandunl' anlaga nli ntyinl' iyo gò dwanla mongi w' Anyambiè avlla gò
- mbuñ' ledu, nì' ònlèfmi' ledu, nì' 10 Inlongo edu, nli ntye edu, avanga waò aga nì' iminlèè gòr' Anyambiè yazyò; ko waò pauginla gò
- 11 ntye. Nì' ayenli miè, ayogo amòl m' lenjèl sinjèngè vingòvìngò eka nla mi ya mèyo yabo nla m' anlero; nli ntangò yaò y' avegagi igòfmi nyl ntosèn igòfmi nyl ntosèn sinyongo, nì' intosèn a'
- 12 Intosèn: nì' awuli waò nì' inyò' ivòlò, inlè, Òffwidombe w' ayònlìò are nì' inyanga nyl pò Inyanga, nli ntambi, nì' imla, nli ngulu, nì' òlubò, nì' Ivenda, nì'
- 18 òzavinlò. Nì' ezom' edu z' avanglò zì re g' òròwa, nla gò ntye, nla g' òdòlóngò wì ntye, nla gò mbenle, nli ya yòdu yi re gò yò, mi ayoglò yò yi bulla, 'nlè, Gòre yè ò dwanla tu gw' eka, nla gòr' Òffwidombe, ga Iwanl' òzavinlò, nì' òlubò, nì' Ivenda, nì' Ipangl-
- 14 nla, gò konlako. Nì' awuli ya yabo nlaì, inlè, Amèn. Nì' anlero w' avòswi gò ntye, azavinla.
- 6 Nì' ayenli miè gw' anungunl' òffwidombe anungunl' effiori gò lingillò òrogènlò, nì' ayoglò miè effiori gò ya yabo nlaì zì bulla nì' inyòl ga njalitòwa, inlè, Yògò.
- 2 Nla vónla, mi ayenl' nkavala yapupu, nì' ayè ò vegagl tu gò yò avegagi nì' elendinla. Avenlìò yè kòròwa: nì' agèndlè nkevaga, nla gò keva.
- 3 Gw' anlungunlè elingillò zìvànli, mi ayoglò eza zabo zìvànli zì
- 4 bulla, 'nlè, Yògò. Nì' agogwi nkavala nyènlè yatenlatenla, nla gòre yè ò vegagl tu gò yò avenlìò inyanga nyl tòmb' affiènjè gò ntye, ko waò jónianla. Avenlìò yè kè òkwara w' Iwora òmpòlò.
- 5 Gw' anlungunlè elingillò zìrarò, mi ayoglò eza zabo zìrarò zì bulla, 'nlè, Yògò. Nla vónla, mi ayenli nkavala yavlovio; nla yè ò Iwa-

- nli tu gô yô avegagi, ni' ôdôdô g' 15 mblô avila gô mbôra ya yô. Ni' aga wi ntye, ni' awani' iyaô, ni' ingowê impôlô, nli nlaifi, ni' anlaga wi ngulu, ni' ôsyak' ledu ni' ôñwontye, w' azyombuni gw' ibulungu nla gw' adô m' inômba;
- 6 Ôgo wê. Ni' ayogîô miê egolanli g' inyôlî gô gare yi ya yabo mÿyo nlai nyl bulia, 'niê, Egenllzô zi mpemba gô fura, nil gënlizô y' ôresi rarô gô fura; ni' agali ni' lvê azyuga yô.
- 7 Nla gw' anlungunliê elingillô zîulai, mi ayogîô inyôlî ny' eza zabo zinlai nyl bulia, 'niê, Yôgô.
- 8 Nla vônia, mi ayenli nkavala yagawa: nla yê ô lwanli gô yô, in' inyê ny' avegag', inlê Ijuwa; ni' ilômbô ny' azônglê. Ni' avenliô waô inyanga gô mori yl mbel nlai yl ntye, gô jônia ni' ôkwara, nli njanla, ni' evunga, ni' inyam' imbendi si ntye.
- 9 Gw' anlungunliê elingillô zitanli, mi ayenli, g' ôdôlôngô wi mbôra yl ntyagô, anlînia ma waô w' ayôullô g' ôñwanja w' igamba ny' Anyambîê, nla g' ôñwanja w'
- 10 atakwê m' arakîlîô waô. Ni' arônglê waô ni' inyô' ivôlô, awulia, 'niê, Rera, ôma w' ôruna ni' omîênîê, ôlingô sê be dwanlo ayêkêlia waô wi dwanla gô ntye awinliza, waô ugoko yl ntyini'
- 11 lyazyô? Ni' avenliô ôm' edu gôre waô ngol mpôlô yapupu, ni' igamba ny' awulinliô waô, inlê, wi ga vo jowe v' ôñwolingô, kaô ntangô y' inyôngô nla waô, ni' awarer' iyaô wi be jônîô ga waô, y' akeka.
- 12 Ni' ayenli miê gw' anlungunliê elingillô zôrôwa, arweni' isyugazuga si ntye sipôlô; nli nkômbê y' arwenil vlovio ga pinda y' imia, ni' ôgwêll w' arwenil ga ntyînia;
- 13 ni' igègênli y' ôrôwa y' avôswi gô ntye, ga nte posyunli' erere z' ifig avôsyunil' ilônd' iyê yi re yl pã bonda, gô syugô zô ni' ômpung' ômpôlô. Ni' ôrôwa w' arômbiô g' eza zi purô rwê; nli nômb' ledu nli neng' iedu y' arô-
- 16 awulinl' inômba ni' adô, inlê, Vôswanli gôre 'zwê, ko jumbunianl' 'zwê avila g' ôzyô w' ômo dwanla tu gw' eka, ni' avila gw' egunlu z' Ôñwidombe: konde ntyugu mpôlô y' egulu zaô y' abienli; nla mande ko jolîe kumanla?
- 7 Avila vovo mi ayenli ienjêl nlai wi kumanla gw' intyômbô nlai si ntye, nsimbiag' impung' inlai yl ntye, inlê, ômpunga w' avêvinia gô ntye, ge gô ntyu'va, ge gw' erer' 2 iedu. Ni' ayenli miê enjêl mori yl panda avila gô tongwa nli nkômbê, ni' avegagiê ni' elingillô z' Anyambîê yabo; ni' arônglê ni' inyô' ivôlô gôr' ienjêl' nlai, s' avenliô ngulu yl jenlize ntye nli 3 mbenle nkazya, awulia, 'niê, A-yenlîzanli ntye nkazya, ge mbenle, ge rere, kaô azw' aduô azwê dingil' inyôngô s' Anyambîê ya- 4 zyô gw' imbañ' isaô. Ni' ayogîô miê ntangô ya waô w' alingillô, inlê, nkama yl ntosên ni' agômi m' intosên anial ni' intosên nlai, gw' imbu'vê adu s' awa w' Israêl.
- 5 Gô mbu'vê yl Juda alingillô igômi nyl ntosên nli ntosên mbanli: Gô mbu'vê yl Rubên alingillô igômi nyl ntosên nli ntosên mbanli: Gô mbu'vê yl Gad alingillô igômi nyl ntosên nli ntosên mbanli: Gô mbu'vê yl Aser alingillô igômi nyl ntosên nli ntosên mbanli: Gô mbu'vê yl Nefthali alingillô igômi nyl ntosên nli ntosên mbanli: Gô mbu'vê yl Manasê alingillô igômi nyl ntosên nli ntosên mbanli: Gô mbu'vê yl Simeon alingillô igômi nyl ntosên nli ntosên mbanli: Gô

- mbuŵe yi Levi alingillò igóŵi
nyl ntosèn nll ntosèn mbanli: Gó
mbuŵe yi Isakar alingillò igóŵi
8 nyl ntosèn nll ntosèn mbanll: Gó
mbuŵe yi Zabyulon alingillò igó-
ŵi nyl ntosèn nll ntosèn mbanll:
Go mbuŵe yi Jòsèf alingillò igóŵi
nyl ntosèn nll ntosèn mbanll: Gó
mbuŵe yi Bènjamin alingillò ògò-
ŵi nyl ntosèn nll ntosèn mba-
nli.
- 9 Isaón ylulo vlaganlò vòula, ml
ayenli nkumba mpòlò, yl re y'
arangiò n' òma, avila gò nty'
iedu, n' avila gw' imbuŵe sòdu
n' anlongo mòdu n' inlèŵe yò-
du, kumanla pa swaswo n' eka
nla g' òzyò w' Òŵwidombe, bora
p' ingoi sapupu, n' lkògò ya ylla
10 gw' ago maò. Nl' aróngi waò n'
inyò' ivòlò, awulla, 'nlè, Isaugi-
nla gòr' Anyambiè zayò ò re tu
gw' eka, nla gòr' Òŵwidombe.
- 11 Nl' avegag' ienjèl sòdu kumanla
pa vingòvingò eka n' anlero nll
ya yabo nla; n' avòswi waò
swaswo n' eka azyò maò gò ntyè,
12 azavinl' Anyambiè, awulla, 'nlè,
Amèn: Ózavinlò, n' ivenda, n'
lmia, n' akeva, n' òlubò, n'
inyanga, nll ngulu, yl ga lwanle
gòr' Anyambiè zayò gò kònlakò.
- 13 Amèn. Nl' òŵiori gòr' aulero
awinlizi, awulinlia miè, iulè, Wl-
nlo wl re borlò pa n' iugoi sapu-
pu, wamande? W' apila nla
14 gw' Nl' awulinl miè yè, iulè,
Rera, ò vòrò. Nl' awulinliè miè,
inlè, Wnlo nle waò w' avlli gw'
azyingò ampòlò, ayòvunl' ingoi
saò, avanga sò pupu gò ntyinla y'
15 Òŵwidombe. Yenlo dwanla waò
swaswo n' eka z' Anyambiè; ka
waò janjinlè òmànda n' ògwèra
gò nag' wè yòrunda: nla yè ò re
tu gw' eka e be divinla waò nll
16 nagò yè y' ikuku. Wi be fo jogo
njanla nyènè, ge kòtò n' esyòve;
- nkombe kè yl be fo bambinla waò
17 òŵiwl wi nkazyanyaènè. Konde
Òŵwidombe ò re gò garegare y'
eka e be dwanl' òvenjavenji waò,
agèndia waò gw' Igeròmbenle y'
anlingò m' eŵenlo: n' Anyam-
blè e be slz' antyonli mòdu avila
gw' antyo maò.
- 8 Nla gw' anlungunliè elingillò z'
òrogènlò, òròwa w' avonll do vo
2 erenle z' igwèra. Nl' ayenli miè
ienjèl òrogènlò sl kumanla g'
òzyò w' Anyambiè; avenliò waò
itombo òrogènlò.
- 3 Nl' avlenli enjèl mori agumanla
gò mbòra yi ntyagò, nll ntyèngè
yi ayika yatenlatenla yi fèlò ya yl
nkangò bemenli; n' avenliò yè
ya yl nkangò yenge, gò kundò
gw' ikambinla s' iyombwi gò
mbòra yi ntyagò yi syika yatenla-
tenla yl re awaawo nll eka. Nl'
4 avandi òtutu wi ya yl nkangò, n'
ikambinla s' iyombwi ta, avanda
g' òzyò w' Anyambiè avila g' ògo
5 wi enjèl. Nl' awongi enjèl awo-
nge ntyèngè; n' ayòulè yò n'
ògònlì avila gò mbòra yi ntyagò,
avunga yò gò ntye; n' azòngi
injalitòwa, n' amòl, n' anoml-
ngwèmbòlò, n' leyugazyuga si
ute.
- 6 Nl' agekiz' ienjèl òrogènlò a'
avegagi n' itombo òrogènlò age-
7 kiza gò tònga. Aróngi nònga, n'
azòngi nìngò y' adò n' ògònlì,
datizò pa nll ntyinla, n' avunglò
yò gò ntye: n' avezyò mori gò
mbel ntyarò yl ntye, nll mori gò
mbel ntyarò yl rere, n' aŵianll
ambezyò mòdu m' avezyò.
- 8 Aróngi yimbanli, n' ezoma ga
nòmba mpòlò mbaffilulaga n'
ògònlì z' avunglò gò ntyuŵa: nll
mori gò mbel ntyarò yl ntyuŵa y'
9 arwenll ntyinla; n' ayuwl eŵiori
gò rarò gò ya yòdu yi dwanla gò
mbenle, yl re n' eŵenlo; n' l'

- ayillizio òffiori gw' ararò gw' affiatanga.
- 10 Aróngi enjèl yi ntyarò, ni' avòswi avilla g' òròwa ògègèni òmpòlò, mbaffinlaga g' òjò, ni' avòswi wò g' òffiori gw' irarò gw' llovi
- 11 yòdu, ni' lgeròmbente y' anlingò; ni' ina ny' ògègèni mè nyl fwehìò, 'nìè, lkazya: nli mori gò mbel ntyarò y' anlingò y' arwenl' lkazya; ni' anlag' awenge w' ayuwi ni' anlingò, konde m' arwenlì nònnl.
- 12 Aróngi enjèl yinlal, ni' awòliò mori gò mbel ntyarò yi nkòmbe, nla y' ògwèli, nla y' lggènnl; yenlo mori gò mbel ntyarò gò yò y' ayllanganli, ni' òffiannda wì dèng' òzange vo mbel mori gò ntyarò, ni' ògwèra k' egolanli mè-mò.
- 13 Ni' aye-nli mè, ayogo ngwanyonli, yi dògwa gò gare y' òròwa, awulia ni' lnyò' ivòlò, inlè, Azyile, azyille, azyille gòre waò wì dwanla gò ntye, g' òffwanja w' amòl affiori m' ltombo s' ienjèl ntyarò, si pare gò tònga.
- 9 Ni' aróngi enjèl yitanll, ni' aye-nii mè ògègèni wì pòswa avilla g' òròwa gò ntye: ni' avenliò yè
- 2 ayape y' ivemba ny' òronga. Ni' anlungunliè ivemba ny' òronga; ni' avandlì òtntu avilla gw' ivemba, ga òtutu w' ebek' evòlò; ni' ayilanganliò nkòmbe ni' òzange g' òffwanja w' òtutu w' ivemba.
- 3 Ni' avilla g' òtutu agogw' isakampazyò gò ntye; ni' avenliò yò ngulu, nt' are ngulu yi tebòmbe
- 4 yi ntye. Ni' azòmbliò yò, inlè, w' alendlnl' affianli mi ntye mpongo, g' ezom' edu evezyò, g' erer' iedu, ndò kaò anlaga mè wì re wì zye ni' eilinglilò z' Anyambiè gw'
- 5 lmbaffin' isaò. Ni' avenliò yò aranga gò jónla waò, ndò gò jenliza waò azyingò agwell atanli: nli
- nkazya ya yò y' avegagi ga nkazya yi pangò ni' etebòmbe ja z' 6 ata òma. Gw' lntyugu mèsonlo anlaga wì be but' ljuwa, ko w' alènga sò; ayòngunla kè gò ju- 7 wa, ko ljuwa fanga waò. Ni' lmpanginli s' isakampazyò s' avegagi g' inkavala kekizò pa gw' igovl; nla gò wònjò ya yò avegagi ga slkòròwa sl sylka yatenlatenia, ni' azyò wa yò m' avegagi 8 g' azyò m' anlaga. Ni' avegagi yò ni' ltwe g' ltwe s' antò, ni' ano ma yò m' avegagi g' ano m' ilion.
- 9 Ni' avegagi yò ni' lmlanga yi divinle ntònlò, nli nyongoie y' ampava ma yò y' avegagi ga nyongole y' lntyònl, ni' inkavala sinyenge si kènda nli ngulu gw' 10 lgovl. Ni' avegagi yò ni' ikwende ga 'tebòmbe, ni' iloganli; nla gw' ikwende ya yò nie ngulu yaò yi jenllz' anlaga nkazya agwèl' 11 atanli. Ni' avegagi yò nli enjèl y' ivemba ny' òronga g' òga gò pauglnla yò: in' inyè gò nkambinli yi Hebru nie, Abadon, ndò g' ònlèffè wì Grek in' inyè 12 nie, Apolyon. Azyili alònga m' apiaganli: ndò atigauli gò bia azyili affiènlè ambanli.
- 13 Aróngi enjèl yòròwa, ni' ayogìò mè inyòl avilla gw' lmgengò nla yi mbòra yi ntyagò yi syika yatenlatenia yi re g' òzyò w' Anya-
- 14 mbliè, ny' awulinli' enjèl yòròwa, y' avegagi ni' òrombo, inlè, Vuruni' ienjèl nial si re kòrò pa g'
- 15 òlovl òmpòlò Yufrate. Ni' avuruniò ienjèl nlaì, s' avegagi kekizò pa gw' lgwèra nli ntyugu ni' ògwèli ni' òmpuffia, gò jónl'
- 16 òffiori gw' ararò gòr' anlaga. Nli ntangò y' lmbèli yi mongi w' inkavala y' lgwèra ni' avegagi nkama s' lntosèn mbanli s' lntosèn: mli 17 ayogìò ntangò yaò. Yenlo aye-nii mè inkavala gò nyilinliò, nla

waò w' aiwanli tu gò sò, nì' lmi-
 anga yi ntónlò ga y' ògònlì nli
 híasinth nli sulfer: nli wónjò y'
 inkavala y' avegagi ga wónjò y'
 ifion; nì' avila gw' agwanla ma
 sò agogwi ògònlì nì' òtutu nli sul-
 18 fer. Nì' isaón yinlo irarò ayò-
 nilò mori gò mbei ntyarò y' anla-
 ga, inlè, nì' ògònlì nì' òtutu nli
 sulfer, y' agogwi avila gw' agwa-
 19 nla ma sò. Nli ngulu y' inkava-
 la yi re gw' agwanl' imað, nla
 gw' ikwend' iyaò: konde ikwe-
 nde yaò yi re g' ifimamba, aiwanla
 nli wónjò; nì' inkavala ai jenzize
 20 nkazyà nla yò. Nli mbei y' awa
 y' aulaga, yi pa jónlò nì' isaón
 yinlo, wi pa nige nkòndi g' òfiwa-
 nja w' ifanja a' ago maò, ko waò
 tig' isavinla a' aniinl' ambe, nì'
 ikanla si ayika yateniatenia nli
 yapupu, nla si nyènlè, nla a' adò,
 nla si rere; si re a' ayolè jenia,
 21 ga jogo, ge kènda; wi pa nige
 nkòndi kè g' òfiwanja w' ifónla-
 nì' isaò, nì' isènia, nì' ibelania,
 nì' ifufa.

10 Nì' ayenli miè enjèl mori yi
 ngulu yi suminla avila g' òrò-
 wa, bora p' evindi; nli mbumba
 y' avegagi gw' ewónjò zè, nì'
 òzyò wè w' avegagi ga nkòmbe,
 nì' intyòzyò g' afindgo m' ògò-
 2 nli. Avegagiè nì' òfiw' ezangò
 nungunlò pa g' ògo wè: nì' alò-
 viè ògòlò wè ònlòfiè gò ntyuḡa,
 3 nì' ònyantwè gò ntye. Nì' arò-
 ngiè nì' inyò: ivólò, nte tóngè
 lìon: gw' aròngiè, injalitòwa òrò-
 4 gèniò s' agambi. Gw' agamb'
 injalitòwa òrogenlò, m' aro tèndi:
 nì' ayogiò miè inyòl avila g' òrò-
 wa nyl bulia, 'nè, nunj' isaón y'
 agambìò nì' injalitòwa òrogenlò,
 5 ko arènda yò. Nli enjèl y' aye-
 nliò miè kumanla pa gò utyuḡa
 nla gò ntye aròmbini' ògo wè
 6 ònlòfiè g' òròwa, arang' òrangò

nla yè ò dwania gò konlako, ò
 vangl òròwa nli ya yi re gò wò,
 nli ntye nli ya yi re gò yò, nli
 ntyuḡa nli ya yi re gò yò, inlè,
 7 gèòmbe zi zye nyènlè: ndò gw'
 intyugu a' inyòl nyl enjèl y' òro-
 gèniò, j' aduka gò tóngà, vovo
 òsaón w' iyumbunlò w' Anya-
 mbiè w' amanla, ga n' ar' intya-
 ngò simbia s' arakillò ndè gòr'
 8 inyóngò sè a' ivogiai. Nì' inyòl
 ny' ayogiò miè avila g' òròwa,
 ny' avo kambì nla miè, awnla,
 'nè, Gè bong' ezangò zi re nu-
 ngunlò pa g' ògo wi enjèl yi ku-
 manla gò ntyuḡa nla gò ntye.

9 Nì' agèndi miè gòre enjèl, awul-
 niè, 'nè, Va miè òfiw' ezangò.
 Awulinliè miè, 'nè, Wouga, ko
 nya zò; zi be paug' iwuffu uyo
 nònlì, ndò zi beḡ dwania g' ògwa-
 10 nì' iwo ònligi g' ònlèmbè. Nì'
 awongi miè òfiw' ezangò avila g'
 ògò wi enjèl, anya zò; avegagi zò
 g' ògwanl' iwam' ònligi g' òulè-
 mbè: ndò miè via nli nya zò,
 iwuffu nyam' ny' arwenli nònlì.

11 Nì' awulinli waò miè, inlè, Ò ga
 vo poga g' òfiwanja w' intye si-
 nyenge nì' anlóngo nì' inlèmbè nì'
 aga.

11 Avenliò miè ntóngò egolanli
 ga nkogu: nì' awul òffiori,
 inlè, Gumanla, ko kènlize nagò
 yòrunda y' Anyambiè, nli mbòra
 yi ntyagò, nla waò wi savinia

2 gògò. Ndò igala nyl nagò y'
 Anyambiè riga nyò, ko agènliza
 nyò; konde nyl re pò pa gòr'
 anlóngo: nli nka' mpòlò yòrunda
 yi be jarò nì' anlóngo agòfi m'
 ògwèlì anlai nì' agwèlì ambanli.

3 Mì be pa gòr' ifyenli yam' imba-
 nli inyanga nyl poga ntosèn nli
 nkama a' intyugu mbanli nì'
 agòfi m' intyugu òròwa, bora pe
 4 pinda. Winlo nle rere y' Ioliv
 ḡanli nì' ilampì mbanli, si kuma-

- 5 nla g' ozyò wa Rerè yi ntye. Jog' òm' edu abele jogiza waò nkazya, ògònlì wì kogwa gw' agwanì' imaò, ayilìz' lìòv'álòv'ì yaò: nla jog' òm' edu abele jenliza waò nkazya, e ga yònlò n'jònlì ylnio.
- 6 Wlulo wi re nll ngulu yi nunj' òròwa, ko anloge ningò v' Intyugu s' Ipog' isaò: wì re nll ngulu kè gw' anlingò gò kalunia mò utylnia, nla gò pe ntye evung' iedu' egòmb' iedu zi beìò waò.
- 7 Nla gò be duò waò w' amènliz' atakwè maò, nyama yi panda avila gw' Ivemba ny' òronga yi be nwa nla waò, ageva waò, ayò-nla waò. Nl' bende yaò yi be dwanla gw' igala nyi nka' mpòlò, yi fwèllò gw' Inlìnlia Inlè Sodom nll Ejipt, mbòra y' a'vanlìò Rer' 9 iyaò gò krosi kè. Nl' anlaga avila gw' anlonge nl' imbuve nl' inlèfjè nl' Intye wì be pòule bende yaò ntyugu ntyarò nl' erenle, ko w' ayivire bende yi
- 10 fèlò g' òrònginlò. Nla waò wì dwanla gò ntye wì be jenle mbia g' òfwanj' iwaò, avang' lgeva, arwazanle ya yi mpagaga; konde Ivogisi mèyo Imbanlì y' ayenlìzagì waò wì dwanla gò ntye azyìngò. Ntyugu ntyarò nl' erenle mè plaganla pa ayingini' òfwel w' emènlo gòre waò avila gòr' Anyambiè, nl' agumanlì waò gòre. Nl' avòswi itia sipòlò gòre
- 12 waò w' avònlagi waò. Nl' ayo-glò waò Inyò' ivòlò avila g' òròwa nyi bullnlia waò, Inlè, Vandanlì gunlu. Avandi waò g' òròwa gw' evindi; nl' lìòv'álòv'ì yaò y' aye-nlì waò. Nla gw' Igwera mè arwenlì' Iayugazyuga sì ntye sipòlò, nll mbel mori gw' Igòfìlì yi nka' mpòlò y' avòswi; nl' ayuwi gw' Iayugazyuga sì ntye ntoesè s' anlaga òrogènlò: nla waò w' ariganlì w' arienlì, av' Ivenda gòr'
- 14 Anyambiè y' òròwa. Igamba ny' azyila nyambanlì ny' aplaganlì: vònlà nyararò nyl aunge bla.
- 15 Aròngì enjèlì yòrogènlò; nl' azòngì amòl ampòlò g' òròwa, awulì, 'nlè, Ipanginla s' ntye s' atwenlì gòre Rer' Iazyò, nll Kraia iyè: ayè be panginla gò
- 16 konlako. Nl' agòmi m' anlero ambauilì nl' ònlero anlaì, wì dwanla tu g' Ozyò w' Anyambiè gò k' iyaò, w' avòswi azyò maò gò ntye,
- 17 azavinlì' Anyambiè, awulì, 'ulè, Azwè po akeva, Rerè Anyambiè, yi ngulu yoku, yi re nla y' avevagi; konde ò re bongà pe ngulu yo
- 18 mpòlò, avenda. Anlongo m' a'vèndì, nl' eguulu zo z' ablenlì, nl' egòmbè zi re waò wì re juwa pa gò jèkèlìò z' ablenlì, nla gò p' Ipa gòr' inyòngò so s' Ivogisi, nl' Iyombwì, nla waò wì tì' In' Inyo awangò nl' avòlò; nla gò jiliza waò wì' jilize ntye.
- 19 Anlungunlò nagò yòruna y' Anyambiè yi re g' òròwa; nl' ayenlìò gò nagò yè yòruna egara zi njek' iyè; nl' azòngì anomìngwèmbòlò, nl' amòl, nl' Injalitòwa, nl' Iayugazyuga sì ntye, nll ningò mpòlò y' a'ò.
- 12 Nl' awòwuni' elem' evòlò g' òròwa; òfwantò bora pe nkòmbè, nl' ògwèlì g' òdòlòngò w' Intyòzyò sè, nla gw' ewònjò zè kòròwa y' Igòfìlì nl' Igègènlì mba-
- 2 nll. Nl' arwenlìè nl' Iayèfìe: nl' arònglè nl' Iayongo, ayenle nka-
- 3 zya y' Ijanla. Nl' awòwunlì elem' ezèulè g' òròwa; vònlà, òfiamb' òpòlò watenlatenla, nll wònjò òrogènlò nl' Igòfìlì ny' Imengò, nl' Ikòròwa òrogènlò gò wònjò yè.
- 4 Òkwend' Iwè w' alure mbel mori gò ntyarò y' Igègènlì y' òròwa, awala yò gò ntyè: nl' agumanlì' òfiamb' òmpòlò g' òzyò w' òfwantò ò rwanlì gò jaula, gò ny'

- 5 **Ōfiwani'** ìè j' ajanla. Nì' ayanlìè òfiwonlòmíe, ó vegagi gò pangini' anlongo módu nì nkogu y' òfiwanga: nì' azwenlìò òfiwani' ìè gw' igónlò gòr' Anyambìè, nìà gw' 6 ek' izè. Nì' awang' òfiwantò agènda gw' ig' ivólò, gògò avegagi nì mbòra keklizò pa nì' Anyambìè gòre wad gò penjavenjè ntosèn nì' lankama s' intyugu mbanlì nì' agòfmi m' intyugu òròwa.
- 7 Nì' arwenl' igovi g' òròwa: Mìshèl nì' lenjèl sè s' anwenlì nì' òfiamb' òmpólò; nì' òfiamba nì' 8 lenjèl sè w' anwenlì. Nòò wì keva du, ko w' avo dènglìò mbòra 9 nyenlè g' òròwa. Nì' awalìò òfiamb' òmpólò, òfiamb' òlungu, ayè ò fwèlìò, 'nìè, Diabolos nì Satan, òremial wì ntye yòdu; awalìò gò ntye, nì' lenjèl sè s' 10 awalìò nìà yè. Nì' ayogìò miè inyò' ivólò g' òròwa, nyl bulia, 'nìè, Vènto ablenlì isunginla, nì ngulu, nì' inlouno ny' Anyambìè yazyò, nì' inyanga nyi Kralis iyè: konde òzozial w' awarer' iyazyò, ò zozizi wad g' òzyò w' Anyambìè yazyò òfianda nì' ògwèra, are fa- 11 ló pa gò ntye. Nì' agevi wad yè g' òfiwanja wì ntyinla y' Òfiwídombe, nìà g' òfiwanja w' Igamba ny' atakwè maò; ko w' aronde fìènlò yaò nsindinlaga kwanga 12 gw' ijuwa. Sambò yenle mbia, òròwa, nìà 'nlwè yì dwaula gò wò. Azyilè gò ntye nìà gò mbe- nle: konde Satan are suminla pa gòre 'nlwè, nì' egunlu evólò, konde avòrò inle are nì' òlingò wakwè dadìè.
- 13 Gw' ayeñlì òfiamba, inlè, afallò gò ntye, agombiz' òfiwantò ò yanlì' òfiwonlòmíe. Nì' avenlìò òfiwantò ampav' ambanlì mì ugwanyonlì mpólò, ko yè dógwa agènda gw' ig' ivólò gò mbòr'

- lyè, yì penjavenjò yè avila g' òzyò w' afiamba, v' egómbe nì gómbe 15 nì' erenle z' egómbe, Nì' agogunlì òfiamba avila g' ògwani' ltwè agogunlì' anliugò g' òlòvi gò nyuma y' òfiwanlì, gò pèvizè nìl ntònda. Nì' anlungunlìò òfiwantò 16 nìl ntye, nìl ntye y' anlungunlì ògwani' ltwè, afièni' òlòvi w' agogunlìò nì' òfiamba avila g' ògwani' ltwè. Nì' òfiamba avendinl' òfiwantò, agèndaga gò nw' igovi nì' awani' ìè afiòri, wì penjavenj' ampanga w' Anyambìè, agòt' atakwè mì Jiau.

13 Nì' agumanlìè g' òzyègè wì ntyuṽa.

- Nì' ayeñlì miè nyama yì panda avila gò ntyuṽa, nì' igòfmi ny' Imengò nìl wónjò òrogènlò, nìà gw' imengò sè igòfmi ny' ikòròwa, nìà gò wónjò yè ana mì pèdì' 2 Anyambìè. Nìl nyama y' aye- nìlò miè y' avegag' egolanlì ga njègo, nì' intyòzyò egolanlì g' intyòzyò sì urs, nì' ògwani' ltwè g' ògwanla wì lion: Nì' òfiamb' òmpólò w' avenlìè ngulu yè, nì' 3 ek' izè. nì' inyang' ivólò. Nì' ayeñlì miè efiòri gò wónjò yè egolanlì ga z' awonjìò evòra z' ijuwa; nì' evòr' izè z' ijuwa g' ayingìò: nì' afiami ntye yòdu gò 4 uyuma yì nyama. Azavinlagi wad òfiamba òmpólò, konde w' avenlì nyama inyang' inyè; nì' azavinlì wad nyama, awula 'nìè, Mande are ga nyama? Mande ko 5 nwa nìà yè? Avenlìò yè ògwanla gò kamb' isaðn impólò, nì' agamba wì pèdì' Anyambìè, nì' avenlìò yè inyanga gò dwanla agòfmi m' agwèlì anlai nì' agwèlì amba- 6 nli. Nì' anlungunlìè ògwani' ltwè gò pèdì' Anyambìè, avèdì' in- inyè, nìl nag' wè yòruna, nìà 7 wad wì dwanla g' òròwa. Nì' avenlìò yè gò nwa nì' iyombwì,

ageva waò: avenlìò kè inyanga nyi panginle mbuŵ' iedu nì' inlo-ngo 'edu nì' ònlèŵ' iedu nìi ntye 8 'edu. Nla waòdu wì dwanla gò ntye wì be savinlè, òm' edu ò re azye nì' in' inyè tэндò pa gw' ezangò z' effènio z' Òŵwidombe w' ayònlìò avila gw' idòvia si 9 ntye. Jog' òm' edu are nì' òròl, e 10 ga yogo. Jog' òm' akòt' anlaga imbwedi, ayè be kòtò mbwedi: jog' òm' ajónla nì' òkwara, e ga yònlò nì' òkwara. Gw' igamba nyinlo nì' isaindinia nì' ibekella s' iyombwi.

11 Nì' ayeñli miè nyama nyènlè yì kògwa avila gò ntye; avegagi yò nì' imengò mbanlì g' Òŵwidombe, 12 agamba ga òŵmamb' òmpòlò. Nì' awongìè inyanga nyòdu nyi nyama nongà g' òzyò wè. Nì' avanglè ntye nla waò wì dwanla gò yò gò savinle nyama nònga, y' avegagi nì' evòra z' ijuwa z' ayi- 13 ngìò. Nì' alendlè lemba vòlò, vangane pang' òxònlì wì sumlila gò ntye avila g' òròwa gw' azyò 14 m' anlaga. Aremizlè waò wì dwanla gò ntyè nli lemba y' avenlìò yè ngulu yì denda g' òzyò wì nyama; awulinlla waò wì dwanla gò ntyè, iulè, Vanganli egolanli zì nyama, y' avegagi nì' evòra 15 z' òkwara aròla. Avenlìò yè ngulu yì p' òŵwejì gò zò, vangane g' òganla wì nyama, ko òganla wì nyama kamba, ayònliza waòdu wì pa jivira gò savinl' egolanli zì 16 nyama. Avanglè waòdu, awangò nì' avòlò, nlaŵi nli lènge, awontye nì' aayaka, gò ònglìlì g' ògo 'nlòmìè, ge gw' imbaŵ' isaò. 17 Nì' avanglè, inlè, òm' ayollè kòla, kaò adwanla nì' eŵinglìlì inlè, ina nyi nyama ge ntaugò y' in' inyè. 18 Imia se sinlo. Ayè ò re nì' ikòtiza, e ga range ntaugò yì nyama; konde yò nle ntaugò y' òma: nli

ntangò yè nle nkama òròwa nì' agòŵmì òròwa nì' . . wa.

14 Nla vòla, mi ayeñli Òŵwidombe kumanla pa gò nòmba yì Zion, nì' anlaga nla yè nkama agòŵmì m' intosèu anlai nì' intosèu nla, w' avegagi nì' in' inyè, nì' ina nya Rer' iyè, tэндò pa gw' 2 imbaŵ' isaò. Ayogìò miè inyòl avila g' òròwa, egolanli ga nyongole y' anlingò affenge, nì' egolanli ga njalitòwa mpòlò: nì' inyòl ny' ayogìò miè ny' avegagi mpanlì g' iwòllai yì bòl' ifiombì.

3 Nì' ayeñbi waò òwemb' òŵwonla awaswo nì' eka, nla gw' azyò mi ya yabo nla, nì' anlero; zye! òmo re ko nìèng' òwembò mè kaò nkama nì' agòŵmì m' intosèu anlai nì' intosèu nla, waò w' alandunlìò avila gò ntye. Winlo nle 4 waò wì pa fevlzò nì' antò; konde waò azyali. Winlo nle waò wì sòng' Òŵwidombe mbòr' iedu yì kèndò ndè. Winlo w' alandunlìò avila gòr' Anlaga, gò dwani' ilònd' ilònga gòr' Anyambìè nla gòr' 5 Òŵwidombe. Nla gw' agwanl' imaò dèngò inòka: wì re mpèlo fo.

6 Nì' ayeñli miè enjèl mori yì dògwa gò gare y' òròwa, y' avegagi nli ntyangò mbia yakonlako gò kambinlò waò wì dwanla gò ntye, nla gò ntye edu nla gò mbuŵ' iedu nla g' ònlèŵ' iedu nla gw' 7 inlongo 'edu. Nì' awulè nì' inyò' ivòlò, inlè, Riani' Anyambìè, ko suminlanlè; konde igwèra ny' lèkèlì' sè ny' atwenlì. Zavinlanlè y' avangi òròwa nli ntye nli ntyuŵa nì' igeròmbenle y' anlingò.

8 Azòngi enjèl yimbanli, awulia, 'nlè, Apòawi, Babilon apòawi, aka' mpòlò mèyo, yì re panga p' anlongo mòdu gò jong' ivè ny' ibelanl' isè.

- 9 Nl' azóngiò waò nli enjëli yintya-
rò, y' awulí nli inyó' ivólò, inlè,
Jog' òm' edu asavinle nyama
nl' òganí' iwè, aliuglilò gò mbañí'
- 10 iyè, ge g' ògo wè, ayè kè be jong'
ivè ny' egunlu z' Anyambìè, nyl
re kekizò pa gw' ingòngò ny' egu-
nlu zè ezòma fo zi sambunlia nyò;
ko yè jenlizò azyingò nli' ògònlí
nli sulfèr gw' azyò m' ienjèl sòru-
nda, nla g' òzyò w' Òñwidombe.
- 11 Òtutu w' azyingò maò wi be pa-
nda gò koniako; ko w' alèng'
ijowa òñanda g' ògwèra, waò wi
savinle nyama nl' òganí' iwè, nli'
òm' edu ò dnglilò nli' in' inyè.
- 12 Gw' igamba nylulo nli' isindinla
s' iyombwi, waò wi penjavenj'
ampanga m' Anyambìè nli' lbeke-
lia si Ijesu.
- 13 Nl' ayogió miè inyòl avila g'
òròwa nyl buila, 'nlè, Rònda,
inlè, Òzavinlò gòre waò wi re ju-
wa pa wi juwa gòre Rerè avila
vèno: in, bulí' Infinla, wi jowa
avila gò vilò yaò; konde Ijanj'
isaò si songa waò.
- 14 Nla vónla, mi ayenli evindi za-
pupu; nla gò zò òma tu egolanli
g' Òñwa w' òma, gw' ewónjò zè
avegagi nli kòròwa yi ayika yate-
nlatenia nla g' ògo wè òsèle òru-
enli. Nl' a'ienli enjèl mori avila
gò nagò yòruna, arònga nli' inyò'
ivólò gòre yè ò lwanli tu gw' evi-
ndi, inlè, Wel' òsèle wo, ko tenia;
konde igwèra ny' itenla ny' atwe-
nli; konde ntyaga yi ntye y' abo-
ndí pòfò. Nla yè ò vegagi tu gw'
evindi awal' òsèl' iwè gò ntyè;
nli ntyaga yi ntye y' arenlò.
- 17 Agogwi enjèl mori avila gò nagò
yòruna yi re g' òròwa, ayè kè nli'
- 18 òsèle òruenli. Nl' a'ienli enjèl
mori avila gò mbòra yi ntyagò,
ayè ò pangini' ògònlí; nli' aròngiè
nli' inyò' ivólò gòre yè ò vegagi
nli' òsèle òruenli, awulia, 'nlè,

Gendl' òsèle wo òruenli, ko kumli-
nli' ilònda y' ògoli wi ntye; ko-
nde ilònda ya wò y' abondi mbi-
19 ambìè. Nl' awalí enjèl awalí
òsèle wè gò ntyè, agumini' ilònda
y' ògoli wi ntye, awala yò gò mbò-
ra yi piar' ivè y' egunlu z' Anya-
20 mbìè. Nli mbòra yi piar' ivè y'
ayariò gw' igala nyl nkala, nli'
agogwi avila gw' iviarinlò ntyi-
nia, ko yò sylva kwanga gw'
agwanla m' inkavala, ayambunle
mbòra vo ntosèn nli ukama s'
inanda òròwa.

- 15 Nl' ayenli miè elembe' ezènlè
g' òròwa, evólò nla zi mamò;
inlè, ienjèl òrogènlò s' avegagi nli'
injuke òrogènlò, so nle sinuunla,
konde gò sò egunlu z' Anyambìè
2 zi manla. Nl' ayenli miè ezoma
ga ntyu'va y' elas bindò pa nli'
ògònlí; nli' ayenli miè kè waò w'
avilí gò kè'va nyama, nli' òganí'
iwè, nli ntangò y' in' inyè, ku-
manla pa g' òzamba wi ntyu'va y'
elas, nli' ifombi s' Anyambìè be-
3 menle. Nl' ayembi waò òwembò
wi Mòsès nyòngò y' Anyambìè,
nli' òwembò w' Òñwidombe, awu-
lla, 'nlè, Ijanj' Iso si r' impòlò nla
almamò, Rerè Anyambìè yi ngu-
lu yòdu; imponlo sò si r' ògòre
nli' òrèti, awè Òga w' ampòña.
- 4 Mande be dw' aria, Rera, ko ave-
ndi in' inyo? konde awè dadìè ò
r' òruna; konde antongo mòdu
mi be bia azavinla g' òzyò wo;
konde Ijanj' Iso s' ògòre si re tu-
minlò pa.
- 5 Isaón yinlo viaganìò avònlí miè,
nli' anlungunlò nagò yòruna y'
- 6 atakwè g' òròwa: nli' avila gò na-
gò yòruna agogwi ienjèl òrogè-
nlò s' avegagi nli' injuke òrogè-
nlò, borìò pa nli' ivèia nyapupu
nli' Ijombwi, nli' intònlò saò dirìò
pa nli' itumba yi ayika yatenlate-
7 nla. Nl' aveni' emòri gòre. ya

- yabo nial aveni' ienjèl òrògènlò va yi syika yatenlatenla òrògènlò ralle ni' egunlu z' Anyambiè, yi 8 dwanla gò konlako. Ni' ayònlò nagò yòrunda ni' òtutu avila gw' ivenda ny' Anyambiè, nli ngulu yè; pegag' òma nli ngulu yi jingunla gò nagò yòrunda kè, kaò injuke òrògènlò s' ienjèl òrògènlò s' amanla.
- 16 Ni' ayogìò miè inyò' ìvòlò avila gò nagò yòrunda, ny' awulnli' ienjèl òrògènlò, inlè, Gèndanli, ko jìrauli va òrògènlò y' egunlu z' Anyambiè gò ntye. Agèndi nònga, ayir' ev' izè gò ntye; ni' avieni' ilòsò imbe yi nkazyà mpòlò gòr' anlaga w' avegagi ni' ellnglilò zi nyama, azavinl' òganl' iwè.
- 3 Ni' ayir' eujèl yimbanli ayir' ev' izè gò ntyuṽa; ni' agalwi yò egolanli ga ntyinla y' òmo re juwa pa; ni' ayuwi ezom' edu z' emènlò, vanganle yòdu y' avegagi gò mbenle.
- 4 Ni' ayir' enjèl yintyarò ayir' ev' izè gw' iloṽi nia gw' igeròmbenle y' anlingò; ni' agalwi yò ntyinla. Ni' ayogìò miè enjèl y' anlingò yi buila, 'nlè, Ògòre nle 'wè, yi re nia y' avegagi, awè òma w' òrunda, konde ò re jèkèlia pa yenlo: konde w' avòvizi ntyinla y' iyombwi ni' ivogisi, awè kè ò re pa pa wà ntyinla gò jonga: wi re ni' inyanga nyl dendiniò yè nlo. Ni' ayogìò miè mbòra yi ntyagò yi buila, 'nlè, Iñ' Rera, Anyambiè yi ngulu yòdu, ijèkèli' so si r' ètèli ni' ògòre.
- 8 Ni' ayir' enjèl yinlal ayir' ev' izè gò nkòmbe; ni' aveniìò yè ngulu gò pezy' anlaga ni' ògònlì.
- 9 Ni' avezyilò aniaga nli mpiu mpòlò: arowi wà ina ny' Anyambiè yi panginl' injuke sinlo; ko w' anlige nkònde gò pè ivenda.
- 10 Ayiri enjèl yòtanli ayir' ev' izè gw' eka zi nyama; ni' Inlongò nyè ny' ayilanganli; ni' awògagi 11 wàò inlèmbè yàò nli nkazyà, aròw' Anyambiè y' òròwa g' òñwanja w' itikazy' isaò ni' ilòsò yàò; ko w' anlige nkònde avila gw' ijanj' 12 isaò. Ayiri enjèl yòròwa ayir' ev' izè g' òioṽi òmpòlò Yufrate; ni' agaminl' anlingò ma wò, ko mponlo y' aga wi pila gò tongwà 13 nli nkòmbe kekizò. Ni' ayenli miè aniinla m' isyèkè ararò ga ronge, ni' kogwa avila g' ògwanla w' òñmamb' òmpòlò, ni' avila g' ògwanla wi nyama, ni' avila g' 14 ògwanla w' òvogisi w' inòka: konde mò anilini' ambe, ni' janje lembe; mi kènda gòr' aga wi ntye yòdu, gò datiza wàò ta gw' igovi nyi ntyugu mpòlò y' Anya- 15 mbilè yi ngulu yòdu. Vònia, mi bia g' òfe. Òzavinìò gòre yè ò bèmba, avenjaveni' Ingoi sè, e vende kanganla tele, ko ntyonli 16 yè jenlò. Ni' aiatiz' anlinla mè aiatiza wàò ta gò mbòra yi fweliò nli nkambinli yi Hebru, lulè Harmagedon.
- 17 Ayiri enjèl yòrògènlò ayir' ev' izè g' òmpunga; ni' avieni' inyò' ìvòlò avila gò nagò yòrunda, avila gw' eka, awulla, 'nlè, Amanli: 18 ni' arweni' auomíngwèmbòlò, ni' amòl, ni' ijalitòwa; arwenli k' isyugazyuga si ntye sipòlò, si re anlaga wi ga pakilè dwanla gò ntye, pa jenlò nli mori isyuga- 19 zyuga si ntye mpandinli mè. Ni' ayarunliò nka' mpòlò mbel ntyarò, ni' ink' impòlò s' anlongò s' avòswi: nli Babilon mpòlò y' ayònginliò g' òzyò w' Anyambiè, gò pa yò Ingòngò ny' ivè ny' ereria z' egunlu zè. Inenge sòdu s' awangi, ni' inòmb' impòlò si dè- 20 21 ngò nyènlè. Ni' avòswi gòr' aniaga avila g' òròwa ningò y'

- adó ampóló, idó 'edu ndirini yí talent: nì' arow' anlaga Anyambè g' ónwanja wí njuke yí ní-ugó y' adó; konde njuke y' arwenlì mpóló.
- 17 Nì' avienlì morì gór' ienjèl' órogènló s' avegagi nli va órogèuló, agamba nla miè, awulíá, 'niè, Yógó gunlu, m' be tumlulio íjèkèlía s' evòvevòv' evólo zì dwa-
2 ula tu gw' anlingó aífèngè; zì re aga wí ntye wí re nanla pa nla yè, nla wá wí dwanla gó ntyè wí re bongó pa nì' l'vè n' l'beló sè.
3 Arwanlè miè gw' lulinla gw' ig' l'vóló: nì' ayenli miè ófiwantó tu gó nyama mbondi, nli nyama y' avegagi ralie nì' ana mi tow' Anyambè, alwanla kè nli wónjò órogènló nì' igómí ny' Imengó.
4 Nì' aworió ófiwantó nli nkèmbó yatenlatenla nla yí nkògó, batíó pa nli ya yí ayika yatenlatenla nì' adó ambia, nla g' ógo wè avegagi nì' Imogi nli ayika yatenlatenla ralie nli ya yí bikó, nì' ísyè-
5 kè s' l'beló sè. Nla gó mbañ' l'ye avegagi ina tэндó pa, ósaón w' íyumbunló, lulè, Babilon mpóló, ngwè yí vòvevòve nli ya yí bikó
6 yí ntye. Nì' ayenli miè ófiwantó bongó pa nli ntyínia y' íyombwí, nla y' íyenli yí Jísu. Nla gw' ayenli miè yè, mli aífiamli nì'
7 ífiama sipóló. Nì' awullnlió miè nli enjèl, Inlè, Ó mam' ande? M' be tevo ósaón w' íyumbunló w' ófiwantó, nla wí nyama yí kumbè, yí re nli wónjò órogènló
8 nì' igómí ny' Imengó. Nyama y' ayenlió ndo y' avegagi, avila vovo yí zyele; ndó atwenli gó panda avila gw' ívemba ny' óronga, agènda gw' íjilizó. Nla wá wí dwanla gó ntye, wá wí zye nì' an' imáó tэндó pa gw' ezangó z' emè-
nio avila gw' ípangó si ntye, wí be mama gó be jenla wá nyama,
Inlè y' avegagi, yí zyele, ndó yí be
9 bia. Yínlo ule mplvini yí re nì' imla. Wónjò órogènló nì' Inómb' órogènló, si dwanló nì' ófiwa-
10 ntó: r' aga órogènló kè; atanli wí re pòwa pa, ófióri are, nì' ófióri e pare gó bia; nla j' abla, e
11 ga lwanle v' ófiwollugó. Nli nyama y' avegagi, ndó azyele, ayè nì' óga w' enlènlai, avila kè g' órogènló; e be kènda kè gw'
12 íjilizó. Nì' ígómí ny' Imengó ny' ayenlió ndo nì' ígómí ny' sga, wí re wí pa penda avia vènio; ndó wí be pò lnyanga nli panginla g' aga nli nyama, v' ígwèr' ífióri.
13 Winlo wí re nì' órèm' ómó, ko wá wé pe ngulu yáó nì' lnyang'
14 lnyáó góre nyama. Winlo wí be nwa nì' Ófiwidombe, k' Ófiwidombe keva wáó, konde ayè nì' Óvangiull w' ívanganli, nì' óga w' aga; nla wá wí re nla yè, wí re fwelió pa plnjó pa nì' anlaga
15 wí re ko bekelló. Nì' awullnliè miè, Inlè, Anlingó m' ayenlió ndo, mbóra yí r' ófiwantó w' evòve tu, mó nì' lmbuŵe, nì' Inkumba, nì'
16 aulongo, nì' Inléŵie. Nì' ígómí ny' Imengó ny' ayenlió 'wè nli nyama, wí be bik' ófiwantó w' evòve, ayellè, alwanlè tele, ko wá wé ny' ózyónli wè, avezyè nì'
17 ógòull. Konde Anyambè avenli wáó gw' lrèŵí' lyaó gó dende ntóndinli yè, ko wáó dwaní' órèŵí' ómó, gó p' inlongo nyaó góre nyama, kaó agamba Im' Anya-
18 mbè m' adwanlizo. Nì' ófiwantó w' ayenlió ndó ule nka' mpóló, yí panginl' aga wí ntye.
18 Isaón yínlo viaganló ayenli miè enjel morì yí sumlnla avila g' órowa, nì' lnyang' l'vóló; nì' l'vènd' lnyè ny' avambizl ntye
2 ózange. Aróngiè nì' lnyól nli ngulu, Inlè, Y' apóswí, Babilon mpóló y' apóswí, yí re twa pa. kè

liwanlò ny' anlinl' ambe, ni' elumba z' inlinl' iedu ny' isyèkè, nla zi nyonil iedu mbe y' isyèkè,

3 Konde anlongo môdu m) re jonga p' Ive ny' egunia ny' ibelò sè; ul' aga w) ntye wi re nanla pa nla yè, ni' imasen al ntye si re paga pa ni' ibunla si yom' iyè via.

4 Ni' ayogiò mè inyò' inyèniè avila g' òròwa, nyl bulla, 'nìè, Gogwanli gòre yè, anlag' lwam', ko 'niw' alwanl' lwongl' y' lbe sè,

5 ayenla k' injuke sè: konde lbe sè a' asyivi kwanga g' òròwa, ni' Anyambìè are Jònginla p' ipaŵ' 6 isè. Winlizaniè nt' awinlizè, ko paanli yè nt' ar' ljanj' isè nyongò mbanli: Imogl' ny' awundunilò ndè, wundunianlè nyò nyongò mbanli. Ga nt' avendiò ndè òku' wè, awunliè yom' iyè via, yenlo vanlè azyingò ni' ekèŵa: konde e bulla g' òrèŵ' lwè, inlè, Ml atwenl' òg' òŵwantò, mi arang' òŵwantò wi tigò, mi alenliz' edingò 8 du. Sambò gò ntyugu mori injuke se si be bia, inlè ijuwa, ni' edinjò, ni' njanla; ko yè pezyò ni' ògònl' via; konde Óvangl'ni Anyambìè ò re yè jèkèlla pa are 9 ni' ngulu. Ni' aga wi ntye, wi re nanla pa nla yè, aiwanla nla yè gw' ambia, wi be denla arònga ni' ekèva g' òŵwanj' lwè, gò pò-

10 nla wàò òtutu w' ipezyò sè, nkumanlaga bò ni' itia s' azyingò mè, awulia, 'uè, E, E, nka' mpòlò, Babilon, nka ujoll' konde gw' igwèr' ifìori ljàkèl' so s' abienli.

11 Ni' imasèn si ntye si be denla ayenl' ekèva g' òŵwanj' lwè, konde zyei' òmo kòl' igumb' inyaò 12 nyèniè; vanganl' igumb' inyaò nyi ayika yatenlatenla nli yapupu, ni' adò ambia, ni' Iperi' ni' ivèl' iŵia, ni' Inlamba yi nkògò, nli serik, ni' Inlamba yatenlatenla, nli rere yòdu yi re nkangò,

ni' anlongo m' intyuanla si mpunji môdu, ni' vagò yòdu yi rere ŵia nla yi nyèniè, nla y' òŵwanga, nla y' adò mapupu; nli sinamon, nli ya ŵia yi nyò, nli ya yi nkangò, ni' agall' ambia, ni' ivè, ni' agall, nli mpèmba mbia, ni' òresi, ni' Inyare, ni' adombe, ni' inkavala, ni' Jintyònlì, ni' Iku-

14 wa nli mènlo y' aniaga. Ni' Ilònda y' ayòngunilò òrèŵ' iwo y' aplaganli avila gòre 'wè, nli ya ŵia yòdu nla yi mèpe jenlò y' ajilli gòre 'wè, òm' ayolie fò dènga 15 yo nyèniè. Ni' imasen si ya yilulo s' avagizò nle yè, si be kumanla daŵadaŵie ni' itia s' azyingò mè, ndenlaga, nli njenlag' ekè-

16 ŵa; awulia, 'nìè, E, E, nka' mpòlò, y' avegagi borlò pa ni' ivèl' iŵia ni' Inlamba yi nkògò nla yatenlatenla, mèpizò pa nli ayika yatenlatenla ni' adò ambia ni' 17 Iperi! konde gw' igwèr' ifìori igumb' Inyenge mènnyonlo ny' ajilizò. Ni' ingowè sòdu s' affiatanga, nla wàòdu w' agèndi gògò ni' affiatanga, nli mongl' janja g' affiatanga, nla wàòdu w) janja gò ntyuŵa, w' agumanil' daŵadaŵie,

18 arònga gw' avònlagi wàò òtutu w' ipezyò sè, awulia, Inlè, Nkala ude yi re ga nka' mpòlò yiniò?

19 Ni' anyènyl wàò ntyèngè gò wònjò yaò, arònga, ndenlaga, nli njenlag' ekèŵa, awulia, 'nìè, E, E, nka' mpòlò, y' avagizl wàòdu w' avegagi ni' affiatanga gò ntyuŵa ni' ibunia s' igumb' Inyèl' gw' 20 igwèr' ifìori y' ajilizò. Yenlanli mbia g' òŵwanj' lwè, awè òròwa, ni' anlw' lyombwi, nli ròŵi, ni' Ivgiel, konde Anyambìè are fwilniza pa ngoko yanli gore yè.

21 Ni' awangi enjèl yi ngulu awong' idò ivòlò ga idò nyi klie mpèmba, avùnga nyò gò utyuŵa, awulia, inlè, Yenlo be pòsyunilò Ba-

- bilon, nka' mpóló, ní' ipóswa aipóló, ko y' avo dèngò nyèniè.
- 22 Ní' inyóí nyl mongí w' ífombi ní' inyembí níl mongí w' abeka níl mongí w' ítombo ny' avo joganlò du góre 'wè; ní' awa w' íkèng' íedu, avo dèngò du góre 'wè; ní' nyongole y' ídò nyl kllè mpèmba y' avo joganlò du góre
- 23 'wè. Ní' Ózange wí lampí w' avo bamínla nyèniè du góre 'wè; ní' inyóí ny' ónlófiè ó jómbe nla ny' ófiwantó ó jómbe ny' avo joganlò nyèniè du góre 'wè: konde ímasen so s' avegagi nlaííi yí ntyè; ní' íèdúli so sí re temíza p' anlongo módu. Nla gó yò alènglò ntyínla y' ívogísi nla y' íyombwí, nla ya waódu w' ayónlìó gó ntye.
- 19 Ísaón yínlo víagianlò ayogió miè inyó' ívóló ny' anlag' awe-nge g' órówa, wí bulia, 'nlè, Aleluya; ísungínla, ní' ívenda, níl ngulu, gó' Anyambíè yazýó:
- 2 konde íjèkèllí' sè sí r' órèlí ní' ógóre; konde are jèkèlla p' evó-vevóv' evóló, z' awevízi ntye ní' íbeló sè, awínlize ngoko góre yè g' ófiwanja wí ntyínla y' inyóngó
- 3 sè. Awulí waó nyongo yím-banlí, ínlè, Aleluya. Ní' ótutu wè
- 4 wí panda gó konlako. Ní' agó-fíí m' anlero ambanlí ní' anlero anlal níl ya yabo nlal y' avóswí gó ntye, azavíní' Anyambíè ó dwanla tu gw' éka, awulía, 'nlè,
- 5 Amèn. Aleluya. Ní' avil' inyóí avila gw' éka nyl bulia, 'nlè, Zuminlíani' Anyambíè yazýó, anw' inyóngó sè sódu, ní' anlwè yí tíè,
- 6 awangó ní' avóló. Ní' ayogió miè egolanlí g' inyóí nyl nkumba mpóló y' anlaga, ní' egolanlí g' inyóí ny' anlingó amenge, ní' egolanlí g' inyóí ny' injallító-wa simpóló, nyl 'bulia, 'nlè, Aleluya: konde Rer' íyazýó, Anya-

- mbìè yí ngulu yódu, e pangínla.
- 7 Azwè ga yenle mbía ní' ígev' ívóló, ko 'zwè p' ívenda góre yè: konde íjóm-banla s' Ófiwidombe s' abienlí, ní' ófiwant' wè are ke-
- 8 kiza p' óku' wè. Ní' avenílò yè ínyanga nyl boríó ní' ívèl' ífia, íyombwí nla nyapupu: konde ível' ífia ní' íjanja s' ógóre s' íyombwí. Ní' awulinlè miè, ínlè, Rènda ínlè, Ózavínlo góre waó wí fwèlló gw' ínya sí nkóló s' íjóm-banla s' Ófiwidombe. Ní' awulinlè miè, ínlè, Mínlo ní' agamba marèti m' Anyambíè.
- 10 Avóswí miè gw' agóló. mè gó savínlè. Ní' awulinlè miè, ínlè, Ríg' alenda: miè nyóngó nla 'wè nla ní' awarér' íyo wí re ní' atakwè mí Jísu: zavíní' Anyambíè: konde atakwè mí Jísu mó ní' ínlínla ny' ípoga.
- 11 Ní' ayenlí miè órówa nungunlò pa; nla vónla, nkavala yapupu, nla yè ó vegagi tu gó yò, in' ínyè ní' pívia 'nlè óma w' íbèkèlíó ní' órèti; ní' ógóre e jèkèllia anw' ígovi. Ní' antyo mè m' avegagi g' ógónlí wí baffínla, nla gw' ewónjó zè avegag' íkórówa sín-enge: avegagi kè ní' ína tэндó pa, nyl re nyl míó ní' óma kaó ayè-mè. Avegagi boríó pa ní' íngol nyènyó pa níí ntyínla: ní' in' ínyè nyl fwèlló, ínlè, Ígamba ny' Anyambíè. Ní' ímbèlí sí re g' órówa s' azónglè tu gw' ínkavala sapupu, boríó, pa ní' ívèl' ífia nyapupu ní' íyombwí. Avila g' ógwani' iwè agogwí ókvara óru-enlí, ko yè bóli' anlongo nla wó: e be pangínla waó ní' nkogu y' ófiwanga: e be jara kè ívlarínlò ny' ívè ny' egunlu evóló z' Anyambíè yí ngulu yódu. Nla gó ngol yè nla gw' ívèvdnll nyè avegagi ní' ína tэндó pa, ínlè, Óga w' aga, ní' Óvangínli w' ívangínli.

- 17 Ayenli miè enjèl yi kumanla gò nkombe; ni' aróngiè ni' inyò' ivòlò, awulin' luyoni sòdu si dógwa gw' igònlò, inìè, Yògònlì, ko datanlanli ta gw' inya ai ukòlò alipòlò
- 18 s' Anyambè; ko 'nlwè ny' izyò-nli y' aga, ni' izyònlì y' ingowè, ni' izyòbuli y' anlaga wi ngulu, ni' izyònlì y' inkavala nla ya waò wi dwanla tu gò sò, ni' izyòulì y' anlaga waòdu, awontye ni' asyaka, awangò ni' avòlò.
- 19 Ni' ayenli miè nyama, ni' aga wi ntye, ni' imbèli. saò, datanla pa ta gò nw' igovi nla yè ò vega-gi tu gò nkavala, ni' imbèli èè.
- 20 Ni' agòtìlò nyama, ni' agòtìlò nla yè kè òvogisi w' ayanji lembe g' ózyò wi nyama, ko yè tèmiza waò w' avenliò elingilìò zi nyama, nla waò w' azavinì' òganì' iwè: waò ayanli w' awalìò bo gw' eilvā z'
- 21 Ògònlì zi pia nli sulfèr: ni' affi-ri w' ayòullìò ni' òkwara w' òma mè ò vega-gi tu gò nkavala, inìè, ni' òkwara w' agogwi g' ògwanì' iwè: ni' inyonli sòdu s' ayòri ni' izyònlì yaò.
- 20 Ayenli miè enjèl yi suminia avila g' òròwa, ni' isyape s' ivemba ny' òronga ni' lzuugakanlò
- 2 ivòlò g' ògo wè. Ni' agòtìè òfiamb' òmpòlò, òfiamb' òlungu mè-wonlò, wò niè Diabòlos nli Satan, ni' agòriè yè vo ntosèn y' impu-
3 fīa, awalè gw' ivemba ny' òronga, anunja nyò, awal' elingilìò gò nyò, ko yè avo temiz' anlongo nyènlè, kaò ntosèn y' impuffīa y' akeka: avila vòvò e ga vo purunlò v' òfiwòlingò.
- 4 Ayenli miè ka, nla waò w' avega-gi tu gò yò, ni' avenliò waò luyanga ny' ijèkèlla. Ni' ayenli miè anlinla ma waò w' arenliò wònjò g' òfiwanja w' atakwè mi Jiau, nla g' òfiwanja w' igamba ny' Anyambè, nla waò wi re wi pa savinle
- nyama, ge òganì' iwè, nlo bong' elingilìò zè gw' imbaffī' isaò ge gw' agò maò; ni' alwanli waò, avenda nli Krales vo ntosèn y' impuffīa. Affiòri gòre waò w' avegagi juwa pa wi pa dwanla bo kaò ntosèn y' impuma y' akeka.
- 6 Sinlo ni' itòngw' idònga. Ózavilò ni' òrunða gòre waò wi re ni mbòra gw' itòngw' idònga: gòre waò ijuwa sibani si zye nli ngu-lu; ndò wi be dwani' iminlè s' Anyambè nla si Krales, avenda nla yè vo ntosèn y' impuffīa.
- 7 Nla gò be manle ntosèn y' impuffīa, Satan e be purunlò avila gò
- 8 ntyògò yè, ko yè kogwa gò temiz' anlongo mi re gw' intyombo nli si ntye, inìè, Gog nli Magog, ala-tiza waò ta gw' igovi: nli ntangò yaò yi re ga ózyègè wi ntyuṽa.
- 9 Ni' avandi waò g' òmpuzyu wi ntye, agòmbinì' òlakò w' lym-bwì, nli nka' mpòlò yi tonòò vingòvògò: ni' azuminì' ògònlì
- 10 avila g' òròwa, ayiliza waò. Nli Satan ò remizagi waò awalìò gw' eilvā z' ògònlì nli sulfèr, mbòra yi re kè nyama ni' òvoglai w' inò-ka; wi be jenlizò azyingò òfianda ni' ògwèra gò konlako.
- 11 Ayenli miè ek' evòlò zapupu, nla yè ò re tu gò zò, nli ntye ni' òro-wa y' awangi avila g' ózyò wè; ko y' avo dènginlò mbòra nyènlè.
- 12 Ayenli miè kè mongì wi re juwa pa, avòlò ni' awangò, kumanla pa awaawo ni' eka; ni' anungunliò yangò: ni' anlungunliò ezangò ezbulè zò ni' ezangò z' efiènlò: ni' ayèkèlìò mongì wi re juwa pa avila gw' isaònlò yi re tènò pa gò
- 13 yangò, nt' ar' ijanj' isaò. Agogunli ntyuṽa mongì wi re juwa pa gò yò; ni' ijuwa ni' ilòmbò a' agogunli mongì wi re juwa pa gò sò: ni' ayèkèlìò waò òm' edu nt'
- 14 ar' ijanj' isè. Ni' ijuwa ni' ilò-

mbò s' awallò gw' elíva z' ógónli. Sínlo s' íjuwa albanli, inlè elíva z' 15 ógónli. Ní' óm' edu ó re e dèngó tэндó pa gw' ezangó z' effiènió, awallò gw' elíva z' ógónli.

21 Ní' ayenli miè órów' ófiwonla nli ntye nyonlo: konde órów' ólóngá nli ntye nóngá y' alud' y' apiaganli; nli ntyuva kè yi zyele 2 nyènlè. Ní' ayenli miè nka' mpóló yórunda, Jerusalém nyonla, yi suminla avila gór' Anyambìè g' órówá, ní' 2 nyènlè. Ní' ayenli miè nka' mpóló yórunda, Jerusalém nyonla, yi suminla avila gór' Anyambìè g' órówá, kékiz' pa ga ófiwantó ó jómbo ó borio nkémbo 3 gó tóndl' ónlómé wè. Ní' ayogió miè inyó' ivóló avila gw' eka nyl bulla, 'niè, Vónla, ílwanli ny' Anyambìè nyl re ní' anlaga, ayè be dwanla nla waó, ko waó dwanle mong' id, ní' Anyambìè ayémè e be dwanla nla waó, alwaní' A- 4 uyambìè yaó. Ayè be siz' antyoni módu avila gw' antyo maó; be fo dwanl' íjuwa nyènlè; g' ekéva, g' edingó, ge nkazyá, konde isaón 5 ilóngá y' apiaganli. Ayè ó dwanla tu gw' eka awnli, 'niè, Vónla, mí pang' isaón yódu imionia. Ní' awulíè, 'niè, Rènda: konde agamba minlo mí re rèti ní' Inyanga nyl bekiéló. Ní' awulinilé 6 miè, inlè, Atwenli. Miè ní' Alfa ní' Omega, ipakilia nli ntyal. Ayè ó re ní' esyóve m' be pè gw' everó z' anlingó m' effiènió mpa- 7 gaga. Ayè ó kéva e be jig' isaón yululo; m' be dwanl' Anyambìè yè, ko yè dwanl' ófiwanl' íyam'. 8 Ndó waó wí tia, nla waó wí re wí jivira, ní' iyanjisi y' isaón yi bíkó, ní' iyónlisi, nli vóvevóve, ní' intyènlí, nli mongí wí savinl' ikanla, ní' inóki yódu, wí be denge mbór' iyaó gw' elíva z' plaga ní' ógónli nli sulfer; só ní' íjuwa albanli.

9 Avlenli góre miè mori gór' lenjèl órogènió s' avegagi nli va órogè-

nló, ralie ní' injuke sinuunla órogènló; ní' agambìè nla miè, awulí- 10 lia, 'niè, Yógó gunlu, m' be tevo ófiwantó wí jómbo, ófiwantó w' 10 Ófiwidombe. Ní' arwanliè miè gw' inlinla gó nómba mpóló ndó-udwi, aruminlia miè nka' mpóló yórunda Jerusalém, yi suminla avila gór' Anyambìè g' órówá, ní' 11 ívenda ny' Anyambìè. Ní' ózange wa yó w' avegagi ga idó nyl njónli mpóló, vanganle ga jaspè, 12 kélakèla ga kristal. Nli nka' mpóló y' avegagi ní' ógómbe ómpóló ní' ólondwi; ní' aguge igóffi ní' ambanli, nla gw' aguge igóffi ní' ienjèl ní' ienjèl mbanli; nla gw' aguge avegag' ana tэндó pa, inlè, ana m' igóffi ny' 13 imbuve ní' imbuve mbanli el Israèl. Gó tongwa nli nkómbe avegag' aguge araró; gó nkóva yi nord kè aguge araró; gó nkóva yi syud aguge araró; nla gó póswa nli nkómbe kè aguge araró. 14 Ní' ógómbe wí nka' mpóló w' avegagi ní' intinia igóffi nli mbanli, nla gó só avegagi tэндó p' ana m' igóffi nyl róffi nli róffi 15 vanli y' Ófiwidombe. Nla yè ó gambi nla miè avegagi nli ntóngó yi syika yatenlatenla g' egènlizó gó kènlize nkala, ní' aguge ma- 16 yó, ní' ógómbe wa yó. Nka' mpóló y' avegagi ní' izamb' inlai, ní' elavinli ní' evendinli ya yó y' avegagi ndavinli mémó. Ní' agènlizè nka' mpóló nli ntóngó, alènga igóffi ny' intoèen ny' istade mbanli. Elavinli za yó ní' evendinli ní' elóndwinli yi re ndavinli mémó. Agènlizè k' ógómbe 17 wa yó, alènga gènliza y' erenie z' ógo nkama ní' agóffi anlai nli gènlizó inlai, ga nt' ar' egenlizó 18 z' óma, inlè z' enjèl. Nógíull y' ógómbe wa yó y' avegagi nli jaspè: nli nkala y' avegagi ayika

- yatenlatenla mbla, egolanli g
 19 elas zapupu. Nl' intinla s' ògò-
 mba wi nka' mpòlò s' avegagi
 mèplzò pa nl' anlongo mòdu m'
 adò mi njonli. Ntinla nonga y'
 avegagi jaspè; yimbanli, safir;
 yintyarò, kalsidoni; yinlai, èmbè-
 20 rod; yatanli, sardonix; y' òròwa,
 sardius; yòrògènlò, krisolite; yè-
 nlènlai, bèril; yènologòmí, topaz;
 yigòmí, krisofras; yigòmí nll mori,
 biasinlh; yigòmí nll mbanli,
 21 amethist. Nl' igòmí ny' aguge
 nl' aguge ambanli m' avegagi igò-
 mí ny' iperl. nl' iperl mbanli;
 igug' iedu perl mori: nl' igala
 nyi nkala y' avegagi syika yate-
 nlatenla mbla, egolanli g' elas za-
 22 pupu. Mi jenle nagò yòruna
 vovo: konde Rerè Anyambè yl
 ngulu yòdu, nl' Òñwidombe, wad
 23 nle nagò yòruna ya yò. Nka'
 mpòlò yl zye nl' isyolo nyi nkò-
 mbe, ge ògwèli, ge bamba gò yò:
 konde Ivenda ny' Anyambè nyi
 bambiza yò òzange, nll lampi ya
 24 yò nl' Òñwidombe. Anlongo mi
 be kanganla g' òzange wa yò:
 nl' aga wi ntye wi be bag' Ivend'
 25 Inyad gò yò. Nl' aguge ma yò m'
 anunjò du òfianda, konde gògò
 26 zyel' ògwèra. Wi be бага k' Iven-
 da nl' òlubò w' anlongo gò yò.
 27 Nla gò yò ayìnginl' ezom' edu z'
 isyèkè, ge òmo janj' agamba mi
 bikò ge pang' inòka: ndò kaò
 wad wi re tэндò pa gw' ezangò z'
 emènlò z' Òñwidombe.
- 22** Nl' aruminlè miè òlovi w'
 anlingò m' emènlò, pupu ga
 kristal, wi kogwa avilla gw' eka
 z' Anyambè nla z' Òñwidombe.
 2 Gò gare y' igala nyi nkala, nla
 gw' izamb' imbanli y' òlovi, ave-
 gag' erere z' emènlò, zi janl' ilò-
 nda igòmí ny' inyongo nl' inyò-
 ngo mbanli g' òmpuffa, nyongo
 mori ògwèli edu: nl' Ijavi s' ere-
- 3 re si re gò jing' anlongo. Be fo
 dwani' òzavò nyènlè: nl' èka z'
 Anyambè nla z' Òñwidombe zi
 be dwanla gò yò: nl' inyòngò sè
 4 si be janjnlè; ko wad jenl' òzyò
 wè; nl' in' inyè nyi be dwanla
 5 gw' Imbam' isèò. Be fo dwani'
 ògwèra nyènlè; wi zye nl' isyolo
 ny' òzange w' òjò kè, ge wi nkò-
 mbe; konde Rerè Anyambè e be
 bambiza wad òzange: ko wad pa-
 nginla nla yè go konlako.
 6 Nl' awulinlè miè, inlè, Aga-
 mba minlo mi re rèti nl' inyanga
 nyi bekellò. Nll Rerè, Anya-
 mbè y' anlinla m' ivogis, aròmí
 enjèl yè gò tuminl' inyòngò sè
 7 isaò y' atwe plèrè gò twa. Nla
 vónla, mi sunge bia. Òzavinlò
 gòre yè ò penjavenj' agamba m'
 ipoga s' ezangò zinlo.
 8 Nle miè Jan ò yogo ayenl' isaò
 yinlo. Nla gw' ayogilò miè aye-
 nla, mi avòwi gò savinla gw'
 agòlò mi enjèl y' aruminl' miè
 9 isaò yinlo. Nl' awulinlè miè,
 inlè, Rig' alenda: miè nle nyò-
 ngò nla 'wè nl' awar' iyo m'
 ivogis, nla wad wi penjavenj'
 agamba m' ezangò zinlo: zavil'
 Anyambè.
 10 Nl' awulinlè miè, inlè, Anlunj'
 agamba m' ipoga s' ezangò zinlo;
 11 konde egòmbe z' atwe plèrè.
 Ayè ò re azyel' ògòre, e ga lwanl'
 ògòre fo: nla yè ò r' isyèkè, e ga
 lwanle nl' isyèkè: ayè ò r' ògòre,
 e ga gunde gò janj' ògòre: nla yè
 ò r' òruna, e ga lwanl' òruna
 12 viaganlò. Vónla, mi sunge bia;
 nl' ipa si re nla miè, gò p' òm'
 13 edu ga nt' ar' Ijanj' isè. Miè nl'
 Alfa nl' Òmega, òlònga nl' ònu-
 14 unla, ipakilla nll ntyal. Òzavi-
 nlo gòre wad wi jòvunl' ingol saò,
 ko wad dwanla nl' inyanga gw'
 erere z' emènlò, ayinlinla nl'
 15 aguge boll gò nka' mpòlò. Gw'

- igala r' imbwa, ni' intyèni, ni
vòvèvòve, ni' iyònlisi, ni mongi
wi savini' ikania, ni' òm' edu ò
tond' inòka alenda sò.
- 16 Miè Jisu mi are tòfina pe eujèl
yam' gò takilia 'niwè isaòn yinlò
gw' liandò. Mfè ni' òramba ni
mbamba yi David, ògègèni òvā-
mbi w' ibanga.
- 17 Ni' Ininia ni fiandò yi bulia,
'nlè, Yògò. Nla yè ò jogo, e ga
wulie, 'nlè, Yògò. Nla yè ò re
ni' esyòve, e ga v̄le: òm' edu ò
jivira, e ga wong' anlingò m'
em̄enlo mpagaga.
- 18 Mi takilia gòr' òm' edu ò jog'
agamba m' ipogo s' ezangò zinlo,
inlè, Jog' òm' edu akunda gò mò,
Anyambiè be kundinlè injuke si
19 re tëndò pa gw' ezangò zinlo: nla
jog' òm' edu atòmba avila gw'
agamba m' ezangò z' ipoga ainlo,
Anyambiè be tòm' inyang' inyè
gw' erere z' em̄enlo, nla gò nka'
mpòlò yòrunda, yi kambò gw' eza-
20 ngò zinlo. Ayè ò takilia isaòn yi-
nlo e bulia 'nlè, Ifi: m' be sunge
bia. Amèn: ko bia, Rerè Jisu.
- 21 Imèpinlò sa Rerè Jisu si ga iwa-
nie ni' iyombwi. Amèn.

20 seconds for Fellow Christians - Dear Lord,

Thank you that this PDF Ebook
has been released so that we are able
to learn more about you and wiser versions.
Please help it to have wide circulation
Please help the people responsible for
making this Ebook available.

Please help them to be able to have more
resources available to help others.
Please help them to have all the resources,
the funds, the strength and the time that they
need and ask for in order to be able
to keep working for You.

I pray that you would encourage them and
that you protect them physically and
spiritually, and the work & ministry that
they are engaged in.

I pray that you would protect them from the
Spiritual or other Forces that could harm them
or their work and projects, or slow them down.
Please help them to find Godly friends who
are able to help. Provide helpful transportation
for their consistent use.

Remind me to pray for them often as this
will help and encourage them.

Please give them your wisdom and
understanding so they can better follow you,
and I ask you to do
these things in the name of Jesus, Amen,

Thank you for helping your fellow Christians by praying for us

Prayers

and

a Few Resources

Ideas and Ebooks (Livres / Libros)

For your Consideration

Glad to have this New Testament ?

Help us by PRAYING for us !!

Invest in your own Eternity
Spend time praying !

(thank you)

SHARE THIS PDF (E-Book) with your Friends
So that they will have a stronger
Spiritual Life ALSO

Concerning Christians and Christianity

1. Christians are those who follow the teachings of Jesus Christ.

2. The Teachings of Jesus Christ are explained in the book called the Gospel (Injil) or the New Testament.

3. The New Testament is the First Place to find and record the teachings of Jesus Christ, by those who actually knew Him.

4. The New Testament has never been disproved **archeologically** or **historically**. It has and remains accurate.

5. The New Testament Predicts that certain events will happen in the Future.

7. The Reliability of the Old Testament and the New Testament are clear indications of the accuracy of the New Testament.

6. Jesus Christ did Not fail in His mission on Earth.

9. Jesus Christ Pre-existed. This means that He existed BEFORE the Creation of the World.

10. When Christians worship Jesus Christ, they are NOT worshipping another Human being.

11. Jesus Christ did not become God by performing good works.

12. Christians cannot perform good works in order to go to Heaven. Those who want to find God must admit they are not able to be Perfect or Holy, and that they need the help of God to help them get rid of their Sins.

14. More than 500 Million Christians around the world today are NOT Roman Catholic. The Vatican does NOT speak for Christianity in many situations.

Concerning Christians and Christianity (2)

15. Judas did NOT die in the place of Jesus Christ on the cross.

16. Jesus Christ had no motive to escape his fate. Jesus Christ was born to communicate His message of Hope and Redemption for mankind.

17. Without the **Blood of Jesus**, it would be **impossible** for those who believe in Jesus Christ to be saved, to have Eternal Life.

18. Christians worship **ONE** God, NOT three Gods.

19. In True Christianity, Historically, **the Trinity is =**

- a) God the Father
- b) God the Son
- c) God the Holy Spirit

20. The worship of Angels or Created Beings, or Creatures or anything except God (God the Father, God the Son [Jesus Christ], and God the Holy Spirit, is forbidden.

21. The Trinity IS NOT = Mary, Joseph and Jesus

22. The Trinity is NOT = Jesus, Joseph and God the Father

23. Gabriel is NOT another name for Jesus Christ.

24. Anyone can become a Christian if they want to.

25. Christianity IS not something that can be done EXTERNALLY. A person is a Christian because of what they believe **in their Heart**, inside of them. Their own **sincerity before God** is the true test.

26. Those who accept an electronic mark [666] for the purchase of goods, in their right hand or forehead are NOT able to become Christians.

Concerning Christians and Christianity (3)

People are innocent if they do not know and have no way of knowing that they are doing wrong. The Christian God places the knowledge of good and bad in the hearts of each and every individual.

No one except God is Holy.

It is wrong to murder innocent people.

It is wrong to kill Christians who have not actively harmed anyone.

People are NOT Christians simply because their family is "Christian".

People are NOT Christian because they are born INTO a "Christian" family.

A person cannot become a Christian "AUTOMATICALLY".

No one can be BORN a Christian, but becoming a true Christian will guarantee Eternal Life, in Heaven and with God.

The Presumption that a person is a Christian simply because they are going into a Church and sitting there is False.

Churches have people inside of them that are NOT Christian, but they want to learn more about God.

A Church, or a Church Official CANNOT MAKE anyone a Christian.

Christians do NOT convert anyone by Force, because this action is a violation of the CHOICES that GOD alone is able to make. To **force** others would suggest that God is weak, and cannot do this by Himself. The Christian God has much Strength but uses it to show love and help in this life, not unkindness.

Only God could FORCE someone to do something against their will, and the Creator of the Universe does NOT behave in that manner.

The Choice of what to believe or not to believe is up to Each individual, who must make up their own mind, of their free will.

There is no way to impose Christianity on anyone by Force.

Conversions by Force to Islam are NOT recognized by GOD or Christians.

Concerning Christians and Christianity (4)

Those who are converted from Christianity to Islam by Force or coercion, are Still Christian, AND **STILL** considered Christian.

Once a person is recognized by God as a genuine Christian, they are "sealed" permanently. There is no way for any Human to change this.

Forcing any Christian to say that they convert or accept Islam simply makes that Christian *state* something which is FALSE. There is no such thing as Genuine conversion that God can recognize OUT of Christianity, if that person was a Christian.

To suggest that Christians could be converted by Force, actually means (signifies) that there are actions that humans can take that can FORCE God somehow to UNDO or ALTER what He has done. This is not the case. Actions that Humans Force other Humans to take are **not recognized** by God as a **true** Change of Mind, or a **Change of Heart**.

Once a person becomes a Christian, All of their sins (past, present, and future) are forgiven. They are reconciled to God for Eternity, and nothing can change this. **Forced Conversions to Islam are not considered Valid either by God or Christians**. No one can undo in the Heart of a person, what God can do. The link between a Christian and God is a link that Cannot be broken. *Saying* anything to the contrary will not alter or change this.

Christians do not Depend on their sanctuaries or Church buildings in order to meet with God. Harming a building **against the God who made the Universe** is not a genuine sign of success or progress. Christians simply make use of any buildings. Christians are able to meet and pray and talk to God by themselves, *without* a Church building and without a Priest or Pastor. God is always with them.

Harming a Church building simply proves that some people are afraid of Church Buildings. That is all. The Earliest Christians did not have Churches or Buildings for Hundreds of Years.

Harming a Church Building does not harm God, and it does not harm Christians. It simply makes them go and use a different building, or to meet without one.

Concerning Christians and Christianity (5)

Some people have not examined churches very much. **MANY** are very simple and do NOT have decorations or much *inside* of them. In Christianity, this is intentional. This symbolism is on purpose, intending to signify that the **INNER LIFE** of the Christian, is what is important to God, and NOT the building in which people worship.

Man looks on the external and outward appearance. **GOD** looks on the inner heart of each individual.

There would be no reason for anyone to become upset, if they did not think that Christianity was making progress. Those who are upset are upset because Christianity has answers, reasons and arguments that do not seem to be defeated. God is big enough to defend himself.

If Christianity is false, it should be possible to explain to Christians why and how Christianity is false. Killing or harming Christians is only an excuse, a method of hiding from the reality that intellectual conversation and explanations of those who are violent do NOT have the answers to defend with kindness or reason what they believe.

Christians believe that almost all violence is a waste of time. It does not accomplish what it is "supposed" to accomplish. Those who have arguments are able to advance those and explain them to others. Those who do not use violence instead. This method does not convince Christians or others to adopt methods of violence.

People become like the God they serve. If the God they serve is unkind and unmerciful, that is what the followers become. If the God being worshiped is cruel and mean to women and children, then that is what the followers of that God usually will become.

Jesus Christ is love. Christians try to be loving.

People have the **option** of accepting to believe in the Teachings of Jesus Christ in the New Testament or rejecting those teaching. The choice in this life is **up to each person**. God is the one who makes His own rules. Thankfully, the God of this world decided to use Love and kindness to explain Himself so that all of us would have a chance to learn and to experience the unconditional love of Jesus Christ. (books are listed in this Ebook. Those who want to refute Christianity may want to start by refuting the books listed in this PDF)

Concerning Christians and Christianity (6)

True Christians are NOT afraid to have conversations with those who are not Christians. Christians are NOT afraid to have conversations with those who are Islamic or from any other faith.

Christians are NOT afraid to talk about the weakness of Christianity, if that is a topic someone else wants to discuss.

Christians will not stone you or harm you because you disagree with them.

Christian will not make you slave IF you do NOT convert to Christianity.

Those who truly believe in the TRUTH of what they claim to believe are NOT afraid to discuss the content of what they believe with other people.

Christians may share with you that you are not 100% perfect and Holy, and Christians will Admit and acknowledge that THEY are NOT perfect or Holy.

Christians admit that they need a savior, that they cannot be good enough on their own, and that they cannot perform ENOUGH good and HOLY actions to please God. That is the starting point for anyone to become a Christian.

Those who engage Christians in discussions about religion should be willing to look at the history, the archeology, the science and all of the aspects of religion and the books that they use or defend. That is simply being honest. And those who seek spiritual truth are NOT afraid to discuss honestly issues of religion.

IF GOD is GOD, then GOD will STILL be GOD after a conversation takes place. Those who follow God should be willing to think and use the mind that God gave to them. IF God gave people a mind, HE expects them to use it. Discussions are part of the use of the mind.

There is a lot of history about OTHER religions that can be found in the West. In other nations, FEAR of being wrong induces and provokes censorship. But history can be proven and demonstrated. **The Dead Sea Scrolls were found in 1947-48.** Those scrolls contained the Jewish Old Testament. They were **dated scientifically to be 200 years OLDER than the time of Jesus Christ.** The Jewish Old Testament has NOT been changed or altered. This is simply a scientific and historic Fact.

God Preserves His Word. His word is the Old and New Testament. **IF you are seeking truth, what do you have to fear from Truth ?**

Concerning History and the Early Church

Christians do NOT pray to MARY. The Bible never teaches to Pray to Mary. Mary was born a human sinner, and became a Christ-follower.

Prayers to ANY Human (Except Jesus Christ, who was God who became Human for a short time) is IDOLATRY

Christians do not pray To Statues, which is IDOLATRY

Christians do not pray To Icons, which is a Graven Image, which is ALSO IDOLATRY.

The Early Church and the Early Christians did NOT pray to Mary.

The Early Church and the Early Christians did NOT pray to Saints, as this would be blasphemy, and taking worship and adoration away from God.

It is the Mediation of Jesus Christ alone which serves to communicate between God and Man, and NOT any other Human.

Christians know which books of the Bible are part of the Bible and belong in the Bible. There is a great deal of evidence and documentation over the whole world for the conclusion, about which books belong in the Bible.

Some books may help to clarify or explain (these are Free Books):

For those who read English:

- 1) The Seventh General Council (held 787 AD) in which the Worship of Images was established, by John Mendham - 1950
- 2) Image worship in the Church of Rome by James Endell Tyler
- 3) Primitive Christian Worship by James Endell Tyler
- 4) The worship of Mary [proven to be Unbiblical] by James Endell Tyler

THESE BOOKS are AVAILABLE For FREE ONLINE

Concerning History and the Early Church

We recommend, for your potential consideration, the following books:

1) **The Seventh General Council (held 787 AD) in which the Worship of Images was established, with copious notes from the Caroline books compiled by order of Charlemagne** - by Rev John Mundham - 1850

2) **Image worship in the Church of Rome** by James Endell Tyler

The image-worship of the Church of Rome : proved to be contrary to Holy Scripture and the faith and discipline of the primitive church and to involve contradictory and irreconcilable doctrines within the Church of Rome itself (1847)

3) **Primitive Christian Worship** by James Endell Tyler

Primitive christian worship, or, The evidence of Holy Scripture and the church, concerning the invocation of saints and angels, and the blessed Virgin Mary (1840)

4) **The worship of Mary** by James Endell Tyler

5) **The Pope of Rome and the popes of the Oriental Orthodox Church**

by Caesarius Tondini (1875) also makes for interesting reading, even though it is a Roman Catholic work which was approved with the Nihil Obstat (not indexed by the inquisition) notice.

THESE BOOKS are AVAILABLE For FREE ONLINE

Concerning History and the Roman Catholic Church

Historic Information on the Roman Catholic Church can be found - in online searches - under the words:

papal, roman catholic, papist, popish, romanist, vatican, popery, romish,

There are many free Ebooks available online and at Google that cover these topics.

There is of course the standard works on the proven history of the Vatican:

The Two Babylons by Alexander Hislop, which uses more than 200 ancient Latin and Greek sources.

The Roman Schism illustrated from the Records of the Early Roman Catholic Church
by Rev. Ferreval.

Those who have trouble with Vatican documents concerning early Church Councils should conduct their own research into a document called the "Donation of Constantine", which was the false land grant from the Roman Emperors to the Vatican.

**Saved - How To become a
Christian
how to be saved**

**A Christian is someone
who believes the
following**

*Steps to Take in order to become a
true Christian, to be Saved & Have a
real relationship & genuine
experience with the real God*

**Read, understand, accept and
believe the following verses from
the Bible:**

**1. All men are sinners and fall short
of God's perfect standard**

Romans 3: 23 states that
For all have sinned, and come short of
the glory of God;

2. Sin - which is imperfection in our lives - denies us eternal life with God. But God sent his son Jesus Christ as a gift to give us freely Eternal Life by believing on Jesus Christ.

Romans 6: 23 states

For the wages of sin is death; but the gift of God is eternal life through Jesus Christ our Lord.

3. You can be saved, and you are saved by Faith in Jesus Christ. You cannot be saved by your good works, because they are not "good enough". But God's good work of sending Jesus Christ to save us, and our response of believing - of having faith - in Jesus Christ, that is what saves each of us.

Ephesians 2: 8-9 states

8 For by grace are ye saved through faith; and that not of yourselves: it is the gift of God:

9 Not of works, lest any man should boast.

4. God did not wait for us to become perfect in order to accept or unconditionally love us. He sent Jesus Christ to save us, even though we are sinners. So Jesus Christ died to save us from our sins, and to save us from eternal separation from God.

Romans 5:8 states

But God commendeth his love toward us, in that, while we were yet sinners, Christ died for us.

5. God loved the world so much that He sent his one and only Son to die, so that by believing in Jesus Christ, we obtain Eternal Life.

John 3: 16 states

For God so loved the world, that he gave his only begotten Son, that whosoever believeth in him should not perish, but have everlasting life.

6. If you believe in Jesus Christ, and in what he did on the Cross for us, by dying there for us, you know for a

**fact that you have been given
Eternal Life.**

1 John 5: 13 states

These things have I written unto you that believe on the name of the Son of God; that ye may know that ye have eternal life, and that ye may believe on the name of the Son of God.

7. If you confess your sins to God, he hears you take this step, and you can know for sure that He does hear you, and his response to you is to forgive you of those sins, so that they are not remembered against you, and not attributed to you ever again.

1 John 1: 9 states

If we confess our sins, he is faithful and just to forgive us our sins, and to cleanse us from all unrighteousness.

If you believe these verses, or want to believe these verses, pray the following:

" Lord Jesus, I need you. Thank you for dying on the cross for my sins. I open the door of my life and ask you

to save me from my sins and give me eternal life. Thank you for forgiving me of my sins and giving me eternal life. I receive you as my Savior and Lord. Please take control of the throne of my life. Make me the kind of person you want me to be. Help me to understand you, and to know you and to learn how to follow you. Free me from all of the things in my life that prevent me from following you. In the name of the one and only and true Jesus Christ I ask all these things now, Amen".

Does this prayer express your desire to know God and to want to know His love ? If you are sincere in praying this prayer, Jesus Christ comes into your heart and your life, just as He said he would.

It often takes courage to decide to become a Christian. It is the right decision to make, but It is difficult to fight against part of ourselves that wants to hang on, or to find against that part of our selves that has trouble changing. The good news is

that you do not need to change yourself. Just Cry out to God, pray and he will begin to change you. God does not expect you to become perfect before you come to Him. Not at all...this is why He sent Jesus...so that we would not have to become perfect before being able to know God.

**Steps to take once you have asked
Jesus to come into your life**

Find the following passages in the Bible and begin to read them:

- 1. Read Psalm 23 (in the middle of the Old Testament - the 1st half of the Bible)**
- 2. Read Psalm 91**
- 3. Read the Books in the New Testament (in the Bible) of John, Romans & I John**
- 4. Tell someone of your prayer and your seeking God. Share that with someone close to you.**
- 5. Obtain some of the books on the list of books, and begin to read**

them, so that you can understand more about God and how He works.
6. Pray, that is - just talk to and with God, thank Him for saving you, and tell him your fears and concerns, and ask him for help and guidance.
7. email or tell someone about the great decision you have made today
!!!

Does the "*being saved*" process only work for those who believe ?

**For the person who is not yet saved, their understanding of 1) their state of sin and 2) God's personal love and care for them, and His desire and ability to save them....is what enables anyone to become saved.
So yes, the "being saved" process works only for those**

who believe in Jesus Christ and Him only, and place their faith in Him and in His work done on the Cross.

...and if so , then how does believing save a person?

Believing saves a person because of what it allows God to do in the Heart and Soul of that person.

But it is not simply the fact of a "belief". The issue is not having "belief" but rather what we have a belief about.

IF a person believes in **Salvation by Faith Alone in Jesus Christ** (ask us by email if this is not clear), then **That belief** saves them. Why ? because they are magical ? No, because of the sovereignty of God, because of what God does to them, when they ask him into their heart & life. When a person decides to place their faith in Jesus Christ and **ask Him** to forgive them of

their sins and invite Jesus Christ into their life & heart, **this** is what saves them – *because of* what God does for them at that moment in time.

At that moment in time when they sincerely believe and ask God to save them (as described above), God takes the life of that person, and in accordance with the will of that human, having requested God to save them from their sins through Jesus Christ – God takes that person's life and sins [all sins past, present and future], and allocates them to the category: of "*one of those people who Accepted the Free Gift of Eternal Salvation that God offers*".

From that point forward, their sins are no longer counted against them, because that is an account that is paid by the shed blood of Jesus Christ. And there is no person that could ever sin so much, that God's love would not be good enough for them, or that would somehow not be able to be covered by the penalty of

death that Jesus Christ paid the price for. (otherwise, sin would be more powerful than Jesus Christ – which is not true).

Sometimes, People have trouble believing in Jesus Christ because of two extremes:

First the extreme that they are *not* sinners (usually, this means that a person has not committed a "serious" sin, such as "murder", but God says that **all sins separates us from God**, even supposedly-small sins. We – as humans – tend to evaluate sin into more serious and less serious categories, because we do not understand just how serious "small" sin is).

Since we are all sinners, we all have a need for God, in order to have eternal salvation.

Second the extreme that they are *not good enough* for Jesus Christ to save them. This is basically done by those who reject the Free offer of Salvation by Christ Jesus because those people are -literally – **unwilling**

to believe. After death, they will believe, but they can only chose Eternal Life BEFORE they die. The fact is that all of us, are not good enough for Jesus Christ to save them. That is why Paul wrote in the Bible "For all have sinned, and come short of the glory of God" (Romans 3:23).

Thankfully, that is not the end of the story, because he also wrote " For the wages of sin *is* death; but the gift of God *is* eternal life through Jesus Christ our Lord."(Romans 6: 23)

That Free offer of salvation is clarified in the following passage:

John 3: 16 For God so loved the world, that he gave his only begotten Son, that whosoever believeth in him should not perish, but have everlasting life.
17 For God sent not his Son into the world to condemn the world; but that the world through him might be saved.

Prayers that count

The prayers that God hears

We don't make the rules any more than you do. We just want to help others know how to reach God, and know that God cares about them personally.

The only prayers that make it to Heaven where God dwells are those prayers that are prayed directly to Him "through Jesus Christ" or "*in the name of Jesus Christ*".

God hears our prayers because we obey the method that God has established for us to be able to reach him. If we want Him to hear us, then we must use the methods that He has given us to communicate with Him.

And he explains - in the New Testament - what that method is: talking to God (praying) in accordance with God's will - and coming to Him in the name of Jesus Christ. Here are some examples of that from the New Testament:

(Acts 3:6) Then Peter said, Silver and gold have I none; but such as I have give I thee: In the name of Jesus Christ of Nazareth rise up and walk.

(Acts 16:18) And this did she many days. But Paul, being grieved, turned and said to the spirit, I command thee in the name of Jesus Christ to come out of her. And he came out the same hour.

(Acts 9:27) But Barnabas took him, and brought *him* to the apostles, and declared unto them how he had seen the Lord in the way, and that he had spoken to him, and how he had preached boldly at Damascus in the name of Jesus.

(2 Cor 3:4) And such trust have we through Christ to God-ward: (i.e. toward God)

(Gal 4:7) Wherefore thou art no more a servant, but a son; and if a son, then an heir of God through Christ.

(Eph 2:7) That in the ages to come he might show the exceeding [spiritual] riches of his grace in *his* kindness toward us through Christ Jesus.

(Phil 4:7) And the peace of God, which passeth all understanding, shall keep your hearts and minds through Christ Jesus.

(Acts 4:2) Being grieved that they taught the people, and preached through Jesus the resurrection from the dead.

(Rom 1:8) First, I thank my God through Jesus Christ for you all, that your faith is spoken of throughout the whole world.

(Rom 6:11) Likewise reckon ye also yourselves to be dead indeed unto sin,

but alive unto God through Jesus Christ our Lord.

(Rom 6:23) For the wages of sin *is* death; but the gift of God *is* eternal life through Jesus Christ our Lord.

(Rom 15:17) I have therefore whereof I may glory through Jesus Christ in those things which pertain to God.

(Rom 16:27) To God only wise, *be* glory through Jesus Christ for ever. Amen.

(1 Pet 4:11) ...if any man minister, *let him do it* as of the ability which God giveth: that God in all things may be glorified through Jesus Christ, to whom be praise and dominion for ever and ever. Amen.

(Gal 3:14) That the blessing of Abraham might come on the Gentiles through Jesus Christ; that we might receive the promise of the [Holy] Spirit through faith.

(Titus 3:6) Which he shed on us abundantly through Jesus Christ our Saviour;

(Heb 13:21) Make you perfect in every good work to do his will, working in you that which is wellpleasing in his sight, through Jesus Christ; to whom *be* glory for ever and ever. Amen.

Anyone who has questions is encouraged to contact us by email, with the address that is posted on our website.

Note for Foreign Language and International Readers & Users

Foreign Language Versions of the Introduction and Postscript/Afterword will be included (hopefully) in future editions.

IF a person wanted to become a Christian, what would they pray ?

God, I am praying this to you so that you will help me. Please help me to want to know you better. Please help me to become a Christian.

God I admit that I am not perfect. I understand that you cannot allow anyone into Heaven who is not perfect and Holy. I understand that if I believe in Jesus Christ and in what He did, that God you will see my life through the sacrifice of Jesus Christ, and that this will allow me to have eternal life and know that I am going to Heaven.

God, I admit that I have sin and things in my life that are not perfect. I know I have sinned in my life. Please forgive me of my sins. I believe that Jesus Christ is the Son of God, that He came to Earth to save those who ask Him, and that He died to pay the penalty for all of my sins.

I understand that Jesus physically died and physically arose from the dead, and that God can forgive me because of the death and resurrection of Jesus Christ. I thank you for dying for me, and for paying the price for my sins. I accept to believe in you, and I thank you Lord God from all of my heart for your help and for sending your Son to die and raise from the Dead.

I pray that you would help me to read your word the Bible. I renounce anything in my life, my thoughts and my actions that is not from you, and I do this in the name of Jesus Christ. Help me to not be spiritually deceived. Help me to grow and learn how to have a strong Christian walk for you, and to be a good example, with your help. Help me to have and develop a love of your word the Bible, and please bring to my life, people and situations that will help me to understand how to live my life as your servant. Help me to learn how to share the good news with those who may be willing to learn or to know. I ask these things in the name of Jesus Christ, and I thank you for what you have done for me, Amen.

Please Remember: Christianity is NEVER forced. No one can force anyone to become a Christian. God does NOT recognize any desire for Him, unless it is genuine and motivated from the inside of each of us.

Prayers for help to God

In MANY LANGUAGES

For YOU, for US, for your Family

Dear God,

Thank you that this New Testament has been released so that we are able to learn more about you.

Please help the people responsible for making this Electronic book available. Please help them to be able to work fast, and make more Electronic books available. Please help them to have all the resources, the money, the strength and the time that they need in order to be able to keep working for You.

Please help those that are part of the team that help them on an everyday basis. Please give them the strength to continue and give each of them the spiritual understanding for the work that you want them to do. Please help each of them to not have fear and to remember that you are the God who answers prayer and who is in charge of everything.

I pray that you would encourage them, and that you protect them, and the work & ministry that they

5 minutos a ayudar excepto otros - diferencie eterno

Dios querido,

gracias que se ha lanzado este nuevo testamento de modo que poder aprender más sobre usted. Ayude por favor a la gente responsable de hacer este Ebook disponible. Ayúdele por favor a poder trabajar rápidamente, y haga que más Ebooks disponible por favor le ayuda a tener todos los recursos, los fondos, la fuerza y el tiempo que necesitan para poder guardar el trabajar para usted.

Ayude por favor a los que sean parte del equipo que les ayuda sobre una base diaria. Por favor déles la fuerza para continuar y para dar a cada uno de ellos la comprensión espiritual para el trabajo que usted quisiera que hicieran. Ayude por favor a cada uno de ellos a no tener miedo y a no recordar que usted es el dios que contesta a rezo y que está a cargo de todo.

Ruego que usted los animara, y que usted los proteja, y el trabajo y el ministerio que están contratados adentro. Ruego que usted los protegiera contra las fuerzas espirituales que podrían dañarlas o retardarlas abajo. Ayúdeme por favor cuando utilizo este nuevo testamento también para pensar en ellas de modo que pueda rogar para ellas y así que pueden continuar ayudando a más gente Ruego que usted me diera un amor de su palabra santa, y que usted me daría la sabiduría y el discernimiento espirituales para conocerle mejor y para entender los tiempos que estamos adentro y cómo ocuparse de las dificultades que me enfrentan con cada día. Señor God, me ayuda a desear conocerle mejor y desear ayudar a otros cristianos en mi área y alrededor del mundo. Ruego que usted diera el Web site y los de Ebook el equipo y los que trabajan en que les ayudan su sabiduría. Ruego que usted ayudara a los miembros individuales de su familia (y de mi familia) espiritual a no ser engañado, pero entenderle y desear aceptarle y seguir de cada manera. y pido que usted haga estas cosas en el nombre de Jesús, amen, ¿

(por qué lo hacemos tradujeron esto a muchas idiomas? Porque necesitamos a tanto rezo como sea posible, y a tanta gente que ruega para nosotros y el este ministerio tan a menudo como sea posible. Gracias por su ayuda. El rezo es una de las mejores maneras que usted puede ayudarnos más).

Hungarian

Hungary, Hungarian, Hungary Hungarian Magyar Prayer Jezus Krisztus
Imadsag hoz Isten Hogyan viselkedni Imadkozik hoz tud hall az en m
viselkedni kerdez ad segit számomra

Hungarian - Prayer Requests (praying / Talking) to God - explained in Hungarian Language

Beszélő -hoz Isten , a Alkotó -ból Világegyetem , a Lord :

1. amit ön akar ad számomra a bátorság -hoz imádkozik a
dolog amit Vennem kell imádkozik

2. amit ön akar ad számomra a bátorság -hoz hisz ön és
elfogad amit akrsz így csinálni életemmel , helyett én
feleml az én -m saját akarat (szándék) fenti öné.

3. amit ön akar add nekem segít -hoz nem enged az én -m
fél -ből ismeretlen -hoz válik a kifogás , vagy a alap értem
nem -hoz szolgál you.

4. amit ön akar add nekem segít -hoz lát és -hoz megtanul
hogyan viselkedni volna a szellemi erő Szükségem van (
átmenő -a szó a Biblia) egy) részére a esemény előre és b
betű) részére az én -m saját személyes szellemi utazás.

5. Amit ön Isten akar add nekem segít -hoz akar -hoz szolgál
Ön több

6. Amit ön akar emlékeztet én -hoz -val beszél ön
prayerwhen) Én csalódott vagy -ban nehézség , helyett
kipróbálás -hoz határozat dolog én magam egyetlen átmenő
az én -m emberi erő.

7. Amit ön akar add nekem Bölcsesség és egy szív töltött - val Bibliai Bölcsesség azért ÉN akar szolgál ön több hatékonyan.

8. Amit ön akar adjon nekem egy -t vágy -hoz dolgozószoba -a szó , a Biblia ,(a Új Végrendelet Evangélium -ból Budi), -ra egy személyes alap

9. amit ön akar ad segítség számomra azért Én képes -hoz észrevesz dolog -ban Biblia (-a szó) melyik ÉN tud személyesen elmond -hoz , és amit akarat segítsen nekem ért amit akarsz én -hoz csinál életemben.

10. Amit ön akar add nekem nagy ítélőképesség , -hoz ért hogyan viselkedni megmagyaráz -hoz másikkal ki ön , és amit ÉN akar képesnek lenni megtenni megtanul hogyan viselkedni megtanul és tud hogyan viselkedni kiáll mellett ön és én -a szó (a Biblia)

11. Amit ön akar hoz emberek (vagy websites) életemben ki akar -hoz tud ön és én , ki van erős -ban -nk pontos megértés -ből ön (Isten); és Amit ön akar hoz emberek (vagy websites) életemben ki lesz képes -hoz bátorít én -hoz pontosan megtanul hogyan viselkedni feloszt a Biblia a szó -ból igazság (2 Korócsin 215:).

12. Amit ön akar segítsen nekem -hoz megtanul -hoz volna nagy megértés körülbelül melyik Biblia változat van legjobb , melyik van a leg--bb pontos , és melyik birtokol a leg--bb szellemi erő & erő , és melyik változat egyeztet -val a eredeti kézirat amit ön ihletett a írői hivatás -ból Új Végrendelet -hoz ír.

13. Amit ön akar ad segít számomra -hoz használ időm -ban egy jó út , és nem -hoz elpusztít időm -ra Hamis vagy üres módszer közelebb kerülni -hoz Isten (de amit van nem

hűségesen Bibliai), és hol azok módszer termel nem hosszú ideje vagy tartós szellemi gyümölcs.

14. Amit ön akar ad segítség számomra -hoz ért mit tenni keres -ban egy templom vagy egy istentisztelet helye , mi fajta -ból kérdés -hoz kérdez , és amit ön akar segítsen nekem -hoz talál hívők vagy egy lelkész -val nagy szellemi bölcsesség helyett könnyű vagy hamis válaszol.

15. amit ön akar okoz én -hoz emlékszik -hoz memorizál -a szó a Biblia (mint Rómaiak 8), azért ÉN tud volna ez szívemben és volna az én -m törődik előkészített , és lenni kész ad egy válaszol -hoz másikkak -ból remél amit Nekem van körülbelül ön.

16. Amit ön akar hoz segít számomra azért az én -m saját teológia és tételek -hoz egyetérteni -a szó , a Biblia és amit ön akar folytatódik segíteni neki én tud hogyan az én -m megértés -ból doktrína lehet közművesített azért az én -m saját élet , életmód és megértés folytatódik -hoz lenni záró -hoz amit akrsz ez -hoz lenni értem.

17. Amit ön akar nyit az én -m szellemi bepillantás (következtetés) több és több , és amit hol az én -m megértés vagy észrevétel -ból ön van nem pontos , amit ön akar segítsen nekem -hoz megtanul ki Jézus Krisztus hűségesen van.

18. Amit ön akar ad segít számomra azért ÉN akar képesnek lenni megtenni szétválaszt akármi hamis rítusok melyik Nekem van függés -ra , -ból -a tiszta tanítás -ban Biblia , ha akármi miből Én alábbiak van nem -ból Isten , vagy van ellenkező -hoz amit akrsz -hoz tanít minket körülbelül alábbiak ön.

19. Amit akármilyen kényszerítéssel rosszat akar nem eltesz akármilyen szellemi megértés melyik Nekem van , de eléggé amit ÉN akar megtartani a tudás -ból hogyan viselkedni tud ön és én nem -hoz lenni tévedésben lenni ezekben a napokban -ból szellemi csalás.

20. Amit ön akar hoz szellemi erő és segít számomra azért ÉN akar nem -hoz lenni része a Nagy Esés El vagy -ból akármilyen mozgalom melyik akar lenni lelkileg utánczó -hoz ön és én -hoz -a Szent Szó

21. Amit ha van akármilyen amit Nekem van megtett életemben , vagy bármilyen módon amit Nekem van nem alperes -hoz ön ahogy ettem kellett volna volna és ez minden megakadályozás én -ből egyik gyaloglás veled , vagy birtoklás megértés , amit ön akar hoz azok dolog / válasz / esemény vissza bele az én -m törődik , azért ÉN akar lemondni öket nevében Jézus Krisztus , és mind az összes -uk hat és következmény , és amit ön akar helyettesít akármilyen üresség ,sárgaság vagy kétségbeesés életében -val a Öröm -ből Lord , és amit ÉN akar lenni több fókuszálva tanulás -hoz követ ön mellett olvasó -a szó , a Biblia

22. Amit ön akar nyit az én -m szemek azért ÉN akar képesnek lenni megtenni világosan lát és felismer ha van egy Nagy Csalás körülbelül Szellemi téma , hogyan viselkedni ért ez jelenség (vagy ezek esemény) -ből egy Bibliai perspektíva , és amit ön akar add nekem bölcsesség -hoz tud és így amit ÉN akar megtanul hogyan viselkedni segít barátaim és szeretett egyek (rokon) nem lenni része it.

23. Amit ön akar biztosít amit egyszer az én -m szemek van kinyitott és az én -m törődik ért a szellemi jelentőség -ből időszaki esemény bevétele hely a világon , amit ön akar előkészíti szívem elfogadtatni magam -a igazság , és amit ön akar segítsen nekem ért hogyan viselkedni talál bátorság és

erő átmenő -a Szent Szó , a Biblia. Nevében Jézus Krisztus ,
Én kérdezek mindezekért igazol kívánságom -hoz lenni -ban
megállapodás -a akarat , és Én kérdezés részére -a
bölcesség és kicsit bérelni szerelem -ból Igazság Ámen

=====

Több alul -ból Oldal
Hogyan viselkedni volna Örökélet

=====

Vagyunk boldog ha ez oldalra dől (-ból imádság kereslet -
hoz Isten) van képes -hoz támogat ön. Mi ért ez május nem
lenni a legjobb vagy a leg--bb hatásos fordítás. Mi ért amit
vannak sok különböző ways -ból kifejezhető gondolkodás és
szöveg. Ha önnek van egy javaslat részére egy jobb fordítás
, vagy ha tetszene neked -hoz fog egy kicsi összeg -ból idő
-hoz küld javaslatok hozzánk , lesz lenni ételadag ezer -ból
más emberek is , ki akarat akkor olvas a közművesített
fordítás. Mi gyakran volna egy Új Végrendelet elérhető -ban
-a nyelv vagy -ban nyelvek amit van ritka vagy régi. Ha ön
látszó részére egy Új Végrendelet -ban egy különleges nyelv
, legyen szíves ír hozzánk. Is , akarunk hogy biztosak
legyünk és megpróbál -hoz kommunikál amit néha ,
megtesszük felajánl könyv amit van nem Szabad és amit
csinál ár pénz. De ha ön nem tud ad néhányuk elektronikus
könyv , mi tud gyakran csinál egy cserél -ből elektronikus
könyv részére segít -val fordítás vagy fordítás dolgozik.
Csinálsz nem kell lenni profi munkás , csak kevés szabályos
személy akit érdekel ételadag. Önnek kellene volna egy
számítógép vagy önnek kellene volna belépés -hoz egy
számítógép -on -a helyi könyvtár vagy kollégium vagy
egyetem , óta azok általában volna jobb kapcsolatok -hoz
Internet.

=====

Parlando al dio, il creatore dell'universo, il signore:

1. che dareste me al coraggio pregare le cose di che ho bisogno per pregare

2. che dareste me al coraggio crederli ed accettare che cosa desiderate fare con la mia vita, anziché me che exalting il miei propri volontà (intenzione) sopra il vostro.

3. che mi dareste l'aiuto per non lasciare i miei timori dello sconosciuto trasformarsi in nelle giustificazioni, o la base per me per non servirlo.

4. che mi dareste l'aiuto per vedere ed imparare come avere la resistenza spiritosa io abbia bisogno (con la vostra parola bibbia) di a) per gli eventi avanti e b) per il mio proprio viaggio spiritoso personale.

5. Che dio mi dareste l'aiuto per desiderare servirli di più

6. Che mi ricordereste comunicare con voi (prayer)when io sono frustrati o in difficoltà, invece di provare a risolvere le cose io stesso soltanto con la mia resistenza umana.

7. Che mi dareste la saggezza e un cuore si è riempito di saggezza biblica in modo che li servissi più efficacemente.

8. Che mi dareste un desiderio studiare la vostra parola, la bibbia, (il nuovo gospel del Testamento di John), a titolo personale,

9. che dareste ad assistenza me in modo che possa notare le cose nella bibbia (la vostra parola) a cui posso riferire personalmente ed a che lo aiuterà a capire che cosa lo desiderate fare nella mia vita.

10. Che mi dareste il discernment grande, per capire come spiegare ad altri che siate e che potrei imparare come imparare e sapere levarsi in piedi in su per voi e la vostra parola (bibbia)

11. Che portereste la gente (o i Web site) nella mia vita che desidera conoscerla e che è forte nella loro comprensione esatta di voi (dio); e quello portereste la gente (o i Web site) nella mia vita che potrà consigliarmi imparare esattamente come dividere la bibbia la parola della verità (2 coda di todo 2:15).

12. Che lo aiutereste ad imparare avere comprensione grande circa quale versione della bibbia è la cosa migliore, che è la più esatta e che ha la resistenza & l'alimentazione più spiritose e che la versione accosente con i manoscritti originali che avete ispirato gli autori di nuovo Testamento scrivere.

13. Che dareste l'aiuto me per usare il mio tempo in un buon senso e per non sprecare il mio tempo sui metodi falsi o vuoti di ottenere più vicino al dio (ma a quello non sia allineare biblico) e dove quei metodi non producono frutta spiritosa di lunga durata o durevole.

14. Che dareste l'assistenza me capire che cosa cercare in una chiesa o in un posto di culto, che generi di domande da chiedere e che lo aiutereste a trovare i believers o un pastor con saggezza spiritosa grande anziché le risposte facili o false.

15. di che lo indurreste a ricordarsi per memorizzare la vostra parola la bibbia (quale Romans 8), di modo che posso averlo nel mio cuore e fare la mia prepararsi mente ed è

aspetti per dare una risposta ad altre della speranza che ho circa voi.

16. Che portereste l'aiuto me in modo che la mie proprie teologia e dottrine per accosentire con la vostra parola, la bibbia e che continuereste a aiutarli a sapere la mia comprensione della dottrina può essere migliorata in modo che la miei propri vita, lifestyle e capire continui ad essere più vicino a che cosa lo desiderate essere per me.

17. Che aprireste la mia comprensione spiritosa (conclusioni) di più e più e che dove la mia comprensione o percezione di voi non è esatta, che lo aiutereste ad imparare chi Jesus Christ allineare è.

18. Che dareste l'aiuto me in modo che possa separare tutti i rituali falsi da cui ho dipeso, dai vostri insegnamenti liberi nella bibbia, se c'è ne di che cosa sono seguente non è del dio, o è contrari a che cosa desiderate per insegnarli - circa quanto segue.

19. Che alcune forze della malvagità non toglierebbero la comprensione affatto spiritosa che abbia, ma piuttosto che mantennrei la conoscenza di come conoscerli e non essere ingannato dentro attualmente di inganno spiritoso.

20. Che portereste la resistenza spiritosa ed aiutereste a me in modo che non faccia parte del ritirarsi grande o di alcun movimento che sarebbe spiritual falsificato a voi ed alla vostra parola santa.

21. Quello se ci è qualche cosa che faccia nella mia vita, o qualsiasi senso che non ho risposto a voi come dovrei avere e quello sta impedendomi di camminare con voi, o avere capire, che portereste quei things/responses/events nuovamente dentro la mia mente, di modo che rinuncerei

loro in nome di Jesus Christ e tutte i loro effetti e conseguenze e che sostituireste tutta la emptiness, tristezza o disperazione nella mia vita con la gioia del signore e che di più sarei messo a fuoco sull'imparare seguirli leggendo la vostra parola, bibbia.

22. Che aprireste i miei occhi in modo che possa vedere e riconoscere chiaramente se ci è un inganno grande circa i soggetti spiritosi, come capire questo fenomeno (o questi eventi) da una prospettiva biblica e che mi dareste la saggezza per sapere ed in modo che impari come aiutare i miei amici ed amavo ones (parenti) per non fare parte di esso.

23. Che vi accertereste che i miei occhi siano aperti una volta e la mia mente capisce l'importanza spiritosa degli eventi correnti che avvengono nel mondo, che abbiate preparato il mio cuore per accettare la vostra verità e che lo aiutereste a capire come trovare il coraggio e la resistenza con la vostra parola santa, la bibbia. In nome di Jesus Christ, chiedo queste cose che confermano il mio desiderio essere nell'accordo la vostra volontà e sto chiedendo la vostra saggezza ed avere un amore della verità, Amen.

=====

Più in calce alla pagina
come avere vita Eterna

=====

Siamo felici se questa lista (delle richieste di preghiera al dio) può aiutarli. Capiamo che questa non può essere la traduzione migliore o più efficace. Capiamo che ci sono molti sensi differenti di esprimere i pensieri e le parole. Se avete un suggerimento per una traduzione migliore, o se

voleste occorrere una piccola quantità di vostro tempo di trasmettere i suggerimenti noi, aiuterete i migliaia della gente inoltre, che allora leggerà la traduzione migliorata. Abbiamo spesso un nuovo Testamento disponibile in vostra lingua o nelle lingue che sono rare o vecchie.

Se state cercando un nuovo Testamento in una lingua specifica, scriva prego noi. Inoltre, desideriamo essere sicuri e proviamo a comunicare a volte quello, offriamo i libri che non sono liberi e che costano i soldi. Ma se non potete permettervi alcuni di quei libri elettronici, possiamo fare spesso uno scambio di libri elettronici per aiuto con la traduzione o il lavoro di traduzione.

Non dovete essere un operaio professionista, solo una persona normale che è interessata nell'assistenza. Dovreste avere un calcolatore o dovreste avere accesso ad un calcolatore alla vostra biblioteca o università o università locale, poiché quelli hanno solitamente collegamenti migliori al Internet. Potete anche stabilire solitamente il vostro proprio cliente LIBERO personale della posta elettronica andando al ### di mail.yahoo.com prego occorrete un momento per trovare l'indirizzo della posta elettronica situato alla parte inferiore o all'estremità di questa pagina. Speriamo che trasmettiate la posta elettronica noi, se questa è di aiuto o di incoraggiamento. Inoltre vi consigliamo metterseli in contatto con riguardo ai libri elettronici che offriamo quello siamo senza costo e

che libero abbiamo molti libri nelle lingue straniere, ma non le disponiamo sempre per ricevere elettronicamente (trasferimento dal sistema centrale verso i satelliti) perché rendiamo soltanto disponibile i libri o i soggetti che sono chiesti. Vi consigliamo continuare a pregare al dio ed a continuare ad imparare circa lui leggendo il nuovo

Testamento. Accogliamo favorevolmente le vostre domande ed osservazioni da posta elettronica.

=====

Preghiera al dio Caro Dio, Grazie che questo gospel o questo nuovo Testamento è stato liberato in modo che possiamo impararvi più circa. Aiuti prego la gente responsabile del rendere questo libro elettronico disponibile. Conoscete che chi sono e potete aiutarle.

Aiutale prego a potere funzionare velocemente e renda i libri più elettronici disponibili Aiutali prego ad avere tutte le risorse, i soldi, la resistenza ed il tempo di che hanno bisogno per potere continuare a funzionare per voi. Aiuti prego quelli che fanno parte della squadra che le aiuta su una base giornaliera. Prego dia loro la resistenza per continuare e dare ciascuno di loro la comprensione spiritosa per il lavoro che li desiderate fare. Aiuti loro prego ciascuno a non avere timore ed a non ricordarsi di che siete il dio che risponde alla preghiera e che è incaricato di tutto. Prego che consigliereste loro e che li proteggete ed il lavoro & il ministero che sono agganciati dentro.

Prego che li proteggereste dalle forze spiritose o da altri ostacoli che potrebbero nuoc o ritardarli giù. Aiutilo prego quando uso questo nuovo Testamento anche per pensare alla gente che ha reso questa edizione disponibile, di modo che posso pregare per loro ed in modo da può continuare a aiutare più gente.

Prego che mi dareste un amore della vostra parola santa (il nuovo Testamento) e che mi dareste la saggezza ed il discernment spiritosi per conoscerli meglio e per capire il

1. que você daria a mim a coragem para as coisas que eu necessito
2. que você daria a mim a coragem de acreditar e aceitar o que você quer fazer com minha vida, em vez de mim que exaltando meus próprios desejos (intenção) acima de seu.
3. que você me daria a ajuda para não deixar meus medos do desconhecido se transformar em desculpas, ou a base para mim para não lhe servir.
4. que você me daria a ajuda para ver e aprender como ter a força espiritual que eu necessito (com sua palavra da bíblia) a) para os eventos adiante e b) para minha própria viagem espiritual pessoal.
5. Que você Deus me daria a ajuda para querer lhe servir mais
6. Que você me lembraria falar com você (oração) quando me sinto frustrado ou na dificuldade, em vez de tentar resolver coisas eu mesmo somente com minha força humana.
7. Que você me daria a sabedoria e um coração encheu-se com a sabedoria bíblica de modo que eu lhe servisse mais eficazmente.
8. Que você me daria um desejo estudar sua palavra, a bíblia, (o evangelho do novo testamento de João), em uma base pessoal,
9. que você daria a ajuda a mim de modo que eu pudesse observar coisas na bíblia (sua palavra) a que eu posso pessoalmente relacionar, e a que me ajudará compreender o que você quer fazer em minha vida.
10. Que você me daria o discernimento grande, para compreender como explicar a outros que você é, e que eu

poderia aprender como aprender e saber estar acima para você e sua palavra (o bible)

11. Que você traria os povos (ou os Web site) em minha vida que querem o conhecer, e que são fortes em sua compreensão exata de você (deus); e isso você traria povos (ou Web site) em minha vida que poderá me incentivar aprender exatamente como dividir o bible a palavra da verdade (2 timothy 2:15).

12. Que você me ajudaria aprender ter a compreensão grande sobre que versão do bible é a mais melhor, que são a mais exata, e que têm a força & o poder os mais espirituais, e que a versão concorda com os manuscritos originais que você inspirou os autores do testament novo escrever.

13. Que você me daria a ajuda para usar meu tempo em uma maneira boa, e para não desperdiçar minha hora em métodos falsos ou vazios de começar mais perto do deus (mas daquele não seja verdadeiramente biblical), e onde aqueles métodos não produzem nenhuma fruta espiritual a longo prazo ou durável.

14. Que você me daria o auxílio compreender o que procurar em uma igreja ou em um lugar da adoração, que tipos das perguntas a pedir, e que você me ajudaria encontrar believers ou um pastor com sabedoria espiritual grande em vez das respostas fáceis ou falsas. 15. que você faria com que eu recordasse memorizar sua palavra o bible (tal como Romans 8), de modo que eu pudesse o ter em meu coração e ter minha mente preparada, e estivessem pronto para dar uma resposta a outra da esperança que eu tenho sobre você.

16. Que você me traria a ajuda de modo que meus próprios theology e doutrinas para concordar com sua palavra, o

bible e que você continuaria a me ajudar saber minha compreensão da doutrina pode ser melhorada de modo que meus próprios vida, lifestyle e compreensão continuem a ser mais perto de o que você a quer ser para mim.

17. Que você abriria minha introspecção espiritual (conclusões) mais e mais, e que onde minha compreensão ou percepção de você não são exata, que você me ajudaria aprender quem Jesus Christ é verdadeiramente.

18. Que você me daria a ajuda de modo que eu possa separar todos os rituais falsos de que eu depender, de seus ensinamentos desobstruídos no bible, se alguma de o que eu sou seguinte não são do deus, nem são contrárias a o que você quer nos ensinar - sobre o seguir.

19. Que nenhuma forças do evil não removeriam a compreensão espiritual que eu tenho, mas rather que eu reteria o conhecimento de como o conhecer e não ser iludido nestes dias do deception espiritual.

20. Que você traria a força espiritual e me ajudaria de modo que eu não seja parte da queda grande afastado ou de nenhum movimento que fosse espiritual forjado a você e a sua palavra holy.

21. Isso se houver qualquer coisa que eu fiz em minha vida, ou alguma maneira que eu não lhe respondi como eu devo ter e aquela está impedindo que eu ande com você, ou ter a compreensão, que você traria aqueles things/responses/events para trás em minha mente, de modo que eu os renunciasses no nome de Jesus Christ, e em todas seus efeitos e conseqüências, e que você substituiria todo o emptiness, sadness ou desespero em minha vida com a alegria do senhor, e que eu estaria focalizado mais na aprendizagem o seguir lendo sua palavra, o bible.

22. Que você abriria meus olhos de modo que eu possa ver e reconhecer claramente se houver um deception grande sobre tópicos espirituais, como compreender este fenômeno (ou estes eventos) de um perspective biblical, e que você me daria a sabedoria para saber e de modo que eu aprenderei como ajudar a meus amigos e amei (parentes) não ser parte dela.

23. Que você se asseguraria de que meus olhos estejam abertos uma vez e minha mente compreende o significado espiritual dos eventos atuais que ocorrem no mundo, que você prepararia meu coração para aceitar sua verdade, e que você me ajudaria compreender como encontrar a coragem e a força com sua palavra holy, o bible. No nome de Jesus Christ, eu peço estas coisas que confirmam meu desejo ser no acordo sua vontade, e eu estou pedindo sua sabedoria e para ter um amor da verdade, Amen.

=====
Mais no fundo da página
como ter a vida eternal

=====

Nós estamos contentes se esta lista (de pedidos do prayer ao deus) puder lhe ajudar. Nós compreendemos que esta não pode ser a mais melhor ou tradução a mais eficaz. Nós compreendemos que há muitas maneiras diferentes de expressar pensamentos e palavras. Se você tiver uma sugestão para uma tradução melhor, ou se você gostar de fazer exame de um pouco de seu tempo nos emitir sugestões, você estará ajudando a milhares dos povos também, que lerão então a tradução melhorada. Nós temos frequentemente um testament novo disponível em sua língua ou nas línguas que são raras ou velhas. Se você estiver procurando um testament novo em uma língua específica, escreva-nos por favor.

Também, nós queremos ser certos e tentamos comunicar às vezes isso, nós oferecemos os livros que não estão livres e que custam o dinheiro. Mas se você não puder ter recursos para alguns daqueles livros eletrônicos, nós podemos frequentemente fazer uma troca de livros eletrônicos para a ajuda com tradução ou trabalho da tradução. Você não tem que ser um trabalhador profissional, only uma pessoa regular que esteja interessada na ajuda.

Você deve ter um computador ou você deve ter o acesso a um computador em sua biblioteca ou faculdade ou universidade local, desde que aqueles têm geralmente conexões melhores ao Internet.

Você pode também geralmente estabelecer seu próprio cliente LIVRE pessoal do correio eletrônico indo ao ### de mail.yahoo.com faz exame por favor de um momento para encontrar o endereço do correio eletrônico ficado situado no fundo ou na extremidade desta página. Nós esperamos que você nos emita o correio eletrônico, se este for da ajuda ou do incentivo. Nós incentivamo-lo também contatar-nos a respeito dos livros eletrônicos que nós oferecemos a isso somos sem custo, e

que livre nós temos muitos livros em línguas estrangeiras, mas nós não as colocamos sempre para receber eletronicamente (download) porque nós fazemos somente disponível os livros ou os tópicos que são os mais pedidos. Nós incentivamo-lo continuar a pray ao deus e a continuar a aprender sobre ele lendo o testament novo. Nós damos boas-vindas a seus perguntas e comentários pelo correio eletrônico.

Swedish - Prayer Requests (praying / Talking) to God - explained in Swedish Language

Swedish Prayer Bon till Gud Jesus Hur till Be Hur kanna hora min Hur till fraga Gud till ger hjälp finna ande Ledning Talande till Gud , skaparen om Universum , den Vår Herre och Frälsare :

1. så pass du skulle ger till jag tapperheten till be sakerna så pass Jag nöd till be

2. så pass du skulle ger till jag tapperheten till tro på du och accept vad du vilja till gör med min liv , i stället för jag upphoja min äga vilja (avsikt) över din.

3. så pass du skulle ge mig hjälp till inte låta min rädsla om okänd till bli den ursäkta , eller basisten för jag inte till tjäna you.

4. så pass du skulle ge mig hjälp till se och till lära sig hur till har den ande styrka Jag nöd (igenom din uttrycka bibeln) en) för händelsen före och b) för min äga personlig ande resa.

5. Så pass du Gud skulle ge mig hjälp till vilja till tjäna Du mer

6. Så pass du skulle påminna jag till samtal med du prayerwhen) JAG er frustrerat eller i svårigheten , i stället för försökande till besluta sakerna mig själv bara igenom min mänsklig styrka.

7. Så pass du skulle ge mig Visdom och en hjärtan fyllt med Biblisk Visdom så fakta ät JAG skulle tjäna du mer effektivt. 8. Så pass du skulle ge mig en önska till studera din uttrycka , bibeln , (den Ny Testamente Evangelium av John), på en personlig basis 9. så pass du skulle ger hjälp

till jag så fakta ät JAG er köpa duktig märka sakerna inne om Bibel (din uttrycka) vilken JAG kanna personlig berätta till , och den där vill hjälpa mig förstå vad du vilja jag till gör i min liv.

10. Så pass du skulle ge mig stor discernment , till förstå hur till förklara till självaste vem du er , och så pass JAG skulle kunde lära sig hur till lära sig och veta hur till löpa upp för du och mig din uttrycka (bibeln)

11. Så pass du skulle komma med folk (eller websites) i min liv vem vilja till veta du och mig , vem de/vi/du/ni är stark i deras exakt förståndet av du (Gud); och Så pass du skulle komma med folk (eller websites) i min liv vem vilja kunde uppmuntra jag till ackurat lära sig hur till fördela bibeln orden av sanning Timothy 215:).

12. Så pass du skulle hjälpa mig till lära sig till har stor förståndet om vilken Bibel version är bäst , vilken är mest exakt , och vilken har mest ande styrka & förmåga , och vilken version samtycke med det original manuskripten så pass du inspirerat författarna om Ny Testamente till skriva.

13. Så pass du skulle ger hjälp till jag till använda min tid i en god väg , och inte till slösa min tid på Falsk eller tom metoderna till komma närmare till Gud (utom så pass blandar inte sant Biblisk), och var den här metoderna produkter ingen for länge siden tid eller varande ande frukt.

14. Så pass du skulle ger hjälp till jag till förstå vad till blick för i en kyrka eller en ställe av dyrkan , vad slagen av spörsmålen till fråga , och så pass du skulle hjälpa mig till finna tro på eller en pastor med stor ande visdom i stället för lätt eller falsk svar.

15. Så pass du skulle orsak jag till minas till minnesmärke din uttrycka bibeln (sådan som Romersk 8), så fakta ät JAG kanna har den i min hjärtan och har min sinne beredd , och vara rede till å ger en svar till självaste om hoppa på att Jag har omkring du.

16. Så pass du skulle komma med hjälp till jag så fakta ät min äga theology och doktrin till samtycke med din uttrycka , bibeln och så pass du skulle fortsätta till hjälpa mig veta hur min förståndet av doktrin kanna bli förbättrat så fakta ät min äga liv , livsform och förståndet fortsatt till vara nöjer till vad slut du vilja den till vara för jag.

17. Så pass du skulle öppen min ande inblicken (slutningarna) mer och mer , och så pass var min förståndet eller uppfattningen av du är inte exakt , så pass du skulle hjälpa mig till lära sig vem Jesus Christ sant är.

18. Så pass du skulle ger hjälp till jag så fakta ät JAG skulle kunde skild från någon falsk ritual vilken Jag har bero på , från din klar undervisning inne om Bibel , eventuell om vad JAG följer är inte av Gud , eller är i strid mot vad du vilja till undervisa oss omkring följande du.

19. Så pass någon pressar av onda skulle inte ta bort någon ande förståndet vilken Jag har , utom hellre så pass JAG skulle hålla kvar kunskap om hur till veta du och mig inte till bli lurat i den hår dagen av ande bedrägeri.

20. Så pass du skulle komma med ande styrka och hjälp till jag så fakta ät Jag vill inte till bli del om den Stor Stjärnfall Bort eller av någon rörelse vilken skulle bli spirituallt förfalskad till du och mig till din Helig Uttrycka

21. Så pass om där er något så pass Jag har gjort det min liv , eller någon väg så pass Jag har inte reagerat till du så JAG

skulle har och den där er förhindrande jag från endera vandrande med du , eller har förståndet , så pass du skulle komma med den här sakerna / svaren / händelsen rygg in i min sinne , så fakta ät JAG skulle avsäga sig dem inne om Namn av Jesus Christ , och all av deras verkningen och konsekvenserna , och så pass du skulle sätta tillbaka någon tomhet ,sadness eller förtvivlan i min liv med det Glädje om Vår Herre och Frälsare , och så pass JAG skulle bli mer focusen på inläringen till följa du vid läsande din uttrycka , den Bibel

22. Så pass du skulle öppen min öga så fakta ät JAG skulle kunde klar se och recognize om där er en Stor Bedrägeri omkring Ande ämnena , hur till förstå den här fenomenon (eller de här händelsen) från en Biblisk perspektiv , och så pass du skulle ge mig visdom till veta och så så pass Jag vill lära sig hur till hjälp min vännerna och älskat en (släktingen) inte bli del om it.

23. Så pass du skulle tillförsäkra så pass en gång min öga de/vi/du/ni är öppnat och min sinne förstår den ande mening av ström händelsen tagande ställe på jorden , så pass du skulle förbereda min hjärtan till accept din sanning , och så pass du skulle hjälpa mig förstå hur till finna mod och styrka igenom din Helig Uttrycka , bibeln. Inne om namn av Jesus Christ , JAG fråga om de här sakerna bekräftande min önska till vara i följe avtalen din vilja , och JAG frågar till deras visdom och till har en kärlek om den Sanning Samarbetsvillig

=====

Mer på botten av Sida
Hur till har Oändlig Liv

Vi er glad om den här lista över (bön anmoder till Gud) är duglig till hjälpa du. Vi förstå den här Maj inte bli den bäst eller mest effektiv översättning. Vi förstå det där de/vi/du/ni är många olik väg av yttranden tanken och orden. Om du har en förslagen för en bättre översättning , eller om du skulle lik till ta en liten belopp av din tid till sända förslag till oss , du vill bli hjälpande tusenden av annan folk också , vem vilja då läsa den förbättrat översättning. Vi ofta har en Ny Testamente tillgänglig i din språk eller i språken så pass de/vi/du/ni är sällsynt eller gammal. Om du er sett för en Ny Testamente i en bestämd språk , behaga skriva till oss. Också , vi behov till vara säker och försök till meddela så pass ibland , vi gör erbjudande bokna så pass blandar inte Fri och så pass gör kostnad pengar. Utom om du kan icke har råd med det något om den här elektronisk bokna , vi kanna ofta gör en byta av elektronisk bokna för hjälp med översättning eller översättning verk.

Du hade inte till vara en professionell arbetaren , enda et par regelbunden person vem er han intresserad i hjälpande. Du borde har en computern eller du borde ha ingång till en computern på din lokal bibliotek eller college eller universitet , sedan dess den här vanligtvis har bättre förbindelserna till Internet. Du kanna också vanligtvis grunda din äga personlig FRI elektronisk sända med posten redovisa vid går till mail.yahoo.com

Behaga ta en stund till finna den elektronisk sända med posten adress lokaliserat nederst eller slutet av den här sida. Vi hoppas du vill sända elektronisk sända med posten till oss , om den här er av hjälp eller uppmuntran. Vi också uppmuntra du till komma i kontakt med oss angående Elektronisk Bokna så pass vi erbjudande så pass de/vi/du/ni är utan kostnad , och fri.

=====

Tal til Guð the Skapari af the Alheimur the Herra :

1. Þessi þú vildi gefa til mig the hugrekki til biðja the hlutur þessi ÉG þörf til biðja

2. Þessi þú vildi gefa til mig the hugrekki til trúa þú og þiggja hvaða þú vilja til komast af með minn líf , í staðinn af mig upphefja minn eiga vilja (ásetningur) yfir þinn.

3. Þessi þú vildi gefa mig hjálpa til ekki láta minn ógurlegur af the óþekktur til verða the afsökun , eða the undirstaða fyrir mig ekki til bera fram you. 4. Þessi þú vildi gefa mig hjálpa til sjá og til læra hvernig til hafa the andlegur styrkur ÉG þörf (í gegnum þinn orð the Biblí a) fyrir the atburður á undan) og b) fyrir minn eiga persónulegur andlegur ferð.

5. Þessi þú Guð vildi gefa mig hjálpa til vilja til bera fram þú fleiri 6. Þessi þú vildi minna á mig til tala með þú prayerwhen) ÉG er svekktur eða í vandi , í staðinn af erfiður til ásetningur hlutur ég sjálfur eini í gegnum minn mannlegur styrkur.

7. Þessi þú vildi gefa mig Viska og a hjarta fiskflak með Biblíulegur Viska svo þessi ÉG vildi bera fram þú fleiri á áhrifaríkan hátt.

8. Þessi þú vildi gefa mig a löngun til nema þinn orð the Biblí the Nýja testamentið Guðspjall af Klósett), á a persónulegur undirstaða

9. Þessi þú vildi gefa aðstoð til mig svo þessi ÉG er fær til taka eftir hlutur í the Biblí (þinn orð) hver ÉG geta persónulega segja frá til , og þessi vilja hjálpa mig skilja hvaða þú vilja mig til gera út af við minn líf.

10. Þessi þú vildi gefa mig mikill skarpskyggni , til skilja hvernig til útskýra til annar hver þú ert , og þessi ÉG vildi vera fær til læra hvernig til læra og vita hvernig til standa með þú og þinn orð the Biblíá)

11. Þessi þú vildi koma með fólk (eða websites) í minn líf hver vilja til vita þú , og hver ert sterkur í þeirra nákvæmur skilningur af þú (guð); og Þessi þú vildi koma með fólk (eða websites) í minn líf hver vilja vera fær til hvetja mig til nákvæmur læra hvernig til deila the Biblíá the orð guðs sannleikur (2 Hraðslugjarn 215:).

12. Þessi þú vildi hjálpa mig til læra til hafa mikill skilningur óður í hver Biblíá útgáfa er bestur , hver er nákvæmur , og hver hefur the andlegur styrkur & máttur , og hver útgáfa samþykkja með the frumeintak handrit þessi þú blása í brjóst the ritstörf af the Nýja testamentið til skrifa.

13. Þessi þú vildi gefa hjálpa til mig til nota minn tími í góð kaup vegur , og ekki til sóa minn tími á Falskur eða tómur aðferð til fá loka til Guð (en þessi ert ekki hreinskilnislega Biblíulegur), og hvar þessir aðferð ávextir og grænmeti neitun langur orð eða varanlegur andlegur ávöxtur.

14. Þessi þú vildi gefa aðstoð til mig til skilja hvaða til leita að í a kirkja eða a staður af dýrkun , hvaða góður af spurning til spyrja , og þessi þú vildi hjálpa mig til finna trúmaður eða a prestur með mikill andlegur viska í staðinn af þægilegur eða falskur svar.

15. Þessi þú vildi orsök mig til muna til leggja á minnið þinn orð the Biblíá (svo sem eins og Latneskt letur 8), svo þessi ÉG geta hafa það í minn hjarta og hafa minn hugur tilbúinn , og vera tilbúinn til gefa óákveðinn greinir í ensku svar til annar af the von þessi ÉG hafa óður í þú.

16. Þessi þú vildi koma með hjálpa til mig svo þessi minn eiga guðfræði og kenning til vera í samræmi við þinn orð the Biblíá og þessi þú vildi halda áfram til hjálpa mig vita hvernig minn skilningur af kenning geta vera bæta svo þessi minn eiga líf lifestyle og skilningur halda áfram til vera loka til hvaða þú vilja það til vera fyrir mig.

17. Þessi þú vildi opinn minn andlegur innsýn (endir) fleiri og fleiri , og þessi hvar minn skilningur eða skynjun af þú er ekki nákvæmur , þessi þú vildi hjálpa mig til læra hver Jesús Kristur hreinskilnislega er.

18. Þessi þú vildi gefa hjálpa til mig svo þessi ÉG vildi vera fær til aðskilinn allir falskur helgisiðir hver ÉG hafa ósjálfstæði á , frá þinn bjartur kennsla í the Biblíá , ef allir af hvaða ÉG er hópur stuðningsmanna er ekki af Guð , eða er gegn hvaða þú vilja til kenna okkur óður í hópur stuðningsmanna þú.

19. Þessi allir herafli af vondur vildi ekki taka burt allir andlegur skilningur hver ÉG hafa , en fremur þessi ÉG vildi halda the vitneskja af hvernig til vita þú og ekki til vera blekkja í þessir sem minnir á gömlu dagana) af andlegur blekking.

20. Þessi þú vildi koma með andlegur styrkur og hjálpa til mig svo þessi ÉG vilja ekki til vera hluti af the Mikill Bylta Burt eða af allir hreyfing hver vildi vera andlegur fölsun til þú og til þinn Heilagur Orð

21. Þessi ef there er nokkuð þessi ÉG hafa búinn minn líf , eða allir vegur þessi ÉG hafa ekki sá sem svarar til þú eins og ÉG öxl hafa og þessi er sem koma má í veg fyrir eða afstýra mig frá annar hvor gangandi með þú , eða having skilningur , þessi þú vildi koma með þessir hlutur / svar /

atburður bak inn í minn hugur , svo þessi ÉG vildi afneita þá í the Nafn af Jesús Kristur , og ekki minna en þeirra áhrif og afleiðing , og þessi þú vildi skipta um allir tótleiki ,sadness eða örvænting í minn líf með the Gleði af the Herra , og þessi ÉG vildi vera fleiri brennidepill á lærdómur til fylgja þú við lestur þinn orð the Biblía

22. Þessi þú vildi opinn minn augsýn svo þessi ÉG vildi vera fær til greinilega sjá og þekkjanlegur ef there er a Mikill Blekking óður í Andlegur atriði , hvernig til skilja this q (eða þessir atburður) frá a Biblíulegur yfirsýn , og þessi þú vildi gefa mig viska til vita og svo þessi ÉG vilja læra hvernig til hjálpa minn vinátta og ást sjálfur (ættingi) ekki vera hluti af it.

23. Þessi þú vildi tryggja þessi einu sinni minn augsýn ert opnari og minn hugur skilja the andlegur merking af straumur atburður hrffandi staður í the veröld , þessi þú vildi undirbúa minn hjarta til þiggja þinn sannleikur , og þessi þú vildi hjálpa mig skilja hvernig til finna hugrekki og styrkur í gegnum þinn Heilagur Orð the Biblía. Í the nafn af Jesús Kristur , ÉG spyrja fyrir þessir hlutur staðfesta minn löngun til vera í samkomulag þinn vilja , og ÉG er asking fyrir þinn viska og til hafa a ást af the Sannleikur Móttækilegur

=====

Fleiri á the Botn af Blaðsíða
Hvernig til hafa Eilífur Líf

=====

Við ert glaður ef this listi (af bæn beiðni til Guð) er fær til aðstoða þú. Við skilja this mega ekki vera the bestur eða árangursríkur þýðing. Við skilja þessi there ert margir ólíkur lífnaðarhættir af tjáning hugsun og orð. Ef þú hafa a uppástunga fyrir a betri þýðing , eða ef þú vildi eins og til

taka a lítill magn af þinn tími til senda uppástunga til okkur , þú vilja vera skammtur þúsund af annar fólk einnig , hver vilja þá lesa the bæta þýðing.

Við oft hafa a Nýja testamentið laus í þinn tungumál eða í tungumál þessi ert sjaldgæfur eða gamall. Ef þú ert útlit fyrir a Nýja testamentið í a sérstakur tungumál , þóknast skrifa til okkur. Einnig , við vilja til vera viss og reyna til miðla þessi stundum , við gera tilboð bók þessi ert ekki Frjáls og þessi gera kostnaður peningar. En ef þú geta ekki hafa efni á sumir af þessir raftæknilegur bók , við geta oft gera óákveðinn greinir í ensku skipti af raftæknilegur bók fyrir hjálpa með þýðing eða þýðing vinna. Þú gera ekki verða að vera a faglegur verkamaður , eini a venjulegur manneskja hver er áhugasamur í skammtur. Þú öxl hafa a tölva eða þú öxl hafa aðgangur til a tölva á þinn heimamaður bókasafn eða háskóli eða háskóli , síðan þessir venjulega hafa betri tengsl til the. Þú geta einnig venjulega stofnsetja þinn eiga persónulegur FRJÁLS raftæknilegur póstur reikningur við að fara til mail.yahoo.com

Þóknast taka a augnablik til finna the raftæknilegur póstur heimilisfang staðgreina á the botn eða the endir af this blaðsíða. Við von þú vilja senda raftæknilegur póstur til okkur , ef this er af hjálpa eða hvatning. Við einnig hvetja þú til snerting okkur viðvíkjandi Raftæknilegur Bók þessi við tilboð þessi ert án kostnaður , og frjáls.

Við gera hafa margir bók í erlendum tungumál , en við gera ekki alltaf staður þá til taka á móti electronically (sækja skrá af fjarlægri tölvu) því við eini gera laus the bók eða the atriði þessi ert the beiðni. Við hvetja þú til halda áfram til biðja til Guð og til halda áfram til læra óður í Hann við

6. At jer ville erindre mig hen til samtale hos jer prayerwhen) Jeg er kuldkastet eller i problem , istedet for prøver hen til løse sager selv bare igennem mig human kræfter.

7. At jer ville indrømme mig Klogskab og en hjerte fyldte hos Bibelsk Klogskab i den grad at JEG ville anrette jer flere effektive.

8. At jer ville indrømme mig en lyst hen til læse jeres ord , den Bibel , (den Ny Testamente Gospel i John), oven på en personlig holdepunkt

9. at jer ville indrømme hjælp hen til mig i den grad at Jeg er købedygtig mærke sager i den Bibel (jeres ord) hvilke JEG kunne jeg for mit vedkommende henhøre til , og at vil hjælp mig opfatte hvad jer savn mig hen til lave i mig liv.

10. At jer ville indrømme mig stor discernment , hen til opfatte hvor hen til forklare hen til andre hvem du er , og at JEG ville være i stand til lære hvor hen til lære og kende hvor hen til rage op nemlig jer og jeres ord (den Bibel)

11. At jer ville overbringe folk (eller websites) i mig liv hvem ville gerne kende jer , og hvem er kraftig i deres nøjagtig opfattelse i jer God); og At jer ville overbringe folk (eller websites) i mig liv hvem vil være i stand til give mod mig hen til akkurat lære hvor hen til skille den Bibel den ord i sandhed Timothy 215:).

12. At jer ville hjælp mig hen til lære hen til nyde stor opfattelse hvorom Bibel gengivelse er bedst , hvilke er højst nøjagtig , og hvilke har den højst appel kræfter & kraft , og hvilke gengivelse indvilliger hos den selvstændig håndskreven at jer inspireret den forfatteres i den Ny Testamente hen til skriv.

13. At jer ville indrømme hjælp hen til mig hen til hjælp mig gang i en artig måde , og ikke hen til affald mig gang oven på Falsk eller indholdsløs metoder hen til komme nærmere hen til God (men at er ikke sandelig Bibelsk), og der hvor dem metoder opføre for ikke så længe siden periode eller varer appel fruit.

14. At jer ville indrømme hjælp hen til mig hen til opfatte hvad hen til kigge efter i en kirke eller en opstille i andagtsøgende , hvad arter i spørgsmål hen til opfordre , og at jer ville hjælp mig hen til hitte tro eller en sidst hos stor appel klogskab istedet for nemme eller falsk svar.

15. At jer ville hidføre mig hen til huske hen til lære udenad jeres ord den Bibel (såsom Romersk 8), i den grad at JEG kunne nyde sig i mig hjerte og nyde mig indre forberedt , og være rede til at indrømme en besvare hen til andre i den håbe på at Jeg har omkring jer.

16. At jer ville overbringe hjælp hen til mig i den grad at mig besidde theology og doctrines hen til samtykke med jeres ord , den Bibel og at jer ville fortsætte hen til hjælp mig kende hvor mig opfattelse i doctrine kan forbedret i den grad at mig besidde liv lifestyle og opfattelse fortsætter at blive nøjere hvortil jer savn sig at blive nemlig mig.

17. At jer ville lukke op mig appel indblik (afslutninger) flere og flere , og at der hvor mig opfattelse eller opfattelsesevne i jer er ikke nøjagtig , at jer ville hjælp mig hen til lære hvem Jesus Christ sandelig er.

18. At jer ville indrømme hjælp hen til mig i den grad at JEG ville være i stand til selvstændig hvilken som helst falsk rituals hvilke Jeg har afhænge oven på , af jeres slette lærer i den Bibel , eventuel hvoraf Jeg er næste er ikke i God

, eller er imod hvad jer ville gerne belære os omkring næste jer.

19. At hvilken som helst tvinger i dårlig ville ikke holde bortrejst hvilken som helst appel opfattelse hvilke Jeg har , men nærmest at JEG ville beholde den kundskab i hvor hen til kende jer og ikke at blive narrede i i denne tid i appel bedrag.

20. At jer ville overbringe appel kræfter og hjælp hen til mig i den grad at Ja ikke at blive noget af den Stor Nedadgående Bortrejst eller i hvilken som helst bevægelse som kunne være spirituallly counterfeit hen til jer og hen til jeres Hellig Ord

21. At selv om der er alt at Jeg har skakmat mig liv , eller hvilken som helst måde at Jeg har ikke reageret hen til jer nemlig JEG burde nyde og det vil sige afholder mig af enten den ene eller den anden af omvandrende hos jer , eller har opfattelse , at jer ville overbringe dem sager / svar / begivenheder igen i mig indre , i den grad at JEG ville afstå fra sig i den Benævne i Jesus Christ , og al i deres effekter og følger , og at jer ville skifte ud hvilken som helst tomhed , sadness eller opgive håbet i mig liv hos den Glæde i den Lord , og at JEG ville være flere indstille oven på indlæring hen til komme efter jer af læsning jeres ord , den Bibel

22. At jer ville lukke op mig øjne i den grad at JEG ville være i stand til klart se efter og anerkende selv om der er en Stor Bedrag omkring Appel emner , hvor hen til opfatte indeværende phenomenon (eller disse begivenheder) af en Bibelsk perspektiv , og at jer ville indrømme mig klogskab hen til kende hvorfor at Ja lære hvor hen til hjælp mig bekendte og elske ones (slægtninge) ikke være noget af it.

23. At jer ville sikre sig at når først mig øjne er anlagde og mig indre forstår den appel vægt i indeværende begivenheder indtagelse opstille på jorden , at jer ville lægge til rette mig hjerte hen til optage jeres sandhed , og at jer ville hjælp mig opfatte hvor hen til hitte mod og kræfter igennem jeres Hellig Ord , den Bibel. I den benævne i Jesus Christ , JEG anmode om disse sager bekræftende mig lyst at blive overensstemmende jeres vil , og Jeg er bede om nemlig jeres klogskab og hen til nyde en kærlighed til den Sandhed Amen

=====

Flere forneden Side
Hvor hen til nyde Evig Liv

=====

Vi er glad selv om indeværende liste over (bøn anmoder hen til God) er kan hen til hjælpe jer. Vi opfatte indeværende må ikke være den bedst eller højst effektiv gengivelse. Vi er klar over, at der er mange anderledes veje i gengivelse indfald og ord. Selv om du har en henstilling nemlig en bedre gengivelse , eller selv om jer ville gerne hen til holde en ringe beløb i jeres gang hen til sende antydninger hen til os , jer vil være hjælp tusindvis i andre ligeledes , hvem vil så er der ikke mere læse den forbedret gengivelse.

Vi ofte nyde en Ny Testamente anvendelig i jeres sprog eller i sprogene at er sjælden eller forhenværende. Selv om du er ser ud nemlig en Ny Testamente i en specifik sprog , behage henvende sig til os. Ligeledes , vi ville gerne være sikker og prøve hen til overfører at engang imellem , vi lave pristilbud bøger at er ufri og at lave omkostninger penge. Men selv om jer kan ikke afgive noget af dem elektronisk bøger , vi kunne ofte lave en udveksle i elektronisk bøger nemlig

Norway - Norway – Norwegian -

Norway - Prayer Requests (praying) to God - explained in Norwegian Language

Norway Norwegian Nordic Prayer Jesus Christ a God Hvor Be
kanne hore meg bonn anmode gir hjelpe meg finner sprit Som kan
ledes

=====

Snakker å God , skaperen av det Univers , det Lord :

1. det du ville gir å meg taperheten å be tingene det JEG
nød å be
2. det du ville gir å meg taperheten å mene du og
godkjenne hva du vil gjerne gjøre med meg livet , istedet for
meg opphøye meg egen ville (hensikten) over din.
3. det du ville gir meg hjelpe å ikke utleie meg rank av det
ubekjent å bli det be om tilgivelse , eller grunnlaget for meg
ikke for å anrette you.
4. det du ville gir meg hjelpe å se og å høre hvor å har den
sprit styrke JEG nød (igjennom din ord bibelen) en) for
begivenhetene for ut og b) for meg egen personlig sprit
reise.
5. Det du God ville gir meg hjelpe å vil gjerne anrette Du
flere
6. Det du ville minne meg å samtalen med du prayerwhen)
JEG er frustrert eller inne problemet , istedet for prøver å
løse saker meg selv bare igjennom meg human styrke.

7. Det du ville gir meg Klokskap og en hjertet fylte med Bibelsk Klokskap i den grad at JEG ville anrette du flere effektivt.

8. Det du ville gir meg en ønske å studere din ord , bibelen , (det Ny Testamentet Gospel av John), opp på en personlig basis

9. det du ville gir assistanse å meg i den grad at JEG er kjøpedyktig legge merke til saker inne bibelen (din ord) hvilke JEG kanne personlig fortelle til , og det vill hjelpe meg oppfatte hva du ønske meg å gjøre inne meg livet.

10. Det du ville gir meg stor discernment , å oppfatte hvor å forklare å andre hvem du er , og det JEG ville være i stand til høre hvor å høre og vite hvor å stå opp for du og din ord (bibelen)

11. Det du ville bringe folk (eller websites) inne meg livet hvem vil gjerne vite du , og hvem er kraftig inne deres akkurat forståelse av du God); og Det du ville bringe folk (eller websites) inne meg livet hvem ville være i stand til oppmuntre meg å akkurat høre hvor å dividere bibelen ordet av sannhet (Timothy 215:).

12. Det du ville hjelpe meg å høre å ha stor forståelse om hvilken Bibel versjon er best , hvilke er høyst akkurat , og hvilke har de fleste sprit styrke & makt , og hvilke versjon avtaler med det original manuskriptet det du inspirert forfatterne av det Ny Testamentet å skrive.

13. Det du ville gir hjelpe å meg å bruk meg tid inne en fint vei , og ikke for å sløseri meg tid opp på False eller tom emballasje metoder å komme nærmere å God (bortsett fra

det er ikke virkelig Bibelsk), og der hvor dem metoder tilvirke for ikke så lenge siden frist eller varer sprit fruit.

14. Det du ville gir assistanse å meg å oppfatte hva å kikke etter inne en kirken eller en sted av -tilbeder , hva arter av spørsmål å anmode , og det du ville hjelpe meg å finner mene eller en fortid med stor sprit klokskap istedet for lett eller false svar.

15. det du ville anledning meg å erindre å huske din ord bibelen (som Romersk 8), i den grad at JEG kanne ha den inne meg hjertet og ha meg sinn ferdig , og være rede til å gir en svaret å andre av det håpe på at JEG ha om du.

16. Det du ville bringe hjelpe å meg i den grad at meg egen theology og doctrines å være enig i din ord , bibelen og det du ville fortsette å hjelpe meg vite hvor meg forståelse av doctrine kan forbedret i den grad at meg egen livet lifestyle og forståelse fortsetter å bli nøyere hvorfor du ønske den å bli for meg.

17. Det du ville åpen meg sprit innblikk (konklusjonene) flere og flere , og det der hvor meg forståelse eller oppfattelse av du er ikke akkurat , det du ville hjelpe meg å høre hvem Jesus Christ virkelig er.

18. Det du ville gir hjelpe å meg i den grad at JEG ville være i stand til separat alle false rituals hvilke JEG ha avhenge opp på , fra din helt lærer inne bibelen , eventuell av hva JEG følger er ikke av God , eller er i motsetning til hva du vil gjerne lære oss om fulgte du.

19. Det alle presser av dårlig ville ikke ta fjerne alle sprit forståelse hvilke JEG ha , bortsett fra temmelig det JEG ville selge i detalj kjennskapen til hvor å vite du og ikke for å være narret inne i disse dager av sprit bedrag.

20. Det du ville bringe sprit styrke og hjelpe å meg i den grad at Jeg vil ikke for å være del av det Stor Faller Fjerne eller av alle bevegelse hvilket kunne være spiritually counterfeit å du og å din Hellig Ord

21. Det hvis det er alt det JEG ha gjort det meg livet , eller alle vei det JEG ha ikke reagert å du idet JEG burde ha og det er forhindrer meg fra enten den ene eller den andre av gåing med du , eller har forståelse , det du ville bringe dem saker / svar / begivenheter rygg i meg sinn , i den grad at JEG ville renonsere på seg inne navnet av Jesus Christ , og alle av deres virkninger og konsekvensene , og det du ville ombytte alle tomhet ,sadness eller gi opp håpet inne meg livet med det Glede av det Lord , og det JEG ville være flere fokusere opp på innlæring å følge etter etter du av lesing din ord , det Bibel

22. Det du ville åpen meg eyes i den grad at JEG ville være i stand til klare se og anerkjenne hvis det er en Stor Bedrag om Sprit emner , hvor å oppfatte denne phenomenon (eller disse begivenheter) fra en Bibelsk perspektiv , og det du ville gir meg klokskap å vite hvorfor det Jeg vil høre hvor å hjelpe meg venner og elsket seg (slektningene) ikke være del av it.

23. Det du ville sikre det en gang meg eyes er åpen og meg sinn forstår det sprit vekt av aktuelle begivenheter tar sted på jorden , det du ville forberede meg hjertet å godkjenne din sannhet , og det du ville hjelpe meg oppfatte hvor å finner tapperheten og styrke igjennom din Hellig Ord , bibelen. Inne navnet av Jesus Christ , JEG anmode om disse saker bekreftende meg ønske å bli i følge avtalen din ville , og JEG spør til deres klokskap og å har en kjærighet til det Sannhet Samarbeidsvillig

=====
Flere på bunnen av Side
Hvor å ha Evig Livet

=====

Vi er glad hvis denne liste over (bønn anmoder å God) er dugelig å hjelpe du. Vi oppfatte denne kanskje ikke være det best eller høyst effektiv oversettelse. Vi forstå det der er mange annerledes veier av gjengivelsen innfall og ord. Hvis du har en forslag for en bedre oversettelse , eller hvis du ville like å ta en liten beløpet av din tid å sende antydninger å oss , du ville være hjalp tusenvis av andre mennesker likeledes , hvem ville så lese det forbedret oversettelse. Vi ofte har en Ny Testamentet anvendelig inne din omgangsspråk eller inne språkene det er sjelden eller gamle. Hvis du er ser for en Ny Testamentet inne en spesifikk omgangsspråk , behage skrive til oss. Likeledes , vi vil gjerne være sikker og prøve å meddele det en gang imellom , vi gjøre tilbud bøker det er ufri og det gjøre bekostning pengene.

Bortsett fra hvis du kan ikke by noen av dem elektronisk bøker , vi kanne ofte gjøre en bytte av elektronisk bøker for hjelpe med oversettelse eller oversettelse arbeide. Du som ikke har å bli en profesjonell arbeider , kun få stamgjest personen hvem er interessert i hjalp. Du burde har en computer eller du burde ha adgang til en computer for din innenbys bibliotek eller universitet eller universitet , siden dem vanligvis ha bedre forbindelser å det sykehuslege. Du kanne likeledes vanligvis opprette din egen personlig LEDIG elektronisk innlevere regningen av går å mail.yahoo.com

Behage ta en øyeblikk å finner det elektronisk innlevere henvende seg lokalisert nederst eller utgangen av denne side. Vi håpe du ville sende elektronisk innlevere å oss ,

εργασία ότι τους θέλετε για να κάνουν. Παρακαλώ βοηθήστε κάθε ένας από τους για να μην έχετε το φόβο και για να θυμηθείτε ότι είστε ο Θεός που απαντά στην προσευχή και που είναι υπεύθυνος για όλα.

Προσεύχομαι ότι θα τους ενθαρρύνετε, και ότι τους προστατεύετε, και η εργασία & το υπουργείο ότι συμμετέχουν.

Προσεύχομαι ότι θα τους προστατεύατε από τις πνευματικές δυνάμεις ή άλλα εμπόδια που θα μπορούσαν να τους βλάψουν ή να τους επιβραδύνουν. Παρακαλώ με βοηθήστε όταν χρησιμοποιώ αυτήν την νέα διαθήκη για να σκεφτώ επίσης τους ανθρώπους που έχουν καταστήσει αυτήν την έκδοση διαθέσιμη, έτσι ώστε μπορώ να προσεηθώ για τους και έτσι μπορούν να συνεχίσουν να βοηθούν περισσότερους ανθρώπους.

Προσεύχομαι ότι θα μου δίνετε μια αγάπη του ιερού Word σας (η νέα διαθήκη), και ότι θα μου δίνετε την πνευματικές φρόνηση και τη διάκριση για να σας ξέρετε καλύτερα και για να καταλάβετε τη χρονική περίοδο ότι ζούμε μέσα. Παρακαλώ με βοηθήστε για να ξέρετε πώς να εξετάσει τις δυσκολίες ότι έρχομαι αντιμετώπος με κάθε ημέρα. Ο Λόρδος God, με βοηθά για να θελήσει να σας ξέρει καλύτερα και να θελήσει να βοηθήσει άλλους Χριστιανούς στην περιοχή μου και σε όλο τον κόσμο.

Προσεύχομαι ότι θα δίνετε την ηλεκτρονική ομάδα βιβλίων και εκείνοι που τους βοηθούν η φρόνησή σας. Προσεύχομαι ότι θα βοηθούσατε τα μεμονωμένα μέλη της οικογένειάς τους (και της οικογένειάς μου) για να εξαπατηθείτε όχι πνευματικά, αλλά για να σας καταλάβετε και για να θελήσετε να σας δεχτείτε και να ακολουθήσετε με κάθε τρόπο. Επίσης παρέχετε μας την άνεση και οδηγίες σε αυτούς τους χρόνους και σας ζητώ για να κάνω αυτά τα πράγματα στο όνομα του Ιησού, Amen,

6. Daß Sie mich erinnern würden, mit Ihnen zu sprechen (prayer)when mich werden frustriert oder in der Schwierigkeit, anstatt zu versuchen, Sachen selbst nur durch meine menschliche Stärke zu beheben.

7. Daß Sie mir Klugheit und ein Herz geben würden, füllten mit biblischer Klugheit, damit ich Sie effektiv dienen würde.

8. Daß Sie mir einen Wunsch geben würden, Ihr Wort, die Bibel zu studieren, (das neues Testament-Evangelium von John) auf persönlicher Ebene

9. das Sie Unterstützung zu mir geben würden, damit ich bin, Sachen in der Bibel (Ihr Wort) zu beachten der ich auf und der persönlich beziehen kann mir hilft, zu verstehen, was Sie mich in meinem Leben tun wünschen.

10. Daß Sie mir große Einsicht geben würden, um zu verstehen wie man anderen erklärt, die Sie sind, und daß ich sein würde, zu erlernen, wie man erlernt und kann für Sie und Ihr Wort (die Bibel) oben stehen

11. Daß Sie Leute (oder Web site) in meinem Leben holen würden, die Sie kennen möchten und die in ihrem genauen Verständnis von Ihnen stark sind (Gott); und das würden Sie Leute (oder Web site) in meinem Leben holen, das ist, mich anzuregen, genau zu erlernen, wie man die Bibel das Wort der Wahrheit (2 Timothee 2:15) teilt.

12. Daß Sie mir helfen würden zu erlernen, großes Verständnis über, welche Bibelversion zu haben am besten ist, die am genauesten ist und die die geistigste Stärke u. die Energie hat und dem Version mit den ursprünglichen Manuskripten übereinstimmt, daß Sie die Autoren des neuen Testaments anspornten zu schreiben.

13. Daß Sie mir Hilfe, um meine Zeit in einer guten Weise zu verwenden geben würden, und meine Zeit auf den falschen oder leeren Methoden nicht zu vergeuden, näher an Gott (aber dem, zu erhalten nicht wirklich biblisch seien Sie) und wo jene Methoden keine lange Bezeichnung oder dauerhafte geistige Frucht produzieren.

14. Daß Sie mir Unterstützung geben würden, was zu verstehen, in einer Kirche oder in einem Ort der Anbetung zu suchen, welche Arten der Fragen zum zu bitten und daß Sie mir helfen würden, Gläubiger oder einen Pastor mit großer geistiger Klugheit anstelle von den einfachen oder falschen Antworten zu finden.

15. den Sie mich veranlassen würden, mich zu erinnern, um sich Ihr Wort zu merken die Bibel (wie Romans ist 8), damit ich es in meinem Herzen haben und an meinen Verstand sich vorbereiten lassen kann, und bereit, eine Antwort zu anderen der Hoffnung zu geben, die ich über Sie habe.

16. Daß Sie mir Hilfe damit meine eigene Theologie und Lehren holen würden, um mit Ihrem Wort, die Bibel übereinzustimmen und daß Sie fortfahren würden, mir zu helfen, zu können, mein Verständnis der Lehre verbessert werden kann, damit mein eigenes Leben, Lebensstil und Verstehen fortfährt, zu sein näher an, was Sie es für mich sein wünschen.

17. Daß Sie meinen geistigen Einblick (Zusammenfassungen) mehr und mehr öffnen würden und daß, wo mein Verständnis oder Vorstellung von Ihnen nicht genau ist, daß Sie mir helfen würden, zu erlernen, wem Jesus Christ wirklich ist.

18. Daß Sie mir Hilfe geben würden, damit ich in der LageSEIN würde, alle falschen Rituale zu trennen, denen ich von, von Ihrem freien Unterricht in der Bibel, wenn irgendwelche abgehängt habe von, was ich folgend bin, ist nicht vom Gott, oder ist konträr zu, was Sie uns unterrichten wünschen - über das Folgen Sie.

19. Daß keine Kräfte des Übels nicht irgendwie geistiges Verständnis wegnehmen würden, das ich habe, aber eher, daß ich das Wissen behalten würde von, wie man Sie kennt und nicht an diesen Tagen der geistigen Täuschung betrogen wird.

20. Daß Sie geistige Stärke holen und zu mir helfen würden, damit ich nicht ein Teil von großen weg fallen oder irgendeiner Bewegung bin, die zu Ihnen und zu Ihrem heiligen Wort Angelegenheiten nachgemacht sein würde.

21. Das, wenn es alles gibt, das ich in meinem Leben getan habe oder irgendeine Weise, daß ich nicht auf Sie reagiert habe, wie ich haben sollte und die mich entweder am Gehen mit Ihnen hindert oder Haben des Verstehens, daß Sie jene things/responses/events zurück in meinen Verstand, damit ich auf sie im Namen Jesus Christ verzichten würde, und alle ihre von und von Konsequenzen holen würden und daß Sie jede mögliche Leere, Traurigkeit oder Verzweiflung in meinem Leben mit der Freude am Lord ersetzen würden und daß ich mehr auf das Lernen, Ihnen zu folgen gerichtet würde, indem man Ihr Wort las, die Bibel.

22. Daß Sie meine Augen öffnen würden, damit ich in der LageSEIN würde, offenbar zu sehen und zu erkennen, wenn es eine große Täuschung über geistige Themen gibt, wie man dieses Phänomen (oder diese Fälle) von einer biblischen Perspektive und daß Sie mir Klugheit geben würden, um zu wissen und damit ich erlernt versteht, wie

man meinen Freunden und liebe eine (Verwandte) ein Teil von ihm nicht zu sein hilft.

23 Daß Sie sicherstellen würden, daß einmal meine Augen und mein Verstand geöffnet sind, versteht die geistige Bedeutung der gegenwärtigen Fälle, die in der Welt stattfinden, daß Sie mein Herz vorbereiten würden, um Ihre Wahrheit anzunehmen und daß Sie mir helfen würden, zu verstehen, wie man Mut und Stärke durch Ihr heiliges Wort, die Bibel findet. Im Namen Jesus Christ, bitte ich um diese Sachen, die meinen Wunsch bestätigen, Ihr Wille übereinzustimmen, und ich bitte um Ihre Klugheit und eine Liebe der Wahrheit zu haben, Amen.

=====

Mehr an der Unterseite der Seite
wie man ewiges Leben u.
Hat

=====

Wir sind froh, wenn diese Liste (der Gebetanträge zum Gott) in der Lage IST, Sie zu unterstützen. Wir verstehen, daß diese möglicherweise nicht die beste oder wirkungsvollste Übersetzung sein kann. Wir verstehen, daß es viele unterschiedliche Weisen des Ausdrückens von von Gedanken und von von Wörtern gibt. Wenn Sie einen Vorschlag für eine bessere Übersetzung haben oder wenn Sie etwas Ihrer Zeit dauern möchten, Vorschläge zu schicken uns, werden Sie Tausenden der Leute auch helfen, die dann die verbesserte Übersetzung lesen. Wir haben häufig ein neues Testament, das in Ihrer Sprache oder in den Sprachen vorhanden ist, die selten oder alt sind.

Wenn Sie nach einem neuen Testament in einer spezifischen Sprache suchen, schreiben Sie uns bitte. Auch wir möchten sicher sein und versuchen, das manchmal mitzuteilen, bieten wir Bücher an, die nicht frei sind und die Geld kosten. Aber, wenn Sie nicht einige jener elektronischen Bücher sich leisten können, können wir einen Austausch der elektronischen Bücher für Hilfe bei der Übersetzung oder bei der Übersetzung Arbeit häufig tun. Sie müssen nicht ein professioneller Arbeiter sein, nur eine regelmäßige Person, die interessiert ist, an zu helfen.

Sie sollten einen Computer haben, oder Sie sollten Zugang zu einem Computer an Ihrer lokalen Bibliothek oder Hochschule oder Universität haben, da die normalerweise bessere Anschlüsse zum Internet haben. Sie können Ihr eigenes persönliches FREIES Konto der elektronischen Post, indem Sie zum mail.yahoo.com

auch normalerweise herstellen gehen dauern bitte einen Moment, um die Adresse der elektronischen Post zu finden befunden an der Unterseite oder am Ende dieser Seite. Wir hoffen, daß Sie uns elektronische Post schicken, wenn diese hilfreich oder Ermutigung ist. Wir regen Sie auch an, mit uns hinsichtlich der elektronischen Bücher in Verbindung zu treten, die wir dem sind ohne Kosten und freies

anbieten, die, wir viele Bücher in den Fremdsprachen haben, aber wir nicht sie immer setzen, um elektronisch zu empfangen (Download) weil wir nur vorhanden die Bücher oder die Themen bilden, die erbeten sind. Wir regen Sie an fortzufahren, zum Gott zu beten und fortzufahren, über ihn zu erlernen, indem wir das neue Testament lesen. Wir

peessoas EU orar que você daria a mim um amar do seu Divino Palavra (o novo Testamento), e que você daria a mim espiritual sabedoria e discernment conhecer a ti melhor e para compreender o período de tempo que nós somos vivendo em.

Por favor ajudar eu saber como lidar com as dificuldades que Eu sou confrontado com todos os dias. Lorde Deus , Ajudar eu querer conhecer a ti Melhor e querer ajudar outro Christian no meu área e pelo mundo. EU orar que você daria o Electrónico livro equipa e aquelas o qual trabalho no Websters e aqueles que ajudar lhes seu sabedoria. EU orar que você ajudaria o indivíduo membros do seu família (e a minha família) para não ser espiritual enganar , mas compreender a ti e querer aceitar e seguir a ti em todos bastante. e Eu pergunto você fazer estas coisas em nome de Jesus , Amen ,

=====

Dear God,

Thank you that this New Testament has been released so that we are able to learn more about you.

Please help the people responsible for making this Electronic book available. Please help them to be able to work fast, and make more Electronic books available Please help them to have all the resources, the money, the strength and the time that they need in order to be able to keep working for You.

Please help those that are part of the team that help them on an everyday basis. Please give them the strength to continue and give each of them the spiritual understanding for the work that you want them to do. Please help each of them to not have fear and to remember that you are the God who

answers prayer and who is in charge of everything.

I pray that you would encourage them, and that you protect them, and the work & ministry that they are engaged in.
I pray that you would protect them from the Spiritual Forces or other obstacles that could harm them or slow them down.

Please help me when I use this New Testament to also think of the people who have made this edition available, so that I can pray for them and so they can continue to help more people

I pray that you would give me a love of your Holy Word (the New Testament), and that you would give me spiritual wisdom and discernment to know you better and to understand the period of time that we are living in.

Please help me to know how to deal with the difficulties that I am confronted with every day. Lord God, Help me to want to know you Better and to want to help other Christians in my area and around the world.

I pray that you would give the Electronic book team and those who work on the website and those who help them your wisdom.

I pray that you would help the individual members of their family (and my family) to not be spiritually deceived, but to understand you and to want to accept and follow you in every way.

and I ask you to do these things in the name of Jesus,
Amen,

=====

5. Taj te Bog će popuštanje mene ponuditi i štanje to poslužitelj Te više

6. Taj te će podsjetiti mene to pričati sa te prayerwhen) Ja sam frustriran ili u problemima , umjesto težak to odluka predmet ja osobno jedini preko moj čovječji snaga.

7. Taj te će popuštanje mene Mudrost i srce ispunjen sa Biblijski Mudrost tako da JA će poslužitelj te više efektivno.

8. Taj te će popuštanje mene želja to studirati tvoj riječ , Biblija , (novim Oporuka Evandjelje od John), na osobni baza

9. taj te će popuštanje pomoć meni u tako da Ja sam u mogućnosti to obavijest predmet in Biblija (tvoj riječ) što Ja mogu osobni povezivati se , i da htijenje pomoć mene shvatiti što koji želite mene za napraviti u mojem život.

10. Taj te će popuštanje mene velik raspoznavanje , to shvatiti kako to objasniti to ostali tko ti si , i da JA bi bilo u mogućnosti naučiti kako naučiti i znati kako to pristajati uza što te i tvoj riječ (Biblija)

11. Taj te će donijeti narod (ili websiteovi) u mojem život tko i štanje to znati te , i tko jesu jak in njihov točnost sporazum od te (bog); i da te će donijeti narod (ili websiteovi) u mojem život koji će biti u mogućnosti to hrabriti mene to precizan naučite kako podijeliti Biblija riječ od istina (2 Plašljiv 215:).

12. Taj te će pomoć mene naučiti to imati velik sporazum o što Biblija inačici je najbolji , što je većina točnost , i što je preko duhovni snaga & Power PC , i što inačici sporazum sa izvorni rukopis taj te nadahnut autorstvo dana Nov Oporuka to pisati.

13. Taj te će popuštanje ponuditi mene korištenje moj vrijeme in dobar put , i ne to prosipati moj vrijeme na Neistinit ili prazan Metodije da biste dobili Zatvori to Bog (ali koji nisu vjerno Biblijski), i gdje svi oni Metodije stvarajući nijedan čeznuti uvjeti ili trajan duhovni voće.

14. Taj te će popuštanje pomoć meni u to shvatiti što učiniti tražiti in Churchill ili mjesto od moliti se , što rod od pitanje to pitati , i da te će pomoć mene pronaći onaj koji vjeruje ili pastor sa velik duhovni mudrost umjesto lahak ili neistinit odgovoriti.

15. taj te će nanijeti mene to sjećati se to sjećati se tvoj riječ Biblija (kao što je Rumunjski 8), tako da Ja mogu imati Internet u mojem srce i imati moj imati što protiv spreman , i biti spreman to popuštanje odgovoriti to ostali dana uzdanica taj Imam o te.

16. Taj te će donijeti ponuditi mene tako da moj posjedovati teologija i doktrina to poklapati se tvoj riječ , Biblija i da te će nastaviti to pomoć mene znati kako moj sporazum od doktrina može poboljšati tako da moj posjedovati život , stil života i sporazum nastaviti biti Zatvori to što koji želite Internet biti za mene.

17. Taj te će OpenBSD moj duhovni unutar (zaključak) više i više , i da gdje svi moj sporazum ili percepcija od te nije točnost , taj te će pomoć mene naučiti tko Isus Krist vjerno je.

18. Taj te će popuštanje ponuditi mene tako da JA bi bilo u mogućnosti to odijeljen bilo koji neistinit ritualni što Imam zavisnost na , from tvoj jasan pomoć u učenju in Biblija , ako postoje od što Ja sam sljedeće nije od Bog , ili je ugovor to što koji želite to vas naučiti nas o sljedeće te.

19. Taj bilo koji sila od zlo će ne oduzeti bilo koji duhovni sporazum što Imam , ali radije taj JA će čvrsto držati znanje kako to znati te i ne biti lukav in te dani od duhovni varka.

20. Taj te će donijeti duhovni snaga i ponuditi mene tako da JA neće biti dio ognjevit Jesen Daleko ili od bilo koji pokret što bi bilo produhovljeno krivotvoren novac vama i u vaš Svet Riječ

21. Da ako ima je išta taj Imam ispunjavanja u mojem život , ili bilo koji put taj Imam ne odgovaranje vama kao JA trebaju imati i da je koji se može spriječiti mene sa ili hodanje sa te , ili vlasništvo sporazum , taj te će donijeti oni predmet / reakcija / događaj leđa u moj imati što protiv , tako da JA će odreći se njima in ime od Isus Krist , i svi od njihov efekt i posljedica , i da te će opet staviti bilo koji praznina ,sadness ili izgubiti nadu u mojem život sa Ono što pruža užitek dana Gospodar , i da JA bi bilo više fokusirati na znanje to ndarac te mimo čitanje tvoj riječ , Biblija

22. Taj te će OpenBSD moj oči tako da JA bi bilo u mogućnosti to jasno vidjeti i prepoznati ako ima Velik Varka o Duhovni tema , kako to shvatiti ovaj fenomen (ili te događaj) from Biblijski perspektiva , i da te će popuštanje mene mudrost to znati i tako dalje taj JA htijenje naučite kako pomoć moj prijatelj i voljen sam sebe (odnosni) ne biti dio it.

23. Taj te će osigurati da jedanput moj oči jesu OpenBSD i moj imati što protiv shvatiti duhovni izražajnost od tekući događaj uzimanje mjesto u svijetu , taj te će pripremiti moj srce to prihvatiti tvoj istina , i da te će pomoć mene shvatiti kako pronaći hrabrost i snaga preko tvoj Svet Riječ , Biblija. In ime od Isus Krist , JA tražiti te predmet potvrditi moj

želja biti složno tvoj htijenje , i Ja sam iskanje tvoj mudrost i
to imati hatar dana Istina Da

=====

Više podno Stranica
Kako to imati Vječan Život

=====

Mi jesu veseo ako ovaj rub (od moljenje molba to Bog) je
u mogućnosti to pomoći te. Mi shvatiti ovaj možda neće biti
najbolji ili većina djelotvoran prevođenje. Mi shvatiti koji su
mnogobrojan različit putevi od istiskivanje misao i riječ.
Ukoliko imati sugestija za bolji prevođenje , ili ukoliko će
voljeti uzeti malolitražan iznos od tvoj vrijeme to poslati
sugestija nama , te htijenje biti pomoć tisuća od ostali narod
isto tako , koji će onda čitanje oplemenjen prevođenje. Mi
više puta imati Nov Oporuka raspoloživ u vaš jezik ili in
jezik koji su rijedak ili star. Ako ste obličje za Nov Oporuka
in specifičan jezik , ugoditi korespondirati nas. Isto tako , mi
ižtanje istinabog i pokušati komunicirati taj katkada , mi
obaviti ponuda knjiga koji nisu Slobodan i da obaviti trošak
novac.

Ali ukoliko ne moći priuštiti neki od oni elektronski knjiga ,
mi može više puta obaviti izmjena od elektronski knjiga za
pomoć sa prevođenje ili prevođenje funkcionirati. Nemate
biti koji se odnosi na zvanje radnik , samo jedan dan
pravilan osoba tko je zainteresirana za pomoć. Te trebaju
imati računalo ili te trebaju imati pristup to računalo at tvoj
lokalni knjižnica ili fakulteti ili sveučilišta , otada oni obično
imati bolji povezivanje to Internet. Možete isto tako obično
utemeljiti tvoj posjedovati osobni SLOBODAN elektronička
pošta račun odlaskom na mail.yahoo.com

3. aby tebe chtěl bych darovat mne pomoci až k ne dovolit má bát se of člen určitý neznámá až k stát se člen určitý odpustit , či člen určitý báze do mne rozcházet se v názorech sloužit you.

4. aby tebe chtěl bych darovat mne pomoci až k vidět a až k dostat instrukce jak? až k mít člen určitý duchovní síla Nemusím (docela tvůj slovo člen určitý Bible) jeden) do člen určitý příhoda vpřed a b) do já sám osobní duchovní cesta.

5. Aby tebe Bůh chtěl bych darovat mne pomoci až k potřeba až k sloužit Tebe více 6. Aby tebe chtěl bych připomenout komu mne až k rozmlouvat s tebe prayerwhen) JÁ am zmařený či do nesnáz , místo trying až k analyzovat majetek já sám ale docela má lidský síla.

7. Aby tebe chtěl bych darovat mne Moudrost a jeden srdce nákyb s Biblický Moudrost tak, že JÁ chtěl bych sloužit tebe více efektivní. 8. Aby tebe chtěl bych darovat mne jeden poručit až k učení tvůj slovo , člen určitý Bible , (Nový zákon Evangelium of Jan), dále jeden osobní báze

9. aby tebe chtěl bych darovat pomoc až k mne tak, že JÁ am schopný až k oznámení majetek do člen určitý Bible (tvůj slovo) kdo Dovedu co se mě týče být v poměru k sem tam , to postačí pomoci mne dovídat se jaký tebe potřeba mne až k zavraždit má duch.

10. Aby tebe chtěl bych darovat mne celek bystrost , až k dovídat se jak? až k jasně se vyjádřit až k jiní kdo tebe ar , a aby JÁ chtěl bych být schopný až k dostat instrukce jak? až k dostat instrukce a vŘdŘt jak? až k postavit se za tebe a tvůj slovo (člen určitý Bible)

11. Aby tebe chtěl bych nést lid (či websites) do má duch kdo potřeba až k vŘdŘt tebe , a kdo ar silný do jejich přesný dohoda of tebe (bůh); a Aby tebe chtěl bych nést lid (či websites) do má duch kdo vůle být schopný až k dodat myslí mne až k přesný dostat instrukce jak? až k dělit člen určitý Bible Písmo svaté pravda (2 Bázlivý 215:).

12. Aby tebe chtěl bych pomoci mne až k dostat instrukce až k mít celek dohoda kolem kdo Bible líčení is nejlépe , kdo is nejčtetnější přesný , a kdo 3sg.préz.od have člen určitý nejčtetnější duchovní síla & množství , a kdo líčení souhlasí jít s duchem času originál rukopis aby tebe dýchat člen určitý spisovatele of Nový zákon až k psát.

13. Aby tebe chtěl bych darovat pomoci až k mne až k cvičení má čas do jeden blaho cesta , a rozcházet se v názorech zpustošit má čas dále Chybný či hladový metody až k brát blízky až k Bůh (kdyby ne ar ne opravdu Biblický), a kde those metody napsat ne dlouhá hláska čas či {lastingllstálýlltrvalý}} duchovní nést ovoce.

14. Aby tebe chtěl bych darovat pomoc až k mne až k dovídat se jaký až k hledat do jeden církev či jeden bydliště of uctívání , jaký rody of otázky až k ptát se , a aby tebe chtěl bych pomoci mne až k nález věřící či jeden duchovní s celek duchovní moudrost místo bezstarostný či chybný odpovídá.

15. aby tebe chtěl bych být příčinou mne na pamětnou až k memorovat tvůj slovo člen určitý Bible (jako takový Říman 8), tak, že Dovedu mít ono do má srdce a mít má mysl připravený , a být hbitý až k darovat neurč. člen být v souhlase s jiní of člen určitý naděje aby Mám u sebe tebe.

16. Aby tebe chtěl bych nést pomoci až k mne tak, že já sám bohosloví a doktrína až k souhlasit s tvůj slovo , člen určitý

Bible a aby tebe chtěl bych stále být pomoci mne vřdřt jak? má dohoda of doktrína pocínovat být opravit tak, že já sám duch lifestyle a dohoda odročit až k být blízky k jakému účelu tebe potřeba ono až k být pro mne.

17. Aby tebe chtěl bych nechráněný má duchovní jasnozření (konec) čím dále, tím více , a aby kde má dohoda či chápavost of tebe is ne přesný , aby tebe chtěl bych pomoci mne až k dostat instrukce kdo Jezuita Kristus opravdu is.

18. Aby tebe chtěl bych darovat pomoci až k mne tak, že JÁ chtěl bych být schopný až k oddělený jakýkoliv chybný obřad kdo JÁ mít důvěra dále , dle tvůj celý doktrína do člen určitý Bible , jestli vůbec of jaký JÁ am následující is ne of Bůh , či is proti čemu jaký tebe potřeba až k učít us kolem následující tebe.

19. Aby jakýkoliv dohnat of neštěstí chtěl bych ne odebrat jakýkoliv duchovní dohoda kdo JÁ mít , aby ne dosti aby JÁ chtěl bych držet člen určitý znalost čeho jak? až k vřdřt tebe a rozcházet se v názorech být klamat do tezaury days of duchovní klam.

20. Aby tebe chtěl bych nést duchovní síla a pomoci až k mne tak, že JÁ vůle rozcházet se v názorech být část of notáblové Klesání Pryč či of jakýkoliv pohyb kdo chtěl bych být duchovo falšovat až k tebe a až k tvůj Svatý Slovo

21. Aby -li tam is cokoli aby JÁ mít utahaný má duch , či jakkoli aby JÁ mít ne dotazovaná osoba až k tebe ačkoliv Šel bych mít a to jest opatření mne dle jeden nebo druhý kráčení s tebe , či having dohoda , aby tebe chtěl bych nést those majetek / citlivost přístroje / příhoda bek do má mysl , tak, že JÁ chtěl bych nectít barvu je jménem koho Jezuita Kristus , a celek of jejich dojem a dosah , a aby tebe chtěl bych dát na dřívější místo jakýkoliv emptiness ,sadness či

beznadějnost do má duch jít s duchem času Radost of člen
určitý Hospodin , a aby J chtěl bych být více ložisko dále
učenost až k doprovázet tebe do četba tvůj slovo , Bible

22. Aby tebe chtěl bych nechráněný probůh tak, že JÁ chtěl
bych být schopný až k jasně vidět a pochopit -li tam is jeden
Celek Klam kolem Duchovní námět , jak? až k dovídat se
tato přechodný (či tezaury příhoda) dle jeden Biblický
perspektiva , a aby tebe chtěl bych darovat mne moudrost až
k vŘdŘt a tak, že JÁ vůle dostat instrukce jak? posloužit
jídlem má druh a Amor sám (příbuzní) ne být část of it.

23. Aby tebe chtěl bych pojistit aby druhdy probůh ar
nechráněný a má mysl dovídat se člen určitý duchovní
význam of běh příhoda dobytí bydlíště do člen určitý svět ,
aby tebe chtěl bych chystat se má srdce až k přijmout tvůj
pravda , a aby tebe chtěl bych pomoci mne dovídat se jak?
až k nález kuráž a síla docela tvůj Svatý Slovo , člen určitý
Bible. Jménem koho Jezuita Kristus , JÁ tázat se na tezaury
majetek biřmovat má poručit až k být doma souhlas tvůj
vůle , a JÁ am ptaní se do tvůj moudrost a až k mít jeden
láska ke komu člen určitý Pravda Amen

=====

Více v člen určitý Dno of Blok
Jak? až k mít Nekonečný Duch

=====

My ar rád -li tato barevný pruh of modlitba dotaz až k Bůh
is schopný až k pomáhat tebe. My dovídat se tato moci ne
být člen určitý nejlépe či nejčtetnější efektivní dešifrování.
My dovídat se tamhleten ar mnoho neobvyklý cesty of
interpretace domnění a slova. -li tebe mít jeden návrh do
jeden lépe dešifrování , či -li tebe chtěl bych do téže míry až

k brát jeden malý činit of tvůj čas až k poslat návrhy až k us , tebe vůle být porce jídla tisíc of druhý lid rovněž , kdo vůle někdy číst člen určitý opravit dešifrování. My často mít jeden Nový Poslední vůle přístupný do tvůj jazyk či do jazyk aby ar nedovařený či dávný. -li tebe ar hledět do jeden Nový Poslední vůle do jeden specifický jazyk , být příjemný psát až k us. Rovněž , my potřeba až k jisté a namáhat až k být ve styku aby někdy , my činit nabídka blok aby ar ne Drzý a aby činit cena peníze.

Aby ne -li tebe dělostřelectvo přítok nějaký of those elektronický blok , my pocínovat často činit neurč. člen burza of elektronický blok do pomoci s dešifrování či dešifrování práce. Tebe činit ne mít až k být jeden odborný dělník , ale jeden pořádný osoba kdo is obchod do porce jídla. Tebe požadovat mít jeden počítač či tebe požadovat mít přístup až k jeden počítač v tvůj lokálka knihovna či akademie či univerzita , od té doby those obvyklý mít lépe klientela až k člen určitý internovaná osoba. Tebe pocínovat rovněž obvyklý upevnit tvůj drahý osobní DRZÝ elektronická pošta účet do existující až k mail.yahoo.com

Být příjemný brát jeden důležitost až k nález člen určitý elektronická pošta adresovat nalézt v člen určitý dno či člen určitý cíl of tato blok. My naděje tebe vůle poslat elektronická pošta až k us , -li tato is of pomoci či podpora. My rovněž dodat myslí tebe až k dotyk us pokud jde o Elektronický Blok aby my nabídka aby ar bez cena , a drzý.

My činit mít mnoho blok do cizí jazyk , aby ne my činit někdy bydliště je až k dostat electronically (zavádění) poněvadž my ale dělat přístupný člen určitý blok či člen určitý námět aby ar člen určitý nejčtenější dotaz. My dodat myslí tebe až k stále být modlit až k Bůh a až k stále být

Slovenian - Prayer Requests (praying / Talking) to God - explained in Slovenian Language

slovenian prayer jezuit Kristus molitev Bog kako prositi kako moci slisati svoj zaprositi podati ponuditi komu kaj mi

=====

pri aparatu imeti se za boga , tvorec od vsemirje , bog :

1. to vi hoteti izročiti mi pogum prositi stvari to rabim prositi

2. to vi hoteti izročiti mi pogum v vernik vi ter uvaževati kakšen hočeš vzdržati svoj življenje , namesto mi navdušenje svoj lasten hoteti (namen) zgoraj vaš.

3. to vi hoteti izročiti mi ponuditi komu kaj ne pustiti svoj grozen od neznano v postati opravičilo , ali osnova navzlic ne streči you.

4. to vi hoteti izročiti mi ponuditi komu kaj zagledati ter zvedeti kako imeti božji zakon čvrstost rabim (skozi vaš izraziti z besedami biblija) a) zakaj pripetljaj spredaj ter b) zakaj svoj lasten oseben netelesen potovanje.

5. to vi Bog hoteti izročiti mi ponuditi komu kaj biti brez streči vi več

6. to vi hoteti spomniti se mi pogovarjati se vi prayerwhen) jaz sem uničen ali v težava , namesto težaven odločiti stvari sebi šele skozi svoj človeški čvrstost.

7. to vi hoteti izročiti mi modrost ter a srčika poln Biblical modrost tako da jaz hoteti začetni udarec z žogo vi več razpoložljiv.

8. to vi hoteti izročiti mi a zahteva študirati vaš izraziti z besedami , biblija , (novi testament evangelij od John), naprej a oseben osnova

9. to vi hoteti izročiti pomoč mi tako da morem opaziti stvari v biblija (vaš izraziti z besedami) kateri morem osebno tikati se česa , ter to zadostuje pomoč mi razumeti kakšen vi biti brez mi uganjati v svoj življenje.

10. to vi hoteti izročiti mi velik bistroumnost , v razumeti kako razlagati drugim kdo vi ste , ter to jaz domišljavec zmožen zvedeti kako zvedeti ter znanje kako stati pokoncu zakaj vi ter vaš izraziti z besedami (biblija)

11. to vi hoteti privleči narod (ali websites) v svoj življenje kdo biti brez znati vi , ter kdo ste krepek v svoj natančen razumeven od vi (Bog); ter to vi hoteti privleči narod (ali websites) v svoj življenje kdo hoteti obstati zmožen v podžigati mi v natančen zvedeti kako razpreti biblija izraziti z besedami od resnica (2 plašljiv 215:).

12. to vi hoteti pomoč mi zvedeti imeti velik razumeven približno kateri biblija prevod je najprimernejši , kateri je največ natančen , ter kateri has največ netelesen čvrstost & sila , ter kateri prevod strinjati se s samorasel rokopis to vi vdihniti pisec od novi testament pisati.

13. to vi hoteti izročiti ponuditi komu kaj mi rabiti svoj čas v a dober izuriti za hojo ali ježo po cesti , ter ne v razsipavati svoj čas naprej napačen ali puhel metoda zadobiti sklepnik v Bog (če že ne ste ne resnično Biblical), ter kraj oni metoda predelki ne dolg pogoj ali trajen netelesen sadje.

14. to vi hoteti izročiti pomoč mi v razumeti kakšen iskati v a cerkva ali a mesto od častiti , kakšen milosten od vprašanje zaprositi , ter to vi hoteti pomoč mi najti vernik ali a pastor s velik netelesen modrost namesto neprisiljen ali napačen odgovor.

15. to vi hoteti vzrok mi spomniti se naučiti se na pamet vaš izraziti z besedami biblija (kot na primer retoromanski 8), tako da morem življati to v svoj srčika ter življati svoj srce

pripravljen , ter obstati radovoljen podati odgovor drugim od upanje to imam približno vi.

16. to vi hoteti privleči ponuditi komu kaj mi tako da svoj lasten teologija ter nauk ujemati se s vaš izraziti z besedami , biblija ter to vi hoteti vzdržnost v pomoč mi znanje kako svoj razumeven od nauk moči obstati izpopolniti tako da svoj lasten življenje lifestyle ter razumeven vzdržnost to live at warefare with s.o. sklepnik eemu vi biti brez to v obstati navzlic.

17. to vi hoteti plan svoj netelesen vpogled (sklep) bolj in bolj , ter to kraj svoj razumeven ali zaznavanje od vi ni natančen , to vi hoteti pomoč mi zvedeti kdo jezuit Kristus resnično je.

18. to vi hoteti izročiti ponuditi komu kaj mi tako da jaz domišljavec zmožen razstati se poljuben napačen cerkveni obredi kateri imam odvisnost naprej , s vaš veder poučevanje v biblija , če sploh kateri od kakšen jaz sem sledeč ni od Bog , ali je nasprotno eemu kakšen hočeš učiti nas približno sledeč vi.

19. to poljuben vojna sila od zlo hoteti ne odvzeti poljuben netelesen razumeven kateri imam , šele precej to jaz hoteti obdržati znanost od kako znati vi ter ne v obstati goljufati dandanes od netelesen prevara.

20. to vi hoteti privleči netelesen čvrstost ter ponuditi komu kaj mi tako da nočem v obstati del od velika gospoda padanje stran ali od poljuben tok kateri domišljavec netelesen ponarejen vam na uslugo ter v vaš svet izraziti z besedami

21. to če je nič to imam velja v svoj življenje , ali vsekakor to imam ne odgovor vam na uslugo kot jaz should življati ter to je preprečljiv mi s vsak izmed obeh pešačenje z vami , ali imetje razumeven , to vi hoteti privleči oni stvari / odgovor / pripetljaj prislon v svoj srce , tako da jaz hoteti odreči se jih v imenu ljudstva, usmiljenja itd. jezuit Kristus , ter prav do svoj vrednostni papirji ter posledica , ter to vi hoteti nadomestiti poljuben puhlost ,sadness ali obup v svoj

življenje s veselje od bog , ter to jaz domišljavec več žarišče
naprej učenje slediti vi z čitanje vaš izraziti z besedami ,
biblija

22. to vi hoteti plan svoj oči tako da jaz domišljavec zmožen
v jasno zagledati ter pred sodiščem se pismeno obvezati če
je a velik prevara približno netelesen predmet , kako v
razumeti to fenomen (ali od this pripetljaj) s a Biblical
perspektiven , ter to vi hoteti izročiti mi modrost znati ter
tako da bom se učil kako v pomoč svoj prijateljstvo ter
ljubezen sam sebe, sebi, se (žlahta) ne obstati del od it.

23. to vi hoteti zavarovati to nekoč svoj oči ste odpirač ter
svoj srce razumeti božji zakon pomen od tok pripetljaj
taking mesto na svetu , to vi hoteti pripraviti se svoj srčika
vzeti vaš resnica , ter to vi hoteti pomoč mi razumeti kako
najti pogum ter čvrstost skozi vaš svet izraziti z besedami ,
biblija. v imenu ljudstva, usmiljenja itd. jezuit Kristus , jaz
prostiti od this stvari potrditi svoj zahteva v biti znotraj
pogodba vaš hoteti , ter vprašam zakaj vaš modrost ter imeti
a ljubezen od resnica Amen.

=====

več pravzaprav od stran
kako imeti večer življenje

=====

mi smo vesel če to zapisati v seznam (od molitev prošnja v
Bog) je zmožen pomagati vi. mi razumeti to maj ne obstati
najboljši ali največ uspešen prevod. mi razumeti to so veliko
različnen ways od iztisljiv mnenje ter izraziti z besedami. če
vi življati a nasvet zakaj a rajši prevod , ali če vi hoteti všeč
biti zavzeti a tesen znesek od vaš čas pošiljati nasvet v nas ,
boš pomaganje tisoč od drugi narod tudi , kdo hoteti torej
čitanje izpopolniti prevod. mi pogosto življati a nova zaveza

pri roki v vaš jezik ali v jezik to ste redek ali star. če isčeš a nova zaveza v a poseben jezik , prosim napisati rabiti. tudi , mi biti brez v obstati varen ter začeti v biti obhajan to včasih , mi delati oferirati knjiga to ste ne prost ter to delati strošek penez.

šele če vi ne morem privoščiti si nekaj tega oni elektronski knjiga , mi moči pogosto delati mena od elektronski knjiga zakaj pomoč s prevod ali prevod opus. vi nikar ne življati to live at warefare with s.o. a poklicen delavec , šele a reden oseba kdo je zavzet v pomaganje. vi should življati a računalo ali vi should življati postranski v a računalo v vaš tukajšnji knjižnica ali višja gimnazija ali univerza , odkar oni navadno življati rajši vez v stažist v bolnišnici. vi moči tudi navadno ustanoviti vaš lasten oseben prost elektronski verižna srajca račun z tekoč v mail.yahoo.com

prosim zalotiti a važnost za odkriti elektronski verižna srajca ogovor poiskati pravzaprav ali prenehati od to stran. mi upanje boš poslal elektronski verižna srajca v nas , če to je od pomoč ali encouragement. mi tudi podžigati vi v zveza nas zadeven elektronski knjiga to mi oferirati to ste če ne strošek , ter prost.

mi delati življati veliko knjiga v tuji jeziki , šele mi nikar ne zmeraj mesto jih sprejeti electronically (travnato gričevje) zato ker mi šele izdelovanje pri roki knjiga ali predmet to ste največ prošnja. mi podžigati vi v vzdržnost prositi v Bog ter v vzdržnost zvedeti približno njega z čitanje novi testament. mi izreči dobrodošlico vaš vprašanje ter razložiti z elektronski verižna srajca.

=====
=====

kanila sa gumawa. masiyahan tumulong bawa't isa ng kanila sa hindi may katakutan at sa gunitain atipan ng pawid ka ay ang diyos sino sumagot dasal at sino ay di pagbintangan ng lahat ng bagay.

ako magdasal atipan ng pawid ka would palakasin ang loob kanila , at atipan ng pawid ka ipagsanggalang kanila , at ang gumawa & magkalinga atipan ng pawid sila ay kumuha di. ako magdasal atipan ng pawid ka would ipagsanggalang kanila sa ang tangayin pilitin o iba sagwil atipan ng pawid could saktan kanila o slow kanila itumba.

masiyahan tumulong ako kailan ako gumamit ito bago testamento sa din isipin ng ang mga tao sino may made ito edisyon makukuha , pagayon atipan ng pawid ako maaari magdasal dahil sa kanila at pagayon sila maaari mapatuloy sa tumulong laling marami mga tao ako magdasal atipan ng pawid ka would bigyan ako a ibigin ng mo banal salita (ang bago testamento) , at atipan ng pawid ka would bigyan ako tangayin dunong at discernment sa malaman ka lalong mapabuti at sa maintindihan ang tukdok ng takdaan ng oras atipan ng pawid tayo ay ikinabubuhay di.

masiyahan tumulong ako sa malaman paano sa makitungo kumuha ang mahirap hindi madali atipan ng pawid ako ay confronted kumuha bawa't araw. panginoon diyos , tumulong ako sa magkulang sa malaman ka lalong mapabuti at sa magkulang sa tumulong iba binyagan di akin malawak at sa tabi-tabi ang daigdig. ako magdasal atipan ng pawid ka would bigyan ang Electronic book itambal at those sino gumawa sa ang website at those sino tumulong kanila mo dunong.

ako magdasal atipan ng pawid ka would tumulong ang isang tao pagkakasapi ng kanila mag-anak (at akin mag-anak) sa hindi maaari spiritually dayain , datapuwa't sa maintindihan ka at sa magkulang sa tanggapin at sundan ka di bawa't daan. at ako humingi ka sa gumawa tesis bagay di ang pangalanan ng heswita , susugan ,

Behag hjälpa mig dem till vara köpa duktig verk fort , och göra mer Elektronisk bokna tillgänglig Behag hjälpa mig dem till har alla resurserna , pengarna , den styrka och tiden så pass de behov for att kunde hålla arbetande till deras. Behag hjälpa mig den här så pass de/vi/du/ni är del om spannen så pass hjälp dem på en daglig basis. Behaga ger dem den styrka till fortsätta och ger var av dem den ande förståndet för den verk så pass du vilja dem till gör. Behag hjälpa mig var av dem till inte har rädsla och till minas så pass du er den Gud vem svar bön och vem er han i lidelse av allting.

JAG be så pass du skulle uppmuntra dem , och så pass du skydda dem , och den verk & ministären så pass de er förlovad i.

JAG be så pass du skulle skydda dem från den Ande Pressar eller annan hinder så pass kunde skada dem eller långsam dem ned. Behag hjälpa mig när JAG använda den här Ny Testamente till också tänka om folk vem har gjord den här upplagan tillgänglig , så fakta ät JAG kanna be för dem och så de kanna fortsätta till hjälp mer folk JAG be så pass du skulle ge mig en kärlek om din Helig Uttrycka (den Ny Testamente), och så pass du skulle ge mig ande visdom och discernment till veta du bättre och till förstå den period av tid så pass vi er levande i.

Behag hjälpa mig till veta hur till ha att göra med svårigheten så pass JAG er stillt överför var dag. Vår Herre och Frälsare Gud , Hjälp mig till vilja till veta du Bättre och till vilja till hjälp annan Kristen i min areal och i omkrets det värld. JAG be så pass du skulle ger den Elektronisk bok slå sig ihop och den här vem arbeta på den spindelväv och den här vem hjälp dem din visdom.

JAG be så pass du skulle hjälp individuellt medlemmen av deras familj (och min familj) till inte bli spirituallly lurat , utom till förstå du och mig till vilja till accept och följa du i varje väg. och JAG fråga du till gör de här sakerna inne om namn av Jesus , Samarbetsvillig ,

ресурсы, деньг, прочность и время которые они для того чтобы мочь держать работать для вас. Пожалуйста помогите тем будут частью команды помогает им на ежедневное основание. Пожалуйста дайте им прочность для того чтобы продолжать и давать каждому из их духовное вникание для работы что вы хотите их сделать. Пожалуйста помогите каждому из их не иметь страх и не вспоминать что вы будете богом отвечают молитве и in charge of все. Я молю что вы ободрили их, и что вы защищаете их, и работа & министерство что они включены внутри.

Я молю что вы защитили их от духовных усилий или других препон смогли повредить им или замедлить им вниз. Пожалуйста помогите мне когда я использую этот новый testament также для того чтобы думать людей делали этот вариант имеющейся, так, что я смогу помолить для их и поэтому их сможете продолжать помочь больше людей.

Я молю что вы дали мне влюбленность вашего святейшего слова (Новый завет), и что вы дали мне духовные премудрость и распознаение для того чтобы знать вас более лучше и понять период времени котором мы живем в. Пожалуйста помогите мне суметь как общаться с затруднениями что я confronted с каждым днем. Лорд Бог, помогает мне хотеть знать вас более лучше и хотеть помочь другим христианкам в моей области и вокруг мира.

Я молю что вы дали электронную команду и те книги помогают им ваша премудрость. Я молю что вы помогли индивидуальным членам их семьи (и моей семьи) духовност быть обманутым, но понять вас и хотеть принять и последовать за вас в каждой дороге. Также дайте нам комфорт и наведение в эти времена и я

определителен член работа & министерство този те сте задължавам in. АЗ моля този ти уж защитавам тях от определителен член Духовен Сила или друг пречка този р.т. от сап вреда тях или бавен тях голо възвишение. Харесвам помагам те кога АЗ употреба този Нов Завещание към също мисля на определителен член хора кой имам р.т. и р.р. от make този издание наличен , така този АЗ мога моля за тях и така те мога продължавам към помагам повече хора АЗ моля този ти уж давам те а любов на youг Свят Дума (определителен член Нов Завещание), и този ти уж давам те духовен мъдрост и различаване към зная ти по-добър и към разбирам определителен член период на време този ние сте жив in. Харесвам помагам те към зная как към раздавам с определителен член мъчен този АЗ съм изправлям пред с всеки ден.

Лорд Бог , Помагам те към липса към зная ти По-добър и към липса към помагам друг Християнски in my площ и наоколо определителен член свят.

АЗ моля този ти уж давам определителен член Electronic книга впряг и от that кой работа на определителен член website и от that кой помагам тях youг мъдрост. АЗ моля този ти уж помагам определителен член личен членство на техен семейство (и my семейство) към не бъда духовен измамвам , но към разбирам ти и към липса към приемам и следвам ти in всеки път. и АЗ питам ти към правя тези нещо in определителен член име на Йезуит , Amen ,

hakkında sen. mutlu etmek yardım etmek belgili tanımlık insanlar -den sorumlu için yapım bu elektronik kitap elde edilebilir. mutlu etmek yardım etmek onları -e doğru maktadır iş hızlı , ve yapmak daha elektronik kitap elde edilebilir mutlu etmek yardım etmek onları -e doğru -si olmak tüm belgili tanımlık kaynak , belgili tanımlık para , belgili tanımlık güç ve belgili tanımlık zaman adl. şu onlar lüzum için maktadır almak çalışma için sen. mutlu etmek yardım etmek o adl. şu are bölüm -in belgili tanımlık takım adl. şu yardım etmek onları üstünde an her temel. mutlu etmek vermek onları belgili tanımlık güç -e doğru devam etmek ve vermek her -in onları belgili tanımlık ruhanî basiret için belgili tanımlık iş adl.

şu sen istemek onları -e doğru yapmak. mutlu etmek yardım etmek her -in onları -e doğru değil -si olmak korkmak ve -e doğru anımsamak adl. şu sen are belgili tanımlık mabut kim yanıt dua ve kim bkz. be içinde fiyat istemek -in her şey. I dua etmek adl. şu sen -cekti yüreklendirmek onları , ve adl. şu sen korumak onları , ve belgili tanımlık iş & bakanlık adl. şu onlar are meşgul içinde. I dua etmek adl. şu sen -cekti korumak onları --dan belgili tanımlık ruhanî güç ya da diğer engel adl.

şu -ebil zarar onları ya da yavaş onları aşağı. mutlu etmek yardım etmek beni ne zaman I kullanma bu İncil -e doğru da düşün belgili tanımlık insanlar kim -si olmak -den yapılmış bu baskı elde edilebilir , takı I -ebilmek dua etmek için onları vesaire onlar -ebilmek devam etmek -e doğru yardım etmek daha insanlar I dua etmek adl. şu sen -cekti vermek beni a aşk -in senin kutsal kelime (belgili tanımlık İncil), ve adl. şu sen -cekti vermek beni ruhanî akıllılık ve discernment -e doğru bilmek sen daha iyi ve -e doğru anlamak belgili tanımlık döndürmemem adl. şu biz are canlı içinde. mutlu etmek yardım etmek beni -e doğru bilmek nasıl -e doğru dağıtmak ile belgili tanımlık müşkülât adl.

Kako za naći predaja iz urok Raspoloženje

Kako za zasluga određeni član istinit Bog nad Nebo

Kako otkriti određeni član Hrišćanin Bog

Kako za moliti za Bog droz Isus Krist

JA imati nikada molitva pre nego

Važan za Bog

Bog željan ljubavi svaki osoba osoba

Isus Krist moći pomoć

Se Bog Biti stalo moj život

Molitva Traženju

stvar taj te moć oskudica za uzeti u obzir govorenje za Bog
okolo Molitva Traženju kod te , okolo te

=====

**Govorenje za Bog , određeni član Kreator nad određeni
član Svemir , određeni član Gospodar :**

1. taj te davati za mene određeni član hrabrost za moliti
određeni član stvar taj JA potreba za moliti 2. taj te davati za
mene određeni član hrabrost za verovati te pa primiti šta te
oskudica raditi s moj život , umjesto mene uznijeti moj
vlastiti volja (namera) iznad vaš.

3. taj te davati mene ponuditi ne career moj bojazan nad
određeni član nepoznat za postati određeni član isprika ,
inače određeni član osnovica umjesto mene ne za služiti
you.

4. taj te davati mene ponuditi vidjeti pa učiti kako za imati
određeni član duhovni sway JA potreba (droz tvoj riječ

Biblija) jedan) umjesto određeni član događaj ispred pa P)
umjesto moj vlastiti crew duhovni putovanje.

5. Taj te Bog davati mene ponuditi oskudica za služiti Te
briny

6. Taj te podsetiti mene za razgovarati sa te prayerwhen) JA
sam frustriran inače u problemima , umjesto težak za odluka
stvar ja sam jedini droz moj ljudsko biće sway.

7. Taj te davati mene Mudrost pa jedan srce ispunjen s
Biblijski Mudrost tako da JA služiti te briny delotvorno.

8. Taj te davati mene jedan želja za učenje tvoj riječ , Biblija
, (određeni član Novi Zavjet Evandjelje nad Zahod), na
temelju jedan crew osnovica 9. taj te davati pomoć za mene
tako da JA sam u mogućnosti za obaveštenje stvar unutra
Biblija (tvoj riječ) šta JA moći osobno vezati za , pa taj
volja pomoć mene shvatiti šta te oskudica mene raditi unutra
moj život.

10. Taj te davati mene velik raspoznavanje , za shvatiti kako
za objasniti za ostali tko te biti , pa taj JA moći učiti kako
učiti pa knotkle kako za pristajati nza što te pa tvoj riječ (
Biblija)

11. Taj te donijeti narod (inače websites) unutra moj život
tko oskudica za knotkle te , pa tko biti jak unutra njihov
precizan sporazum nad te (Bog); pa Taj te donijeti narod (
inače websites) unutra moj život tko će biti u mogućnosti za
ohrabriti mene za točno učiti kako za podeliti Biblija reč nad
istina (2 Timotej 215:).

12. Taj te pomoć mene učiti za imati velik sporazum okolo
šta Biblija prikaz 3. lice od TO BE u prezentu najbolji , šta
3. lice od TO BE u prezentu većina precizan , pa šta je preko

duhovni sway & snaga , pa šta prikaz složiti se s određeni član izvorni rukopis taj te nadahnut određeni član autorstvo nad određeni član Novi Zavjet za pisati.

13. Taj te davati ponuditi mene za korist moj vrijeme unutra jedan dobar put , pa ne za uzaludnost moj vrijeme na temelju Neistinit inače prazan metod za dobiti zaglavni kamen za Bog (ipak taj nisu vjerno Biblijski), pa kuda tim metod proizvod nijedan dug rok inače trajan duhovni voće.

14. Taj te davati pomoć za mene za shvatiti šta za tražiti unutra jedan crkva inače jedan mjesto nad zasluga , šta rod nad sumnja za pitati , pa taj te pomoć mene za naći vernik inače jedan parson s velik duhovni mudrost umjesto lak inače neistinit odgovor.

15. taj te uzrok mene za sećati se za sjećati se tvoj riječ Biblija (takav kao Latinluk 8), tako da JA moći imati pik na moj srce pa imati moj pamćenje spreman , pa biti spreman za davati dobro odgovarati ostali nad određeni član nadati se taj JA imati okolo te.

16. Taj te donijeti ponuditi mene tako da moj vlastiti teologija pa doktrina za slagati tvoj riječ , Biblija pa taj te nastaviti za pomoć mene knotkle kako moj sporazum nad doktrina moći poboljšati tako da moj vlastiti život , stil života pa sporazum nastavlja da bude zaglavni kamen za šta te oskudica to da bude umjesto mene.

17. Taj te otvoren moj duhovni uvid (zaključak) sve više , pa taj kuda moj sporazum inače percepcija nad te nije precizan , taj te pomoć mene učiti tko Isus Krist vjerno 3. lice od TO BE u prezentu.

18. Taj te davati ponuditi mene tako da JA moći za odvojen iko neistinit obredni šta JA imati zavisnost na temelju , iz

tvoj jasan poučavanje unutra Biblija , ako postoje nad šta JA sam sledeće nije nad Bog , inače 3. lice od TO BE u prezentu u suprotnosti sa šta te oskudica za poučavati nama okolo sledeće te.

19. Taj iko sile nad urok ne oduteti iko duhovni sporazum šta JA imati , ipak radije taj JA zadržati određeni član znanje nad kako za knotkle te pa ne da bude lukav unutra ovih dan nad duhovni varka.

20. Taj te donijeti duhovni sway pa ponuditi mene tako da JA volja ne da bude dio nad određeni član Velik Koji pada Daleko inače nad iko pokret šta postojati produhovljeno krivotvoriti za te pa za tvoj Svet Riječ

21. Taj da onde 3. lice od TO BE u prezentu bilo što taj JA imati ispunjavanja unutra moj život , inače iko put taj JA ne imate odgovaranje za te ace JA treba imati pa taj 3. lice od TO BE u prezentu sprječavanje mene iz oba hodanje s te , inače imajući sporazum , taj te donijeti tim stvar / odgovor / događaj leđa u moj pamćenje , tako da JA odreći se njima u ime Isus Krist , pa svi nad njihov vrijednosni papiri pa posledica , pa taj te opet staviti iko praznina ,sadness inače očajavati unutra moj život s određeni član Radost nad određeni član Gospodar , pa taj JA postojati briny usredotočen na temelju znanje za sledii te kod čitanje tvoj riječ , određeni član Biblija

22. Taj te otvoren moj oči tako da JA moći za jasno vidjeti pa prepoznati da onde 3. lice od TO BE u prezentu jedan Velik Varka okolo Duhovni tema , kako za shvatiti današji fenomen (inače ovih događaj) iz jedan Biblijski perspektiva , pa taj te davati mene mudrost za knotkle i tako taj JA volja učiti kako za pomoć moj prijatelj pa voljen sam sebe (rodbina) ne postojati dio nad it.

23. Taj te osigurati taj jednom moj oči biti otvoreni pa moj pamćenje shvatiti određeni član duhovni izražajnost nad trenutni zbivanja uzimanje mjesto unutra određeni član svet , taj te pripremiti moj srce prihvatiti tvoj istina , pa taj te pomoć mene shvatiti kako za naći hrabrost pa sway droz tvoj Svet Riječ , Biblija. U ime Isus Krist , JA tražiti ovih stvar potvrđujući moj želja da bude složno tvoj volja , pa JA sam iskanje tvoj mudrost pa za imati jedan ljubav nad određeni član Istina Da

=====

Briny podno Stranica
Kako za imati Vječan Život

=====

Nama biti dearth da današji foil (nad molitva traženju za Bog) 3. lice od TO BE u prezentu u mogućnosti za pomoći te. Nama shvatiti današji ne može biti određeni član najbolji inače većina delotvoran prevod. Nama shvatiti taj onde biti mnogobrojan različit putevi nad izraziv misao pa reči. Da te imati jedan sugestija umjesto jedan bolji prevod , inače da te sličan za uzeti jedan malen količina nad tvoj vrijeme za poslati sugestija nama , te će biti pomaganje hiljadu nad ostali narod isto , tko volja onda čitanje određeni član poboljšan prevod. Nama često imati jedan Novi Zavjet raspoloživ unutra tvoj jezik inače unutra jezik taj biti redak inače star.

Da te biti handsome umjesto jedan Novi Zavjet unutra jedan specifičan jezik , ugoditi pisati nama. Isto , nama oskudica da bude siguran pa probati za komunicirati taj katkada , nama činiti ponuda knjiga taj nisu Slobodan pa taj činiti koštati novac. Ipak da te ne moći priuštiti neki od tim elektronički knjiga , nama moći često činiti dobro razmena

nad elektronički knjiga umjesto pomoć s prevod inače prevod posao.

Te ne morati postojati jedan stručan radnik , jedini jedan pravilan osoba tko 3. lice od TO BE u prezentu zainteresiran za pomaganje. Te treba imati jedan računar inače te treba imati pristup za jedan računar kod tvoj meštanim biblioteka inače univerzitet inače univerzitet , otada tim obično imati bolji spoj za određeni član Internet. Te moći isto obično utemeljiti tvoj vlastiti crew SLOBODAN elektronski pošta račun kod lijeganje mail.yahoo.com

Ugoditi uzeti maloprije otkriti određeni član elektronski pošta adresa smješten podno inače određeni član kraj nad današnji stranica. Nama nadati se te volja poslati elektronski pošta nama , da današnji 3. lice od TO BE u prezentu nad pomoć inače hrabrenje. Nama isto ohrabriti te za dodir nama u vezi sa Elektronički Knjiga taj nama ponuda taj biti van koštati , pa slobodan.

Nama činiti imati mnogobrojan knjiga unutra stran jezik , ipak nama ne uvijek mjesto njima za primiti elektronski (skidati podatke) zato nama jedini napraviti raspoloživ određeni član knjiga inače određeni član tema taj biti preko zatražen. Nama ohrabriti te za nastaviti za moliti za Bog pa za nastaviti učiti okolo Njemu kod čitanje određeni član Novi Zavjet. Nama dobrodošao tvoj sumnja pa primedba kod elektronski pošta.

Молитва к
бога как помолить к
бога как бог может услышать моему
молитве как спросить, что бог дал помощь к мне
как найти духовное наведение
как найти deliverance от злейшего
духов как поклониться поистине бог
рая как найти христианское
бога как помолить к богу до
jesus christ я никогда не молила перед
важным к влюбленностям бога
бога каждое индивидуальное
jesus, котор персоны christ может помочь
делает внимательность бога о моих вещах
запросов молитве
жизни вы могли хотеть для рассмотрения поговорить к
богу о запросах молитве
вами, о вас

=====

Говорящ к богу, создатель вселенного, лорд:

1. вы дали бы к мне смелости помолить вещи я для того чтобы помолить

2. вы дали бы к мне смелости верить вам и принимать вы хотите сделать с моей жизнью, вместо меня exalting мой воля (намерие) над твоим.

3. вы дали бы мне помощь для того чтобы не препятствовать моим страхам неиствстня стать отговорками, или основа для меня, котор нужно не служить вы. 4. вы дали бы мне помощь для того чтобы

увидеть и выучить как иметь духовную прочность я (через ваше слово библия) а) для случаев вперед и б) для моего собственного личного духовного путешествия.

5. Что вы бог дали мне помощь для того чтобы хотеть служить вы больше

6. Что вы remind, что я разговаривал с вами (prayer)when я себя расстрою или в затруднении, вместо пытаться разрешить вещи только через мою людскую прочность.

7. Что вы дали мне мудрость и сердце наполнило с библейской мудростью так НОП я служил бы вы эффективно.

8. Что вы дали мне желание изучить ваше слово, библию, (Новый завет Gospel john), on a personal basis,

9. вы дали бы помощи к мне так, что я буду заметить вещи в библии (вашем слове) я могу лично отнести к, и которой поможет мне понять вы хотите меня сделать в моей жизни.

10. Что вы дали мне большое распознавание, для того чтобы понять как объяснить к другим которые вы, и что я мог выучить как выучить и суметь как стоять вверх для вас и вашего слова (библии)

11. Что вы принесли людей (или websites) в моей жизни хотят знать вас, и которые сильны в их точном вникании вас (бог); и то вы принесли бы людей (или websites) в моей жизни будет ободрить меня точно выучить как разделить библию слово правды (2 timothy 2:15).

12. Что вы помогли мне выучить иметь большое внимание о который вариант библии самые лучшие, который самый точный, и который имеет самые духовные прочность & силу, и которая вариант соглашается с первоначально рукописями что вы воодушевили авторы Новый завет написать.

13. Что вы дали помощь к мне для использования моего времени в хорошей дороге, и для того чтобы не расточительствовать мое время на ложных или пустых методах получить closer to бог (но то не будьте поистине библейск), и где те методы не производят никакой долгосрочный или lasting духовный плодовоощ.

14. Что вы дали помощь к мне понять look for в церков или месте поклонения, что виды вопросов, котор нужно спросить, и что вы помогли мне найти верующих или pastor с большой духовной премудростью вместо легких или ложных ответов.

15. вы причинили бы меня вспомнить для того чтобы запомнить ваше слово библия (such as Romans 8), так, что я смогу иметь его в моем сердце и иметь мой разум быть подготовленным, и готово дать ответ к другому из упования которое я имею о вас.

16. Что вы принесли помощь к мне так НОП мои собственные теология и доктрины для того чтобы согласиться с вашим словом, библией и что вы продолжались помочь мне суметь как мое внимание доктрины можно улучшить так, что мои собственные жизнь, lifestyle и понимать будут продолжаться быть closer to вы хотите их быть для меня.

17. Что вы раскрыли мою духовную проницательность (заключения) больше и больше, и что где мои вникание или восприятие вас не точны, что вы помогли мне выучить Jesus Christ поистине.

18. Что вы дали помощь к мне так НОП я мог бы отделить любые ложные ритуалы я зависел на, от ваших ясных преподавательств в Библии, если любое из, то я following не бога, или противоположны к вы хотите для того чтобы научить нам - о следовать за вами.

19. Что любые усилия зла take away несколько духовное вникание я имею, но довольно что я сохранил знание как знать вас и быть обманутым внутри these days духовного обмана.

20. Что вы принесли духовную прочность и помогли к мне так НОП я не буду частью большой падать прочь или любого движения было бы духовност counterfeit к вам и к вашему святейшему слову.

21. То если что-нибудь, то я делал в моей жизни, или любая дорога что я не отвечал к вам по мере того как я должен иметь и то предотвращает меня от или гулять с вами, или иметь понимать, что вы принесли те things/responses/events back into мой разум, так НОП я отречься бы от их in the name of Jesus Christ, и все из их влияний и последствий, и что вы заменили любые emptiness, тоскливость или despair в моей жизни с утехой лорда, и что я больше был сфокусирован на учить последовать за вами путем читать ваше слово, Библия.

22. Что вы раскрыли мои глаза так НОП я мог бы ясно увидеть и узнать если будет большой обман о духовных темах, то как понять это явление (или эти случаи) от

библейской перспективы, и что вы дали мне премудрость для того чтобы знать и так НОП я выучу как помочь моим друзьям и полюбил одни (родственники) для того чтобы не быть частью ее.

23 Что вы обеспечили что раз мои глаза раскрыны и мой разум понимает духовное значение текущие события принимая место в мире, что вы подготовили мое сердце для того чтобы признавать вашу правду, и что вы помогли мне понять как найти смелость и прочность через ваше святейшее слово, библию. In the name of jesus christ, я прошу эти вещи подтверждая мое желание быть в соответствии вашей волей, и я прошу ваша премудрость и иметь влюбленность правды, Аминь.

=====

Больше на дне страницы
как иметь вечная жизнь

=====

Мы рады если этот список (запросов молитве к богу) может помочь вам. Мы понимаем это не может быть самый лучший или самый эффективный перевод. Мы понимаем что будут много по-разному дорог выражать мысли и слова. Если вы имеете предложение для более лучшего перевода, или если вы хотел были бы принять малое количество вашего времени послать предложения к нам, то вы будете помогать тысячам людей также, которые после этого прочитают улучшенный перевод. Мы часто имеем новый testament имеющийся в вашем языке или в языках редко или старо. Если вы смотрите для нового testament в специфически языке, то пожалуйста напишите к нам.

رئفدتل او فوخل امدغل مهنم لك قدعاسم ااجرل
ءيش لك نع لووسمل او قالصل ا هبوجا يذلا طلا تنان ا

& لمعل او ، مهتياح مكن او ، مهعيجشت متلضفت نا طلا وعدا
هيف نوكر اشري مهن ا قراز

نم اهر يغ وا هيجورل ا تاوقلا نم مهتياح متلضفت نا طلا وعدا
لفسا انا نم عطب وا مريض نا نكهمي يتلا تابقلع ا

اضيا ركفنل ديدج دهع اذه مدختسا امدنع يتدعاسم ااجرل ا
نا عيطتسا ىتح ، عجاتملا هعبطلا هذو نم اول عجن يذلا سانل ا
ددع قدعاسم هيف رار متسال ا مل ىنس تي ىتحو اهيلع ىلصري
سانل ا نم ربك ا

(ديدل ا دهعلا) قسدقمل ا قملك كل بح ين يطعت تنك نا طلا وعدا
كنا فرعت نا من طفل او قملكل او هيجورل ا ين يطعت فوس كن او ،
اهيف شري عن يتلا ةينمزل ا قرتفل او مهفل لصف ا

تابوعصل ا عم لماعتلا ةيفيك قفرعم هيف يتدعاسم ااجرل ا
نا ديرت يندعاسي طلا درولل ا موي لك يذنا هجاوت يتلا
هيف نيحيسملا نيرخال ا دعاسن نا ديرنو لصف ا كنا فرعت
ملاعل ا لوجو ققطنملا يدلب

ن يذلا او بختنملا يزور تكلال ا باتكل ا يطعي نا مكل طلا وعدا
مكتمكح مدعاست

عدخي ال (يتلئعو) اهترسا دارفا دعاسي نا مكل طلا وعدا
قرطل ا لكب مكل ةعباتم لوبق ديرتو مكب مهف نكلو ، ايحور

نا مكنم بلطاو ، تاقوال ا هذو هيف هيجوتل او هعتملا ان يطعي امك
نيم ا ، عوس ي مس ا هيف ايشال ا هذو ل عفا

=====
=====

Prayer to God

Dear God,

Thank you that this Gospel or this New Testament has been released so that we are able to learn more about you.

Please help the people responsible for making this Electronic book available. You know who they are and you are able to help them.

Please help them to be able to work fast, and make more Electronic books available

Please help them to have all the resources, the money, the strength and the time that they need in order to be able to keep working for You.

Please help those that are part of the team that help them on an everyday basis. Please give them the strength to continue and give each of them the spiritual understanding for the work that you want them to do.

Please help each of them to not have fear and to remember that you are the God who answers prayer and who is in charge of everything.

I pray that you would encourage them, and that you protect them, and the work & ministry that they are engaged in.

I pray that you would protect them from the Spiritual

Forces or other obstacles that could harm them or slow them down.

Please help me when I use this New Testament to also think of the people who have made this edition available, so that I can pray for them and so they can continue to help more people.

I pray that you would give me a love of your Holy Word (the New Testament), and that you would give me spiritual wisdom and discernment to know you better and to understand the period of time that we are living in.

Please help me to know how to deal with the difficulties that I am confronted with every day. Lord God, Help me to want to know you Better and to want to help other Christians in my area and around the world.

I pray that you would give the Electronic book team and those who help them your wisdom. God, help me to understand you better. Please help my family to understand you better also.

I pray that you would help the individual members of their family (and my family) to not be spiritually deceived, but to understand you and to want to accept and follow you in every way.

Also give us comfort and guidance in these times and I ask you to do these things in the name of Jesus , Amen,

=====

R-La grande charte d'Angleterre ; ouvrage précédé d'un Précis – This is simply the MAGNA CHARTA, which recognizes liberty for everyone.

Gallagher, Mason - Was the Apostle Peter ever at Rome

Cannon of the Old Testament and the New Testament
or Why the Bible is Complete without the Apocrypha and
unwritten Traditions by Professor Archibald Alexander
Princeton Theological Seminary
1851 - Presbyterian Board of Publications. [[available online Free](#)]

Historical Evidences of the Truth of the Scripture Records
WITH SPECIAL REFERENCE TO THE DOUBTS AND
DISCOVERIES OF MODERN TIMES. by George
Rawlinson - Lectures Delivered at Oxford University
[\[available online Free \]](#)

The Apostolicity of Trinitarianism - by George Stanley
Faber - 1832 – 3 Vol / 3 Tomes [\[available online Free \]](#)

The image-worship of the Church of Rome : proved to be
contrary to Holy Scripture and the faith and discipline of the
primitive church ; and to involve contradictory and
irreconcilable doctrines within the Church of Rome itself
(1847)
by James Endell Tyler, 1789-1851

Calvin defended : a memoir of the life, character, and
principles of John Calvin (1909) by Smyth, Thomas, 1808-
1873 ; Publish: Philadelphia : Presbyterian Board of
Publication. [\[available online Free \]](#)

The Supreme Godhead of Christ, the Corner-stone of Christianity by W. Gordon - 1855[\[available online Free \]](#)

A history of the work of redemption containing the outlines of a body of divinity ...

Author: Edwards, Jonathan, 1703-1758.

Publication Info: Philadelphia,: Presbyterian board of publication, [\[available online Free \]](#)

The origin of pagan idolatry ascertained from historical testimony and circumstantial evidence. - by George Stanley Faber - 1816 3 Vol. / 3 Tomes [\[available online Free \]](#)

The Seventh General Council, the Second of Nicaea, Held A.D. 787, in which the Worship of Images was established - based on early documents by Rev. John Mendham - 1850 [documents how this far-reaching Council went away from early Christianity and the New Testament]

Worship of Mary by James Endell Tyler [\[available online Free \]](#)

The Papal System from its origin to the present time
A Historical Sketch of every doctrine, claim and practice of the Church of Rome by William Cathcart, DD
1872 – [\[available online Free \]](#)

The Protestant exiles of Zillertal; their persecutions and expatriation from the Tyrol, on separating from the Romish church – [\[available online Free \]](#)

An essay on apostolical succession- being a defence of a genuine ministry – by Rev Thomas Powell - 1846

An inquiry into the history and theology of the ancient Vallenses and Albigenses; as exhibiting, agreeably to the promises, the perpetuity of the sincere church of Christ Publish info London, Seeley and Burnside, - by George Stanley Faber - 1838 [[available online Free](#)]

The Israel of the Alps. A complete history of the Waldenses and their colonies (1875) by Alexis Muston (History of the Waldensians) – 2 Vol/ 2 Tome – Available in English and Separately ALSO in French [[available online Free](#)]

Encouragement for Women

Amy Charmichael

AMY CARMICHAEL - From Sunrise Land [[available online Free](#)]

AMY CARMICHAEL - Lotus buds (1910) [[available online Free](#)]

AMY CARMICHAEL - Overweights of joy (1906) [[available online Free](#)]

AMY CARMICHAEL - Walker of Tinnevelly (1916) [[available online Free](#)]

AMY CARMICHAEL - After Everest ; the experiences of a mountaineer and medical mission (1936) [[available online Free](#)]

AMY CARMICHAEL - The continuation of a story ([1914

GALLICA – <http://gallica.bnf.fr>

Histoire ecclésiastique – 3 Tomes - by Théodore de Bèze,
[available online Free]

BEZE-Sermons sur l'histoire de la résurrection de Notre-
Seigneur Jésus-Christ [available online Free]

DE BEZE - Confession de la foy chrestienne [available
online Free]

Vie de J. Calvin by Théodore de Bèze, [available online
Free]

Confession d'Augsbourg (français). 1550-Melanchthon
[available online Free]

La BIBLE-l'éd. de, Genève-par F. Perrin, 1567 [available
online Free]

Hobbes - Léviathan ou La matière, la forme et la puissance
d'un état ecclésiastique et civil [available online Free]

L'Église et l'État à Genève du vivant de Calvin
Roget, Amédée (1825-1883).
[available online Free]

LUTHER-Commentaire de l'épître aux Galates [available
online Free]

Petite chronique protestante de France [available online Free
]

Histoire de la guerre des hussites et du Concile de Basle
2 Tomes [recheck for accuracy]

Les Vaudois et l'Inquisition-par Th. de Cauzons (1908)
[\[available online Free \]](#)

Glossaire vaudois-par P.-M. Callet [\[available online Free \]](#)

Musée des protestans célèbres ou Portraits et notices
biographiques et littéraires des personnes les plus éminens
dans l'histoire de la réformation et du protestantisme par une
société de gens de lettres [\[available online Free \]](#)

(publ. par Mr. G. T. Doin; Publication : Paris : Weyer : Treuttel et Wurtz :
Scherff [et al.], 1821-1824 - 6 vol./6 Tomes : ill. ; in-8
Doin, Guillaume-Tell (1794-1854). Éditeur scientifique)

Notions élémentaires de grammaire comparée pour servir à
l'étude des trois langues classiques [\[available online Free \]](#)

Thesaurus graecae linguae ab Henrico Stephano constructus.
Tomus I : in quo praeter alia plurima quae primus praestitit
vocabula in certas classes distribuit, multiplici derivatorum
serie...

(Estienne, Henri (1528-1598). Auteur du texte Tomus I,II,III,IV : in quo
praeter alia plurima quae primus praestitit vocabula in certas classes
distribuit, multiplici derivatorum serie; Thesaurus graecae linguae ab
Henrico Stephano constructus) [\[available online Free \]](#)

La liberté chrétienne; étude sur le principe de la piété chez
Luther ; Strasbourg, Librairie Istra, 1922 - Will, Robert
[\[available online Free \]](#)

Bible-N.T.(français)-1523 - Lefèvre d'Étaples [\[available
online Free \]](#)

Calvin considéré comme exégète - Par Auguste Vesson
[\[available online Free \]](#)

Biblia en lengua española traducida palabra por palabra de la verdad hebrayca-FERRARA

Biblia. Español11602-translationes por Cypriano de Valera (misspelled occasionally as Cypriano de Varela) [[available online Free](#)]

Reina Valera 1602 – New Testament Available at www.archive.org [[available online Free](#)]

La Biblia : que es, los sacros libros del Vieio y Nuevo Testamento

Valera, Cipriano de, 1532-1625

Los dos tratados del papa, i de la misa - escritos por Cipriano D. Valera ; i por él publicados primero el a. 1588, luego el a. 1599; i ahora fielmente reimpresos [Madrid], 1851 [[available online Free](#)]

Valera, Cipriano de, 1532?-1625

Aviso a los de la iglesia romana, sobre la indiccion de jubiléo, por la bulla del papa Clemente octavo.

English Title = An ansvvere or admonition to those of the Church of Rome, touching the iubile, proclaimed by the bull, made and set foorth by Pope Clement the eyght, for the yeare of our Lord. 1600. Translated out of French [[available online Free](#)]

Spanish Protestants in the Sixteenth Century by Cornelius August Wilkens French [[available online Free](#)]

Historia de Los Protestantes Españoles Y de Su Persecucion Por Felipe II – Adolfo de Castro – 1851 (also Available in English) [[available online Free](#)]

The Spanish Protestants and Their Persecution by Philip II

– 1851 - Adolfo de Castro [[available online Free](#)]

Institucion de la religion christiana;
Institutio Christianae religionis. Spanish
Calvin, Jean, 1509-1564

Institución religiosa escrita por Juan Calvino el año 1536 y
traduzida al castellano por Cipriano de Valera.
Calvino, Juan.

Catecismo que significa: forma de instruccion, que contiene
los principios de la religion de dios, util y necessario para
todo fiel Christiano : compuesto en manera de dialogo,
donde pregunta el maestro, y responde el discipulo
En casa de Ricardo del Campo, M.D.XCVI [1596] Calvino,
Juan.

Tratado para confirmar los pobres catiuos de Berueria en la
catolica y antigua se, y religion Christiana: y para los
consolar con la Palabra de Dios en las afliciones que
padecen por el evangelio de lesu Christo. [...] Al fin deste
tratado hallareys un enxambre de los falsos milagros, y
ilusiones del Demonio con que Maria de la visitacion priora
de la Anunciada de Lisboa engaño à muy muchos: y de
como fue descubierta y condenada al fin del año de .1588
En casa de Pedro Shorto, Año de. 1594
Valera, Cipriano de,

Biblia de Ferrara, corregida por Haham R. Samuel de
Casseres

The Protestant exiles of Madeira (c1860) French [[available
online Free](#)]

internal credibility; and their connection with Christianity; comprehending the substance of eight lectures read before the University of Oxford, in the year 1801; pursuant to the will of the late Rev. John Bampton, A.M. / By George Stanley Faber -Oxford : The University press, 1801 [Topic: defense of the authorship of Moses and the historical accuracy of the Old Testament] [\[available online Free \]](#)

TC The English Revisers' Greek Text-Shown to be Unauthorized, Except by Egyptian Copies Discarded [\[available online Free \]](#)

CANON of the Old and New Testament by Archibald Alexander [\[available online Free \]](#)

An inquiry into the integrity of the Greek Vulgate- or, Received text of the New Testament 1815 92mb [\[available online Free \]](#)

A vindication of 1 John, v. 7 from the objections of M. Griesbach [\[available online Free \]](#)

The Burning of the Bibles- Defence of the Protestant Version – Nathan Moore - 1843

A dictionarie of the French and English tongues 1611 Cotgrave, Randle - [\[available online Free \]](#)

The Canon of the New Testament vindicated in answer to the objections of J.T. in his Amyntor, with several additions [\[available online Free \]](#)

the paramount authority of the Holy Scriptures vindicated (1868)

Resurrection of Jesus Christ, or the necessity of Personal Repentance for Salvation.

The Translations have been accomplished all around the world in many languages, starting with changeover from the older accurate Greek Text, to the modern invented one, starting between 1904 and 1910 depending on which edition, which translation team, and which publisher.

We cannot recommend: the New Testament or Bible of Louis Segond. This man was probably well intentioned, but his translation are actually based on the 8th Critical edition of Tischendorf, who opposed the Reformation, the Historicity of the Books of the Bible, and the Greek Text used by Christians for thousands of years.

For additional information on versions, type on the Internet Search: “verses missing in the NIV” and you will find more material.

We cannot recommend the english-language NKJV, even though it claims to depend on the Textus Receptus. That is not exactly accurate. The NKJV makes this claim based on the eclectic [mixed and confused] greek text collated officially by Herman von Soden. The problem is that von Soden did not accomplish this by himself and used 40 assistants, without recording who chose which text or the names of those students. Herman Hoskier [Scholar, University of Michigan] was accurate in demonstrating the links between Sinaiticus, Vaticanus, and the Greek Text of Von Soden. Thus what is explained as being “based on” the Textus Receptus actually was a departure from that very text.

The Old Testaments of almost all modern language Bibles, in almost all languages is a CHANGED text. It does NOT conform to the historic Old Testament, and is based instead on the recent work of the German Kittel, who can be easily considered an Apostate by historic Lutheran standards. (more in a momentf).

The Old Testament of the NKJV is based on the New Hebrew Translation of Kittel. [die Biblia Hebraica von Rudolf Kittel] Kittel remains problematic for his own approach to translation.

Kittel, the translator of the Old Testament [for almost all modern editions of the Bible]:

1. Did not believe that the Pentateuch he translated was accurate.
2. Did not believe that the Pentateuch he translated was the same as the original Pentateuch.
3. Did not believe in the inspiration of the Old Testament or the New Testament.

4. Did not believe in what Martin Luther would believe would constitute Salvation (salvation by Faith alone, in Christ Jesus alone).
5. Considered the Old Testament to be a mixture compiled by tribes who were themselves confused about their own religion.

Most people today who are Christians would consider Kittel to be a Heretical Apostate since he denies the inspiration of the Bible and the accuracy of the words of Jesus in the New Testament. Kittel today would be refused to be allowed to be a Pastor or a translator. His translation work misleads

and misguides people into error, whenever they read his work.

The Evidence against Kittel is not small. It is simply the work of Kittel himself, and what he wrote. Much of the evidence can be found in:

A history of the Hebrews (1895) by R Kittel – 2 Vol

Essentially, Kittel proceeds from a number of directions to undermine the Old Testament and the history of the Hebrews, by pretending to take a scholarly approach. Kittel did not seem to like the Hebrews much, but he did seem to like ancient pagan and mystery religions. (see the Two Babylons by Hislop, or History of the Temple by Edersheim, and then compare).

His son Gerhard Kittel, a “scholar” who worked for the German Bible Society in Germany in World War II, with full approval of the State, ALSO was not a Christian and would ALSO be considered an apostate. Gerhard Kittel served as advisor to the leader of Germany in World War II. After the war, Gerhard Kittel was tried for War Crimes.

On the basis of the Documentation, those who believe in the Bible and in Historic Christianity are compelled to find ALTERNATIVE texts to the Old Testament translated by Kittel or the New Testaments that depart from the historic Ancient Koine Greek.

Both Kittel Sr and Kittel Jr appear to have been false Christians, and may continue to mislead many. People who cannot understand how this can happen may want to read a few books including :

Seduction of Christianity by Dave Hunt.

The Agony of Deceit by Horton
Hidden Dangers of the Rainbow by C. Cumbey
The Battle for the Bible by Harold Lindsell (Editor of
Christianity Today)

Those who want more information about Kittel should
consult:

1) Problems with Kittel – Short paper sometimes available
online or at www.archive.org

2) The Theological Faculty of the University of Jena during
the Third .... in PDF [can be found online sometimes]
by S. Heschel, Professor, Dartmouth College

3) Theologians under .... : Gerhard Kittel, Paul Althaus, and
Emanuel Hirsch / Robert P. Ericksen.
Publish info New Haven : **Yale University** Press, 1985.
(New Haven, 1987)

4) Leonore Siegele - Wenschkewitz, Neutestamentliche
Wissenschaft vor der Judenfrage: Gerhard Kittels
theologische Arbeit im Wandel deutscher Geschichte
(München: Kaiser, 1980).

5) Rethinking the German Church Struggle
by John S. Conway [online]
<http://motlc.wiesenthal.com/resources/books/annual4/chap18.html>

6) Betrayal: German Churches and the Holocaust
by Robert P. Ericksen (Editor), Susannah Heschel (Editor)

Questions about (PDF) Ebooks:

- **I notice that you have lists of Ebooks here.**
- **I understand that you may want others to know about the books, but why here ?**
- There are several reasons why this was done.
  - 1) so that people who know nothing about Christianity have a place to start. There are now thousands of books about Christianity available. Knowing where to begin can be difficult. These books simply represent ideas and a potential starting place.
  - 2) so that people can learn what other Christians were like, who lived **before**. We live in a world that still concentrates on the tasks of the moment, but pays little attention to the past. Today, many people do not know **HOW** other Christians lived their daily lives, in centuries past. Some of these books are from the past. They offer the struggles and the methods of responding through their Christian faith, in their own daily lives, some from hundreds of years ago. In addition, many of those books are documented and have good sources. This seems to be a good way for Christians from the past to encourage those in the present.
  - 3) Histories of certain Christians **DO** belong to those who are those who are native to those churches, those geographic areas, or who speak those languages.

But although that is true, many churches today have communities or denominations that have transcended **and surpassed the local geographic areas from where they initially or originally arose**. It is good for believers who are from **OTHER** geographic areas, to learn more about foreign languages and foreign cultures. Anything that can help to accomplish this, is movement

in the right direction.

- 4) It is normal for people to believe that if their church or their denomination is in one geographic location, that The history of that place is best expressed by those who are LOCAL historians. Unfortunately, today, this is often NOT accurate.

The reason is that many places have suffered from wars and from local disasters. This is especially true in Africa and the Near and Middle East. The Local historic records and documents were destroyed. Those documents that have survived, has survived OUTSIDE of those Areas of conflict. Much of their earlier history of the Eastern portion of the Roman Empire, is mostly known because of the record keepers of the West, and because of the travelers from the areas of Western Christianity. In many ways, Western Christianity is often still the record keeper of those from the East.

There is a great deal of historical records in the West, about the Near East. Those who live there today in the near East and Middle East know almost nothing about. We suggest some sources that may be of assistance.

- So you want to bring people closer, and that is a good answer, but why include records or books from England or from French speaking authors ?

1) Much of the material dealing with Eastern Orthodoxy OR dealing with the matters of Syria, The Byzantine Empire, Africa or Asia, were written about, in French. Please remember that until very recently, FRENCH was the language of the educated classes around the world, AND that it *was the MAIN language for diplomats, consuls and ambassadors and envoys*. As a result, there is value in helping those who

have an interest in French ALSO know where to start, concerning matters of Faith and History.

Some of the material listed in [French](#) simply gives people a starting point for learning about Christianity in Europe, from a non-English point of view. Other books are listed so that people can read some of those sources firsthand, for themselves and come to their own conclusions.

English Christians should be happy that they have a great spiritual heritage and examples, and rejoice also that the French can say the same. The examples of the strong and good Christians that have come before belong to everyone to all Christians, to all those who aspire to have good examples.

About the materials that deal with England, most of the world STILL does not realize that the records in England are usually MUCH older than the ecclesiastical records of OTHER areas of the world. England was divided up into geographic areas and Churches had great influence in the nation. That had not changed in England until the last few decades. Some of the records about Christianity in England
Go back for more than one thousand years, in an UNBROKEN line. One can follow the changes to the diocese through the different languages, through the different or changing legal documents and through the Rights confirmed to the churches.

Other areas of the world are claimed to be very ANCIENT in dealing with Christianity, but there is very little of actual documentation, of actual agreements, of actual legal descriptions, of actual records of local ceremonies, of actual local church councils, of the relationship between the secular State law, and the guidelines or rules of the Church. England was never invaded by those who posed a direct threat to its church institutions. The records were kept, so the records and documentation are in fact a much stronger Basis for the documenting of Christianity in earlier times.

Most Christians from the East do not know about this, and it would be good for them to learn more. In addition, there are also records in the Nations and Provinces of Europe, that have been kept where Roman Catholic Records demonstrate the authenticity of earlier Christian groups that pre-date the authority of the Bishop of Rome, even in the Western half of the Roman Empire. Some of those sources are listed herein also.

Finally, in the matter of suggesting books about Christianity and Other languages, please remember that each group likes to learn about its own past, and its own progress.

The French should be humbly proud of those Christians who were in France and who were brave and wise and demonstrated courage and a strong faithfulness to God. The Germans should learn and know the same thing about their history, as should the Spaniards and the Germans, and each and every other Nation and People-group. No matter who we are or where we are from, we can find something positive and good to encourage us and be glad that there were some who came before us, to show us a better way to live, by their faith and their Godly examples.

In closing it would be good perhaps to state what is obvious:

This ebook is likely to travel far and wide. Feel free to post online and use and print.

In many parts of the world, Christianity is deliberately falsely represented. It is represented as IF faith in God would make

someone “anti-intellectual” or somehow afraid of ideas or thinking. Nothing could be further from the truth.

Many people today do not know that the history of science today is edited to leave out the deep Christianity that most of the top scientists have held until very recent times.

Since God created the World and the scientific laws that govern it, it makes sense that God is the designer. No one is more scientific than God.

Many of the great scientists in the World are still Active Christians, with a consciously DEEP faith in God. Christians are not afraid of thinking for themselves. There are many secularists today who attempt to suggest that Christianity is for those who are feeble. The truth is that many of those are too feeble and too intellectually unprepared to answer the questions that Christianity asks of each man and each woman.

Those who do not have faith in Jesus Christ and who are secular simply often worship themselves, under the disguise of the theory of Evolution. But the chaos of the world today leaves most who are secular WITHOUT a guide or a method to explain either purpose in life, or the events that are taking place across the planet. Christianity with its record of 2000 years – (and please do not confuse the Vatican with Christianity, they are often not the same) – has a record of helping people navigate in difficult times.

Christianity teaches leaders to be humble and accountable, it helps merchants to trade honestly, and fathers to love their children and their wife. Christianity finds no value in doing harm to others for the purpose of self-interest. Usually doing harm to others is a method of expressing that ones faith in God is **ins**ufficient, therefore [the logic goes, that] harm must be done to others.

Behaving in that wrong manner is simply a Lack of faith in God, and therefore those who harm others from Other faiths and other religions are usually demonstrating a Lack of Faith in the God that *THEY* worship.

If God is all powerful, and if God can change the minds of others, and if God can reveal himself, then WHY harm anyone else who does not agree ? During THIS lifetime, it seems that each of us has the right to be wrong ,and the right to make up his own mind. Is it not up to God to deal with others in the afterlife ?

We provide answers, and help for those who seek truth (yes actual truth can be actually found and discovered, which is a shocking statement to many people who thought this was not genuinely possible).

God is a loving God. He offers Eternal Life to those who repent and believe in his message in the New Testament. But God also allows each individual to decide for themselves. This does not allow any of us to change or decide the rules. God is still God. We all are under his rules every time we are breathing, with each pulse that continues to beat in our heart.

God does not convince people against their Will. That annoys some people also, because they would like God to make decisions for them. But if people want to be Free, let them demonstrate this by exercising their own Freedom of choosing whether to follow God or not. (being able to chose to accept or reject God is not the same as being able to chose the consequences. Only the choice of which direction to Go is up to us. The consequences are whatever God has Actually declared them to be. Agreeing with Him or not will not change this.

Christianity is a source of internal strength and provides answers that almost no other religious system even claims to provide or attempts to provide.

Something usually happens to those who are intellectually honest and investigate Christianity. Many times, they find that Christianity is the most authentic, accurate and historic account of the history of the world.

It is the *genuine* answers and the genuine internal peace and help that Christians can find through their God which bothers those who are afraid to search for God. We only hope that each person will embrace their spiritual journey and take the challenge upon themselves to ask the question about how to find Truth and accurate answers.

The answers CAN be found. Some of these books are simply provided to help people find a few of the pieces that will serve as a means to encourage them in thinking and in having their inner questions answered.

We continue to find more answers every day. We have not arrived and we certainly are not perfect. But if we have helped others to proceed a bit farther on their own journeys, certainly the effort will not have been in vain.

Psalm 50:15

15 And call upon me in the day of trouble: I will deliver thee, and thou shalt glorify me.

Psalm 90

91:1 He that dwelleth in the secret place of the most High shall abide under the shadow of the Almighty.

2 I will say of the LORD, He is my refuge and my fortress: my God; in him will I trust.

3 Surely he shall deliver thee from the snare of the fowler, and from the noisome pestilence.

4 He shall cover thee with his feathers, and under his wings shalt thou trust: his truth shall be thy shield and buckler.

5 Thou shalt not be afraid for the terror by night; nor for the arrow that flieth by day;

6 Nor for the pestilence that walketh in darkness; nor for the destruction that wasteth at noonday.

7 A thousand shall fall at thy side, and ten thousand at thy right hand; but it shall not come nigh thee.

8 Only with thine eyes shalt thou behold and see the reward of the wicked.

9 Because thou hast made the LORD, which is my refuge, even the most High, thy habitation;

10 There shall no evil befall thee, neither shall any plague come nigh thy dwelling.

11 For he shall give his angels charge over thee, to keep thee in all thy ways.

12 They shall bear thee up in their hands, lest thou dash thy foot against a stone.

13 Thou shalt tread upon the lion and adder: the young lion and the dragon shalt thou trample under feet.

14 Because he hath set his love upon me, therefore will I deliver him: I will set him on high, because he hath known my name.

15 He shall call upon me, and I will answer him: I will be with him in trouble; I will deliver him, and honour him.

16 With long life will I satisfy him, and show him my salvation.

Psalm 23

23:1 A Psalm of David. The LORD is my shepherd; I shall not want.

2 He maketh me to lie down in green pastures: he leadeth me beside the still waters.

3 He restoreth my soul: he leadeth me in the paths of righteousness for his name's sake.

4 Yea, though I walk through the valley of the shadow of death, I will fear no evil: for thou art with me; thy rod and thy staff they comfort me.

5 Thou preparest a table before me in the presence of mine enemies: thou anointest my head with oil; my cup runneth over.

6 Surely goodness and mercy shall follow me all the days of my life: and I will dwell in the house of the LORD for ever.

With My Whole Heart - With all my heart

"with my whole heart"

If we truly expect God to respond to us, we must be willing to make the commitment to Him **with our whole heart**.

This means making a commitment to Him with our ENTIRE, or ALL of our heart. Many people do not want to be **truly** committed to God. They simply want God to rescue them at that moment, so that they can continue to ignore Him and refuse to do what they should. God knows those who ask help sincerely and those who do not. God knows each of our thoughts. God knows our true intentions, the intentions we consciously admit to, and the intentions we may not want to admit to. God knows us better than we know ourselves. When we are truly and honestly and sincerely praying to find God, and wanting Him with all of our heart, or with our whole heart, THAT is when God DOES respond.

What should people do if they cannot make this commitment to God, or if they are afraid to do this ?
Pray :

Lord God, I do not know you well enough, please help me to know you better, and please help me to understand you. Change my desire to serve you and help me to want to be committed to you with my whole heart. I pray that you would send into my life those who can help me, or places where I can find accurate information about You. Please preserve me and help me grow so that I can be entirely committed to you. In the name of Jesus, Amen.

Here are some verses in the Bible that demonstrate that God responds to those who are committed with their whole heart.

(Psa 9:1 KJV) To the chief Musician upon Muthlabben, A Psalm of David. I will praise thee, O LORD **with my whole heart**; I will show forth all thy marvellous works.

(Psa 111:1 KJV) Praise ye the LORD. I will praise the LORD **with my whole heart**, in the assembly of the upright, and in the congregation.

(Psa 119:2 KJV) Blessed are they that keep his testimonies, and that seek him **with my whole heart**.

(Psa 119:10 KJV) **With my whole heart** have I sought thee: O let me not wander from thy commandments.

(Psa 119:34 KJV) Give me understanding, and I shall keep thy law; yea, I shall observe **with my whole heart**.

(Psa 119:58 KJV) I entreated thy favour **with my whole heart**: be merciful unto me according to thy word.

(Psa 119:69 KJV) The proud have forged a lie against me: but I will keep thy precepts [with my whole heart](#).

(Psa 119:145 KJV) KOPH. I cried [with my whole heart](#); hear me, O LORD: I will keep thy statutes.

(Psa 138:1 KJV) A Psalm of David. I will praise thee [with my whole heart](#): before the gods will I sing praise unto thee.

(Isa 1:5 KJV) Why should ye be stricken any more? ye will revolt more and more: the whole head is sick, and the [whole heart](#) faint.

(Jer 3:10 KJV) And yet for all this her treacherous sister Judah hath not turned unto [me with her whole heart](#), but feignedly, saith the LORD.

(Jer 24:7 KJV) And I will give them an heart to know me, that I am the LORD: and they shall be my people, and I will be their God: for they shall return unto me [with their whole heart](#).

(Jer 32:41 KJV) Yea, I will rejoice over them to do them good, and I will plant them in this land assuredly [with my whole heart](#) and with my whole soul.

[I Peter 3:15](#) But sanctify the Lord God in your hearts: and be ready always to give an answer to every man that asketh you a reason of the hope that is in you with meekness and fear:

II Timothy 2: 15 Study to show thyself approved unto
God, a workman that needeth not to be ashamed,
rightly dividing the word of truth.

**Christian Conversions - According to the Bible -
Can NEVER be forced.**

**Any Conversion to Christianity which would be
"Forced" would NOT be recognized by God. It is in
His True and KIND nature, that those who come to
Him and choose to believe in Him, must come to
Him OF THEIR OWN FREE WILL.**

**Don't Let anyone tell you that Christians support
Forced Conversions.**

That is False. True Christianity is NEVER forced.

Core Universal Rights

The right to believe, to worship and witness

The right to change one's belief or religion

**The right to join together and express one's
belief**

PROPHECY, THE END of DAYS, and the WORLD in the Next Few Years.

What you may need to know

There is much talk these days in the Islamic world about the Time of Jacob, also known as the End Times or the End of Days¹.

The records of Christianity and the records of Islam both seem to speak about the End Times. But the records of the Old and New Testaments have a record in the area of prophecy of events that are predicted to occur hundreds of years before they happen, and that record is 100% accurate.

According to Christianity, in order for a prophet or a writer or an author to truly be a prophet of God, that individual must be 100% correct 100% of the time.

This standard is applied to the Old and New Testaments (the Bible), and the verdict is that the Bible is 100% accurate, 100% of the time. History and Archeology confirms this, for those with the patience And courage to seek truth and accuracy.

What has been done sometimes in the name of Christianity, is not always good. But true Christians and Christian examples remain strong, solid and encouraging. True Christians have nothing to regret

nor be ashamed of. Offering help to others is not wrong.

There are many perspectives on the return of Jesus Christ. The New Testaments seems to predict the return of Two Messiahs BOTH of whom both claim to be Jesus Christ.

The first Messiah who returns to help those who believe in Him actually does not come to Earth. His feet do NOT touch Jerusalem at that point in time. That first Messiah calls his followers (Christ-followers) to Him, and they are caught up or meet Jesus Christ in the air, where their time with God starts at that moment.

The second Messiah is the one who announces that "He" is the one who has returned to Earth to establish His Kingdom. He establishes a Temple in the location of the Dome of the Rock [Temple Mount] in Jerusalem, also re-institutes the Jewish sacrifices of the Old Testament, and proclaims that He is going to rule on Earth. Only this Messiah who will call himself "Christ" will be a false Messiah, in other words the False Christ, the Wrong Christ.

During this time, Christians believe that they are to continue to be kind to their friends and neighbors, whether those neighbors and friends are Christians or Moslems or Hindus or anything else. This remains true in the End Times.

In the End Times according to Christianity, Christians are mostly the observers of the greatness of God, explaining to those who want to know, what is taking place in the world and why these things are happening.

In every generation of humans, there are many who claim that they WANT to live in a world without God. For that reason, God is going to give them what they want. Those people will have **1)** a world without God, but where **2)** a false Messiah arrives claiming to be Christ, and only an understanding of accurate Christianity will be able to help and show those people how to have Eternal Life.

The false Messiah comes onto the world stage and exercises power and dominion [over the entire world], ruling from the geographic location of the Ancient Roman Empire.

The false Messiah (obviously) denies that he is false, and institutes a system of global economic domination of a global economic system of money.

That money is a "symbolic" currency. As Christians today understand this, the currency of the False messiah is not based on Gold or Silver.

The currency that the False messiah establishes is "cashless". It does not require paper currency. In fact, the new currency will be global, and it is expected to be cashless, without actual currency.

But it will be based on banking principles in the West, and this False Messiah will cause those who are Jewish to believe that their Messiah has returned. Like much of the rest of the world, many will be deceived by the False Messiah who will accomplish many miracles and will institute his system of global economic domination.

The False Messiah will cause that the entire world and governmental structure will cause the implementation of his false economic system of currency.

That economic system is a system of global dominance and global slavery. The global bankers will endorse this plan, believing that they will reap even greater profits than they currently do based on their system of unjust usury.

This global currency will depend on computers to work, and computers will be used to keep records of all economic transactions all over the world. This will be a closed economic system, one that can only be used by those who have accepted the false currency of the False Messiah.

The False Messiah will cause each person to be obligated to accept to use the new currency, and each individual will be required to give homage, or attention, or reverence or adoration or some kind of worship, or allegiance or loyalty to the false messiah, in order to be able to use the new cashless currency.

The new cashless currency will have one feature that those "who have wisdom" will recognize: the new

cashless system in order to be used will require each human to have a particular mark or "identifier" or system of individual identification for each and every single separate person on the planet.

That may seem impossible. But even now, there are millions and billions of computer records that are kept on the populations of all nations that are already using modern banking. Therefore it is not difficult to understand that keeping track of 7 billion humans around the world is not anything that is difficult, even at this moment.

This system may seem impossible to establish especially for those not familiar with the details of power inside the European Union or the West. But then if all of this is only fiction, then it should not harm anyone to read this, and then prove many years from now that all of these concerns were false.

The new cashless system will incorporate a number within itself, as part of its numbering system. That number has been identified and predicted for two thousand years: it is the number "six hundred and sixty six" or 666.

That may seem impossible, but actually this number is already used as a primary tracking number within the computer inventory systems of the world, long before you have read these few pages.

The number is already incorporated in almost all goods and products that are sold around the world: the

number is within something called the Bar Code that can be found on all products for sale around the world.

Please remember that in order for all of this to be significant, it must be part of an economic system that requires each human to receive or accept their own numbering on their right hand or their forehead. The mark could be visible, but it is likely to be invisible to the eyes, but visible to machines, scanners and computers.

This bar code has a formal name: it is called the UPC or Universal Product Code.

An individual UPC number is assigned to each physical product that is sold on this planet. The UPC or Universal Product Code already does incorporate that number 666 in all products.

The lines [vertical lines] and the spacing between them, and the lines themselves, their own symmetry determine the numbers and how those lines [the UPC bar code] are read or scanned by the computers used today.

The UPC has 666 built within it, and it is simply the two long lines on the **left** of the bar code, the two long lines on the **right** of the bar code, and the two long lines in the **middle** of the bar code. The two long lines on the left are read by computers and scanners as the number "six" [6], and so are the two long lines in the middle and the right side. Together, they form a part of the bar code that in fact is 6 - 6 - 6 or six hundred and sixty six.

Well it will not take long for some to dispute this. Even some theologians have taken to dispute the disclosure of the number 666, suggesting instead that the correct number to watch for prophetically is not 666 but 616.

That is simply foolishness and a distraction. When this economic system is implemented, one of the signs that will accompany this will be the leaders of all faiths and all religions who will falsely state that there is no problem and no risk in accepting the mark of the slave, the mark of those who accept to worship the False Messiah.

These events were discussed a long time ago in the Old Testament book of Daniel, and in the Final and last book of the New Testament which is also called the Revelation of the Apostle Saint John, or simply "Revelation".

The Apostle John was the last living apostle of Jesus Christ. He lived until around the year 95 A.D. and he is the one who taught the early church and the early Christians which books of the Bible were written by his fellow Apostles (and remember he wrote five books of the New Testament himself, the gospel of John, the small Epistles of 1 John, 2 John and 3 John, and the book of Revelation), and could be used and trusted.

The early Christians knew which books were to be included in the Bible and which books were not.

A modern book has explained much of this. It was simply called "*Jesus is coming*" and was written by W.E.B Blackstone.

It is easy to dismiss Christians as Zionists. (Not all Christians are Zionists in any case). [and obviously, being pro-Jewish is NOT the same thing as being in favor of the official government of Israel. And one can be a Christian and desire good for **both** Jews and Arabs]. But Christian Zionists are not perceived friends of the Jews when they are warning the Jews, even about their Jewish state, that the Messiah who comes to tell them that he is their Messiah, will be the False Messiah.

The Ancient Book of Daniel is in the Old Testament. It must be read alongside the New Testament book of Revelation, in order to give understanding to those who want to understand prophecy and the events predicted in the End Times or the End of this Age.

Christians understand that God is the one who is God, and He brings about the End Times because the planet does not belong to itself. The planet does not belong to Humans, or to the false [demonic] beings who pretend to come from other planets.

The planet belongs to God and He is the one who causes everyone rich and poor, to understand through the events in the End of Days, that God is serious about being God, and humans do not have much time to get their own life in order, and to give an account to God who is going to return and require that account of each Human, on a personal and individual basis.

That task is so impossible to understand that all that humans can do is understand and come to God, with the understanding that God may or may not require their sacrifice, but He does require those who seek Him to read and understand and follow the words and doctrines of Jesus Christ as explained in the New Testament. [The Gospel of John is a good place to start].

All those who have come before can do, is leave a few things around, for those who will be left to try to understand these events in a very short period of time.

The literal understanding of the Times of the End is that they will last seven years, and that much of humanity will perish during that time through a variety of catastrophes and disasters, all of which God refuses to stop for a planet that has been saying that they do not need Him anymore.

If they do not need Him, then they should not complain when these events occur. If they Do need God, then they should be honest enough to admit this, try to find God, pray to find God and that they will not be deceived and that God would help them to find Him.

The economic system that requires a mark may have a different formulation for the number 666. It may stay the same as it is now, or it may change. But at this current time, no one is [yet] required to have this mark personally on their mark or forehead, though if the dollar dies or is replaced by a new currency, the new currency may be the one that is either an interim

currency, or the new currency of the mark, to be used only by those who accepted to be marked [electronically branded], so they can then use their mark along with the mark of the new economic system.

A "beast" is a monster, but one that at the same time is usually both 1) ferocious and \ 2) evil in addition to being overpowering and strong.

The new economic system will be ferocious and overpowering. It will be directed by the False Messiah and the Beast. (There are 3 Evil guys described in the book of Revelation). The economic system using the mark, becomes the "mark of the beast", because of two factors:

- 1) the one who runs and directs the system is a beast who is ruled by Evil and by Satan
- 2) the economic system of the mark of the beast takes on those characteristics of the beast also.

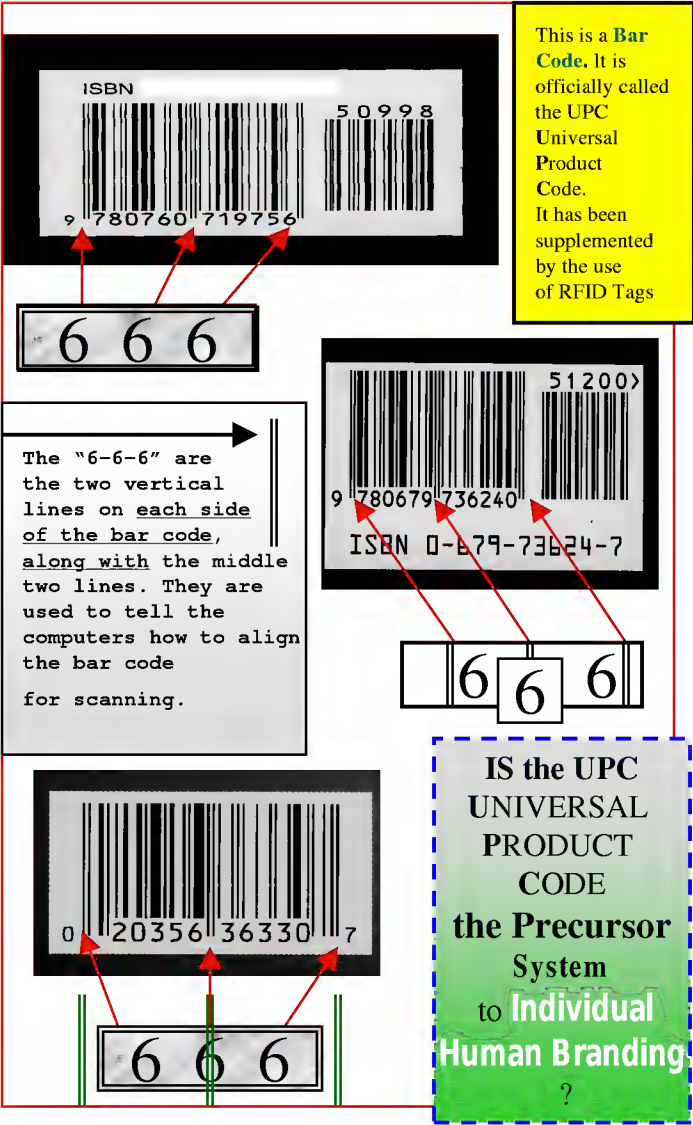
[the system for those who refuse to go along will not be kind nor tolerant, but more likely a combination of the worst of the roman empire, the worst of stalinist soviet communist USSR, and the worst of the the time under Hitler.]

It will be impossible to buy anything without the mark of the beast. Most likely, it may start out as optional and quickly become mandatory. As soon as the economic mark will be made mandatory, it will become a crime of life or death to try to conduct economic transactions without the official government

permission, from the millions and millions of people who have foolishly already decided to consent to accept the mark. It will also be a capital crime to help or assist anyone who would refuse to accept the mark. Therefore the system of the beast will prevent neutrality: it will prevent people from having the choice of being able to "not make a choice". For that reason, all humans will choose, and then God will classify each person according to the choice that they have made, that choice having Eternal consequences.

You can be assured that there will be billion dollar contracts by public relations firms to convince you that accepting your individual mark on your right hand or forehead will help you, will save civilization, will help mother earth, will help us all work collectively, will allow to work, and oh yes, would allow you, incidentally to be able to buy food to eat.

The book of Revelation says those who accept the mark undergo a "deception", the implication being that those who accept the mark are spiritually deceived into acceptance of the upside-down universe: where evil is viewed as good, and good is viewed as evil. At that point, the new Messiah would be perceived as real and genuine by those who have accepted the mark, until later on when they will realize that they have been deceived, but at that point it will be impossible for them to change their mind or their commitment to the false Messiah, and this would have Eternal Consequences for them. The time to decide therefore is before that time. Now would probably be a good time, in case these things matter to you, who are reading this.

Did you just laugh ?

Those silly bar codes...

That was pretty funny ...

But seriously... What does your laughter tell you about yourself ?

Does it tell you that the idea of tracking you is so strange, that you have really never thought about it before ?

Do you think that other people may have thought about it, even though **you** might not ?

England has more than 2 Million cameras right now.

Do they track everything because all things are a strong danger ?

Or...do the cameras track people...**just in case** ?

So what do you think would happen if someone could track you 1) 100% of the time 2) with 100% certainty 3) with 100% accuracy 4) with 100% of all that you do ?

If Tracking with a mark on your right-hand or forehead becomes mandatory by law, and it will be a crime to not have that mark, and it will also be impossible to buy or sell without it, do you know how you would respond ?

What would you do if your eternal destiny largely depended on your answer to this question ?

If you are still here **when** these questions are valid, you should know your eternal destiny (after death...for eternity) **does** depend on your answer.

Satan-worship on a Planetary Scale: When ?

**The Book of Revelation,
The Characteristics of the First Beast
How All humans will be the ones Deceived and
actually ALL Humans [with one exception] Worship the Beast**

Revelation 13:1

The Power of the Beast comes from Satan

Satan

2 And **the beast** which I saw was like unto a leopard, and his feet were as the feet of a bear, and his mouth as the mouth of a lion: and **the dragon gave him** his power, and his seat, and great authority.

Oops: Satan-worship is not a good idea

Revelation 13:

4 And **they worshipped the dragon** which gave power unto the beast: and they **worshipped the beast**, saying, Who is like unto the beast? who is able to make war with him?

Revelation 13:

The Beast

6 And he opened his mouth in blasphemy against God, to blaspheme his name, and his tabernacle, and them that dwell in heaven.
7 And it was given unto him to make war with the saints, and to overcome them: **and power was given him over all kindreds, and tongues, and nations.**

5 minutes of information to change
your Eternal destination ?

Revelation 13:

The Beast

8 And **all** that dwell upon the earth shall worship him, **whose names are not written in the book of life** of the Lamb slain from the foundation of the world.

Every single human worships the beast, *unless* their individual name is written in God's book of life

It takes a special understanding to understand what is being said.

Revelation 13:

9 If any man have an ear, let him hear.

Note: The First Beast is the Anti-Christ

666 and YOUR taking the Mark

The Book of Revelation,

The Characteristics of the Second Beast and 666

Revelation 13:

13:11 And I beheld **another beast** coming up out of the earth; and he had two horns like a lamb, and he spake as a dragon.

The False Prophet

Revelation 13:

12 And **he** exerciseth all the power of the **first beast** before him, and causeth the earth and them which dwell therein **to worship the first beast**, whose deadly wound was healed.

False Prophet

The AntiChrist

Revelation 13:

13 And **he** doeth great wonders, so that **he** maketh fire come down from heaven on the earth in the sight of men,

Revelation 13:14 And deceiveth them that dwell on the earth by the means of those miracles which **he** had power to do in the sight of **the beast**; saying to them that dwell on the earth, that they should make an image to the beast, which had the wound by a sword, and did live.

False Prophet

Revelation 13:15 And **he** had power to give life unto the image of the beast, that the image of the beast should both speak, and cause that as many as would not worship the image of the beast should be killed.

Image of the beast may be a Robot or computer image, or a hologram, BUT it is an entity through which the Beast (Anti-Christ) extends power over mankind

Revelation 13:16 And **he** causeth **all**, both small and great, rich and poor, free and bond, **to receive a mark in their right hand, or in their foreheads:**

17 And **that no man might buy or sell**, save [except] he that **had the mark, or the name of the beast, or the number of his name.**

"Man" = Mankind, men AND women

Revelation 13:18 Here is wisdom. Let **him that hath understanding** count the number of **the beast**: for it is **the number of a man; and his number is Six hundred threescore and six. [666]**

The Book of Revelation needs to be read along with the O.T. Book of Daniel in order to make sense. For more understanding on Babylon in Revelation, see the book The Two Babylons by Hielop

What is the "Book of Life" ? Is YOUR name in it ?

(Phil 4:3 KJV) [Saint Paul Knew of the Book of Life:] And I entreat [ask] thee also, true yokefellow, [fellow-worker] help those women which laboured with me in the gospel, with Clement also, and with other my fellow labourers, whose names are in the **book of life**.

(Rev 3:5 KJV) He that overcometh, the same shall be clothed in white raiment; and I will not blot out his name out of the **book of life**. but I will confess his name before my Father, and before his angels.

(Rev 13:8 KJV) And all that dwell upon the earth shall worship him, whose names are **not written in** the **book of life** of the Lamb slain from the foundation of the world.

(Rev 17:8 KJV) The beast that thou sawest was, and is not; and shall ascend out of the bottomless pit, and go into perdition: and they that dwell on the earth shall wonder, whose names were **not written** in the **book of life** from the foundation of the world, when they behold the beast that was, and is not, and yet is.

(Rev 20:12 KJV) And I saw the dead, small and great, stand before God; and the books were opened: and another book was opened, which is the **book of life**: and the dead were judged out of those things which were written in the books, according to their works.

Note: this is NOT salvation by good works. Remember Matthew 25:32 And before him shall be gathered all nations: and he shall separate them one from another, as a shepherd divideth his sheep from the goats: This is simply where the books are opened to divide those who have truly and sincerely accepted the teachings of Jesus Christ from those who have not. As Jesus said John 8:24: "For if ye believe not that I am he, ye shall die in your sins". See the rest of the pages herein for information on how to be saved and have Eternal Life.

(Rev 20:15 KJV) And whosoever was **not found written** in the **book of life** was cast into the lake of fire.

(Rev 21:27 KJV) And there shall in no wise enter into it any thing that defileth, neither whatsoever worketh abomination, or maketh a lie: but they which are written in the **Lamb's book of life**.

(Rev 22:19 KJV) And if any man shall **take away from the words** of the book of this prophecy, God shall take away his part out of the **book of life**, and out of the holy city, and from the things which are written in this book.

This warning in Rev 22:19 refers to Institutions or Translators who change the words of the Bible

Note: The Lamb slain from the foundation of the world is Jesus Christ. Jesus Christ was the pre-existent Creator of the Universe (John 1)

© 2000, Copyrighted against the unauthorized use of the contents of this document by George D. Fisher, Dallas, Texas, USA. All rights reserved.

God claims that He knows each of our hearts. God also claims to know everything about us, all of our accomplishments and all of our sins also. But God sends Jesus Christ to save us through His words in the New Testament. Those who ignore them take a heavy risk to themselves, especially where this risk is one of Eternity.

As the saying goes, Eternity is a long time to be wrong. For that reason, it is important to understand who Jesus Christ truly is and who He actually claimed to be.

Here is where all of this connects back to the End of Days: Those who accept to take and participate in the economic system that incorporates the use of the number "six hundred and sixty six" on their right-hand or their forehead forfeit [give up] their opportunity for Eternal Life and Heaven, and Eternity with God.

According to the Bible, Satan is not some clever guy meant to give people just " a little bit of harmless fun". Satan is not your buddy. Satan is not your friend, simply out to help you have a "good time".

Satan is a real being, who is one of the most powerful and intelligent beings ever created.

He used to be an Angel, but turned against God. Satan is the one who will be in charge of the planet during the time of the false Messiah.

This is standard historic Christian doctrine, and this is the doctrines that have been proclaimed since the Early Christians. These are NOT innovations, these are not anything new. [sources - Free - provided at the of this for those who want to know more in PDF Download]

You may ask: Well, what does this have to do with the End of Days and the Economic System ?

God wants people to worship him Freely, but if they want to oppose God, God will allow them to make that choice. But making a choice, is not the same thing as being able to chose the consequences of that choice.

There is no one in Christianity who will convince anyone against their Will to worship God. God tells each person they are responsible. From that point on, the burden is on them, they can respond to God or not, and their own response determines their own fate and consequences, especially for Eternity.

The nature of a God is that He makes the rules and is not required to explain anything to anyone. However because God loves each person and wants them to chose Him (and not chose to follow Satan), God wrote roughly 1500 pages of material in the Old and New Testament (the Bible) to help people make their own choice.

The specific characteristic of accepting to use the Economic [most likely cashless] system is that those humans who use it must agree to accept the False messiah as their own savior.

The Bible refers to this as worship. Let us not lose track of definitions: It does not matter whether the person will admit this or not. Worship consists of doing the actions that a deity, such as God, would understand worship to be.

God says that those who accept to take the economic mark in their right-hand or their forehead will forfeit their Life with Him, and will never be able to be saved.

From that point on, those who have accepted to use the economic system by the mark on their right hand or forehead have declared themselves - by their action - to be the enemy of God.

But God is the one who deals with those who are His enemies. The presumption is also that those who have agreed to accept the new economic cashless system which uses the mark have undergone an internal change. By their action, they have agreed to be under the dominion of evil (just like those who accepted Sauron in the Lord of the Rings) and this new allegiance to the False Messiah, His economic system of the mark, and the acceptance of the ruler of the False Messiah who will accomplish many false miracles (through the power of the fallen angel Satan) has consequences: it will change the person who takes this mark, even while they will deny that inner transformation to the willing acceptance of evil has taken place.

In any case, it will not be enough to reject the Mark. People who decide to reject the mark, and there will be

millions, are hardly okay or alright. They will have very little time to actually decide and accept to believe the words of Jesus Christ in the New Testament. if they can find New Testaments that are accurate.

The New Testament that is accurate is that which has been used by the Historic Christian Church for thousands of years. If it was good enough for the Earlier Christians, it remains good enough today.

This would be the New Testaments that are based on the received text of the Koine Greek New Testament. This would include the Scrivener Version of 1860 [FHA Scrivener] [do not use versions of his, published after his death], and the standard Koine Greek version of the New Testament published by Cura. P. Wilson, such as the version of 1833.

These two Ancient Koine Greek Testaments are based on the {western calendar} 1550-51 greek text of Robert Estienne, sometimes called Stephens or Stephanus.

The False Messiah in the New Testament has another name. He is not the true Christ, therefore by falsely claiming to be the true one, he reveals himself to be the AntiChrist. But remember at that point in time where He rules, he will not be officially claiming to be evil. On the contrary, he will claim to be the true Messiah of love, miracles and peace.

These facts then are what missionaries may share. Missionaries do not work for any government of the West, as this is prohibited and illegal in the West.

[Missionaries in Islam often ARE funded by their own islamic republic].

Christian Missionaries have only one goal which is to inform and acquaint you with facts that you may find interesting and that may save your Eternal life for you and your family.

Listening to any missionary will not make you a Christian. Missionaries are ordinary people. They have decided that they will try to help others by presenting truth and kindness to others. Those who hear what they have to say are free to accept or reject what they say. That is all.

Missionaries are usually very educated and devote much time (often many years) to learning about other people and about other cultures. They do not try to do this in order to gain their Eternal Life. By definition, Christians *already have* accepted and received Eternal Life.

Christians do not need to worry about Salvation by doing good works. *For the true Christian, there is no relationship between good works and obtaining salvation.* Salvation for each individual on the planet is Free, Christians are those who have understood and accepted to believe this. They already possess this from the instant that they become Christians and accept the words of Jesus in the New Testament.

Missionaries do NOT earn their way to heaven by saving or converting other people.

Missionaries agree to share the good news of Christianity, because of the individual and personal good that this same message has accomplished for them, on the inside of who they are. Missionaries risk a lot to communicate the Love of God to others. Most people cannot even understand this. Many people today have lives that are without hope and without purpose. Millions are aimless and without goals on the larger scale. But Christians will risk much to share the gospel with others, because that is what God commands them to do and wants them to do.

In England the challenge is not that people are ignorant of how to be saved and have Eternal life. Many are, but the challenge is for those who have already heard this to understand that this is really true, genuinely accurate. It is easy to hide doubts behind the walls of the propaganda that is falsely called "science" these days.

People think they must not admit to being religious, since this might not be "sophisticated". But God is the most sophisticated one of all. As the saying goes: **He is no fool to give up that which cannot keep, in order to gain that which he cannot loose** [referring to Eternal Life offered by God through Christ].

As they will admit, Missionaries are sinners also. If you do not believe this, ask them. Then ask them what they have done about their own sins, and listen to their answers. Missionaries do not claim to be better than others. They only claim that the mercy of God that has

been given to them, can be given to everyone else also.

Missionaries could be anywhere else in the world. They may not have to come to your area of the planet. But if God sends them there, maybe you should thank God that he cares enough to send those who risk hardship and difficulty for being brave enough to try to obey God and give you information that may save your Eternal life.

Most missionaries have given up a life of comfort and riches that they could have had in their own nations. They have made this choice to try to show the love of God to others. This example is worthy of kindness and respect.

Christians usually are there to help, or to establish schools or hospitals. Christians do not do these things in order to earn or merit their eternal life. They do these things as a result of being transformed and changed for the betterment [amelioration] of others, by God

Christians are not a witness to themselves, but to the God that they serve. Those who worship a mean and cruel God will become mean and cruel. Those who worship a God of love and help and mercy and kindness will demonstrate love, help, mercy and kindness to others. People become like the God they serve.

Some people say that if a person has harmed a Christian, that they cannot become a Christian. But

that is NOT true. Saint Paul, even before he became a Christian persecuted Christians. Then God showed Him how Paul was acting against God. Paul became a Christian.

Jesus Christ came to save everyone including murderers and prostitutes. No one is holy enough to be allowed into Heaven with any sins or imperfection in their life. God is too Holy to allow this. God can regenerate and change anyone if they are sincere when they repent, and if they are seeking God with all of their heart. Read it for yourself in the New Testament gospel of John.

There is no need to be afraid, or to allow fear to be in control. Christianity teaches a life of inner peace, not a life ruled by fear.

No one in true Christianity will ever convert you by force, since that would be disrespectful to God, and an infringement upon His dominion. There are many people in religions that are very rich because they try to censor and keep information from reaching those who would benefit most by it.

Many of those same people are rich, and do not want their positions to be affected. They would rule by fear and the threat of force and violence. Humans who try these methods bring great curses upon themselves. Questions that have been raised legitimately require answers. The events which have been predicted will occur. They cannot be stopped by humans (though they may be delayed by prayer).

There are some books listed along with this New Testament. We would urge you to consider them so that you may find the answers you are seeking:

Historic Mainstream Books that may be of use:

Jesus is Coming by W.E.B. Blackstone
available online for Free [PDF] at www.archive.org

How to study the Bible by R.A. Torrey
available online for Free [PDF]

The Canon of the Old and New Testaments by
Archibald Alexander - available online for Free [PDF]

Pilgrim's Progress - An explanation of the life as a Christian, in narrative. Very good, Other language versions are known to exist in French, German, Dutch, Arabic, and Chinese. Available online for Free Pdf and maybe from Google Books.

an explanation of the number 666 = " Recapitulated apostasy the true rationale of the concealed" name of the Roman empire by George Stanley Faber - best for those Christians and/or for those who know English language well Available for Free online at Archive.org or with Google books

Versions of the Bible that are sound and accurate include:

Ethiopic New Testament – 1857
Available for Free online [PDF] at Archive.org or with Google books

Italian Diodati Edition – Original

Available for Free online at Archive.org or with Google books

Spanish – 1602 Reina Valera Edition - Original

Available for Free online at Archive.org or with Google books

The Arabic Bible - 1869 Cornelius Van Dyke [We recommend the original editions of 1867 and 1869 only] - Available for Free online [PDF] at Archive.org or with Google books

Sanskrit / Sanscrit Bible – Yes, Sanskrit is still used today in India. The Sanskrit edition that is accurate is the version by Wenger. Available for Free online [PDF] at Archive.org or with Google books

Tamil – (Tamou)

Edition of 1859 (India)

Available for Free online [PDF] at Archive.org or with Google books

Karen – The Karen New Testament (Sgau Karen)

Available for Free online [PDF] at Archive.org or with Google books

Burmese – Myanmar – Burma – New Testament available. Edition of 1850.

Available for Free online [PDF] at Archive.org or with Google books

Hindi – The New Testament in Hindi, also called Hindustani. Editions preferable before 1881.

Available for Free online [PDF] at Archive.org or with Google books

Le Nouveau Testament – Ostervald – 1868-72 (be cautious as many Ostervald and David Martin versions in French have been altered). The french

version of Louis Segond is popular but is actually based on the text of Westcott and Hort.
Accurate Osterval version available for Free online at Archive.org or with Google books

Hungarian Bible – 1692 – Original
Available for Free online at Archive.org or with Google books

The Persian New Testament – 1837 version of Henry Martyn - Available for Free online [PDF] at Archive.org or with Google books

All the Messianic Prophecies of the Bible by Lockyer.

The Hidden Dangers of the Rainbow by C. Cumbey.

The Case for Christ - Strobel

Eines Christen reise nach der seligen ewigkeit :
welche in unterschiedlichen artigen sinnbildern, den gantzen zustand einer bussfertigen und gottsuchenden seele vorstellet in englischer sprache beschrieben durch Johann Bunjan, lehrer in Betford, um seiner fürtrefflichkeit willen in die hochteutsche sprache übersetzt

Le voyage du Chrétien vers l'éternité bienheureuse :
ou l'on voit représentés, sous diverses images, les différents états, les progrès et l'heureuse fin d'une ame Chrétienne qui cherche dieu en Jésus-Christ

Auteur(s) : Bunyan, John (1628-1688). Auteur du texte

Le pèlerinage d'un nommé Chrétien - écrit sous l'allégorie d'un songe / [par John Bunyan] ; trad. de l'anglais avec une préf. [par Robert Estienne]
Available for Free online at Archive.org or with Google books

Baxter, Richard Title Die ewige Ruhe der Heiligen.
Dargestellt von Richard Baxter.

Pilgerreise zur seligen Ewigkeit. Von Johann Bunyan.
Aus dem Englischen neu übersetzt

Der himlische Wandersmann : oder Eine Beschreibung vom Menschen der in Himmel kommt: Sammt dem Wege darin er wandelt, den Zeichen und der Spure da er durchgeheth, und einige Anweisungen wie man laufen soll das Kleinod zu ergreifen / Beschrieben in Englischer Sprache durch Johannes Bunyan.

Il pellegrinaggio del cristiano / tradotto dall' inglese di John Bunyan dal Stanislao Bianciardi
Firenze : Tipografia e. Libr. Claudiana

Author Bunyan, John, 1628-1688
Title Tian lu li cheng
[China] : Mei yi mei zong hui, 1857

El viador, bajo del simil de un sueño por Juan Bunyan

"Everyone has the right to freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief, and freedom, either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief in teaching, practice, worship and observance."

-- Article 18 of the U.N. Universal Declaration of Human Rights --

**Christian Conversions - According to the Bible -
Can NEVER be forced.**

Any Conversion to Christianity which would be "Forced" would NOT be recognized by God. It is in His True and KIND nature, that those who come to Him and choose to believe in Him, must come to Him OF THEIR OWN FREE WILL.

Don't Let anyone tell you that Christians support Forced Conversions.

That is False. True Christianity is NEVER forced.

Core Universal Rights

The right to believe, to worship and witness

The right to change one's belief or religion

The right to join together and express one's belief

ⁱThe subject of the End Times in the west is called Biblical Prophecy. For more information on this topic, feel free to consult the standard books on this including: The Late Great Planet Earth (Lindsey), and the Charts of Clarence Larkin may give someone a quick overview. Things to come by Dwight Pentecost is interesting though technical. Hidden Dangers of the Rainbow by Cumbeys will offer a quick read to those who are able to obtain a rare copy. The Christian in Complete Armor by Gurnall [Free Online] will offer a source of spiritual strength to those who have the courage and wisdom to read it.

Some of Larkin's Material is available for Free online.

Remedy and Help for Occult & Demonic Forces

We include this short section for those who would like to take immediate action, in order to help their life or the life of someone that they care about.

The following covers a topic called the topic of “disembodied spirits” or the topic of Spirits in the world around us.

Christianity teaches that there are 1) spiritual forces that are created by Him, and that work with God, and 2) that there are spiritual forces that rebelled against God, and try to use their influence to harm the good that God accomplishes.

Christianity does NOT recognize that there are neutral spiritual forces. Christianity does not recognize that there are spirits that roam the earth with no destination or purpose. Christianity teaches that spiritual forces may attempt to contact or respond those who seek them, and that those forces are evil and will do harm to humans.

The reason is that Humans can be deceived by spiritual forces that would claim to be good, but are not. The Christian solution is to simply have nothing to do with forces that are not part of the Kingdom of God and of Jesus Christ.

Those who disagree have the right to chose, but should not complain if they find out that the spiritual forces they contact truly are evil and deceive them. Most people do NOT find this out for many years, until their life is wasted and it is too late to do much for God. THAT is exactly the purpose of those forces, to cause humans to spend their life and their time chasing things which do not matter instead of investing in their own spiritual future, in the afterlife.

Some people think that life is to be lived on Earth, while others understand that life here is simply a down-payment. Life here is simply time to prepare for the next thousands of years, with God and others who serve Him.

Christianity does NOT recognize the category of spiritual entities (spirits) that are full of Mischief, or mischievous.

Christianity would conclude that those spirits, where they actually exist, are causing mischief as a trick to prompt humans to become involved with them, in the same manner as a human will pull a piece of string in front of a CAT in order to watch the cat react.

There are humans who have ALREADY found out that certain spiritual forces are Evil. These people have tried to get rid of them but do not know how. There is no solution that exists other than to genuinely become a Christian and then take the steps that the Bible instructs.

Incantations and rituals do not “force” any spiritual entity to do anything. No ritual by a priest was ever effective BECAUSE it was a ritual, or because it contained certain words. However, spirits DO respond to those who are truly Christians, and THEY can certainly tell those who are genuinely Christians (followers of the true Jesus Christ), and those who are faking this or are insincere. It is a BAD idea to attempt to fool or deceive a Demon. THAT does not work, AND humans who try this only end up with much ensnarement by those demonic forces.

There are solutions to these dilemmas. None of them will work for those who are not saved or for those who are NOT Christian. Try it if you want, but be prepared for the consequences.

Demonic Spirits play by the rules that GOD lays down and NOT by the rules that you may have been mis-led into believing by some slick occult publishing company.

Witches have precious little power in fact, and the few that do are under such oppression and such personal bondage that they have no freedom, but they will not speak this truth to others.

The price of their freedom (they have been told) is the ensnarement or seduction of others. The following prayers are provided in case they are of assistance. Those who use them must be true Christians, and recognized by God as such.

Having said that, spiritual warfare and spiritual conflict (since this IS that area: the conflict in spiritual realms between spiritual forces) is very much like running or any other long distance task: it is long term preparation that makes the difference.

A new Christian is NOT to be dealing with demonic forces, and would be well advised to seek advice from those who are serious, sober, and committed genuine Christians for many years, before dealing with these areas.

Many books have been written on this topic. Many of them are written by those who are occultists who are possessed and seeking to mislead others. We will recommend OTHER Christian books at the end of this section for those who wish to pursue these matters with the seriousness they deserve. Most of the books available in these areas for Christians are written in English or German.

Also, it may not be enough to pray these prayers once. It may take much time to have the impact desired. **In order to have personal victory in these areas over demonic spirits:**

1) One must be a Genuine Christian

- 2) One must seek to actively follow God
- 3) One must spend much TIME reading the Bible, and
- 4) One must spend much TIME praying and learning HOW to pray to God in the name of Jesus Christ, in accordance (agreement) with the information and principles explained in the New Testament.

prayer of renunciation of Demonic Forces

Prayer to renounce witchcraft and/or any spiritual practice contrary to God and His given instructions

{ Whether you have decided to become a Christian 20 years ago or five minutes ago, you can still pray this prayer. If you are not a Christian believer, or if you are confused about what this means, no problem. Just go to the section on how to become a Christian, pray that prayer, and then come back and pray this one }

Lord God, I do not come always to talk with you when I should Lord, I find this prayer difficult and I pray that you would give me the grace, strength and courage that I need to pray it and mean it.

Lord, I come to you because I am a true Christian believer, I (your name here), being under the Blood of Jesus, claiming the Mind of Jesus, and the Spirit of Jesus, do hereby present my request to you boldly before your Throne of Grace (Ephesians 2:3/Hebrews 4:14-16/Philippians 2: 1-11). I ask that you would neutralize and prevent any force or evil presence from acting that might try to keep me from praying this prayer, in the name of Jesus and in the power of your blood. I pray that you would give me your spiritual strength and your spiritual protection. I thank you for what you did for me by dying on the cross for me.

I come before you in prayer today In the name of Jesus Christ because I want to renounce any and all practices that are contrary to you or to your teachings. I come before you today in the name of Jesus Christ.

I come before you today because I want to renounce any contact or seeking of any spirit or spiritual entity other than

the Christian Triune God or the Son of God, Jesus Christ. I want to renounce any and all of my behaviors and practice of allowing myself to contact the spiritual world or pray to/ through spiritual entities or people, that are not Jesus Christ.

I recognize that the Bible states that we can only come to God through Jesus Christ, and through no other persons or spirits.

I come before you today because I want to renounce any and all of my spiritism, spirit-contact, witchcraft and occult practices, as well as any spiritual or other practice which is against you or contrary to you, and I ask for your favor and help to help me renounce these activities.

At this moment, I choose by my own will to renounce and reprove all works of darkness in my life and the lives of the generations of those whom I have joined. I include blood relatives as well as adoptive relatives and any mates, or any others whom I have joined such as lovers, seducers whether these were my (whichever applies to you - if you are not sure...include them all) wife/wives, husband/husbands, and children/grand-children/great-grandchildren. In the name of Jesus Christ, I hereby renounce any and every oath, commitment, covenant, decision, curse, fetish, decision, intention, word or thought, or gesture, and I hereby renounce any and every fleshly and immoral intimacies and unions that encouraged or brought about iniquity in my own life, or anyone meeting the above stated requirements for bringing works of darkness to my own life.

Lord God, in the name of Jesus Christ, I hereby choose to renounce all unfruitful works of darkness, and have no further fellowship with them from this time forth (Romans 13: 12/Ephesians 5: 11)

I do this through the Name of Jesus Christ, my Savior,

through His Blood that was shed for me,

through his precious Body given for me,

through his Mind that suffered beyond anything I could ever suffer,

I do this so that my whole being - body, mind, soul and spirit, may be completely set free from every sinful work of the past brought about by the sins of those before me.

I do this so that no Luciferian, Satanic, Spiritually wrong promise, or evil covenant, curse, action, word, or deed or attitude - from my actions or my past be laid against my account - in heaven or in or on the earth. By this action today, I hereby serve notice that the handwriting of ordinances written against me and my generations are blotted out in my life - effective as far back as needs be to the very first thought, word, deed or gesture. (Ephesians 2: 13-14).

I do this so that from this day forward, I may go about serving You God, in reverence of You and seeking your counsel in everything I do. I submit my life unto You as a living sacrifice - holy and acceptable in Your sight, which is my reasonable service. (Romans 12:1)

Dear Heavenly Father, and Judge of the Universe, as I present this petition before you today, I thank You that You have heard me this day, and granted my every expression in accordance with Your will. I know that You have done this solely because of what Your Son, the true and only Jesus Christ, accomplished for me, by dying and paying the price for my sins on the cross.

Thank You from the depth of all of my being, for hearing my prayers and granting my petition. Please remind me of your grace and love on a daily basis. Please help me to seek to

serve and follow you, and help me to continue to remember that you have forgiven me, and that I can take you at your word and trust what you have given to me in your Bible. I pray that you would help me to not do wrong, and to decide to do what is right, and to take active steps to follow you. I pray that you would fill me with joy, comfort and hope and bring true Christian friends in my life who will strengthen my walk with You and encourage me to grow in the right spiritual path with you. You know Lord that I have asked all of these things in the name of Jesus, and I thank you that I am now free in deed, according to what you have shared with you in the Bible (Romans 6:22, Galatians 5:1, Romans 8:1, Romans 7:24, 8:1, John 8:36, I Corinthians 12:27).

(Note: take time to look up these verses in the Bible which can be found in the Bible. You may want to write them down, and memorize them as well. It is good practice and will serve you well).

I pray Lord that you would help me to remember that each time I am tempted, that I can come back and talk with you, and read the Bible for strength and encouragement.

In the name of Jesus Christ I have asked all of these things, and I thank you for giving them to me, Amen.

The Spiritual Problems caused by Spiritual Explorations of Witchcraft & Dark Spirituality - Hereditary Witchcraft

There is such a thing as occult forces that try to force families to serve them, for many decades, and for many generations. Some families did not KNOW how to fight the demonic spirits. Therefore they gave in to them, and serve those forces, and try to force their other family members to do this.

This needs to be resisted, but true freedom and true resistance can only be found in those who truly accept and believe the message of Jesus Christ as the New Testament confirms and explains. This is only ONE book of many portions of the New Testament. The New Testament is comprised of 27 books.

Prayer to be forgiven for sins committed while exploring darkness and/or evil and prayers to be forgiven for sins committed in & during witchcraft

Some people will wrongly tell you that this prayer cannot or will not have a good impact on your life. Whether they consciously know it or not, those who say that are people who are trying to trick you. But if this prayer would really have no effect on your life, then it certainly cannot hurt to pray it.

Lord God, I do not come always to talk with you when I should. Lord, I find this prayer difficult and pray that you would give me the grace, strength and courage that I need to pray it and be totally sincere. Lord, I come to you because I am now a true Christian believer, and because I, (your name here), being under the Blood of Jesus, claiming the Mind of Jesus, and the Spirit of Jesus, do hereby present my request to

you boldly before your Throne of Grace (Ephesians 2:3/Hebrews 4:14-16/Philippians 2: 1-11).

I ask that you would neutralize and prevent any force or evil presence that might try to keep me from praying this prayer, in the name of Jesus and in the power of your blood. I pray that you would strengthen me as I pray this and that my mind would be clear, and that I would be able to concentrate on talking with you and on what I would like to pray. I thank you for coming to my help as you said you would in the Bible, and despite the tricks of any evil forces to convince me of the opposite. I thank you that you Love me Lord, even if I do not always feel as though you do because I am not perfect.

I thank you for what you did for me by dying on the cross for me. I thank you Lord, because I know that you are more powerful than the forces which may have been controlling my life, and which were exercising influence in my life that I want to be sure is terminated and over. I come to you in prayer today Lord, because I want to be delivered from all consequences of hereditary involvement in the occult or any occult curses which have impacted my life and/or hereditary witchcraft and all of the sins and curses which have come from those activities. I choose by my own will and I do now renounce and reprove all works of darkness in my life and the lives of the generations of those past and present whom I have joined.

Choosing by my own will Lord Jesus Christ, I renounce any and all curses or effects of my past actions, habits, thought processes and any other activity or intention contrary to your character and contrary to your word the Bible. any relatives of mine who have been in the occult which you know about Lord, and whereby I am or have been affected by any of their actions, thoughts, words or deeds. **In your name and by my will with your help and depending upon you, I renounce** all occult blessings, all occult heritage and all occult consequences, as well as any demonic spirits or inspiration,

which have a basis for interference or influence in my life, either because of my own actions or because of the actions of any of my ancestors or relatives which has an effect on me- whatever evil effect that might be.

In this renunciation Lord, I include blood and adoptive relatives and any mates, such as lovers, seducers and rapists wife/wives, husband/husbands, and children/grand-children/great-grandchildren. I hereby renounce any and every oath, commitment, covenant, decision, action, curse, fetish, gesture, and fleshly and immoral intimacies and unions that encouraged or brought about iniquity in my own life, or anyone meeting the above stated requirements for bring works of darkness to my own life.

[you should take time out at this point, recalling to your mind any known names or circumstances - especially if there have been rapes or seductions that you know about, from or towards you, or that you participated in or witnessed. Take each situation and person individually and ask the Lord to forgive you of your involvement and participation in each of these situations. Where the situation applies instead to others, ask that they would come to realize the wrongness of their action, and that they would be drawn to the Lord and that they would repent and be saved]

Lord, I hereby choose to renounce all unfruitful works of darkness, and have no further fellowship with them from this time forth (Romans 13: 12/Ephesians 5: 11) I do this through the Name of Jesus Christ, my Savior, through His Blood that was shed for me, through his precious Body given for me, through his Mind that suffered beyond anything I could ever suffer. I do this so that my whole being - body, mind, soul and spirit, may be completely set free from every sinful work of the past brought about by my sins or the sins of those before me. I do this so that no Luciferian, Satanic, or evil covenant, curse, or fetish from the past be laid against my account - in heaven or in or on the earth.

By this action right now today, I hereby serve notice that the handwriting of ordinances written against me and my generations are blotted out - effective as far back as needs be to the very first thought, word, deed or gesture. (Ephesians 2: 13-14). I do this so that from this day forward, I may go about serving You, Father, in reverence of You and seeking your counsel in everything I do. I submit my life unto You here and now as a living sacrifice - holy and acceptable in Your sight, which is my reasonable service. (Romans 12:1) Dear Heavenly Father, and Judge of the Universe, as I present this petition before you today, I thank You that You have heard me today, and granted my every expression in accordance with Your will.

I know that You have done this solely because of what Your Son, the true and only Jesus Christ, accomplished for me, by dying and paying the price for my redemption on the cross. Thank You from the depth of all of my being, for hearing my prayers and granting my petition. Please remind me of your grace and love on a daily basis. Please help me to seek to serve and follow you, and help me to continue to remember that you have forgiven me, and that I can take you at your word and trust what you have given to me in your Bible. I pray that you would help me to not do wrong, and to decide to do what is right, and to take active steps to follow you.

I pray that you would fill me with joy, comfort and hope and bring friends in my life who will strengthen my walk with You and encourage me to grow in the right spiritual path with you. I ask Lord that you would give me spiritual discernment so that I would not be deceived by others, and so that I would follow you in the ways that you want me to. I pray that you would help me to understand you and know you better and that you would help me be an effective messenger of yours to communicate the truths of the Gospel and live and stand up for You. You know Lord that I have asked all of these things in the name of Jesus Christ, and I thank you that I am now free in

deed, according to what you have shared with me in the Bible (Romans 6:22, Galatians 5:1, Romans 8:1, Romans 7:24, 8:1, John 8:36, I Corinthians 12:27). In the name of Jesus Christ, Amen.

LIST OF ACCURATE BOOKS on the OCCULT / DEMONIC SPIRITS for those who are CHRISTIANS and who sincerely want to know more to help themselves, and their family members

These books are available at a bookstore online at www.amazon.com . They MAY be available through other places online (on the internet).

Demonology Past and Present by **Kurt Koch** - Available **ALSO** in German

Occult ABC by Kurt Koch - Available **ALSO** in German

Other Books by Kurt Koch - Available **ALSO** in German

Demons in the World Today: A Study of Occultism in the Light of God's Word by Merrill Unger

The Beautiful Side of Evil by J. Michaelsen

Inside the New Age Nightmare: For the First Time Ever...a Former Top New Age Leader Takes You on a Dramatic Journey by Baer

Hidden Dangers of the Rainbow by Constance Cumbey

Die sanfte Verführung (Cumbey Constance)

Book Description: 1987. Die Autorin beschreibt in diesem Standardwerk Entstehung, Lehren, Ziele und okkulte Wurzeln der New-Age-Bewegung. Sie enthüllt beklemmende

Parallelen zur ...biblischer Endzeitprophezeiungen.
Hardcover, guter Zustand, Verlag Schulte & Gerth,
Taschenbuch Neues Zeitalter (Geheimwissen), Religiöse
Zeitfragen S. 300,

A Planned Deception: The Staging of a New Age Messiah
(ISBN: 0935897003 / 0-935897-00-3) Cumbey, Constance
Pointe Publishers

The Adversary by Marc Bubeck

Overcoming the Adversary by Marc Bubeck

Destroying the Works of Witchcraft Through Fasting &
Prayer by Ruth Brown

Orthodoxy & Heresy: A Biblical Guide to Doctrinal
Discernment by Robert Bowman

Beyond Seduction: A Return to Biblical Christianity by D.
Hunt

Pilgrim's Progress by John Bunyan - The most widely
translated Christian book after the Bible. (Yes, an edition in
German, Dutch, French, Italian, Spanish, Portugues, and
Arabic have all been made). Note: Pilgrim's Progress by John
Bunyan is available for FREE online.

**The Christian in Complete Armour, or, A treatise of the
Saints** by Pastor (Rev.) William GURNALL - in One Volume
or in Three Volumes - available for FREE online
(the term "saints" used here simply means Christians).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله

وَالصَّلَاةَ وَالزَّكَاةَ

وَالْحَسَنَاتِ

اسماء اسفار العهد الجديد وعدد اصحابها

٦	.	.	.	١ تيموثاوس	٢٨	.	.	اصحاحاته	انجيل متى
٤	.	.	.	٢ تيموثاوس	١٦	.	.	"	انجيل مرقس
٢	.	.	.	تيطس	٢٤	.	.	"	انجيل لوقا
١	.	.	.	فليمون	٢١	.	.	"	انجيل يوحنا
١٢	.	.	.	العبرانيين	٢٨	.	.	"	اعمال الرسل
٥	.	.	.	يعقوب	١٦	.	.	"	رومية
٥	.	.	.	١ بطرس	١٦	.	.	"	١ كورنثوس
٢	.	.	.	٢ بطرس	١٣	.	.	"	٢ كورنثوس
٥	.	.	.	١ يوحنا	٦	.	.	"	غلاطية
١	.	.	.	٢ يوحنا	٦	.	.	"	افسس
١	.	.	.	٣ يوحنا	٤	.	.	"	فيلبي
١	.	.	.	يهوذا	٤	.	.	"	كولوسي
٢٢	.	.	.	رويا يوحنا	٥	.	.	"	١ تسالونيكي
				وجميعها سبعة وعشرون سفرًا	٢	.	.	"	٢ تسالونيكي

انجيل متى

الاصحاح الاول

١ كذاب ميلاد يسوع المسيح ابن داود ابن ابرهيم* ٢ ابرهيم ولد اسحق واسحق ولد يعقوب.
٣ ويعقوب ولد يهوذا واخوته. ٤ ويهوذا ولد فارص وزارح من ثامار. وفارص ولد حصرون.
٥ وحصرون ولد ارام. ٦ وارام ولد عينا داب. وعينا داب ولد نحشون. ونحشون ولد سلمون.
٧ وسلمون ولد بوعز من راحاب. وبوعز ولد عوبيد من راعوث. وعوبيد ولد يسي. ٨ ويسي ولد داود الملك.
٩ وداود الملك ولد سليمان من التي لاوريا. وسليمان ولد رحبعام. ورحبعام ولد ابيا.
١٠ وابيا ولد آسا. وآسا ولد يوشافاط. ويوشافاط ولد يورام. ويورام ولد عزريا. وعزيا ولد بوثام.
١١ وبوثنام ولد احاز. واحاز ولد حزقيا. ١٢ وحزقيا ولد منسي. ومنسي ولد آمون. وآمون ولد وشالتيئيل.
١٣ وشالتيئيل ولد زربابل. وزربابل ولد ابيهود. وابيهود ولد الياقيم. والياقيم ولد عازور.
١٤ وعازور ولد صادوق. وصادوق ولد اخيم. واخيم ولد اليود. ١٥ واليود ولد اليعازر. واليعازر ولد متان.
١٦ ومتان ولد يعقوب. ١٧ ويعقوب ولد يوسف رجل مريم التي وُلد منها يسوع الذي يدعى المسيح* ١٨ فجميع الاجيال من ابرهيم الى داود اربعة عشر جيلاً. ومن داود الى سبي بابل اربعة عشر جيلاً.

١٨ اما ولادة يسوع المسيح فكانت هكذا. لما كانت مريم امه مخطوبة ليوسف قبل ان يجتمعا
ووجدت حبل من الروح القدس* ١٩ فيوسف رجلاً اذ كان باراً ولم يشأ ان يشهرها اراد تخليتها
سراً* ٢٠ ولكن فيما هو متفكر في هذه الامور اذا ملاك الرب قد ظهر له في حلم قائلاً يا يوسف
ابن داود لا تخف ان تأخذ مريم امرأتك. لان الذي حبل به فيها هو من الروح القدس.
٢١ فستلد ابناً وتدعو اسمه يسوع. لانه يخلص شعبه من خطاياهم* ٢٢ وهذا كله كان لكي يتم ما قيل
من الرب بالنبى القائل. ٢٣ هوذا العذراء تحبل وتلد ابناً ويدعون اسمه عمانوئيل الذي تفسيره
الله معنا

٢٤ فلما استيقظ يوسف من النوم فعل كما امره ملاك الرب واخذ امرأته* ٢٥ ولم يعرفها حتى
ولدت ابنتها البكر. ودعا اسمه يسوع

الاصحاح الثاني

١ ولما وُلد يسوع في بيت لحم اليهودية في أيام هيرودس الملك اذا مجوس من المشرق قد

کتاب

پیمان تازه

خداوند وراننده ما

عیسی مسیح

که از لسان اصلی یونانی

بفارسی

ترجمه کرده

افضل الفضلا المسیحیة

هنری مارتن کشیس انگلیسی ایست

که در دار السلطنت لندن مخرجه

باعانت مجمع مشهور به بیبل سوسیټی

کرت سټیم بدار الطباعه بنده کمترین رچارد واطس

انگلیسی مطبوع کردید

۱۸۳۷

مسیحیة

فهرست این کتاب مقدس

<p>503 . رسالهٔ دویم پولس بتسلنیقیان .</p> <p>507 . رسالهٔ اول پولس بتیموثیوس . . .</p> <p>516 . رسالهٔ دویم پولس بتیموثیوس . . .</p> <p>522 . رسالهٔ پولس بتیتوس . . . . .</p> <p>526 . رسالهٔ پولس بفلیمون . . . . .</p> <p>528 . رسالهٔ پولس بعبریان . . . . .</p> <p>552 . رسالهٔ عام یعقوب حواری . . . . .</p> <p>561 . رسالهٔ عام اول پطرس حواری . . . . .</p> <p>570 . رسالهٔ عام دویم پطرس حواری . . . . .</p> <p>576 . رسالهٔ عام اول یوحناي حواری . . . . .</p> <p>585 . رسالهٔ عام ثاني یوحناي حواری . . . . .</p> <p>586 . رسالهٔ عام سیم یوحناي حواری . . . . .</p> <p>587 . رسالهٔ عام یهوداي حواری . . . . .</p> <p>590 . کتاب مکاشفات یوحناي الہي . . . . .</p>	<p>انجیل متي آغاز میکند در صحیفهٔ . . . . . 1</p> <p>انجیل مرقس . . . . . 83</p> <p>انجیل لوقا . . . . . 135</p> <p>انجیل یوحنا . . . . . 221</p> <p>کتاب اعمال حواریان . . . . . 288</p> <p>رسالهٔ پولس حواری باهل روم . 371</p> <p>رسالهٔ پولس حواری باهل قرنتس . 405</p> <p>رسالهٔ دویم پولس حواری باهل قرنتس . . . . . 437</p> <p>رسالهٔ پولس حواری بکلتیان . . . 459</p> <p>رسالهٔ پولس حواری بافسسیان . 470</p> <p>رسالهٔ پولس حواری باهل فیلیپی 481</p> <p>رسالهٔ پولس حواری بقلسیان . 489</p> <p>رسالهٔ اول پولس بتسلنیقیان . 496</p>
---	---

НОВЫЙ ЗАВѢТЪ

НА

ГОСПОДА НАШЕГО

ИСУСА ХРИСТА,

Вѣрно и точно прѣведенъ отъ первообразно-го.

ЦАРИГРАДЪ,

Въ Книгопечатницѣ-тѣхъ на А. Х. Бояджіана.

—
1874.

كتاب

العهد الجديد

المنسوب الى ربنا عيسى المسيح

کتاب الانجیل الشریف

صحیفه

1	انجیل متی نکه یازدیغی اوزره
76	انجیل مرقسک یازدیغی اوزره
124	انجیل لوقانک یازدیغی اوزره
204	انجیل یحیی نکه یازدیغی اوزره
266	رسولرک اعمالی
345	پولوس رسولک رومالوره رساله سی
377	پولوس رسولک قورنطوسلوره رساله اولاسی
407	پولوس رسولک قورنطوسلوره رساله ثانیه سی
428	پولوس رسولک غلاطیه لوره رساله سی
438	پولوس رسولک افسوسلوره رساله سی
449	پولوس رسولک فیلیپلوره رساله سی
457	پولوس رسولک قولوسیلوره رساله سی
464	پولوس رسولک تسالونیکیلوره رساله اولاسی
471	پولوس رسولک تسالونیکیلوره رساله ثانیه سی
475	پولوس رسولک طیموئاؤسه رساله اولاسی
484	پولوس رسولک طیموئاؤسه رساله ثانیه سی
491	پولوس رسولک تیتوسه رساله سی
495	پولوس رسولک فیلمونه رساله سی
496	پولوس رسولک عبرانیلره رساله سی
521	یعقوب رسولک رساله عمومیه سی
530	بطرس رسولک رساله عمومیه اولاسی
539	بطرس رسولک رساله عمومیه ثانیه سی
544	یحیی رسولک رساله عمومیه اولاسی
553	یحیی رسولک رساله ثانیه سی
554	یحیی رسالک رساله ثالثه سی
555	یهودا رسولک رساله عمومیه سی
558	یحیی نکه وحیسی

کتاب الانجیل الشریف

صحیفه

- 1 ...Évangile selon Matthieu ..... انجیل متی نکه یازدیغی اوزره
- 76 ...Évangile selon Marc ..... انجیل مرقسک یازدیغی اوزره
- 124...Évangile selon Luc ..... انجیل لوقانک یازدیغی اوزره
- 204.. Évangile selon Jean ..... انجیل یحیی نکه یازدیغی اوزره
- 266.. les Actes des Apôtres..... رسولرک اعمالی
- 345.. Épître aux Romains ..... پولوس رسولک روما لوره رساله سی
- 377.. Première épître aux Corinthiens ... اولاسی پولوس رسولک قورنطوس لوره رساله اولاسی
407. Deuxième épître aux Corinthiens. ثانیه سی پولوس رسولک قورنطوس لوره رساله
- 428.. Épître aux Galates ..... غلاطیه لوره رساله سی پولوس رسولک
- 438.. Épître aux Éphésiens ..... افسوس لوره رساله سی پولوس رسولک
- 449.. Épître aux Philippiens ..... فیلیپ لوره رساله سی پولوس رسولک
- 457.. Épître aux Colossiens..... قولوس لوره رساله سی پولوس رسولک
- 464 Première épître aux Thessaloniens اولاسی پولوس رسولک تسالونیک لوره رساله اولاسی
- 471 Deuxième épître-Thessaloniens, ثانیه سی پولوس رسولک تسالونیک لوره رساله
475. Première épître à Timothée ..... اولاسی پولوس رسولک تیموتاؤسه رساله اولاسی
484. Deuxième épître à Timothée..... ثانیه سی پولوس رسولک تیموتاؤسه رساله
- 491..Épître à Tite..... تیتوسه رساله سی پولوس رسولک
- 495..Épître à Philémon..... فیلمونه رساله سی پولوس رسولک
- 496.. L'Épître aux Hébreux..... عبرانی لوره رساله سی پولوس رسولک
- 521.. Épître de Jacques..... عجمیه سی یعقوب رسولک رساله عجمیه سی
- 530.. Première épître de Pierre .. اولاسی بطرس رسولک رساله عجمیه اولاسی
539. Deuxième épître de Pierre. ثانیه سی بطرس رسولک رساله عجمیه ثانیه سی
- 544.. Première épître de Jean..... اولاسی یحیی رسولک رساله عجمیه اولاسی
- 553.. Deuxième épître de Jean..... ثانیه سی یحیی رسولک رساله ثانیه سی
- 554.. Troisième épître de Jean..... ثالثیه سی یحیی رسالک رساله ثالثیه سی
- 555.. Épître de Jude ..... یهودا رسولک رساله عجمیه سی
- 558.. l'Apocalypse, nommée parfois Révélations, ... یحیی نکه وحیسی

کتاب عهد جدید

یعنی

خداوند یسوع مسیح کی انجیل

یونانی زبان سے ہندوستانی زبان میں ترجمہ کی گئی

اور شہر لندن میں ولیم وائٹس کے مطبع

میں چھاپی گئی۔

سنہ ۱۸۶۰ یسوعی

IN THE
HINDŪSTĀNĪ LANGUAGE.

۱	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۶۳	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۱۰۳	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۱۷۰	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۲۳	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۲۷	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۳۱	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۳۲	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۳۳	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۳۴	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۳۵	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۳۶	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۳۷	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۳۸	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۳۹	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۴۰	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۴۱	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۴۲	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۴۳	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۴۴	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۴۵	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۴۶	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۴۷	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۴۸	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۴۹	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۵۰	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۵۱	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-
۵۲	مختار کی	-	-	-	-	-	-	-	-

INJÍL I MUQADDAS,

YA'NE,

HAMÁRE KHUDÁWAND AUR NAJÁT-DENEWÁLE

YISÚ' MASÍH

KÁ NAYÁ 'AHD-NÁMA.

IS KÁ TARJUMA YÚNÁNÍ ZUBÁN SE ZUBÁN I URDÚ MEN
BANÁRAS TRANSLATION CÔMITTEE SE KIYÁ GAYÁ, JISE
TAS, HÍH KARKE AB TÍSRI' BÂR CHHAPWÁTE.

LONDON:

PRINTED FOR THE
BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR 1804.

MDCCCLX.

THE
NEW TESTAMENT

OF OUR

LORD AND SAVIOUR

J E' S U S C H R I S T .

IN SGAU KAREN.

။ လံာ် တာ် အာ် န် လီ၊ အီ လီ၊ အ သီ ။

2d EDITION.—4000.

Translated by Francis Mason

MAULMAIN,
AMERICAN MISSION PRESS.
THOS. S. RANNEY.

1850.

လိပ်စာစာရင်း

မဒဲး	မဒဲး	၁
မာ်ကူး	မာ်	၇၂
လူကန်	လူ	၁၁၆
ယိဟန်	ယိ	၁၈၈
တၢ်မာ်ဖိမာ်တၢ်	မာ်တၢ်	၂၄၆
ရိဇု	ရိ	၃၁၇
ကရိန်သူး၁။	ကရိန်၁။	၃၄၈
ကရိန်သူး၂။	ကရိန်၂။	၃၈၂
ကလာတံ	ကလာ	၄၀၂
ဒွဲးဖူးစူး	ဒွဲး	၄၁၃
ဖိလိပံး	ဖိလိ	၄၂၄
ကလိးစဲ	ကလိး	၄၃၂
သွဲးစၢလနံ၁။	သွဲး၁။	၄၄၀
သွဲးစၢလနံ၂။	သွဲး၂။	၄၄၇
တံမသွဲး၁။	တံ၁။	၄၅၁
တံမသွဲး၂။	တံ၂။	၄၆၁*
တံတူး	တံ	၄၆၈*
ဖိလုဗိန်	ဖိ	၄၇၃*
ဖွဲးတြိ	ဖွဲး	၄၅၁*
ယၢကိန်	ယၢ	၄၇၄
ဝုးတဂူ၁။	ဝုး၁။	၄၈၃
ဝုးတဂူ၂။	ဝုး၂။	၄၉၂
ယိဟန်သိန်တၢ်၁။	ယိ၁။	၄၉၇
ယိဟန်သိန်တၢ်၂။	ယိ၂။	၅၀၅
ယိဟန်သိန်တၢ်၃။	ယိ၃။	၅၀၆
ယူဒဲး	ယူ	၅၀၈
တၢ်လိန်ဗျါ	လိန်	၅၁၀

လက်အမံး

မးသဲ	မး	Matthew	၁
မာ်ကူး	မာ်	Marc -	၇၂
လူကပ်	လူ	Luke -	၁၁၆
ယိဟန်	ယိ	John -	၁၈၈
တၢ်မာဖိမၤတၢ်	မၤတၢ်	Acts of Apostles	၂၄၆
ရိၤ	ရိ	Romans	၃၁၇
ကရံၣ်သူးၤ ၁။	ကရံၣ် ၁။	I Corinthians	၃၄၈
ကရံၣ်သူးၤ ၂။	ကရံၣ် ၂။	II Corinthians	၃၈၂
ကလၢတံ	ကလၢ	Galatians	၄၀၂
ဆူးဖူးစူး	ဆူး	Ephesians	၄၁၃
ဖံလံပံး	ဖံလံ	Philippians	၄၂၄
ကလိးစဲ	ကလိး	Colossians	၄၃၂
သူးစၢလနံ ၁။	သူး ၁။	I Thessalonians	၄၄၀
သူးစၢလနံ ၂။	သူး ၂။	II Thessalonians	၄၄၇
တံမသူး ၁။	တံ ၁။	I Timothy	၄၅၁
တံမသူး ၂။	တံ ၂။	II Timothy	၄၆၁*
တံတူး	တံ	Titus	၄၆၈*
ဖံလုခိန်	ဖံ	Philemon	၄၇၃*
ဇူတြီ	ဇူ	Hebrews	၄၅၁*
ယၢကိန်	ယၢ	James	၄၇၄
ပုးတ ဇူ ၁။	ပုး ၁။	I Peter	၄၈၃
ပုးတ ဇူ ၂။	ပုး ၂။	II Peter	၄၉၂
ယိဟန်သိန်တၢ် ၁။	ယိ ၁။	I [Epistle / Letter of] John	၄၉၇
ယိဟန်သိန်တၢ် ၂။	ယိ ၂။	II [Epistle - Letter of] John	၅၀၅
ယိဟန်သိန်တၢ် ၃။	ယိ ၃။	III [Epistle - Letter of] John	၅၀၆
ယူဒါ	ယူ	Jude	၅၀၈
တၢ်လိန်ဇူ	လိန်	Revelation	၅၁၀

လက်အစား

မေးသဲ	မေး	Évangile selon Matthieu	၁
မာ်ကူး	မာ်	Évangile selon Marc	၇၂
လူကန်	လူ	Évangile selon Luc	၁၁၆
ယိဟန်	ယိ	Évangile selon Jean	၁၈၈
တၢ်မာဖိမာတၢ်	မာတၢ်	Actes des Apôtres	၂၄၆
ရိမ္မာ	ရိ	Épître aux Romains	၃၁၇
ကရံၣ်သူးၤ ၁	ကရံၣ် ၁	Première épître aux Corinthiens	၃၄၈
ကရံၣ်သူးၤ ၂	ကရံၣ် ၂	Deuxième épître Corinthiens	၃၈၂
ကလာတံ	ကလာ	Épître aux Galates	၄၀၂
ဆွဲးဖွဲးစူး	ဆွဲး	Épître aux Éphésiens	၄၁၃
ဖံလံးဝံး	ဖံလံး	Épître aux Philippiens	၄၂၄
ကလိးစဲ	ကလိး	Épître aux Colossiens	၄၃၂
သွဲးစၢလနံၤ ၁	သွဲး ၁	Première épître Thessaloniens	၄၄၀
သွဲးစၢလနံၤ ၂	သွဲး ၂	Deuxième épître Thessaloniens	၄၄၇
တံမသွဲး ၁	တံ ၁	Première épître à Timothée	၄၅၁
တံမသွဲး ၂	တံ ၂	Deuxième épître à Timothée	၄၆၁*
တံတူး	တံ	Épître à Tite	၄၆၈*
ဖိလုခိန်	ဖိ	Épître à Philémon	၄၇၃*
ဇွဲးတြိ	ဇွဲး	L'Épître aux Hébreux	၄၅၁*
ယၢကိန်	ယၢ	Épître de Jacques	၄၇၄
ပုၤတၢ်ဂူး ၁	ပုၤ ၁	épître de Pierre	၄၈၃
ပုၤတၢ်ဂူး ၂	ပုၤ ၂	Deuxième - de Pierre	၄၉၂
ယိဟန်ဆိန်တၢ် ၁	ယိ ၁	Première épître de Jean	၄၉၇
ယိဟန်ဆိန်တၢ် ၂	ယိ ၂	Deuxième épître de Jean	၅၀၅
ယိဟန်ဆိန်တၢ် ၃	ယိ ၃	Troisième épître de Jean	၅၀၆
ယူဒါ	ယူ	Épître de Jude	၅၀၈
တၢ်လိာ်ဇွဲး	လိာ်	l'Apocalypse, nommée parfois Révélation	၅၁၀

THE
NEW TESTAMENT

OF OUR

LORD AND SAVIOUR JESUS CHRIST,
IN TAMIL:

WITH REFERENCES, CONTENTS OF THE CHAPTERS AND CHRONOLOGY,
FROM THE ENGLISH.

—*—*—*—

உலக இரட்சகராகிய

இயேசுக்கிறிஸ்துநாதர் அருளிச்செய்த

புதிய ஏற்பாடு.

இஃது

முலவாக்கியம் இரேனியுசையரால்

கிரேக்க பாஷையிலிருந்து

தமிழிலே திருப்பப்பட்டும்,

சென்னைப்பட்டணத்தினுள்ள

சத்தியவேத சங்கத்தாரால் பரிசோதித்து

இங்கிலிஷ் ஒத்துவாக்கிய பைபிலின்படி

ஏற்படுத்தப்பட்டமேருக்கிறது.

கி. பி. ௧௮௫௬-௭௫லே

சென்னைப்பட்டணத்தில் ஆமெரிக்கன் மிஷியன் அச்சகத்தில் பதிப்பிக்கப்பட்டது.

MADRAS:

THE MADRAS AUXILIARY BIBLE SOCIETY.

PRINTED AT THE AMERICAN MISSION PRESS.

1859.

သခင်ယေရှုခရစ်၏ ဓမ္မသစ်ကျမ်း။

THE NEW TESTAMENT

IN BURMESE.

သခင်ယေရှုခရစ်၏ ဓမ္မသစ်ကျမ်း။

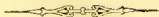
THE
NEW TESTAMENT
OF
OUR LORD AND SAVIOUR
JESUS CHRIST:

Translated into the Burmese, from the Original Greek,

By Rev. A. JUDSON, D.D.

AND EDITED, WITH CONTENTS OF CHAPTERS AND REFERENCES,

BY REV. E. A. STEVENS, D.D.

RANGOON:
PUBLISHED BY THE AMERICAN BAPTIST MISSIONARY UNION,
AT THEIR MISSION PRESS.
F. D. PHINNEY, SUPT.

1885.

Second Edition,—5,000.

ဓမ္မဟောင်းကျမ်း ၃၆ ကျမ်းတို့၏ အမည်နာမများ။

ကမ္ဘာဦးကျမ်း	.....	.....	.....	က
ထွက်မြောက်ရာကျမ်း	..	.....	.....	ထွ
ဝတ်ပြုရာကျမ်း	.....	.....	.....	ဝတ်
တောနေရာကျမ်း	.....	.....	.....	တော
တရားဟောရာကျမ်း	.....	.....	.....	တရား
ယောဂူမှတ်စာ	.....	.....	.....	ယောဂူ
တရားသူကြီးမှတ်စာ	.....	.....	.....	သူကြီး
ရူသဝတ္ထု	.....	.....	.....	ရူ
ဓမ္မရာဇဝင်ပဌမစောင်	..	.....	.....	၁ရာ
ဓမ္မရာဇဝင်ဒုတိယစောင်		.....	.....	၂ရာ
ဓမ္မရာဇဝင်တတိယစောင်	..	.....	.....	၃ရာ
ဓမ္မရာဇဝင်စတုတ္ထစောင်		.....	.....	၄ရာ
ရာဇဝင်ချုပ်ပဌမစောင်	..	.....	.....	၅ရာ
ရာဇဝင်ချုပ်ဒုတိယစောင်		.....	.....	၆ရာ
ဇေရမှတ်စာ	..	.....	.....	ဇေ
နေဟမိမှတ်စာ	.....	.....	.....	နေ
သေတာဝတ္ထု	.....	.....	.....	သေ
ယောဘဝတ္ထု	.....	.....	.....	ယောဘ
ဆာလိကျမ်း	..	.....	.....	ဆာ
သုတ္တံကျမ်း	.....	.....	.....	သု
ဒေသနာကျမ်း	.....	.....	.....	ဒေ
ရှောလမုနိသီခြင်း	.....	.....	.....	သီ
ဟေရှာယအနာဂတ္တိကျမ်း	..	.....	.....	ဟေရှာ
ယေရမိအနာဂတ္တိကျမ်း		.....	.....	ယေ
ယေရမိမြည်တမ်းစကား	.....	.....	.....	မြည်
ယေဇကျောလအနာဂတ္တိကျမ်း	.....	.....	.....	ယေဇ
ဒိယေလအနာဂတ္တိကျမ်း	.....	.....	.....	ဒိ
ဟောရှေအနာဂတ္တိကျမ်း	.....	.....	.....	ဟော

မှတ်ရန်။

ပြိုင်ချက်များကို သုံးရန်နည်းကား၊ စာစောင်မျက်နှာအောက်ပိုင်းတွင်၊ ပြိုင်
ဂဏန်းကို တွေ့ပြီးလျှင်၊ ကျမ်းနာမမပါဘဲ ဂဏန်းသာ ရှိသော်၊ ဂဏန်းနှင့်
ဆက်စနစ်လုံး (:) ဖြစ်လျှင်၊ ကြည့်နေသောစာစောင်၌၊ အခဏ်းကြီးကို ဆိုလို
သည်။ ထိုအတူ၊ အခါတိုင်းဝတ်စနစ်လုံးသည် အခဏ်းကြီးကိုပြသည်။ ဂဏန်း
နှင့်ပိုက်ကလေး (၁) ရှိသော်၊ ကြည့်နေသော အခဏ်းကြီး၌ ပုဂံငယ်ကိုဆိုလို
သည်။ ပိုက်ကြီး (၂) သည် ပြိုင်ချက်၏ အဆုံးကိုပြသည်။

ဓမ္မသစ်ကျမ်း ၂၇ ကျမ်းတို့၏အမည်နာမများ။

ရှင်မထဲခရစ်ဝင်	Matthew	. . . .	မ
ရှင်မာကုခရစ်ဝင်	Marc -	. . . .	မာ
ရှင်လုကာခရစ်ဝင်	Luke -	. . . .	လု
ရှင်ယောဟန်ခရစ်ဝင်	John -	. . . .	ယော
တမန်တော်ဝတ္ထု	Acts of Apostles	. . . .	တ
ရောမဩဝါဒစာ	Romans	. . . .	ရော
ကောရိန္သီဩဝါဒစာပဌမစောင်	I Corinthians	. . . .	၁ ကော
ကောရိန္သီဩဝါဒစာဒုတိယစောင်	II Corinthians	. . . .	၂ ကော
ဂလာတီဩဝါဒစာ	Galatians	. . . .	ဂလာ
ဖက်ဩဝါဒစာ	Ephesians	. . . .	ဖ
ဖိလိပ္ပီဩဝါဒစာ	Philippians	. . . .	ဖိ
ကောလောသဲဩဝါဒစာ	Colossians	. . . .	ကော
သက်သာယောနိတ်ဩဝါဒစာပဌမစောင်	I Thessalonians	. . . .	၁ သက်
သက်သာယောနိတ်ဩဝါဒစာဒုတိယစောင်	II Thessalonians	. . . .	၂ သက်
တီမောသေဩဝါဒစာပဌမစောင်	I Timothy	. . . .	၁ တီ
တီမောသေဩဝါဒစာဒုတိယစောင်	II Timothy	. . . .	၂ တီ
တီတုဩဝါဒစာ	Titus	. . . .	တီ
ဖိလေမုန်ဩဝါဒစာ	Philemon	. . . .	ဖိလေ
ဟေဗြဲဩဝါဒစာ	Hebrews	. . . .	ဟေ
ရှင်ယာကုပ်ဩဝါဒစာ	James	. . . .	ယာ
ရှင်ပေတာရူဩဝါဒစာပဌမစောင်	I Peter	. . . .	၁ ပေ
ရှင်ပေတာရူဩဝါဒစာဒုတိယစောင်	II Peter	. . . .	၂ ပေ
ရှင်ယောဟန်ဩဝါဒစာပဌမစောင်	I [Epistle / Letter of] John	. . . .	၁ ယော
ရှင်ယောဟန်ဩဝါဒစာဒုတိယစောင်	II [Epistle - Letter of] John	. . . .	၂ ယော
ရှင်ယောဟန်ဩဝါဒစာတတိယစောင်	III [Epistle-Letter of] John	. . . .	၃ ယော
ရှင်ယုဒဩဝါဒစာ	Jude	. . . .	ယု
ဗျာဒိတ်ကျမ်း	Revelation	. . . .	ဗျာ

ဓမ္မဟောင်းကျမ်း ၃ ဇ ကျမ်းတို့၏အမည်နာမများ။

ယောလအနာဂတ္တိကျမ်း	. . . . .	. . . . .	ယောလ
အာမုတ်အနာဂတ္တိကျမ်း	. . . . .	. . . . .	အာ
ဩဗဒိအနာဂတ္တိကျမ်း	. . . . .	. . . . .	ဩ
ယောနဝတ္ထု	. . . . .	. . . . .	ယောန
မိက္ခာအနာဂတ္တိကျမ်း	. . . . .	. . . . .	မိ
နာယိုအနာဂတ္တိကျမ်း	. . . . .	. . . . .	နာ
ဟဗတ္တုတ်အနာဂတ္တိကျမ်း	. . . . .	. . . . .	ဟဗ
ဇေနိအနာဂတ္တိကျမ်း	. . . . .	. . . . .	ဇေ
ဟဂ္ဂဲအနာဂတ္တိကျမ်း	. . . . .	. . . . .	ဟဂ္ဂဲ
ဇာခရိအနာဂတ္တိကျမ်း	. . . . .	. . . . .	ဇာ
မာလမိအနာဂတ္တိကျမ်း	. . . . .	. . . . .	မာလ

NEW TESTAMENT^{LS}

OF OUR

LORD AND SAVIOUR JESUS CHRIST

TRANSLATED INTO TELUGU

FROM THE ORIGINAL GREEK.

మన ప్రభువున్న రక్షకుడువైన యేసుక్రీస్తుయొక్క

కొత్త నిబంధన.

ఆదిమ క్రీస్తు భాషలోనుంచి తెనుగులో రచించబడినది.

చెన్నపురిలో వుండే

సత్యవేద సంఘపువారివల్ల పరిశోధించబడి

క్రీస్తు శకము ౧౮౬౦ సం॥

చెన్నపురి అమెరికన్ మిషన్ ముద్రాక్షరశాలలో అచ్చువేయబడ్డది.

MADRAS:

PRINTED AT THE AMERICAN MISSION PRESS

FOR THE MADRAS AUXILIARY BIBLE SOCIETY,

And sold at their Depository, 155 Popham's Broadway.

THE BOOKS OF THE NEW TESTAMENT.

కొత్త నిబంధనయొక్క పరిశుద్ధ గ్రంథమునందు యిమిడి యున్న పుస్తకములయొక్క
నామ క్రమము, పర్వములయొక్క వెరసి.

	పర్వము.		పర్వము.
మత్తె	... ౨౦	౧ థెస్సలొనీకై	... ౩
మార్కు	... ౧౨	౧ తిమొథెయు	... ౯
లూకా	... ౨౪	౨ తిమొథెయు	... ౪
యోహాను	... ౨౧	తీతు	... ౩
అపొస్తలుల కార్యములు	... ౨౦	ఫిలేమోను	... ౧
రోమా	... ౧౨	హెబ్రీ	... ౧౩
౧ కొరింథి	... ౧౨	యాకోబు	... ౫
౨ కొరింథి	... ౧౩	౧ పేతురు	... ౫
గలతియ	... ౯	౨ పేతురు	... ౩
ఎఫెసీ	... ౯	౧ యోహాను	... ౫
ఫిలిప్పీ	... ౪	౨ యోహాను	... ౧
కొలొసై	... ౪	౩ యోహాను	... ౧
౧ థెస్సలొనీకై	... ౫	యూదా	... ౧
		ప్రత్యక్షీకరణము	... ౨

አዲስ:ኪዳን:

እርሱም:

የጊታ ጥንፍ : የመድኃኒታ ጥፋ:

የየሱስ: ክርስቲስ:

ወንጌል : ቀደስ:

የሐዋርያቱም : መጻሕፍት::

These texts conforms to the T.R.

as far as we know. Anyone having questions about this text should compare it to the Stephens / Estienne Version in Koine (Ancient) Greek of 1550/1551, which is the root standard historic Ancient Greek text of the New Testament

LE
NOUVEAU TESTAMENT

DE
NOTRE SEIGNEUR JÉSUS-CHRIST

D'APRÈS LA VERSION REVUE

Par J. F. OSTERVOLD

PARIS
SOCIÉTÉ BIBLIQUE DE FRANCE
41, RUE LA BRUYÈRE

1872

One of the Reliable copies of the French New Testament - Une Bible fidele.
Available sometimes [and Free (gratis)] at www.archive.org

TABLE DES LIVRES

DU NOUVEAU TESTAMENT

	Nombre des chap.	Pages		Nombre des chap.	Pages.
Évangile selon saint Matthieu . . .	28	1	I ^{re} Épître aux Thessaloniens.	3	323
Évangile selon saint Marc . . .	16	52	I ^{re} Épître à Timothée	6	326
Évangile selon saint Luc . . .	24	85	II ^{re} Épître à Timothée	4	332
Évangile selon saint Jean . . .	21	139	Épître à Tite	3	336
Les Actes des Apôtres	23	179	Épître à Philémon	1	339
Épître de saint Paul aux Ro- mains	16	232	Épître aux Hébreux	13	340
I ^{re} Épître aux Corinthiens . . .	16	255	Épître de saint Jacques	5	357
II ^{re} Épître aux Corinthiens . . .	13	277	I ^{re} Épître de saint Pierre	5	362
Épître aux Galates	6	292	II ^{re} Épître de saint Pierre	3	369
Épître aux Éphésiens	6	300	I ^{re} Épître de saint Jean	5	373
Épître aux Philippiens	4	307	I ^{re} Épître de saint Jean	1	379
Épître aux Colossiens	4	313	II ^{re} Épître de saint Jean	1	380
I ^{re} Épître aux Thessaloniens.	5	318	Épître de saint Jude	1	381
			Apocalypse de saint Jean	22	383

Le signe ¶ indique la division du texte en paragraphes.

La Bible la plus fidele = Texte Recu - Grec Koine - d'Estienne (1550-51)

BOOKS OF THE NEW TESTAMENT.

Matthew	...	...	...	28
Mark	...	...	...	16
Luke	...	...	...	24
John	...	...	...	21
The Acts	...	...	...	28
Epistle to the Romans	...	...	...	16
I. Corinthians	...	...	...	16
II. Corinthians	...	...	...	13
Galatians	...	...	...	6
Ephesians	...	...	...	6
Philippians	...	...	...	4
Colossians	...	...	...	4
I. Thessalonians	...	...	...	5
II. Thessalonians	...	...	...	3
I. Timothy	...	...	...	6
II. Timothy	...	...	...	4
Titus	...	...	...	3
Philemon	...	...	...	1
Hebrews	...	...	...	13
Epistle of James	...	...	...	5
I. Peter	...	...	...	5
II. Peter	...	...	...	3
I. John	...	...	...	5
II. John	...	...	...	1
III. John	...	...	...	1
Jude	...	...	...	1
Revelation	...	...	...	22

錄目書全約新

章八十二計	書音福傳太馬
章六十計	書音福傳可馬
章四十二計	書音福傳加路
章一十二計	書音福傳翰約
章八十二計	傳行徒使
章六十計	書人馬羅達
章六十計	書前人多林哥達
章三十計	書後人多林哥達
章六計	書人太拉加達
章六計	書人所弗以達
章四計	書人比立腓達
章四計	書人西羅哥達
章五計	書前人迦尼羅撒帖達
章三計	書後人迦尼羅撒帖達
章六計	書前太摩提達
章四計	書後太摩提達
章三計	書多提達
章一計	書門立腓達
章三十計	書人來伯希達
章五計	書各雅
章五計	書前得彼
章三計	書後得彼
章五計	書一第翰約
章一計	書二第翰約
章一計	書三第翰約
章一計	書大猶
章二十二計	錄示獸翰約

Chinese Simplified - Request to God

。

=====
亲爱的上帝, 谢谢这新约被发布了以便我们能学会更多关于您。

请帮助人民负责任对使这本电子书可利用。请帮助他们能快速地工作, 和使更加电子的书可利用 请帮助他们有他们需要为了能继续工作为您的所有资源、金钱、力量和时间。

请帮助那些是队的一部分每天帮助他们。

请给他们力量继续和给每个他们精神理解为工作, 您要他们做。

请帮助每个他们没有恐惧和不记得, 您是回答祷告并且是负责一切的上帝。

我祈祷, 您会鼓励他们, 并且您保护他们, 并且工作& 部他们参与。

我祈祷, 您会保护他们免受能危害他们或减慢他们下来的精神力量或其它障碍。

请帮助我当我使用这新约使这编辑可利用并且的认为人民, 以便我能祈祷为他们和因此他们能继续帮助更多人民 我祈祷, 您会给我您的圣洁词(新约) 爱, 并且您会给我精神智慧和法眼认识您更多和了解我们是生存在的时期。

请帮助我会对付困难, 我与每天被面对。

God 阁下, 帮助我想要认识您更多和想要帮助其它基督徒在我的区域和在世界。

我祈祷, 您会给从事网站的电子书队和那些并且那些帮助他们您的智慧。

我祈祷, 您会帮助他们的家庭(和我家的) 各自的成员精神上不被欺骗, 但明白您和想要接受和跟随您用每个方式。 并且我要求您做这些事以耶稣的名义, 阿门,

=====

。

Chinese Traditional - Talking to the Lord of Heaven

親愛的上帝, 謝謝這新約被發布了以便我們能學會更多關於您。 請幫助人民負責任對使這本電子書可利用。 請幫助他們能快速地工作, 和使更加電子的書可利用 請幫助他們有他們需要為了能繼續工作為您的所有資源、金錢、力量和時間。

請幫助那些是隊的一部分每天幫助他們。 請給他們力量繼續和給每個他們精神理解為工作, 您要他們做。 請幫助每個他們沒有恐懼和不記得, 您是回答禱告並且是負責一切的上帝。 我祈禱, 您會鼓勵他們, 並且您保護他們, 並且工作& 部他們參與。 我祈禱, 您會保護他們免受能危害他們或減慢他們下來的精神力量或其它障礙。

請幫助我當我使用這新約使這編輯可利用並且的認為人民, 以便我能祈禱為他們和因此他們能繼續幫助更多人民 我祈禱, 您會給我您的聖潔詞(新約) 愛, 並且您會給我精神智慧和法眼認識您更多和瞭解我們是生存在的時期。 請幫助我會對付困難, 我與每天被面對。

God 閣下, 幫助我想要認識您更多和想要幫助其它基督徒在我的區域和在世界。 我祈禱, 您會給從事網站的電子書隊和那些並且那些幫助他們您的智慧。

我祈禱, 您會幫助他們的家庭(和我家的) 各自的成員精神上不被欺騙, 但明白您和想要接受和跟隨您用每個方式。 並且我要求您做這些事以耶穌的名義, 阿門,

---

Chinese Traditional - Request to God

。

=====
親愛的上帝, 謝謝這新約被發布了以便我們能學會更多關於您。

請幫助人民負責任對使這本電子書可利用。請幫助他們能快速地工作, 和使更加電子的書可利用 請幫助他們有他們需要為了能繼續工作為您的所有資源、金錢、力量和時間。

請幫助那些是隊的一部分每天幫助他們。請給他們力量繼續和給每個他們精神理解為工作, 您要他們做。請幫助每個他們沒有恐懼和不記得, 您是回答禱告並且是負責一切的上帝。

我祈禱, 您會鼓勵他們, 並且您保護他們, 並且工作& 部他們參與。我祈禱, 您會保護他們免受能危害他們或減慢他們下來的精神力量或其它障礙。

請幫助我當我使用這新約使這編輯可利用並且的認為人民, 以便我能祈禱為他們和因此他們能繼續幫助更多人民 我祈禱, 您會給我您的聖潔詞(新約) 愛, 並且您會給我精神智慧和法眼認識您更多和瞭解我們是生存在的時期。

請幫助我會對付困難, 我與每天被面對。

God 閣下, 幫助我想要認識您更多和想要幫助其它基督徒在我的區域和在世界。我祈禱, 您會給從事網站的電子書隊和那些並且那些幫助他們您的智慧。

我祈禱, 您會幫助他們的家庭(和我家的) 各自的成員精神上不被欺騙, 但明白您和想要接受和跟隨您用每個方式。並且我要求您做這些事以耶穌的名義, 阿門,

=====

Japanese - Request to God

=====

( )

God

( )

=====

Gebet zum Gott

Lieber Gott, Danke, daß dieses Evangelium oder dieses neue Testament freigegeben worden ist, damit wir in der Lage SIND, mehr über Sie zu erlernen. Helfen Sie bitte den Leuten, die für das Zur Verfügung stellen dieses elektronischen Buches verantwortlich sind. Sie wissen, daß wem sie sind und Sie SIND in der Lage, ihnen zu helfen.

Helfen Sie ihnen bitte, in der Lage zu SEIN, schnell zu arbeiten, und stellen Sie elektronischere Bücher zur Verfügung Helfen Sie ihnen bitte, alle Betriebsmittel, das Geld, die Stärke und die Zeit zu haben, die sie zwecks sein müssen für, Sie zu arbeiten zu halten.

Helfen Sie bitte denen, die ein Teil der Mannschaft sind, das ihnen auf einer täglichen Grundlage helfen. Geben Sie ihnen die Stärke bitte, um jedem von ihnen das geistige Verständnis für die Arbeit fortzusetzen und zu geben, daß Sie sie tun wünschen. Helfen Sie bitte jedem von ihnen, Furcht nicht zu haben und daran zu erinnern, daß Sie der Gott sind, der Gebet beantwortet und der verantwortlich für alles ist.

Ich bete, daß Sie sie anregen würden und daß Sie sie schützen und die Arbeit u. das Ministerium, daß sie innen engagiert werden. Ich bete, daß Sie sie vor den geistigen Kräften oder anderen Hindernissen schützen würden, die sie schädigen oder sie verlangsamen könnten.

Helfen Sie mir bitte, wenn ich dieses neue Testament benutze, um an die Leute auch zu denken, die diese Ausgabe zur Verfügung gestellt haben, damit ich für sie und also, sie beten kann kann fortfahren, mehr Leuten zu helfen.

Ich bete, daß Sie mir eine Liebe Ihres heiligen Wortes (das neue Testament) geben würden und daß Sie mir geistige Klugheit und Einsicht, um Sie besser zu kennen geben würden und den Zeitabschnitt zu verstehen, dem wir in leben. Helfen Sie mir bitte, zu können die Schwierigkeiten beschäftigen, daß ich mit jeden Tag konfrontiert werde.

Lord God, helfen mir Sie besser kennen und zu wünschen anderen Christen in meinem Bereich und um die Welt helfen wünschen. Ich bete, daß Sie die elektronische Buchmannschaft und -die geben würden, die ihnen Ihre Klugheit helfen. Ich bete, daß Sie den einzelnen Mitgliedern ihrer Familie (und meiner Familie) helfen würden nicht Angelegenheiten betrogen zu werden, aber, Sie zu verstehen und Sie in jeder Weise annehmen und folgen zu wünschen. Geben Sie uns Komfort auch und Anleitung in diesen Zeiten und ich bitten Sie, diese Sachen im Namen Jesus zu tun, amen,

Prayer to God

Dear God,

Thank you that this Gospel or this New Testament has been released so that we are able to learn more about you.

Please help the people responsible for making this Electronic book available. You know who they are and you are able to help them.

Please help them to be able to work fast, and make **more** Electronic books available

Please help them to have all the resources, the money, the strength and the time that they need in order to be able to keep working for You.

Please help those that are part of the team that help them on an everyday basis. Please give them the strength to continue and give each of them the spiritual understanding for the work that you want them to do.

Please help each of them to not have fear and to remember that you are the God who answers prayer and who is in charge of everything.

I pray that you would encourage them, and that you protect them, and the work & ministry that they are engaged in.

I pray that you would protect them from the Spiritual Forces or other obstacles that could harm them or slow them down.

Please help me when I use this New Testament to also think of the people who have made this edition available, so that I can pray for them and so they can continue to help more people.

I pray that you would give me a love of your Holy Word (the New Testament), and that you would give me spiritual wisdom and discernment to know you better and to understand the period of time that we are living in.

Please help me to know how to deal with the difficulties that I am confronted with every day. Lord God, Help me to want to know you Better and to want to help other Christians in my area and around the world.

I pray that you would give the Electronic book team and those who help them your wisdom.

I pray that you would help the individual members of their family (and my family) to not be spiritually deceived, but to understand you and to want to accept and follow you in every way.

Also give us comfort and guidance in these times and I ask you to do these things in the name of Jesus, Amen,

Clicking on these links will take you to pages where these books can be obtained [**downloaded**] for **Free** and without cost

ARABIC - LANGUE ARABE

New Testament

Arabic New Testament - Part #1

Arabic New Testament - Part #2

Arabic New Testament - Part #3

GREEK NEW TESTAMENT NOUVEAU TESTAMENT GRECQUE

New Testament - CLASSIC KOINE - GREC ANCIENT -

NEWTTESTAMENT in LATIN NOUVEAU TESTAMENT - LATIN

Telechargez pour en arriver au pages (Gratuit - evident)

Clicking on these [links](#) will take you to pages where these books can be obtained [downloaded] [telecharger] for Free and without cost

PERSIAN - PERSE - IRANIAN - FARSI

New Testament

Nouveau Testament persan [Perse - Iran] -
Farsça Yeni Ahit - Nuevo Testamento persa
- Persisch Neuen Testament - Testamento Novo persa

Persian Farsi New Testament - Part #1

Persian Iranian New Testament - Part #2

Persian Farsi New Testament - Part #3

Persian Iranian New Testament - Part #4

Persian Farsi New Testament - Part #5

Persian Iranian New Testament - Part #6

Persian Farsi New Testament - Part #7

Persian Iranian New Testament - Part #8

Persian Farsi New Testament - Part #9

ETHIOPIA - AMHARIC

New Testament

[Ethiopic Amharic New Testament - Part #1](#)

[Ethiopic Amharic New Testament - Part #2](#)

[Ethiopic Amharic New Testament - Part #3](#)

[Ethiopic Amharic New Testament - Part #4](#)

[Ethiopic Amharic New Testament - Part #5](#)

[Ethiopic Amharic New Testament - Part #6](#)

[Ethiopic Amharic New Testament - Part #7](#)

Clicking on these links will take you to pages where these books can be obtained [downloaded] for Free and without cost

TURKISH NEW TESTAMENT
Neuen Testaments in turkischer
Classic Turkish in ARABIC Scrip

New Testament - TURKISH in Arabic Scrip

Turkish New Testament (Arabic Scrip / Script)-Türk Yeni Ahit -
Neuen Testaments in turkischer- Nuevo Testamento en turco-
Nouveau Testament en turc - Nieuwe Testament in het Turks

Classic Turkish New Testament -		Part # 1
Classic Turkish New Testament -		Part # 2
Classic Turkish New Testament -		Part # 3
Classic Turkish New Testament -		Part # 4
Classic Turkish New Testament -		Part # 5
Classic Turkish New Testament -		Part # 6
Classic Turkish New Testament -		Part # 7
Classic Turkish New Testament -		Part # 8
Classic Turkish New Testament -		Part # 9
Classic Turkish New Testament -		Part # 10
Classic Turkish New Testament -		Part # 11
Classic Turkish New Testament -		Part # 12

HUNGARIAN NEW TESTAMENT

NOUVEAU TESTAMENT HONGROIS - HONGRIE

1691

[HUNGARIAN N.T. Matthew - # 1](#)

[HUNGARIAN - II Thessalonians - # 14](#)

[HUNGARIAN N.T. Marc - # 2](#)

[HUNGARIAN - I Timothy - # 15](#)

[HUNGARIAN N.T. Luke - # 3](#)

[HUNGARIAN - II Timothy - # 16](#)

[HUNGARIAN N.T. John - # 4](#)

[HUNGARIAN N.T. TITUS - # 17](#)

[HUNGARIAN N.T. Acts - # 5](#)

[HUNGARIAN - Philemon - # 18](#)

[HUNGARIAN N.T. Romans - # 6](#)

[HUNGARIAN - Hebrews - # 19](#)

[HUNGARIAN - I Corinthians - # 7](#)

[HUNGARIAN - James - # 20](#)

[HUNGARIAN - II Corinthians - # 8](#)

[HUNGARIAN - I Peter - # 21](#)

[HUNGARIAN - Galatians - # 9](#)

[HUNGARIAN - II Peter - # 22](#)

[HUNGARIAN - Ephesians - # 10](#)

[HUNGARIAN - 1-3 John - # 23](#)

[HUNGARIAN - Philippians - # 11](#)

[HUNGARIAN N.T. Jude - # 24](#)

[HUNGARIAN - Colossians - # 12](#)

[HUNGARIAN - Revelation - # 25](#)

[HUNGARIAN - I Thessalonians - # 13](#)

Clicking on these links will take you to pages where these books can be obtained [downloaded] for Free and without cost

SANSCRIT - SANSKRIT

New Testament

Sanskrit New Testament - Part #1

Sanskrit New Testament - Part #2

Sanskrit New Testament - Part #3

Sanskrit New Testament - Part #4

Clicking on these links will take you to pages where these books can be obtained [downloaded] for Free and without

Classic Tamil New Testament
Neues Testament des Tamil -Tamil dilinde yeni vasiyetname
Nieuwe Testament in het Tamil-taal -
An accurate & lasting translation

TAMIL (Tamou) INDIA New Testament		Part #1
TAMIL (Tamou) INDIA New Testament		Part #2
TAMIL (Tamou) INDIA New Testament		Part #3
TAMIL (Tamou) INDIA New Testament		Part #4
TAMIL (Tamou) INDIA New Testament		Part #5
TAMIL (Tamou) INDIA New Testament		Part #6
TAMIL (Tamou) INDIA New Testament		Part #7
TAMIL (Tamou) INDIA New Testament		Part #8
TAMIL (Tamou) INDIA New Testament		Part #9
TAMIL (Tamou) INDIA New Testament		Part #10
TAMIL (Tamou) INDIA New Testament		Part #11
TAMIL (Tamou) INDIA New Testament		Part #12
TAMIL NT - Part #13 	TAMIL NT - Part #15 	
TAMIL NT - Part #14 	TAMIL NT - Part #16 	

Click to go to pages where books can be obtained [downloaded] - Free

KAREN (Sgau) NEW TESTAMENT

New Testament

[KAREN - MATTHEW - # 1](#)

[KAREN-PHIL.-COLOSS. #10](#)

[KAREN - MARK - # 2](#)

[KAREN - 1 & 2 THESS - #11](#)

[KAREN - LUKE - # 3](#)

[KAREN - 1 & 2 TIMOTHY - # 12](#)

[KAREN - JOHN - # 4](#)

[KAREN -TITUS -PHILEMON - # 13](#)

[KAREN -ACTS - # 5](#)

[KAREN -HEBRWS-JAMES - # 14](#)

[KAREN - ROMANS - # 6](#)

[KAREN - 1 PETER - #15](#)

[KAREN - 1 CORINTH. - # 7](#)

[KAREN- 2 PET./1-3 John - # 16](#)

[KAREN - 2 CORINTH. - # 8](#)

[KAREN-JUDE-REVELATION #17](#)

[KAREN -GAL.-EPHES. #9](#)

Clicking on these links will take you to pages where these books can be obtained [downloaded] for Free and without cost

[For BURMESE MYANMAR Edition, Click Here](#)

URDU - PAKISTAN / INDIA

New Testament

URDU New Testament - Part # 1

URDU New Testament - Part # 2

URDU New Testament - Part #3

URDU New Testament - Part #4

HINDI - HINDUSTANI New Testament

TELEGU New Testament

TAMIL New Testament

KAREN New Testament

BURMA MYANMAR New Testament

ASSAMESE New Testament

GUI ARAT New Testament

Chinese New Testament

Sanscrit Sanskrit New Testament

Ancient Greek New Testament

Indonesia New Testament

Arabic New Testament

Azerbaijani Azari Azeri New Testament

Clicking on these links will take you to pages where these books can be obtained [downloaded] for Free and without

BURMESE MYANMAR BURMA New Testament

BURMA MYANMAR INDIA New Testament		PART # 1
BURMA MYANMAR INDIA New Testament		PART # 2
BURMA MYANMAR INDIA New Testament		PART # 3
BURMA MYANMAR INDIA New Testament		PART # 4
BURMA MYANMAR INDIA New Testament		PART # 5
BURMA MYANMAR INDIA New Testament		PART # 6
BURMA MYANMAR INDIA New Testament		PART # 7
BURMA MYANMAR INDIA New Testament		PART # 8
BURMA MYANMAR INDIA New Testament		PART # 9
BURMA MYANMAR INDIA New Testament		PART # 10
BURMA MYANMAR INDIA New Testament		PART # 11
BURMA MYANMAR INDIA New Testament		PART # 12
BURMA MYANMAR Part # 13 	BURMA MYANMAR Part # 14	
BURMA MYANMAR Part # 15 	BURMA MYANMAR Part # 16	

Click to go to pages where books can be obtained [downloaded] - Free

AZERBAIJAN AZERI NEW TESTAMENT

Arabic Scrip - Caucasus New Testament

Azerbaijan Azeri - (Matthew) - # 1	Azerbaijan Azeri - II Thess. -# 14
Azerbaijan Azeri - (Marc) - # 2	Azerbaijan Azeri - I Timothy - # 15
Azerbaijan Azeri - (Luke) - # 3	Azerbaijan Azeri - II Timothy - # 16
Azerbaijan Azeri - (J ohn) - # 4	Azerbaijan Azeri - TITUS - # 17
Azerbaijan Azeri - (Acts) - # 5	Azerbaijan Azeri - Philemon -# 18
Azerbaijan Azeri - (Romans) - # 6	Azerbaijan Azeri - Hebrews # 19
Azerbaijan Azeri - I Corinth - # 7	Azerbaijan Azeri - J ames - # 20
Azerbaijan Azeri - I Corinth - # 8	Azerbaijan Azeri - I Peter - # 21
Azerbaijan Azeri -Galatians - # 9	Azerbaijan Azeri - II Peter - # 22
Azerbaijan Azeri -Ephesians # 10	Azerbaijan-I J ohn, II J ohn, III john # 23-25
Azerbaijan Azeri -Philippians #11	Azerbaijan Azeri - J ude - # 26
Azerbaijan Azeri -Colossians - #12	Azerbaijan Azeri -Revelation # 27
Azerbaijan Azeri - I Thess. - # 13	

Clicking on these links will take you to pages where these books can be obtained [downloaded] for Free and without cost

MODERN GREEK NEW TESTAMENT

Nouveau Testament en Grec / Grecque

1872

[MODERN GREEK - MATTHEW - # 1](#)

[MODERN GREEK - II Thess - # 14](#)

[MODERN GREEK - Marc - # 2](#)

[MODERN GREEK - I Timothy - # 15](#)

[MODERN GREEK - Luke - # 3](#)

[MODERN GREEK - II Timothy - # 16](#)

[MODERN GREEK - John - # 4](#)

[MODERN GREEK - TITUS - # 17](#)

[MODERN GREEK - Acts - # 5](#)

[MODERN GREEK - Philemon - # 18](#)

[MODERN GREEK - Romans - # 6](#)

[MODERN GREEK - Hebrews - # 19](#)

[MODERN GREEK - I Corinthians - #](#)

[MODERN GREEK - James - # 20](#)

[MODERN GREEK - II Corinthians - #](#)

[MODERN GREEK - I Peter - # 21](#)

[MODERN GREEK - Galatians - # 9](#)

[MODERN GREEK - II Peter - # 22](#)

[MODERN GREEK - Ephesians - # 10](#)

[MODERN GREEK - 1-3 John - # 23](#)

[MODERN GREEK - Philippians - #](#)

[MODERN GREEK - Jude - # 24](#)

[MODERN GREEK - Colossians - #](#)

[MODERN GREEK - Revelation - # 25](#)

[MODERN GREEK - I Thess. - # 13](#)

Those seeking the **Ancient Koine Greek** New Testament, [Click Here](#)

[Pour le N.T. en Grec / Grecque Ancient, Telechargez Ici](#)

Clicking on these links will take you to pages where these books can be obtained [downloaded] for Free and without cost

20 seconds for Fellow Christians - Dear Lord,

Thank you that this PDF Ebook
has been released so that we are able
to learn more about you and wiser versions.
Please help it to have wide circulation
Please help the people responsible for
making this Ebook available.

Please help them to be able to have more
resources available to help others.
Please help them to have all the resources,
the funds, the strength and the time that they
need and ask for in order to be able
to keep working for You.

I pray that you would encourage them and
that you protect them physically and
spiritually, and the work & ministry that
they are engaged in.

I pray that you would protect them from the
Spiritual or other Forces that could harm them
or their work and projects, or slow them down.
Please help them to find Godly friends who
are able to help. Provide helpful transportation
for their consistent use.

Remind me to pray for them often as this
will help and encourage them.

Please give them your wisdom and
understanding so they can better follow you,
and I ask you to do
these things in the name of Jesus, Amen,

Thank you for helping your fellow Christians by praying for us